

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:6

PARDAYAN'IN ZAFERİ

baskan yayınları

PARDAYAN'IN ZAFERİ

(Les amours du Chico)

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

Birinci Bölüm

JUANA'NIN CİLVELERİ

Isyancılar yeraltı salonundaki toplantıdan teker teker çıkarlarken Pardaillan'ın Chico'yla ateşli bir tartışmaya giriştiğini söylemiştik. Şövalye, Küçük Adam'a mağaranın oradakiler tarafından bilinmeyen ve kendisinin rahat rahat girip çıkabildiği gizli bir kapısı olup olmadığını sormuştu. Cüce önce bu soruya cevap vermek istememişti. Aklınca, elinde silâh olarak bir hançerden başka bir şey bulunmayan Pardaillan'ın mağaraya girmesi, kendisini öldürmesiyle aynı şeydi. Fransız asîlzâdesinin mucize kabilinden ölümden kurtulduktan sonra kendini güle eğlene yemi bir tehlikeye atışına aklı ermiyordu.

Şövalye'ye karşı gittikçe artan sevgisi yüzünden

onun böyle tehlikeli bir oyuna kalkışmasına gönlü razı olmuyordu.

Fakat Pardaillan ısrar etmişti. Şövalye'nin öyle bir inandırma gücü vardı ki bu güce dayanamayan Chico nihayet onu almış, bir dehlize götürmüş, orada bulunan ve kendisinden başka kimsenin bilmediği gizli bir kapıyı göstermişti.

Cüce'nin yanılmadığını da gördük. Pardaillan'ın geçtiği kapıyı ne Fausta, ne de isyancılar biliyordu.

Pardaillan mağaradayken, Chico bir eli gizli kapıyı açan yayın üstünde, azap içinde bekliyordu. Duvarın öte yanında neler olup bittiğini bilemiyordu. Aca- ba kavga mı vardı? Doğru dürüst bir şey duyamıyor ve duvara dayanmış, her dakika, kapının açılmasını haber verecek işareti bekliyordu. Artık Şövalye, Cüce'nin en yakın dostlarından biri olmuştu. Pardaillan temiz ruhu, akıllıca sözleri ve ağabeyce tavrıyla Chico'nun Juana'dan başka kimseye açmadığı kalbinin kapısını aralamayı bilmişti.

Pardaillan kapının açılmasını işaret eden üç darbeyi vurunca, Chico yayı hemen hareket ettirdi ve Şövalye'yi öyle candan bir sevinçle karşıladı ki bu hâl Pardaillan'ın pek hoşuna gitti. Chico biraz kendine gelince:

— «Vallahi buradan sağ çıkmayacaksın sandım,» dedi.

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

— «Postum sağlamdır. Silleler bana öyle kolay kolay tesir etmez...»

Chico, Fransız'ın aklına yeniden bir şey eser de daha belâlı bir işe karışır korkusuyla acele etti:

— «Artık gidiyoruz sanırım!»

Pardaillan da:

— «Eh, artık gidelim. Böyle yerler baykuşların,

yarasaların hoşuna gider ama senin, benim gibi namuslu insanlara göre değil. Gidelim...» Deyince, Cüce pek memnun oldu.

*

Pardaillan, küçük arkadaşı Chico ile Kule Hanı'na vardığı zaman güneş gökte ıslıl ıslıl yanıyordu.

Hanın bütün uşakları harıl harıl ortalığı süpürüyor, siliyor, temizliyorlardı. Gün pazardı ve müşteri kalabalık olacaktı.

Mutfağın ocağında bir ateş yanıyor ve Juana'nın dadısı Barbara, her zamanki alışkanlığıyla yine homur homur homurdanıp, dır dır ediyor ve sözlerine kulak asmayan, bütün geceyi uykusuz geçirdikten sonra sabahleyin erkenden yatağından fırlayıp, hizmetçilerin işlerini güçlerini karıştırmaktan başka bir şey yapmayan küçük hanımına veriştirip duruyordu.

Yalan da değildi. Juana bütün gece gözünü kırpmamış, sabahleyin erkenden yatağından fırlamıştı, yüzünün rengi uçmuş, gözlerinin çevresinde siyah halkalar belirmişti. Bunlar ya yorgunluktan ya da sabaha kadar ağlamaktan olacaktı. Fakat ne kadar yorgun ve üzgün olursa olsun, Juana şıklığı da bir yana bırakmamış, kendisine en güzel giden saç tuvaletini yapmış, en cici elbiselerini ve ayakkabılarını giymişti. Ortalıkta koşup duruyor, iş yapar görünüyordu ama, aklı başka yerdeydi. Hizmetçilerin nasıl iş gördüklerine baktığı bile yoktu. Gözü ve kulağı kapıda, birinin gelmesini bekliyordu.

Nitekim, Pardaillan'ın yanında Chico olduğu hâlde girdiğini hemen gördü. Aynı anda narçiçeği kırmızılığındaki dudaklarına bir gülümseme yayıldı, renksiz yanakları pembeleşti ve bulanık gözleri parıladı. İkisini de mükemmel surette gördüğü hâlde

tam bu sırada bir beceriksizlik yapan hizmetçilerden birini, kendisinden hiç beklenmeyecek bir tarzda payladı. Nitekim Fransız asîlzâdesinin bu paylamanın bitmesini yeterince beklediğini hesap edince, sanki geldiğini daha yeni farkediyormuş gibi davranarak, yapmacık bir edâ ile:

— «A, Mösyö Şövalye, siz misiniz?» Dedi. «Bilseniz, Don Cesar'la Don Cervantes sizi ne çok merak ettiler!..»

Pardaillan:

— «İyi,» dedi, «ben şimdi onları meraktan kurtarırım.»

Fakat işin tuhaf tarafı, birkaç saat önce Şövalye'yi kurtarması için Chico'yu zorlamış, Cüce'ye şükran ve sadâkat vaatlerinde bulunmuş olan Juana, ona hiçbir şey söylemeyince, Küçük Adam'ın muzaffer hâli kayboldu, neşesi sönüverdi. Juana, Chico'yu hiç görmemiş gibi davrandı. Daha doğrusu gördü, hattâ ona şöyle bir baktı da... Ama bu bakışta tatlılık şöyle dursun, ihanete uğramış bir insanın öfkesi vardı.

Juana'dan, hakettiği teşekkürü bekleyen zavallı Chico bu hâli görünce beyninden vurulmuşa döndü ve acıyla düşündü:

«Yine ne yaptım? Yine bir şey mi oldu?»

Juana ise artık Cüce ile meşgul olmaksızın Şövalye'ye sordu:

— «Mösyö, hemen odanıza çıkıp istirahat mi edeceksiniz, yoksa önceden bir şey yiyip içmek istiyor musunuz?»

Pardaillan:

— «Juana, güzelim, önce biraz karnımı doyuracağım...» Dedi. «Bana azıcık bir şeyler hazırlayın. Biraz çörekle iki şişe Fransız şarabı olursa yeter.»

Juana:

— «Size kendim hizmet edeceğim, mösyö,» dedi.

— «Ooo, böyle bir hizmet beni pek memnun eder, dilber kızım. Bir ara da eğer uyumuyorlarsa, Don Cesar'la Cervantes'e benim geldiğimi haber verir misiniz?»

— «Derhal Mösyö...»

Yüzü mutluluk sevinciyle parıldayan kıvrak ve zarif Juana, bir hizmetçiye sofrayı kurmasını söyledikten sonra, Şövalye'nin ansızın döndüğünü, dostlarına haber vermeye koştu. Genç kız ortadan kaybolunca, Şövalye, Chico'ya döndü ve Küçük Adam'ın yüzündeki hüznü ifadeyi görünce şakrak bir kahkaha attı. Cüce bu sefer de ona acılı bir sitemle baktığı için, Pardaillan:

— «Bu işe aklın ermiyor, değil mi?» Dedi. «Çünkü kadınları tanımıyorsun!..»

Cüce, daha şaşkın:

— «Ne bileyim?..» Dedi. «Acaba kendisine bir şey mi yaptım?»

Pardaillan omuz silkti:

— «Yaptın, herhâlde... Beni kurtardın ya...»

— «Canım, sizi kurtarmam için o bana yalvarıp durdu.»

— «Elbette yalvarır.»

Pardaillan, Cüce'nin gözlerinin faltaşı gibi açıldığını görünce yine kahkahayı bastı:

— «Hiç anlamaya uğraşma. Seni sevdiğini bil, yeter...»

Chico inanmadı:

— «Yok canım... Bana bir kelime bile söylemedi. Öyle kızgın kızgın baktı ki...»

— «Zaten ben de onun için seni seviyor, diyorum ya...»

Cüce, başını üzüntüyle sallayarak inanmadığını belirtti. Pardaillan acıdı:

— «Dinle ve anlamaya çalış,» dedi. «Juana, beni sağ gördüğüne sevindi.»

— «Eh, elbette... Çünkü sizi seviyor!»

— «Ama, sana fena hâlde kızdı.»

— «Evet, ama niçin? Ben onun istediğini yerine getirmekten başka bir şey yapmadım ki!..»

— «İyi ya işte... Juana benim ölmemiş olduğuma sevindi... Fakat beni kurtaranın sen olmana fena hâlde içerledi.»

— «Neden?»

— «Nedeni var mı? Ben senin aşкта rakibinim. Seven kadın, kendisinin kıskanılmasını ister. Eğer kıskansaydın, beni kurtarmazdın. Kendi kendine bunu düşünüyor, senin onu artık sevmediğini sanıyor ve kızıyor...»

— «Canım, sizi kurtarmasaydım, bu sefer yine içerleyecekti. O zaman da yüzüme karşı, kaatil diye bağıracaktı.»

— «Tabii, bağırırdı...»

— «E, şimdi ne olacak?»

— «Dünyayı sen değiştirecek değilsin ya... Varsın işler şimdiye kadar yürüdüğü gibi yürüsün. Sen merak etme... Juana seni seviyor veya sevecektir. Allah Allah... Niçin öyle kafanı dikip duruyorsun? Bana güvenin var mı, yok mu?..»

— «Var... Olmaz olur mu?»

— «Öyleyse bırak beni de işi istediğim gibi yoluna koyayım. Öyle ters ters bakma... Senin işlerin tıkrırında gidiyor, nene lâzım...»

Bu sözler El Chico'yu pek o kadar tatmin etmedi. Ama Cüce'nin Şövalye'ye güveni vardı ve mademki o işlerin yolunda gittiğini söylüyordu, herhâlde öyle olacaktı. Fakat Juana'nın bir gülümsemesi, onu Şövalye'nin bir araba dolusu lâkırdısından daha fazla

memnun ederdi. Fakat Şövalye'yi kırmamak için, kederini içine gömdü ve neşeli değilse bile ilgisiz bir tavır takındı...

Bu sırada Juana da merdivenden inip sesleniyordu:

— «Arkadaşlarınız giyiniyorlar efendim. Birazdan aşağıya inecekler. Sofranız da kurulmuş... Omlet pişinceye kadar şu börekten biraz yiyin de...»

Pardaillan sofraya yaklaştı ve büyük bir öfkeyle kapılmışçasına bağırdı:

— «Neee?.. Bir kişilik mi sofra kurdunuz? Yoksa kahraman bir dâvetlim olduğunun farkına mı varmadınız?!..»

Juana gözleriyle Fransız asîlzâdesinin bahsettiği bu kahramanı ararken Pardaillan ilâve etti:

— «Çabuk, bu kahramana da çatal kaşık getirin. Kendisi en yakın dostlarımdandır.»

Doğrusunu söylemek gerekirse, Juana, Şövalye'nin bahsettiği kahramanı araştırırken, Chico da hayret içinde Pardaillan'ın dostum dediği bu adamın kim olduğunu kendi kendine sorup duruyordu. Fakat genç kız, yapılan hatâyı hemen düzeltti ve bir yandan da kadınlara vergi bir merakla bekledi. Pardaillan, sofraya yaklaşmış olan Cüce'ye de arkalıksız bir iskenile göstererek kendisini yemeğe buyur etmişti. Juana, Şövalye'nin El Chico'ya gösterdiği bu itibara o kadar şaşı ki gözlerine de, kulaklarına da inanmadı. Pardaillan keyifli keyifli:

— «Gel Chico, gel,» dedi. «Otur karşıma da birlikte karnımızı doyuralım, dostum... Şu yemeği hak ettin ya...»

Chico, Pardaillan'ın, şimdiye kadar saygı göstermek zorunda kaldığı insanlardan çok daha yüksek, daha asîl bir adam olduğunu anlamaya başlıyordu. Gerçi kendisine insanlık hakkında pek fazla bir şey

anlatılmış veya öğretilmiş değildi. Ama, o etrafında konuşulanları, olan bitenleri görüp hisse kaparak bir şeyler kavramasını bilmişti. Artık ona, Pardaillan'ın her dileği, derhal yerine getirilmesi gereken bir emir gibi geliyordu. Zaten Pardaillan'ı böyle yarı-tanrı gibi görmeseydi, her emre karşı gelen gururu, ona karşı gelmez miydi?..

Pardaillan kendisine: «*Otur karşıma...*» Der demez, Chico tam bir rahatlıkla sofraya çökmüş ve beklenmedik ziyafetten, gerektiği gibi yararlanmaya koyulmuştu. Öte yandan, Şövalye de Cüce'yi bir misafir ağırlar gibi ağırlamaktan hoşlanır görünüyordu.

Tam bu sırada Cervantes'le Don Cesar da aşağıya inmişler ve hemen sofraya çökerek, Pardaillan ve Chico ile kadeh tokuşturmaya başlamışlardı. Cervantes ve Don Cesar, Şövalye'nin Chico ile ahbaplığını pek ilerletmiş olduğunu sezmelerine rağmen, bunu hiç belli etmediler. Mademki Şövalye, Chico'ya bir ahbabı gibi davranıyordu, herhâlde bunun bir sebebi olacaktı. Onlar da Pardaillan'ı taklit ettiler. Ve Juana da ebedî bebeği Chico'nun ayakkabısının ucunu öptürmekle kendisine bir şeref bahsettiğini sandığı kölesinin gittikçe yükselişini ve kendisinin saygı beslediği kimseler tarafından takdir edilmesini büyük bir hayranlıkla seyretti... Juana hiçbir şey söylemiyordu ama, Şövalye genç kızın kendisine açıkça sormadığı soruları teker teker onun yüzünden okuyordu. Nihayet genç kızın sorularına dolambaçlı bir cevap vermeyi düşünerek Cervantes'le Don Cesar'a, kurtuluşunun hikâyesini anlatmaya koyuldu:

— «Hele bir düşünün,» dedi. «Bir an geldi ki şu küçük şeytan beni hançerlemeye bile kalktı. Öyle ki, hâlâ nasıl olup da sağ kaldığıma kendim de şaşıyorum!»

Cervantes hayret etti:

— «Sahi mi? Bu küçük, bu kadar cesur mu?..»

Pardaillan ciddi bir tavırla:

— «Sandığınızdan fazla...» Dedi. «Bu Küçük Adam'ın göğsünde korkusuz ve iyi bir yürek çarpıyor. Güçlü kuvvetli, anlı sanlı nice koca herifler bilir ki, bu küçük kahramanın gösterdiği cesaret ve ruh yüceliğinin yarısını bile gösteremezler... Bilmeyerek gösterilen cesaret, hence daha değerlidir. Bu çocuğun neler başardığını bir gün sırası gelince size anlatırım... Şimdilik size şu kadarını söyleyeyim ki kendisini hem beğeniyor, hem de seviyorum ve sizlerin de ona benim hatırım için değil, hakettiği için dost gözüyle bakmanızı rica ederim.»

Cervantes:

— «Şövalye,» dedi, «mademki siz onu dostluğunuza lâayık görüyorsunuz, biz de aynı şeyi yapmakla şeref duyarız.»

Chico ne yapacağını şaşırmıştı. Çok seviniyordu ama, her birine erişilmez birer kahraman gözüyle baktığı bu adamlar tarafından övölmek, onu pek utandırıyordu. Fakat bir yandan da bu övgülerin genç kız üzerinde ne gibi bir etki bıraktığını anlamak için yan yan Juana'dan tarafa bakmayı ihmal etmiyordu. Bakmakta da yerden göğe kadar haklıydı hani. Çünkü Juana artık kendisini büsbütün başka gözlerle süzüyor ve ona tatlı tatlı gülümsüyordu. Cüce'nin yüreğı gittikçe ferahlıyordu. Utanmasa, Şövalye'nin elini yakalayıp şap diye öpecekti. Çünkü Şövalye'nin bütün bunları Juana'nın kızgınlığını gidermek için yaptığını anlamayacak kadar sâf değildi. Nitekim Şövalye'nin tutumunun verdiği sonuç meydandaydı.

Pardaillan, kızcağıza böylece dolambaçlı yoldan bir ders verdikten sonra bu sefer de ona yöneldi ve yarı alaylı, yarı ciddî söylendi:

— «Demek ki benim dilber Juana'm, siz bu kim-
sesiz çocukluk arkadaşınıza bakıp yardım ettiniz, öyle
mi? Ona, beni kurtarmış olan bu delikanlıya göster-
diğiniz ilgi dolayısıyla size de minnettarım. Bu min-
nettarlığımı da unutacak değilim. Ama size de şunu
söyleyeyim ki, Chico'nun seveceği kadın, ölünceye
kadar onun aşkına güvenebilir. Bir erkek göğsünde,
bu kadar sâdık ve cesur bir yüreğin çarptığı seyrek
görölmüştür!..»

Juana cevap vermedi. fakat dudaklarını şöyle ha-
fifçe bükerek:

«*Bana yeni bir şey öğretmiyorsunuz,*» demek iste-
di.

Pardaillan nerelerde olduğu ve başından neler geç-
tiği hakkında uzun boylu bilgi vermedi. Zaten âdeti
böyleydi.

Don Cesar hakkında verilmiş olan kararlar üzeri-
ne bir şey söylemekten çekindi ve sadece Chico'nun
kahramanlığını biraz da şişirerek anlattı. Bunu seve-
rek yapıyordu. Çünkü yaradılışı gereği, kendisine ya-
pılan en ufak bir iyiliği gözünde fazlasıyla büyültü-
yordu.

Şövalye anlattıklarını bitirince çok yorgun olduğu-
nu ileri sürdü. Çabucak sofradan kalktı ve odasında
kendisini bekleyen bembeyaz örtülü, yumuşak yata-
ğa koştı. O gidince Cervantes de odasına çekildi. Don
Cesar birinci kata, Giralda'nın yanına çıktı ve Chico
yapayalnız kaldı.

*

Kurnaz Juana, Cüce'ye hiçbir şey söylemedi. Av-
luda bir süre bir aşağı bir yukarı dolaştıktan ve Chi-
co'nun gözlerini kendisinden hiç ayırmadığına emin
olduktan sonra, kendisi için hazırlanmış ufak bir

odaya yöneldi. Küçük çapkın odasına girerken bir yandan da göz ucuyla Chico'nun peşisıra gelip gelmediğine bakıyordu. Cüce'nin yerinden kımıldamadığını görünce, dudağını büzüp sanki: «*Budala gelmiyor!*» Demek istedi. Ve gelmesini istediği için, başını çevirip zavallı Cüce'yi yeni bir tebessümle büyüledi. O zaman Chico, yerinden kalkmaya ve hiçbir şey olmamış gibi, küçük odaya girmeye kendinde cesaret buldu. Kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi çarpıyor ve kendi kendine Juana'nın onu nasıl karşılayacağını titreyerek soruyordu.

Juana büyük, geniş bir meşe koltuğa oturmuştu. Yere değmeyen ayaklarını da ufak bir iskemleye dayamıştı. Odadaki bütün eşya tertemiz, pırıl pırıldı. Chico, odada biraz gezindikten sonra, sessiz ve şaşkın bir tavırla Juana'nın karşısında durdu.. Bu hâliyle, süt dökmüş bir kediye benziyordu. Juana onun söze başlamayacağını kestirince, kızgın mı, yoksa sevinçli mi olduğu belli olmayan bir edâ ile söylendi:

— «Demek sen cesur bir insanmışsın, öyle mi Chico?»

Beriki sâf bir tavırla cevap verdi:

— «Bilmem. Öyle diyorlar...»

Juana sinirlenmeye başlamıştı:

— «Nasıl bilmezsin? Şövalye de Pardailan söylemedi mi? O da bilmeyecek değil ya?..»

Chico boynunu büktü ve bir suç itirafında bulunmuş gibi:

— «Herhâlde öyledir. Ben bilmiyorum,» dedi.

Juana'nın küçük topukları iskemlede sinirli sinirli trampet çalınca, Chico'da şafak attı. Genç kızın öfkелendiğini hep bu işareten anlardı. Korku, zavalıyı daha beter şaşırtmıştı. Juana birdenbire sordu:

— «Mösyö de Pardaillan'ın dediği doğru mu? Sen sevdiğin kadını ölünceye kadar sevecek misin?»

Küçük kızın sorduğu bu soru garip görünmemelidir. Juana, aşk konusunda çok cahildi. Zaten aşkı bilseydi, bu kadar açık bir soru sorar mıydı? Öbür yandan Chico'yu kölesi, kendi malı saydığı için başkalarıyla konuşmaya cesaret edemeyeceği bir sürü şeyi onunla konuşabilirdi.

Chico, bu soru karşısında kıpkırmızı kesildi ve kekeledi:

— «Bilmem!»

Juana ayağını hiddetle iskemleye vurdu:

— «Bilmem!.. Bilmem!.. Sen hiçbir şey bilmez misin? Amma can sıkıcı şeysin haa! Herhâlde kendisine böyle şeylerden bahsetmişsin ki o da söylüyor.»

Chico telâşla atıldı:

— «Vallahi onunla böyle şeyler konuşmadık!»

— «Öyleyse senin seveceğin kadına ölünceye kadar sâdık kalacağını nereden biliyor?»

Ve birden yumuşayarak ilâve etti:

— «Sahi, birini seviyor musun Chico? Kim bu sevdiğin? Benim tanıdığım biri mi? Canım, söylese ne! Ne diye kafamı kızdırıyorsun şimdi benim?..»

Chico gözleriyle: «*Sevdiğim sensin!*» Diye haykırıyor, Juana da bunu görüyordu ama, bir de ağzıyla söylesin istiyordu. Fakat Chico'da o cesaret yoktu. Nihayet şu kadarını kekeleyebildi:

— «Ben senden başka kimseyi sevmem. Bilirsin...»

Bu da lâf mıydı yâni? Bunu Juana bilmeyecekti de kim bilecekti? Fakat onun istediği, bu kadar basit bir itiraf değildi ki... Bir an için Chico'nun cesur bir insan olduğuna nasıl da inanmıştı? Bu cesaret: «*Se ni seviyorum!*» Demeye bile yetmiyordu... Zavallı

Juana bu iki kelimenin en gözüpek babayığitleri bile titretip durdurduğunun farkında değildi. Kaldı ki yıllardır hâkim olduğu bir insanın bir anda ona hâkim olması kolay iş miydi? Bu ancak zamanla ve sabırla gerçekleşebilirdi. Halbuki Juana'da ne o sabır vardı, ne de bunları düşünecek olgunluk... Chico her zaman sâdık bir köle değil miydi? Kendisini tekmeleyen ayağı bile öpüp okşayan bir küçük köle!.. Juana, Chico'ya yine her istediğini yaptırabileceğini sanıyordu. Kızgın kızgın ayağını sallayıp dururken birdenbire aklına bu geldi... Yine Chico'yu aşağılık bir duruma düşürmek, ona küçücük ayakkabılarını öptürmek istedi... Öyle ya, mademki Chico kölelikten ileri gidemiyordu, bâri köleliğini gösterebilir!..

Kötü bir bakış ve sert bir sesle:

— «Bir şey söylemedin, bir şey bilmiyorsun, bir şey yapmadın... Öyleyse, buraya ne diye geldin? Ne istiyorsun?» Diye haykırdı.

Chico renksiz bir yüzle fakat kendinden beklenmeyecek bir kesinlikle:

— «Memnun musun, değil misin diye sormaya geldim!» Dedi...

— «Neden memnun olacaktım?...»

— «Neden mi? Fransız'ı tekrar bulduğundan... Onu sana getirdiğimden ötürü memnun musun?»

— «Allah Allah! Benim Fransız'la işim ne?.. Sen aklını mı oynatıyorsun?»

Chico fena hâlde şaşaladı. Ne yapacağını, ne diyeceğini büsbütün karıştırarak:

— «Bunu bana sen söylememiş miydin?» Diye sordu.

— «Ne söylemiştim?»

— «Fransız'ı kurtar; getir, dememiş miydin?»

— «Ben mi? Aman ya Rabbi! Allah kuru iftira-dan saklasın... Sen rüya mı görüyorsun?»

şısında ağlamış, sonra da derdini Chico'ya açmıştı. Fakat Chico'nun hiç farkına varmadan sormuş olduğu şu soru Juana'yı rüyadan uyandırırvermişti: «*Ne umuyorsun?*»

Bu soru, Chico gittikten sonra da onu düşündürmüş, en sonunda gerçek, Juana'nın kafasına dank etmişti. Kendisi basit bir hancı kızıydı. Gerçi oldukça zengindi ama, soylu değildi. O devirde bir asîlzâde, ancak asîl bir kadınla evlenebilirdi. Hele Pardaillan gibi bir kral elçisi, bir hancı kızını ne yapsındı? Böyle bir adamı sevmekten ne umabilirdi? Hiç... Pardaillan onu karılığa kabul etmezdi... Evlilik dışı bir ilişkiye de mağrur Juana razı olmazdı...

Bu düşünceler yüzünden Juana'nın Pardaillan'a hissettiği aşk bir hayli soğudu. Fakat Pardaillan'ın kaybettiklerini, Juana bile farketmeden, Chico kazanıyordu. Genç kız, Şövalye'ye olan garip tutkunluğu ile Chico'ya karşı beslediği derin sevgi arasında bocalarken, Pardaillan birdenbire geri gelivermişti. Juana, Pardaillan'ın gelişine sevinmişti. Fakat o kadar... Ama Chico'ya fena hâlde kızmıştı. Bu kızgınlık, Chico'nun Juana uğrunda herşeyi fedâ etmesinden ileri geliyordu. Genç kızın damarlarında ateşli Endülüs kanı dolaşıyordu. Chico'nun yerinde kendisi olsa hiçbir şey fedâ etmez, dişini tırnağına takarak aşkını savunurdu. Onun için Chico'yu bir türlü anlayamıyordu... Bu yüzden Chico'ya çok soğuk davranmıştı...

Ancak sonradan Pardaillan, Chico'nun kahramanlıklarını anlatmaya başlayınca, Chico'nun değeri Juana'nın gözünde birdenbire yeniden artmıştı. Neden saçma hayâllere kapılıp Şövalye'ye âşık oluyordu? Gerçekte mutluluk ayağının dibindeydi... Onun içindir ki Chico'yu bu küçük odaya çekip getirmiş, kendisinden aşkını itiraf etmesini istemişti. Şimdi

Chico'yu, bütün hırçınlığıyla küçük düşürmek, ezmek istiyordu. Onun için de Şövalye'yi kurtarmasını istediğini inkâr ederek Chico'yu kışkırtma yoluna gitmişti. Ne gezer?.. Chico yine boyun bükmüş, Juana'ya:

— «Ben yalnız senin dileğini yerine getirmek istedim! Bunu yerine getirmenin bana ne acılara malolduğunu bir Tanrı, bir de ben bilirim. Şimdi yine neden kızılıyorsun?..» Dedi.

Chico'nun sözde isyan ederek söylediği sözler, bunlardan ibaret kalınca, Juana'nın öfkesi daha beter alevlendi. Ancak, bütün gücüyle bu öfkesini yenerek, Chico'yu kadınlık silâhlarıyla yola getirmeye karar verdi. Tatlı bir sesle:

— «Ben sana kızmadım ki!» Dedi.

— «Sahi mi?»

— «Kızdığım neremden belli?»

Ve Chico'yu çığına çeviren bir bakışla gülümsedi.

Sonra da pembe ipek çoraplar içindeki zarif bacaklarını, ayaklarının dibinde oturan Chico'nun yüzüne doğru sallamaya koyuldu. Chico bunun mânasını bir türlü anlamıyordu. Juana işi azıttı ve ayağını sallarken, tabanını Chico'nun ağzına yapıştırıverdi. Bu darbe oldukça sert ve can yakıcıydı. Fakat taban, Chico'nun dudakları üstünde bir an durunca Cüce nihayet işin farkına varır gibi oldu. Küçücük ayağı elleriyle tuttu, her yerinden öpmeye başladı. Fakat bu sırada Juana yavaş yavaş ayağını çektiği için Chico'nun da boynu uzadıkça uzadı ve nihayet genç kızın ayaklarını dayadığı küçük iskemleye kadar vardı. O zaman Juana, bir ayağını, Chico'nun başının üstüne koydu ve sanki: «*İşte senin yerin burası, ayaklarının altıdır!*» Demek istedi.

Chico uzun zaman bu durumda kaldı. Hayatının

sonuna kadar da kalmak isterdi. Fakat Juana niha-
yet içinden gelen zalimce davranma isteğini tatmin
etmişti. Ayaklarını, Chico'yu üzmemeye gayret ede-
rek, yavaş yavaş çekti. Chico sonsuz bir mutluluk
içinde başını kaldırmış, ona bakıyordu. Birden Jua-
na'nın içinde bir merhamet hissi mi uyanmıştı? Yok-
sa kız yaptığına pişman mı olmuştu? Ya da bu zaval-
lının güçsüzlüğünden yararlandığı için mi utanmış-
tı, bilinmez...

— «Gördün ya! Hiç kızgın değilim, işte,» diye
tekrarladı.

Bu sözü tatlı bir tebessümle söylediği için Chico'ya
biraz cesaret gelmiş olacak ki, Cüce, Juana'nın aya-
ğını bir kere daha öptükten sonra başını kaldırdı ve:

— «Sen çok iyisin! Meryem Ana kadar iyisin!..»
Diye söylendi.

Juana kıpkırmızı kesildi. İyi olmadığını, kötü ve
zalim bir insan olduğunu biliyordu. Chico, kendisine
teşekkür edeceğine, onu tutup bir temiz dövmeliydi.
O, bu sopayı haketmişti. Juana kızardı. Chico'yu bir
kere daha harekete getirmek istedi:

— «Fransız'ı hançerlemek istemişsin, öyle mi?»
Diye sordu.

Chico bu soruyu acı bir sitem sanarak kızardı ve
boynunu bükerek başıyla tasdik etti. Juana hemen
atıldı:

— «Onu niçin öldürmek istedin?»

Juana, Chico'nun:

«Çünkü seni seviyorum ve onu kıskanıyorum!»
Demesini bekliyordu.

Ne gezer?.. Chico bu fırsatı da kaçırdı ve kekele-
yerek:

— «Bilmem...» Dedi.

Artık herşey bitmişti. Juana, Chico'dan ne bir cevap bekliyor, ne de bir şey umuyordu? Bu defa öfkelerini yenemeyerek haykırdı:

— «Yine mi bilmem? Yine mi bilmem? Artık sıktın... Haydi, defol! Çabuk, defol!»

Bu paylama Chico'yu aptala çevirdi. Allah Allah! Yine ne yapmıştı da Juana'yı kızdırmıştı?..

Cüce yerinden kıpırdamadığı için Juana daha beter kızdı. Küçücük yumruğunu kaldırarak:

— «Git, defol!» Diye bağırdı.

Öteki boynunu büktü ve süklüm püklüm çekip gitti.

Böyle yapmasaydı da, ansızın geri dönüp Juana'nın yüzüne baksaydı, güzel gözlerinden fışkıran yaşların yanaklarına aktığını görecekti. Fakat Chico'da geri dönecek yürek yoktu. Yine ortadan kaybolacak, fırtınanın dinmesini, sevdiği tarafından affedilmesini bekleyecek ve bir gün tekrar boynunu büküp gelecekti.

Hem zaten o kadar tecrübesizdi ve kendisi gibi ufak bir erkeğin sevilemeyeceğine öylesine inanmıştı ki Juana'nın göz yaşlarını görseydi, bunların uğruna aktığını sanabilirdi.

FAUSTA VE DON CESAR

Pardaillan olaylarla dolu bir gün ve hareketli bir geceden sonra hakettiği rahat uykuyu uyurken, Don Cesar da nişanlısı dilber Giralda'nın yanına çıkmıştı. Don Cesar'ın akli fikri güzel sevgilisinin o esrarengiz Prenses'le neler konuştuğu ve ana-babası hakkında neler öğrendiğindeydi. Gerçi Giralda ne biliyorsa hepsini anlatmıştı fakat bunu yeterli bulmayan genç âşık, Prenses'le konuşmak için sabahı iple çekiyordu.

Saat dokuza doğru, artık dayanamayarak, kılıcını beline taktı ve Giralda'yı Pardaillan'a emanet bırakmak üzere odadan çıktı. Elini kapının tokmağına uzattı. Sonra birdenbire cayarak mırıldandı:

«Hayır! Şimdi kendisini uyandırırsam yazık olur. Hem zaten sorsam da ne cevap verecek? Bırakayım da uyusun zavallı... Bir şey söylemedi ama, yorucu bir gece geçirmiş olacak...»

Yoluna devam ederek, korkulukları oymalı meşeden yapılma merdivenden aşağı indi ve gıcır gıcır silinip temizlenmiş olan salonu geçip mutfağa girdi. Mutfakla salon arasında, bugünkü modern otellerin resepsiyon bürolarına benzeyen camlı bir bölmeyle ayrılmış ufak bir yer vardı ve Juana'nın odası burasıydı. Camlı bölmeler, aynı zamanda pancurlu olduğu için, Manuel Usta'nın kızı, buradan kimseye görünmeden hem salonu, hem de mutfağı kontrol edebilirdi. Don Cesar bu odaya girdi ve genç kızın önünde eğilip, saygılı bir selâm vererek:

— «Hanımefendi!» Dedi. «Sizden, yokluğum sı-

rasında nişanlıma göz kulak olmanızı rica edeceğim. Mümkünse, Giralda'nın burada olduğunu kimseye belli etmeyecek şekilde hareket eder misiniz?»

«*Hanımfendi!*» Ancak asıl zengin kadınlara verilen bu unvan, bir prenses gibi giyinmiş olan kurumlu Juana'yı pek memnun etmişti. Kâfir kız, kendisini saydırmasını bilirdi. Pardaillan gibi kendisine sadece «*Juana*» diyenler pek azdı. Onunla senli benli konuşan, bir tek Cervantes vardı. Hizmetçiler ve müşteriler, kendisine ancak, «*küçük hanım*» veya «*bayan*» diye hitap edebilirlerdi. Juana en zarif gülümsemesiyle cevap verdi:

— «Don Cesar, hiç merak etmeyiniz!.. Hemen şimdi gidip nişanlınızı buraya getireceğim ve siz dönüşüne kadar da benim iznim olmadan kendisini kimse göremeyecek...»

— «Çok teşekkür ederim, hanımfendi! Zaten sizden bunu beklerdim. Şövalye de Pardaillan da kalktığı vakit benim çok acele bir iş için gittiğimi ve bir-iki saate kadar döneceğimi lütfen kendisine söyleyiverin...»

— «Başüstüne!..»

Don Cesar endişesini gidermiş bir hâlde, genç kızı tekrar selâmlayarak ayrıldı. Sokağa çıkınca hemen Servili Köşk'e doğru yollandı. Prenses'i orada bulacağını umuyordu. Orada olmasa bile uşaklar kendisine Prenses'i nerede görebileceğini söylerlerdi.

*

Bu pazar sabahı da, her pazar olduğu gibi birkaç dinsiz yakılacaktı. Kral hazretleri de Sevilla şehrini şerefleştirmiş oldukları için, Engizisyon bu korkunç törene her zamankinden daha çok önem vermiş ve günlük kurban sayısını o gün için birden yediye

çıkarmıştı. Don Cesar da her adımda, pazar elbiselerini giymiş, süslenip püslenmiş, San-Francisco Meydanı'na giden insanlarla karşılaşılıyordu. Bu meydan, Sevilla'daki bütün büyük şenliklerin yapıldığı yerdı. Gerçi insanların yakılması gibi feci bir olaya şenlik demek garip olur ama, o zamanlar İspanya'da halkın başlıca eğlencesini dinsizlerin kızartılışını seyretmek teşkil ediyordu. Üstelik halk, bu korkunç manzarayı seyretmekle kendi ruhunun temizleneceğine de inandırılmıştı. Gerçi o çağda İspanya'da insan yakılması dışında boğa güreşi gibi bir eğlence daha vardı. Fakat bu güreşler oldukça seyrek yapılırdı. Üstelik bu güreşler bugünkü gibi, herkesin parayla girebileceği bir eğlence değildi. O zamanlar İspanya'da boğa güreşleri, yalnız asîlzâdelere ve yüksek tabakaya mahsus, vahşî bir gösteriydi. Meydana inip boğa ile güreşebilmek için mutlaka asîlzâde olmak lâzımdı. Hatta Kral İkinci Philippe'nin babası İmparator Charles-Quint bile boğa ile güreşmişti. Fakat asîl eğlence de halka da ufacık bir yer ayrıldığı olurdu. Ancak, asıl geniş yer, yüksek tabakadan olanlara verilirdi.

Halbuki, dinsizlerin yakılmasında ve idamlarda durum böyle değildi. Bu çeşit eğlenceler, özellikle halkın gözünü korkutmak ve onu papazların ve devletin istediği duruma getirmek için tertip olunurdu. Bu yüzden asıl büyük yer, halka ayrılır ve halk da bundan apayrı bir gurur duyardı.

Meydana girip de iyi bir yer kapmak için acele eden ve törende bulunan çeşitli tarikatlardan papazların yanındaki mütevazı rolünü oynamaya koşan bu halk arasından birçoğu Don Cesar'ı tanıyor ve birbirine göstererek, hayran hayran:

— «Boğa güreşçisi Don Cesar! Boğa güreşçisi Don Cesar!» Diye mırıldanıyordu.

Bazıları kendisine saygılı bir selâm veriyor, o da

selâmları nâzik bir tebessümle karşılıyor, hızlı hızlı yoluna devam ediyordu. Nihayet Servili Köşk'ün bahçesini geçti ve mermer merdivenlerden çıkarak cümle kapısından girdi. Geceleyin Giralda'yı ve Par-daillan'ı ararken hiç dikkat etmemişti. Antrenin ihtişamını gözlerini kamaştırdı. Fakat bu hayranlığını belli etmedi. Çünkü baştan aşağı yaldızlı elbiseler içindeki dört uşak, kendisine hem saygılı, hem de aşağılayıcı bir edâ ile bakıyordu. Fakat Don Cesar bu heriflerin çalımına aldırmadı ve çok kesin bir tavırla bunlardan birine, gidip hanımına haber vermesini ve Kastilya asîlzâdelerinden Don Cesar'ı kabule hazır olup olmadığını sormasını bildirdi. Uşaklardan biri hiç tereddüt etmeden saygıyla cevap verdi:

— «Monsenyör, hanımımız Prenses Fausta hazretleri şu sırada sayfiye evlerinde değiller. Bu bakımdan Don Cesar'ı kabul edemezler.»

Don Cesar içinden: «*Haa!. Demek ki adı Faustay'mış...*» Dedi. Ve yüksek sesle:

— «Prenses Fausta'yı çok acele ve önemli bir iş için görmem lâzım... Kendisini nerede bulabileceğimi söyleyebilir misiniz?»

Uşak bir saniye düşündükten sonra:

— «Eğer Don Cesar, tenezzül buyururlarsa, kendilerini başkâhya ile görüştüreyim...» Dedi.

Don Cesar uşağın peşine düşüp, akıl almaz bir ihtisamla döşenmiş salonlardan geçerken: «*Vay! Vay! Demek bunun için akşam Don Cervantes, Servili Köşk'ten ikide bir hayranlıkla bahsedip duruyordu. Bu kadar değerli bir binayı bekçisiz ve kapısı, bacası açık bırakması için insanın Karun kadar zengin olması lâzım... Giralda'ya sorarsan, kapıları, ben nişanlımı bulabileyim diye açık bırakmış, ama işin aslı bakalım öyle mi?*» Diye düşünüyordu.

Böylece birinci kata çıkarak, oldukça sâde döşen-

miş bir odaya girdiler. Burası başkâhyanın odasıydı ve uşak, ziyaretçinin ne istediğini bildirdikten sonra çekildi. Kâhya gayet ihtiyar, yüzü kırış kırış, sırtı kambur, görünüşüne göre son derece yumuşak başlı terbiyeli bir adamdı.

— «Sizi buraya getiren uşak, isminizin Don Cesar olduğunu söyledi,» dedi. «Halbuki bu, sadece sizin küçük adınız olacak... Beni affediniz mösyö, sizi namı hanımım Prenses'in yanına çıkarmadan önce hiç değilse soyadınızı da öğrenmem gerekir. Bu arzumu anlayışla karşılırsınız umarım.»

Delikanlı, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Adım sâdece Don Cesar'dır.»

Kâhya bu adı işitince iki büklüm oldu ve gayet mahcup bir edâ ile mırıldandı:

— «Özür dilerim, Don Cesar hazretleri, anlayamamıştım... Beceriksizliğimin verdiği ümitsizlik içindeyim. Zâtıâlinizin beni affedeceğinizi umarım. Prenses hazretlerini korumak ve ziyaretçilerini sıkı bir göz hapsine almak zorundayım. Eğer monsenyör benimle birlikte gelmek tenezzülünde bulunurlarsa, kendilerini sabırsızlıkla beklemekte olduğunu söyleyebileceğim Prenses'in yanına götürebilirim.

Don Cesar bu aşırı saygı ve birbiri ardısıra yağın iltifatlı sözler karşısında şaşkına dönerek:

— «Galiba yanıyorsunuz!» Dedi. «Ben sâdece Don Cesar'ım ve sizin böyle bol bol sarfettiğiniz monsenyör unvanına lâayık değilim...»

Fakat ihtiyar kâhya başını salladı ve ellerini oğuşturarak:

— «Katiyen!» Dedi. «Daha yüksekini alıncaya kadar bu unvan hakkınızdır.»

Don Cesar sarardı ve heyecandan, boğuk bir sesle:

— «Daha yükseğini alıncaya kadar mı? Ne demek istediğinizi anlayamadım!»

— «Söylediklerim gayet açık, monsenyör hazretleri! Prenses, size meseleyi ayrıca izah edecektir... Lütfen geliniz, hemen kendisine gidelim... Prenses hazretleri, sizi görünce pek memnun olacaktır»

Don Cesar kapıya yönelerek:

— «Pekâlâ, gidelim!» Dedi.

Kâhya pelerinini ve şapkasını alıp peşinden seğirterek:

— «Geliyorum efendim! Geliyorum efendim!» Diye koştu.

Dışarı çıkınca, kâhya öne geçti ve hızlı adımlarla yürüyerek Don Cesar'ı adamakıllı kalabalıklaşmış olan San Francisco Meydanı'na götürdü. Her taraf iğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalıktı. Meydanı çeviren evlerin balkonlarıyla pencereleri de salkım salkım insanla doluydu. Ancak, evlerin balkonlarında ve pencerelerinde yer alanlar daha çok yüksek tabakadan, şık giyimli kimselerdi. Zengin olsun, yoksul olsun; asil olsun halktan olsun, seyircilerin hepsi de aynı vahşi sabırsızlıkla bekliyordu.

Meydanın göbeğinde hükümlülerin yakılacağı muazzam bir odun yığını yükseliyordu. Bunun etrafında da kukuleteleri inik üç sıra rahip, ellerinde meşaleleri, korkunç tavırlarıyla bekliyorlardı. Kurbanlar gelir gelmez, hemen meşalelerle odunları ateşe vereceklerdi. Şimdi ellerindeki meşalelerden kıızıl alevlerle birlikte boğucu dumanlar yükseliyor ve havayı teneffüs edilmez bir hâle getiriyordu... Fakat kimse bu dumanlardan rahatsız olmuş görünmüyor, herkes bunu şenliğin başlangıcı sayıyordu. Birazdan bu dumanlara ödağacı kokuları da karışacak, koca koca alevler yükselecek, bütün oradakilerin ruhlarını temizleyecekti.

Tam odun yığınının karşısında bir mihrap yükseliyordu. Normal zamanlarda bu mihrabın önünde demirden bir haç ve çarmıha gerilmiş bir İsa heykeli bulunurdu. Bugün ise mihrap, bunlara ek olarak kıymetli dantelâlar, bembeyaz örtülerle süslenmişti ve bütün hazırlıklar yapılacak törenin önemini her görene anlatıyordu.

Yakındaki San Francisco Manastırı'nın kulesinden, etrafa o uğursuz, o korkunç çan sesleri yayılıyordu. Bu sesler, bayramın başladığını; yâni mahkûmların, yargıçların, çeşitli tarikatlardan papazların, saray erkânının, Kral'ın; sözün kısası korkunç alayı teşkil edenlerin hepsinin kiliseden çıktıklarını, şehrin bellibaşlı sokaklarından geçtikten sonra meydana varacaklarını ve orada, odun yığınının üstüne çıkarılacak mahkûmların, yapılacak duâları dinledikten sonra cellât rahiplerin odun yığınının ateşe vereceklerini bildiriyordu. Bu matem çanları tören boyunca, yâni ateş zavallı mahkûmların vücutlarını yakıp kül edinceye kadar çalacaktı...

Şimdilik bu meraklı kalabalıktan, keyifli çığlıklar, dinsizlere edilen lânet ve bedduâlar, vahşi hayvan ulumalarına benzer sesler, sinirli kahkahalar yükseliyordu.

Seyircilerin vahşetle buruşmuş yüzlerinde kin, hiddet, sabırsızlık ve hayvanca bir neşe okunuyor; hiçbir merhamet izi görülüyordu.

Merhamet duygusuna kapılanlar hislerini büyük bir dikkatle gizlemeye çalışıyorlardı. Mahkûmlara acımak veya bu törene katılmamak, Engizisyon'a karşı çıkmak demekti. Böyleleri kısa zamanda cezalarını bulmakta gecikmiyorlardı. Engizisyon'un «*Kutlu Ev*» denilen zindanına tıkılıyor ve orada kutsal Engizisyon'un emirlerine boyun eğmemenin ne demek olduğunu öğrenmeye başlıyorlardı.

Don Cesar görünüşünden umulmayacak bir kuvvetle halkı itip kendine yol açan kâhyanın ardından yürüdü. Birlikte meydana bakan yapıların en büyüklerinden birinin kapısından içeri girdiler. Bütün diğer evlerin pencere ve balkonları insanla dolu olduğu hâlde bu evinkiler kapalı ve boştu. Don Cesar, kâhyanın rehberliğiyle Servili Köşk'tekilerden daha zengin döşenmiş bir sürü salon ve odadan geçerek, boş bir odaya girdi. Kâhya, kendisinden bir lâhza orada beklemesini rica etti ve hanımına haber vermeye koştu. Don Cesar ayakta bekledi.

Kâhya odadan koridora çıkınca birdenbire dimdik kesiliverdi. Hızla birinci kata çıktı ve balkonu meydana bakan bir salona girdi.

Fausta, üstünde gayet sâde, beyaz bir elbise olduğu hâlde geniş bir koltuğa oturmuş ve ayaklarını kırmızı ipek bir yastığa dayamış, bekliyordu. Birdenbire belinin büküklüğü kaybolan acayip kâhya, Prenses'in karşısında saygıyla eğilip bekledi. Fausta sordu:

— «Ne var, Centurion?»

Bu adam gerçekten de Centurion'du. Kendini tanıtmamak için yüzünü makyajla kırış kırış bir hâlde getirmiş ve sırtını da kamburlaştırınca, kimsenin tanıyamayacağı bir insan olup çıkmıştı. Centurion, Fausta'ya cevap olarak:

— «Geldi, madam!» Dedi.

Fausta memnun olduysa bile, hiç belli etmedi ve ilgisiz bir tavırla sordu:

— «Buraya getirdiniz mi?»

— «Aşağıda bekliyor, efendim!»

Fausta bir an düşündü, sonra sordu:

— «Sizi tanımadı mı?»

Centurion tebessüm etmek istediye de beceremeyip yüzünü buruşturarak:

— «Eğer tanısaydı onu buraya kadar getiremezdim!»

Fausta hafifçe güldü:

— «Doğru... Sizi sevdiği pek söylenemez...»

Centurion yine o surat ekşitmesine benzeyen tebessümüyle:

— «Sevmek ne demek, madam?» Dedi. «Beni bir kaşık suda boğmak istediğini söylerseniz aklım erer. Bu iş beni bir hayli endişelendiriyor, madam. Çünkü tasarılarınız bir gün gerçekleşir ve o da herşeye rağmen benden nefret ederse, bana vaat buyurmuş olduğunuz mevkie vedâ etmem lâzım gelecek...»

Fausta yine gülümsedi:

— «Merak etmeyin Centurion,» dedi. «Siz, sadâkatle hizmet etmeye bakın. Zamanı gelince sizi onunla barıştırmım. Kral olunca, adsız ve meteliksiz bir âşığa yapılmış olan kötülükleri unutacağına ben kefilim.»

Centurion adamakıllı sevinmişti:

— «Yüreğime su serpildi, madam!» Diye kekeledi.

Fausta:

— «Şimdi getirin onu bir görelim bakalım! O gince tekrar bana gelin...» Dedi.

Centurion saygıyla eğilip çıktı. Birkaç saniye sonra da Don Cesar'ı Fausta'nın yanına soktu ve sessizce çekilip gitti.

*

Fausta'yı görünce Don Cesar'ın gözleri âdeta kamaştı. Hayranlık içinde bakan bu gözler, hiçbir vakit bu kadar çekici güzellikte bir kadın görmemişti.

Genç vücuduna pek yakışan bir zarafetle Fausta'yı eğilip selâmlarken şaşkınlığını belli etmemeye çalışıyordu. Fakat Fausta delikanlıda uyandırdığı izlenimi sezmişti. Hafifçe güldü. Zaten bu izlenimi uyandırmak istiyor, buna çalışıyordu. İstedikinden fazlasını elde ettiğine memnundu. Alışık bir gözle, ne fazla mağrur, ne de fazla alçakgönüllü; son derece tabii hâlde duran genç Prens'i süzüyordu. Yakışıklı delikanlının bu erkeklik taşan duruşu, ağırbaşlı zarıflığı, biraz mahzun gülümsemesi, berrak bakışları, yüzünden okunan dostluk havası, zekâsını belirten geniş alnı ve biçimli vücut yapısı, Fausta'nın ilk anda gözüne çarpan şeyler oldu. Kendisinin delikanlıda uyandırdığı etki kadar, Don Cesar'ın onda bıraktığı izlenim de olumlu oldu.

Fausta'nın gülümsemesi daha belirginleşmişti. Memnun bir tavırla kendi kendine, bu sergüzeştçi delikanlıdan gayet asîl ve mağrur, görünüşüyle halk üzerinde iyi bir etki uyandıracak bir kral yapabileceğini düşündü. Bu kral, Fausta'yla birlikte görüldüğü zaman, onun güzelliği ve ihtişamı yanında sönük kalmayacaktı. Tam tersine, delikanlının zarafeti ve tabii asâleti, Fausta'nın ihtişamını ve güzelliğini daha da artıracak ve bu iki genç insan, örnek bir çift teşkil edeceklerdi.

Don Cesar alelacele girdiği bu sınavı büyük bir rahatlık ve başarıyla vermişti. Fausta'nın hem kadın tarafı, hem de sanatkâr yanı, bu sonuçtan memnun kalmıştı. Gerçi Fausta bu gibi ayrıntılara önem veren bir insan değildi; onun gözünde adamın değil, o adamın getireceği tacın ağırlığı altında bükülmeyecek, asîl, güzel ve mağrur bir başa oturacağını görmekle memnun kalmıştı. Üstelik böyle yakışıklı ve genç bir erkekten bir kral yaratmayı istekle yapacağı için işi de kolaylaşmış oluyordu.

Fausta'nın bütün plânu Don Cesar'ın vereceği karara bağılıydı. Bu kararda kendisinin delikanlı üstünde bırakacağı etkinin payı büyük olacaktı. Don Cesar, Giralda'dan caymaz, teklifleri kaçamaklı karşılarsa, planlar çıkmaza girmiş olacaktı. Başaracağı işin zor olduğunu biliyor, fakat yılgınlık duymuyordu. Hattâ onun gibi mücadeleci bir insan için ne kadar zorluk çıkarsa işin çekiciliği de o kadar artardı.

Bir kilit taşı durumunda olan Giralda için de zaten karar verilmişti. Gayet basit bir karar: Giralda yok olacaktı! Don Cesar'ın aşkı ne kadar kuvvetli olursa olsun imkânsızlığa dayanamaz, sevdiği kadının ölümünden sonra da yıllarca devam edemezdi. Don Cesar zaten gençti, çabuk unutturdu. Unutması için de kuvvetli sebepler yok değildi. Fausta ona, koskoca bir krallık sunacaktı. Böyle parlak bir imkân karşısında kimde dayanacak güç kalırdı?

Fausta, bu kadar kuvvetli ve göz kamaştırıcı bir teklif karşısında dayanabilecek bir tek kişi tanımıştı: Pardaillan...

Ama Pardaillan da iki tane değildi!

Evet, bu delikanlının fikrinin çelinmesi belki zordu, fakat imkânsız değildi. Nitekim, Fausta ince zekâsının bütün gücünü ve güzelliğinin bütün silâhlarını kullanarak, okşayıcı ve âhenkli sesiyle sordu:

— «Don Cesar siz misiniz, mösyö?»

Don Cesar gayet tabii bir tavırla:

— «Benim, madam.» Cevabını verdi.

— «Soyadınızı bilmiyorsunuz. Aileniz hakkında hiçbir bilginiz yok. Bundan yirmiiki yıl kadar önce Madrid'de doğduğunuzu sanıyorsunuz. Öyle değil mi?»

— «Öyle, madam.»

— «Bu önemsiz ayrıntılar üstünde durmamı hoş

görünüz, mösyö... Sonuçları çok acı olabilecek yanlışlıktan kaçınmak istiyorum! Lütfen oturunuz!»

Fausta böyle diyerek eliyle koltuğunun tam karşısında bulunan koltuğu gösterdi. Don Cesar otururken Fausta, delikanlının hareketlerindeki serbestlik ve asâlete hayran kaldı. İçinden, bu adamın damarlarında mutlaka bir kral kanı aktığını düşünüyordu ki dışarıda, meydanda bir gürültüdür koptu. Alay meydana yaklaşıyor olacaktı. Halk:

— «Kahrolsun!.. Gebersin dinsizler!..» Diye bağıırışıyordu. Arkasından:

— «Kral geliyor! Kral geliyor!..» Haykırıışları da işitildi.

Bu bağırıp çağırmalar arasında, kalabalık papaz sürüsünün hep bir ağızdan tutturduğu, gitgide yaklaşan ilâhi sesleri duyuluyordu. Ve nihayet bunların hepsini, manastırın matem çanları bastırmaktaydı. Bütün bu gürültüler birbirine karışarak, bir uğultu hâlinde odayı dolduruyordu. Fausta, bu gürültüleri umursamıyordu bile... Nihayet Don Cesar, canını sıkkan bu sesleri Fausta'nın umursamaması karşısında hissetmekte olduğu garip şaşkınlığı da yenerek yavaşça seslendi:

— «Benim değer verdiğim bir kimseye gösterdiğiniz ilgiden ötürü size içten teşekkürlerimi sunarım, madam!»

Giralda'nın sevgilisi bu sözü samimiyetle söylemişti ve şimdi de çok heyecanlıydı. Fakat ömründe hiç kimse, üzerinde Fausta kadar kuvvetli bir etki bırakmamıştı. Fausta da bunu seziyor ve gittikçe daha çok memnun oluyordu. Don Cesar'ın biraz ilgi duyduğu o küçük çingenenin lâfı mı olurdu? Fausta zaferi artık avucunun içinde gibi görüyordu. Fakat Don Cesar'ın Giralda'dan bahsetmesi ne de olsa

canını sıkırmıştı. Verdiği cevap da bu yüzden biraz soğuk oldu:

— «Ben sadece, sizi tanımadığım hâlde sizinle ilgilendim. Yaptığım yardımı da sadece sizin için yaptım... Bu bakımdan benim için yok olan bir üçüncü kişi adına bana teşekkür borçlu değilsiniz.»

Bu sefer de Don Cesar Fausta'nın, sevgilisinden bu kadar küçümsemeyele bahsetmesine üzüldü. Üstelik hayret de ediyordu. Giralda'nın Prenses'ten o kadar heyecanla söz etmesine karşılık, Fausta'nın gösterdiği bu soğukluk ne demektir? Bunda aklının ermediği bir iş olacaktı. Don Cesar, Fausta'nın, sevgilisine hücum eder bir tavır aldığını görür görmez soğukkanlılığını tekrar ele aldı ve daha kesin bir sesle söylendi:

— «Oysa sizin için mevcut olmayan o üçüncü kişi, kendisine gayet iyi davrandığınızı söylemişti, madam...»

Fausta tatlı bir edâ ile gülümseyerek:

— «Eğer kendisine gerçekten iyi davranılmışsa, bunun sâdece sizin için yapıldığını tekrarlamak isterim,» dedi.

Don Cesar nâzik bir gülümsemeyele sordu:

— «Niçin madam?.. Halbuki siz beni tanımıyorsunuz? Benim belirsiz kişiliğime, sizin gibi kudretli, zengin ve eşsiz güzellikte bir Prenses'in ilgisini çektiren sebebin ne olduğunu sorabilir miyim, madam?...»

Fausta, Prens'e okşayan bir tatlılıkla baktı:

— «Sizin şövalyelere has yiğit karakteriniz, bu ilginin nedenini kolayca, anlayacaktır, sanırım. Eğer siz, kimseye zararı dokunmamış bir kimsenin alçakça öldürüleceğini, falan gün, falan saatte ve falan şekilde kendisine suikast yapılacağını öğrenseydiniz ne yapardınız, mösyö?»

Don Cesar heyecanla:

— «Bu sorulur mu madam?» Dedi. «Hemen o kimseye tetikte bulunmasını haber verir; gerekirse onun yardımına koşardım...»

O söyledikçe Fausta da başıyla hafif hafif tasdik ediyordu. Don Cesar sözünü bitirince, Fausta:

— «İşte mösyö, sizi tanımadığım hâlde sizinle ilgilenmemin sırrı buradadır,» dedi. «Sizi öldürmek istediklerini öğrendim. Demin sözünü ettiğiniz genç kız da bilmeden bu cinayete âlet olacağı için sizin ona yaklaşmamanızı sağladım. Tehlikenin geçtiğine inanınca da tekrar onu bulmanıza yardım ettim. Bütün bunları sâdece insanlık kaygısıyla yaptım ve sanırım ki temiz yürekli herkes de böyle yapardı. Sizi tanımak aklımdan bile geçmiyordu. İstemiş olsaydım, bu gece sizi evimde beklerdim. O zaman bilmediğiniz birçok şey vardı. Sonradan öyle bazı şeyler öğrendim ki o zaman sizi tanımayı şiddetle istedim. Sizden teşekkür bekliyor değilim. Beni kendinize sâdik bir dost ve yardımcı biliniz. Gerçi ben bir kadının ama, yardımım reddedilemeyecek kadar önemlidir.»

Bu uzun ve heyecanlı söylev, Don Cesar'da Fausta'nın umduğu etkiyi yapmıştı. Delikanlı büyük bir heyecan içinde eğilerek, samimiyetle:

— «Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, madam,» dedi.

Sonra kayıtsız ve biraz da alaylı bir tavırla sözlerine ekledi:

— «Bilmem ama, biraz da boşuna endişelenmiyor musunuz? Böyle müthiş bir tehdit altında olabileceğimi pek aklım kesmiyor da...»

Fausta gayet ciddi bir tavır ve Don Cesar'ı ürperen bir sesle söylendi:

— «Sizi tehdit eden tehlike tahmin edebileceğinizden daha korkunçtur. Bakın, size günleriniz sayılıdır bile demiyorum. Birkaç saatlik ömrünüz kaldığını bilmelisiniz... Hele bu inanmazlık ve umursamazlıkta devam ederseniz...»

Don Cesar bütün cesaretine rağmen hafifçe sarardı:

— «Demek tehlike bu kadar yakın ve müthiş?..»

Fausta yine o ciddi tavrını bırakmadı:

— «Bir şeye yanıyorum: Sizi tekrar o kıza yaklaştırmış olduğuma... Eğer şimdi öğrendiklerimi daha önce bilseydim, sizi kendi elimle o kıza yaklaştırmazdım!»

Don Cesar'ın yüreğinde bir şüphe belirdi. Birdenbire kendini toparlayıp belli belirsiz bir alayla:

— «Neden acaba, madam?» Diye sordu.

Fausta büyük bir kendine güvenle:

— «Çünkü... Çünkü bu kız, sizin ölümünüze sebep olacak!» Dedi.

Don Cesar ona bir an baktı ve Fausta bu bakış karşısında irkilmedi. Hattâ tam tersine Don Cesar'ın bakışlarında berrak bir dürüstlük ve açık yüreklilikten başka, kendisine karşı bir sempati sezer gibi oldu. Don Cesar böylece bakarken, içinde bir şüphenin uyandığı belli oluyordu. Delikanlı şimdi yine soğukkanlılığını kaybetmiş, yine belirsiz bir şaşkınlığa düşmüş ve Fausta'nın hâkimiyeti altına girmişti. Birden sordu:

— «Pekâlâ, ama madam, beni öldürmek isteyen bu düşmanı tanıyor musunuz?»

— «Tanıyorum!»

— «Kim?»

— «Adını söyleyeceğim. Evet, peşinizi alçakça takip eden bu düşmana karşı kendinizi koruyabilme-

niz için, onun kim olduğunu hemen söyleyeceğim!
Bu düşman...»

Fausta, tereddüt edermiş gibilerden bir an durdu.
Don Cesar, merak ve endişe içinde bekledi ve sordu:

— «Evet, bu düşman?..»

Fausta'nın dudaklarından şu kelime döküldü:

— «Babanızdır!»

Yüzünde acıyan bir ifade olmasına rağmen, delikanlıya, yaptığı ameliyatı seyreden bir operatörün soğukkanlı bakışlarıyla bakıyordu. Bu sözün etkisi umduğundan da büyük olmuştu. Don Cesar birdenbire ayağa kalktı, rengi uçmuş, perişan bir hâlde ve insan sesine benzemeyen bir sesle sordu:

— «Nee?» Babam mı dediniz?»

Delikanlı, Fausta'ya merhamet dilenen gözlerle bakıyordu. Boğazında gizli hıçkırıklar düğümlenir gibiydi.

— Babam ha?» Diye söylendi. «Halbuki bana demişlerdi ki..»

Fausta atıldı:

— «Ne demişlerdi?»

Bakışları tatlıydı ama, delikanlının yüreğinden geçenleri okumak istercesine, deliciydi. Don Cesar gerçeği biliyor muydu, bilmiyor muydu? Herhalde biliyordu. Çünkü bitkin bir hâlde sözünü tamamladı:

— «Bana onun yirmi yıldan fazla bir zaman önce öldüğünü söylemişlerdi!»

Kadın, artan bir heyecanla:

— «Babanız yaşıyor!» Dedi.

Don Cesar ekledi:

— «Cellât elinde öldü, demişlerdi!»

Fausta omuz silkti:

— «Uydurulmuş bir hikâye bu... Elbette öyle di-

yeceklerdi. Çünkü işin doğruluğundan şüphe etmemeniz isteniyordu.»

Zavallı Don Cesar bir duraladı. Sonra birdenbire elini alnına vurdu:

— «Doğru,» diye söylendi. «Ben de amma safmı-şım. Neden şimdiye kadar bu aklıma gelmedi? Öyle ya, beni her türlü gerçekten uzaklaştırmak istediler!»

Sonra birden toparlandı ve ölüm tehlikesini falan unuttu. Âdeta sevinçle:

— «Demek öyle?..» Dedi. «Demek babam yaşıyor? Babam!..»

«*Babam*» kelimesini gayet tatlı bir edâ ve büyük bir hazla tekrarlıyordu. Fausta'nın yerinde başka kim olsa onun bu hâline acır, bu işkenceyi uzatmaktan vazgeçerdi. Fakat Fausta'nın gözleri ulaşacağı gayeden başka bir şey görmüyordu. Oraya varmak için kullanılması gereken çârelerin hepsi kullanılmıyordu. Tatlı bakışları altında, soğuk duygularını gizleyerek devam etti:

— «Babanız sağ... Maalesef sağ... Size kudurmuşçasına kin besleyen, kanınıza susayan da odur. Eğer kendinizi korumazsanız, sizi öldüreceğini biliniz.»

Bu sözler delikanlıya unuttuğu gerçekleri tekrar hatırlattı. Fakat babasının kendisini öldürtmek iste-yişini bir türlü aklı almıyor, tabiata aykırı buluyordu. Bu canavarlığı affettirecek bir mazeret arıyordu. Birdenbire gülmeye başladı:

— «Şimdi anladım! Beni epey korkuttunuz, madam...» Dedi. Bir baba, nasıl olur da öz evlâdını öldürmek isteyebilir? Böyle şey olmaz, madam... Fakat mademki siz babam için sağ diyorsunuz, herhâlde kendisi benim kim olduğumu bilmiyor olacak. Bana babamın adını söyleyin, onunla görüşeyim.»

Fausta yavaş yavaş ve her kelimeyi delikanlının kafasına perçinlemek istercesine söyledi:

— «Babanız, sizin kim olduğunuzu biliyor ve onun için sizi ortadan kaldırmak istiyor!»

Don Cesar bir-iki adım geriledi, ellerini göğsünün üstünde kavuşturarak:

— «İmkânsız bu!» Diye kekeledi.

Fausta sert bir sesle:

— «Ne yazık ki gerçeğin ta kendisi!» Dedi.

Don Cesar acılı bir sesle haykırdı:

— «Keşke yaşamaz olsaydım! Herhâlde babam beni, yüzkarası bir piç olduğum için öldürmek istiyor! Demek kahrolası annem...»

Fausta, heyecanla atıldı.

— «Susun! Annenize iftira etmeyin! O zavallı suçsuz ve lekesiz bir kadın olarak öldü. Annenizin cellâdı olan ve onu işkenceler içinde mahveden kimse ise, sizi yıllarca önce ölmüş sanan ve neden sonra yaşadığınızı öğrenince, amansız kiniyle peşinizi kovalayan adamdır! Ananızın kaatili, sizi de öldürmek isteyen babanızdır!»

Don Cesar rüyada gibi söylendi:

— «Ne müthiş şey! Demek ben piç değilim? Demek...»

Fausta delikanlının sözünü kesti:

— «Siz meşru bir evlâtsınız. Vakti gelince ben size bunun delillerini sunacağım!»

Ve tekrar sükûnetle koltuğuna yerleşti. Delikanlı, utanç ve acıdan soluk soluğa:

— «O hâlde benim babam insan değil, kana susamış bir canavar!» Dedi.

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Dediğiniz doğrudur,» diye tasdik etti.

Don Cesar gözlerinde yaşlarla:

— «Ya annem? Ya zavallı annem?...» Diye sordu.

— «Anneniz melek gibi bir kadındı.»

Don Cesar sonsuz bir acıyla söylendi:

— «Zavallı anneciğim!»

Fausta taşı gediğine koydu:

— «Ölülerin arkasından ağlamadan önce, onların intikamı alınmalıdır!»

Don Cesar gözlerinden şimşekler çakarak dikildi:

— «Evet,» dedi, «İntikam! Annemin intikamını almalıyım!»

Fakat hemen arkasından da koltuğuna yığılarak başını avuçları arasına aldı :

— «Halbuki intikam almam gereken kimse de babam. Annemin öcünü almak için babamı mı öldüreceğim? Buna imkân yok...»

Fausta, delikanlının göremediği zalim bir tebesümle güldü... Sabırlıydı, beklemesini bilirdi. Zaten asıl kuvveti de buradan gelmiyor muydu? Şimdi ısrara ne lüzum vardı? Bir kere kin ve intikam tohumunu saçmıştı; artık bu tohumun yeşermesini beklemekten başka yapacağı iş yoktu. En tatlı ve âhenkli sesiyle:

— «Annenizin intikamını almadan önce kendinizi korumanız lâzım,» dedi. «Ölüm tehdidi altında bulunduğunuzu unutmayınız. Hayatınız pamuk ipliğine bağlı...»

Don Cesar birdenbire, kendisiyle bu kadar ilgilenen bu prensesin kâhyasının bol bol sarfettiği «*Mon-senyör*» hitabını hatırladı ve:

— «Demek babam bu kadar kudretli bir adam, öyle mi?» Diye sordu.

Fausta:

— «Ondan daha kudretlisi yok,» cevabını verdi.

Don Cesar, karmakırışık düşünceleri arasında bu

sözlere dikkat edemedi. Gözlerini Fausta'nın yüzüne dikti ve söylendi:

— «Madam, bana müthiş sırlar açtınız. Böyle hareket etmenizin sebebini bilemiyorum.»

— «Size bunu daha önce de söyledim, mösyö. Ben sadece insanî duygularla hareket ediyorum. Sizi gördüğümünden beri şahsınıza karşı bir sempati beslediğimi neden saklayayım? İnanın ki başka hiçbir alt hesaba dayanmayan bu sempati yüzünden sizinle ilgileniyorum.»

Don Cesar:

— «Düşüncelerinizin samimiliğinden hiç şüphe etmem, madam,» dedi. «Fakat bana anlattıklarınız o derece garip, o derece şaşırtıcı ki, beni bağışlayın, elle tutulur, gözle görülür deliller olmadıkça inanılabilecek cinsten değil...»

Fausta hemen atıldı:

— «Sizi anlıyor ve size hak veriyorum, mösyö,» dedi. «Ben kesinlikle ispat edemeyeceğim hiçbir iddiada bulunmam...»

— «Elinizde deliller var, öyle mi?»

— «Evet.»

— «Babamın adını da söyleyecek misiniz?»

— «Evet.»

— «Ne zaman, madam?»

— «Henüz bilemem. Belki biraz sonra, belki de birkaç gün içinde...»

— «Pekâlâ, madam. Bu sözünüzü unutmayacağım. Ne olursa olsun size teşekkür borçluyum ve hayatım sizindir.»

Fausta zarif bir gülümseyişle:

— «Önce bu hayatı korumak gerekecek,» dedi.

— «Buna gayret edeceğim. Ve inanınız ki, düş-

man ne kadar kuvvetli olursa olsun, beni kolayca ortadan kaldıramayacaktır.»

Düşman dediği, babasıydı. Fausta cevap verdi:

— «Ben de öyle sanırım.»

Don Cesar devam etti:

— «Fakat kendimi koruyabilmem için, birçok şeyi bilmem veya anlamam lâzım gelir. Size birkaç şey sormama izin verir misiniz?»

— «Sorunuz, mösyö... Elimdeyse hepsine cevap veririm.»

— «Pekâlâ, madam... Demin bahsettiğiniz genç kız, yâni Giralda, nasıl ve ne şekilde benim ölümüne sebep olacak?»

Bu sırada meydandan gelen bağırıp çağırmlar, gürültü daha da arttı. Şüphesiz, alay, işkence meydanına ulaşmış ve halk duygularını daha coşkunca belirtmeye başlamıştı.

Fausta, Don Cesar'ın sorusuna cevap vermeden yerinden kalkarak zarif adımlarla balkona yaklaştı. Meydana bir göz atınca yanılmamış olduğunu anladı. Sonra kendisine sâkin sâkin bakan Don Cesar'a:

— «Yaklaşın mösyö, gelin de bakın,» dedi.

Don Cesar hayret etti. Başını sallayarak görmek istemediğini belirtirken:

— «Beni af buyurun madam,» dedi. «Ben böyle şeyleri seyretmekten nefret ederim. İçimde isyan duyguları kabarıyor!»

Fausta soğukkanlı bir tavırla:

— «Sanıyor musunuz ki ben de aynı şeyi hissetmiyorum mösyö?» Diye sordu. «Zannediyor musunuz ki benim de yüreğim, böyle manzaraları seyrettiğim zaman nefret duygularıyla kabarmıyor? Ama yine de size yaklaşmanızı söylüyorum!»

Don Cesar, Fausta'nın kendisini balkona çağırmasının önemli bir sebebi bulunduğunu sezerek, meydana seyretmekten hoşlanmamasına rağmen kalkıp onun yanına ulaştı...

*

Tören alayı yavaş yavaş meydanı dolanıyordu.

Başta, arkebüz adı verilen çakmaklı tüfeklerini dizlerinin üstüne koymuş, atlı bir müfreze vardı. Atlıların ardından yaya olarak başka bir silâhlı müfreze gidiyordu. Bu iki müfreze, halkı dağıtıp alaya yol açmak görevi verilmişti.

Bunların arkasından kalabalık bir keşiş alayı geliyordu. Bunlar siyah cübbelerinin üstündeki kara kukuletelerini yüzlerine indirmişlerdi ve ellerinde birer mum tutuyorlardı. En başlarında yine kukuletesi inik, iriyarı bir çilekeş rahip iri bir demir haçı zorlukla taşıyordu. Bu haçın üzerine insan büyüklüğünde bir İsâ tasviri vardı. Bu, yedi mahkûmun uğrunda kurban edilecekleri İsâ'yı temsil ediyordu. İnsanları sevmeyi ve kusurları bağışlamayı telkin etmiş olan İsâ'yı!..

Keşişler yanık «*De Profundis*» ilâhisini okuyorlardı.

Keşişlerin hemen ardından, atlı ve yaya olarak Engizisyon muhafızları geliyor, onların peşinden de başlarında Engizisyon Başyargıcı olduğu hâlde Engizisyon Mahkemesi üyeleri yürüyordu. Bunları, dört kişinin taşıdığı, parlak kırmızı kumaştan bir gölgeliğin altında yürüyen ve elinde bir İncil taşıyan, tören esvaplarını giymiş beş kardinal takip ediyor, onların arkasından da ellerinde birer mumla yedi mahkûm geliyordu... Mahkûmların ayakları çıplak, başları açıktı ne sırtlarında birer entariden başka bir şey yoktu.

Mahkûmların arkalarında siyah, kırmızı, yeşil sarı renklerde elbiseler giyinmiş rahipler göze çarpıyordu. Hepsinin yüzleri kukuletelerle örtülüydü. Kardinal, rahip, çilekeş ve diğer rütbelerden din adamlarının meydana getirdiği bu kalabalık, en parlak tören kıyafetleri içinde gürül gürül ilâhi okuyorlardı.

Bütün bu kalabalığın arkasında, muhteşem elbise içinde korkunç görünüşüyle adımlarını sürüye sürüye, yalnız başına Kral İkinci Philippe geliyordu. Sağında, bir adım gerisinde, tahtın vârisi Veliaht Philippe yürüyordu. Ondan sonra da en şık elbiselerini giymiş saray mensupları, asîlzâdeler, yüksek memurlar ve nihayet bir sürü rahip geliyordu.

İşte Don Cesar'ın bir bakışta gördükleri bunlardı.

Alay, meydandaki mihrabın önünde durdu. Yargıçlardan biri mahkûmlara ölüm hükmünü okudu. Bir rahip, mahkûmlara yaklaşıp parmağıyla her birinin göğsünü dürttü ve böylece kendilerini aforoz etmiş oldu.

Bütün bunlar, coşan halkın bağırıp çağırmaları arasında yapılmıştı.

Bundan sonra, Kardinal mihraba çıktı. Aynı anda mahkûmlar da odun yığınının üstündeki ızgaraya çıkarılıp, demir direklere bağlandılar ve tören başladı.

Kardinal, İncil'den okuduğu parçanın son cümlelerini bitirirken, odun yığınının kıvrıla kıvrıla dumanlar yükselmeye ve aynı zamanda halkın fer-yatları da yeri göğü çınlatmaya başladı:

— «Kahrolsun dinsizler! Kahrolsun dinsizler!»

Derken, odun yığınının tepesinden, bağırarak, hak ve adalet isteyen bir gencin sesi yükseldi. Bu, yirmi-beş yaşlarında, yakışıklı, asîl, zengin bir delikanlıy-

dı. Sarayda önemli bir mevki sahibiydi. Don Cesar onu hemen tanımakta gecikmedi. Zavallı mahkûm bağıırıyordu:

— «Ben dinsiz değilim! Tanrı'ya inanıyorum! kanımın vebali, beni haksız yere mahkûm edenlerin boynuna olsun! Tanrının adâletine sığınıyorum...»

Daha fazlasını duymak mümkün olamadı. Binlerce rahip, bir ağızdan «*Misserere*» ilâhisine başlayıp zavallının sesini boğdular. Aynı anda alevler yükseldi ve kendilerine bir av gibi sunulan yalınayak mahkûmların tadına bakmak istemiş gibi tabanlarını yalamaya başladı. Sonra bu alevler daha çok yükselerek mahkûmların vücutlarını sardı ve nihayet yuttu...

Don Cesar elleriyle gözlerini kapatarak:

«*Müthiş! Müthiş!*» Diye mırıldandı. «*Acaba bu soylu ve zengin genç, nasıl bir suç işlemiş?*»

Kendi kendine konuşuyordu. Fakat bir sesin, tamamen unuttuğu Fausta'nın sesinin, kulağına:

— «Senin işlemek istediğin suçu işledi. Sen de eğer bana inanmazsan, onun gibi mahkûm edilecek ve yakılacaksın!...» Diye fısıldadığını duyunca yerinden sıçradı ve aceleyle:

— «Neymiş o suç?..»

— «Bir dinsizi sevdi ve onunla evlendi!»

— «Haa, anladım... Giralda'yı, çingene kızını kastediyorsunuz ama, o katoliktir.»

Fausta sert bir tavırla:

— «Çingene ya...» Dedi. «Mademki çingenedir, şu hâlde dinsizdir... Ya da kendisini herkes öyle biliyor. Bu da yeter.»

Don Cesar diretti:

— «Fakat kendisi vaftiz edilmiş...»

Fausta:

— «Vaftiz edildiğini ispat etsin bakalım! İspat edemez; etse bile bugüne kadar bir dinsiz hayatı sürmedi mi? Bu da yeter... Sen benim sözümü dinle... Alınyazını onunkiyle birleştirirsen, sen de bu felâkete uğrarsın!» Diyerek eliyle yanan odun yığını gösterdi. Don Cesar dayanamadı:

— «Bu kadar insafsızca kanunlar koyan alçak kim?»

— «Baban!»

— «Babam mı? Yine mi o?... Allah Allah, kimmiş bu kaderin bana baba olarak verdiği kana susamış canavar?»

O, bu sözleri söylerken, meydana bakan büyük binalardan birinin balkonunda büyük bir hareket baş göstermişti. O balkon da, Fausta'nınki gibi, şimdiye kadar bomboşken, birdenbire camlı büyük kapılar açılmış ve asîlzâdeler, kibar kadınlar, rahipler ve keşişlerle dolmuştu. Bu balkona tek bir koltuk çıkarıldı ve etrafında bulunan herkesin önünde eğildiği birisi bu koltuğa otururken, kalabalık da arkasında, ayakta yer aldı. Koltukta oturan adam, çenesini eline dayayıp dalgın ve soğuk bakışlarını yanan odun yığınının ve bağırışan halkın üstünde gezdirdi...

Fausta, Don Cesar'ın bu isyan dolu sorusu üzerine delikanlının burnunun dibine kadar sokularak:

— «Babanın kim olduğunu mu öğrenmek istiyorsun?» Dedi.

Bu soruyu sorarken, birdenbire öyle sert bir tavır takınmıştı ki, Don Cesar kendisine müthiş bir sırrın açıklanacağını derhal sezdi:

— «Bana yeni bir şey mi öğreteceksiniz?»

Fausta, daha da eğildi, delikanlının bileğini yakaladı:

— «Babanın kim olduğunu bilmek mi istiyorsun?»

Pekâlâ öyleyse... Bak, işte baban!» Diyerek işaret parmağıyla karşıki balkonda, koltukta oturmakta ve duygusuz bakışlarla, cayır cayır yanan yedi mahkûmu seyretmekte olan adamı gösterdi.

Don Cesar, iki adım geriledi. Gözleri büyümüş, tüyleri diken diken olmuştu. Hançerinin kabzasını sıktı ve korkudan çok acı ifade eden bir sesle mırıldandı:

— «Kral, ha?..»

Üçüncü Bölüm

KRAL'IN OĞLU

Fausta uzun bir süre, acıdan bitkin bir hâle gelen delikanlıyı memnunlukla seyretti. Memnun olmaya hakkı vardı. Zira konuşmasının bu kısmını şeytanca bir ustalıkla yürütmüştü...

İspanya hakkında birçok şey biliyordu ve bütün tebaası üzerinde dehşet saçan Kral Philippe'nin bir kısım asîlzâdelerin de düşmanlığını kazandığını sezmişti. Aslında birbirinin rakibi olan bu asîlzâdeler, zalim Kral'a ait duygularında birliktiler. İkide bir mâsum insancıkları kurban etmek şeklinde kendini gösteren dinî taassubu, Kral'ı gerek bazı asîllerin, gerek bir kısım halkın gözünde, mutlaka yok edilmesi gereken bir canavar haline getirmişti. Kral'a karşı

olanların arasına, bugünkü rejimi devirip, iyi bir mevki kapmak düşüncesinde olan entrikacılar da karışmıştı. İyi planlanmış bir mücadeleyle işlerin Fausta'nın istediği şekilde yürüyebileceği kesindi.

Fausta bütün bunları biliyordu ve bunlardan başka Don Cesar'ın da Kral'ı her görüşünde bir canavarla karşılaşmışçasına irkildiğini farkediyordu. Üstelik Don Cesar'ın, Kral'a olan nefretine, şahsî kinini de karıştırarak bu taçlı canavardan duyduğu tiksintiyi iki misline çıkarmıştı. Don Cesar'ın, Kral Philippe'ye olan nefreti, eski bir geçmişe dayanıyordu. Fausta, bunları da biliyordu. Eğer Don Cesar şimdiye kadar Kral'ı düşürmek isteyenlere katılmadıysa, bunun sebebini delikanlının çekingenliğinde aramak lâzımdı. Hayır, buna sebep, sadece Don Cesar'ın beslediği kinin intikamını kendi eliyle almak isteyişiydi. Zaten dürüst tabiatı da gizli kapaklı işler görmesine elverişli değildi. Bu intikam kendi ölümü pahasına da olsa, er - geç alınacaktı.

İşte Fausta, karşısına dikilip de ona Kral'ı gösterdiği ve «*İşte baban!*» Dediği zaman, Don Cesar, böyle bir ruh hâli içinde bulunuyordu. Bu bakımdan Fausta'nın vurduğu darbenin tam yerine isabet ettiğini anlamak güç olmasa gerektir.

Dahası vardı: Don Cesar, çocukluğundan beri aldatılmış, kendisine gerçekten çok yanlış hikâyeler anlatılmış ve nihayet zavallı delikanlının için için babasına taparcasına bağlanmasına sebep olunmuştu. Hiç tanımadığı babasını, asîl, zarif ve kahraman bir yarı-Tanrı şeklinde hayâl etmişti. Kendisini bildi bileli içinde yaşattığı bu tatlı hayâl, Fausta'nın bir üfürüşüyle yıkılıvermişti. Gönlünde yaşattığı yarı-Tanrı, birdenbire kanlı bir canavar hâline gelmişti. Fausta'nın sadece: «*İşte baban!*» Demesiyle en tatlı gençlik hülyaları, bir anda ve feci şekilde sönüp gitmişti.

Bu öyle müthiş bir şeydi, ona öyle korkunç geliyordu ki, gözlerine ve kulaklarına inanamıyordu. Kendi kendine:

«Galiba yanlış duydum. Delirmedim ya?.. Kral, nasıl benim babam olur? Olmaz, imkânı yok. Mademki kendisinden hâlâ nefret ediyorum, imkânı yok olamaz... Hem benim babam çoktan öldü...» Diye söyleniyordu.

Ne çare ki Fausta pek kesin konuşmuştu. Şüphe edilecek gibi değildi. Evet. Kral, babasıydı, bu kesindi. O hâlde şimdi ne yapacaktı? Babasının kötü bir insan olmasına imkân var mıydı? Bunu reddediyor ve kendi kendini, Kral'ın şimdiye kadarki hareketlerini yanlış anladığına inanmaya zorluyor, İkinci Philippe'nin yaptıkları için haklı gerçekler arıyordu.

Ancak bu çabaları da sonuç vermedi. İkinci Philippe'nin canavarlığını haklı gösterecek hiçbir şey bulamadı. Boşa giden bu çabaları ve hâlâ Kral'a karşı duyduğu nefreti yenememiş olması, kendi kendisine öfkelenmesiyle neticelendi. İçinde isyan kabarıyordu. Oysa bu Kral, bu müthiş ve kanlı mahlûk, onun babasıydı işte... Bir oğulun babasından nefret etmesine imkân var mıydı? Asıl, babasına kin besleyen evlâdın, bozuk tabiatlı bir yaratık, bir canavar olması gerekmez miydi?...

Bu düşünceleri onu annesini hatırlamaya yöneltti. Annesini sık sık hatırlamıştı ama, bu hatırlamalar hiçbir vakit onun üzerinde babasına karşı duyduğu hayranlık derecesinde bir etki yaratmamıştı. Bunun sebebini bilemiyordu. Fakat şimdi birdenbire babası gönlündeki tahtından iniyor ve onun yerini annesi alıyordu. Ve şimdi anladığını sanıyordu:

«Evet, babamdan nefret ediyorum, çünkü annemi işkenceyle öldürmüş! Herhâlde bu doğru olacak...»

Diye düşünüyordu. Bu düşünce, kendisine bir rahatlık verdi. Mazlum bir ana uğrunda, gerekirse zalim bir babadan bile öç alınabilirdi. Babasına kin beslemekte neden haksız olacaktı?...

Don Cesar'ın vardığı bu sonuç Fausta'nın gerçek zaferi oldu. Artık içindeki duyguların çarpışmasıyla allak bullak olan Don Cesar, bir insan harabesinden başka bir şey değildi ve Fausta şimdi onu evirip çevirecek, hâle yola koyacaktı.

Başaracağı işin büyük ve zor kısmı hallolmuştu. Artık, Kral'ın oğlu, Don Cesar elinin altındaydı ve onu avucuna alması için elini uzatması yetecekti. Ondan sonra da kraliçe, hattâ imparatoriçe olacaktı. Fausta bu amaca ulaşabilmek için önce onu Philippe'nin oğlu olduğuna inandırarak, Kral'ın üstüne saldırtmak lâzımdı. Delikanlının kafasına kendisini savunmak amacıyla babasını öldürmesi gerektiği düşüncesini iyice yerleştirmeliydi.

Genç Prens'in hâlâ Kral'a dik dik baktığını ve bir kelime bile konuşmadığını gören Fausta, delikanlıya azap verdiği belli olan bu manzarayı daha fazla göstermemek için yavaşça perdeleri çekti. Don Cesar, Kral'ın birdenbire gözünden kaybolduğunu farkedince, derin bir soluk alarak ferahladı. Burada ne yaptığına şaşıyormuş gibi, hayretle çevresine bakındı. Nihayet gözleri, kendisine sessiz sadâsız bakan Fausta'ya ilişince, durumu tamamen kavradı. Fausta ise, delikanlının kendine geldiğini ve tekrar konuşmaya devam edebileceklerini görünce, yapmacık bir heyecanla titreyen sesiyle söylendi:

— «Gerçeği size bu kadar açıkça anlattığım için beni affediniz, monsenyör... Olaylar irademden daha baskın çıktı ve beni de sürükledi.»

Don Cesar ensesinden topuklarına kadar bütün vücudunu saran bir ürperti geçirdi. Bu «*Monsenyör*»

unvanı, Fausta'nın ağzından pek anlamlı bir edâ ile çıkmıştı. Üstelik bu unvan ona, şimdiye kadar duyduğu ve gördüğü şeyler ne kadar korkunç ve acı olursa olsun bir rüya değil, gerçeğin ta kendisi olduğunu da hatırlatıyordu. Bu unvanı duyunca, içinde sözle anlatılmaz bir acı uyandı ve başını sallayıp söylendi:

— «Monsenyör, ha?»

Fausta gayet ciddî bir tavırla:

— «Daha iyisini alıncaya kadar bu unvanı kullanmak hakkınızdır,» dedi.

Don Cesar, bir kere daha müthiş bir sille yemişti. Bu «*daha iyisini alıncaya kadar...*» Ne demek oluyordu? Prenses'in kâhyası da hemen hemen aynı sözleri söylemiş değil miydi? Kendisinden bir şey bekleniyor, bir şey isteniyordu ama, ne olduğunu pek kavrayamamıştı. Fausta kendisine bir yer göstererek:

— «Lütfen oturunuz,» derken, birdenbire kendisinden ne istenildiğini hemen öğrenmek kararını verdi ve bunu ilk fırsatta sormaya hazırlanarak, görünüşte sâkin bir tavırla:

— «Demek siz benim, Kral Philippe'nin meşru oğlu olduğumu iddia ediyorsunuz, madam?»

Fausta, Don Cesar'ın kaçamaklı bir yol tutmaya karar verdiğini ve fırsatını bulursa elinden kaçacağını hemen sezdi. Don Cesar'a ruhunu okumak istercesine baktı ve bu kadar darbe yedikten sonra hâlâ sâkin görünebilen delikanlının soğukkanlılığına hayran olmaktan da kendini alamadı. Düşünüyordu:

«*Bu genç, başkalarına pek benzemiyor. Kral çocuklarına yaraşır bir gururu var. Onun yerinde başka kim olsa, Kral oğlu olduğunun iddia edilmesinden memnun kalırdı. Yalan da, doğru da olsa böyle*

bir iddia, herkese tatlı gelirdi. Halbuki o, buz gibi kalabiliyor. Gözleri kamaşmadı. Tartışmaya girişiyor ve eğer yanılmıyorsam, içinden, iddiamın yanlış çıkmasına duâ da ediyor...»

Bu görüşmenin başından beri ilk defa olarak Fausta'nın içine sinsi bir kuruntu düştü. Derin bir ümitsizlik içinde kendi kendisine sordu:

«Acaba hiç mi haris değil? Pardaillan gibi dikka-falı bir adamla karşılaşmak felâketine uğradıktan sonra bu sefer de ne servet, ne asâlet, ne iktidar ve hattâ ne de tâca metelik vermeyen bir çığına mı çat-tım?»

Gözlerini gizlice göğe kaldırarak, Tanrı'dan, bu seferki işinde başarı diledi. Zaten Fausta, bu çeşit ufak tefek engellerden yılıp da verdiği karardan cayarak, yolundan dönecek kadın değildi. Bütün bu kuruntular, kafasından bir şimşek hızıyla geçti ve endişeleri dağıldı. Sonra da Don Cesar'ın sorusuna:

— «Elimde bulunan, çürütülmesi imkânsız deliller ve sözlerine inanılır şahitler, sizin, İkinci Philippe'nin oğlu olduğunuzu ortaya koyuyor. Ben de bunlara dayanarak size bu gerçeği bildiriyorum. Emin olunuz, bir gün bu delilleri gözlerinizin önüne sereceğim... O zaman siz de benim asılsız bir iddiada bulunmadığımı anlayacaksınız...»

Don Cesar sâkin sâkin söylendi:

— «Hatırınıza böyle bir şey gelmesin, madam... Ne sözlerinizden, ne de tasarılarınızdan kuşkulanyorum.»

Ve acı bir gülümseyişle ilâve etti:

— «Ben, kral oğullarına, müstakbel krallara yarışır bir terbiye almadım. Velihtım - mademki siz öyle söylüyorsunuz - ama taht basamaklarını aşacak bir seviyeye gelmedim; boğa çiftliklerinde, kardeşle-

rim prenslere keyif veren yabanî boğalar yetiştirmekle vakit geçirdim. Bu benim mesleğimdir, madam... Evet ben bir boğa bakıcısıyım... Eğer yabanî hayvanlarla uğraşanların kaba diliyle konuşuyor ve sizin gibi devlet idare eden bir prensesin alışık olduğu seçkin saray ifadesini kullanamıyorsam, beni hoş görünüz...»

Fausta ciddî bir tavırla başını eğdi. Don Cesar tekrar söze koyuldu:

— «Madam, bana lütfen annemin adını söyler misiniz?»

Fausta hayret etmiş gibi kaşlarını kaldırıp ve inan-dırıcı bir edâ ile:

— «Size meşru bir prenssiniz, diyorum,,» dedi. «Anneniz, Elisabeth de France idi. Kral Philippe'nin meşru zevcesi, İspanya Kraliçe'siydi...»

Don Cesar, elini soğuk terler beliren alnında gezdirdi. Titreyen bir sesle:

— «İyi ama, madam, mademki ben meşru bir çocuktum, neden böyle terkedildim?» Dedi. «Bunu söyler misiniz? Neden terkedildim ve neden babam, oğlunu canavarca bir hırsla takip edip duruyor? Neden meşru karısını ölüme sürükleyecek kadar ona kin besledi? Siz öyle demediniz mi? Annemin, kocasının çektiği işkenceden öldüğünü söylemediniz mi?»

— «Söyledim ve bunu ispat da ederim!»

— «Acaba annem, büyük bir suç mu işlemişti?»

Don Cesar bu soruyu sorarken titriyordu. Bakışlarıyla, Fausta'ya bu soruya hayır cevabını vermesi için yalvarıyor gibiydi ve nitekim o da Don Cesar'ın özlediği cevabı fazla geciktirmeden, kesin bir tavırla:

— «Daha önce söylediğimi şimdi de tekrarlayacağım: Daima ispat edebileceğim bir gerçek şu ki, anneniz şerefli, melek gibi bir kadındı,» dedi.

Fausta bu iddiada, şüphesiz fazla ileri gidiyordu. Catherine de Médicis'in kızı Elisabeth de Valois, müthiş anası tarafından kraliçeliğe yetiştirilmişti. Kendisinde her türlü meziyet bulunabilirdi ama, meleklikten bir hayli uzak olduğu da su götürmezdi. Ancak Fausta şimdi bu kadının oğluyla konuşuyordu ve Don Cesar'a hiç tanımadığı annesi hakkında ne kadar mübalâğalı şeyler anlatsa, delikanlının bunların hepsine can ve gönülden inanacağından şüphe etmiyordu. Fausta, bu oğulun annesine karşı besleyebileceği sevgiyi mümkün olabildiği kadar artırmak zorundaydı. Çünkü onun gönlünde anasına duyduğu sevgi ne kadar büyük olursa, annesinin bir melek olduğu inancı kafasında ne kadar kökleşirse, bu anaya eziyet çektirmiş olan kocaya, babasına karşı olan kini de o ölçüde artardı... Bu kinin büyüye büyüye, arta arta öyle bir hâle gelmesi lâzımdı ki Don Cesar, annesine cefa etmiş olan adamın kendi babası olduğunu unutsun ve işi onun kanına susamaya kadar vardırınsın...

Fausta, bu yüzden, Kraliçe Elisabeth'i meleklik mertebesine yükseltmekten çekinmemişti. Nitekim Don Cesar da onun sözlerini artan bir sevinçle karşıladı. Derin derin içini çekerek ferahladı ve:

— «Mademki annem lekesizdi, o hâlde neden kendisine babam bu kadar eza ve cefa etti? Neden?... Yoksa Kral, birçoğunun söylediği gibi, gerçekten kana susamış bir canavar mı?»

Bu soruyu sorarken, kendisinin de Kral'a hep bu gözle bakmış olduğunu unutmuştu. Şimdi artık Kral'ın kendi babası olduğunu biliyor ve hiç olmazsa onu kendi gözlerinde temize çıkarmaya çalışıyordu. Pek ümidi yoktu ama, Fausta'nın da Kral'ı haklı gösterecek sözler söylemesini bekliyor ve istiyordu.

Oysa Fausta'nın izlediği plânda böyle bir şeyin yeri olamazdı. Nitekim şiddetle cevap verdi:

— «Maalesef, Kral'ın hiç kimseye sevgi ve şefkat beslediği görülmemiştir. Kral gururun, bencilliğin, katı yürekliliğin ve zalimliğin canlı heykelidir. Ona karşı koyan, onun hoşuna gitmeyen herkes mahv olur. Ancak, Kraliçe meselesinde özürlü görülecek bir tarafı da yok değildi.»

Don Cesar atıldı:

— «Yaa?.. Yoksa annem bilmeden bir hafiflik, bir saçmalık mı yaptı?»

Fausta başını sallayarak hayıflandı:

— «Hayır. Kraliçe en ufak bir suç bile işlemedi. Özürlü görülecek bir taraf derken, bir krala hiç yakışmayan, fakat her erkeğin tanıdığı kemirici bir duygudan: Kıskançlıktan söz etmek istedim...»

— «Kıskandı, ha? Sebepsiz mi kıskandı?»

Fausta kesinlikle:

— «Sebepsiz,» dedi. «İşin kötüsü, sevmediği hâlde kıskandı!»

— «İnsan sevmediğini kıskanabilir mi?»

Fausta gülümsedi:

— «Kral öteki insanlara benzemez.»

Don Cesar hayretle sordu:

— «Peki ama, aşksız bir kıskançlık, insanı cinayet işlemeye kadar götürür mü? Sizin kıskançlık dediğiniz şeye, başkaları pek yerinde olarak vahşilik demezler mi?»

Fausta, bu konudaki düşüncesini belli etmeyen bir tebessümle güldü. Kısa bir an sustuktan sonra:

— «Bu, çok esrarengiz ve acıklı bir hikâyedir ama size anlatmam lâzım,» diye devam etti. «Herhâlde siz de bu hikâyeyi belirsiz bir tarzda dinlemiş ola-

caksınız. Kimse işin içyüzünü bilmiyor, bilmiş olsaydı bile, söylemeye cesaret edemezdi. Bu hikâyede söz konusu olan kimse, Kral'ın büyük oğlu, ağabeyiniz, eğer genç yaşında ölmeseydi sizin yerinize veliaht olacak olan kimseydi...»

Don Cesar:

— «Veliaht Carlos mu?» Diye hayretle sordu.

Fausta:

— «Ta kendisi!» Dedi. «Dinleyin...»

Ve bundan sonra Don Cesar'a, asıl babasının müthiş hikâyesini, kendi isteğine göre değiştirerek, anlatmaya koyuldu ve gerçekleri yalan dolanla öyle güzel örtbas etti ki meselenin farkına varabilmek için işin aslını çok iyi bilmek lâzımdı. Üstelik Fausta anlatışına birtakım ince ayrıntılar da katarak hikâyesini karşısındakine en ufak bir şüphe uyandırmayacak hâle getirmeyi de ustaca başaramıştı. Bu hikâyenin özellikle Don Cesar'ın çocukluğuyla ilgili kısımları, delikanlının hâtırasında bir sis bulutuyla örtülü olaylara da uygundu ve bu, onun bu hikâyeye inancını bir kat daha artırdı...

Bu hikâyeyle Kral'ın korkunç rolü daha iğrenç bir şekilde beliriyor, Kraliçe'nin mazlumluluğu ise daha acıklı bir tarzda yüze çıkıyordu. Fausta sözlerini bitirdiği zaman Don Cesar meşru bir kral oğlu olarak doğduğuna, annesinin suçsuzluğuna ve zavallı kadının çok acı çektiğine tamamen inanmıştı.. Aynı zamanda, karısını yavaş yavaş öldürdükten sonra, şimdi de büyümüş, bir delikanlı olmuş olan kendi oğlunun canına da göz diken insafsız cellâda karşı, içinde amansız bir kinin kabarmaya başladığını hissediyordu. Yüreğinde dayanılmaz bir intikam arzusu vardı. Kendi canına karşı hazırlanan bu suikaste isyan ediyordu. Onun ne suçu vardı? Her canlı gibi o da yaşamak hakkına sahip değil miydi? Her yaşayan ve ne-

fes alan yaratık gibi o da bu hayattan payını neden almasındı? Mademki kendi canını babasına karşı korumak gibi garip bir duruma düşmüştü, öyleyse kendini koruyacaktı, hem de bütün gücüyle koruyacaktı. Bu işte bir suç varsa o da ilk saldıranın olurdu.

Bu sonuç tam Fausta'nın istediği sonuç değildi. Fakat ne olursa olsun, bir an elinden kaçıracağını sandığı bu delikanlının kafasına bu kadarını sokabilmesi bile bir başarıydı. Fausta, bir az sabırla onu istediği yola getirirdi. Zaten çok kere, savunmadan saldırıya geçmek için pek az şey gerekli değil midir? Ufak bir kışkırtma, küçük bir sebep, hattâ bir hiddet kırıntısı bile, o âna kadar kendisini korumakta olan kimseyi saldırıya geçirmeye yetmez mi? Fausta nasıl olsa böyle bir sebep bulacak, ne yapıp yapıp delikanlıya gereken cesareti aşılacak ve eline gerekli silâhları verecekti.

Hikâyesini bitirdiği ve karşısındakini istediği gibi öfkelenirdiğini gördüğü zaman, âdeti olduğu gibi dosdoğru hücumla kalktı:

— «Bana, sizi tanımadığım hâlde neden şahsınızla bu kadar ilgilendiğimi sormuşunuz, monsienör!» Dedi. «Ben de size, kolayca anlaşılır, insanca bir duyguya kapılarak böyle yaptığımı söylemişim. Ayrıca, sizi gördüğümde bu yana bu insanca duygunun git-tikçe artan bir sevgiye çevrildiğini de ilâve etmişim. Benim sevgim sözde kalamaz, Prens... Size dostluğumu sundum, şimdi de sevgimi sunuyorum!..»

— «Madam, size şükranımı anlatacak kelime bulamıyorum!»

Fausta çekici bir tatlılık, büyüleyici bir bakış ve sarhoş edici bir tebessümle:

— «Bu dostluğu ve sevgiyi kabul veya reddetmeden önce biraz düşününüz Prens..»

Don Cesar, Fausta'nın sözünü kesti:

— «Nasıl olur, madam? Sizin bu kadar âlicenapça sunduğunuz değerli dostluğunuzu nasıl reddedebilirim?»

Kadın, tatlı bir hüznü dolu gülümseyişle başını salladı:

— «Acele davranışlardan kaçınmalıyız, Prens... Her ölümünün hakkı olan şey, biz, Tanrı tarafından halkları yönetmeye memur edilmiş prensler ve prenseslerin hakkı olmayabilir...»

Ve başı dönen delikanlıyı coşturan bir heyecanla ilâve etti:

— «Eğer bizler de yüreğimizin sesine kulak vermek hakkına sahip olsaydık, ben de hiç vakit kaybetmeden bu sese uyardım ve o zaman sizi dünyanın en kudretli krallarından biri yapmaya çalışırdım. Çünkü sizde bu işi başarmak için gerekli bütün yeteneklerin var olduğunu görüyorum.»

Don Cesar, bu övgü dolu sözlerden fevkalâde heyecanlanmıştı:

— «Kendimi size teslim ediyorum, madam!» Diye haykırdı. «Beni istediğiniz gibi idare edin, dilediğinizi yaptırın, emredin...»

Fausta'nın gözünde sinsi bir parıltı yanıp söndü. Bu teklifi kabul ettiğini ve kendisine güvenebileceğini belirtir bir hareket yaptıktan sonra gayet sâkin ve tatlı bir edâ ile:

— «Evet veya hayır, demeden önce durumlarımızı gözönüne koymalıyım,» dedi. «Size kim olduğumu, neler yapabileceğimi ve sunduğum dostluğun değerini açıkça anlatmak isterim. Ayrıca, size de ne olduğunuzu, neler yapabileceğinizi ve hangi yolu tutmanız gerektiğini hatırlatmam lâzımdır.»

Don Cesar nezaketle cevap verdi:

— «Sizi dinliyorum, madam. Fakat diyecekleriniz ne olursa olsun, bana sunduğunuz dostluğu şimdiden

kabul ettiğimi bildiririm. Zaten başka türlü yapma-
ma artık imkân olmadığını da hissediyorum, madam...
Ve bana öyle geliyor ki bundan böyle ışıklı varlığı-
nızla hayatımı aydınlatmazsanız, ömrüm kararacak-
tır.»

Bu sözler, o çağın aşırı nezaketi ve İspanyol kanını taşıyanların coşkun heyecanıyla söylenmişti. Fausta bu sözlerdeki samimiliği görerek çok memnun kaldı. Don Cesar, ne kadar ateşlenirse, Fausta'nın işi de o ölçüde kolaylaşırdı. Bunu düşünerek sözüne devam etti:

— «Siz fakirsiniz, adsız, sansız, yapayalnız, büyük bir işe girişemeyecek bir kimsesiniz ve halk tarafından çok sevilmenize rağmen doğumunuz üzerindeki karanlık durum yüzünden, asâlete her ülkeden daha çok önem veren İspanya'da hiçbir iş yapamazsınız. Eğer cesurca bir kuvvet gösterisine kalkışsaydınız, peşinizden gelen olmazdı. Deha sahibi olmanıza rağmen gölgede ve tanınmadan kalmaya mahkûmsunuz. Doğumunuzu çevreleyen meçhuller, sizin önemli mevkilere yükselmenize engeldir. Bu dediklerim doğru değil mi?»

— «Çok doğru, madam, zaten ben de ne zafer, ne de şeref istiyorum... Gölgede kalışım bana ağır gelmiyor, fakirliğim de öyle... Sonra, herhâlde siz de bilirsiniz ki boğa güreşi meraklılarının bana sundukları hediyeleri ve paraları kabul etseydim, ben de pekâlâ zengin olabilirdim...»

Fausta, ciddiyetle:

— «Biliyorum,» dedi. «İspanya'da cesaretiniz sâyesinde âdeta bir masal kahramanı hâline gelmişsiniz. Bir kimsenin gözüpekliğini anlatmak için: «*Don Cesar kadar cesur!*» Diyorlar... Fakat artık Kral kanından geldiğinizi öğrendikten sonra gölgede kala-

mazsınız ve sürmekte olduğunuz hayata devam edemezsiniz.»

Don Cesar sâflıkla sordu:

— «Niçin, madam? Niçin devam edemeyeyim? Bu hayatın da kendine göre tadı var. Hayatımı neden değiştirmem gerektiğini anlayamıyorum doğrusu... Şimdiki sözleriniz de pekâlâ anlatıyor ki ben hiçbir zaman bir kral oğlu olamam. Niçin olduğum gibi kalmayayım?»

Fausta'nın kaşları belirsiz bir surette çatıldı. Bu sözlerde plânlarına ters düşen bir ihtiras yokluğu sezmişti. Fakat hiçbir şey belli etmeden fikirlerini apaçık anlatmaya devam etti:

— «Gölgede, fakir, meçhul yaşamak istemenize rağmen, buna da izin verilmediğini unutuyorsunuz zannederim! Yarın güreş meydanına çıktığınız zaman alçakça bir suikaste uğrayacağınızı ve eğer ben de sizi yalnız bırakırsam, hiçbir şeyin canınızı kurtarmayacağını unutuyorsunuz!..»

Don Cesar gülümseyerek bu tehlikeyi küçümsediğini gösterdi.

Fausta:

— «Anlıyorum!» Dedi. «Kendinizi, mezbahadaki bir koyun gibi boğazlatmayacağınızı söylemek istiyorsunuz!»

— «Elbette onu demek istiyorum, madam!»

Fausta acınarak omuz silkti ve soğuk bir edâ ile devam etti:

— «Ve yine unutuyorsunuz ki sizi öldürmek isteyen adam bir kraldır... Yoksa onun bu işte yarım yamalak tedbirlerle yetineceğini ve üstünüze sadece üç-beş haydudu saldırtacağını mı sanıyorsunuz?.. Yine güldüğünüzü görüyor ve aklınızdan geçenleri anlıyorum. Sizin için çarpışmaktan çekinmeyecek bir-

kaç cesur can yoldaşı bulabileceğinizi düşünüyorsunuz. Görüyorum ki size herşeyi söylemem gerekiyor; şunu iyice biliniz ki yarın sizi yakalamak için bir ordu harekete geçirilecektir. Yarın binlerce silâhlı asker şehri kontrol altında tutacaktır. Bir olay yüzünden kargaşalık doğacağı umuluyor... Bu kargaşalıkta ilk silleyi siz yiyeceksiniz ve kimvurduya gideceksiniz... Size, kaçınılması imkânsız bir ölüme mahkûm edildiğinizi söylüyorum, anlamıyor musunuz?.. Bu kargaşalıktan da kurtulmuş bile olsanız, Kral işe yeniden başlayacaktır... Yine kurtulursanız, o zaman açıkça yakalanacak, muhakeme edilecek, hüküm giyecek ve idâm edileceksiniz.»

Gittikçe artan bir şiddetle söylenen bu sözler, Don Cesar'ın üstünde büyük bir etki uyandırdı. Fakat delikanlı yine de teslim bayrağını hemen çekmedi:

— «Beni hangi cinayetle suçlayacaklar ki?..» Dedi.

Fausta kolunu pencereye doğru uzattı, perdelerin gözden sakladığı idâm yerini işaret ederek:

— «Şurada, mâsum olduğunu haykırdığını duyduğunuz zavallıyı suçladıkları cinayetle!» Dedi.

Fausta ikinci defadır ki dolambaçlı bir yoldan Giralda'yı kastediyordu. Hem bu seferkinde açık bir tehdit de saklıydı. Don Cesar bunu hemen kavradı ve yüzünün rengi uçtu. Endişeyle:

— «Yaa!» Dedi. «Demek bu kadar önemli bir suç, ha?»

Fausta, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Söyledim... Sizi hiçbir şey kurtaramaz.»

Don Cesar bütün cesaretine rağmen sinsi bir korkunun yüreğine girdiğini hissediyordu. Zaten Fausta'nın istediği de bu değil miydi?

Delikanlı kısa bir tereddüt geçirdi. Sonra:

— «Pekâlâ!» Dedi. «Ben de kaçarım!.. İspanya'dan giderim!..»

Fausta gülümsedi:

— «Şu şebrin kapılarından çıkmayı bir deneyin görün bakalım!»

— «Benim de dostlarım var. Gözüpek birkaç kişi bulurum. Zorla şebrin kapılarından geçerim!..»

Fausta:

— «Öyleyse koca bir ordu toplamanız gerekecek,» dedi. «Çünkü bir, battâ gerekirse birkaç ordu ile karşılaşacaksınız...»

Don Cesar bir an baktı. Şaka etmediğini ve Kral'ın, kendisini yok etmek için ber çareye başvuracağına gerçekten inandığını anladı. O zaman kendisi de bayatının pamuk ipliğine bağlı olduğunu düşündü. Öte yandan, mücadelenin imkânsız olduğunu da görüyordu. İçinde bir isyan duygusu kabardı. Ölmek istemiyordu. Hele böyle, bayatın zevkini tatmadan, budalacasına öldürülerek, öbür dünyaya göçmek, aklının almayacağı bir şeydi. Aynı zamanda içinden bir ses, konuştuğu bu kadının, kendisini tebdit eden Kral'la mücadeleye, battâ onu yenmeye yetecek güce sahip olduğunu söylüyordu...

Dalgın dalgın sordu:

— «Öyleyse ne yapayım?»

Fausta bu soruyu bekliyordu. Don Cesar'ın bu soruyu sorması için uğraşmış durmuştu. Acelesiz ve sâkin bir tavırla:

— «Size cevap vermeden önce bir soru sormama izin veriniz: Yaşamak istiyor musunuz?» Dedi.

— «Yaşamak istiyor muyum?.. Böyle şey de sorulur mu, madam? Ben yirmi yaşındayım. Bu yaşta bayat, yaşanmaya degecek kadar tatlıdır.»

— «Kendinizi korumak kararında mısınız?»

— «Ondan hiç şüphe etmeyin, madam.»

— «Ama, kendinizi nasıl koruyacağınızı bilmem lâzım...»

— «Her çareye başvurarak, madam.»

— «Eğer böyleyse ve sözümü dinlerseniz, belki sizi kurtarabiliriz...»

— «Olur şey değil, madam... Eğer iş bana kaldıysa ihtiyarlıktan öleceğim demektir... Hele siz de söyleyeceğinizi söyleyin bakalım...»

— «O hâlde şimdi size cevap verebilirim: Kendinizi ancak, sizi öldürmek isteyen düşmanınızdan daha önce davranıp onu vurmak suretiyle kurtulabilirsiniz...»

Bu sözler, büyük bir soğukkanlılıkla söylenmişti. Fausta'nın sanki dünyanın en basit işinden söz ediyormuş gibi bir hâli vardı. Zeki kadın, sözlerinin uyandırdığı etkiyi seziyor ve delikanlıya dikkatli gözlerle bakıyordu.

Don Cesar bu beklemediği teklif karşısında birdenbire irkilmiş, rengi uçmuştu. Titreyerek söyledi:

— «Nee?.. Kral'ı mı öldüreceğim? Babamı mı öldüreceğim? Böyle bir şeyi nasıl aklınıza getirebiliyorsunuz, madam?»

Fausta siyah gözlerini ona dikti. Delikanlının henüz istediği kıvama gelmemiş olduğunu gördü. Ama yine de ısrar etti ve sesinde hafif bir küçümseme edâsı bulunduğu hâlde:

— «Ben sizin güvenilir bir adam olduğunuzu sanmıştım,» dedi. «Yanılmışım. Artık bundan bahsetmeyelim... Ben kadın olduğum hâlde, annemin ölümünün öcünü almadan rahat yüzü görmezdim doğrusu...»

Don Cesar dalgın bir tavırla:

— «Annem mi dediniz?» Dedi.

Beriki insafsızca devam etti:

— «Evet, anneniz! Kendisini vurmayacağınızı söylediğiniz adamın katlettiği anneniz!»

Don Cesar hiddetle yumruklarını sıkarak:

— «Annem ha?...» Dedi. «Ama ne yapayım? Babamı öldürmek elimden gelmez. O beni öldürsün, daha iyi...»

Fausta daha fazla ısrar etmekle delikanlının yüreğinde kazandığı yeri de kaybetmek tehlikesi bulunduğu sezdi. Eşsiz bir zekâ manevrasıyle taktik değiştirerek omuz silkti ve çabuk çabuk:

— «Canım, size öldürmekten bahseden var mı?» Diye sordu.

Don Cesar, Prenses'in müthiş teklifi üzerine her türlü nezaket kuralını unutmuş, geniş salonda sinirli adımlarla aşağı yukarı gidip gelmeye başlamıştı. Bu suikast, ona o kadar canavarca geliyordu ki, yerinde duramaz olmuştu. Bu son söz üzerine birdenbire durdu, Fausta'nın yüzüne baktı ve:

— «Peki ama, siz şimdi demediniz miydi ki...» Diyecek olduysa da Fausta hemen sözünü kesti:

— «Ben vurmaktan sözettim; öldürmekten bahsetmedim ve bahsetmek de istemem!..»

Don Cesar rahat bir nefes aldı. Asılan yüzü sâkinleşti ve şaşkınlığını saklamak için özür diledi:

— «Sinirliliğimi af buyurunuz, madam...»

Fausta ciddiyle:

— «Rica ederim,» dedi.

— «Lütfen izah ediniz, madam...»

— «Meseleyi açıkça anlatayım. Kral'ın en korktuğu şey, sizin onun meşru oğlu ve tahtının vârisi olduğunuz herkes tarafından öğrenilmesidir...»

— «Bu akla yakın bir şey; bunu anlarım. Herhâl-

de bana karşı beslediği anlaşılmaz kinin bir sonucu olmalı...»

Fausta, bir baş hareketiyle tasdik ederek devam etti:

— «Bu işi de normal yollardan giderek hâlledebilirdi. Hattâ belki sizi böylece daha emniyetle ortadan kaldırıp sonuca gidebilirdi. Fakat bir muhakeme ne kadar gizli olursa olsun ve yargıçlar kurulu ne kadar itaatli kimselerden seçilirse seçilsin, dışarıya sır sızmayacağını kim temin edebilir?.. Kral da bundan korktuğu için daha dolambaçlı yollara sapmaya ve ölümünüzün şüphe uyandırmamasını sağlamak amacıyla bir sürü mâsumun canına kıymaya karar verdi...»

— «İyi ama, siz şimdi benim önce tevkif, sonra da mahkûm edileceğimi söylemiyor muydunuz?»

— «Orası öyle... Fakat Kral, ancak sizi başka yoldan ele geçiremeyeceğini anladıktan sonra bu çareye başvuracaktır...»

Don Cesar, acı acı söylendi:

— «O kadar yorulmasına lüzum kalmayacak... Benim gibi âciz bir insan ona nasıl karşı koyar? Dünyanın en kudretli kralına ne yapabilir?»

— «Ben öyle düşünmüyorum. Siz, zannettiğinizden çok daha büyük bir güce sahipsiniz. Meselâ Kral'ı doğumunuzun sırrını açıklamak tehdidiyle sindirebilirsiniz.»

— «Bu nasıl olur, madam? Affediniz, ben bu karmaşık şeyleri pek anlamıyorum... Sonra... Size nasıl söyleyeyim?.. Kendi öz babama, onun yüz karasını meydana çıkarmakla tehdit etmek benim için acı olduğu kadar çirkindir de... Bunu düşündükçe kafam allak bullak oluyor... Dimağı bu karışık entrikalar arasında bocalamayan sizin gibi dâhi bir prensin beni aydınlatmasını çok isterim.»

— «Düşüncelerinizi anlıyor ve haklı buluyorum. Fakat bu düşüncelerde fazla ileri gitmemelisiniz. Yüreğinizin kanadığını hissediyorum. Fakat sizin için ne kadar acı ve benim için de ne kadar esef verici olursa olsun bu mesele üzerinde durmak zorundayım. Kurtuluşunuz buna bağlıdır. Bu bakımdan, size derim ki: Kral'ı babanız olarak görmekten vazgeçiniz. Sizin için baba yok, düşman var. Siz yalnız düşmanı görün ve onunla mücadeleyi düşünün... Bu size müthiş ve olağanüstü bir iş görünecek; fakat kendinizi bu meselede hiçbir suçunuz bulunmadığına, fenalığın ondan geldiğine ve nihayet sizin kutsal bir hakkı; Dünyaya gelirken kendisine bunu isteyip istemediği sorulmamış olan her canlının sahip bulunduğu yaşamak hakkını korumakta olduğunuza inan-
dırın...»

Don Cesar bir an düşünceli kaldı. Sonra başını kaldırarak acıyla:

— «Bu söylediklerinizin doğru olduğunu hissediyorum,» dedi, «fakat onları benimsemek zoruma geliyor.»

Fausta yine ciddileşti:

— «Ne demek istiyorsunuz? Yâni kendinizi korumaktan cayıyor ve kafanızın daha kolay kesilmesi için cellâda boynunuzu uzatmaya razı mı oluyorsunuz?»

Don Cesar uzun bir zaman düşünceye daldı. Fausta bu süre boyunca onu saklayamadığı bir heyecanla gözden geçirdi. Nihayet kararını veren delikanlı, boğuk bir sesle:

— «Yüz kerc haklısınız, madam!» Dedi. «Benim de herkes gibi yaşamaya hakkım var. Bu bakımdan ne olursa olsun kendimi savunacağım! Çünkü sizin de dediğiniz gibi, bu meselede babama saldırmam değil, kendimi korumam söz konusudur... Şimdi lüt-

fen bana Kral'ın o korkusundan nasıl yararlanacağını anlatır mısınız?»

Fausta, delikanlının nihayet bir karar verdiğini kestirerek, hemen söze başladı:

— «Siz ondan önce davranın! Kral, kötü bir tesadüfün doğumunuzdaki sırrı halka öğretmesinden korkuyor... Kimin oğlu olduğunuzu siz, yüksek sesle haykırın... Ben bu doğumun çürütülemeyecek delillerini size vereceğim. Bu delilleri, herkesin gözü önüne serin. Kimse dediklerinizden şüphe edemesin. Birkaç gün içinde bütün krallık, tâcın meşru vârisi olduğunuzu öğreniversin. Kralın annenize ve size yaptığı çirkin şeyleri herkes duysun. Eğer en büyüğünden en küçüğüne kadar herkes bunları duyar ve bunlara inanmış olursa, cellâdınıza karşı öyle bir isyan sesi yükselecektir ki, Kral, tahtının üstünde tir tir titreyecektir! İşte ona en sert darbeyi böyle indirmiş olursunuz... Bakın, hiç cinayet lâfı ediyor muyum? Benim size böyle bir şeyi salık verebileceğimi düşündüğünüzden ötürü size kızgın değilim... Çünkü buna içinde bulunduğunuz ruh hâlinin sebep olduğunu biliyorum. Benim size tavsiye ettiklerim haklı ve meşru şeylerdir. Akıllı başında hiçbir insan bunlara hayır diyemez!»

— «Doğru söylüyorsunuz, madam... Dediğiniz gibi yapacağım. Fakat izninizle söyleyeyim ki sizin bana cinayet tavsiye ettiğinizi zannettiğimi söylerken, yanıyorsunuz madam... Sizin kadar berrak ve temiz bir alnın arkasında ancak asıl ve sâf düşüncelere yer olduğunu anlamamak için insan kör olmalıdır, madam...»

Fausta gülümsemek tenezzülünde bulundu. Don Cesar sordu:

— «Demek doğumumun sırrını kendim açıklarsam Kral'ın elinden kurtulurum, öyle mi madam?»

l'austa kesin bir edâ ile cevap verdi:

— «Şüphesiz. O zaman Kral sizi öldürtmeye cesaret edemeyecektir. Gerçeği herkes bildiği için, sizi öldürttüğü takdirde, bunu yapanın kendisi olduğunu da herkes hemen anlayacaktır. Ne kadar kudretli ve mağrur olursa olsun, bir Kral, bütün bir milletin duygularını gözönünde bulundurmaksızın hareket edemez. O zaman sizi yargılatmak zorunda kalacaktır. Siz de mahkûmde bütün cesaretinizle ve herkesin gözü önünde hakkınızın tanınmasını isteyeceksiniz. Ve hiç şüpheniz olmasın, ortaya çıkaracağınız deliller, Kral'a boyun eğdirecektir! Hakkınız olan tâcın vârisi ilân edileceksiniz... Ondan sonra da annenizin kaatilini Tanrı'nın kendi ünlü mahkemesine çağırmasını bekleyecek ve arkasından tahta siz çıkacaksınız.»

Don Cesar zihni karışmış bir hâlde:

— «Rüya mı görüyorum?» Dedi. «Bu nasıl olur?»

— «Rüya değil, bu gerçekten böyle olacaktır.. Hem de sizin zannettiğinizden çok daha çabuk olacaktır. Kral ihtiyar, yıpranmış ve hastadır; günleri sayılıdır. Az zaman sonra hiçbir zora lüzum kalmadan yerini, kendiliğinden size bırakacaktır.»

Don Cesar bütün iyi yürekliliğiyle:

— «Belki size garip görünecek ama, beni uzun zaman bekletmesini temenni ederim, madam!» Dedi.

Fausta hafifçe gülümsedi. En sonunda şu delikanlıyı yola getirmişti... Şimdi ona Giralda'yı da bırak-tırmak lâzım geliyordu. Fausta, nedenini ve niçinini pek bilemiyordu ama, işin zor tarafının asıl burada olduğunu hissediyordu. Fakat şimdiye kadar az mı çapraşık entrikanın altından kalkmıştı?. Bu delikanlıyı bir tahta çıkmayı tabîî bulacak hâle getirmek az iş miydi? Geri yanını, yâni İkinci Philippe'nin

çabucak ölmesini, kendisi halledecekti. Ondan sonra da Don Cesar istesin istemesin, bir kere çarka kapıldığı için, nasıl olsa sonuna kadar gidecekti... Küçük çingene kızına gelince, eğer Prens bu konuda inatçılığa kalkıyorsa, Fausta kızı da bir kalemde ortadan kaldırıverecekti vesselâm...

Don Cesar'ın, Kral'ın uzun yaşamasıyla ilgili dileğine, elini göğe kaldırarak:

— «Alinyazımız Tanrı'nın elindedir!» Sözleriyle cevap verdi.

Parlak bir hülyaya dalmış görünen Don Cesar ise söyleniyordu:

— «Demek ki size bir taç borçlanacağım! Peki, size borcumu nasıl ödeyeceğim?»

Fausta kayıtsız bir tavırla:

— «Biraz sonra ondan da bahsedeceğiz,» dedi, «şimdilik bu teşebbüsün bütün muhtemel sonuçlarını gözden geçirmek lâzım... İşin kolay başarılamayacağını siz de takdir edersiniz sanırım...»

Don Cesar gülümseyerek:

— «Ondan hiç şüphem yok!» Dedi.

Fausta devam etti:

— «Size dostluk ve yardım teklif ettim... Bunları kabul etmenizden önce, gözlerinizi kamaştıran bu rüyayı gerçekleştirmek için neler yapabileceğimi de söyleyeyim...»

— «Madam, rica ederim!»

— «Biliyorum... Bunları bilmeden de kabule hazırsınız, fakat bilmeniz lâzım, onun için dinleyin...»

Don Cesar saygıyla eğilerek koltuğa oturdu:

— «Sizi dinliyorum, madam...» Dedi.

— «Size demin de söylediğim gibi, yarın koca bir ordu, şehri kontrol altında tutacaktır. Kral'a Başyar-

gıç Espinosa tarafından teklif edilen plâna göre şehirde isyan ve karışıklık çıkması lâzım... Bu kör dövüşünde siz de öldürüleceksiniz ve olay, basit bir kaza sanılacak... Anlıyorsunuz, değil mi? Oysa siz öldürülemeyeceksiniz. Ben ihtiyat tedbirlerimi aldım. Kral'ın ordusuna karşı masrafını kendim vererek topladığım kendi ordumu çıkarıyorum...»

Don Cesar hayret içinde:

— «Bunu da yaptınız mı?» Dedi.

— «Evet, yaptım!»

— «Peki ama niçin?»

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Şimdi size söyleyeceğim,» dedi. «Sâdece sizin kıymetli varlığınızı korumakla görevli olan, asîlzâde ve askerlerden kurulu bu orduma sizi seven ve takdir eden halk da katılacaktır. Halkın coşkunuğunu artırmak için tarafımdan avuç avuç altın dağıtıldı... Don Cesar'ın tehdit altında olduğu söylentisi dörtbir tarafa hemen yayılacak. Ve her taraftan, koruyucular türeyecek... Fakat hepsi bu kadar da değil.. Aynı zamanda Don Cesar'ın velihat Carlos olduğu - çünkü siz, bu ad altında tahta oturacaksınız - da kulaktan kulağa fısıldanacak ve herkes, sizin çocukken kaybolduğunuzu, insafsız babanızın, sizi adım adım takip ettiğini de öğrenecek. Herkes veliaht Carlos'u alkışlayacak.... Kral bu alkışları duyacak, bir yandan bunlara kızarken, öte yandan askerlerinin yenilgisine içerleyecek. Siz kavgadan sağ salim çıkacaksınız. Ben böyle kararlaştırdım, buna göre tedbir aldım. Sonuç başka türlü olmayacaktır. Bu meseleyi artık konuşmaya bile değmez..»

Don Cesar samimiyetle:

— «Size hayran oluyorum, madam,» dedi.

Fausta bu sözleri duymamış gibi devam etti:

— «Kurtulacağınız kesin. Sizi alkışlayan bir or-

dunun ortasında, Kral'ın sizi yakalatmaya çalışmasını pek isterim. Yarın yine boğa güreşçisi Don Cesar'sınız, fakat öbür gün veliaht Carlos olacaksınız. Bütün şehir ayaklarınıza kapanacak. Emrinizde bulunan yirmibin silâhlı adam, Kral'ın askerlerini yerlerinden kıpırdayamaz bir hâle getirecek... Bütün Endülüs, sizden tarafa olup ayaklanacak. Her yana haberci gönderdim, her tarafa milyonlar saçtım. Eğer arzu ederseniz, hafta bitmeden Kral yakalanır, tahtından indirilir, bir manastıra kapatılır ve onun yerine tahta siz çıkarsınız...»

Don Cesar bir itirazda bulunmaya kalkışırken Fausta hemen ilâve etti:

— «Fakat siz âlicenap bir insansınız. Gücünüzü kötüye kullanmazsınız. Gidip Kral'la buluşacak ve onunla eşit şartlar altında konuşacaksınız. İkinci Philippe, başarılacak hareketin âniliği karşısında sizi hemen veliaht tanımayı canına minnet bilecektir. Siz de babasına karşı itaatli ve saygılı bir evlât olacak ve ona tahtını ve canını bağışlayacaksınız. Sıra'nın size gelmesini bekleyeceksiniz ve bu sıra da gelmekte gecikmeyecek!...»

Don Cesar kekeledi:

— «Rüya görüyorum galiba!»

— «Evet nihayet sıranız gelecek. Birdenbire İspanya'nın, Portekiz'in Kral'ı, Hollanda'nın hükümdarı olacaksınız... Ben de size İtalya'daki devletlerimi vereceğim, böylece İtalya'nın da yarısı sizin olacak...»

— «Yaa!...»

— «Ondan sonra Fransa'ya döneceksiniz... Babanızın rüyası da o... Pireneler'den geçerek Fransa'yı istilâ edeceksiniz... Aynı zamanda ordularınız Flandr'a inecek... Çabuk ve iyi idare edilecek bir savaş. hiçbir zaman bir Huguenot kralını benimsemecek olan Fransa'yı tamamen elinize verecek... Son-

ra kuzeye ve doğuya yönelecek ve Fransa'yı istilâ ettiğiniz gibi, Almanya'yı da ele geçirecek ve böylece Charlemange İmparatorluğu'ndan daha büyük bir İmparatorluk kurmuş olacaksınız. İşte, size uzattığım elin yardımıyla yapabilecekleriniz bunlardır. Kabul ediyor musunuz?»

Fausta, engin hülyalarını anlatırken, coştukça coşmuştu. Çakmak çakmak gözleri, ateşli tavırları Don Cesar'ı da kendinden geçirdi. Rüyada mı olduğunu, yoksa uyanık mı olduğunu farkedemeyen Prens haykırdı:

— «Kabul etmemek için deli olmak gerekmez mi?.. Fakat siz, madam, bu iş için cömertçe milyonlar harcayan, İtalya'daki devletlerinizi bana vermekten bahseden, bana eşsiz imkânlar hazırlayan siz benden ne istiyorsunuz? Sizin bundan alacağınız pay ne olacak?»

Fausta bir an sustu. Sonra gözlerini Don Cesar'ın gözlerine dikti ve nihayet yavaşça, her hece üstünde ayrı ayrı durarak söylendi:

— «Ben de sizin şerefınızı, servetinizi ve kudretinizi paylaşacağım!»

Delikanlı tereddüt bile etmeden, şevk ve heyecan içinde bağırdı:

— «Doğrusu, fazla bir şey değil!»

Fausta tekrar gözlerini onun gözlerine dikti:

— «Yalnız bu paylaşmayı nasıl yapacağınızı da konuşmalıyız»

Don Cesar, Fausta'yı da şaşırtan bir umursamazlık işareti yaptı. Fakat kadın:

— «Hayır,» diye ısrar etti. «Onu da bilmeniz lâzım...»

Delikanlı gayet kibar bir tavırla cevap verdi:

— «Sizce uygun olan, bence de uygundur.»

Fausta:

— «Bu paylaşma en tabîi ve basit bir şekilde olacak!» Dedi.

Sonra bir süre sustu ve apansız:

— «Ben sizin zevceniz olacağım!» Diye ilâve etti.

Don Cesar yerinden sıçradı. Herşeyi umardı ama, bu kadar garip bir şekilde dile getirilmiş böyle bir istekle karşılaşacağını hiç aklına getirmemişti. Prens yıldırımla vurulmuşa döndü. Çok yüksekte düşüyordu. Parlak rüya birdenbire bitmiş, acı gerçeğe karşı karşıya kalıvermişti. Fausta ile konuşurken benliğini kaplayan olağanüstü coşkunluğundan eser kalmamıştı. Fausta'ya ürkek bir tavırla bakıyor, onu âdeta tanımıyordu. Sanki karşısında deminki kadın yoktu. Heyecanlandığı sırada, bu eşsiz güzellikteki kadın içinde tuhaf bir arzu uyandırmıştı. Şimdi onu birdenbire değişmiş görüyordu. Fausta yine güzeldi, fakat şimdi artık içinde hiçbir arzu uyandırmıyor, bu dehşet ve uğursuzluk âbidesi kadın karşısında âdeta tiksinti duyuyordu. Doğrusu aranırsa, Fausta'dan çekiniyordu.

Büyük bir şaşkınlık içinde kekeleyerek:

— «Benimle evlenecek misiniz? Siz mi madam? Siz mi?..» Diyebildi.

Fausta gayet kritik bir an yaşadığını sezdi. Ayağa kalktı; o karşı konulmaz, hükmedici tavrını takındı ve bakışlarını yumuşatarak:

— «Bana bakınız!» Dedi. «Yeteri kadar genç ve güzel değil miyim? Sizin gibi kudretli imparatora lâ-yık bir imparatoriçe olamaz mıyım?»

Yavaş yavaş zihnini toplayan Don Cesar:

— «Görüyorum,» dedi, «Görüyorum ki siz, ömrünüzün en taze çağındasınız. Güzelliliğinize gelince, samimiyetle inanıyorum ki hiçbir güzellik, sizinkiyle

boy ölçüşemez. Siz daha şimdiden, kraliçe güzelliğinin eşsiz örneğisiniz. En ünlü kraliçeler bile sizin yanınızda ancak cariyelik edebilirler. Fakaaat...»

Fausta, gayet soğuk bir tavırla:

— «Fakat...» Diye tekrar etti. «Düşüncelerinizi açıkça söyleyiniz!»

Don Cesar biraz tereddütten sonra:

— «Peki. Düşüncelerimi açıkça söyleyeceğim,» dedi. «Siz, diğer kadınlar gibi değilsiniz madam. Sizin gibi asîl ve mağrur bir insan karşısında gayet açık yürekle konuşmak gerekir. Size bütün samimiyetimle söyleyeceğim ki, kendimi, bana bahşetmek istediğiniz büyük şerefe lâayık göremiyorum. Siz, kraliçeliğe fazlasıyla lâayıksınız, ama ben krallığa yeteri kadar lâayık değilim...»

Fausta, küçümseyici bir tavırla gülümsedi:

— «Size göre ben kraliçeliğe lâayığım, siz ise krallığa lâayık değilsiniz. Ama artık eski benliğinizden çıkmanızın ve bu andan itibaren, Kral'dan sonra Kral'lığın birinci şahsiyeti olduğunuzu, iyice kafanıza yerleştirmenizin zamanı gelmiştir. Hattâ belki de yarın Kral olacaksınız. Dünya sahnesi üstünde önemli bir rol oynayacaksınız. Artık kendinize ait değilsiniz. Basit bir asîlzâde olduğunuz sıralarda size gayet tabii gelecek olan düşünce ve duygular yeni durumunuza uymaz. Kendinizi bir kral olarak görmeye ve olaylara bir kral gözüyle bakmaya alışınız. Yoksa aramızda bir aşkın söz konusu olabileceğini düşünmek hatâsına mı kapıldınız? Buna ihtimal vermek bile istemem. Ben şimdiye kadar olduğu gibi, kadından önce kraliçeyim. Bunun gibi sizin de erkek yanınız, kral tarafınız önünde silinmelidir.»

Don Cesar pek inanmamış bir adam hâliyle başını eğdi:

— «Bu duygular, sizin gibi hükümdar doğmuş ve hükmederek yaşamış biri için tabiidir, madam. Fakat ben sâde bir insanım. Yüreğim konuşmaya başladığı vakit onun sesine kulak veririm!» Dedi.

Fausta cesaretle atıldı:

— «Ve yüreğinizde bir aşk yaşıyor!»

Delikanlı Fausta'ya dosdoğru baktı. Hiçbir meydan okuyuş tavrı göstermeden, kesin bir tarzda:

— «Evet, madam!» Dedi.

— «Bunu biliyorum, mösyö! Ve bu beni yolumdan alıkoymadı ve size elimi uzattım. Bu eli geri almıyorum!»

— «Beni tanımıyorsunuz da ondan, madam... Kalbimi bir kere verdikten sonra bir daha geri alamam!..»

Fausta küçümseyen bir edâ ile omuz silkti:

— «Kral, boğa güreşçiliğini de, aşk serüvenlerini de unutacaktır. Başka türlü olamaz!»

Ve Don Cesar'ın itiraza kalkıştığını görünce hemen sözünü keserek ilâve etti:

— «Hiçbir şey söylemeyin. Tamir edilmez bir hareket yaparsınız. Düşünürseniz, daha iyi anlayacaksınız. Bana cevabınızı... Ne günü diyeyim?.. Öbür gün verirsiniz... Yarın meydana gelecek olaylar, size teklif ettiğim anlaşmanın değerini en etkili sözlerden daha iyi anlatacaktır... Söz konusu olaylar, size yaptığım teklifleri reddetmek hatâsını işlediğiniz takdirde ne gibi tehlikelerle karşılaşacağınızı da gösterecektir. Ve yine gözlerinizle göreceksiniz ki, size uzattığım elimi çektiğim anda bu tehlikeler sizi kesinlikle mahvedecektir...»

Ve delikanlıya bir tek kelime bile söylemek fırsatını bırakmadan daha tatlı bir edâ ile:

— «Gidin ve öbür gün tekrar geliniz, Prens!»

Dedi. «Şimdi hiçbir şey söylemeyiniz, dedim. Dönüşünüzü güvenle bekliyorum. Eminim ki cevabınız, arzularıma uyacaktır. Gidiniz!..»

Ve hükmeden, fakat tatlı bir hareketle, Don Cesar'a söyleyeceğini söylemek imkânını vermedi.

*

Don Cesar gidince Fausta uzun zaman düşünceli kaldı. Prens'in zihninden geçenleri mükemmel bir surette kavramıştı. Eğer Don Cesar'a söz söylemek fırsatını vermiş olsaydı, delikanlı bağıra bağıra küçük çingene kızına olan aşkını anlatacak; Fausta'nın sunduğu taçla aşkı arasında bir seçim yapmak zorunda kalacak, hiç şüphesiz aşkına ihanet etmemek için tacı reddedecekti. Fausta bunu hissetmiş ve onun için: «*Tamir edilmez bir hatâ yaparsınız!*» Demişti. Herşeye rağmen Fausta endişe içindeydi. Don Cesar'la konuşması, arzu ettiği neticeyi vermemişti. Prens, elinden gidiyordu. Fakat yine de herşey kaybolmuş değildi. Giralda tek engel teşkil ediyordu. Bu engeli ortadan kaldıınca iş tamamı. Giralda ölünce ya da kaçırılıp namusu iki paralık edilince - Prens hiç şüphe etmiyordu ki - Don Cesar süklüm püklüm kendisine dönecekti.

Elini uzatıp bir çingırağı çaldı.

Centurion makyajını silmiş, eski kılığına dönmüş bir hâlde, gülümseyerek içeri girdi. Fausta adamıyla uzun uzun konuştu ve kendisine Giralda hakkınca talimat verdi. Bu konuşmadan sonra adam, aldığı emirleri hemen uygulamak için olacak, çekilip gitti ve Fausta tekrar yalnız kaldı.

Fevkalâde döşeli bir çalışma odasına kadar gidecek gizli bir çekmecedan çıkardığı bir kâğıdı koy-

nuna sokmadan önce uzun uzun gözden geçirdi ve nibayet kendi kendine mırıldandı:

«Artık bu kâğıdı saklamama lüzum yok. En iyisi onu götürüp Espinosa'ya vereyim. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş olurum. Önce Başyargıç'la ve Kral'la barışıp onların dostluğunu kazanırım. Eğer giriştiğimiz işten şüphelenmişlerse şüphelerini gideririm. Böylece durumu garantiye alırım. Hem zaten Philippe'nin bu kâğıda dayanarak yapacağı şey, kendinden sonra tahta geçecek olanın çıkarına uygun düşmez mi? Kral, farkında bile olmadan, müstakbel kocamın iyiliğine çalışmış olacak. Bu da benim iyiliğime çalışmış olması demek değil midir?»

Bir an düşündükten sonra kendi kendine konuşmasına devam etti:

«Ya Pardaillan?.. O, bu kâğıdı Espinosa'ya verdiğimi duyarsa acaba ne diyecek? İş allak bullak olacak. Böylece Kral Henri de Navarre'ye verdiği sözü de tutamayacak. Kimbilir, Espinosa, Pardaillan'a vuracağı silleyi isabet ettiremezse, belki bir taşla üç kuş vurmuş olurum. Pardaillan'ın kendine göre düşünceleri vardır. Bu işi başaramadığı için şerefine leke sürüldüğünü sanıp kendini de öldürebilir!»

Mütbiş bir tebessümle söylendi.

«Pardaillan gibi bir adam, kendini lekelenmiş görür de bu lekeyi düşmanının kanıyla yıkamazsa, herhâlde kendini öldürür! Bakalım, göreceğiz!»

Bir süre bayâllere daldı. Pardaillan'dan sonra birdenbire oğlunu da batırlayıp düşündü:

«Acaba Myrthis nerede? Oğlum, Pardaillan'ın oğlu nerede? Artık bu çocuğu da arayıp bulmanın sırası geldi!..»

Bir an durdu. Sonra:

— «Evet, evet! Bu! işlerin bitmesi uzun sürmeye-

cek,» diye düşündü «Muvaffak olsam da, olmasam da olaylar hızla gelişecektir. Ondan sonra oğlumu aramaya vakit bulurum...»

Kararını verdikten sonra tekrar çingırağı çaldı ve gelen hizmetçiye emirler verdi.

Kısa bir süre sonra Fausta'nın arabası saraya giriyor ve Engizisyon Başyargıcı'nın dairesi önünde duruyordu.

Fausta, Espinosa ile uzun uzun görüştü ve teklif ettiği bazı şartlara karşılık birdenbire, ölü Fransa Kralı Henri de Valois'in, Fransa Krallığı'nı İspanya Kralı İkinci Philippe'ye bıraktığını bildirir vasiyetnamesini Başyargıç'a verdi.

DON CESAR İLE PARDAILLAN KONUŞUYOR!

Don Cesar, Fausta'dan ayrıldıktan sonra acele acele, nişanlısı gözüyle baktığı genç kızı, küçük Juana'ya emanet ettiği Kule Hanı'na yollandı.

Hâlâ halkla dolu, dar ve dolambaçlı sokaklardan yürürken kendi kendine atıp tutuyordu. Fausta'nın güzelliği karşısında geçirdiği kısa coşkunluk ânı, sevgilisine karşı büyük bir ihanetti. Gelip geçenlerin çarpmasına aldırmaksızın hayli hızlı adımlarla yol alıyordu. İçinde ansızın bir endişe belirmişti. Ona, sanki Giralda'yı bir tehlike tehdit ediyormuş gibi geliyor ve hana varınca kötü bir haber alacağını sanıyordu. İşin garibi, Fausta'nın müthiş çekiciliğinin etkisinden kurtulduktan sonra, doğumu üstüne dinlediği bütün şeyler, kendisine, kimbilir hangi entrikaya karışması için uydurulmuş masallar gibi geliyordu. Fausta'nın teklifleri, plânları, birdenbire ortaya attığı evlenme şartı, o tâç ve taht, büyük istilâ hülyaları, şimdi ona birdenbire yalan ve imkânsız görünüyor ve bir an bunlara inanmış olmasından ötürü kendi kendisiyle, alay ediyordu. Hem yürüyor, hem de söyleniyordu:

«Bütün bunların gerçeğe benzer tarafı var mı? Hiçbiri benim bildiklerime uymuyor. Kendimle budala gibi alay ettirdim, durdum. Hani şu eşsiz güzellikteki Prenses de insanın aklını çelmiyor değil. Ben Kral oğluymuşum! Şu deliliğe, akıl almaz saçmalığa bakın! Beni büyütüp yetiştirmiş olan adamın şimdiye kadar hiçbir yalanını yakalamadım ki!.. O bana babamın Kral emriyle öldürüldüğünü, hattâ Kral'ın bu ölümünden emin olmak için, idâm edilirken gidip başında

durduğunu söylemedi mi?.. Kral, nasıl benim babam olur? Kral'ın benim babam olduğunu farzetsem bile, nasıl oldu da şu şeytan Prenses beni büyüledi ve ben de ona uyup babama isyan etmeyi tasarladım? Bu kadar alçalacağıma ölsem daha iyi. Babam ne olursa olsun ve ne yaparsa yapsın benim babamdır. Onun hareketlerini muhakeme etmek benim hakkım değildir. Eğer bu Fausta şeytanına ortaklık edersem, bana lânet olsun!..»

Kendisiyle acı acı alay ederek:

— «Benim gibi bir boğa çobanı nerede, Krallık nerede?» Dedi. «Zaten bir an için de olsa kafamın böyle çılgınca bir düşünceye saplanmasına, anneme acıyışım sebep olmadı mı? Yoksa hürriyetimi, dostlarımı, aşkı ve benim için kutsal olan herşeyi fedâ edip de bu müthiş Prenses'e uysaydım, onun elinde bir oyuncak, onun emellerine hizmet için binlerce insanın kanına girecektim. Fausta'yı da, tâcî da, krallığı da şeytan alsın! Ben boğa güreşçisiyim ve boğa güreşçisi olarak kalacağım. Yaşasın, güzel ve tatlı sevgilim Giralda'nın aşkı!.. Onun; tâcî, tahtı umursadığı yok ve benden de aşktan başka bir şey istemiyor. Eğer Kral'ın bana kin beslediği ve beni yok etmek istediği doğruysa, İspanya'dan giderim. Sağ olsun Mösyö de Pardaïllan!.. Ona, beni alıp o güzel Fransız ülkesine götürmesini söylerim... Orada hayatımı namusumla kazanırım... Evet, evet, eğer Şövalye kabul ederse onunla giderim, vesselâm!»

Kendi kendine konuşa konuşa, yolu nasıl yürüdüğünü farketmeden hana vardı ve yüreğini kemiren endişe içinde küçük Juana'nın özel odasına yöneldi. Fakat oraya girer girmez, içindeki endişe uçuverdi. Giralda orada rahat rahat oturuyor ve Juana ile gü-lüp şakalaşıyordu. İkisi de hemen hemen aynı yaşta, aynı güzellikte, aynı canlılık ve sevimlilikte olan

bu genç kızlar çabucak senli benli oluvermişlerdi. Pardaillan'a gelince, yine bir şişe güzel Fransız şarabının başına geçmiş, alaylı gülümsemesiyle, birdenbire pek cana yakın bulduğu genç Prens'in nişanlısına göz kulak oluyordu. Yaman ve yenilmez Pardaillan'ın, iki genç kızın yanında oturup onların havadan sudan konuşmalarına kulak veriş ve hattâ arada bir lâfa katılışı da Şövalye'nin düşmanlarının ağızlarını hayretten bir karış açık bırakacak manzarlardan biriydi.

*

Şövalye bir hayli uyuduktan sonra gözlerini açtığı vakit, Juana ihtiyar Barbara aracılığıyla Şövalye'ye Don Cesar'ın nişanlısına göz kulak olması hakkında ricasını bildirmişti. Pardaillan, hiçbir şey söylemeden kılıcını kuşanmıştı. Bu kılıç, o gece Fausta'nın yeraltı mağarasında temizlediği adamlardan birinindi ve Şövalye bunu yerden almıştı. Bundan sonra Şövalye hiç vakit geçirmeden Juana'nın arzusunu yerine getirmek üzere aşağı kata inmişti ve odanın öyle bir yerine oturmuştu ki biri buraya girmeye kalkışacak olursa, yolu Şövalye tarafından kesilmiş olacaktı. Genç kızlar onun böyle sâkin ve kendinden emin hâlini görünce, Kral'ın bir alay askeri tarafından korunuyormuşçasına ferahlamışlardı.

Küçük Juana tertipli bir ev hanımı olduğu için misafirini memnun etmek istemiş ve daha Şövalye ağzını açmadan bir hizmetçiye bir şeyler fısıldayarak Pardaillan'ın önüne bir tabak çörek, bir şişe köpüklü Vouvray şarabı ve bir de kadeh koydurmuştu. Çünkü Şövalye'nin bu şarabı pek sevdiğini biliyordu.

Pardaillan bu ikramdan pek memnun kaldıysa da bir şey söylemedi ve dilber ev sahibesine bir gülümseyle teşekkürünü anlattı. Fakat Şövalye'nin bu tebes-

sümü o kadar içten ve gözlerinde pırıldayan neşe o kadar yürektendi ki Juana kendisine en seçkin sözlerle teşekkür edilmişçesine memnun oldu.

Pardaillan'ın ilk sözü şu oldu:

— «Hani benim ahababım Chico nerede? Görünmüyor ya?.. Bir yere mi gitti?»

Juana, inanmamış bir tavırla kurnaz kurnaz gülümseyerek:

— «Mösyö le Şövalye, siz bu Chico ipsizini sahidenden bu kadar seviyor musunuz?»

Pardaillan ciddileşti ve:

— «Benim şeker evlâdım,» dedi, «ben şaka edilmeyecek işlerde şakaya yer vermem. Chico sizin dediğiniz gibi ipsizin biri olabilir. Orası benim umurumda değil... Ben hükümlerimi, Tanrı'ya şükür, tanıdıklarımın toplum içindeki durumlarına göre vermem; bazan paraya boğulmuş, ünlü bir kimse gözüme pek sefil görüldüğü hâlde, bunun tersine ipsizin biri de asıl ve saygı değer görünür. Eğer Chico'ya arkadaşım diyorsam, bilin ki o gerçekten arkadaşımdır. Ve size, arkadaş seçmekte epey titiz davrandığımı söylersem, Chico'nun bu dostluğu hakettiğini daha iyi kavrarsınız sanırım...»

Juana sıkılarak sordu:

— «İyi ama, o sizin gibi bir insanın kendisinden böyle bahsetmesi için ne yaptı ki?..»

Pardaillan kadehini ağır ağır dudaklarına götürüp şarabından bir yudum aldıktan sonra gülerek:

— «Size daha önce de söyledim: Cesur bir genç,» dedi. «Eğer daha fazlasını öğrenmek isterseniz, bir gün size, onun benim sevgimi kazanmak için neler yaptığını da anlatırım. Şimdilik onun gerçekten benim arkadaşım olduğuna inanın ve lütfen soruma cevap verin: Kendisini neden burada göremiyorum?»

Onu sizin de arkadaşınız sanıyordum, benim dilber Juana'm!»

Juana, Şövalye'nin bu son sözleri söyleyişinde bir alay sezer gibi oldu. Fakat şu Fransız asîlzâdesinin konuşmasından açık bir anlam çıkarmak kolay iş değildi. Zaman zaman öyle tuhaf bir konuşma tarzı ve cesaret kıran öyle bir gülümseyişi vardı ki insan onun karşısında elini, ayağını koyacağı yeri bile şaşırıyordu. Juana da şüphesinde ısrar edemedi ve dudak bükerek:

— «Canımı sıktı, ben de kovdum!» Dedi.

— «Vay vay! Nasıl bir suç işledi acaba?»

— «Hiçbir suç işlemedi. Yalnız... Nasıl diyeyim?.. Budalanın biri işte!»

— «Chico mu? O mu budala? İşte beni buna inandıramazsınız. Bu çocuk çok zeki, duygulu ve üstelik de size bağlı. Bu gidişinin kesin bir gidiş olmadığını ve kendisini tekrar burada göreceğimi umarım.»

Juana gülerek:

— «Hiç merak etmeyin,» dedi, «dâvet edilmeden de gelir. Ben Chico'ya kapıdan girmeyi yasaklasam o, bacadan girer. Ben bu kadar yüz­süz insan görmedim!»

Pardaillan, genç kızın bu sözlerine bir kahkaha atarak cevap verdi:

— «Belki de size öyle geliyor. Fakat Chico'nun size karşı boynu bükük olduğunu görüp herkese öyle davranacağını sanıyorsanız, yanı­lıyorsunuz. O, öyle hakarete filân tahammül edecek soydan bir adam değil...»

— «Evet, kafası pek çabuk kızar, bu huyu çok kötüdür...»

— «Ben onu öyle bulmuyorum.»

Juana şaşmış göründü. Mösyö de Pardaillan'ın,

kendisine bahası Manuel Usta tarafından aşılınmak istenen ahlâk görüşlerine uymayan birçok görüşü vardı. Fakat onu asıl şaşırtan nokta, kendisinin de için için olayları bu Fransız gibi görmesi ve onun gibi düşünmek isteğiyle yanıp tutuşmasıydı.

Pardaillan, genç kızın sustuğunu görünce devam etti:

— «Doğrusu şimdi Chico'yu pek özledim. Suçu ne olursa olsun, dilber ev sahibemden onun affını rica ederim!»

Juana'nın, Pardaillan'dan gelen bir isteği reddetmesine imkân yoktu. Şövalye'nin dileğini derhal yerine getirdi. Hattâ bu kadarla da kalmayıp Chico'yu aramaya koştuyorsa da kendisini bulamayarak geri döndü. Pardaillan, Cüce'nin esrarengiz inine sinmiş olduğunu anlayıp daha fazla ısrar etmedi. Tekrar iki kızın cıvılcıvılcı konuşmalarını dinlemeye koyuldu. Fakat artık canı sıkılmaya başlamıştı ki Don Cesar çıkagelip kendisini sıkıntıdan kurtardı.

*

Giralda, Don Cesar'ın doğumu hakkında pekçok sırrı bildiğini söylediği Prenses'e gitmiş olacağını tahmin ediyordu. Fakat sevgilisinin kendisine hiçbir şey söylemeden gitmeyeceğini bildiği için, genç kız da bu şüphesini kendisine saklamayı doğru buldu. Bu iş kolay da oldu. Zira Pardaillan, Don Cesar'ın neden yok olduğuna dair en ufak bir soru sormadı. Pardaillan, Don Cesar'ın nişanlısını bir tehlike içinde olduğu hâlde gidişine önemli bir sebep bulunması gerektiğini düşünüyordu. Bu meselede iki ihtimal vardı: Ya Giralda, Don Cesar'ın nereye gittiğini biliyordu ve Şövalye kendisine bir şey soracak olursa, kızcağızı yalan söylemek zorunda bırakmış olacaktı.

Ya da Giralda hiçbir şey bilmiyordu; o takdirde kendisine soru sormak, zavallıyı boşu boşuna meraklandırmak demek olacaktı. Zaten Don Cesar kendisinden nişanlısına göz kulak olmasını istememiş miydi? O da bunu yapıyordu işte. Fakat bir yandan da endişeyle delikanlının nereye gittiğini kendi kendine sormuyor değildi. Ama, sadece kendi kendine soruyordu, o kadar. Bu endişeden yanındakilere bir şey hissettirdiği yoktu. Pardaillan'ın fikrince bir insana dostluk göstermenin en doğru şekli, kendisini sonu gelmez sorularla üzmemektir. Eğer Don Cesar'ın canı ister de başından geçenleri Pardaillan'a anlatırsa, Şövalye'nin bunları can kulağıyla dinleyeceği kesindi.

Ne olursa olsun, Don Cesar'ın gelişi, kendisini iki bakımdan memnun etti. Önce delikanlının sapasağlam döndüğüne sevindi. Sonra da bu geliş kendisini epeyce canını sıkan şu nöbetçilikten kurtardı. Pardaillan, delikanlıyı sevdiği insanlara gösterdiği güler yüzüyle karşıladı.

Beri yandan Don Cesar ise, arkadaşına dert yanmak isteğiyle yanıp tutuşuyordu. Bu istek, hangi yolu seçeceğini bilememesinden veya Fausta'nın tekliflerini kabul etmediğine pişman olmasından gelmiyordu. Hayır... Asıl mesele, başına gelen olağanüstü macerada karanlık noktalar kalmış olmasında ve Şövalye'nin parlak zekâsının bu karanlıklara ışık serpeceğinden emin bulunmasındaydı.

Arkadaşına herşeyi anlatmaya karar verdiği için, Juana'ya teşekkür ettikten ve bu iyiliğini unutmayaacağını birkaç kere ardı ardına söyledikten sonra, konuşacağı şeyleri kimsenin duymamasını isteyerek Pardaillan'ı küçük bir hücreye sürükledi. Buradan hem Giralda ile Juana'yı görebiliyor, hem de rahatsız edilmeden konuşabiliyordu. Giralda'yı hiç gözünden kırmamak istemiyordu. Çünkü içinden, nişanlısının bir

tehlike tehdidinde bulunduğuna dair kuvvetli bir ön-sezi vardı. Bu tehlike neydi, nereden gelecekti? Bile-miyordu. Fakat boyuna tetikte duruyordu.

Yalnız kaldıkları zaman Don Cesar söze başladı:

— «Dün gece girdiğimiz, nişanlımı bulduğum köşkün yabancı bir prensese ait olduğunu herhâlde biliyorsunuz, değil mi?»

Pardaillan meseleyi derhal anladı. Fakat hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi şaşkın bir yüzle:

— «Yok canım! Bak, bunu bilmiyordum işte...» Dedi.

— «Bu prenses, benim doğumumla ilgili sırrı bildiğini iddia ediyormuş, ben de gidip bir anlayayım dedim.»

Pardaillan birdenbire elindeki bardağı masaya bırakarak, kendisini tutamayıp haykırdı:

— «Vayy! Fausta'yı gördünüz mü?»

— «Şimdi onun yanından geliyorum!»

Pardaillan söylendi:

— «Vay canına! Ben de bundan korkuyordum işte...»

Don Cesar merakla sordu:

— «Bu Prenses'i tanıyorsunuz demek?»

Pardaillan kısaca:

— «Eh, şöyle böyle...» Dedi. Don Cesar'ın merakı daha da artmıştı:

— «Sizce nasıl bir kadın, kuzum?...»

Pardaillan:

— «Gençtir, harikulâde güzeldir...» Dedi. Sonra gözlerini delikanlının gözlerine dikerek sordu:

— «Güzel olduğunu siz de farkettiler, tabii?...»

Don Cesar yavaşça başını eğdi:

— «Genç ve benzersiz derecede güzel!.. Gözlerimle

gördüm. Yalnız, ne biçim bir kadın olduğunu öğrenmek istiyorum?»

— «Ne biçim mi? Duyduğuma göre, sınırsız derecede zengin ve zenginliği ölçüsünde de eli açılmış... Arkadaşlarımdan biri görmüş de anlattıydı. Fakir bir balıkçı kulübesinde bir saat kadar misafir kaldıktan sonra bu balıkçılara teşekkür yerine elmaslı bir kemer hediye etmiş... Kemer en aşağı yüzhin frank edermiş...»

Don Cesar hayret içinde:

— «Yüzhin frank ha?» Diye haykırdı.

— «Evet, böyle cömertlikleri varmış... Gayet nüfuzlu olduğunu da söylüyorlar. O arkadaşım kendisini iyi tanır. Yine arkadaşım bahsetmişti: Hani Fransa tahtına çıkmak üzereyken sefil bir şekilde ölen Dük de Guise vardı ya? Fausta, ona bile emir verirmiş... Yine acıklı bir şekilde ölen zavallı Fransa Kralı Henri de Valois'i de tahtından o indirmiş... Günümüzün en müthiş entrikacısı Papa Sixte-Quint'i tır tır titretiyormuş... Burada bile, sakın gücenmeyin, sizin o pek ürkütücü suratlı kralınız İkinci Philippe'yi ve ondan daha az belâlı olmayan Espinosa şeytanını, parmaklarında oynatacağından korkulur hani...»

Don Cesar, heyecanlı bir dikkatle dinliyordu. Şövalye'nin bu prenses hakkında pek çok şey bildiği hâlde yarısını bile söylemediğini belli belirsiz hissetmiyor değildi. Pardaillan'ın ağzından naklen bir şeyler anlattığı o arkadaşının, Şövalye'nin ta kendisi olmasından şüpheleniyordu. Ve Pardaillan'ın gayet ciddî bir tavırla söylediklerini dinledikçe tüyleri ürperiyordu. Daha çok şey öğrenmek isterdi ama, zeki bir adam olduğu için, az zamandır tanıdığı Şövalye'nin ancak söylemek istediği kadar konuşan biri olduğunu sezmişti. Pardaillan'a soru sormak boşunay-

dı. Taş çatlasa, söylemek istediğinden fazlasını söylemezdi. Nihayet, Don Cesar:

— «Ne demek istediğimi anlatamadım, Şövalye,» dedi. «Sözüne inanılır bir kadın mıdır, demek istiyorum!»

— «Haa, o mu? Neden bunu baştan söylemediniz, canım? Demek Fausta'ya inanıp inanmamanız söz konusu... Efendim, ona inanmak bir sürü şarta bağlıdır. Eğer size, sizi, mükemmel hazırlanmış bir tuzığa düşürüp hançerleteceğini vaadederse - bazan böyle dobra dobra konuşacağı tutar da ondan söylüyorum, - bilin ki sözünde durur. Eğer size yardım edeceğine ve destek olacağına söz verirse, o zaman ihtiyatlı davranmalı ve kendi kendinize, bu yardım ve desteğin ona ne dereceye kadar faydası dokunacağını sormalısınız. Hiç değilse, kendisine faydanız dokunmamaya başladığı andan itibaren, yardımı filân hesaba katmaksızın, onunla ilişkinizi kesmelisiniz. Eğer sizi sevmeye kalkarsa, hapı yuttunuz demektir, gözünüzü dört açmalısınız!.. Hiçbir zaman ölüme o kadar yaklaşmadığınızı bilip ona göre hareket etmelisiniz. Hele eğer size kin besliyorsa, tası tarağı toplayıp kaçmaktan başka çâreniz yoktur. Kendisine bir faydanız dokunursa, size karşı teşekkür borçlu olduğunu ummayın. Bana yine o arkadaşım anlatmıştı: Fausta'nın hayatını kurtardıktan sonra, kendisini emin bir yere götürdüğü sırada, o da arkadaşım için bir tuzak hazırlamakla meşgulmüş ve zavallı dostum güç belâ postu kurtarmış! Bütün bunlardan sonra Fausta'nın sözüne inanıp inanmamak, sizin bileceğiniz iştir.»

— «Bana olağanüstü birtakım sırlar anlattı da, sözlerine ne dereceye kadar kulak asmam gerektiğini öğrenmek istiyordum.»

— «Fausta hiçbir vakit olağanüstü olmayan şey-

ler yapmaz ve söylemez. Hiç yalan söylediği de yoktur. Ancak, olayları sadece kendi açısından görür. Eğer bu görüş tarzı gerçekte bağdaşmazsa onun ne suçu var?»

Don Cesar doğrudan doğruya soru sormakla Şövalye'nin ağzındaki baklayı çıkartamayacağını anlamıştı. Fausta ile konuşmasının çeşitli kısımlarını harfi harfine anlatmanın daha iyi olacağını kestirdi ve:

— «Madam Fausta bana akıl almaz, inanılmaz bir şey söyledi,» dedi. «Sıkı durun Şövalye, siz de hayret edeceksiniz! İddia ettiğine göre ben Kral'ın oğlumuşum!»

Pardaillan hiç hayret etmedi. Beri yanda olağanüstü bir şey anlattığını sanan Don Cesar ise Şövalye'nin bu sâkin tavrı karşısında neredeyse küçük dilini yutacaktı.

— «Neden olmasın, Don Cesar? Ben de sizin büyük bir soydan geldiğinizi düşünüp dururdum. Sizde kan asâleti olduğu belli. Mütevazı durumunuza rağmen, asıl bir insan olduğunuz yüzünüzden okunuyor.»

— «Belki öyledir, Şövalye. Fakat herhangi bir asîlzâde olmakla, bir tahtın vârisi, hele İspanya tahtının vârisi olmak arasında dağlar kadar fark var.»

— «Haklısınız ama, bu iş bana yine de imkânsız görünmüyor. Bana kalsa, itiraf ederim ki bugün İspanya'ya hükmeden ihtiyar canavarın yanında siz çok daha asîl bir kral izlenimini uyandırırdınız.»

Don Cesar, Pardaillan'ın yüzüne soran gözlerle bakarak:

— «Yoksa bu saçma sapan şeylere siz de inanıyor musunuz?» Dedi.

Pardaillan her zamankinden daha delici olan bakışlarını karşısındakinin şaşkın gözlerine dikerek ikinci bir defa:

— «Neden olmasın?» Dedi. «Saçma sapan dediğiniz bu şeylere siz inanmadınız mı?»

Don Cesar sâf bir tavırla cevap verdi:

— «İnandım. İtiraf ederim ki bir an budalaca bir gurura kapıldım ve kendimi Kral'ın oğlu sandım. Fakat sonradan düşündüm ve şimdi...»

Gözlerinde ışık yanan Pardaillan:

— «Şimdi ne?» Diye sordu.

— «Şimdi bunun ne büyük budalalık olduğunu anlıyorum!»

Pardaillan ısrarla:

— «Bu işte bir budalalık görmediğimi tekrarlarım!»

— «Belki de iddia, dediğiniz gibi doğrudur. Fakat bu iddianın dışında bazı gariplikler oldu.»

— «Hele şunu bir anlatın bakayım.»

— «Sorarım size: Kral'ın ve mâsum bir Kraliçe'nin meşru oğlu olsaydım babam benden nefret eder, beni öldürmeye kalkışır mıydı? Meşru evlât babadan kaçırılıp da adsız, sansız, gizli gizli büyütülür mü?»

— «Böyle bir şey insana garip görünebilir. Fakat Kral Philippe'nin haris ve vahşi karakterini hatırladıkça insana bir roman gibi gelen bu şeyin pekâlâ olabileceğine de aklım yatmıyor değil!»

Don Cesar sert bir tavırla başını hayır anlamında salladı ve kesin bir dille:

— «Ben bu işi sizin gözlerinizle görmüyorum!» Dedi. «Benim yetişme şartlarım, tamamen gayrimeşru bir evlâdın yetişme şartlarıdır. Çünkü bir meşru evlâdın babasından gizlenip kaçırılarak büyütülmesini ne akıl, ne de mantık kabul eder. Bu bakımdan benim, tahtın meşru vârisi olduğumu kabul etmek saçma olur.»

Don Cesar bu sözleri inanmış bir tavırla söyledikten sonra bir an dalgın kaldı. Pardaillan arkadaşının doğuşundaki sırrı bildiği için ona dikkatle bakıyor ve: «*Mükemmel bir mantık!*» Diye düşünüyordu.

Prens başını kaldırarak derin bir hüznle:

— «Prenses Fausta'nın anlattıklarını reddetme; doğrudan doğruya duygularımla ilgili sebepler de var. Bana babamın, Kral'ın emriyle işkence edilerek öldürüldüğünü söylediklerini biliyorsunuz. Size babamın kaatilinden ne kadar nefret ettiğimi söyledim. Şimdi eğer kaatilin babam olduğunu bilirim, ondan nasıl nefret ederim? Kinim yüreğimde erimez mi? Böyle olması gerekmez mi? Halbuki ben hâlâ Kral'dan nefret ediyorum. Demek ki o benim babam değil. Babam olmasına imkân yok!»

İnanmaz görünen Pardaillan:

— «Hele biraz sabredin bakalım, o kinden eser kalacak mı?» Dedi.

İçinden de şöyle söyleniyordu: «*Gel de kanın kudretini inkâr et. Bu çocukta iş var. Bana, karakteri çok sağlam gibi geliyor, ama ne de olsa bir tâcın parlaklığı en sağlam karakterli insanları bile zıvanadan çıkarabilir.*»

Don Cesar tekrar sözüne devam etti:

— «Diyelim ki ben Kral'ın oğluyum, diyelim ki Prenses Fausta, elinde bulunduğunu söylediği delilleri bana gösterdi ve beni Kral'ın oğlu olduğuma inandırdı. Size bir şey söyleyeyim mi? O zaman da Kral'ı baba olarak tanımayacağım, kinimi içime gömmeye çalışacağım. İspanya'dan kaçacağım ve yine şimdiki gibi adsız, sansız biri olarak kalacağım!»

Gözlerinde yeniden ışıklar yanan Pardaillan:

— «Yok canım? O da neden?» Diye sordu.

— «Peki Şövalye, eğer Kral babam bana elini

uzatsa, beni tanısa, geçmişteki hatâlarını tamire kalkışsa, o zaman bana sunulan yeni durumu kabul etmemeli miyim?»

Pardaillan ciddiyetle:

— «Eğer babanız size elini uzatırsa, ödeviniz o eli öpmek ve geçmişteki kötülükleri unutmaktır,» dedi.

Don Cesar sevinçle:

— «Değil mi ama?» Diye söylendi. «Ben de böyle düşünüyorum. Oysa bana teklif edilen bu değil!»

— «Allah Allah! Neymiş size teklif edilen?»

— «Bana halkı ayaklandırmak için milyonlar ve sadâkatlerinden çok hırslarının etkisiyle hareket ettiklerinden şüphe olmayan, tanımadığım kimselerin yardımları teklif ediliyor. Bu milyonlara ve yardımlara karşılık benden babama kazan kaldırmam isteniyor. Oğul olarak ilk yapacağım iş babama isyan etmek olacak. İlk başarım da belki bir cinayetle sonuçlanacak! Bir ordunun başına geçip babamla karşılaşacak ve elimde silâhım olduğu hâlde ona ilk sözümü söyleyeceğim. Kendisini dize getirdiğim zaman da benim tahtın vârisi olduğumu resmen tanımasını isteyeceğim... İşte bana teklif edilen budur, Şövalye.»

— «Siz bu teklifi kabul ettiniz mi?»

— «Şövalye! Siz dünyada en çok saygı beslediğim insansınız... Sevdığım ve değer verdiğim bir ağabey durumundasınız. Sizden saklı bir şeyim olmasını istemem. İşte, beni tanıyın da ne fena insan olduğumu öğrenin. Ben bu teklifleri kabul edip etmemeyi düşünecek kadar alçaldım!»

Pardaillan, acı tebessümüyle:

— «Ee, taç güzel şeydir!» Dedi.

Don Cesar devam etti.

— «Alay etmekte haklısınız! Fakat bütün bunlar

bana o şekilde anlatıldı ki Tanrı kusurumu affetsin, neredeyse aklımı kaybediyordum. Âdeta sarhoş olmuştum. Evet, bir an gururdan ve mevki hırsından sarhoş olmuştum. Az kalsın kabul ediyordum. Allah-tan ki tam bu sırada Prenses bana son bir teklif yaptı. Daha doğrusu bir şart daha koştı...»

İşi anlamaya başlayan Pardaillan:

— «Neymiş o şart bakayım?» Diye sordu.

— «Prenses servetimi, şan ve şerefimi ve zaferlerimi - bunların hepsini o sağlayacakmış - kendisiyle evlenmek suretiyle paylaşmamı teklif etti.»

Pardaillan alaya devam etti:

— «Tuhaf iş vallahi! Size sonsuz bir servet, bir taht, şan ve şeref, büyük zaferler, kimbilir belki de yeniden kurulmuş bir Charlemagne İmparatorluğu hediye edildikten başka dünyanın en güzel kadınının aşkı sunuluyor da yine hayatınızdan şikâyet ediyorsunuz... Bu kadar çekici teklifleri reddedecek kadar çıldırmamışsınızdır inşallah...»

— «Alayı bırakın. Şövalye! İşte beni bu son teklif kurtardı. Basit bir boğa güreşçisi olan beni bütün kalbiyle seven Giralda'mı düşündüm. Onun, dolaşısıyla da olsa, tehdit altında bulunduğunu anladım. Alçaklığıma ilk kurban gidecek kimsenin o olduğunu ve gözlerimi kamaştırdıkları o tahta çıkmak için önce zavallı sevgilimin ölüsünü çiğnemem gerektiğini sezdim. Ve kendimden öyle utandım ki!..»

Pardaillan içinden: «Ah şu aşk! Bundan sonra da aşkın gücünü inkâr etsinler bakayım!» Diye söylen-dikten sonra yine o alaylı tavrıyla:

— «Yok canım. Yoksa teklifi reddetmek deliliğinde mi bulundunuz?» Diye sordu.

— «Reddetmeme vakit kalmadı!»

Pardaillan delikanlıyı büsbütün alaya aldı:

— «Öyleyse henüz fırsat kaybolmuş değil.»

— «Prenses bana söz söyletmedi. Cevabı öbür gün vermemi istedi.»

— «Bu mühlete ne lüzum varmış?»

— «İddia ettiğine göre yarın, vereceğim kararı etkileyecek birtakım olaylar meydana gelecekmiş.»

— «Nasıl olaylarmış bunlar?»

— «Bu konuda en ufak bir şey söylemekten çekindi!»

Don Cesar, kendisi için tasarlanan suikastle ilgili olarak bir şey anlatmıyordu. Acaba Fausta'nın bu mesele hakkında söylediklerine mi inanmıyordu? Oysa herşey Fausta'nın söylediklerinin doğru olduğunu göstermekteydi. Yalnız, Fausta bir orduyu hazırlattığından, halkın isyan edeceğinden, kargaşalık çıkacağından bahsetmişti ki Don Cesar, Prenses'in bu konularda mübalağa ettiği inancındaydı. Eğer Fausta'yı iyi tanımış olsaydı belki de bu hatâyı yapmaz ve herşeyi Pardaillan'a anlatırdı. Halbuki Don Cesar basit bir suikast tehdidi altında olduğunu sanıyor ve bu kadarcık bir şey için Şövalye'den yardım istemek onuruna dokunuyordu. Bu yanlış onur anlayışı yüzünden daha sonra kendisine az kızmadı ama, ne yazık ki bir kere olan olmuştu...

Öte yandan Pardaillan da delikanlının söyledikleri arasından kendince gerçeğe uygun olan tarafları ayırt etmekle meşguldü. Bu işte zorluk da çekmedi. Çünkü Fausta'nın isyancılarla konuşmasını izlerken, Prens'in hayatının tehlikede olduğunu da duymuştu. Bu yüzden, şöyle düşündü: «Gerçekten cesur çocuk! Kendine hücum edileceğini biliyor da bana tek kelime fışlamıyor. Bu da yardımlarına kimse çağırmayan ve kendilerine güvenen cesurlardan... Allaha ki ben işi biliyorum ve orada olacağım...» Ve yüksek sesle ilâve etti:

— «Dedim ya işte... Daha fırsat kaçmış değil. Öbür gün Prenses'e gider, evlenme teklifini kabul ettiğinizi söylersiniz.»

Don Cesar hırçınlaştı:

— «Ne öbür gün, ne de başka bir zaman... İnşallah bir daha onun yüzünü görmem! İnancım kesin: Ben Kral'ın oğlu değilim ve beni zorbalıkla çıkarmak istedikleri tahtta hiçbir hakkım yok. Kaldı ki Kral'ın oğlu olsam ve bu tahtta hakkım bulunsa bile, boğa güreşçisiyim, boğa güreşçisi olarak kalacağım! Benim Kral'ın oğlu olduğumu kabul etmem için Kral'ın da beni kendi isteğiyle tanıması gerekir. Bu konuda başka bir düşüncem yok. Madam Fausta ile evlenmeye gelince; ben sevmediğim ve beni sevmeyen bir kadınla evlenemem. Zaten kendisi de aramızda bir aşkın söz konusu olamayacağını söylemişti. Kaldı ki Giralda'm beni seviyor; onun aşkı bana yeter.»

Pardaillan'ın gözleri sevinçle ışıldıyordu. Artık delikanlının kararını verdiği aklı yatmıştı. Bununla birlikte onu son bir defa daha denemekten kendini alamadı:

— «Hele hele... Bana kalırsa siz bir kere bu işi söyle iyice bir düşünün! Taç dediğin az şey değildir. Ömrümde devlet iktidarını reddedecek kadar gözü ve gönlü tok bir insan görmedim.»

Don Cesar güldü:

— «Daha iyi ya... İşte ben, sizin hiç görmediğiniz o insan olacağım. Size yemin ediyorum ki Şövalye, kararımı verdim ve bu iş böyle olacaktır: Ben yine boğa güreşçisi kalacak ve Giralda'nın mutlu kocası olacağım. Bu konuda hiç nefes tüketmeyin, beni kararımdan caydıramazsınız. Bana izin verin de sizden bir ricada bulunayım.»

Şövalye heyecan içinde:

— «Benden ne isterseniz isteyin! Sizi reddetmeyeceğimi bilirsiniz,» dedi.

Don Cesar gülümseyerek:

— «Teşekkür ederim. Zaten ben de öyle umuyordum,» dedi. «Ricam şu: Anladığıma göre bu memleketin havası bana ve Giralda'ya yaramayacak...»

Pardaillan ciddileşti:

— «Ben de aynı fikirdeyim,» dedi.

— «Sizden ricam, bizi de o güzel vatanınız Fransa'ya götürmeniz... Tabii, bu iş sizi sıkmayacaksa...»

— «Allah Allah! Rica dediğiniz bu mu? Hay Allah lâyiğınızı versin! Yahu, asıl siz benim gibi eski bir serüvenciye katılmakla bana şeref vermiş olacaksınız.»

— «O hâlde kararlaştırdık demektir. Buradaki işlerimizi bitirir bitirmez ben de sizinle geliyorum. Öyle sanıyorum ki memleketinizde şeref yolundan ayrılmadan, kendime bir mevki edinebilirim.»

— «Siz hiç merak etmeyin, büyük ve güzel bir mevkiiniz olacak... Bundan eminim.»

Don Cesar zaptetmeye çalıştığı bir heyecanla:

— «Başka bir ricam daha var,» dedi. «Eğer başıma bir felâket gelirse...»

Pardaillan'ın tüyleri diken diken oldu:

— «Ne felâketi?..»

— «Ee... Herşeyi düşünmek lâzım. Başıma bir felâket gelirse, Giralda'm size emanettir. Onu sevin ve koruyun. Onu buralarda bırakmayın. Öldürürler... Bana bunu vaadeder misiniz?»

Pardaillan alçakgönüllü bir edâ ile:

— «Vaadederim!» Dedi. «Nişanlınız benim kız kardeşimdir. Ona saygıda kusur edenin vay hâline!»

— «İçime güven geldi, Şövalye! Sözüünüzün ne değerinde olduğunu biliyorum.»

Pardaillan dayanamayarak patladı:

— «Artık zamanı geldiği için size söyleyeceğimi söyleyeyim: Fausta'nın tekliflerini reddetmekle çok iyi yaptınız. Eğer krallık tâcını reddettiğiniz için pişmanlık duyduysanız, şurasını size özellikle belirtmek isterim ki, ben nasıl Kral Philippe'nin oğlu değilsem, siz de değilsiniz.»

Don Cesar muzaffer bir edâ ile sordu:

— «Ben zaten biliyordum. Fakat siz nereden biliyorsunuz? Bu kadar emin konuşmanıza sebep ne?»

— «Ben, pek çok şey biliyorum. Bunların hepsini size bir gün anlatacağım. Söz veririm ki anlatacağım. Şimdilik şu kadarını bilin: Siz, Kral'ın oğlu değilsiniz ve size teklif ettikleri o tahtta hiçbir hakkınız yoktur.»

Ve Don Cesar'ı etkileyen bir ciddiyetle sözlerine ekledi:

— «Fakat Kral Philippe'den nefret etmeye de hakkınız yok. Bana anlattığınız birtakım intikam plânlarından caymalısınız. Yoksa cinayet işlemiş olursunuz, anlıyor musunuz, cinayet?!..»

Don Cesar heyecan içinde:

— «Şövalye,» dedi, «bu sözleri bana sizden başka kim söylemiş olsaydı, kendisinden delil isterdim. Ama siz mademki bu plânların cânice olduğunu söylüyorsunuz, şu andan tezi yok, bunların hepsinden cayıyorum.»

Şövalye kendisine gösterilen bu saygı ve güvenden duyduğu memnunlukla:

— «Böyle hareket ettiğinizden dolayı bir gün kendi kendinizi tebrik edeceksiniz. Bana kalırsa, yaptığımız işler iyi veya kötü oluşlarına göre iyi veya kötü sonuç verirler. İyilik mutlulukla ve kötülük de bedbahtlıkla atbaşı beraber gider. Onun için, bu tecrü-

belere dayanarak insanlar doğru yoldan çıkmazlarsa daha mutlu olurlar, demek, kehanette bulunmak değildir. Sizin hayatınızda da herşeyin arzu ettiğiniz gibi neticelendiğini göreceksiniz... Neşe ve sağlık ülkesi Fransa'ya geleceksiniz, orada dilber Giralda'nızla evleneceksiniz, mutlu yaşayacaksınız ve... Birçok da çocuğunuz olacak!..»

Şövalye sözlerini bitirince şen bir kakhaha attı. Bu neşe Don Cesar'a da bulaşmıştı. O da gülerek:

— «İnanırım,» dedi. «Size herşeyden önce, sözünüze güvenilir bir insan olduğunuz için inanırım; sonra da başka bir sebepten ötürü yine inanırım.»

— «Neymiş o başka sebep? Sorması ayıp değilse biz de öğrenelim.»

— «Neden ayıp olsun? Dediğinize inanırım, çünkü öyle hissediyor ve seziyorum ki siz arkadaşlarınızı za uğurlu geliyorsunuz!»

Pardaillan delikanlıya düşünceli düşünceli baktı. Sonra:

— «Çok garip!» Dedi. «İki yıl kadar oluyor ama, şuraya iyi yerleştiği için - parmağıyla alnını gösteriyordu - unutmadım. Saizuma dedikleri bir çingene karısı vardı. Aslında çok asil bir ailenin kızıydı, fakat aklını kaybetmiş, kendisinin kim olduğunu unutmuştu. Zavallının başına gelmedik felâket kalmamıştı. Diyeceğim şu ki o Saizuma da buna benzer bir şey söylemişti ama, kendime gelince hep felâket ve uğursuzluk getirdiğimi de sözlerine ilâve etmişti.»

Şövalye yeniden hüznü düşüncelere daldı. Herhâlde, yakın ve acıklı bir mâzinin hâtıralarını anıyordu. Don Cesar, Şövalye'ye acı şeyler hatırlatmış olduğuna üzülerek, kendisini oyalamaya çalıştı:

— «Madam Fausta ile konuşmamız, pek eğlenceli oldu...»

Pardaillan irkilerek dalgınlığından sıyrıldı:

— «Yaa! Ne gibi? Anlatın bakalım.»

— «Bilseniz, Şövalye... Karşıma Prenses'in kâhyası çıktı. Bana boyuna: «*Monsenyör hazretleri*» Diye hitap edip durdu. Kendimi tutmasaydım herifin olur olmaz yerde sarfettiği bu hitaba gülmekten kırılacaktım. Bu yetmiyormuş gibi Madam Fausta da aynı lâkırdıyı diline pelesenk etmez mi? Neredeyse büyük bir insan olduğuma beni de inandıracaklardı!»

— «Öyledir. Kâfir kadın bu işlerde pek ustadır. Fakat size verilen bu unvana o kadar gülmeyin. Doğuştan bu unvana hakkınız var.»

— «Aman! Yoksa siz de mi bana monsenyör demeye başlayacaksınız Şövalye?»

Şövalye ciddiyetle:

— «Demem gerekirdi. Bunu yapmamamın tek sebebi, amansız düşmanların dikkatini üstünüze çekmek istemeyişimdir.»

— «Yoksa siz de hayatımın tehlikede olduğuna inanıyor musunuz?»

— «Ben sizin ancak şu İspanya toprağını terkedip gittikten sonra emniyette olacağınıza inanıyorum. Onun için bana, benimle beraber Fransa'ya gelmeyi teklif edişinize pek sevindim.»

Don Cesar, Şövalye'nin yüzüne baktı. Sonra heyecanla:

— «Düşmanlarım esrarlı doğumumdan ötürü benim ölümümü istiyorlar. Demek siz de bu sırrı biliyorsunuz, Şövalye? Hayret ediyorum, nasıl oldu da benim yıllardır sabırla araştırmama rağmen öğrenemediğim gerçekleri siz bir yabancı olduğunuz hâlde kısa bir zamanda öğreniverdiniz? Bu sırlar sâde benim için mi sır oluyor, başkaları için sır değil mi?

Nereye gitsem, bunları bilen fakat bana söylememek için ağız birliği eden kimselere çatıyorum!»

Pardaillan da heyecanlanmıştı. Yavaşça:

— «Tam tersine. Bu sırrı çok az kimse biliyor.»

Dedi. «Ben de gerçeği bir tesadüf sonucu öğrendim.»

— «Onu bana söylemeyecek misiniz?»

Pardaillan bir an tereddüt ettikten sonra:

— «Sizi bu şüphe içinde bırakmak zulüm olur,»

dedi. «Size herşeyi söyleyeceğim.»

Don Cesar aceleyle sordu:

— «Ne vakit?»

— «Fransa'ya gittiğimiz zaman...»

Delikanlı başını eğdi:

— «Bu vaadinizi hiç unutmayacağım!»

Ve ilâve etti:

— «Biliyor musunuz, Prenses Fausta ne iddia ediyor?»

Şövalye'nin çekingen sessizliği karşısında Don Cesar sözüne devam etti:

— «Dediğine göre beni öldürmek dileğiyle yanıp tutuşan tek düşman, Kral'mış... Halbuki siz de Kral'ı öldürmemin bir cinayet olacağını söylediniz!»

Pardaillan:

— «Söyledim ve hâlâ da o düşüncedeyim.» Dedi. Sonra ilgisiz bir tavırla sordu:

— «Yarınki boğa güreşlerine katılacak mısınız?»

— «Tabii!..»

— «Kesin kararınızı verdiniz mi?»

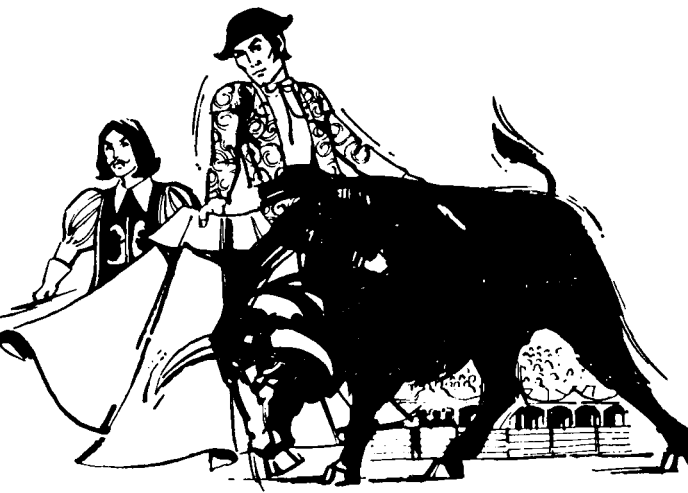
— «Başka çârem yok ki.. Kral, bu güreşlere katılmamı emretti. Kral'ın emrini yerine getirmemek olmaz. Sonra bu güreşlere katılmam için başka bir sebep de var. Biliyorsunuz, zengin değilim. Bunu baş-

kaları da bilirler. Ben boğayla g re meye  ıktı ım vakit, meydana para ya dırmak âdet olmuştur. Ben bu para ile ya arım. Gerçi seyircilerin para armağan ettikleri tek g re  i benim, ama, bunda utanılacak bir şey görmüyorum,»

— «Güzel.  u hâlde ben de yarın gidip, bo a g re inin ne olduğunu yakından bir göreyim.»

 ki ahbap günün arta kalan kısmını da konuşarak geçirdi ve handan çıkmadı. Ak am olunca ikisi de ertesı gün g  lerinin yerinde olması gerekece ini düşünerek erkenden yattı.

Beşinci Bölüm

BOĞA GÜREŞİ ALANINDA

A nlatmaya çalıştığımız bu olayların geçtiği çağda boğa güreşi çok tutulan bir spordu. En büyük soyludan en küçük asîlzâdeye kadar herkes alana çıkıp boğa ile güreşmeyi bir şeref bilirdi. Ancak, bu spor yalnız asîl sınıfa mahsustu. Halk, boğa güreşine ancak seyirci olarak katılırdı. O çağda boğa güreşleri bugünkü hâlinde değildi. Boğa ile güreşen kimsenin yanında, günümüzde olduğu kadar yardımcı bulunmazdı. Bugünkü şekliyle boğa güreşleri, Ondokuzuncu Yüzyıl başında ortaya çıkmıştır.

Hikâyemizin geçtiği çağda boğayla güreşecek asîlzâde, alana atla girerdi. Sırtında zırhı, elinde mızrağı olurdu. Dövüşün tek amacı da boğayı öldürmektir.

Bu asîlzâdeye, zenginliği ölçüsünde birtakım uşaklar, seyisler de yardım eder ve tehlikeli anlarda boğanın dikkatini efendilerinin üzerinden çekmeye gayret ederlerdi.

Bazan boğanın iki boynuzu arasında bir çiçek demeti veya kurdelâlar yerleştirilir ve boğa güreşçisi bunları almaya uğraşır. Ancak, bu işe girişen güreşçi pek azdı. Zira hayvanı öldürmeden bunu başarmak, son derecede tehlikeliydi. Çiçek demetini veya kurdelâları alan güreşçi bunları götürür ya sevgilisine ya da nişanlısına hediye ederdi. Ancak bu, her boğa güreşçisinin kolay kolay göze alamayacağı, tehlikeli bir işti.

*

Pazarı pazartesiye bağlayan gece, San-Francisco Meydanı'na kalabalık işçi grupları dolmuş ve alanı boğa güreşine elverişli bir duruma getirmeye başlamışlardı. O zamanlar bugünkü gibi tam teşkilâtlı boğa güreşi sahaları olmadığı için, bu pek tabîi idi ve her zaman böyle yapıldı. Alan, boğanın gireceği kısım, Kral tarafından dâvet edilen asîller için hazırlanan tribünler, kaşla göz arasında düzenleniverdi. İşte San Francisco Meydanı da birtakım fıçı, sandık, sıra ve arabaların üstüne yerleştirilen tahtalarla, gösteri için çabucak hazırlandı.

Gösteri, Kral'ın emriyle düzenlenmişti. Dolayısıyla ancak Kral'ın dâvetiyle izlenebilirdi. Dâvetliler için özel tribünler yapılmış olduğunu daha önce söylemiştik. Bu tribünlerden başka, meydanı çevreleyen evlerin balkon ve pencereleri de asîllere ayrılmıştı. Kral da gösteriyi, sarayının balkonundan seyredecekti. Bu büyük balkon, çiçek ve halılarla süslenerek geniş bir tribün haline getirilmişti. Sarayın ileri gelenleri de Kral'ın arkasında yer alacaklardı.

Halk, askerlerle çevrilerek muhafaza altına alınmış alanın çevresine birikmekteydi.

Boğa güreşine katılacak olan asîlzâde, genellikle meydanın bir tarafına süslü bir çadır kurardı. Burada uşakların yardımıyla hazırlanır, silâhlarını kuşanırdı. Eğer güreşten sağ salım çıktıysa dinlenmek için buraya çekilir, yaralandıysa, yine çadırına sedye ile taşınırdı. Burası âdetta onun locasıydı. Çadırın yanında atı ve kalabalık oldukları takdirde uşakları için bir alan ayırılırdı. Bu çadırlar konforlu sayılmazdı.

*

Don Cesar da bu geleneğe uyup erkenden meydana gitmiş ve çadırının kurulmasına gözkulak olmuştu. Onun çadırı çok gösterişsizdi. Kendisinin yoksul olduğunu daha önce de söylemiştik.

Bütün boğa güreşçileri zırhlar içinde ve tepeden tırnağa silâhlanarak, at üstünde alana çıkarlardı. Oysa Don Cesar, güreşe yaya katılırdı. Sırtına ağır bir zırh giymeye de tenezzül etmez, fakat biçimli vücuduna çok yakışan bir tören elbisesiyle alana girerdi.

Silâh olarak da yanında boğayı şaşırtmaya yarayan bir küçük pelerinle dövme çelikten, kısa, son derecede sağlam ve kolayca eğilip bükülebilen bir küçük kılıçtan başka bir şey bulunmazdı. Bu kılıcına da ancak tehlike zamanında başvururdu. Bugüne kadar kılıcını sâdece boğanın boynuzları arasındaki kurdelâları çekip almak için kullanmıştı. Aslında bu hareket, boğayı yere sermekten çok daha büyük bir başarıydı... Don Cesar bazan bununla da yetinmez, işi, bu kurdelâları eliyle almaya kadar vardırmırdı. Boğayı kızdırır, kudurtur fakat asla öldürmezdi.

Yardımcıları topu topu iki kişiden ibaretti, fakat

Don Cesar, bunların yardımından da pek seyrek yararlanırdı. Boğanın hileleri, kurnazlıkları karşısında hiç boş bulunmaz, âdeta bunları önceden sezerdi. Tehlikeli bir durum olunca, iki arkadaşı, boğanın dikkatini başka yere çekmeye çalışırdı. Başka yardımcıların yaptıkları gibi, sinsi bir darbeyle hayvanı öldürmeye kalkışmaları, Don Cesar tarafından kesin olarak yasak edilmişti.

Don Cesar, kendisine ayrılmış olan yere gelince, çadırını kurdurtmakta olduğu alanın pek yakınında, Kral'ın gözdesi Don Iago de Almaran'ın çadırının kurulmuş olduğunu gördü ve canı sıkıldı. Don Cesar, Kızıl Sakal'ın Giralda'ya hayvanca bir sevgi beslediğini ve onu birçok kere kaçtırmaya kalkıştığını biliyordu. Ayrıca Centurion'un da Kral tarafından çok şımartılan ve herşeyi yapabileceğini sanan bu iki ayaklı hayvan hesabına çalıştığından da haberi vardı. Durum böyle olunca, bu komşuluktan hoşlanmaması, anlaşılmasa da bir şey değildi.

Gösteri nizamları, bütün boğa güreşçilerini sıkı bir disiplin altına alırdı ve hepsi de bu nizamlara, gösterinin devamınca bir asker gibi boyun eğmek zorunda bulunurlardı. Bu bakımdan, birbirleriyle kavga etmeleri imkânsız bir hâl alıyordu. Yoksa, Don Cesar'ın hemen Kızıl Sakal'ı kışkırtıp düelloya dâvet etmesi işten bile değildi... Ne çâre ki güreş nizamına boyun eğmek ve bu sevimsiz komşuluğu sineye çekmek gerekiyordu.

San Francisco Meydanı'na gitmeden önce Don Cesar'la Giralda epey tartışmışlardı. Prens, içindeki kuruntunun etkisiyle nişanlısına, Kule Hanı'ndan kesinlikle ayrılmamasını tembih etmiş, boğa güreşine gitmemesi için yalvarmıştı. Fakat Giralda bu isteğe inatla karşı çıkmıştı. Don Cesar'ın girişeceği işin tehlikelerini bilmiyor değildi. Onu bu işten cay-

dırması imkânsızdı. Fakat sevgilisinin belki de hayatını terkedeceği meydanda hazır bulunmaktan da onu kimse alıkoyamazdı. Don Cesar bu durum karşısında, genç kızın da gösteriyi izlemesine izin vermek zorunda kaldı. Giralda bu izni alınca süslendi, püslendi ve Don Cesar'la birlikte gidip kalabalığın arasına karıştı. Don Cesar ile beraber gelmiş olması da epey işine yaradı. Çabucak ön sıralara kadar sokulmaya ve nişanlısının boğa ile mücadelesini mükemmel bir surette seyredebileceği bir yer bulmaya muvaffak oldu. Gerçi gösterinin başlamasına daha epey zaman vardı ve çok bekleyecekti. Ancak burası önemli değildi. Bu kadar iyi bir yer bulabildikten sonra beklemek onun canına minnetti.

Gerçi üstü tentelerle örtülü tribünlerde oturmak isterdi ama, orada yer alabilmek için Kral tarafından dâvet edilmek ve bunun için de asıl bir aileden olmak lâzımdı. Halbuki Giralda basit bir çingeneydi. Bunu pekâlâ biliyor, hiçbir acı ve hırs duymadan kendi mukadderatına boyun eğmiş bulunuyordu. Kaldı ki büsbütün şanssız da sayılmazdı. Endülüs'te o da Don Cesar kadar ünlüydü. Prens'in arkasından yürüyüp de açılan yoldan ön sıraya ilerlerken, seyirciler onu da tanımışlar ve İspanyol'lara vergi çapkınlıkla birbirlerine dirsek atıp göz kırparak kendisine yol vermişlerdi. Kadınlar arasında, bu sonradan gelenin öne geçmesine engel olmak isteyenler çıktıysa da erkekler onları:

— «Susun!. Görmüyor musunuz, Giralda bu?..»

Diye susturmuşlardı. Genç kız işte böylece en ön sıraya gelmişti. Fakat, işin garip tarafı şuydu ki, kadınlı erkekli bu büyük kalabalık arasında, Giralda'nın bulunduğu yerde hiç kadın yoktu ve kızcağız, tamamen erkeklerle çevrili bir hâlde kalıvermişti. Ama bu adamların hepsinin de Giralda'ya gayet kibar ve saygılı davrandıklarını söylememiz gerekir. Hattâ,

meydanın bu kısmında nöbet bekleyen iki muhafız eri, zindana tıklımayı bile göze alarak, Giralda'nın güreş alanının içine geçmesine göz yumdu. Böylece genç kız, kendisini her yandan sıkıştırıp rahatsız edecek olan kalabalıktan kurtulmuş oldu. Bu arada bir arkalıksız iskemle, elden ele aktarılarak kendisine ikram edildi ve kızcağız, halkın dışında bir yere oturup beklemeye koyuldu.

Giralda biri sağında, biri de solunda dimdik bekleyen iki askerin ortasında, ardında kalabalık bir erkek sürüsü olduğu hâlde duruyor ve emsalsiz güzelliğiyle, parlak güneşin altında göz kamaştırıyordu. Genç kız, kendisine buraya kadar saygıyla yol vermiş olan erkeklerin yüzlerine bakmış olsaydı, hiç şüphesiz içini bir kuruntu kaplamakta gecikmezdi. Bütün bu adamların gittikçe bastıran sıcak altında bile sıkı sıkı pelerinlerine sarınmış olmaları, muhakkak ki şüphesini uyandırırđı. Hele bu pelerinlerin altında uzun kılıçların saklandığını ve adamların herbirinin belinde, boy boy hançerler bulunduğunu da bilmiş olsaydı, herhâlde yerinde rahat oturamazdı. Ve Giralda, bu adamların arada bir, birbirlerine ve yanında bekleyen iki askere verdiği işaretleri görseydi, korkudan kendini tutamayıp haykırırdı. Çünkü etrafındakilerin hepsi ona, biraz sonra ele geçirecekleri bir ava bakarmış gibi bakıyorlardı.

Fakat Giralda, bu kadar iyi bir yer bulmuş olmanın verdiği sevinçle hiçbir şeyin farkına varamadı. Don Cesar olsaydı, hiç şüphesiz hemen olan biteni sezer ve Giralda'yı oradan kaçırmanın çaresine bakardı ama, ne yazık ki o da çadırında güreş hazırlıklarıyla meşguldü.

*

Şövalye de Pardaillan, handan saat ikiye doğru çıkmıştı. Boğa güreşleri saat üçte başlayacağına gö-

re, önündeki bir çeyrek saatlik yolu aşmak için tam bir saat vakti vardı.

Şövalye'nin arkasından, kendisine hiç dikkat etmez görünen ve elindeki iri taneli tesbihini çekip duran, dalgın tavırlı bir papaz yürüyordu. Bu papaz, zaman zaman ve özellikle yol kavşaklarında bir dilenciye, bir askere veya bir papaza hafif bir işaret çakıyor ve bu işareti alan adam kendisine başka bir işaretle cevap verdikten sonra meçhul bir yöne doğru bızla yola koyularak hemen gözden kayboluyordu. Pardaillan başı dimdik, acelesiz yürüyordu. Bol bol vakti vardı. Zaten kendisini doğrudan doğruya Kral dâvet etmiş değil miydi? Ona, Fransa Kralı'nın elçisine yaraşır bir yer bulunmazsa, doğrusu pek şaşardı.

Evvelki gün Kral'ın kabul salonunda Kızıl Sakal'ı fena hâlde hırpalayan, bunun peşinden Kral'a bir hayli kafa tutan ve nihayet o acayip mahzen gezintisini yapan Pardaillan'ın ortalıkta görünmemesi gerekeceği düşünülebilirdi. Halbuki Şövalye kendisine karşı beslenen kini bildiği hâlde, bundan korkmayı aklına bile getirmediydi.

Kendisini açlık ve susuzluktan öldürmeyi tasarladıktan sonra plânının suya düşmesine fena hâlde içermiş olması gereken Prenses Fausta'yı da umursamadı. Oysa Fausta bu çeşit yenilgileri kolayca hazmedecek biri değildi ve hiç şüphesiz şimdi müthişin müthişi bir plân hazırlamakla meşguldü. Fakat Şövalye bunu da hesaba katmadı...

Şövalye ne Kızıl Sakal'ı, ne onun yordakçısı Centurion'u; ne Bussi-Leclerc, Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline'yi, ne Mösyö Peretti'nin, yeğeni Kardinal Montalte'yi ve hattâ ne de İspanya'nın o müthiş Engizisyon'unu düşündü...

Hele Paris'te epey hırpalamış olduğu Dük de

Ponte Maggiore'yi hiç aklına getirmedi. Çünkü onun Sevilla'ya geldiğini ve Montalte ile düello ettikten sonra ikisinin de barışarak aralarındaki dövüşü unutup, kinlerini Pardaillan aleyhinde birleştirdiklerini ve şimdi de ikisinin yatakta alıkoyan yaralarına lânet okumakla vakit geçirdikleri bilmiyordu.

Şimdi Pardaillan'ın aklını kurcalayan bir tek şey vardı: Kendisine karşı ağabeyce bir sevgi beslediği Don Carlos'un oğlunun, hiç şüphesiz Şövalye'nin yardımına ihtiyacı olacaktı. Onun için o da şimdi, her zamanki soğukkanlılığıyla arkadaşının imdâdına koşuyor ve bu mertliğinin kendi başına da işler açabileceğini aklına bile getirmiyordu.

Vakti olduğu için acelesiz yürüyordu. Fakat kızgın güneşin altında âheste beste ilerlerken kulağı kırışte ve eli de kılıcının kabzasındaydı. Zaman zaman kayıtsız bir tavırla arkasına dönüyordu. Peşinden gelen papaz mırıldanmakta olduğu dualara o kadar dalmış görünüyordu ki, bu durum Şövalye'yi bile aldatmıştı ve adamın, kendisini yakından kollayan bir casus olabileceği hiç aklına gelmedi. Ama bunu söylemekte de acele etmemeliyiz. Zira Pardaillan'ın çok kere farkına vardığı şeyleri görmezlikten gelerek, istifini bozmadığına da şahit olmuşuzdur. Her neyse... Kesin olan nokta şurasıdır ki, Pardaillan handan sokağa çıktıktan beş dakika sonra, iz koklayan bir av köpeği gibi ortalığı koklamaya başlamıştı. Kendi kendine:

«*Vay! Vay!*» Diyordu. «*Ortalık dövüş kokuyor!*»

Hemen aynı anda, peşindeki papazı da büsbütün umursamaz oldu. Evvelki gece yeraltı mahzenindeki toplantıda Fausta'nın almış olduğu kararları hatırladı. Birdenbire ciddileşerek:

«*Halbuki ben işin kolayca halledileceğini sanıyordum!*» Diye düşündü. «*Meğerse mesele benim sandığımdan daha ciddi ve önemliymiş!*»

Alışkanlıkla eli kemerine gitti. Kılıcının kınına iyice yerleşmiş olup olmadığına baktı. Fakat hemen aynı anda da sokağın tam ortasında durarak söylendi:

«*Bu da nesi?..*»

Kılıcını kastediyordu.

Okuyucularımızın, Şövalye'nin, döşemesi hareketli odaya girdiği sırada kılıcını kaybettiğini hatırlayacaklardır. Fausta, Centurion'un çağırdığı adamları mahzende Şövalye'ye saldırtırken, Pardaillan, ölenlerden birinin kılıcını yerden alıp gitmişti. Şövalye gibi bir adam kılıcını beline taktığı zaman, hayatını bu kılıcın sağlamlığına ve keskinliğine emanet ediyor demektir. Zira rakibi kendisini insafsızca öldürebilirdi. Herkesten daha fazla tehdit altında bulunan Pardaillan, silâhlarına pek önem verirdi... Hana döner dönmez aldığı kılıcı denemeyi başka zamana bırakarak bir tarafa koymuş, kendi kılıç koleksiyonu arasından, kaybettiğinin yerine bir başkasını seçmişti.

Halbuki ancak şimdi farkına varıyordu ki, belindeki kılıç, bir tarafa koyduğundan emin olduğu o yabancı kılıçtı!..

«*Bu tuhaf, işte!*» Diye düşündü. «*Ben bunu kendi elimle bir çiviye asmıştım. Bu kadar dalgın olabilir miyim?*»

Çevresine hiç önem vermeden kılıcını kınından çıkardı. Sağa sola büktü, her yanını evirip çevirip baktı ve kabzasından tutarak havada birkaç kere salladıktan sonra:

— «*Vay canına!*» Diye söylendi. «*Sanki bu, Fausta'nın mahzeninden aldığım kılıç değil. Daha hafif bir şey!..*»

Bir an düşünüp hatırlamaya çalıştı; içinden:

«Hayır, bu işin içinden çıkamadım. Odama da kimse gelmedi ki...» «Olur şey değil!» Dedi.

Bir an hana dönüp silâhını değiştirmeyi düşündü. Kendinden utanmış gibi bundan da caydı. Kılıcı yeni baştan gözden geçirdi. Sağlamdı; istediği gibi eğilip bükülüyor, dayanıklı görünüyor ve elinde de iyi duruyordu. Üstelik, Şövalye'nin tercih ettiği gibi uzundu da... İyice gözden geçirdiği kılıçta hatâlı ve şüpheli bir taraf göremedi. Tekrar kınına soktu ve kayıtsız bir tavırla omuz silkerek yola koyulurken söylendi:

«Bu herifler, yok Engizisyon'du, yok casustu, yok kaatildi derken beni de ödleğin biri yapıp çıkacaklar vallahi!.. Bu kılıcın nesi var? Pekâlâ kılıç işte... Varsın yanımda kalsın! Şimdi boşu boşuna hana kadar dönüp vakit kaybetmenin âlemi yok... Çevremde de pek acayip dalavereler dönüyor!»

Gerçekten de çevresinde herhangi bir yabancıya pek tabîî görünebilecek, fakat Pardaillan gibi bir adamın gözünden kaçmayacak şeyler oluyordu. Bu sırada hemen hemen bütün şehir halkı, San Francisco Meydanı'na toplanmıştı ve boğa güreşlerinin başlamasına da pek az bir vakit vardı. Yollar ıssızlaşmıştı. Dükkânların kapanmış olmaları da Şövalye'nin dikkatini çekti. Evlerin kapıları ve pencereleri sürgülenmiş ve kilitlenmişti. Şehir boşalmış gibiydi. Ancak, San Francisco Meydanı ne kadar geniş olursa olsun, şehrin bütün halkını alabileceğine ihtimal verilemezdi. Üstelik zaten şehir de o zamanlar şimdikinden çok daha kalabalıktı. Bu bakımdan meydanda yer bulamayan halkın evlerine çekilip kapandığını kabul etmek lâzım geliyordu. Peki ama bunun sebebi neydi? Şehri tehdit eden ne gibi bir tehlike vardı? Hangi esrarengiz parola, kapıları ve pencereleri sımsıkı kapatmış ve şehrin bir kısım halkını, evlerine

girmeye zorlamıştı? İşte Pardaillan kendi kendine bunu soruyordu...

Şövalye meydana yaklaştığı sırada, meydana çıkan bütün sokakların silâhlı adamlar tarafından tutulmuş olduğunu birdenbire farkettiler. Müfrezeler yollara yerleşiyor, askerler bazı evlere giriyor, çıkıyorlardı. Sokakların meydanla birleştikleri yerlerde de atlı askerler birkaç sıra halinde dizilmişlerdi.

Bu askerler, boğa güreşini seyretmeye gidenleri ve yer bulamayıp da geri dönen bazı kimseleri, meydana girip çıkmakta serbest bırakıyorlardı.

O hâlde burada niçin nöbet bekliyorlardı ve herkesi serbest bıraktıklarına göre, engel olacakları neydi?

Pardaillan bu işin içyüzünü öğrenmeye karar verdi. Vakit vardı. Bol bol dolaşabilirdi. Onun için, meydanla sona eren bütün sokaklara, teker teker girip çıktı. Her tarafta aynı tedbirlerin alınmış olduklarını gördü. Her sokakta askerler, üçer-beşer evlere giriyor ve orada saklanıyorlardı. Sonra başka birtakım askerler de sokağın ortasını tutuyorlardı. Sokakların başlarında atlılar bekliyordu. Bunlar yetmiyormuş gibi, bazı yerlere toplar da yerleştirilmişti.

Böylece meydan sıkı bir asker kordonu altına alınmış bulunuyordu ve askerlere görevlerini yapmaları için emir verildiği vakit, ne kimse meydana girebilecek, ne de oradan çıkmaya imkân bulacaktı.

Fakat hepsi bu kadar da değildi. Dikkate değer daha başka şeyler de oluyordu. Şövalye gibi bir savaş adamının gözünden böyle durumlar kaçır mıydı? Nitekim Pardaillan gayet sessizce, fakat o ölçüde düzenle başarılmış bir manevranın farkına varmıştı... Sokaklar, bir yandan Kral askerleri tarafından tutulurken, bir yandan da tam onların karşısına, kimse'nin engel olmadığı başka kuvvetler yerleştiriliyordu.

Görünüşe göre bunlar, boğa güreşini köşeden bucaktan seyretmek isteyen kendi hâlinde sivil halktan başkaları değildi. Fakat Pardaillan'ın keskin gözü, bu sâkin tavrılı seyircilerin tecrübeli dövüşçüler olduklarını çabucak seçmişti.

Durumu bu şekilde teşhis edince, işi de tamamen anladı. Önce Kral askerlerinin manevrasını seyretmiş, sonra da Fausta tarafından para ile tutulmuş isyancıların sinsî hareketlerini görmüştü. Boğa güreşlerine geç kalıp da ne olursa olsun bir yer bulmak istemiş gibi davranan bu sivil kalabalığın görevi, herşeye rağmen Fausta'nın tahta çıkarmak istediği Don Cesar'ı kurtarmak ve isyan hareketine önyak olmaktı. Aralarında bir tek kadın yoktu. Bunlar kral askerlerinin tuttukları yolları kesiyor ve sözde uzaktan olsun güreşi görebilmek için fıçı, sandık, sıra, eski araba namına ne bulurlarsa karmakarışık yığıp yolu kapatıyor ve bu yığınların üstüne çıkararak, kendilerine seyirci süsü veriyorlardı.

Pardaillan, Kutlu Birliğin Paris'e hâkim olduğu çağları, halkın silâhlanıp sokaklara fırlayışını, Guise'yi alkışlayıp Valois'i kaçırtışını görmüş bir adamdı. Kendi kendine:

«İki ihtimal var,» diyordu. *«Ya Espinosa, bu karşı manevrayı farketmediği hâlde farkına varmamış gibi görünerek Fausta ile isyancılarını müthiş bir tuzağa düşürecek ya da kendi askerleri bu engeller ve silâhlı adamlar arasında pek feci bir duruma gelecekler... Burada hazırlanan manevrayı Kral'cılardan kimse- nin anlamaması, doğrusu inanılır şey değil. Ne olursa olsun, harekâtın bu kadar geniş tutulacağını akıl etmemiştim. Ne haltettim de bu işe burnumu sokup başıma belâ açmaya geldim, bilmem ki?..»*

Durumu böyle apaçık gördükten sonra Pardaillan'dan başka kim olsa, gerisin geri dönerdi. Çünkü

onun Kral'la kulları arasındaki bu dövüşle hiçbir ilgisi yoktu. Fakat Pardaillan'ın kendine göre bir mantığı vardı. İçinden epey lânet okuduktan sonra şeref kapısından alana girerken, orada bekleyenlere Fransa Kralı'nın elçisi ve Philippe'nin dâvetlisi olduğunu söyleyerek kendisine ayrılması olan yere yöneldi.

Tam bu sırada Kral da tribün hâline getirilmiş olan balkonda belirmişti. Engizisyon Başyargıcı Espinosa, Kral'ın koltuğunun arkasında duruyordu. Diğer asîlzâdeler de balkonda rütbelerine göre yer almışlardı.

Espinosa'nın yanında, Kral'la Başyargıç'tan başka kimsenin tanımadığı pek genç bir maiyet asîlzâdesi yer almıştı. Espinosa bu asîlzâdeye gülümsemiş, Kral ise aslında arkada durması gereken bu gencin, yanında yer almasına göz yummuştu. Hattâ Başyargıç'ın soluna, üstü yumuşak ipekli yastıklarla örtülü bir sıra konmuş ve bu genç asîlzâde gayet tabî bir tavırla bu sıraya yerleşmişti. Böylece Kral başını sağa sola çevirdikçe Espinosa ile ya da bu genç asîlzâdeyle görüşebilecekti. Bu durum, diğer asîlzâdelere, ihmal edildikleri hissini vermiş ve adamlar bu türedi asîlzâdeyi kıskanmaya başlamışlardı.

Bu esrarengiz asîlzâde, erkek kılığına girmiş Fausta'dan başkası değildi!

Fausta o sabah Espinosa'ya İspanya Kral'ı Philippe'yi Fransız tahtının vârisi yapan belgeyi vermişti. Fausta'nın bu umulmadık hareketi hem Kral'ın gözüne girmesine, hem de Başyargıç'la barışmasına sebep olmuştu. Bununla birlikte kurnaz kadın, ölü Kral Üçüncü Henri'nin vasiyetnâmesini pek de karışlıksız ve şartsız sunmuş değildi.

Bu şartlardan biri, Fausta'nın boğa güreşlerini Kral'ın locasından seyretmesini, dolayısıyla Kral ve

Başyargıç'la istediği gibi yakından konuşabilmesini sağlıyordu. Bu şarta bağlı ikinci bir şart da, gösteri sırasında Fausta kendisine gelecek her haberciyle, Kral'ın yanında görüşebilmesine izin verilmesiydi...

Espinosa, Fausta'nın bu şartları sâdece gururunu tatmin etmek için ortaya atmadığını sezecek kadar zekiydi. Prenses'in böyle izinler koparması için ciddî birtakım sebepler olmalıydı. Onun için kadının arzularına hemen boyun eğdi. Bu mesele Kral'a açılınca, o da Fausta'nın Pardaillan'a karşı kendi safında kuvvetli bir yardımcı olacağını hesaba katarak şartları hemen kabul etti.

İspanya Kralı, otsuz ocaksız, adsız sansız, basit bir asîlzâde olan Pardaillan'ın kendisine karşı takındığı saygısız tavrı bir türlü hazmedememişti. Espinosa tarafından ileri sürülen sakıncaları gözönünde tutarak, intikamını almayı biraz geciktirmesine sebep de bu intikamını daha müthiş ve daha kesin bir surette almak istemesiydi.

Kral balkonda görünür görünmez, sahadaki tribünlerde ve meydan civarındaki evlerin balkonlarında oturan asîlzâdeler tarafından coşkunca alkışlandı. Halkın arasından da bu alkışlara katılanlar oldu. Fakat onların hiç de içten alkışlamadığı belliydi.

Kral bu alkışlara ve saygı gösterilerine eliyle teşekkür edince ortalığa kesin bir sessizlik çöktü. Bu sessizlik, Kral'a olan saygıdan çok Majeste'nin gürüşün başlamasına işaret vermesi içindi.

İşte Pardaillan, tam bu sessizliğin hüküm sürdüğü sırada tribünün basamaklarında belirdi ve kendisine ayrılmış olan yere doğru ilerlemeye başladı. Espinosa, Fausta'nın tavsiyelerine uymuş ve gözüpek Şövalye'nin herşeye rağmen gösteriye geleceğini hesaba katarak kendisine yer ayırtmıştı. Üstelik Majeste Navarre Kralı'nın elçisine şerefli bir yer hazırlat-

mişti. Şövalye şimdi, tribünün ortasında, ayakta ve boyuyla posuyla bütün orada oturanlara tepeden bakar bir durumda, kendisine yol açıp yerine gitmeye uğraşıyordu. Fakat mevkilerinin verdiği kibirle hindiler gibi kabarmış ve üstelik tam yarış başlayacağı sırada rahatsız edildiklerine fena hâldc sinirlenmiş bir sürü mağrur kadın ve asîlzâde arasından geçip yerine ulaşması hiç de kolay olmadı. Hele cesareti delilik mertebcsinc vardırmaya karar vermiş olan Şövalye'nin kadınlar önünde saygıyla eğilmesine mukabil, erkeklerle karşılaşınca başını dikerek alaylı alaylı bakması durumu daha nâzik bir hâle getirdi. Pardaillan'ın yol vermek istemeyenleri itip kakışı, geçtiği yerde homurdanmalara yol açıyordu.

Kısacası bu durum o kadar gürültüye sebep oldu ki, bütün asîlzâdelerin ve alandaki binlerce insanın dikkati, bir kale fethedecekmişçesine kendine yol açan, etrafındaki homurdanmalara, itirazlara kulak asmayan Şövalye'ye çevirildi. Kral Philippe'nin gözünde kötü bir ışık yandı ve bu rezalete sebep olana ne yapılmak gerekeceğini sorarcasına Espinosa'ya baktı. Başyargıç, Kral'a:

«*Bırakalım! Elbet sıra bize de gelecek!*» Demek isteyen bir gülümseyişle cevap verdi.

Philippe, Espinosa'nın teklifini kabul ettiğini bir baş işaretiyle anlatarak, nihayet yerine ulaşmış olan Pardaillan'a sırtını dönüp oturdu.

Pardaillan'ın bilmediği bir şey vardı. Zaten Şövalye'nin kendisiyle ilgili herşeyi son anda öğrenmek alnında yazılıydı. Bunun gibi Kızıl Sakal'a verdiği dersin de yalnız saraylılar değil, bütün şehir halkı arasında yayılmış olduğunu, herkesin bundan bahsettiğini, İspanya'nın en namlı kılıç ustasını yenmesini hayranlıkla karşılamakla beraber, millî duygularına gem vuramayıp Şövalye'nin esaslı bir ceza gör-

mesini yürekte dilediğini bilemiyordu. Pardaillan'ın adı ağızlardan düşmüyordu. O, Kızıl Sakal'ı yenmekle hemen hemen bütün asîlzâdelerin düşmanlığını kazanmıştı. Mademki Kral bu yabancının küstahlığını cezalandırmıyordu, o hâlde kendisinden mü-kemmel bir öç alınmalıydı. Ayı gibi inine çekilip kimseyle ahbaplık etmeyerek yaşıyan Kızıl Sakal, ömründe hiçbir vakit, bu kadar kalabalık dost sahibi olmamıştı.

Şövalye yerine ulaşmak için kendisine yol açmaya çalışırken, çarptığı adamlar birbirlerine bu saygısızın kim olduğunu soruyorlardı. Saraydaki olayı görmüş olanlar da Şövalye'nin adını söyleyince, Pardaillan ismi yine ağızdan ağıza dolaşmaya başlamıştı.

Şövalye yerine varınca, şöyle bir etrafına bakındı ve hayret içinde kaldı. Kendisine bakan bütün gözlerde tehdit ve kin okunuyordu. Eğer yer ve zaman engel olmasaydı, yirmi-otuz kişi birden Şövalye'ye meydan okuyacak ve kendisini düelloya davet edecekti.

Ama Şövalye de öyle kuru gürültüye pabuç bırakacak takımından değildi. Bu kin dolu bakışlardan ürküp yerine oturmak şöyle dursun, tam tersine ayakta kalarak aşağılayıcı ve kışkırtıcı gözlerle etrafını süzdü ve alaylı alaylı gülümsedi.

Tam bu sırada borular çalmaya başladı. Bu, binlerce seyircinin sabırsızlıkla beklediği işaretti. Fakat boruların şu anda çalması Kral'ın yanlış anlaşılan bir işareti yüzünden olmuştu. Yine bunun gibi, tam Pardaillan oturacağı sırada çalınan bu borular herke-se Fransa Kralı'nın elçisinin selâmlandığı izlenimini vermişti. Kral da hemen bu durumun farkına vararak kızgınlığından sapsarı kesildi ve hızla Espinosa'ya dönüp kısa bir emir verince, Kral'ın işaretini yanlış anlayıp boruların çalınmasına sebep olan subay derhal yakalanıp zincire vuruldu.

Pardaillan'ın meydan okuduğu kimseler de boru seslerinin Şövalye'yi selâmladıklarını sanarak şiddetli itirazlarda bulundular.

Şövalye de boru seslerinin kendisine ait olduğunu sandı ve içinden:

«*Vay canına! Selâmlanıyoruz ha?.. Ah babacığım, sağ olup da oğluna yapılan tezahüratı görseydin!*»
Diye söylendi.

Fakat Pardaillan'ın işin farkına varıp esasını anlamadığını söylersek yanılırız. Şövalye kendisine bu kadar kin beslenen memlekette bu şekilde karşılanmayı umaçak kadar sâf bir adam değildi. Fakat durumun herkes tarafından böyle anlaşıldığını hemen kestirmiş ve hiç bozuntuya vermemişti. Bu yanlışlığı kendisine karşı saygı gösteriliyormuş gibi kabullenmeyi uygun buldu ve hoşuna gitmeyen bir adama başında taç bile olsa, saygı göstermeyi aklından bile geçirmediği için, Kral'la bir kere daha alay etmeyi yer ve zaman bakımından pek elverişli bularak kendi kendine söylendi:

«*Yaşasın! Bu nezaket gösterisine başka bir nezaket gösterisiyle karşılıkta bulunmak yakışık alır doğrusu!*»

En sâf gülümsemesiyle ve çok iyi eğlenen bir adamın yürekten gelen sevinciyle Kral'ın balkonuna gösterişli bir saygı selâmı gönderdi...

Tesadüfe bakın ki tam bu sırada boruları yanlış zamanda çaldırtan subayın tutuklanması emrini veren Kral da Espinosa'ya dönmüştü. Pardaillan'ın neli gülümsemesiyle alaycı selâmı Kral'ın yüzüne bir samar gibi iniverdi. Fakat içindekini dışarı vurmaya alışmış iki yüzlü bir adam olduğundan, hiddetten dudaklarını ısırırken Başyargıç'ın plânını bozmamak için Pardaillan'a gayet nâzik bir tebessümle karşılık vermeyi uygun buldu.

Bu, Pardaillan'ın umduğundan da fazlaydı. Etrafına memnun bakışlar saçarak yerine oturdu. Fakat sanki oradan bir sihirbaz geçmiş de bütün yüzlerdeki kin ifadesini sempatiye ve samimiyete çevirmiş gibi, çevresindeki çehrelerde tatlı tebessümlerden başka bir şey görmedi. Şövalye'nin dudaları küçümseyici bir gülümsemeyle büzüldü. Kral'ın kendisine gülmesi, etrafındakilerin duyduğu kini dostluğa çevirmeye yetmişti.

Bu sırada boruların yanlış çalmış olmasına rağmen gösteriler de başladı. İlk boğa sahaya salıverilmişti.

Bütün bu tesadüfler ve yanlışlıklar bir araya toplanınca, şöyle bir sonuç doğmuştu: Kral sanki yarışın başlaması için Pardaillan'ın gelmesini beklemişti. O gelince borular çalmış, Kral tarafından selâmlanmış ve yerine oturur oturmaz da ilk boğa alana salıverildiği için Pardaillan törenin şeref misafiriymiş gibi yerine kuruluvermişti... Tıpkı, Giralda'nın da halkın en ön safında, iki nöbetçi arasına bir kraliçe ihtişamıyla oturması gibi...

FAUSTA'NIN PLÂNI

Don Cesar'ın çadırını Barba Roja'nınkinin yanında kurmak gibi can sıkıcı bir durumla karşı karşıya kaldığını söylemiştik. Delikanlı, aklına bile getirmezdii ama, bu işte de Fausta'nın parmağı vardı. Mesele şuydu:

Kral'la Başyargıç, Don Cesar'la Pardaillan'ı tutuklamayı kararlaştırmışlardı. Kral yirmi yıldan beridir torununu korkunç kiniyle takip edip duruyordu. Yirmi yıldır sönmek bilmeyen bu kine, kendisine hakaret ederek gururunu kırmış olan adama karşı duyduğu nefret de eklenmişti. Hattâ şimdi Kral'ın da, Espinosa'nın da başlıca hedefleri Pardaillan'dı. İkisi de Don Cesar'ı şimdilik bir yana bırakmayı ve ilk plânda Şövalye'yi yere sermeyi tasarlıyordu. Kral kininin ve nefretinin esiriydi ama, Espinosa sağlam mantığına dayanarak hareket ettiği için daha müthişti. Onda ne kin, ne nefret vardı. Başyargıç bir hesap adamıydı. Fakat Pardaillan'dan çekiniyordu. Espinosa gibi soğukkanlı ve ölçülü bir adamın çekingenliği Kral'ın nefretinden de, kininden de müthişti. Espinosa ölçüsünde görgülü ve tecrübeli bir insan, hissî bir olay karşısında tereddüde düşebiliyordu. Lâkin mantikî bir durum karşısında yolundan şaşmasına imkân yoktu. Bir kimseden çekinmeye başladığı andan itibaren bu kimse kim olursa olsun, kaçınılmaz bir surette ölüme mahkûm edilmiş ve her çâreye başvurulup ortadan kaldırılacak demekti.

Pardaillan'ın, Kral'ın torunu meselesine de burnunu soktuğunu gören Espinosa, onun bu konuda

görüldüğünden çok daha fazla şey bildiğini hissetmişti. Üstelik Şövalye'nin kendine has bir vicdanın sesine uyarak, bu adsız sansız Prens'in koruyuculuğunu yapmaya başladığını hemen sezmişti. Fakat Espinosa, Pardaillan'ı, gözü daima yükseklerde olan bir insan sanmak hatâsına kapılıyordu. Pardaillan'ın devrindeki insanların karakterlerine asla uymayan şövalyelik ruhunu hiç anlamamıştı.

Halbuki bu konuda Pardaillan'ın düşüncesi gayet basitti. Don Cesar'ın yalnız ve güçsüz olmasına karşılık, düşmanlarının ne kadar kalabalık ve kuvvetli olduklarını görüyor ve nasıl iriyarı bir adamın kudretsiz ve zayıf bir mahlûku hırpalamasına insanın gönlü razı olmazsa, Şövalye'nin de gönlü, Prens'in bu müthiş düşmanlar tarafından ezilmesine razı olamıyordu. Kendini savunan Prens'in hareketi ne kadar tabiiyse, onun yardımına koşan Şövalye'nin jesti de tabiiydi. Üstelik bu harekette âlicenaplık da vardı. Çünkü bu meşru müdafaa, saldırana karşı hiçbir kıskırtma hareketi yapılmadan mecbur kalınmış bir şeydi.

Espinosa bütün bunları hesaba katmadı.

Eğer düşmanının karakterini daha iyi tanımış olsaydı, Şövalye'nin mizacına uymayan bir işe girişmeyeceğini pekâlâ bilirdi. Don Cesar, doğumundaki esrarın Fausta tarafından açıklanmış şekline kulak asıp da taht üstünde hak iddiasına kalkışsaydı, Pardaillan hiç şüphesiz kendisine yardım etmezdi. Bu hesapça Espinosa kesinlikle aslı olmayan bir şüpheye dayanarak Şövalye hakkında hüküm verirken hak-sızlık ediyordu. Ancak Başyargıç'ı, Şövalye'nin duyup düşündüklerini anlamamakta haklı görmek de lâzımdır. Espinosa şövalye olmadığı için şövalyelik ruhunu bilemezdi. Buna rağmen asıl bir adam olduğundan, Pardaillan'ı basit bir insan gibi yakalatıp zindana attirmek kararını da verememiş, hele Şövalye'nin

cesaretine duyduğu hayranlık buna büsbütün engel olmuştu.

Bununla birlikte Espinosa ile efendisi Kral'ın, Pardaillan'la Don Cesar'ı yakalatıp ortadan kaldırmak konusunda anlaştıkları kesindi. Ancak Pardaillan'ın yakalanışının ne şekilde gerçekleştirileceği meselesinde aynı düşüncede değildiler. Kral, kendisine saygısızlık göstermiş olan adamın hemen yakalanmasına taraftardı. Aklınca bu iş için de bir subayla birkaç asker yeterdi. Yakalanınca, muhakeme edilecek, hüküm giyecekti. Böylece herşey bitmiş olacaktı.

Halbuki Espinosa meseleyi başka türlü görüyordu. Herşeyden önce böyle bir adamın, Kral'ın sandığı kadar basit ve kolay yakalanamayacağı inancındaydı. Sonra Fausta'nın etkisi altında kaldığından ve Şövalye'nin olağanüstü bir yaratık olduğunu, kolayca yok edilemeyeceğini düşündüğünden midir nedir, bu tevkifin arkasından sükün edebilecek olaylardan endişe ediyordu. Nihayet Espinosa, Engizisyon Başyargıcı'ydı. Kral'ına karşı saygıda kusur etmiş olan adamın cezası onca basit bir şekilde ölmekten ibaret olamazdı. Böyle bir ölüm, kurtuluş demektir. O hâlde bu suçu işlemiş olana işkence edilmeliydi. Hatta Başyargıç, bu suçun büyüklüğü yanında işkenceyi bile yeterli görmüyordu. Birkaç dakikalık işkence neydi ki?.. Güçlü kuvvetli, üstelik az rastlanır derecede sağlam bir iradeye sahip Şövalye gibi bir adam için bu işkence de hiçti. Bu adama müthiş bir ceza vermek lâzımdı. Öyle bir ceza bulmalıydı ki Şövalye'nin can çekişmesi günlerce sürmeli, dayanılmaz acılar içinde kıvranmalıydı.

*

İşte bu sırada Fausta çıkagelmiş, Başyargıç'a plânını fısıldayınca Espinosa da bunu hemen kabul et-

mişti. Şimdi de bu plânı uygulamak için hep birlikte boğa güreşi alanında toplanmış bulunuyorlardı. Aynı meydanda tepeleyecekleri adam için özel bir yer de hazırlamışlardı. Çünkü Espinosa düşüncesini Kral'a da kabul ettirmiş ve hattâ Kral'ı kendisini bütün maiyetinin önünde küçük düşürmüş olan adama tatlı tatlı tebessüm ettirecek kadar etkisi altına almıştı.

Fausta'nın tasarladığı cezanın ne olduğunu da ileride göreceğiz.

Şimdilik Pardaillan ve Don Cesar'ın tevkifi için her türlü tedbir alınmıştı. Hattâ bildiği birçok şeyi bilmiyor görünen Espinosa, Fausta'ya karşı da Prenses'i bir hayli düşündürecek tedbirler almakta belki de kusur etmemişti. Bu müthiş din adamından herşey umulurdu...

Çünkü Fausta, Kral'la ve Espinosa ile yalnız Pardaillan meselesinde anlaşmıştı. Başyargıç'ın uygulamaya giriştiği plânın büyük bir kısmı onun eseri idi. Fakat anlaşmaları bu kadarla kalıyordu. Fausta Pardaillan'ı kendi eliyle yere seremeyeceğini anladığı için Kral'a teslim etmeye razıydı ama, kendi haris emelleri için son derecede lüzumlu olan Don Cesar'ı fedâ edemezdi. Bu konuda birdenbire ortaklarına rakip kesiliverdi. Fausta'nın tasarısını başarıya ulaştırabilmek için ne kesin tedbirler almış olduğunu da daha önce görmüştük...

Prens'i kurtarmak ve tahta çıkarmak... Don Cesar, kendisine koca olmayı kabul ettiği takdirde bu, mükemmel bir şeydi. Bu sâyede onu elinin içine alacak ve istediği gibi kullanacaktı. Fakat Prens, bu şartı kabul etmezse, bütün o emeklerle birlikte plânlar suya düşüyordu... Halbuki Prens, bu evlenme teklifini Fausta'nın zannettiği gibi hiç de benimsememiş, tam tersine bu konuda gayet çekingen ve isteksiz davranmıştı.

Fausta'ya göre bu çekingenliğin bir tek sebebi var-

dı: Prens'in çingene kızına olan sevgisi... Fausta'nın görüşüne göre biricik engel buydu.

İşte Fausta da, tıpkı Espinosa'nın Pardaillan'ın karakterini değerlendirirken yanıldığı gibi, Prens'in düşüncelerini kavramaya çalışırken hatâ ediyordu. Bunun sonucu olarak bir yanlış temele dayanıp kurduğu plân da tıpkı Espinosa'nın plânı gibi gerçekleşse bile faydasız hâle geliyordu.

Fausta'nın düşüncesine göre Giralda, yolundaki tek engeldi ve kendisinin yok edilmesi lâzımdı. Fausta plânının bu kısmını uygularken Barba Roja'dan yararlanmayı aklına koymuştu. Çünkü bu insan azmanının Giralda için yanıp tutuştuğunu biliyordu. Fausta pek usta bir tiyatro rejisörü gibi hazırladığı eserde herkese en uygun rolü de vermeyi düşünmüştü. Fakat başarının tam olması için herkesin sadece kendi rolünün çerçevesi içinde kalması, bu sınırı aşmaması gerekti. Kullandığı her insan hakkında eksiksiz bilgi topladığı için, Kızıl Sakal'ın da hislerini zaptedemeyecek kıratla biri olduğunu öğrenmişti. Barba Roja'nın, Giralda'ya karşı duyduğu aşk da gerçek bir sevgiden çok uzak, genç kıza sahip olmayı hedef tutan şiddetli bir şevhet hırsıydı.

Beri yandan Barba Roja, kendisini rezil kepaze etmiş olan Pardaillan'a karşı öyle bir kin besliyordu ki, Kral'ın hissettiği nefret onunkinin yanında hiç kalırdı. Eğer Şövalye'nin tevkifi sırasında tesadüfen Kızıl Sakal da orada bulunur ve bu olayı görürse, hiç şüphesiz o anda Giralda'ya olan aşkını unutup müthiş düşmanınin üstüne saldırıverirdi. Halbuki Kızıl Sakal'ın görevi gayet açıktı: Giralda'yı kaçırarak ve Fausta'yı bu genç kızdan kurtaracaktı. Rolünün yalnız bundan ibaret olması ve burnunu başka işlere sokmaması lâzımdı.

Fakat Kral'ın iki ayaklı çoban köpeğinin kendisine verilen bu rolden asla haberi olmadığını ve Fausta'

nın onunla herhangi bir ilişki kurmaktan kaçınmış olduğunu gözden uzak bulundurmamalıyız. Öte yandan Prens'in de sevgilisi kaçırıldıktan sonra bu işi Fausta'nın düzenlemiş olduğundan asla şüphe etmemesi gerekiyordu. Hiç değilse bu gerçeğin Fausta ile evleninceye kadar kendisinden saklanması şarttı. Bir kere evlendikten sonra öğrenmesi önemli değildi.

Fausta tereddüt bile etmedi. Barba Roja'nın zekâsı, kuvvetinden çok aşağıydı. Fausta'dan direktif alan Centurion, bu insan azmanını, Pardaillan'ın çingene kızını sevdiğine çabucak inandırdı. Ve Centurion, anlattığı yalanları Kızıl Sakal'la başbaşa bulunduğu zamanlarda takındığı senli benli tavrıyla şöyle bitirdi:

— «Yakışıklı adamsınız, yeğenim. Genç kızın kulağına tatlı masallar fısıldayıverirsiniz... Ondan bıktıktan sonra da kendisini gerisin geriye Pardaillan'a yollamakta kusur etmezsiniz, olur biter... Gerçi kız giderken, geldiği hâlde bulunmayacak ama, bu kadarına da şükretsın... Emin olun ki böyle bir intikam, sizin tasarladığınız saçma hançer darbesinden çok daha etkili olur... Düşünün bir kere, Şövalye tapınırcasına sevdiği kızı, mahvolmuş, lekelenmiş bir hâlde görünce ne kadar acı çekecek!..»

Ve Barba Roja bu tuzağa gözü kapalı girerek haykırmişti:

— «Hay Allah senden razı olsun! Ne mükemmel bir fikir buldun be! Demek şu Allahın belâsı Fransız, çingene kızına abayı yakmış ha!.. Eğer ben de onun burnuna güle güle, kızı elinden almazsam, bana da Kızıl Sakal demesinler. Bıkınca da, dediğin gibi, gerisin geriye gönderirim ama, leşini gönderirim!..»

*

Fausta, Barba Roja'yı bu tuzağa soktukten sonra, aldığı tedbirden daha emin olmak için, Kızıl Sakal'-

ın boğa güreşlerine katılmasını sağlamıştı. Kral önce razı olmamıştı. Çünkü sâdık köpeğinin Pardaillan'a kolayca yenilmesini hiç hazmedememişti. Fakat Espinosa, Kral'a, Kızıl Sakal'ın boğa güreşine katılmasının uygun olacağını söylemişti. Bu suretle Pardaillan'ın aslında Barba Roja'yı hırpalamadığı, çünkü Kızıl Sakal'ın kırksekiz saat sonra pekâlâ yarışmaya katılabildiği ispat edilecek ve Şövalye'nin halk arasında yayılan ününe bir darbe vurulacaktı. Kral bu teklife kanmış ve böylece Don Cesar, çadırını Don Almaran'ınkine komşu kurmak talihsizliğine uğramıştı.

Barba Roja'ya gelince, gösteriye katılması emrine pek sevinmişti. Gerçi kolu hâlâ ağrıyordu ama, karşılaşacağı boğayı bir hamlede yere serip geberteceğinden emindi. Kral'ın da gözünden düştüğü bir sırada, kendisine boğa dövüşüne katılma izninin verilmesi gerçekten büyük lütuftu. O, bu lütfâ lâayık olduğunu göstermek istiyordu. Zira Kral tarafından alanda boğa güreşine dâvet edilmek İspanya asîlzâdeleri arasında büyük bir şeref sayılırdı.

Fausta bu son ihtiyat tedbirlerini de aldıktan sonra artık iyice ferahlamıştı. Barba Roja, boğasıyla dövüşükten sonra Giralda işini ele alacaktı. Pardaillan'la karşılaşmasına da imkân kalmayacaktı. Fakat Fausta, her ihtimali gözönünde tutmuştu; şöyle ki eğer Don Almaran, boğa güreşinde yaralanır da Giralda'yı kaçırılmazsa, Centurion'la adamları bu kaçırma işini halledeceklerdi. Esas mesele Giralda'nın ortadan kaybolmasıydı. Kızıl Sakal nasıl olsa sonradan iyileşir ve onu bulurdu.

Bütün bunlardan sonra durumu, topluca bir gözden geçirebiliriz:

Bir yanda bir genç kız görüyoruz, bu Giralda'dır. Kendisini tehdit eden müthiş tehlikeden habersizdir.

Seyircilerin en ön safında bir yer bulup sevgilisinin kahramanca dövüşünü seyredebileceği için son derece memnundur...

Öte yanda, Don Cesar'ı karşımızda buluyoruz... Delikanlı gerçi, sevgilisinin tehdit altında bulunduğundan habersizdir ama, içinden bir his, onun bir tehlike karşısında bulunduğunu haber vermiştir. Fakat Prens, bu tehlikenin Fausta'nın gözünde büyülttüğü derecede olmadığına inanmaktadır. Eğer Kral gerçekten kendisine düşman olsaydı onu hemen tevkif ettirmez miydi? Bu kadar dolambaçlı yollardan gitmesine ne lüzum vardı?.. Hayır, Don Cesar asıl bir aileden gelme olduğuna inanıyor ama, Kral oğlu olduğu hikâyesini akla yakın bulmuyor... Birisi kendisine kin besliyor. Bunun farkında... Ama kim? Bu durumda başına gelecek en kötü şey birkaç haydudun hücumuna uğraması.. Fakat bu çeşit bir hücumu karşı koymak, Don Cesar gibi bir delikanlı için mesele bile değildir.

Don Cesar, Pardaillan'ın görmüş olduğu askerleri görmüş olsaydı, şüphesiz bu kadar kayıtsız kalmazdı. Ama ne çâre ki görmemişti.

Nihayet Pardaillan'ı görüyoruz...

Pardaillan'ın ne taraftarı, ne dostu, ne de askeri var... Yapayalnızdır... Centurion'la Fausta'nın yeraltı mahzeninde yaptığı toplantıyı kaçırdığından, Giralda'nın tehlike içinde bulunduğunu bilmemektedir. Buna karşılık, Don Cesar'ın büyük bir tehdit karşısında bulunduğundan emindir. Fakat Pardaillan'ın kendisi buradadır ya... O sağ oldukça Don Cesar'a kim el sürebilir?..

Yalnız işin inanılmayacak kadar garip tarafı, hiç şüphesiz bütün bu müthiş hazırlıkların aynı zamanda kendisi için yapılmış olabileceğini Pardaillan'ın hiç aklına getirmemesiydi. O, her hazırlığı Don Ce-

sar'a karşı sanıyor ve kendisine karşı bu çeşit suikastler düzenlenebileceğini hiç aklı kesmiyordu. Çünkü kendisini bu kadar uğraşılmaya değer bir insan olarak görmüyordu.

Bazan bir fırsat çıkıp da büyük bir başarı kazandığı ve bu başarıya şahit olanların yüzlerinde takdir, hayranlık ve korku ifadelerini gördüğü vakit gerçekten aptallaşır gibi oluyor, etrafına utana, sıkıla, şaşkın şaşkın bakarak, sanki: «*Bunda hayret edilecek ne var?*» Demek istiyordu. Oysa asıl hayret edilecek şey kendisinin bütün o olağanüstü başarıları gayet tabii ve sıradan bulmasıydı.

Şimdi de doğrudan doğruya tehdit altında bulunduğunu bilmediği için, kendisini burada, hiddetinden kuduran kalabalık bir asîlzâde sürüsü arasında gayet emniyette hissediyordu. Yalnız, hazırlanan bu belâlı işlerin neden bu kadar yakınına sokulduğuna kızıyor ve kendi kendine söyleniyordu:

«*Anlaşılan bana rahat batıyor! Şu kargaşalığa bak... Sakın bu Mösyö Espinosa ile Madam Fausta kargaşalığı fırsat bilip işlerini yakan arzuyu yerine getirmeye, beni de öbür dünyaya yollamaya niyetlenmesinler?.. Benim gibisine de böylesi yakışır zaten. Kazık kadar oldum hâlâ akıllanmadım. Zavallı babacığım her zaman: 'Mantık, insana, üstüne vazife olmayan işlere karışmamasını emreder...' Demez miydi? Ah, bu benim yerin dibine batası huyum yok mu? Yine benimle ilgili olmayan şeylere burnumu soktum işte... Eğer bir daha böyle bir şey yaparsam kahrolayım... Fakat bu yeminimi yerine getirebilmem için bir kere buradan postu sağlam kurtarmam lâzım...»*

Şövalye kendi kendine bu kadar atıp tutmasına rağmen, yine yerinde kaldı. Çevresindeki kin dolu gözleri gördükçe daha beter kasılmayı ve bütün bu

kalabalığı kışkırtıcı bir tavır takınmayı ihmal etmedi.

İki taraf birbirine denk güçte değildi. Şövalye yanlış düşünmüyordu. Bu sefer durum gerçekten tehlikeliydi ve Pardaillan'ın da bu fırtınaya kapılıp sürüklenmesi mümkündü.

BOĞA GÜREŞİ

Pardaillan, Espinosa tarafından kendine tribünlerde ayrılmış olan ön saftaki yerine otururken borular ötmüştü. Bu halkın sabırsızlıkla beklediği, Kral'ın, oyunların başlamasına izin verdiğini gösteren işaretti.

Barba Roja'nın ilk boğa ile karşılaşması kararlaştırılmıştı. İkinci güreşi, kendisiyle meşgul olamayacağımız, sıradan bir asîlzâde, üçüncüyü de Don Cesar yapacaktı.

Barba Roja, kendisi gibi zırhlar içinde bir ata binmiş olarak çevresinde on kadar yardımcısı bulunduğu hâlde alana girdi. Bu sırada alanda, hiçbir işleri olmadığı hâlde, sâdece tribünlerdeki şık ve kibar kadınlara kendilerini göstermek için ortaya çıkıp gezinen bir sürü asîlzâde vardı. Bütün bu kalabalık, dönüp dolaşıyor, fısıldaşıp yüksek sesle gülüşüyor, bir an için dikkatleri, özellikle Kral'ın dikkatini kendi üstüne çekmeye uğraşıyordu. Fakat Philippe her zaman olduğu gibi soğuk bir heykelden farksızdı.

Birçok kimse Kızıl Sakal'ın gözüne girmek için kendisini tebrik ediyordu, devin bunlara aldıracağı yoktu. Gözlerini boğanın alana çıkacağı küçük kapıya dikmiş, bekliyordu.

Alanda bir asîlzâde kalabalığından başka, saha düzenini korumak ve güreşleri yönetmek, yaralıları kaldırmakla görevli birtakım insanlar da bulunuyordu. Bu görevliler, ortalığı dolduran züppe kibarlar yüzünden işlerinden kalıyor, yapacaklarını yapamaz oluyorlardı.

Borular çalınca alanda bulunan züppe asîller bir telâşla, kaçışmaya başladı. Seyirci kalabalığı bu hâle kahkahalarla gülerken, asık suratlı Kral da belli belirsiz gülümsemek tenezzülünde bulundu.

Herkes, boruların ötemsile beraber boğanın da alana salıverileceğini biliyordu. Onun için alandakilerden hiçbiri, yabanî hayvanla karşılaşmayı göze alamazdı. Az önce sahada salına salına gezen asîl züppeler, birdenbire boğanın gireceği kapıya sırtlarını çevirerek, çalımlarının bozulduğuna aldırmadan, tabanları yağladılar ve bir hamlede parmaklıklardan aşır, soluğu sahanın dışında alıverdiler. Halk da bir yandan yuha çekiyor, bağırıyor, bu sahte kahramanları alaya alıyordu.

Bu sahne, fâciadan önceki komediydi.

Kaçanlar henüz seti aşıyor ve Kızıl Sakal'ın adamları, efendilerinin atının ardında toplanıyorlardı ki, boğa da birdenbire alana giriverdi.

Çok güzel bir hayvandı. Siyah üstüne beyaz benekli bol ve parlak tüylü bir postu vardı. Bacakları kısa ve kuvvetliydi. Boynu kalın, kafası kocaman, siyah gözleri pırıl pırıldı. Uzun boynuzları vardı ve her haliyle asîl bir boğa görünüşüne sahipti. Hayvan birkaç saattir karanlıkta kaldığı ahırından birdenbire aydınlığa çıkınca, önce şöyle bir duraladı. Sanki parlak güneş ışığı altında gözleri kamaşmıştı. Sahaya gayet gösterişli bir tarzda girişini seyirciler alkışlarla karşıladı ama, hayvan hem bu hâle şaşmış, hem de kızmış göründü.

Fakat bu hal kısa sürdü ve hayvan kendine gelecek, boynuzları arasına kurdelâlar bağlanmış başını salladı. Kızıl Sakal, bu kurdelâları alırsa veya hayvanı öldürürse, galip gelmiş olacaktı. Fakat galip gelmesi için boğayı kendi eliyle öldürmesine de lüzum yoktu. Bu işi adamlarından biri de yapsa olur-

du. Boğa, kafasına takılan kurdelâları silkip atmak istermiş gibi birkaç kere daha başını salladı. Sonra alanı bir baştan bir haşa gözden geçirdi ve uzakta, hücumunu bekleyen atlıyı hemen gördü.

Bu zırhtan heykeli görür görmez de hemen çılgın bir hızla ona doğru koşmaya haşladı.

Zırhlar içindeki adam da onu bekliyordu. Boğanın koşmaya haşladığını görür görmez o da atını sürmüştü. Boğa ile adam, birbirlerine doğru böyle saldırıya geçtikleri sırada, seyirciler arasında ses sada kalmamıştı.

İki zıt kuvvetin: Boğa ile Barba Roja'nın çarpışması korkunç oldu. Atlının mızrağı şiddetle hayvanın ensesine girdi!..

Barba Roja, kuvvetli adalelerini gererek boğayı sağına çevirmeye çabaladı ve aynı anda atını sola almak istedi. Fakat boğa, can acısının da arttığı bir kuvvetle direniyor ve hu direniş karşısında Kızıl Sakal'ın hayvanı da şaha kalkmış, ön ayaklariyle havayı çifteleyip duruyordu. Bir an, atın yere devrilerek binicisini de altında ezmesine kıl payı kaldı. Fakat hu sırada Kızıl Sakal'ın adamları, boğanın arkasına geçmiş, mızraklara takılı bıçaklarla hayvanın arka ayaklarının adalelerini kesip direncini kırmaya uğraşıyorlardı.

Birdenbire nasıl bir manevra sonucu olduğu anlaşılamadan at, boğanın direncinden kurtularak dört ayağı üstüne basıverdi ve tahtaperdeye doğru dört-nala koşarken, boğa da ters yönde koşmaya haşladı. Kızıl Sakal'ın adamları boğanın serbest kaldığını görünce çilyavrusu gibi dağıldılar.

Boğa, karşısında kimse kalmadığını görünce durdu, geri döndü. Kızgın kızgın kuyruğunu sallayıp çevresini araştırdı. Yarası ağır değildi ve canını acıtıp onu azdırmaktan başka bir işe yaramamıştı. Çok

kızmış olmalıydı. Her hâlimden bu anlaşıyor ve canını yakmış olana bunu pahaliya ödetmek istediği belli oluyordu. Fakat şimdi biraz daha ihtiyatla hareket ediyordu. Durduğu yerde, etrafına kötü kötü bakarak bekliyordu. Mağrur duruşunda ve etrafını araştırışında, boynuzlariyle karnını deştğini sandığı düşmanının birdenbire yok oluşuna fena hâlde şaşırmış bir edâ vardı. Aynı zamanda mızrakla yaralanan boynunun acıdığı seziliyordu.

Hayvanın yeni durumu, ihtiyatlılığı ve gittikçe artan hiddeti, ikinci çarpışmanın, birincisinden daha müthiş olacağını belli ediyordu.

Barba Roja, atını tahtaperdeye kadar sürdükten sonra durdurdu, geri çevirip düşmanına döndü. Boğanın düşünceli bir tarzda durduğunu ve saldırmaya pek de niyetli olmadığını görünce, hayvanını ağır ağır yürüterek, sanki anlarmış gibi boğaya bağırıp çağırmaya, onu kıskırtmaya başladı. Avazı çıktığı kadar:

— «Boğa!» Diye bağırıyordu. «Haydi!.. Alçak! Korkak! Miskin hayvan! Gelsene!..»

Boğa da iri kafasını sallıyor ve sanki:

«*Hayır, beni bir kere aldattın. Papaz, her zaman pilâv yemez...*» Demek istiyordu ama, yavaş yavaş yaklaşan adamın da en ufak hareketini bile gözden kaçırmıyordu. Kızıl Sakal da boğaya yaklaştıkça atının yürüyüşünü yavaşlatıyor, fakat buna karşılık bağırıp çağırmalarını artırıyordu. Bu bağırıp çağırmalar da o çağın âdetlerindendi. Dövüşlerde iki düşman yalnız birbirlerine darbe vurmakla kalmaz, aynı zamanda en ağır sözlerle hakaret etmekten zevk duyardı. Herkesin kendine mahsus yakası açılmadık küfürleri olduğu için, bugünün külhanbeylerinin ağız bozukluğu, o zamanki kibarların küfürbazlığı yanında gerçekten solda sıfır kalır.

Elbette ki boğa bu küfürlerle cevap verebilecek imkâna sahip değildi. Fakat kendilerini gittikçe oyunun heyecanına kaptıran seyirciler, onun hesabına Kızıl Sakal'a cevap yetiştiriyorlardı. Aralarında Kızıl Sakal'dan yana olanlar da yok değildi. Bunlar:

«Korkak boğa! Git, Kızıl Sakal! Git de şunun kulaklarını çek... Köpeklerle ver de yesinler!» Diye bağırişıyorlardı.

Hayvandan tarafa çıkanlar da şöyle cevap veriyorlardı:

— «Yüreğin varsa gel... Geleceğin varsa göreceğin de var! Karnını paralasın gör! Yanına bile yanasamazsın vallahi!»

Daha başkaları da Kızıl Sakal'a yardıma kalkışıyor:

— «Kendini kolla, Kızıl Sakal! Boğa sana kötü bir oyun oynayacak. Pek sinsi bir şeye benziyor... Gözünü aç!» Diye haykırıyorlardı.

Ve Barba Roja boyuna ilerlerken, bir yandan da sıtma görmemiş sesiyle halkın gürültüsünü bastırmaya çabılıyor, fakat tehlikeli düşmanını bir an bile gözden kaybetmeyerek, hızını gittikçe yavaşlatıyordu.

Boğa, adamın kendisine kolayca erişeceği bir mesafeye geldiğini görünce birdenbire başını eğdi. Pek kısa bir süre öyle durdu ve sonra bacaklarının çelik gibi sağlam adalelerinin bütün gücüyle hız alarak, müthiş bir sıçrayışla, kendisiyle alay eden düşmanına saldırdı.

Fakat herkesin beklediği çarpışma olmadı.

Boğa, adama isabet ettirememiş, başı eğik bir hâlde, şaşkın şaşkın koşarak geçip gitmişti. Bu sefer hayvana mızrak saplamaya tenezzül etmemiş olan Barba Roja da atını dörtnala ters yöne sürmüştü.

Barba Roja, düşmanını bir lâhza olsun gözden kaybetmediği için, boğanın üzerine atıldığını görür görmez atını sola çevirmişti. Bu manevra cesaret isterdi. Başarmak için yalnız iyi bir binici olmak, soğukkanlılığa sahip bulunmak yetmez, aynı zamanda altındaki attan da emin bulunmak gerekirdi. Manevra gayet ince bir ustalıkla yapıldığı için başarılı oldu ve alkışlarla karşılandı.

Boğa, düşmanını öldürmek için saldırdıysa bile, Kızıl Sakal herhâlde bu niyetle hücum etmemiş, sadece kurdelâları almayı düşünmüştü. Ya gerçek bir hünerle ya da bir şans sonucu bunu da başarmış ve mızrağının ucunda kurdelâları savura savura, boğadan dörtlüyle uzaklaşmıştı. Bu hesapça Kızıl Sakal, daha şimdiden yarışmanın galibiydi.

Nitekim, bu eşsiz ustalık karşısında büyülenen seyirciler de galibi alkışlar ve büyük takdir gösterileriyle kutlamakta gecikmediler. Bütün bu alkışlar ve gösteriler çok haklı ve yerindeydi. Çünkü büyük bir cesaret ve ustalık isteyen bir manevra, tam anlamıyla muvaffak olmuştu...

Fakat Barba Roja'ya bu zafer yetmiyordu. Şövalye de Pardaillan'ın kendisine verdiği dersi unutturmak, ona yenilgisini bağışlatmak ve Kral'ın yanında kaybolan itibarını tekrar kazanmak kararındaydı. Bu uğurda önce büyük cesaret isteyen bu manevrayı denemiş ve büyük bir başarı elde etmişti. O kadar ki, Kral bile kendisini yüksek sesle takdir ederek memnurluğunu göstermişti.

Kurdelâları aldıktan ve beğendiği bir asil kadına takdim ettikten sonra çekip gidebilirdi. Bu, onun hakkıydı ve hiç kimse bunda itiraz edilecek bir taraf bulamazdı. Fakat başarısıyla sarhoş olan ve Kral'ın yüksek takdiri karşısında büsbütün gururlanan Kızıl Sakal, daha üstün bir başarı göstermek istedi. Bo-

ğayla karşılaşmasında zayıf kolunun ağrıdığını hissettiği hâlde, işi daha ileriye götürmek, boğayı öldürmeden sahadan çekilmemek kararını verdi.

Bu, delice bir cesarettten başka bir şey değildi. Ve şimdiye kadar yaptıkları, bundan sonra yapacağını yanında bir çocuk oynucağı kalırdı. Yeniden güreşe devam etmek istediğini gören bütün seyirciler de böyle düşündüler.

Fausta kaşlarını çattı ve endişeli gözlerle Giralda'dan tarafa bakarak mırıldandı:

«Bu Kızıl Sakal budalası yine çingeneyi unuttu ve kendisine ihtiyacım olduğu bir sırada, Kral'ın önünde cesaret gösterisine kalkıştı. Allahtan ki tedbirimi almış bulundum.»

Durum tehlikeliydi. Çünkü boğa içgüdüleriyle saldırmaya başlamıştı. Daha ilk karşılaşmada yanıldığını ve aldatıldığını anlamış, hücumlarında, inanılmayacak kadar ihtiyatlı, kurnaz ve ölçülü davranmaya başlamıştı. Adamın başarılı saldırısı ve boğanın yediği darbeler kendisine bir ders oluyordu. Bir daha aynı hatâyı tekrarlamayacağı kesin görünüyordu. Eğer atlı, yeni bir hile bulamayıp eskileri tekrarlamaya kalkarsa, söktüremeyeceğinden kimsenin şüphesi yoktu. Üstelik hayvan, gücünden ve cesaretinden bir şey kaybetmiş de değildi. Gittikçe artan öfkesi müthiş bir hâl alıyor, o zamana kadar sahip olmadığı hileleri belliyor ve düşmanı olan adam, farkına varmadan boğayı dövüşe alıştırıyordu.

İlk çatışma tahta parmaklığın yakınında, Parda-illan'ın epey yakınında olmuştu. Boğa burada ilk yenilgiyi tatmış, ilk mızrak darbesini orada yemişti. Gidip gelip parmaklığa yanaşiyor ve düşmanıyle orada yeniden karşılaşmak istiyordu.

Barba Roja'nın adamları, efendilerine, elinde hayvanın boynuzlarından aldığı kurdelâlar bulunduğu

hâlde bir süre tribünlerin önünde gezebilmek imkânını verebilmek için, hayvanın dikkatini Kızıl Sakal'dan başka tarafa çevirmeye uğraşıyorlardı. Fakat boğa asıl düşmanının şurada, dört ayak üstünde gezinen çelik külçesi olduğunu anlamış gibiydi. Canını yakan darbeyi ondan yemişti. Şimdi intikam almak istediği oydu. Fakat artık ihtiyatlılığı artırmıştı; kendine seçtiği yerden ayrılmıyordu. Kızıl Sakal'ın adamlarının bağırıp çağırmalarına, kışkırtmalarına hiç kulak astığı yoktu. Bazan öfkeleniyor, kendisini pek yakından kızdıranlara doğru birkaç adım atıyor, fakat fazla ileri gitmiyordu. Hemen yine ilk durduğu yere dönüyor, sanki bu hâliyle: «*Benim seçtiğim savaş alanı burası!*» Demek istiyordu. Orada ya ölecek ya da öldürecekti.

Barba Roja mızrağının ucundaki kurdelâlarla yeteri kadar gösteriş yaptıktan sonra eyerin üstünde yükseldi ve boğanın bir türlü yerinden kıpırdanmadığını görünce, atını ondan tarafa dörtlâle sürdü. Boğa, daha önce de yaptığı gibi hasmının yeteri kadar yaklaşmasını bekledikten sonra aradaki uzaklığı gözüne kestirince birdenbire sıçrayıp saldırdı. Şimdi dövüşün burasına özellikle dikkat ediniz:

Adam, tam boğayla karşılaştığı vakit, birdenbire atını sola kırarak mızrağını sağa doğru uzattı. Kızıl Sakal, bu manevrayı şimdiye kadar iki defa yapmış ve boğa da her iki defasında da tuzağa düşerek adamın serbest bıraktığı yoldan geçmişti. Bu bakımdan hayvan da bu manevrayı mükemmel öğrenmişti. Zira arka arkaya deneme ona yetmişti. Şimdi yine aynı tuzağa düşmesine imkân yoktu. Onun için, boğa da daha önce yaptığı gibi dosdoğru athya saldırdı. Ancak atlı ile karşılaşınca düşmanı nasıl sola kırdıysa o da birdenbire sağa kaçıverdi.

Boğanın bu umulmadık manevrasının sonucu pek müthiş oldu!..

At, boğanın boynuzlarını göğüslemek zorunda kaldı. Boynuzlar, karnına girdi, boğanın başı, atı müt-hiş bir şiddetle havaya kaldırdı ve korkunç bir kuvvetle fırlattı.

Kızıl Sakal'a gelince; atına hız verebilmek için, hayvanın üstüne abanmış bir hâldeyken, hayvanının birden durması üzerine ayakları üzengilerden çıktı ve adam, o koskoca gövdesiyle atın, hattâ boğanın üstünden uçarak, epey ileride düşüp boylu boyunca yere serildi kaldı. Boğa da darbenin şiddetinden, sahanın kumları üstüne yığılmış, hareketsiz, âdeta bir ölü gibi yatıyordu.

Bu arada, olayı sonsuz bir merak içinde, âdeta soluk almadan izleyen seyirciler, ellerinde olmaksızın haykırmışlardı.

Boğanın kendini toparlaması ve yanıbaşında yatan atı boynuzlarıyla delik deşik etmeye başlaması uzun sürmedi. Durum tehlikeliydi. Kızıl Sakal'ın adamlarından bir kısmı, efendilerinin imdadına koşarken, bir kısmı da boğanın dikkatini başka yere çevirmeye uğraşıyordu. Fakat boğa yerlere saçılan kanı görünce âdeta kudurdu. Atın üstündeki zırha rağmen tam alttan saldırarak karnında geniş bir yara açtı ve hayvanı parça parça etmeye koyuldu.

Beri yanda, Kızıl Sakal'ınki gibi koskocaman bir gövdeyi yerden kaldırmak zaten mesele iken, bir de üstündeki zırhla bu adamın ağırlığı iki misline çıkınca ne kadar zor bir durum meydana geldiğini kavramak güç olmasa gerektir. Eğer kendisi de birazcık olsun adamlarına yardım edebilseydi, belki bu işin de üstesinden gelinirdi. Fakat zavallı Kızıl Sakal, zırhının içinde yere düştüğü vakit kendini kaybetmişti. Bu bakımdan kendisini ayağa kaldırmak imkânsız hâle gelmişti. Dört adam hemen Barba Roja'yı tutarak yerde sürüye sürüye dışarı çıkarmaya

çalıştılsa da boğanın aklına koyduğunu yapmaya karar verişî yüzünden bunu da başaramadılar.

Hayvan, özellikle zırhlı atın üstünde kendisine mızrak saplayan zırhlı adama kin bağlamıştı. Bu kinini de şöylece ispat etti:

Atı yere serdikten ve öldürdükten sonra, kendisine kurulan tuzaklara, yapılan kışkırtmalara hiç al-dırmadan öyle müthiş bir hızla Barba Roja'dan tarafa koştu ki, anlatılamaz. Kızıl Sakal'ın adamları boğayı yolundan çevirmek için her çâreye başvuruyorlardı. Boğa zaman zaman onlara saldırmak için de duruyor, sağa sola hücum ediyor, fakat eninde sonunda asıl düşmanına giden yoldan döneceğe hiç benzemiyordu.

Kızıl Sakal'ı tahta parmaklığın dışına çıkarmaya uğraşan adamlar, arkadaşlarının boğayı şaşırtmak uğrundaki çalışmalarının bir sonuç vermediğini görünce, gittikçe kendilerine yaklaşan tehlike karşısında efendilerini kurtarmanın da imkânsızlaşacağını anlayıp Barba Roja'yı kumların üstüne bıraktıkları gibi tabana kuvvet parmaklığa koştular, üstünden aşip canlarını kurtarmaktan başka bir şey düşünmediler.

Seyircilerin heyecanla daralan göğüslerinden, dehşet feryatları yükseldi... Boğanın atı parça parça edişî zaten en katı yüreklipleri bile perişan etmişti. Kibar hanımlardan birçoğu bayılmış, kalabalıktan büyük bir kısmı korku çığlıkları atmaya başlamıştı.

Alan bir sürü cesur adamla dolmuştu. Hepsi de yardım etmek amacıyla koşmuş kimselerdi. Fakat karmakarışık bir hâlde harekete geçmişlerdi. Ne yapacaklarını bilmiyorlardı ve bu hâllerleriyle boğayı yolundan alıkoymak veya sâkinleştirmek şöyle dursun, tam tersine daha beter kudurtuyorlardı.

Bir mucize olmazsa Barba Roja'nın işi bitikti. Artık bundan kimsenin şüphesi yoktu.

Kral bile balkonunda Espinosa'ya doğru dönerek soğuk bir edâ ile:

— «Galiba bana yeni bir özel muhafız bulmanız gerekecek,» dedi.

Majeste'nin, uzun yıllar her türlü tehlikeye göğüs gererek koruyuculuğunu yapmış sâdık bir kulu için söyleyebildiği sözler, bundan ibaret kaldı. Espinosa da soğuk bir tavırla eğilerek Kral'la aynı fikirde olduğunu belirtti.

Bu sırada boğa da, hâlâ kumların üstünde boylu boyunca uzanmış yatmakta olan Kızıl Sakal'ın önüne kadar gelmişti. Şimdi adamın kurtulması için tek çâre vardı: Boğanın saldırıdan vazgeçmesi!.. Eğer hayvan, sadece iki boynuz vuruşuyla hırsını yenerse, Barba Roja'nın buradan sağ kurtulması mümkündü. Gerçi o zaman da bir hayli hırpalanırdı ama hiç değilse aldığı yaralardan ölmezdi. Fakat eğer hayvan ata saldırdığı şiddetle ona da saldırırsa Kızıl Sakal'ın hesabı tamamdı. Zira böyle güçlü kuvvetli bir boğanın üstüste yapacağı boynuz hücumlarına dayanabilecek bir zırh mevcut değildi. Bu durumda hayvan, kurbanını at gibi parça parça etmeden, kanlı bir et ve kemik yığını hâline getirmeden bırakmazdı.

Artık azgın boğa ile kurbanı arasında aşağı yukarı bir metrelik mesafe kalmıştı.

Daha şimdiden seyircilerden birçoğu, müthiş ve feci manzarayı görmemek için gözlerini kapamıştı. Koca alan, dehşet feryatlarıyla inliyordu.

Tam bu sırada beklenmedik, mucizeye benzer bir olay meydana geldi.

Tribünlerde, pencerelerde ve balkonlarda bulunan seyirciler, alanda neler olduğunu daha iyi görebilmek için dikildiler ve yanlarındakileri rahatsız etme-

lerine aldırmadan birbirlerini ezercesine ayaklandılar... Pencerelerden, balkonlardan kopan coşkun bir alkış tufanı, gösteriyi ayakta seyreden halkı da sarak, yakın sokaklara kadar yayıldı. Etraf:

— «Yaşasın! Yaşasın cesur asîlzâde!...» Sesleriyle inliyordu.

Kral'ın balkonunda bulunanları bile bir anda bir merak ve ümit ürpertisi sardı ve oradakiler sarayın sıkı nezaket ve terbiye kurallarını unutarak, balkonun parmaklığına yanaşıp, olanı biteni daha iyi görebilmek için birbirlerini iteleyip kakalamaya başladılar... Kral bile her zamanki ağırbaşlı hâlini bırakıp elleriyle balkonun korkuluğuna tutunarak, aşağıya doğru sarktı ve hiçbir zaman yapmadığı bir hafiflikle alanda olanları görmeye çalıştı. Bu arada Engizisyon Başyargıcı Espinosa da her zamanki ciddî tavrını terkederek Kral'a uyup balkondan aşağı eğildi.

Herkesi kaplayan bu merak fırtınası içinde yalnız Fausta sâkin, soğukkanlı kaldı ve heyecan namına, titreyen dudaklarında beliren esrarlı bir tebessümden başka bir davranış göstermedi.

Halk görmek istiyordu. Tribünlerde ve pencerelerdeki asîlzâdeler görmek istiyordu. Kral ve Başyargıç görmek istiyordu. Herkes, herkes görmek istiyordu...

Fakat, neyi görmek istiyorlardı?.. Ne oluyordu?..

Seyirciler tribününden alana bir adam fırlamıştı. Zırhsız, atsız bir adam... Ve bu adamın elinde uzun bir hançerden başka silâh namına bir şey yoktu. Böyle olmasına rağmen eşsiz bir cesaret ve akıl almaz bir soğukkanlılıkla koşup azgın boğa ile Kızıl Sakal'ın arasına dikilivermişti.

Birdenbire alkış tufanı ve haykırışlar dinmiş, herkes nefes almaktan çekinircesine dikkat kesilmiş ortalığa âdeta bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Kral, Kardinal Espinosa'ya dönerek, soğuk bir gülümsemeyle fısıldadı:

— «Mösyö de Pardaillan!..»

Bu adı söyleyişinde hem hayret, hem de sevinç vardı ve bunun sebebini de şu sözlerle anlattı:

— «Allah! Allah! Bu adam deli mi canım? Ne olursa olsun, intikamımın bu kadar mükemmel bir surette alınacağını hiç aklıma getirmemiştim. Öyle sanıyorum ki Kardinal, parmağımızı bile kıpırdatmadan yakamızı şu cesaret budalasından kurtaracağız. Böylesi daha iyi... Hiç olmazsa aziz yeğenim Navarre Kral'ı elçisine karşı saygısızlıkta bulunduğu muzu da iddia edemez...»

Espinosa da her zamanki soğukkanlılığıyla şu cevabı verdi:

— «Sizinle tamamen aynı fikirdeyim, Majeste...»

Fakat bu sırada, Fausta kendinden emin bir tavırla söze karıştı:

— «Majeste Hazretleri ve siz sayın Kardinal, Şövalye de Pardaillan'ın bu boğanın hakkından gelebileceğini mi sanıyorsunuz?..»

Kral hain hain güldü:

— « Ne sanıyorsunuz ya madam? Artık Şövalye'nin postuna bir metelik vermem! »

Fausta düşünceli bir tavırla başını salladı ve önemli bir kehanette bulunan kimselerin edâsıyla hem Kral'ı, hem de Espinosa'yı hayretler içinde bırakarak:

— «Ben de öyle sanıyorum ki, Şövalye de Pardaillan, şu hayvanı çabucak temizleyiverecektir,» dedi.

Kral aceleyle sordu:

— «Bu inancınız nereden geliyor, madam?»

— «Size daha önce de söylemiştim, Majeste... Şövalye de Pardaillan, taçlı, tahtlı olanlar da dahil,

bildiğimiz bütün ölümlü kişilerin üstünde bir yaratıktır. Azrail bile ondan çekinir! Hayır Majeste, Mösyö de Pardaillan bu karşılaşmada ölmeyecektir ve kendisini yok etmek için size teklif etmiş olduğum çâreden başka yol yoktur!»

Kral, Espinosa'ya baktı ve hiç cevap vermedi. Az önceki keyifli hâinden eser kalmamıştı. Oldukça endişeli görünüyordu. Başyargıç'a gelince, Kral'dan daha soğukkanlı bir adam olmasına rağmen Fausta'nın bu kadar inanmış bir tavırla söylediği sözlerin etkisi altında ne söyleyeceğini şaşırılmış gibiydi. Nihayet Kral'ın kulağına:

— «Şimdi göreceğiz,» diye fısıldadı. Bu fısıltıyı duyan Fausta:

— «Görecek ve bana hak vereceksiniz!..» Demekle yetindi.

Bu sırada boğa, üstüne doğru koştuğu şeyle kendisi arasında ansızın birinin beliriverdiğini görünce şaşırılmış gibi duralamıştı. Kral'ın locasında konuşulanlar da hayvanın bu şaşkınlık ânında söylenmişti.

Hayvan, çok kısa süren bu şaşkınlığından sonra yine başını eğdi ve derhal toparlanarak yıldırım hızıyla saldırdı.

Pardaillan bu saldırıyı her zamanki soğukkanlı haliyle bekliyordu. Bacaklarını açmış, yere âdeta mihlanmış, hançerini kaldırarak gözünü hayvana dikmişti. Boğa ise hedefini tespit ettikten sonra başını eğip hançerin ucuna doğru koştu... Pardaillan'ın kılı bile kıpırdamamıştı... Hançer, boğanın ense sine âdeta kendi kendine saplandı. Hayvan olduğu yerde kalakaldı...

Bu inanılmaz sahnenin seyircileri dehşet içinde ve ne olduğunu anlamadan bakındılar.

Ne oluyordu? Boğa yaralanmamış mıydı? Neden böyle heykel gibi hareketsizdi?..

Hele o, hiç kımıldamadan duran Fransız'a ne olmuştu? O ne yapıyordu? Neden hançerini yeniden saplamıyordu?.. Yoksa boğanın kendini toparlayıp yeniden saldırmasını ve kendisini paramparça etmesini mi bekliyordu?

Seyirciler birbirlerine sorup duruyorlardı. Fakat kimse bir cevap bulamıyor, kimse bir şey anlamıyor, bir şey farketmiyordu. Ortalığa müthiş bir sessizlik çökmüştü. Kral da dahil olmak üzere, bütün seyirciler nefes almadan, merak içinde bekliyorlardı.

Doğrusunu söylemek gerekirse Şövalye de seyircilerden pek fazla bir şey anlıyor veya biliyor değildi.

O da hançerin kabzasına kadar boğanın ensesine saplandığını görmüştü. Boğanın hiçbir hareketini gözünden kaçırmamak için dikkat kesilmişti. Hayvan hafif hafif titriyordu. Acaba aldığı yara gerçekten öldürücü müydü?

Pardaillan da kendi kendine bunu sorup duruyordu. Fakat o öyle uzun zaman kararsız bir hâlde bekleyecek adam değildi. Ne olursa olsun, işin içyüzünü öğrenmeyi aklına koydu. Bir hamlede, kandan kıpkızıl bir hâle gelen hançeri çekti ve hayvanın ânî saldırısına hedef olmamak için kenara çekildi.

Boğa birdenbire beyninden vurulmuşçasına yere yıkıldı.

Halkta bir ferahlık belirdi. Gerilen sinirler gevşedi. Herkes derin bir soluk aldı. Sinir gerginliğinin bu tepkisi o kadar kuvvetli oldu ki, kadınlardan birçoğu hıçkırarak ağlamaya başladı. Bir kısmı da sinirli sinirli gülmeye koyuldu. Fakat ne ağlayanlar, ne de gülenler, neden böyle yaptıklarını bilemiyor, buna rağmen kendilerini tutamıyorlardı.

Olayın ilk etkisi geçince, halkın şaşkınlığı, coşkunca bir neşeye döndü. Seyirciler, Pardaillan'ı çılgınca alkışlamaya başladılar. Eğer Kral orada olma-

saydı, halk nöbetçilere aldırmaksızın alana fırlayıp canavarı yere yıkan Şövalye de Pardaillan'ı omuzlarında taşıyacaktı.

Şövalye'ye gelince elinde kanlı hançeri olduğu hâlde usta bir vuruşla bir anda öldürdüğü boğaya üzgün gözlerle bakıyordu. Şu anda Kral'ı da, biraz önce kendisine nefretle bakmış olan asîlzâdeleri de unutmuştu. Aklında ne Fausta kalmıştı, ne ona bağlı üç silâhşor, ne de kendisini soluk bir yüzle ve elinden gelse çiğ çiğ yiyecekmiş gibi seyreden Bussi-Leclerc... Espinosa'yı da, silâhlı adamlarını da, casuslarını da artık düşünmüyordu. Don Cesar ve onu tehdit eden tehlikeler aklından çıkmıştı. Herşeyi unutmuştu ve şimdi yalnız öldürdüğü şu hayvancağızı düşünüyordu.

Can çekişen boğaya, bir zaman böyle baktıktan sonra, tarif edilmez bir kederle mırıldandı:

«Zavallı hayvan!»

Şu anda yüreğinin bütün saflığıyla biraz acemilik etse kendisini amansızca paralayacak olan boğaya acıyor ve ondan başka bir şeyi gözü görmüyordu. Şu, bir hayvan değil miydi? Basit, zavallı bir hayvan... O bile, kendilerini yüksekte gören insanlar gibi hileye ve kurnazlığa sapmadan, kendisine düpedüz ve dobra saldırmıştı. Bunları düşünürken gözleri ister istemez elindeki kanlı hançere indi. Birdenbire hançeri derin bir tiksinti ile fırlatıp attı. Bakışları tekrar, hareketsizleşen boğaya takıldı ve yine her zamanki kayıtsızlığıyla söylendi:

«Aslına bakarsan, kendisine fırsat bıraksaydım beni de mükemmelen boynuzlayacaktı. Demek oluyor ki ben boğayı kendimi korumak için öldürdüm...»

Sonra gözlerini Kızıl Sakal'ı alanın dışına taşıyan uşaklara ve bir yandan da boğanın leşini sürükleye

sürükleye çekip götüren adamlara çevirdi. Düşünce-
li bir tavırla kendi kendine:

«Bana, bu ikisinden hangisinin daha yırtıcı, daha vahşi, daha sinsi olduğunu sorsalar ne cevap verirdim?.. Acaba Kızıl Sakal mı, yoksa acımadan kurban ettiğim şu hayvan mı?» Diye söylendi. «Acaba yaptığım iş kötü sonuçlara varmayacak ve şu mendebur herifi kurtardığımdan dolayı hiç pişmanlık duyamayacak mıyım?..»

Kafasına üşüşen düşünceleri kovmak istiyormuş gibi başını salladı. Sonra kendi kendine mırıldandı:

«Gittikçe kötü bir adam oluyorum, vesselâm... Haydi be! Bir insan hayatı elbette bir hayvanınkinden değerlidir. Hem de öyle bir hayvan ki, ben öldürmeseydim de zaten ölüme mahkûm edilmiş bulunuyordu...»

Canının sıkıntısını gidermek için her zaman olduğu gibi yine kendi kendine atıp tutmaya başladı:

«Eğer merhum babamın üstüme vazife olmayan işlere burnumu sokmamam konusundaki öğütlerini tutsaydım bütün bunlar başıma gelmezdi. Eğer boğa Kızıl Sakal'ı gebertseydi, haklı olurdu. Bu belâyı boğa aramadı ya... Kızıl Sakal'ın kendisi aradı. Bu işle benim ne ilgim vardı ve şu mendebur yerde ne arıyorum? Neden buradaki babayiğit asîlzâdelerden hiçbiri kılını kıpırdatmadı? Halbuki tehlikede olan da kendi vatandaşlarından, dostlarından biriydi. Burada sahaya atlayıp kahramanlık gösterecek bir ben mi kaldım? Benden daha enayisi yok muydu? Ömrüm boyunca hep saçma sapan ve budalaca işlerde mi kendimi göstereceğim? Kendi kendime bu kadar söz veriyorum da yine içimdeki bilmem hangi şeytan ne yapıp ediyor, beni dünyanın en saçma, en lüzumsuz işlerine sokuyor. Kendimden bezmeye başladım vallahi! Artık hiç değilse babamın hâtırasına saygı

gösterip akıllı uslu oturmam gerekmez mi? Lânet olsun, bu gidişle sonum pek kötü olacak!»

Pardaillan'ın bu düşüncelerinde samimî olduğu muhakkaktı. Zaman zaman kendine böyle atıp tuttuğu hâlde sık sık hiç istemediği işler yaptığını bilmiyor muyuz?

Bu başarıdan sonra kalabalık arasından birçok kimse kendisini kutlamak için ona doğru koştu. Fakat Şövalye onlardan göz göre göre kaçtı. Hem öyle bir kaçtı ki, herkes bu gözüpek Fransız asîlzâdesinin aklıyle zoru olduğunu sandı.

Fakat Pardaillan ne kendisi hakkında düşünülenleri, ne de söylenenleri umursuyordu. Artık tebriklere muhatap olmamak için tribündeki yerine gitmeye karar verdi. Dosdoğru Don Cesar'ın çadırına yönelip delikanlıyı bulması en çıkar yoldu. Çünkü tebriklerden kaçayım diye buradan uzaklaşırsa, en kritik zamanda genç Prens'i yalnız başına bırakmış olacaktı. Pardaillan bunu çabucak düşündü ve kalabalıktan uzaklaşmakla beraber Don Cesar'dan ayrılmamanın çâresini onun çadırına gitmekte buldu.

Kral'ın locasında bulunanlar da bütün halk gibi Şövalye'nin boğa ile mücadelesini heyecanla seyretmişlerdi. Fakat herkes tarafından Fransız asîlzâdesinin galip gelmesi temenni edildiği hâlde Kral'ın locasında ölümü beklenmişti. Özellikle Fausta, İkinci Philippe ve Espinosa bunu şiddetle arzu etmişlerdi. Kral'la Başyargıç boğa güreşine göre silâhlanmamış olan Şövalye'nin alandan sağ çıkamayacağından emindiler. Fausta ise Pardaillan'ın hayvanı öldüreceğinden şüphe etmiyordu. Nitekim boğa yere yıkıldığı zaman Fausta gururla söylendi:

— «Bendeniz söylememiş miydim?»

Kral hayranlığını gizleyemeyerek:

— «İnanılmaz şey!» Dedi.

Espinosa da her zamanki sâkin tavrıyla:

— «Haklısınız, madam!» Diye söze karıştı. «Bu adam yenilmez soyundan... Anlaşıldı ki biz sizin bize gösterdiğiniz çâreye başvurmadan onu ortadan kaldıramayacağız. Başka yolu yok... Ben de zaten bu yolu takip etmeye karar verdim.»

Fausta ağır ağır:

— «Gayet iyi yaparsınız, Kardinal!» Dedi.

Kral, kinci olduğu kadar tedbirli bir adamdı:

— «Bu olaydan sonra plânlarımızı uygulamayı başka bir zamana bıraksak daha iyi olur sanırım,» dedi.

Bu sözler özellikle Espinosa'ya söylenmişti. Başyargıç, Kral'ın gözlerinin içine baktı, son derece soğuk ve kesin bir tavırla:

— «Öyle, majeste!» Diye söylendi.

Kral, Başyargıç'ın yüzüne baktı, sonra kayıtsızlıkla başını çevirdi.

İşte Kral'ın aslında basit görünen bu hareketi Par-daillan'ın idâm hükmü demektir.

CHICO PARDAİLLAN'A ULAŞIYOR

Kızıl Sakal'inkini tâkip eden boğa güreşinin hikâyemizle hiçbir ilişkisi olmadığı için, ondan söz etmeye lüzum görmüyor ve tekrar Şövalye de Pardaillan'a dönüyoruz...

Şövalye alkışlardan ve tebriklerden kurtulmak için, kaçarcasına sahadan çıktıktan sonra, alanın etrafındaki kulvara girmişti. O vakitlerde, şimdi olduğu gibi, boğa güreşi alanının etrafında bir kulvar bulunurdu. Bu kulvar, yarışmaya katılan asîlzâdelerin yardımcıları, alanın temizliğine ve intizamına bakan hademelerle doluydu. Fakat kulvarda yalnız bu hademeler ve işçiler de olsaydı yine rahat gezmek imkânı bulunabilecekti. Halbuki burasını ayrıca, hademelerden daha kalabalık ve kendini göstermek merakında olan bir asîlzâde sürüsü de doldurmuştu. Bunların burada hiçbir işleri yoktu ve ortalığı karıştırıp yolları kapatmaktan başka bir şey de yapmıyorlardı.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, ayrıca Fransız asîlzâdesinin coşturduğu bir kalabalık da kulvara dolmuş, olayı mümkün merteye yakından görmeye uğraştıktan sonra orada kalmıştı. Böylece kulvar öylesine bir dolmuştu ki iğne atılsa yere düşmeyecek hâldeydi. Şövalye kulvara geçince, yarışmanın bu hiç hesapta olmayan galibini alkışlayan halk kendisine saygıyla yol verdi... Pardaillan da az sonra aradığı adamla karşı karşıya gelmek imkânını buldu.

Don Cesar yarı giyinik bir hâldeydi. Bir elinde pelerinini, ötekinde kılıcını tutuyor ve çok heyecanlı görünüyordu. Soluk soluğaydı. Don Cesar, çadırın-

da güreş hazırlıklarıyla meşguldü ve Kızıl Sakal'ın başına gelen felâketi çok geç öğrenmişti. Her ne kadar bu adam, kendisinin can dşmanıysa da, delikanlı olayı haber alır almaz rakibinin imdâdına koşmak için bir saniye bile tereddüt etmemiş, giyimini yarım bırakarak kılıcıyla pelerinini kaptığı gibi kulvara fırlamıştı. Kısa bir zamanda alana varacağını ve düşmanını kurtarmak için tam vaktinde yetişeceğini umuyordu. Ne yazık ki, kulvarın tıklım tıklım insanla dolu olduğunu hesaplamamıştı. Bu kalabalığı yarıp geçmek, imkânsız denecek kadar zordu. Delikanlı sabırsızlıktan içini yediği hâlde çok yavaş ilerleyebildi. Yolun yarısına vardığı zaman da Fransız asîlzâdesinin şimşek hızıyla olaya karıştığını öğrendi.

Bu adamın ismini kimse bilmiyordu. Fakat Don Cesar onun kim olabileceğini tahmin etmekte gecikmedi. Böyle bir cesaret ve yüreklilik gösterisi ancak Pardaïllan'dan beklenebilirdi. Delikanlı, düşmanının imdâdına koşmak için bir an bile tereddüt etmemişken, şimdi en çok sevdiği dostunun mu yardımına koşmayacaktı? Don Cesar, şövalye'nin müthiş bir tehlike karşısında bulunduğunu tahmin ediyordu.

Bir şeyler görmek istediği hâlde göremeyen halk kadar saygısız bir kitle tasavvur edilemez. Nitekim, Don Cesar da kendisinin kim olduğunu bağıra çağıra ilân ettiği, yolunun stndekileri iteleyip kakaladığı hâlde kimseyi yerinden kımıldatamadı. Bir ağızdan:

— «Ah! Don Cesar! Yol verin! Don Cesar geçecek!..» Diyorlardı ama kimse bir karış kenara ekilmiyordu. Zavallı delikanlı kızgınlığından köpürerek yerinde saymak zorunda kaldı ve Pardaïllan'ın başarısını da ancak yüksek sesle anlatanlardan dinleyebildi. Fakat bu anlatılanlar da yarım yamalaktı. O kadar ki boğa ölüp de halk şövalye'yi çılgınca alkışladığı vakit bile Prens'in içindeki endişe silinmedi.

Zira, seyircilerin insan olsun, boğa olsun, daima galibi alkışladıklarını bilirdi.

Allahtan ki halkın çenesi gevşekti ve olanı biteni harıl harıl yetiştirmekten geri kalmıyordu. Don Cesar anlatılanlara kulak kabarttı...

— «Gördün mü yahu? Boğa nasıl un çuvalı gibi yere yıkıldı? Herif bir vuruşta, bir tek vuruşta işini halletti!.. Hem de neyle? Ufak bir hançerle... Müt-hiş adam vallahi! Yaman adam! Yazık ki İspanyol değil. İşin tuhafı, geçen gün Kızıl Sakal'ı da fena hâlde hırpalayan yine bu adammış. Barba Roja'nın da bugünlerde hiç şansı yok galiba...»

Bu sözleri dinleyenler, hayret içinde soruyorlardı:

— «Ne?.. Geçen gün Kızıl Sakal'a dersini veren silâhşor bu muymuş? Olur şey değil. Şimdi de onun imdâdına koşuyor ha?.. Ne asıl, ne eşsiz adammış yahu! Öyleyse Kralı'mıza da adamakıllı çatan adam bu olacak... Denildiğine göre Monsenyör Espinosa'nın bu adam yüzünden geceleri uykusu kaçıyormuş. İnandırıcı gibi değil. Koskoca Engizisyon Başyargıç'ını bile bu kadar ürkütsün!..»

Ve bunun gibi daha birçok şey söyleniyordu. O kadar ki, Don Cesar, Şövalye'nin başarıları hakkında kendisinden hiç dinlemediği bir sürü şeyi burada kısa zamanda öğrenmekte gecikmedi. Tam bu sırada da yolunu kapatan halkın kenara çekildiğini ve dövüşün galibine yol verdiğini gördü. Hemen aynı anda Pardaillan'la karşılaştı. Şövalye:

— «Hah! Ben de seni arıyordum dostum!» Diye söze başladı. «Böyle yarı çıplak nereye koşuyorsunuz bakayım?..»

Don Cesar, Pardaillan'ı yarasız beresiz görmenin verdiği büyük sevinçle halkı göstererek bağırdı:

— «Alana koşuyordum ama bu kalabalığın ortasında sıkıştım kaldım. Kendimi kurtaramadım.»

Pardaillan, çevrelerindeki kalabalığa baktıktan sonra mânâlı bir ıslık çalarak:

— «Yalan değil! İnsan bu kalabalıkta parmağını bile kımıldatamaz...» Dedi.

Sonra geri döndü ve arkasında yolun boşalmış olduğunu görünce:

— «İşte yol açıldı, artık geçebilirsiniz,» diye ekledi.

Don Cesar şaşalayıp sordu:

— «Şimdi geçip de ne yapayım?»

— «Alana gideceğinizi söylemiyor muydunuz? Yol açıldı işte...»

Don Cesar hâlâ şaşkındı:

— «Ben oraya sizin için gidiyordum!»

Pardaillan bıyıklarını ısırarak Don Cesar'ın yarım yamalak giyimine, elinde tuttuğu kılıcına ve yüzündeki heyecan izlerine baktı. Sonra işi anlamış gibi gülümsedi ve delikanlının koluna girerek söylendi:

— «Mademki beni arıyordunuz, o hâlde daha ileri gitmenize lüzum kalmadı. Gelin de sizin çadırda iki çift lâf edelim, azizim.» Kaşlarını çatarak etrafına baktı. «Burası meraklı insanla o kadar dolu ki her sözümüze kulak verilmesi fena hâlde sinirime dokunacak.»

Bu sözleri yüksek sesle ve kendine has bir soğuk tavırla söylediği için yanlarına yığılan kalabalık birdenbire açılıp dağılmıştı.

Birlikte çadıra ulaştıkları vakit hâlâ heyecanlı olan Don Cesar:

— «Ah, Şövalye!» Dedi. «Ne büyük bir ihtiyatsızlık yaptınız!.. Ömrümün en müthiş dakikalarını siz alanda iken geçirdim!»

Şövalye, en sâf tavrını takınarak sordu:

— «Ben mi? Ne yaptım, Allahaşkına?»

— «Ne mi yaptınız? Canım, kendinizi müthiş boğanın karşısına öyle bir atış attınız ki ne yapacağımızı şaşırdık... Siz boğadan ne anlarsınız?.. Boğa ile nasıl dövüşüleceğini, onun hakkından nasıl gelineceğini ne bilirsiniz?.. Bir boğanın korkunç kuvvetinden bile haberiniz yoktur. Böyle olduğu hâlde kendinizi elinizde silâh namına ufacık bir hançer bulunduğu hâlde canavarın yoluna fırlatıveriyorsunuz! Acaba şimdi sağ bulunmanızın sâdece bir mucize eseri olduğunun farkında mısınız? Alandan canınızı kurtarmanız bizce imkânsız gibi bir şeydi, azizim...»

Pardaillan, hiçbir fevkalâdelik olmamış gibi:

— «Bir şeyi unuttunuz, dostum!..» Dedi. «Beni, işte o unuttuğunuz şey kurtardı ve o sayede düşmanımın canını alabildim. O şeyi de size borçluyum.»

Don Cesar, Şövalye'nin ciddî mi konuştuğunu, yoksa kendisiyle alay mı etmekte olduğunu anlayamadan:

— «Bana mı borçlusunuz?» Diye bağırdı. «Neyi borçlusunuz bakayım?»

Pardaillan o kadar ciddî konuşuyordu ki alay etmediği belliydi. Sözüne devam ederek:

— «Tabîî size borçluyum ya!» Dedi. «Sizinle konuşa konuşa boğanın ne olduğunu, gücünü, kuvvetini, kurnazlıklarını, nasıl şaşırtılacağını ve nihayet vücudunun nazik yerlerini öyle iyi öğrendim ki benim için boğa ile dövüşmek artık bir hüner olmaktan çıktı. Herkesin lüzumsuz yere şaştığı bu olayda hisseme birazcık soğukkanlılıktan başka bir şey düşmüyor, azizim... Aslına bakarsanız, işin bütün şerefi size aittir.»

Don Cesar, Şövalye'nin bu garip olduğu kadar da yenilmez mantığı karşısında söyleyeceğini büsbütün şaşırp kollarını havaya kaldırarak bağırdı:

— «Olayları kendi görüşünüze göre bir anlatışınız var ki vallahi pes!..»

Bu sözler Pardaillan'ı kahkahadan kırıp geçirdi. Don Cesar da bu kahkahalara katılmaktan kendini alamadı. Şövalye:

— «Yok,» dedi. «Ben olayları olduğu gibi göstermeyi severim. Meşhur sözdür: Cesar'ın hakkını Cesar'a vermeli. Mademki siz Don Cesar'sınız, sizin hakkınızı size vermem lâzım...»

Don Cesar, Şövalye'nin pek acemice yaptığı kelime oyununa daha beter güldü. Nihayet gülmesi geçince:

— «Çok doğru söylediniz,» dedi. «Ben de sizin dediğiniz o meşhur söze uyarak bütün şeref ve zafetin tamamen size ait olduğunu söyleyeceğim. İyi diyorsunuz ya işte... Asıl hüner o sizin söz konusu ettiğiniz soğukkanlılığı gösterebilmektedir. Size boğalar hakkında verdiğim o kısa ve basit bilgiyi bu kadar yerli yerinde uygulamak meseledir. Çocukluğumdan beri boğalar arasında büyümüş olmama rağmen ben bile sizin yaptığınız işi yapmaya kolay kolay cesaret edemezdim, Şövalye.»

— «Yok, canım... Cesaret etseydiniz siz de muvaffak olurdunuz. Neyse, şimdilik bu gevezelikleri bırakalım da daha ciddi şeylerden sözedelim. Ben öyle sanıyorum ki boğaya indirdiğim hançerden ötürü bana bir hayli iğlerlediniz.»

— «Allah Allah! Neden iğereleyecekmişim?»

— «Öyle ya. Ben o işi yapmasaydım Kızıl Sakal hazretleri şimdi çoktan öbür dünyayı boylamış olacaktı.»

— «Anlayamadım!»

— «Canım, siz bana bu herife çok kızdığınızı söylememiş miydiniz? Hattâ onu elinizle öldüreceğinize de yemin etmiştiniz.»

Pardaillan bu sözleri söylerken genç arkadaşını da bir ân olsun gözden kaçırmıyordu.

Don Cesar cevap olarak:

— «Hatırlıyorum. Size böyle söylemiştim.» Dedi. «Hâlâ da bunun böyle olmasını arzu etmekteyim.»

Şövalye soğuk bir edâyla sözünü tamamladı:

— «O hâlde, hiç şüphesiz bana adamakıllı kızmışsınızdır.»

Fakat Don Cesar hayır anlamında yavaşça başını salladı:

— «Bana yarı giyinik bir hâlde yolda rastladığınız vakit ben de hayatı tehlikede olan bu insanı kurtarmaya gidiyordum. Size yemin ederim ki Şövalye, eğer siz olmasaydınız aynı işe ben de kalkışacak ve bunu yaparken bir düşmanımı kurtarmaya giriştiğimi de bir an bile hatırıma getirmeyecektim.»

Şövalye'nin gözlerinde bir ışık parıldadı:

— «Demek bir düşmanınızı kurtarmak için bu kadar mertçe hareket etmekten kaçınmazdınız öyle mi?»

Don Cesar kesin bir cevap verdi:

— «Hiç şüphesiz.»

Pardaillan tekrar hem hayret, hem de takdir ifade eden bir ıslık çaldı. Don Cesar, Şövalye'nin sustuğunu görünce devam etti:

— «Don Almaran'dan nefret ederim. Sebebini de biliyorsunuz. Bir kere kendisiyle yalın kılıç karşılırsak mahvoldu demektir. Kendisini öldürmeye can atıyorum ama, sadece mertçe ve eşit silâhlarla dövüşerek... Yoksa cinayet işleyerek değil. Cinayet ben-
ce tarif edilemeyecek kadar aşağılık ve alçakça bir şeydir Şövalye. Düşmanımın başına bir tehlike gelecek olursa önce onu tehlikeden kurtarırım ama, son-

ra da kılıcımı çeker ve ‘*Haydi bakalım ahbap, şimdi erkekçe çarpışalım!*’ Derim.»

Delikanlı bu sözleri büyük bir heyecanla söylemişti. Şövalye sessiz sadasız ona bakıyor ve hafifçe gülümsüyordu. Don Cesar bu gülümseyişi farkederek bir kahkaha attı:

— «Pek heyecanlandım, değil mi? Özür dilerim, âdeta size ders veriyormuş gibi bir tavır takındım. Bir an için olsun sizin de aynı şekilde düşündüğünüzü unuttuğumdan ötürü beni hağışlayın, Şövalye... Öyle ya! Kızıl Sakal nihayet sizin düşmanınız değil miydi? Halbuki siz de onun için kendi canınızı tehlikeye atmaktan bir an bile çekinmediniz.»

Pardaillan bu sözlere cevap vermeden konuyu değiştirdi:

— «Biliyor musunuz, aklıma ne geldi?»

Don Cesar hayret içinde:

— «Ne geldi?» Dedi.

— «Dostumuz Cervantes’in burada bulunmayışına şükretmelisiniz!»

Don Cesar, bu konu değiştirme karşısında iyice şaşırarak:

— «O neden?» Diye sordu.

Pardaillan son derece sâkin cevap verdi:

— «Çünkü benim her dakika kafamı şişirdiği gibi son sözlerinizi fırsat bilip size de Don Kişot deyip çıkacaktı...»

Ve delikanlının cevap vermeden şaşkın şaşkın bakakaldığını görünce sordu:

— «İyi ama, siz benim Kızıl Sakal’dan nefret ettiğime nereden hükmediyorsunuz?»

— «Biraz önce alana çıkmak için uğraşırken etrafımdakiler söylüyorlardı...»

Pardaillan filozofça bir edâ ile söylendi:

— «İşte insanlar hep böyledir. Gerçeği daima böyle tersyüz ederler. Halbuki benim ondan nefret etmem için hiçbir sebep yok ama, onun benden nefret etmesi için bir yığın sebep var.»

Don Cesar, aceleyle sordu:

— «Neden? Kendisine ne yaptınız ki sizden nefret etsin?..»

— «Ben mi? Ben hiçbir şey yapmadım. Bu Kızıl Sakal dedikleri adam pek dangalak bir şey... Benimle eğlenmeye kalkıştı. Benim de iyi tarafıma geldi. Onun şakasına, ben de kendi tarzımca bir şakayla karşılık verdim. Kızmasın mı! Aptal herif! Şakayı isteyen de kendisi, kızan da... Yoksa benim ona ne yapacağım var ki?..»

Don Cesar içinden:

«Ne garip adam. Şuna söylemek istemediğini söyletecek insanı görmek isterdim!» Diye söylendi.

*

Tam bu sırada çadırın kapı ödevini gören perdesini bir el kaldırdı ve içeriye salına salına birisi girdi. Pardaillan bu geleni görünce keyifle bağırdı:

— «Ooo!.. Hoş geldin, Chico! Ne harikulâde olmuşsun be! Pek yakışıklısın! Pek şıksın! Ne güzel elbise bu böyle! Şu kadife cekete, ipekli gömleğe, şu çizmelere, dantelâlara, şu zarif pelerine bakın, Don Cesar!.. Meğer ne zevk sahibiymiş bizim ahbap! Bu giyim seni pek açmış Chico! Hançerin de var! Aman Chicos sen bugün pek değişmişsin! Acaba gerçekten sen misin diye sorasım geliyor...»

Pardaillan doğruyu söylüyordu. Cüce göz kamaştıracak bir hâldeydi. Kendisinin tuvalete ve giyimce o kadar önem verdiği pek görülmezdi. Zaten ömrü

kırlarda geçiyordu. Bundan başka dinlenmeye çıktığı yerlerde de merhamet uyandıracak bir kıyafette bulunması gerekirdi. Chico'nun dilenci, her dilenci gibi bir dilenci olduğunu unutmamalıyız. Ancak, o çağlarda dilencilik de diğer meslekler gibi normal bir meslek sayılırdı. Hattâ dilenciler birliği, en kudretli birliklerden biriydi ve öyle her isteyen bu birliğe uluorta giremezdi. Bu bakımdan Chico'nun günlük elbiseleri lime lime idi. Gerçi küçük Juana'nın azarlamasından sonra temizliğe pek dikkat eder olmuştu ama, dilenci elbiseleri ne kadar temiz olursa olsun yine de pek eskiydi. Cüce ancak Juana'yı görmeye gittiği zamanlar doğru dürüst giyinirdi. Fakat bugün giydiği pırıl pırıl elbise yanında o giyimi de eski püskü kalırdı.

Bu konuşma sırasında bir yandan da giyimini tamamlayan Don Cesar, Şövalye'nin şaşkınlığını gidermeye çalıştı:

— «Mesele şu, Şövalye... Aslında benim kendisine çok şey borçlu olduğum bu Chico kendisinin bana şükran borcu olduğunu aklına koymuş... Benim boğa güreşinde yardımcım olarak alana çıkmak için benden izin istedi. Aynen benim giydiğim elbiselerin renginden olan kendi elbiselerinin masrafını da kendisi verdi. Doğrusu bu kadar parayı nereden bulduğunu bilmiyorum. Fakat bu isteğini kıramadım... Tabii birazdan alana çıktığım zaman yardımcımın da tıpkı kendim gibi giyinmiş olduğunu görecekler...»

Hâlâ hayret içinde Cüce'ye bakan Şövalye:

— «Vay canına!» Dedi. «Pek parlak bir çift teşkil edeceğinizden hiç şüphem yok, Don Cesar...»

Chico bu kadar övülmekten hoşlanıyor, hoşlandığını da belli ediyordu:

— «Asîl efendime hizmet edeyim dedim. Bunu başarabilirsem ne mutlu bana!» Dedi.

Pardaillan:

— «Başarmışsın bile...» Dedi. «Fakat neden Don Cesar'dan bahsederken asîl efendim diyorsun? O, asîl olup olmadığını kendisi bile bilmiyor ki...»

Cüce kesin bir edâ ile:

— «Asîldir o!» Dedi.

— «Mümkün. Hattâ muhakkak. Fakat asâletini belirtecek belgeleri göstermekte bir hayli sıkıntı çekecektir sanırım.»

Pardaillan, o çağ için çok önemli bir mesele olan bu konu üzerine Cüce'nin dikkatini çekip onu kışkırtmak isterken gizli bir amaçla hareket ediyor olmalıydı. Nitekim bu sözler Chico'nun isyanına sebep oldu ve Cüce öfkeyle söylendi:

— «Lâf! Onun belgeleri var.»

Bu sefer şaşalamak sırası Pardaillan'a gelmişti:

— «Yok canım! Burasını bilmiyordum!»

Chico önemsemeyen bir tavırla omuz silkti ve söylendi:

— «Siz yabancı olduğunuz için bilmezsiniz. Don Cesar boğa yetiştiricisidir. İspanya'da bu mesleği yapanların hepsi asîlzâde olurlar.»

— «Sahi mi? Söyledikleri doğru mu, Don Cesar?»

— «Tabî... Bilmiyor muydunuz?»

— «Vallahi bilmiyordum!»

— «Kral'ımızın da beni huzurunda boğa güreşi yapmaya çağırmasını asâletime borçluyum.»

— «Allah Allah! Halbuki ben sizi fakir sanırdım.»

Don Cesar güldü:

— «Fakir olmasına fakirim! Benim boğa çiftliğim beni yetiştiren o adamdan bana kaldı. Zannımca bu

çiftliği kendisine annemle babam vermişler. Fakat bu çiftlikten hiçbir kazanç sağladığım yok.»

— «Öyle ama, yine de çiftlik çiftliktir.»

Don Cesar bir aralık dışarıya çıkıp adamlarına talimat vermeye gitmişti. Pardaillan, Chico ile yalnız kalınca:

— «Bana bak!» Dedi. «Bugün birdenbire Don Cesar'ın yanına boğa güreşine çıkmak nereden aklına esti?»

Chico, Pardaillan'a dik dik baktı:

— «Sebebini siz benden daha iyi bilirsiniz!»

— «Ben mi bilirmişim? Onu da nereden çıkar-
dın? Bir şey biliyorsam Arap olayım.»

Chico çadırın kapısından yana kaçamak bir göz atarak sesini alçattı:

— «Halbuki yeraltı toplantısında konuşulanları, siz de benim kadar duymuşunuz!»

— «Canım, onların bu işle ne ilgisi var?»

— «Ne ilgisi var ne demek? Don Cesar'ın hiç peşini bırakmadığınıza göre, tehlikede olduğunu pekâlâ biliyorsunuz.»

Şövalye, Cüce'nin bu kadar basit bir şekilde ifade ettiği sadâkatten heyecan duyarak:

— «Ne?» Dedi. «Sen bunun için mi onunla birlikte güreş alanına çıkmak istedin? Onu korumak için mi beline böyle koskoca bir hançer taktın?»

Ve Küçük Adam'a, şefkat dolu bir hayranlıkla baktı. Cüce bu bakışın mânâsını yanlış anlayıp üzgün bir tavırla başını eğdi ve:

— «Anlıyorum,» dedi, «eğer dövüş olursa, ufacık boyum ve azıcık gücümle pek faydam dokunmayacağımı söylemek istiyorsunuz. Ama, hiç belli olmaz. Bazen öldürmek üzere kalkan bir el bile, küçük bir siv-

risineğin ısırmasıyla duraklayabilir. Ben böyle bir sivrisinek kadar da mı olamam?..»

Pardaillan ciddileşti:

— «Böyle bir şey aklıma bile gelmedi. Senin eşsiz sadakatini küçümsemek aklımın ucundan bile geçmez. Fakat evlâdım, bu dövüş pek müthiş ve kargaşalık korkunç olacak!»

— «Biliyorum. Hiç önemli değil.»

— «Ama, bu işte post da elden gidebilir!»

— «Postum o kadar değersiz ki bundan söz etmeye bile değmez. Hem sonra hayata metelik verdiğim de yok.»

Cüce, bu son sözü acı bir tavırla söylemişti. Pardaillan:

— «Senin boyun ufak ama, yüreğin pek büyük, Chico,» dedi.

— «Sahi mi? Mademki siz böyle söylüyorsunuz, herhâlde bu söyledığınıza de inanıyorsunuzdur. O hâlde ben de size inanıyorum. Zaten sizi tanıdığımдан beri kafamda kendimin bile güç anlayabileceğim bir takım düşünceler belirmeye başladı. Vaktiyle birisi bana bir gün gelip de böyle şeyler düşüneceğimi söyleseydi inanmazdım. Kim olduğunuzu, ne yapmak istediğinizi, nereye gittiğinizi ve gerçek değerinizi bilmiyorum ama sizi gördüğümünden beri çok değiştim. Bir söz söyleyince kafamı allak bullak ediyorsunuz. Beni bir kere övesiniz diye kendimi ateşe bile atabilirim! Yâni demek isteyeceğim, kendimi Don Cesar'ın yanında tehlikeye atmaya karar verirken bunda gerçi ona karşı beslediğim sevginin etkisi oldu. Fakat bu kararı vermemde sizin etkiniz daha büyük oldu. Hakkımda düşünebileceğiniz bazı kötü şeyleri silmek istiyordum. Bana tekrar: '*Chico, sende yürek var!*' dediğinizi duymak istiyordum. Halbuki birçok kimse benim hakkımda, sizin gibi düşünmüyor. Hattâ bazı-

ları bende yürek olduğundan bile şüphe ediyorlar. Ne bileyim işte; ben zaten derdimi anlatamam. Konuşmayı bilmem. Bilmem ama, sizin beni anladığınızdan da eminim. Siz başkaları gibi değilsiniz.»

Pardaillan, Küçük Adam'ın ateşli sözlerinden heyecanlanmıştı:

— «Zavallı çocuk!» Diye mırıldandıktan sonra yüksek sesle ve tatlılıkla:

— «Hakkın var, Chico!» Dedi. «Dediklerini çok iyi anlıyor ve söyleyemediklerini de seziyorum!»

Sonra birden tavrını değiştirerek sordu:

— «Dün nerelerdeydin, Allahaşkına? Seni aramadık yer bırakmadılar.»

— «Kim aradı? Siz mi?»

— «Ben mi? Ben neden arayacakmışım?.. Hani bir dilber hancı kız var ya, o aradı işte!»

Kıpkırmızı kesilen Chico:

— «Juana mı?» Diye sordu.

— «Ta kendisi.»

Cüce hafifçe başını eğdi ve şüpheli bir tavır takınınca, Şövalye:

— «İnanmıyor musun? Benim sözümünden mi şüphe ediyorsun?» Dedi.

— «Hayır. Öyle değil ama, bilmem ki...»

— «Neyi bilmezsin ki?»

— «Bir gün önce beni kapıdışarı edip kovmuştu da. Onun için, inanmam zor olacak.»

— «Ertesi gün Juana'nın seni aratışına inanman mı zor olacak? İşte bu lâf, senin budalalığını ortaya koymaya yeter, Chico... Sen kadınları hiç bilmiyorsun.»

Cüce sevinç içinde:

— «Demek şaka etmiyorsun? Juana beni gerçekten arattı, öyle mi?» Diye sordu.

— «Sana bunu anlatayım diye nefes tüketip duruyorum işte.»

— «Eh, peki...»

— «Pekisi şu: Güreşten sonra git kendisini gör. Bak seni ne güzel karşılayacak. Karşılamazsa bana gel... Ama, hele dur bakalım, önce şu belâdan yakını kurtar da...»

Cüce'nin yüzü sevinçten ışıldıyordu:

— «Kurtaracağım,» diye haykırdı.

Şövalye uluorta söylendi:

— «Hattâ belki de şimdiden çekip gitmek isteyeceksindir.»

— «Ne?.. Don Cesar'ı burada yalnız bırakıp da mı gideceğim? Öyle şey olur mu? Ne olursa olsun, anca beraber kanca beraberiz...»

Pardaillan, memnun bir tavırla Cüce'nin gözlerine baktı:

— «Demek kalıyorsun?» Dedi. «Peki, kal ama, budalalık edeyim deme. Şimdi boşuboşuna ölmenin sırası değil.»

— «Kim demiş boşuboşuna öleceğim diye?»

— «Hah şöyle. Yola gel. Hele şimdi sus! Don Cesar geliyor...»

Bu sırada çadırın kapısında beliren Don Cesar perdeyi kaldırdı ve içeri girmeden:

— «İsterseniz çıkalım, Şövalye. Vakit yaklaştı,» dedi.

Pardaillan:

— «Evet, çıkalım, Don Cesar.» Diye karşılıklıta bulundu.

FIRTINA KOPUYOR!..

Don Cesar güreş alanına doğru giderken Kral'ın locasında meydana gelen bir olayı da burada anlatmadan geçemeyeceğiz.

Fausta, Kral'dan kendi adını verecek herkesin hiç bekletilmeden hemen Kral locasına alınıp karşısına çıkarılması iznini almıştı. Tam Don Cesar, Pardailan ve iki adamla Chico'dan ibaret maiyetiyle alana yollanacağı sırada, toz toprak içinde bir haberci, Kral locasının kapısında belirerek Prenses Fausta'yı görmek istediğini haber vermişti.

Hemen locaya kabul olunan bu adam, Fausta'ya söz söylemeden önce, kendisini dik dik süzen Kral'a bakmıştı. Fausta bu bakışın anlamını kavrayıp:

— «Söyleyeceklerinizi söyleyin Kont, Kral hazretleri izin veriyorlar,» dedi.

Haberci, Kral'ın önünde saygıyla eğildi ve:

— «Madam, dörtmala Roma'dan geliyorum!» Dedi.

İkinci Philippe ve Espinosa kulak kesildiler. Fausta önemsemez bir tavırla sordu:

— «Ne haber getiriyorsunuz?»

Fausta'nın Kont diye hitap ettiği haberci soğukkanlılıkla:

— «Papa Sixte-Quint öldü, madam!» Dedi.

Adamın damdan düşer gibi söylediği bu haber, oradakilerin üzerinde bir şimşek etkisi yaptı. Kendine hâkim olmaya çalışan Fausta bile titredi. Herhâlde böyle bir haber beklemiyordu. Kral ise yerinden sıçramış ve sormuştu:

— «Ne dediniz mösyö?»

Kont tekrar eğilerek konuştu:

— «Kutlu Papa Sixte-Quint hazretlerinin ölmüş olduklarını bildiririm, Majeste!»

Espinosa ise hiddetle homurdandı:

— «Ve benim hâlâ bundan haberim olmasın!..»

Kral, Başyargıç'ın bu sözünü, Roma'dan haber getirecek İspanyol ulağı için hiç de iyiye yorumlanamayacak bir baş işaretiyle tasdik etmiş ve aynı zamanda Espinosa'ya müthiş bir bakışla bakmıştı. Fausta hafifçe gülümsedi. Kral ise soğuk bir tavırla:

— «Tebrik ederim, madam. Sizin gizli haber alma örgütünüz benimkinden daha iyi işliyor,» dedi.

Fausta da her zamanki küstahlığıyla cevap verdi:

— «Çünkü benim gizli örgütümde papazlar çalışmıyor!..»

Philippe homurdandı:

— «Yâni?..»

— «Diyeceğim şu ki, kilise adamları birçok plânın hazırlanmasında ve entrika çevirmekte üstün başarı gösterebilirler. Ancak onlardan, böyle çileli bir yolculuğun gerektirdiği vücut dayanıklılığı ve iyi binicilik beklenemez. Böyle durumlarda câhil fakat iyi bir seyise, en bilgili rahiple değişilmez.»

Kral yumuşadı:

— «Doğru söylüyorsunuz.»

Fausta da Kral'ın onurunda açılan yarayı sarmak için:

— «Majesteniz, Roma'daki adamının elinden gelen bütün gayreti göstermiş olduğunu ve en geç bir münte kadar buraya varacağını göreceklersiniz.»

Kral, Fausta'ya cevap vermeden, Roma'dan gelen kont'a döndü:

— «Acaba papalığa aday gösterilen isimler hakkında bir bilginiz var mı, mösyö?»

Kral, Sixte-Quint'in nasıl ve ne şekilde öldüğünü sormuyordu. Sixte-Quint onun can düşmanıydı. Philippe için asıl önemli olan nokta bu müthiş entrikacıdan yakayı kurtarmış olmasıydı. İkinci önemli nokta da yerine kimin geleceği idi.

Yeni Papa ölen gibi, İspanyol politikasının düşmanı mı, yoksa dostu mu olacaktı? İşte asıl önemli nokta buydu...

Fausta'nın habercisi, yorgunluktan bitmiş bir hâldeydi; ayakta zorla duruyordu. Kral'ın sorusuna:

— «Crémone Kardinali Nicolas Sfondrato'dan söz ediliyor,» cevabını verdi.

Kral, memnun olduğunu belirtti:

— «Bu iyi.»

— «Santi-Quatro Kardinali Jean Fachinette'den de bahsediliyor.»

Kral mânâlı mânâlı dudak büktü.

— «Ayrıca, Saint-Marcel Castagna Kardinali'nin de adı çok geçiyor...»

Kral dudaklarını daha da büzdü. Haberci Kont devam etti:

— «Ancak yeni Papa'nın seçilişinde eski papanın yeğeni Kardinal Montalte'nin büyük rolü olacak. Büyük Kardinaller Meclisi'nin Kardinal Montalte'nin göstereceği adayı papalığa getireceği umuluyor.»

Kral, bir baş işaretiyle haberciye teşekkür ederek, hayâl görür gibi:

— «Yok canım!» Dedi.

Fausta da tatlı bir sesle söze karıştı:

— «Haydi gidin de dinlenin Kont!» Dedi. «Çok yorgun olduğunuz görülüyor.»

Kont, Prenses'in bu teklifini bir daha tekrar ettirmeyecek kadar memnuniyetle kabul etti. Haberci çekilip gittiği zaman Kral, Fausta'ya sordu:

— «Gelecek papa seçiminde önemli bir rol oynayacağı anlaşılan bu Kardinal Montalte dostlarınızdan değil midir, madam?»

Fausta esrarlı bir tebessümle:

— «Öyledir,» dedi.

— «Zannederim şu Crémone Kardinali'nin yeğeni ve Ponte-Maggiore Dükü olan Sfondrato da ahbablarınızdadır.»

Gülümsemesindeki esrar gittikçe daha göze görünür bir hâl alan Fausta:

— «Evet, Majeste. Ponte-Maggiore Dükü de ahbablarım arasındadır,» dedi.

— «Sizin peşinizden İspanya'ya, buralara kadar da gelmişlerdi sanırım.»

— «Ben de öyle zannederim, Majeste.»

Kral bundan başka bir şey söylememişti ama, soğuk bakışları bir an Espinosa'nın gözlerinde durmuş, Başyargıç da bu bakışlara pek anlaşılmaz bir bakışla karşılık vermişti. Fausta, Kral'ın bakışıyla Başyargıç'ın buna verdiği cevabı derhal sezdi ve içinden:

«Espinosa beni iki adamdan kurtaracak. Bilmeden ve istemeden işime yarayacak. Çünkü bu iki kara sevdalı artık fena hâlde canımı sıkmaya başladı.» Diye söylendi.

Ve artık ölmüş olan Sixte-Quint'i de hatırlayarak: *«İhtiyar cambaz nihayet öldü ha?»* Diye düşündü. *«Acaba İtalya'ya mı dönsem? Vaktiyle girişmiş olduğum o büyük işe yeniden başlasam nasıl olur? Sixte-Quint de öldükten sonra karşıma dikilecek güçte kim kalıyor?»*

Gözleri derin derin düşünüyor görünen Kral'a takıldı ve içinden söylenmeye devam etti:

«Hayır! Artık papalık hülyam tamamen söndü. Ama burada giriştiğim iş de önemi bakımından ötekinden aşağı değil. Hem kimbilir, belki de bu yoldan daha emniyetle papalık tahtına ulaşabilirim. Herşeyi düşünmek lâzım. Belki de eski emellerimden vazgeçmiş görünürsem beni daha rahat bırakırlar. Hat-tâ belki ihtiyar cambazın el koymuş olduğu servetimi ve ülkelerimi de yine bana geri verirler. Buradaki işimde başarılı olamasam bile o zaman yine hiç değilse İtalya'ya çekilir, tahtta hüküm sürerim. Hem sonra oğlum, Pardaillan'ın oğlu da var... Müthiş düşmanım öldükten sonra evlâdımı da rahat rahat arayabileceğim demektir. Böylece, sakladığım ve sırrını Myrthis'in bildiği hazine de kurtulmuş oldu... Hiç değilse, oğlum zengin bir insan olarak yaşayacak!..»

Ve kendi kendine şaşmış gibi içinden söylenmeye devam etti:

«Evlâdımı görmek arzusu da neden yine içimde uyandı bilmem ki? Ne olursa olsun, isterse Espinosa, Montalte'yi tekrar Roma'ya göndersin ve İspanya'ya dost bir papa seçilmesine uğraşsın. Ben burada kalacağım. Burada, daha emin adımlarla amacıma ulaşacağım muhakkak...»

Fausta bu kararı verdiği sırada Espinosa da kendisine soruyordu:

— «Siz, madam?.. Şimdi siz ne yapacaksınız?»

Espinosa ne kadar yüksek mevkide bir din görevlisi olursa olsun, kendisine bu kadar serbest bir küstahlıkla ne yapacağını soruşu, Fausta'yı sinirlendirdi. Kral'ın karşısında saygısızlık etmemeyi aklına koyup gayet tepeden bakan bir tavırla sordu:

— «Hangi konuda?»

Espinosa bu kadarcık şeye aldıracak soyundan de-
ğildi. Hiç istifini bozmadan devam etti:

— «Sixte-Quint'in yerine kimin geleceği konu-
sunda, madam...»

Fausta ilgisiz bir edâ ile söylendi:

— «Kimin papa olacağı benim ne umurumda?»

Espinosa parıldayan gözlerini Fausta'ya dikti ve
ağır ağır, tehdit dolu bir sesle:

— «Vaktiyle sizi ölüme bile mahkûm ettiren bazı
teşebbüslere girişmemiş miydiniz? Sizi altetmiş olan
ve demin ölümü haber verilen kimsenin elinde ay-
larca mahpus kalmadınız mı? Bir zaman için vaz-
geçmiş olduğunuz emellerinizin gerçekleşmesi için
en uygun zaman şimdi değil midir?»

— «Söylediklerinizi anlıyorum, Kardinal. Fakat
müsterih olunuz, artık o düşüncelere kafamda yer
yok. Onlardan kendi isteğimle vazgeçtim. Sixte'nin
yerine geçen kim olursa olsun, beni yoluna dikilmiş
görmeyecektir.»

— «Demek madam, bu ölüm, anlaşmamızı de-
ğiştirmiyor ve siz İtalya'ya, Roma'ya gitmek fikrinde
değilsiniz?..»

Fausta:

— «Hayır, Kardinal. Burada kalacağım.» Dedi
ve boğa güreşini bütün dikkatiyle seyrediyormuş gi-
bi görüldüğü hâlde konuşulanalardan hiçbir şey ka-
çırmayan Kral'a doğru dönerek sözlerine şunları da
ekledi:

— «Kral beni İspanya'dan uzaklaştırırsa o başka
tabii...»

İkinci Philippe kadına hayretle baktı. Fakat Es-
pinosa, Kral'a konuşma fırsatı vermeyerek onun ye-
rine konuştu:

— «Kral'ın sizi İspanya'dan uzaklaştırması söz konusu olamaz, madam. Siz onun en gözde misafirisiniz. Majestemiz sizi mümkün olabildiği kadar uzun zaman misafir edecektir.»

Espinosa bu sözlerini insanın sinirine dokunan her zamanki sükûnetiyle ve Kral'a mânâlı bir gözle bakarak söylemişti. Başyargıç bu sözleri söyledikten sonra hemen Kral'ın locasından çekilip gitmişti. Görünüşte en kibar bir asîlzâde edâsıyla söylenmiş olan bu sözlerdeki ince alay ve tehdidi sezebilmek için Fausta kadar zeki olmak gerekti. Müthiş kadın, önünde eğilen insanları yararak kendine yol açan Espinosa'yı arkasından gözle takip ederken, dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. İçinden söylendi:

«Git! Git de, istediğin papa seçilinceye kadar benim Sevilla'da gözaltında tutulmam için emir ver!.. Benim işime yarayan şeyler yaptığının farkında bile değilsin. Tıpkı beni Montalte ile Sfondrato'dan kurtardığını da farketmediğin gibi...»

Beri yandan, Espinosa'nın bakışıyla dikkati çekilmiş olan Kral da:

— «Yok canım!.. Bizi hemen bırakıp gitmek mi istiyorsunuz yoksa, madam?» Diye sordu.

Fausta:

— «Tam tersine, Majeste. İspanya sarayında mümkün olduğu kadar fazla misafir kalmak konusundaki dileğimi belirtiyordum. Yalnız, Majestенizin beni uzaklaştırmak istememeleri şartıyla,» diye ilâve etti.

— «Sizi uzaklaştırmak mı, madam? Aman ya Rabbi! Böyle bir şeyi nasıl düşünebiliyorsunuz? Kardinal, size gayet doğru söylüyordu: Siz, sarayımızın en seçkin konuğusunuz! Sizi mümkün olduğu kadar fazla yanımızda alıkoymak isteriz. Hattâ diyebi-

lirim ki isteseniz de, istemeseniz de bizim âdeta mahpusumuzsunuz, madam... Ama yine de bu mahpusluğun size sıkıntı vermemesi için elimizden geleni yapacağımızdan da emin olunuz!..»

Fausta ciddî:

— «Majeste, iltifat ediyorlar.» Dedi.

İçinden de şöyle diyordu:

«Öyle olsun sayın Kral'ım. Plânım yolunda giderse, yarın da sen benim mahpusum olursun!»

*

Bu işler olurken, ikinci boğa güreşi de olaysız bitmiş ve uşaklar, alanı temizlemeye başlamışlardı. Şimdi üçüncü güreşe, Don Cesar'ın güreşine başlanmadan önce kısa bir ara verilmişti. Don Cesar'ın güreşi programda yer alan en parlak gösteri olacaktı. Bu yarışmayı herkes sabırsızlıkla ve birçoğu da değişik sebeplerden ötürü endişeyle bekliyordu. Halk arasında iki çeşit seyirci vardı: Bunlardan bir kısmı bu güreşi son derece heyecanlı bir gösteri sayanlardı. Bunlar daha kalabalıktı ve gerçek seyircileri teşkil ediyorlardı. Hepsi de cesaretiyle kendilerini hayrette bırakan delikanlının samimî hayranlarıydı. İkinci kısım seyirciler de ya Castrana Dükü'nün gizli derneğine üye olmaları ya da Fausta'nın altınlarıyla satın alınmış bulunmaları sebebiyle bir şeyler bekleyenlerdi ve kendilerini basit seyirciler sırasından çıkarıp fâcianın aktörleri durumuna sokacak olan işareti bekliyorlardı. Bunlar harekete geçtikleri zaman hiçbir şey bilmedikleri hâlde, sırf Don Cesar'ı sevdikleri ve kahramanlarına dokunulmamasını istedikleri için mücadeleye girecek olan asıl seyircileri de peşlerinden sürükleyeceklerdi.

Asîlzâdeler arasında Kral'ın güvenini kazanmış

birkaç kişi, ancak Kral'ın bilinmesini lüzumlu gördüğü kadar şey biliyordu. Geri kalanlar da Don Cesar'ın tevkif edileceğini biliyor ve bunun halkın ayaklanmasına sebep olmasından çekiniyorlardı. Fakat bildikleri çok olsun, az olsun, bütün bu asîlzâdeler, Kral'a ölesiye sâdık kimselerdi. Çünkü Başyargıç sâdece Kral'a sâdık olanları dâvet etmişti. Zaten Don Cesar alanın etrafındaki kulvarda Kızıl Sakal'ın imdâdına koşmaya kalkıştığı vakit kendisine yol verilmemiş olması, kulvarı dolduran asîlzâdelerin hepsinin, onun tevkif edileceğini bilmelerinden ileri geliyordu. Mahkûm adama kimse yardım etmek istememişti.

Beri yandan bu asîlzâdeler ve halk kitlesinden başka, Espinosa'nın topladığı, alanı ve civar sokakları dolduran askerler de vardı ki bunlar bütün askerler gibi kendilerine verilmiş olan emirlere itaat ediyorlardı ve fazlasını bilmek merakında da değildiler. Fakat uzun zaman beklemekten bezmeye başlamışlardı ve bu güreşin sâdece programın son gösterisi olduğunu ve işlerinin onunla biteceğini bildikleri için, onlar da güreşi sabırsızlıkla beklemeye koyulmuşlardı.

Bütün bunlar, uşakların alanı temizlemesi sırasında halk kitlesini neden korkunç bir sessizliğin kapladığını ve niçin bu hâlin fırtınadan önceki ağır durgunluğa benzediğini anlatmaya yeter.

İkinci Philippe hisli bir adam değildi. Merhamet ve hoşgörü gibi nitelikler ona yabancıydı. Zaten bütün o korkunç kudreti de bu hissizliğine ve kendisine inanmış olmasına dayanıyordu.

Az önce neşesinden yerinde duramayan halkın birdenbire sessizleşmesi Kral'ı da etkisi altına almıştı. İkinci Philippe soğuk bakışlarını balkonlardaki gösterişli kalabalığın üstünde gezdirdi. Orada oturanla-

rın hepsi rahat durumlarını onun sayesinde elde etmişti. Kral'ın onlardan korkusu yoktu. Fakat bakışları tribünlere erişince birdenbire kafasında bir soru doğdu:

«Acaba biraz sonra bunlardan kaçısı sağ kalacak?..»

Bakışları bir süre tribünlere takıldı kaldı. Sonra daha uzağa, halk kalabalığına baktı. Orada iğne atılsa yere düşmezdi; insanlar, birbirini çiğner hâldeydiler. Birazdan kargaşalık başlayınca bu zavallı sürünün baştan aşağı kurban olacağından hiç şüphesi yoktu. Merhamet nedir bilmeyen Kral'ın içi titredi ve birdenbire kafasında daha korkunç bir soru belirdi:

«Bu kadar insanı ölüme sürüklemek doğru mudur? Buna hakkım var mı?..»

İkinci Philippe soğuk bakışlarını halk kalabalığından uzun süre ayırmadı. Sonra yavaş yavaş, ileride boğa güreşçilerinin çadır kurmuş oldukları saba-yaya baktı ve düşündü:

«Bu cinayetlere ne lüzum var? Şu delikanlıları niçin korkuyorum? Sanki bir bildiği mi var? Bilse bile elinden ne gelir? Hiç! Bıraksam, yaşasa, daha iyi değil mi? Bütün işlerimin mükemmel bir şekilde yürüdüğü şu sırada ondan ne diye korkayım? Geriye bir Şövalye de Pardaillon meselesi kalıyor... Onu nasıl olsa kafamda mahkûm ettim. Bugün değilse yarın yakalatıp ezebilirim. Evet, evet. Bu cinayetlerden vazgeçmek lâzım.»

Bu sırada bir ses kulağına fısıldadı:

— «Son emirlerimi de verdim Majeste! Artık kurtulamaz... Birazdan ikisi de elimize geçecek!»

Kral, titreyerek başını çevirdi. Arkasında upuzun boyu ve kan rengi Kardinal elbisesiyle Espinosa duruyordu. Az önce kesin kararını vermiş olan Kral, Başyargıç'ı görünce birdenbire kararsızlaşmış ve:

— «Aldığımız haberlerden sonra bu işi ertelemenin doğru olacağı düşüncesinde misiniz, Kardinal?» Diye sordu. «Doğrusunu düşünürsek, Fransa'ya veya başka bir yere kovsak ve bir daha toprağımıza ayak basarsa öldürüleceğini bildirsek yetmez mi?»

Espinosa böyle bir karar değişikliğini hiç beklemiyor olmalıydı. Fakat hiç renk vermedi ve ne hayret, ne de memnuniyetsizlik belirtisi gösterdi. Herhâlde efendisiyle sinsi bir tarzda mücadeleleye ve kendi fikirlerini onunkilermiş gibi Kral'a kabul ettirmeye alıştı. Sanki iradesini ona da aşılama istiyormuş gibi siyah gözlerini Kral'ın soğuk bakışlı gözlerine dikti ve söylendi:

— «İş sadece bu delikanlıya kalsaydı, kendisinden kolayca kurtulabilirdik, Majeste! Fakat beri yanda o Pardaillan da var...»

Bu sözlerle kulak kabartan Fausta'nın da içi titreyivermişti. Aman ya Rabbi!.. Sakın Kral, birdenbire affetmeye filan kalkışmasındı?.. Hele o Pardaillan'ı affetmek!.. O da Espinosa'ya yardım etmek istercesine gözlerini Kral'a dikmişti. Fakat Philippe zaten Pardaillan'ı affetmek niyetinde değildi. Hemen cevap verdi:

— «Pardaillan meselesini size bırakıyorum. Ama onun da idamını geciktirebiliriz!..»

Espinosa şiddetle cevap verdi:

— «Mösyö de Pardaillan, küstahlığının gerektirdiği cezayı lüzumundan fazla bekledi bile. Bu ceza fazla gecikmemeli. Bu mesele Majeste'nin kişiliğiyle ilgilidir. Ben sağ oldukça kimse ölüm cezasını göze almadan Majestemin şahsına el ve dil uzatamayacaktır!»

Kral boyun eğdi. Fakat hâlâ, tamamiyle razı olmuş görünmüyordu. Espinosa, yüreğinden geçenleri okumak isteyen gözlerle Fausta'ya baktıktan sonra:

— «Hepsi bu kadar da değil Majeste!» Dedi.
«Madam Fausta da benim meseleyi büyültmediğime şahittir.»

Fausta şaşaladı:

— «Ben mi? Benim şahitliğimin size ne bakımdan faydası dokunabilir ki?..»

Espinosa her kelimesinin üstüne basa basa konuştu:

— «Şimdi anlayacaksınız, Madam. Bazı hainler, bazı delileri bir araya getirerek Majestemize karşı ayaklanmayı, hattâ bütün halkı isyan ettirmeyi ve tahta bu delikanlıyı oturtmayı tasarlıyor ve buna hazırlanıyorlar. Halbuki Majeste, birdenbire bu delikanlıya merhamet hisleri beslemeye başlıyor!»

Kral yüksek sesle:

— «Siz neler söylüyorsunuz Kardinal? Kellenizle oynadığınızın farkında mısınız?..» Diye bağırdı.

Espinosa soğuk bir tavırla:

— «Biliyorum Majeste!» Dedi.

Philippe homurdandı:

— «Ne diyorsunuz bakayım?.. Tekrarlayın şunu!»

Espinosa da homurtudan farksız bir sesle:

— «Diyorum ki İspanya tahtına, hattâ belki de Kral'ın canına karşı bir suikast hazırlandı. Diyorum ki bu suikast olayı burada, belki de birazdan patlak verecek... Diyorum ki bu hainlik, müthiş bir örnek olacak ve uzun zaman unutulmayacak bir ceza ister... Diyorum ki hareketi bastırmak için her türlü tedbir alınmıştır... Ve bu dediklerim için de burada hazır bulunan Prenses Fausta'yı şahit gösteriyorum!..»

Fausta, son derece kendine hakim bir insan olmasına rağmen, denize düşüp de tutunacak bir şey ara-

yan kimsenin bakışlarıyla etrafına bakınmaktan kendini alamadı. İçinde, düşünceler birbirini kovalıyordu:

«Espinosa herşeyi biliyor. Acaba nasıl öğrendi?.. Kimden öğrendi?.. Kimden öğrenirse öğrensın! Demek suikastçiler arasında biraz altın veya bir unvan uğruna hepimizi ele veren bir gammad var... Herhâlde tutuklanacağım!.. Mahvoldum! Budalacasına bu papazın kurduğu tuzığa düştüm. Beni de buraya kolayca getirtip kısıkvrak yakaladı... Hiç olmazsa üç muhafızımı getirseydim! Dövüşmeden ölmezdim!..»

Bu düşünceler yıldırım hızıyla kafasından geçerken Fausta'nın yüzü değişmemişti. Bu yüzde, az önceki hayret tebessümü olduğu gibi kalmıştı. Fausta kazanılmış oyun karşısında olduğu kadar, kaybedilmişinde de soğukkanlılığını korumasını bildirdi... Şüphe içinde titreyen Kral, ona doğru eğilip:

— «Duydunuz mu, Madam? Söyleyin!.. Anlatın bakalım!..»

Diye sinirli sinirli sorduğu zaman, mağrur başını kaldırdı ve Espinosa'nın gözlerinin içine bakarak:

— «Sayın Kardinal'in söyledikleri gerçeğin ta kendisidir...» Dedi.

Kral sert bir sesle sordu:

— «Peki, nasıl oluyor da bunu bildiğiniz hâlde bana haber vermiyorsunuz?..»

Fausta cesareti kendisi için tehlikeli olabilecek bir dereceye kadar vardırırmak üzereydi. Şimdiye kadar bu cesaretini birçok vesileyle ispat etmiş olan bu yaman kadının eli belindeki küçük hançerin kabzasıyla oynuyor ve kartal bakışlı gözleri, Kral'ın balkonuyla yer arasındaki mesafeyi ölçüyor ve ağzı son ve en küstahça sözlerini söylemek için açılıyordu ki birdenbire Espinosa'nın soğuk sesi duyuldu:

— «Bendeniz, Prenses'in şahitliğine, sözlerimin kendisi tarafından tasdik edileceğini bildiğim için başvurdum. Fakat kendisinin böyle çılgınca ve daha başından başarısızlığa mahkûm bir teşebbüse geçtiğinden şüphe ettiğimi söylemek istemedim. Prenses, Majeste'ye bir şey söylemediyse, bunu kimseye iftira etmiş olmamak için yaptı. Üstelik benim herşeyi bildiğimin ve her ihtimale karşı tedbir aldığımın da şüphesiz farkındaydı.»

Fausta, kendisini mahvedecek olan sözleri söylemedi. Sıçramak için gerilen bacakları gevşedi. Eli hançerin kabzasından ayrıldı ve Başyargıç'ın sözlerini başıyla doğrularken düşündü:

«Espinosa beni neden kurtarıyor? Bir şey bilmiyor da sâdece benim gözümü korkutmak mı istiyor? Yoksa kendi gücüne olan güveni yüzünden bana önem mi vermiyor? Kimbilir... Fakat bunu bilmem lâzım. Öğreneceğim! Evet, muhakkak öğreneceğim!..»

Kral da Başyargıç'ın sözleriyle sâkinleşerek Fausta'dan özür diledi:

— «Sinirlenişimden ötürü beni bağışlayınız, madam! Başyargıç'ın söyledikleri o kadar inanılmaz, akıl almaz şeylerdi ki herkesten ve herşeyden şüphe etmekte haklıydım...»

Fausta, Kral'ın özür dileyişini, önemsemediğini açığa vuran bir baş işaretiyle kabullendikten sonra alanı seyreder göründü. Espinosa ise, Kral'dan istediğini henüz koparamadığı için, yine esrarlı bir sesle İkinci Philippe'ye döndü:

— «Majeste, size gerçeği haber verdikten sonra canınıza kasteden bu hainleri affetmek lütfunda bulunduğunuz için hemen şimdi gidip daha önce verdiğim emirleri arzuunuza göre değiştireceğim! Böylece

meydanı onlara boş bırakacak ve istedikleri hainliği rahat rahat yapmalarına fırsat vermiş olacağım!..»

Espinosa bu sözlere cevap bile beklemeden sert adımlarla balkondan dışarıya doğruldu. Fakat Kral arkasından seslendi:

— «Durunuz Kardinal!..»

Espinosa zaten bu emri bekliyordu ve efendisinin kendisini durduracağından emindi. Acelesiz, memnuniyetini açığa vurmayan, usta bir hareketle geri döndü ve gelip tekrar Kral'ın koltuğunun arkasında yerini aldı. O zaman Kral, balkondakilerin hepsinin duyacağı epey yüksek sesle:

— «Kardinal!» Dedi. «Siz benim en sâdık tebaamdan birisiniz ve bugün bize yapmış olduğunuz hizmeti unutmayacağım!..»

Espinosa, Kral'dan istediğini koparmış ve hattâ Kral'ı kendisinden üstü kapalı bir surette özür dilemek zorunda bırakmış olmanın verdiği hazla eğildi.

Kral sözlerine şunları ekledi:

— «Şu Don Cesar'ın güreşini de başlatın bakalım. Endülüs'te kazandığı ünü hak edip etmediğini pek merak ediyorum doğrusu...»

CHICO'NUN ZAFERİ

Don Cesar alanın çevresindeki kulvarda, bir elinde pelerini, diğerinde kılıcı olduğu hâlde bekliyordu. Pelerini kırmızı ipekten olup gayet ufaktı. Kılıcına gelince o zamana kadar hiç kullanmadığı bu silâh da çağının bilhassa demirciliği pek ileride olan Toledo şehrinin en usta demircilerinden birinin yapısı, küçük fakat dayanıklı ve esnekti...

Don Cesar, Pardaillan'la konuşmaktaydı. Yanında ayrıca iki yardımcısıyla Chico duruyordu. Alanın giriş kapısının yakınındaydılar. Şövalye gösteriyi buradan seyretmeye karar vermişti. Çünkü gözüne kestirdiğine göre, bir olay çıkarsa buradan alana girmek ve işe karışmak çok kolaydı. Alanın giriş kapısının çevresi hiç şüphesiz o günkü olaylar için getirilmiş kalabalık bir insan kitlesiyle çevriliydi. Pardaillan da, Don Cesar da orada bulunan bu kalabalığa dikkat etmediler.

Güreşe başlama zamanı gelince Don Cesar, Şövalye'nin elini sıkarak alana koştu ve boğanın çıkacağı kapının tam karşısında, hayvanın hücumunu karşılamaya hazır bir hâlde beklemeye başladı. İki yardımcısıyla artık hep yanında bulunacak olan uşağı Chico da onun arkasında yer aldılar.

Boğa güreşçisinin meydana girdiğini görünce, boğanın salıverilme zamanının geldiğini anlayan alandaki züppe asiller kalabalığı, tabana kuvvet, alanın etrafındaki kulvara ve tribünlerinin altına kaçtılar. Bu hızlı ve darmadağın kaçış her zaman olduğu gibi yine seyircilerin gülüşmelerine yol açtı.

İkinci Philippe'nin yüzüne bakıp düşüncelerini okuyarak kendilerine ona göre çeki düzen vermeye alışmış olan asîlzâdeler, Kral'ı hiç umursamadan kahkahayı basıyor, alandan kaçanlarla kaba kaba alay ediyorlardı. Halk da kendini onlara uyduruyor, asîlzâde kalabalığı gülerse, halk da gülüyor; alkışlarsa, halk da alkışlıyor; somurtursa, halk da somurtuyordu. Kendi başlarına ve istedikleri gibi eğlenmeye hakları yoktu. Çünkü aralarında boyuna Engizisyon casusları dolaşıyordu. Hoşa gitmeyecek ufak bir alkış, bir söz veya kahkaha, bu işi yapanın başına anlatılmaz belâlar getirebilir, onun Engizisyon zindanlarını boylamasına yol açabilirdi. «*Kutsal Ev*» denilen bu, gün görmez zindanlar, her zaman tıklım tıklım doluydu ve oraya bir kere girenin de bir daha ne zaman çıkacağı belli olmazdı.

Asîlzâdeler, Don Cesar'ın Kral tarafından ölüme mahkûm edildiğini biliyorlardı. Bu yüzden güreş alanına çıkan delikanlıyı diğer güreşçileri alkışladıkları gibi alkışlamaktan, ona sevgi gösterisinde bulunmaktan, dikkatle kaçınıyorlardı. Birden bütün meydanı bir ölüm sessizliği kaplamıştı.

Fakat halk, Don Cesar'ın mahkûm edildiğini bilmiyordu. Bilenler sâdece Fausta'nın veya Dük de Castrana'nın adamlarıydı ve onlar da kendisini canla başla korumaya kararlıydılar. Ne var ki Don Cesar, aslında halk tarafından çok sevilen bir kimseydi. Zaten bugün buraya gelmelerinin ve saatlerdir beklemelerinin sebebi de o değil miydi?..

Asîlzâde tribünlerindeki sessizlik, ilkönce seyirci halk kalabalığını da şaşırttı. Fakat hemen arkasından Don Cesar'a karşı besledikleri sevgi daha ağır bastı. Üstelik halk sevdiği adamın bu kadar soğuk karşılanmış olmasına da fena hâlde kızdı ve bu hareketi protesto etmek arzusuna kapıldı. Don Cesar meydanın

ortasında, bir tarafın sessizliğini ve öbür tarafın da hiddetini farkederek acı acı gülümsedi. Böyle karşılanmaya alışık olmadığı için çok üzüldüğü belliydi. Halk da onun bu üzüntüsünü sezmiş olacak ki mırıldanmaya başladı. Sonra bu mırıltı gittikçe artarak homurtu haline geldi ve nihayet kulakları sağır eden bir alkış tufanı koptu... Bu, asîlzâde gürûhunun sessizliğine, halkın verdiği cevap oldu.

Don Cesar, halkın gösterdiği bu ilgiye çok sevinecek Kral balkonuna ve asîlzâde tribünlerine sırtını çevirdi, zayıf bir kılıç işaretiyle kendisini alkışlayan halkı selâmladı. Sonra Kral balkonuna döndü ve Pardaillan'ı bile hayran bırakan bir jestle Kral'ı da selâmlayıp Philippe'yi, ölüme mahkûm ettiği adamın selâmına karşılık vermek zorunda bıraktı. Fakat Kral'ın, önce halkın, sonra da kendisinin selâmlanmasını hazmedemediği de yüzündeki soğuk ifadeden belli oldu.

Don Cesar'ın çabucak karar verip yaptığı bu hareket, sâdece Kral ve hiddetle mırıldanan asîlzâdeler tarafından anlaşılmakla kalmadı. Fakat halk da bunu farketmiş olduğunu Don Cesar'ı tekrar daha şiddetle alkışlamakla belli etti. Şüphesiz aynı şeyi Pardaillan da anlamamazlık edemezdi. Nitekim delikanlının bu müthiş cesaretini o kadar beğendi ki kendini tutamayıp yüksek sesle haykırdı:

— «Bravo Don Cesar!»

Don Cesar, kendisi için özellikle değerli olan bu seslenişe dostça bir gülümseyişle cevap verdi.

Bu gibi küçük olaylar, günümüzde meydana gelseydi, belki de üzerinde durulmazdı. Fakat o çağda bunların önemi büyüktü. Çünkü dünyada bir İspanyol asîlzâdesinden daha mağrur ve alıngan kimse düşünülemez. Kral ise, memleketin bir numaralı asîlzâdesi olduğu için onun onuruna dokunmak demek,

bütün asîlzâdeleri küçük görmek demekti. Bu ise, derhal cezası verilmesi gereken müthiş bir cinayetti...

Ve Don Cesar dedikleri asâlete sadece mesleği sâyesinde yükselmiş olan, ne olduğu belirsiz delikanlı, Kral'ın onuruyla oynamıştı!.. Şu aşağılık halk kalabalığı da sevinçten ter ter tepinerek kendisini desteklemeye kalkışmıştı... Ve nihayet bir yabancı olan Fransız Şövalye de yüksek sesle bağırarak bu hakarete katılmıştı.

Bunlar dayanılır şeyler miydi?..

Asîlzâdelerin kafaları kızıyor, gözleri parlıyordu. Eğer şu anda dikkati başka bir tarafa çekecek bir olay meydana gelmezse müthiş bir kargaşalık başgöstercek ve asîlzâdeler yalın kılıç halkın üstüne saldıracaklardı ve Espinosa'nın umduğundan büsbütün başka bir çatışma başlayacaktı.

İşte tam bu sırada bütün dikkatleri üstüne çeken bir küçük olay meydana geldi. Bu olaya kendi de farkında olmadan yol açan Chico idi.

Ufacık boylu Chico'yu bütün Sevilla halkı tanırdı. Fakat her zaman paramparça elbiselerle dolaşan Cüce'yi böyle pırıl pırıl, göz kamaştırıcı kıyafetiyle gören seyirciler hayretten donakalmışlardı. Ve meydana esen fırtınalı havayı yatıştırmak için, kalabalık arasından bir sesin:

— «Yahu bu bizim Chico be!..»

Diye bağırması yetmişti. Bütün gözler Cüce'ye çevrilmişti. Birbirlerine diş bileyen asîller de, halk da bir anda kinlerini unutarak, Cüce'yi hayran hayran seyretmeye koyuldular Don Cesar'ın selâmı meselesi unutuldu. Hattâ Don Cesar'ın kendisi bile bir an unutulurak gölgede kaldı. Kral da bu ufacık yaratığa gülümsemek tenezzülünde bulunduğu için dört bir yandan hayranlık belirten sesler yükseldi. Özellikle asîl

kadınlar Cüce'ye olan sempatilerini göstermekte erkeklerden çok daha ileri gittiler.

Chico ömründe hiçbir vakit bu kadar ilgi göreceğini hayâl bile etmemişti. Zaten şimdiye kadar böyle bir gösteriye katılmış da değildi. Yirmi yaşında olmasına rağmen hâlâ sıkılğan ve çekingendi... Aklında şu düşünce dolaşıp duruyordu:

«Acaba benim küçük hanımım burada mı?.. Ah bir burada olsa da beni görse ve söylenenleri duysa!.. O zaman benim de erkek olduğumu ve kendisini bir erkek gibi sevdiğimi anlardı. Ah kendisini ne kadar sevdiğimi ve icap ederse uğrunda kanımın son damlasına kadar akıtacağımı bilse... Ah bir burada olsa!..»

Halbuki küçük Juana oradaydı. Orada, kalabalık arasında kaybolmuş bir yerde... Chico onu görmüyordu ama o, Chico'yu görüyordu. Yalnız görmekle kalmıyor, halkın hayranlık ifade eden seslenişlerini ve kibar kadınların dudaklarından dökülen gönül okşayıcı sözleri de işitiyordu. Hattâ sevgilisinin hülyasına dalmış olan Cüce'nin gördüğünden fazla olarak, bazı kibar kadınların El Chico'ya çapkın gözlerle baktıklarına da şahit oluyordu.

*

Juana o sabah Endülüslü birçok genç kızın yaptığı gibi töreni kaçırmak istememiş ve en şık elbisesini giymişti. Juana'nın şıklığa ve süse merakını, babasının da bu uğurda para harcamaktan çekinmediğini bildiğimiz için genç kızın nasıl yıldızlar gibi göz kamaştırdığını da tasavvur edebiliriz... Böyle krallıklar gibi süslenip güzelleştiği sırada, handa birdenbire Pardaillan'la karşılaşmıştı. Şövalye, Juana'nı heyecanlanıp kızardığını farketmemiş gibi davranı-

rak kendisini yavaşça elinden tutup, genç kızın özel odasına götürmüş, orada bir zaman başbaşa kalmışlardı.

Pardaillan bu kadar heyecanlı görünen genç kıza orada neler söyledi? Bunu belki de hikâyemizin devamı bize anlatacaktır. Şimdilik şu kadarını söyleyebiliriz ki bu konuşma epey uzun sürdü ve odasından çıktığı vakit Juana'nın gözleri şaşılacak kadar kızarmıştı. Belki o kadar kızarmamıştı da, genç kızın dadısı Barbara'ya öyle geldi. Bu dadı kızcağızı delicesine sever, onun peşinden ayrılmaz ve her isteğini yerine getirirdi. Yalnız onun da garip bir huyu vardı. Juana en basit bir istekte bulunmuş olsa bile Barbara homurdanmaya, söylenmeye başlar, Tanrı'ya, evliyalara sığınır ve Juana'nın hiçbir arzusuna hemencecik razı olmaya yanaşmazdı. Bu direniş karşısında Juana istediğinden vazgeçmeye kalkışsa dadı tekrar homurdanmaya, söylenmeye, yeminler etmeye koyulur; biraz önce savunduğunun tam tersini savunmaya kalkıştığını farketmeden tekrar ağzını açar, gözünü yumardı. Juana, dadasının bu huyunu bildiği gibi kendisini nasıl delice sevdiğini de bilirdi. Onun için Barbara ağzını açtığı vakit hiç sesini çıkarmaz fakat yine bildiğini okumaktan da şaşmazdı. Pardaillan'la konuşması da boğa dövüşünü seyre gitmek için verdiği kararı değiştirtmemişti. Yola çıkmak vakti gelince, Barbara'ya da birlikte gelmesini söyledi ve söylenmesiyle beraber dadının bomba gibi patlaması da bir oldu:

— «Nee?.. Boğa güreşine mi gideceksiniz?.. Sizin gibi bir hanım boğa güreşine gidecek ha? Aman ya Rabbi! Acaba dünyada kulaklarımın bu kadar münasebetsiz bir istek duyduğu oldu mu? Orası kendini bilen kızların yeri mi? Ha?.. Hiç değilse tribünlerdeki kibar hanımlar arasına katılmış olsaydınız aklım ererdi. Sanki aralarında sizden iyisini mi bulacak-

lar?.. Böyle zarif, böyle şık bir hanım aralarında var mı acaba?.. Bence sizin yeriniz onların yanı da değil, ancak Kral'ın locası olabilirdi... Yoksa, öyle halkın arasına katılmak, pis heriflerin arasında ezilmek, itilip kakılmak, havasızlıktan boğulmak... Yoo!.. Bu kadarına delilik derler vallahi!..»

Juana bu sözlere kızmıştı. Arzusunda ayak diredikten başka, tribünlere dâvet edilmediği için, çaresiz halk arasına katılmak zorunda kalacağını, eğer Barbara gelmezse yalnız gideceğini söyledi. Bu sözler de dadıyı hop hop hoplattı:

— «Nee?.. O kalabalığa yalnız başınıza mı katılacaksınız? Allah Allah... Hem evinizde benin gibi güçlü kuvvetli hizmetçiler bulunsun, hem de yalnız gidin... İşte akıl sır ermeyecek bir iş daha. Yalnız giderseniz orada sizi kim koruyacak, sataşanları kim başınızdan defedecek?.. Yoksa o kadar ihtiyarlayıp işe yaramaz hâle geldim diye mi beni istemiyorsunuz? Öyle şey yok... Ya ben de gelirim yahut sizi de bırakmam. Birisi size sataşsın da o zaman ihtiyar sandığınız Barbara neler yaparmış görün!..»

Böylece birlikte kalabalığa karıştılar. Giralda kadar şanslı çıkmayan Juana; ne oturacak bir yer, ne de üstünde ayakta duracak bir sıra bulabildi. Ufak boyu ile hiçbir şey göremiyordu ama, çevresindekiler olanı biteni o kadar yüksek sesle anlatıyorlardı ki herşeyi görmüşçesine izliyordu. Pardaillan'ın müthiş bir cesaretle ortaya atılarak Kızıl Sakal'ı kurtarışını da böylece öğrenmişti de heyecandan yüreği ağzına gelmişti. Fakat birdenbire o sabah Şövalye'den dinlediği sözleri hatırlayınca heyecanı, yerini tatlı hayâllere bırakmıştı.

Kalabalık arasından bir ses: «*Yahu bu, bizim Chico!*» Diye bağırıldığı zaman da Juana'nın yüreği tekrar, bir an önce çarptığı gibi çarpmıştı. Bunun sebe-

bini kendisi de bilmiyordu. Görmek istiyor, parmaklarının ucuna kalkıyor, yerinde sıçırıyor, fakat meydanadaki Cüce'yi bir türlü seyredelemiyordu. Ancak onun alkışlandığını ve hakkında söylenen övgü dolu sözleri duymuyor değildi. Aman ya Rabbi! Chico'nun bu kadar göz kamaştırıcı biri olduğunu kimden dınlese, söyleyenin aklından şüphe ederdi. Chico'nun bu kadar beğenilmesinden hoşlanmıyor değildi, fakat özellikle asıl kadınların övgülerini işitip kendisinin bu kadınlar yanında bir hiç olduğunu düşündükçe hırsından kendini yiyip bitiriyordu.

Bir ara dayanamaz oldu. Her ne pahasına olursa olsun Chico'yu görmeye karar verdi. Acaba kibar kadınların bu kadar hoş, zarif buldukları Chico, canlı bir bebek gibi evirip çevirdiği, istediği gibi oynattığı Chico muydu? Sakın bunda bir yanlışlık olmasındı?.. Bir aralık fena hâlde sinirlenip hiddetlenerek, Barbara'ya bağırdı:

— «Canım, beni kucağına alsana!.. Ben de Chico'yu göreyim!»

Sesi o kadar değişmişti ki, bu hâle şaşırın Barbara hemen ilk defa olarak homurdanıp söylenmeyi unuttu ve hanımının yüreğinde pek de anlayamadığı bir şeyler olduğunu sezerek hemen Juana'yı havaya kaldırıp omuzlarına oturttu.

İşte o zaman küçük Juana, gösterişli elbiseleri içinde pırıl pırıl parlayan Chico'yu gördü. Fakat gördüğü insan ona sanki hep o bildiği Chico değilmiş, sanki çocukluk arkadaşı Chico'dan başkasıymış gibi geldi. Halbuki Chico yine o Chico idi. Üstündeki şık elbisesinden ve şimdiye kadar Juana'nın hiç görmediği çalımlı tavrından başka değişik bir tarafı yoktu. Fakat Chico'da başkaca hiçbir değişiklik olmamasına rağmen Juana'ya tamamen yabancıymış gibi geliyordu. Acaba Chico'da kendisinin anlayamadığı, bile-

mediği, sezemediği bir başkalık mı vardı? Belki... Fakat küçük Juana bunların hiçbirini farkedecek durumda değildi. Bir sürü kibar ve güzel kadının ağzında El Chico hakkında övgü dolu kelimeler dolaşırken, Juana ne yaptığını bilmeden haykırdı:

— «Benim o! O bebek benim!..»

Öfkelendiği zaman tepinmek âdetiydi. Şimdi Barbara'nın omuzlarında oturduğu için havada sallanan minimini ayaklarıyla tepinemedi. Fakat dadısının karnını davul gibi dövmeye başladı. Zavallı Barbara neye uğradığını anlayamadı. Hanımını da bırakamadı ve can acısıyla bağırmaya koyuldu:

— «Amanın! Amanın!.. Ne yapıyorsunuz küçük hanım? Ne oldunuz böyle? Biraz kendinize gelin, canım!.. Karnımı deşeceksiniz!..»

Fakat küçük hanımda söz dinleyecek hâl yoktu. Nasıl biraz önce: *'Beni kucağına alsana!'* Diye bağırdıysa, yine aynı edâ ile ve bir yandan da topuklarıyla Barbara'nın karnını döverek hırçın hırçın haykırdı:

— «İndir beni! İndir beni!.. Bu edepsiz kadınları gözüm görmesin! Beni deli edecekler!..»

Zavallı dadı iyice afallamış bir hâlde, ne yapıp ne edeceğini şaşırarak küçük hanımı yere indirirken yüzüne baktı. Yalan değildi; küçük hanım, aklını kaybetmiş benziyordu. Juana, zavallı kadının aklını başından büsbütün uçuracak yeni bir harekette daha bulundu. Hemen, Barbara'nın eline yapıştı. Hıçkıra hıçkıra onu sürüklerken söylendi:

— «Gel! Gidelim buradan!.. Artık bir dakika bile kalmayalım! Ben ne bir şey görmek, ne de bir şey duymak istiyorum!»

Ve dadıyı büsbütün deli eden şu sözleri ekledi:

— «Hay sana lânet olsun! Nereden aklına geldi de beni buraya getirdin, bilmem ki!..»

Barbara süt dökmüş kedi gibi küçük hanımının peşinden giderken kendi kendine homurdanıyordu:

«Zamane kızı! Hem boğa güreşine gidelim diye ter ter tepindi. Geldikten sonra da haydi gidelim diye tutturdu... Muhakkak aklını oynattı! Başka ne olacak?»

Küçük Juana böylece boğa güreşinin sonunu beklemedi ve bu sâyedde de gösteriden sonra çıkıp birçok seyircinin hayatına mal olacak kargaşalıktan kurtuldu.

Chico, Juana'yı görmediği için genç kızın kapıldığı sinir krizini de öğrenemedi. Acaba görmüş olsaydı, o sâf yüreğiyle bunun anlamını kavrayabilecek miydi? Zaten Juana da kendi içinde geçmekte olan değişiklikten o kadar habersizdi ki belki o anda Chico ile karşılaşmış olsaydı zavallıyı döver, yerlere serer, üstüne çıkıp sivri topuklarıyla onu çiğnerdi.

YAŞASIN KRAL CARLOS!

Bu sırada boğa da meydana salıverilmişti. Hayvan her vakit olduğu gibi bu sefer de zifirî karanlık bir yerden güneş içindeki bir yere çıkan canlının kamaşan gözleriyle ortalığı şaşkın şaşkın seyretti. Kararsız, duraladı, kuyruğuyla sağrılarını dövdü ve başını salladı. Don Cesar ise boğaya ışığa alışmak imkânını verdikten sonra pelerinini açıp göstererek yüksek sesle bağırıp hayvanı coşturmaya uğraştı.

Boğa bu dâveti tekrarlatmadı. Kızıl pelerin hemen gözünü aldı. Başını eğip pelerine doğru saldırıverdi.

Bu an, Don Cesar'ın ölümünü isteyen seyirciler için müthiş bir heyecan saniyesi oldu. Pardaillan bile bu manzaranın heyecanına kapılarak azgın boğa ile karşısındaki delikanlının mücadelesini dikkatle seyretmeye koyuldu.

Don Cesar yere mihlanmış gibi duruyor, kımıldanmadan boğanın hücumunu bekliyordu. Tam hayvan kızıl pelerini boynuzlayacağı sırada âni bir hareketle pelerine yer değiştirtti. Boğa pelerine ve kendisine sürünürcesine geçti.

Bir saniye sonra seyirciler, Don Cesar'ın, evinde geziniyormuşçasına, pelerini omuzunda, boğanın hücum ettiği yerde sâkin sâkin dolaştığını gördüler. Hayvanın hücumunun bu şekilde karşılanması, sonsuz bir alkış tufanına sebep oldu. Asîlzâdeler bile güreşçiye Kral'ın gözünden düşmüş biri olmasına rağmen alkışladılar. Hattâ Kral bile takdir işareti yapmaktan kendini alamadı.

Boğa, hücumunun boşa gitmiş olmasının da verdiği şaşkınlıkla yeniden hücumla geçti. Don Cesar pelerinine sarınmıştı. Arkasını boğaya dönmüş, rahat rahat yürüyordu. Boğa kudurmuşçasına sağa saldırdı, karşısında pelerini buldu. Geriye döndü, daha müthiş bir hızla sola saldırdı. Rastladığı şey yine kırmızı pelerin oldu. Çünkü Don Cesar vücudunu bir sağa, bir sola kıvrarak hayvanın bütün hücumlarını savuşturuyordu. Bununla da kalmıyor boynuna yarım daire çizerek yürüyor, fakat boğanın bu düzenli yürüyüş sırasında yaptığı bütün saldırılar boşa gidiyordu.

Ve alkışların sonu gelmiyordu.

Boğa bütün hücumlarının boşa gittiğini görünce, bir an duraladı ve düşünür gibi bir tavır takındı. Sonra ayağıyla toprağı eşeledi, kulaklarını dikti ve hız almak için geriledi... Don Cesar'a gelince, pelerini gererek vücudundan biraz açıkta tuttu. Boğanın tam karşısına geçti. Kendisine iyice yaklaştı ve bir ayağını ileri uzatarak hayvanı kızdırmaya çalıştı. Tam boğa düşmanını gözüne kestirip yeniden saldırıya geçmişti ki, pelerin birdenbire aşağıya düşüverdi ve Don Cesar vücudunu hafifçe büküp hücumu tekrar savuşturdu... Fakat bu defa ufacık kılıcının ucunda boğanın boynuzlarından çekip aldığı kurdelâlar sallanıyordu!..

O zaman bütün bu sahneleri soluk soluğa ve heyecanla seyreden halk birdenbire ve çıldırmışçasına bağırıp çağırmaya, Don Cesar'ı alkışlamaya başladı. Her tarafta heyecandan sapsarı kesilmiş yüzler ve yuvalarından fırlamış gözler görünüyordu. Tribünlerdeki kibar hanımlar, kendilerinden geçmiş bir hâlde, korku ve takdir çığlıkları atıyorlardı. Asîlzâdelerden birçoğunun ağzı şaşkınlıktan açık kalmıştı.

Don Cesar'ın kendine has bir güreş stili vardı. Bo-

ğanın hücumunu yerinden bir adım bile kıpırdanmadan bekliyor ve hafif bir bel kırışıyla savuşturuyordu. Seyirciler her seferinde, Don Cesar'ın bu defaki müthiş saldırıdan kurtulamayacağını, zira geciktiğini hesap ediyor, fakat delikanlının ufak bir vücut hareketiyle boğanın bu hücumunun da tam zamanında boşa çıktığını görerek heyecandan heyecana düşüyorlardı.

Yaşadıkça kendisine karısının ihanetini hatırlatan bu delikanlıya beslediği kin, ne kadar büyük olursa olsun, Kral da locasında, heyecanını tutmak için dişlerini kıracakmışçasına sıkıyordu.

Yalnız Espinosa her türlü heyecana karşı bağışıklıymışçasına sâkindi.

Bu arada şunu da belirtelim ki, Kral'ın Don Cesar'ı mahkûm ettiğini bilen asîlzâdelerden bazıları da için için delikanlının güreşten galip çıkmasını istiyorlardı. Halkın heyecanı ise zaptolunmaz bir dereceye varmıştı. Ortalık alkışlar, nâralar ve çığlıklarla inim inim inliyordu.

Fakat gösteri henüz sona ermiş değildi.

Don Cesar boğanın boynuzlarındaki kurdelâları aldıktan sonra güreşin galibi sayılır ve isterse meydanı terkedebilirdi. Fakat onun âdetiydi: Hüneriyle boğayı alandan çıkarıp kovmadan ortadan çekilmezdi. Bunun için de boğanın sahaya girdiği kapıya gider, hayvanı oraya çekip kendine saldırtır, nihayet ustalıkla bir kolayını bulup, hızla saldıran boğayı, geldiği kapıdan içeri sokardı.

Alanın ortasında boğanın hücumlarını karşıladığı vakit, hiç değilse arkasında boş bir alan vardı ve gerekirse gerileyebilirdi. Fakat giriş kapısının önünde bu ümit de yoktu. Gerileyemezdi. Ancak sağa, sola kaçabilirdi. Eğer boğanın geçeceği kapıyı açmakla görevli hademe, bir saniye tereddüt ederse Don Ce-

sar'ın işi bitikti. Bu ân, güreşin en tehlikeli sâniyesiydi.

Halk bunu biliyor ve bu ânı soğukkanlılıkla karşılamak için derin derin nefes alıyordu. Don Cesar da kendisine çizdiği güreş programının son bölümüne hazırlanıyordu. Fakat hazırlık yapanlar sadece halkla Don Cesar değildi. Öte yanda Espinosa'nın askerleri de Prens'i tutuklamaya hazırlanıyorlardı. Alanı çeviren kulvar bu askerlerle doluyordu. Bunların hepsinde ayaklanmaya kalkışacak halkı yola getirecek çakmaklı tüfekler vardı. Bütün bu askerler özellikle tribünlerin karşı tarafındaki halkın önünde toplanıyorlardı. Bunda anlaşılmayacak bir taraf yoktu. Tribünlere hep Kral'ın sâdık bendeleri, asîlzâdeler dâvet edilmişti. Onların bulunduğu tarafı kontrol altına almaya veya korumaya lüzum var mıydı? Gerekirse bu asîlzâdelerin hepsi Kral'dan tarafa muhafızlar olup çıkıverirlerdi. Bu bakımdan mantikî olarak, asıl büyük hazırlıklar halk tarafında yapılıyordu. Bu kısma askerlerle subaylar sessiz sadasız, tam bir düzen içinde yığılıyor ve hepsi de bir işaretle alana atılmaya hazır bir hâlde bekliyordu.

Eğer halk ayaklanmaya kalkışırsa, bir yandan bu askerlerin, öbür taraftan da meydana çıkan sokakları ve evlerin balkonlarını tutan diğer askerlerin ateşine tutulacak, iki yandan çevrilmiş olacaktı. Bu bakımdan Don Cesar'ı tevkif edecek olanların onu tribünlerden tarafa götürmeleri yeterliydi. Oradakilerin hepsi, kendilerinden tarafa olduğu için, ödevlerini kolayca başarmış olacaktı. Onları bu tevkiften kimse alıkoyamazdı. Çünkü onlar, bu işi başarırken kulvardaki askerler de halka engel olmaya çalışacaklardı.

Seyircilerin çoğu kulvarlara askerlerin yığılmasını farketmedi. Edenler de önemsemediler. Fakat işin

içyüzünü bilenlerin hepsi bu harekâtın farkına vardı. Ancak bunlar görevleriyle ilgili olarak aldıkları emir gereğince yerlerinden kımıldamadılar.

Pardaillan tribünler tarafında, yani askerlerin tuttuğu kısmın tam karşısındaydı. Bütün olan bitenleri hemen gördü ve yüzünde alaycı bir gülümseme belirdi.

Don Cesar güreşe başlarken çevresinde onbeş kadar hademe görmüş, boğa salıverildiği zaman bunlar da çil yavrusu gibi dağılmıştı. Delikanlı başlangıçta hademelerin ortadan çekilmesine pek dikkat etmemişti. Fakat güreşin sonuna yaklaştıkça sahanın kenarında bekleyen bu hademelerdeki değişiklik dikkatini çekti. Çünkü o zamana kadar gösterişsiz bir tavırla bekleyen bu adamlar, gösteri sonuna yaklaştıkça o zamana kadar görüldüklerinden daha başka kimseler olduklarını belirtecek sert bir edâ takınmışlardı. Öte yandan, nereden çıktıkları bilinmeyen birtakım asîlzâdeler de bunların arasına katılmış, grup kalabalıklaşmış ve boğanın gireceği kapı tarafında birdenbire büyük bir topluluk meydana gelmişti. Üstelik bu toplulukta bulunanların birbirleriyle fısıldaşmaları önceden anlaşılmış olduklarını açıkça gösteriyordu. Bu, ilk bakışta hademe sanılan kimselerin aslında hiç de öyle olmadıklarını ispat eden bir durumdu. Boğanın gireceği kapının çevresinde tetikte bekleyen bu adamlar bir parola ile harekete geçecekmiş izlenimini veriyorlardı.

Tam bu sırada Şövalye de Pardaillan'ın kulağına harıl harıl çalışan birtakım testere sesleri çalındı. Şöyle bir etrafa göz gezdirince birtakım işçilerin alanı çeviren tahta parmaklığı kesmekte olduklarını gördü. Bu adamların alana giriş kapısını dar buldukları için parmaklığı keserek kendilerine yol açtıklarını anlamak için pek keskin zekâ sahibi olmaya lü-

zum yoktu. Gerçi başka birtakım adamlar da bu testere seslerini bastırmak için birtakım gürültüler çıkarıyorlardı ama, dikkat eden biri için olay gayet açıktı. Şövalye, kendi çevresindekilerin yüzlerini de şöyle bir gözden geçirmeyi ihmal etmedi ve bunlar arasında, bir gece önce Fausta'nın toplantısında gördüğü yüzlere benzeyen yüzleri hatırlar gibi oldu.

O zaman herşeyi anladı ve gülümseyerek:

«*Vay canına!*» Diye söylendi. «*Eğer bunlar da Fausta'nın müstakbel İspanya Kralı için tuttuğu muhafızlar değilse bileklerimi keserim. O hâlde bizim Prens kendini bile bile attığı bu tuzaktan sağ salim kurtulacak. Bu kalabalık parmaklığı devirince, bir anda korumakla görevli oldukları delikanlının etrafını sarıverecek... Ondan sonra da Espinosa hazretleri avucunu yalasın... İşler yolunda gidiyor vesse-lâm...*»

Doğruydu. Don Cesar için işler yolunda gidiyordu. Fakat acaba Pardaillan için de aynı şey söylenebilir miydi? Pardaillan burasını düşünmeye bile lüzum görmedi. Çünkü bizim Şövalye, yeryüzünü dolduran ve kendilerine lâıyk olmadıkları kadar önem veren insanların tersine, gerçek değerini hiç bilmeyen biriydi. Bu da bir karakter meselesidir. Malûm ya, huy canın altındadır, can çıkmadıkça huy da çıkmaz.

Pardaillan, Don Cesar için herşeyin yolunda gittiğini farkettikten sonra, kendisinin belki de çok kötü bir durumda olduğunu aklına bile getirmeden, kuşkusuz ve kuruntusuz tekrar güreşle ilgilenmeye başlamıştı. Daha önce de söylediğimiz gibi artık güreşin son ve en heyecanlı ânı gelip çatmıştı. Don Cesar arkasını boğanın çıkacağı kapıya dayamış, hayvanı kendine çekmeye uğraşüyor ve halk da güreşin bu en tehlikeli ânını soluk soluğa seyrediyordu. Aca-

ba delikanlı bu son oyununda da başarıya ulaşacak mıydı? Yoksa çok ileri vardığı cesaretinin bedelini canıyla mı ödeyecekti?

Birkaç dakika sonra gösteri bitecekti. Don Cesar bu ustalık, çeviklik, cesaret ve zekâ oyunundan ya zaferle çıkacak ya da feci bir şekilde ölecekti. Onun için Şövalye de bütün dikkatini güreşe vermişti.

Fakat birdenbire tuhaf bir önseziyle başını çevirip baktı ve bakar bakmaz da birkaç adım ötesinde Bussi-Leclerc'in ona avını kollayan bir canavar gibi kötü kötü bakmakta olduğunu gördü; kendi kendine:

«*Vay canına!*» Diye söylendi. «*Herifin gözleri tabanca olsaydı, çoktan öbür dünyayı boylamıştım!*»

Birçok insanın tersine, Pardaillan en önemsiz ve saçma görünen olaylar üzerinde önemle durur ve bunlardan birtakım sonuçlar çıkarmaya çalışırdı. İçinden:

«*Acaba Bussi-Leclerc, neden şimdiye kadar güreşi seyrettiği pencereyi bırakıp da buralara kadar zahmet etti?*» Diye söylendi. «*Buraya kadar, beni seyretmeye gelmedi ya... Yoksa bu kadar zamandır boşuboşuna peşinde koştuğu intikam düellosunu tekliş etmeye mi geldi? Doğrusu şuracıkta, bütün İspanya huzurunda, kendisine son bir ders vermeyi istemiyor değilim. Bussici'ğim, bu dayığı da yerse, muhakkak kederinden zıbarır, ben de nihayet rahata eririm!*»

Böylece söylenerek Bussi'nin yüzünü inceledi ve adamın, çevresindekilere anlamlı anlamlı baktığını görünce:

«*Tamam,*» diye mırıldandı. «*Bizim Bussi, buraya bir bölük silâhlı askerle beraber gelmiş. Yoksa kendisinden bu kadar emin duramazdı...*»

Hemen aynı anda kaşları çatıldı:

«*İyi ama, nasıl oluyor da Bussi, İspanyol askerleri-*

ne komuta ediyor? Sakın beni tevkiף etmeye gelmiş olmasın?» Diye düşündü.

Bunu düşünürken de kemerini düzeltip kılıcını kınında gevşetti ve her ihtimale karşı hazırlandı. Pardaillan kendisinin de Don Cesar kadar belki de ondan fazla tehlikede olduğunu pek geç anlamıştı. Fakat anladıktan sonra da kafası işlemeye koyulmuş ve her türlü tedbirini almaya başlamıştı.

Tam bu sırada gökleri inleyen bir alkış tufanı Don Cesar'ın zaferini kutluyordu.

Boğa epeydir kendisini aldatıp çılgına çeviren adamın son hilesine de kanmış, saldırıyorum sanarak kendini alanın kapısından içeriye, karanlık hücreye atıvermişti. Arkasından kapanan kapı hayvanın bir daha sahaya dönmesine imkân bırakmadı.

Don Cesar kendisini alkışlayan halka kılıcıyla bir selâm verdikten sonra güreşin başında Giralda'yı gördüğü yere, kurdelâları sevgilisinin ayakları dibine koymaya gitti.

Fakat aynı anda Pardaillan'ın yakınındaki tahta parmaklık şiddetli bir itişle yıkıldı ve elliden fazla asîlzâde ile sabite hademe alana dolarak Don Cesar'ı çepeçevre sarıverdi... Bu adamlarda, sanki delikanlının zaferini kutlamaya gelmiş, hararetli seyirciler hâli vardı ama, amaçları kendisini korumaktan başka bir şey değildi. Yine aynı anda kulvarı dolduran askerler de alana fırlayıp halkın önüne duvar gibi çıktılar.

Bütün bu askerlerin tüfeklerinin fitilleri ateşliydi ve en ufak bir işaret üzerine ateş edecekleri belliydi.

Halk bu olanlardan şaşkına dönmüştü.

Öbür yandan bir subay, peşinde yirmi asker olduğu hâlde Don Cesar'a yöneldi. Fakat delikanlının etrafını az önce parmaklığı devirip alana saldıranlar al-

mıştı ve neye uğradığını anlayamayıp kendini korumaya çalışan Don Cesar'ı sürüklüyor, gitmek istediği yönün tam tersine götürüyorlardı. Başlangıçta bir tek adamla karşılaşacağını düşünerek, âmirlerinin yanına yirmi asker vermelerine içerlemiş olan subay şimdi birdenbire maiyetinin iki-üç katı bir insan kalabalığıyla karşılaşınca, gülünç olacağını kestirmiş, daha beter sinirlenmişti. Delikanlıyı çevirenlerin bir türlü kendisine yol açmadıklarını görünce sert davranmaya ve karşısındakileri ürkütmeye karar vererek gür bir sesle haykırdı:

— «Tutun! Yakalayın! Kral adına tevkif edin!»

Bu sözleri söyledikten sonra durdu ve artık Don Cesar'ı getirip kendisine teslim edeceklerini sandı. Halbuki delikanlıyı çeviren kalabalığın Kral'ı filân umursadığı yoktu. Bu seslenişe kimse kulak asmadı. Daha fenası, orada bulunanlar bu olayı kılını bile kıpırdatmadan seyreden Kral'ın gayet iyi duyduğu ve subayın yüzüne şamar gibi inen bir sesle haykırdılar:

— «Yaşasın Don Carlos!»

Kimsenin beklemediği bu sesleniş, Kral'ın adamlarını gürz yemişe çevirdi. Ve bu sesleniş bir işaret olmalıydı ki birdenbire binlerce gırtlaktan kulakları uğuldatan bir haykırış yükseldi:

— «Yaşasın Kral Carlos! Yaşasın Kral'ımız!»

İşin farkında olmayanlar tıpkı asîlzâdeler gibi dehşet ve hayret içinde bakışıp dururlarken, birdenbire kulaktan kulağa Don Cesar'ın tevkif edilmek istendiği haberi yayıldı. Öyleyse alkışlanan, '*Yaşasın Kral!*' Diye seslenilen bu Carlos kimdi? Bu sorunun cevabı hemen veriliyordu: Carlos, Don Cesar'ın ta kendisiydi.

Evet, Don Cesar, Endülüs'ün gözbebeği, kendisine öldüresiye bir kin besleyen Kral Philippe'nin oğluydu. Biraz gayret, biraz cesaret gösterirse şu men-

debur Kral ve etrafını çeviren asıllarla papazlar, coşan halkın önünde sele kapılan birer saman çöpü gibi sürüklenip gidecekler ve İspanya, halk arasında yetişmiş, halkın acılarını tatmış, ona yardım etme yollarını daha iyi bilen, insan bir Krala kavuşacaktı.

Halkın bir kısmı bütün bunları umulmayacak kadar kısa bir zamanda sezip kavramıştı. Fakat birçoğunun da olup bitenlerden bir şey anlamadığını itiraf etmeliyiz... Onların bildiği tek şey Don Cesar'ın tevkif edilmek istenmesiydi. Ama kendisi Kral'ın oğluymuş da tahta oturacaktı... Orasını pek umursamıyorlardı. Böylelerin gözünde Don Cesar sâdece çok sevdikleri boğa güreşçisiydi. Onu tevkif etmek istiyorlardı ha? Yoo! Bak, bu kadarı fazlaydı işte. Onu tevkif mi edeceklerdi? Eh, gelsinlerdi de görsünlerdi bakalım, Endülüs halkı gözünün bebeği gibi sevdiği Don Cesar'ını kolay kolay tevkif ettirir miymiş?..

Castrana Dükü'nün tahminleri doğru çıkıyordu. Dövüş meraklısı olan bütün bu basit halk kalabalığının gözünü bir anda hiddet bürüdü.

Birdenbire kimin tarafından getirildiği, nasıl dağıtıldığı belli olmadan, ortalıkta silâhlar belirdi. Silâhsız olanların kiminin elinde bir bıçak, kimininkinde bir hançer, kimininkinde de dolu bir tabanca belirdi. Ve hemen aynı anda da korkunç bir kitle haline gelen halk seli parmaklığı paramparça ederek, hareketsiz duran askerlere doğru saldırmaya geçti.

Kral'ın askerlerinden bir kısmına komuta eden yaşlı bir subay, bir an, başlayacak mücadelenin büyük bir faciayla sona ereceğini düşünerek halkı durdurmak istedi:

— Kimse kımıldamasın! Yoksa ateş açtıracağım! » Diye bağırdı.

Halktan biri korkusuzca haykırdı:

— «Açtır!. Ama, ondan sonra t f klerinizi doldurmaya vakit bulamayacaksınız!»

Başka biri peşindekileri sürükleyici bir coşkunlukla:

— «İleri!» Diye bağırdı. Ve hep birlikte ileri yürüdüler.

Fakat yaşı subay da tehdidini yerine getirdi.

Civar evlerin camlarını sarsan müthiş bir gürültüyle boşalan tüfekler, halkın  n safındakileri kanlar içinde yere seriverdi.

Böyle feci sahnelerde en soğukkanlı insanların bile şaşkına düştükleri olur. Bazan bu çeşit şaşkınlıklara şükretmelidir. Meselâ burada da halkın h c munu gören subaylar, askerlerini art arda saflar halinde dizseler ve ilk saf tüfeklerini boşalttıktan sonra yerini ikinci safa bıraksa, bunu üçüncüsü ve diğeri takip etse ve bu arada da ateş eden saflar tekrar silâh doldurabilseydi, iş bir katli m hâlini alır ve ortalık bir gelincik tarlasına dönerdi. Fakat subaylar şaşkınlıkları yüzünden bunu akıl etmemişler ya da düşüncelerini askerlerine iletmeye vakit bulamamışlardı. Askerler toplu hâlde ateş ettiler ve tüfekleri boşalınca, halkın saldırısını kılıç veya han erlerle karşılamak zorunda kaldılar. O zaman, çarpışma eşit şartlar altına giriverdi.

Bu göğüs göğüse çarpışma gerçekten çok şiddetli oldu.

Bu arada Don Cesar da bağırp çağırmasına, debelenmesine ve kendini korumaya gayret etmesine rağmen sürüklenip duruyordu.  nce çevresini saranlar elli kişi kadardı ama, sonradan, nereden çıktıkları belli olmayan birçok kimse daha onlara katılmış, beş yüz kişi oluvermişti. Don Cesar'ı yirmi askerden kurtarmak zor değildi ama, asıl mesele kendilerine yolu kapayacakları muhakkak olan asilz deler arasından

geçmekti. Bunu bilen ve g re  alanını çok iyi tanıyan Castrana Dükü'n n    tlerinden yararlanan Fausta, bu kaçırma plânını pek ustaca hazırlamıştı. Takip edilecek yol önceden  izilmi ti. O yoldan ayrılınmayacaktı ve ayrıl nmıyordu: Don Cesar meydanın çıkış kapısına, askerlerin asıl kalabalık bulundukları kısma değil, alanın ucuna, g re  ilerin çadırlarının bulunduğu tarafa götürülüyordu. Her eyi önceden hesaplayan Espinosa bile Don Cesar'ın buraya g t r lece ini d   n m zdi. Çünkü buradan çıkış imkânı yoktu. Bütün sokakları askerler kesmi ti. Bu bakımdan orada da yeniden asker bekletmek l zumsuzdu.   te Fausta bu düşünceye dayanmış, plânını ona göre hazırlamıştı. Nitekim buralara kendi adamlarını doldurtmu tu ve Don Cesar oraya götürülünce, âdetâ elden ele devredildi. Sonra  silerden birinin evine sokuldu. Delikanlı buraya zorla girdi ve neye u radı ını anlayamadan da kendini tekrar sokakta buluverdi. Fakat bu sefer çıktığı sokak, bütün asker kordonlarının gerisinde, ıssız bir yoldu. Askerler yalnız  nlerini kolluyor, arkalarında neler olduğunu d   nm yorlardı. Böylece bütün engeller açıldıktan sonra, tekrar Fausta'nın yerle tirdi i nöbetçi kolları yardımıyla Don Cesar  ehrin t  dışına çıkarıldı ve nihayet her hâliyle zindana benzeyen bir odaya kapatıldı.

*

Ancak burada Don Cesar'ın kendisini tehlikede bildiği ve tehlikeden kurtardı ını hissettiği hâlde neden direndi i de sorulabilir. Bunun tek sebebi Giralda idi. Don Cesar, çevresini saran kalabalıkla bo urken yalnız onu d   nm   ve:

«*Bu m  thi  karga alıkta acaba o ne olacak? Onun başına neler gelecek?*» Diye mırıldanmaktan kendini alamamı tı.

Gerçekten de bu nokta önemliydi. Çünkü halk, Kral'ın askerlerine saldırdığı sırada Giralda seyirci kalabalığının en önündeki sırada bulunuyordu ve tüfeklerin ilk ateşine hedef olmaması imkânsızdı. Bununla birlikte genç kız ilk anda korkmadı ve sadece hayrete düşerek ayağa fırlayıp bağırdı:

— «Ne oluyor?!...»

Kendisini ön safa kadar itmiş olan kibar şövalyelerden birisi, daha önce aldığı tenbihlere uyarak:

— «Don Cesar'ı tevkif etmek istiyorlar,» dedi. «Bu iş zor olacak, zira burada onu korumaya azmetmiş binlerce hayranı var. Fakat herşeyi önceden düşünen Kral'ımız ona göre tedbir aldı. Eğer sözüme inanırsanız, buralarda durmayın küçük hanım! Çünkü birazdan buraları ölülerle dolacak!..»

Bu sözlerle şaşkına dönen kızcağız:

— «Cesar'ı tevkif mi edecekler?» Diye bağırdı. «Peki ama, neden? Suçu neymiş ki?»

Sonra yüreğinin sesine uyarak, sevdiğinin imdâdına koşmaktan, vücudunu ona siper etmekten başka bir şey düşünmedi. Hemen yerinden fırlamak istedi. Oysa burada bulunanların hepsi, hattâ genç kızın yanında bekleyen iki nöbetçi bile buraya Giralda için dikilmiş kimselerdi... Hepsi de Centurion'un genç kızı kaçırmakla görevlendirdiği adamlardı. Yapacakları iş kendilerine apaçık anlatıldığı için ne söyleyeceklerini ve ne tavır takınacaklarını pek iyi biliyorlardı.

Nitekim Giralda için bir adım atmak bile mümkün olamadı. Bir yandan iki asker önüne geçip yolunu keserken öbür yandan da o nâzik görünümlü Şövalye bileğinden yakalayıp kendisini olduğu yerde tuttu. Bu Şövalye aynı zamanda bu kaba hareketini affettirmek istercesine:

— «Aman, ne yapıyorsunuz, küçük hanım? Sa-

kın yerinizden kımıldamayın! Kendinizi muhakkak bir ölüme atmış olursunuz!..» Dedi.

Giralda çırpınarak bağırdı:

— «Bırakın beni!»

Ve birden imdat istemeyi akıl ederek haykırdı:

— «İmdat! Giralda'ya sataşıyorlar! Don Cesar'ın nişanlısına sataşıyorlar, imdat!»

Bu haykırış, genç kızı kaçırmakla görevlendirilmiş olanların elbette işine gelmezdi. Zira Giralda, Don Cesar gibi tanınmış bir adamın adını haykırır ve halkın dikkatini çekerek kimsenin hoşlanmadığı Centurion'un adamlarına saldırtırsa, işin rengi değişebilirdi. Centurion'un en yakın adamlarından biri olan nâzik Şövalye, durumun önemini hemen kavradı ve genç kızın bileğini bırakarak:

— «Aman, ne münasebet, efendim?» Diye söylendi. «Endülüs'ün en dilber kızı Giralda'ya sataşmak ne demek? Kendimi takdim edeyim: Ben Don Gaspar Barrigon... Sizi temin ederim ki kendinizi boşuna ölümün kucağına atacaksınız, hanımefendi! Lütfen şu sıraya çıkın da bakın, Don Cesar'ın taraftarları, onu tevkif için gelen askerlerin elinden nasıl kaçırıp kurtarıyorlar? Bakın, subay hiddetinden nasıl bıyıklarını yoluyor?»

Kendisini Gaspar Barrigon diye tanıtan adamın sözünü dinleyerek bir sıraya tırmanmış olan Giralda:

— «Kurtuldu ha?» Diye bağırdı ve derhal yere atlayıp söylendi:

— «Hemen onun yanına gidelim!»

Barrigon acele etti:

— «Gelin küçük hanım!. Ben olmazsam, imkânı yok bu kalabalığın içinden geçemezsiniz. Hem artık

hiç vakit kaybetmeyelim. Birazdan buraya kurşun yağacak!»

Giralda önce bu dâveti kabul etmeyip kendi başına gitmek istediye de etrafındakileri kımıldatamayacağını gördü. Adam da ısrar etti:

— «Benimle gelin, hanımefendi!.. Benden korkmanıza sebep yok. Ben Don Cesar'ı taparcasına severim ve onun nişanlısına yardım etmekten şeref duyarım!»

Bir yandan da etrafına dirsek atıyordu. Adamları da hemen çekilip yol veriyorlardı. Giralda, bu manevranın danışıklı dövüş olduğunu elbette bilemezdi. Adamın, sözlerinde samimî olduğunu sandı. Nişanlısına bir an önce kavuşmak istediği için uzunboylu düşünmeye lüzum görmedi.

Birkaç saniye sonra kalabalıktan sıyrılıp çıkmış, meydanın civarındaki küçük bir sokağa ulaşmışlardı. Giralda o sırada kendisini kalabalıktan kurtarmış olan bu sevimsiz adama teşekkür etmeye bile lüzum görmeden kaçmak istedi. Fakat birdenbire çevresinde yirmi kadar haydut kılıklı adam belirdi ve genç kıza yol vermek şöyle dursun, tam tersine çevresini sarıverdi. Giralda bağırmaya kalktıysa da aynı anda meydandan gelen yaylım ateşinin kulakları uğuldatan gürültüsü içinde sesi eriyip gitti. Genç kız neye uğradığını anlayamadan kısıvrak yakalanmış, elden ele aktarılarak bir atın terkisine bindirilmişti. Hayvanın binicisi kendisini sımsıkı yakalayıp kıpırdanmasına bile imkân bırakmazken, alaylı bir sesle söylendi:

— «Artık debelenme pilicim. Bu sefer elimdesin ve kolay kolay kurtulamayacaksın!»

Giralda gözlerini kaldırıp kendisiyle bu kadar kaba bir tarzda alaya cesaret eden adama bakınca, bunun Centurion olduğunu gördü. O zaman mahvoldu-

ğunu anladı. Hele etrafındaki atlılara bakıp da bütün bunların kendisine seyircilerin en ön safına kadar yol vermiş olan erkeklerin yüzlerine benzediğini ve bu yüzlerin daha önce farkedemediği kaba haydut suratları olduğunu görünce kurtuluş ümidini büsbütün yitirdi.

Nasıl olmuştu da bu kadar kolayca tuzağa düşmüştü?

Yaralı bir kuş gibi bir süre çırpındıktan sonra kendini bırakıverdi. Gözlerini kapadı. Bayılmıştı...

Centurion genç kızın bu hâlini görünce vahşi bir alayla kahkahayı basarak:

— «Ha! Ha!.. Piliç kıvamına geldi. İşimiz çok kolaylaştı demektir...» Dedi. Ve adamlarına:

— «Haydi bakalım, yola!» Emrini verdi. Ve kucağındaki değerli yükü olduğu hâlde etrafındaki haydut sürüsünün ortasına geçti. Hep birlikte dört-nala yola koyuldular.

PARDAİLLAN'IN KILICI

Bussi-Leclerc'in Şövalye de Pardaillan'ı öldürme teşebbüsünün nasıl suya düştüğünü daha önce görmüştük. Aslen cesur bir adam olan Bussi'nin böyle bir başarısızlığa uğramak yüzünden ne kadar hırslanıp kahırlanmış olduğunu da biliyoruz.

Bussi-Leclerc, Pardaillan'la son defa karşılaştığı ve Şövalye'yi yalın kılıç üstüne yürürken gördüğü vakit, onun kendisini tekrar silâhsız bir hâle getireceğini anlamış, böyle utanç verici bir duruma düşmemek için kılıcını kendi kendine fırlatıp bir çılgın gibi kaçıp gitmişti... Arkasından yetişen Pardaillan'ın: «*Haydi mendebur, seni affettim!*» Sözü ise kendisini büsbütün zıvanadan çıkarmış; adam dosdoğru odasına koşarak saatlerce kapanıp hırsından hüngür hüngür ağlamıştı. Onun bu hâli, ilk bakışta garip görünürse de aslında normal karşılanmalıdır. Bussi'nin, Fransa'da yetişmiş en ünlü silâhşorlardan biri olduğu hâlde Pardaillan'ın onu nasıl silâhsız duruma getirip gülünç ettiğini hatırlamalıyız. Bussi - Leclerc, bu büyük hakaretin intikamını almak için az uğraşmamış, Şövalye'ye az meydan okumamıştı. Ne çâre ki her seferinde sonuç aynı olmuş ve her defasında Pardaillan galip gelmişti. Üstelik Şövalye'nin Bussi'yi öldürmemekte ısrar edişi de ona pek dokunmuş ve bu durum, sonunda Leclerc'in içinde Şövalye'ye karşı müthiş bir kinin uyanmasına sebep olmuştu. Bussi bu kini, namuslu bir düello ile alamayacağını anlayınca da Şövalye'yi kallesçe arkadan vurmaya tasarlarmaktan başka çâre bulamamıştı.

Bu teşebbüsün de ne şekilde sonuçlandığını gör-

dük. Başına geleni hâlâ kavrayamayan Bussi-Leclerc, odasında ağlıyor, yırtınıyor, ağzından köpükler saçarak, kafesi kendisine dar gelmiş bir vahşi hayvan gibi bir aşağı bir yukarı gezinip duruyordu. Bütün gece, yani Pardaillan'ın Servili Köşk'ün mahzenlerinde geçirdiği gece Bussi odasında deliler gibi gezindi ve başına gelen bu acı olayın izini nasıl sileceğini, öcünü nasıl alacağını tasarlamakla uğraştı.

Nihayet gün doğarken bir çâre bulmuştu ve bu çâreyi kendi kendine yüksek sesle söylenip duruyordu:

— «Allah kahretsin! Mademki bu cehennemden çıkma Pardaillan'ın şimdiye kadar hakkından gelemedim... Mademki o yaşadıkça ben de lekeli, aşağılık bir herif olup kalacağım ve kimsenin yüzüne bakamayacağım... Mademki bu benim alnımın yazısı ve onu değiştirmek de elimde değil... Öyleyse benim için ölmekten başka yol kalmıyor. Pardaillan beni affettiğine, öldürmediğine göre de kendimi öldürmekten başka çârem yok. Ölünce hiç değilse kimse yüzüme karşı gülemez...»

Bussi-Leclerc bu kararı verdikten sonra sâkinleşip rahatladı. Hemen masasının başına geçerek ölümünden kimseyi sorumlu tutmamaları için uzun bir vasiyetnâme yazmaya koyuldu. Bu vasiyetnâmede varını yoğunu bazı dostlarına bırakıyor ve ayrıca hayatının da oldukça uzun bir hikâyesini yazıyordu. Ve bu iş, o hiç farkında olmadan, öğle üstü saat bire kadar sürdü.

Bussi-Leclerc işlerini böylece hâl yoluna koyduktan sonra, kılıçları arasından en sağlam görünen bir tanesini seçti. Namlusu havaya gelecek şekilde kılıcı bir yere tespit etti. Sonra namlusu tam kalbine rastlayacak şekilde kılıcın üstüne eğildi.

Tam göğsünü bu sivri ve keskin namluya yaslayıp bir daha geri dönmemek üzere bu dünyadan göç-

meye hazırlanıyordu ki birdenbire odanın kapısı vuruldu. Bussi-Leclerc bu sefer işini tamamlamak karındaydı ama, kapısının çalınması üzerine bir an duraklamaktan kendini alamadı. Hiddetle:

«*Bu gelen de kim?*» Diye kendi kendine mırıldandı. «*Herhalde Fausta'nın yanına yerleştirdiğim üç delikanlıdan biridir. Belki de üçü birden gelmiştir. Düşüğüm kepazece durumdan ötürü herhalde beni alaya alacaklar... Yağma yok efendiler, kapıyı açmayacağım!*»

Kapıdaki adam bu sözleri duymuş gibi tekrar kapıyı vurarak bağırdı:

— «Heeyy, Mösyö de Bussi-Leclerc, kapıyı niçin açmıyorsunuz canım? Ben, Prenses Fausta tarafından geliyorum.»

Bussi düşündü:

«*Hayır, bu ne Chalabre'nin ne Montsery'nin, ne de Sainte - Maline'nin sesine benziyor. Başkası olacak... Fausta'dan geliyormuş ha?..*»

O böyle düşünürken ziyaretçi de sabırsızlanıyor, kapıyı kıracakmışçasına sarsıyor ve bağıırıyordu:

— «Açın, mösyö, açın! Mesele çok acele ve çok önemli!..»

Bussi içinden:

«*Canım, ne zararı var? Kapıyı açıp meseleyi anlayayım bakalım. Fausta'nın istediği neymiş?..*» Diye söylenerek kapıyı açınca, içeriye Centurion giriverdi.

Centurion'un buraya neden geldiğini, Bussi-Leclerc'e neler teklif ettiğini, sonunda nasıl anlaştıklarını sırası gelince öğreneceğiz. Yalnız şimdilik şu kadarını söyleyelim: Centurion'un teklifleri kimbilir ne alçakça şeylerdi ki, cinayetten bile çekinmemiş olan Bussi, fena hâlde içerelemekle kalmadı, az kalsın Centurion'u gebertecekti. Hiddetinden kıpkırmızı

kesilerek kendisine böyle tekliflerde bulunduğu için bu alçak herifi pencereden sıptıp atmakla bile tehdit etti. Fakat hiç şüphe yok ki Fausta'nın adamı söyleyeceğı sözü bilen ve karşısındakinin nabzına göre şerbet veren biriydi. Çünkü başlangıçta öfkesi topuklarına çıkan ve Centurion'a ağız dolusu küfürler eden Bussi, sonunda yatıştı ve adamlar içtikleri su ayrı gitmez iki ahbap hâline gelip ayrıldılar.

*

İşte şimdi de Bussi-Leclerc'i şüphesiz Centurion'la yaptığı konuşma neticesi olarak, boğa güreşi meydanını çevreleyen kulvarda bir sürü İspanyol askerinin başında, Pardaillan'ı kollar bir hâlde buluyoruz...

Fausta hesabına çalışan adamlar meydanı çeviren çiti itip yıktıkları zaman, Şövalye de eski Bastille komutanını kaybetmeyerek ve tehlikeyi de pek yakın görmediğı için aceleye de lüzum hissetmeyerek çiti yıkanların peşinden yürümeye karar verdi. Bussi, Pardaillan'ın alana girmeye niyetlendiğini görünce yolunu kesmek ister gibi hızla birkaç adım ilerledi. Askerler de onun peşinden seğırttiler.

Başka herhangi bir durum ve herhangi bir kimse karşısında Şövalye hiç umursamadan yürümesine devam ederdi. Fakat bu sefer karşısındaki kalabalık Pardaillan'a bile ihtiyat düşüncesi aşılacak kadar kalabalıktı. Diğer taraftan kendisine sonsuz nefret besleyen bir adamın karşısında bulunuyordu. Bu düşmanı birkaç defa rezil, kepaze ederek yenmiş ve adamın onurunu fena hâlde yaralamıştı. Pardaillan'ın düşüncesine göre, bu düşman, kendisiyle bir ke-re daha karşılaşmayı istemekte haklıydı ve Şövalye de onu bu haktan yoksun kılamazdı. İşte şimdi bu düşman, o hakkı istiyor ve kışkırtıcı bir edâ ile bağı-rıyordu:

— «Heyy!.. Mösyö Pardaillan, biraz durun! Böyle hızlı hızlı nereye gidiyorsunuz?.. Size bir çift sözüm var!...»

Bu sesleniş Şövalye'yi âdeta olduğu yere mıhladı.

Bussi yüzden fazla adamıyla geliyordu. Pardaillan için yürüyüp gitmek, kaçmak demek olmaz mıydı?.. Şövalye de Pardaillan böyle bir şeyi nasıl yapardı?..

Üstelik Bussi-Leclerc, Pardaillan'ın gözünden ne kadar düşmüş olursa olsun, Şövalye bu silâhşoron kendisine bir kalleşlik yapmayacağından emindi.

İşte bütün bu sebepler bir araya gelince, Pardaillan, Don Cesar'ın koruyucularını takip etmekten vazgeçti; öfkeden tüyleri diken diken olmuş bir hâlde kulvarda durdu ve gözünün ucuyla bakınca başka bir asker kafilesinin de kulvarın öbür ucunda savaş düzenine girdiğini gördü. Bu beklemediği manevra yüzünden Pardaillan, her taraftan sarılmıştı.

Şövalye, tuzığa düşürüldüğünü ve bu sefer bir mucize olmazsa yakayı kurtaramayacağını anladı.

Ancak, içinde bulunduğu büyük tehlikeye rağmen, Bussi'nin çağırısı karşısında bir adım gerilemektense buracıkta ölmenin yeğ olduğunu düşündü. Hemen aynı anda, Leclerc'in bağırmasına, herkesin duyabileceği gür sesiyle ve heyecanlı olduğunu belirten soğuk tavrıyla karşılık verdi:

— «Yanılmıyorsam bana seslenen Mösyö Leclerc olacak!.. Hani şu kılıç kullanmakta eşsiz bir usta olduğunu iddia ettiği hâlde bu işi bir çırak kadar bile bcceremeyen acemi çaylak!.. Öyle ya... Bussi d'Amboise'nin ölümünden yararlanarak adamın adını çalıp buna Leclerc adını ekleyen ve o ismin şerefini iki paralık eden Leclerc... Eğer d'Amboise hayatta olsaydı hiç şüphesiz şu mendeburu uşaklarına yakalatıp bir güzel dövdürürdü...»

Bussi, Pardaillan'ı öldürme teşebbüsünün suya düşmesinden sonra tekrar Şövalye'nin karşısına çıkarken bir araba alaylı lâf dinlemeye hazırlanıyordu ama, yüreğinin bu kadar derinine işleyecek sözler işiteceğini ummuyordu. Soğukkanlılığını korumaya karar vermiş, hakareti duymazlıktan gelmeye yemin etmiş olmasına rağmen, bıyık altından gülümseyen bir sürü İspanyol askerinin önünde duyduğu bu sözler, adamı az kalsın zıvanadan çıkaracaktı. Bununla birlikte yine de kendine verdiği sözü tutmaya gayret ederek, önemsemez bir tavırla gülümsemeye çalıştıysa da tebessümü, kötü bir yüz buruşturmadan ileriye gidemedi. Beti benzi uçmuştu. Onuru müthiş bir yara almıştı. Sâkin kalabilmek için büyük bir çaba harcıyor ve intikam ânını sabırsızlıkla bekliyordu. Verecek hiçbir cevap bulamayıp sâdece...

— «Evet! Benim... Ben Bussi!..» Diyebildi.

Pardaillan, insafsız sesiyle devam etti:

— «Jean Leclerc! Baldırınızı döven şu kılıç, beni öldürmeye niyetlendiğiniz sırada korkudan atıp kaçtığınız kılıç kadar uzun mu?.. Siz gerçekten garip bir adamsınız. Kılıcınızı karşınızdaki elinizden almadığı zaman kalkıp onu kendiniz fırlatıp atıyor, sonra da tabana kuvvet kaçıyorsunuz!»

Bussi'nin soğukkanlılığını koruyacağına dair kendine verdiği söz, karşısındaki adamın müthiş sözleriyle birdenbire eriyip gitmişti. Leclerc, Pardaillan'ın alayla bahsettiği uzun kılıcını çekti ve gözleri yuvalarından fırlamış bir hâlde bağırdı:

— «Seni sefil palavracı seni!..»

Pardaillan ise küçümseyen bir tavırla omuz silke rek sözlerine devam etti:

— «Biraz önce bana, hızlı hızlı nereye koştuğumu soruyordunuz... Söyleyeyim Jean Leclerc... İnsan sizi yakalamak istediği zaman hızlı koşmak bir yana,

uçmalı ki size yetişebilsin... Kaçtığınız zaman tabanları öyle bir yağlıyorsunuz ki. insan sizin kanatlandığınızı sanır! Siz, kendi kendinizi hiç de haksız sanmıyorsunuz azizim! Usta olmanıza ustasınız ama, kaçmakta ustasınız, iki gözüm! Evet Jean Leclerc... Tabanları kaldırmakta ve korkaklıkta üstünüze yoktur diyebilirm!...»

Pardaillan bu sözleri söylerken bir yandan da etrafını çeviren askerlere göz kulak oluyordu. Çünkü bir tarafta Bissi-Leclerc, yüreğine işleyen bu sözleri dinlerken öbür tarafta da askerler, rahat rahat yerlerini alıyorlardı. Her bir yandan çıkan bu askerlerin şimdiye kadar nerede saklanmış oldukları gerçekten merak edilecek şeydi. Pardaillan'ın içinde bulunduğu daire şeklindeki kulvarın genişliği iki metre kadardı. Solunda, kısmen yıkılmış olan çit duruyordu. Bu çitin öte yanı ise güreş alanıydı. Şövalye bu kulvarda ilerlerken, halka mahsus yere kadar gelmişti. Arkasında asıllara ait tribünlerin çevrelediği kulvar vardı. Sağında da bir başka kulvar, boğa güreşçilerinin çadırlarını kurdukları alana gidiyordu. Pardaillan'ın karşısında da alanı çepeçevre saran esas kulvar yer alıyordu.

Şövalye, Bussi-Leclerc'i alaylı sözleriyle yerin dibine geçirip dururken, yeni yeni askerî birlikler alanı doldurmuş, çıkıp geçecek bir delik bırakmamışlardı. Hepsi dört yüz kişi kadar olmalıydı. Kimi elinde kılıcı, kimi tüfeği olduğu hâlde dimdik duruyor ve sabit gözlerle Şövalye'ye bakarak, sanki: «*Buradan çıkamazsın!*» Demek istiyorlardı. Yalan da değildi. Art arda on-oniki saf hâlinde sıralanan bir kalabalığı aşip geçmek bir kişi için gerçekten imkânsızdı.

Bu kalabalığı yarmak, insan gücünün dışında ve hattâ Pardaillan'ın bile başaramayacağı bir işti.

İşin garip tarafı şurasıydı ki Pardaillan kaşla göz

arasında tam mânâsiyle kuşatılmıştı. Gerçi Şövalye bütün bu olan bitenleri, daha başlangıcında farketmemiş değildi ve Bussi, öyle şamatacı bir tavırla ortaya atılmasaydı, Pardaillan'ı tuzağa düşürmek bir hayli güç olurdu. Hiç değilse askerler savaş düzenine girmeden önce Pardaillan çılgınca bir teşebbüse geçer ve geri çekilerek kendine bir yol bırakmaya uğraşırdı.

Halbuki Pardaillan önce hiç şüphelenmemiş, tehlikenin doğrudan doğruya kendini tehdit etmediğine inandığı için Bussi-Leclerc'in meydan okuyuşuna pek önem vermemişti. Ancak tehlikenin doğrudan doğruya kendisini tehdit ettiğini bilseydi de zaten başka türlü davranacak değildi.

Pardaillan, Bussi-Leclerc'le alay edip dururken etrafını da büyük bir dikkatle kontrol ediyordu. Başlangıçta bütün bu askerlerin Don Cesar'ı yakalamak için harekete geçtiklerini zannederken, sonradan bu hareketin kendisine karşı olduğunu anladı. Ömründe hiçbir vakit bu kadar zor bir durumda kalmamıştı. Tüyleri diken diken olmuştu. Gözleriyle kalabalığa meydan okurken, durumunu da tam bir soğukkanlılıkla gözden geçiriyor ve düşünüyordu:

«Artık herşey bitti: Postu burada bırakacağım besbelli!.. Bu, benim gibi adama lâyıktır! Sanki durup şu serseriye cevap vermekte ne mânâ vardı? Onu sanki bir daha hiç mi görmeyecektim? Vaktinde davranıyordum, başıma bu iş gelmezdi! Hayır!.. Şu çenemin düşüklüğü yok mu? Başıma ne geldiyse hep ondan geliyor... Dilim kopsa da kurtulsam bari!.. Şimdi şapa oturdum işte!.. Artık hayatımı elimden geldiği kadar pahalıya vermekten başka çârem kalmadı.»

Bu sırada halkın bulunduğu tarafta kargaşalık son sınırına varmıştı. Askerler tüfeklerini boşalttıktan

sonra halk üzerlerine saldırmış ve alanı baştan başa doldurmuştu. Dereler gibi kan akıyordu. Her iki taraf da öldüresiye, kıyasıya vuruşuyor; küfürler, lânetler, inlemeler ve tüyler ürpertici haykırıışlar birbirine karışıyordu. Bu sırada, hiç istemeden, bu kanlı boğuşmaya sebep olmuş olan Don Cesar, Fausta'nın adamları tarafından kaçırılmıştı.

İşin garibi şurasıydı ki, ötede kan gövdeyi götürür ve gürültü yeri göğü inletirken burada, Pardaillan'ın çevresinde, sanki buradakilerin ötekilerle hiç ilgileri yokmuşçasına sessizlik hâkimdi ve bu durum kanlı dövüş alanıyla garip bir tezat meydana getiriyordu.

Bussi-Leclerc nihayet kılıcını kınından çekmiş, Pardaillan'ın karşısına dikilmişti. Şövalye'nin çevresindeki demir çember darala darala ufacık bir boş alandan başka bir şey bırakmamıştı.

Şövalye'nin önünde, arkasında, sağında, solunda, her yanında, gözünün görebildiği uzaklara kadar elinde silâh, saldırmak için bir işaret bekleyen askerlerden başka bir şey yoktu.

Tam Bussi-Leclerc, Pardaillan'a cevap vermek için ağzını açıyordu ki birdenbire zarif, beyaz bir el, onun kolunu tuttu ve hafifçe sıkarak kendisini susturdu. Aynı anda Pardaillan'ın çok iyi tanıdığı bir ses yükseldi:

— «Ee, Pardaillan, yine kurtulabileceğini umuyor musun?.. Çevrene bak!.. Seni kısıkıvrak kuşatmış olan şu silâhlı adamlara bak!.. Bütün bunları ben getirdim. Bu sefer elimdesin!.. Seni ne insanlar, ne de cehennem zebanileri elimden kurtarabilir... Sen kendini ele avuca sığmaz sanıyordun ve beni bile buna inandırmıştın. Bana: «*Henüz benim ecelim gelmedi, çünkü Fausta yaşıyor!*» Diyordun. Ben hâlâ

yaşıyorum Pardaillan... Ama sen elimdesin ve artık son saatin de geldi!..»

Pardaillan aşağılayıcı bir hareketle Bussi'yi göstererek homurdandı:

— «Tanrı şahidimdir, madam, şu herifi gördüm şaşmadım. Kendisini önce zındancı iken tanımıştım, daha sonra da para uğrunda kiralık kaatil oldu ve nihayet cellât yamağı hâlinè geldi. Şunları gördüm (eliyle hiddetlerinden titreyen İspanyol subay ve erlerini gösteriyordu), yine şaşmadım. Askere benziyorlar ama, kılık kıyafet insanı asker yapmaz. Asker olsalardı, bir tek kişiyi yakalamak veya öldürmek için bini bir araya gelmezdi. Tuzağın hazırlanışını, cinayetin tasarlanışını gördüm... Yılanların, akrep-lerin, solucanların, çakalların bütün iğrenç hayvanların, sinsi sinsi ilerleyişlerini gördüm... Onlar da beni şaşırtmadı. Kendi kendime dedim ki, şu manzaranın tamamlanması için bir de sırtlan lâzım. Hani «köpeği an, çomağı hazırla» diye bir söz vardır. İşte onun gibi... Sırtlan der demez de siz karşıma çıkı-verdiniz! İnanın ki buna hayret etmedim, madam! Eee, Kambersiz düşün olmaz, madam. Siz olmadan da böyle kanlı bir törenin yapılmasına imkân yoktu. İyi ki geldiniz!»

Fausta, gözünü bile kırpmadan bu ağır hakareti sineye çekti. Tartışmak gereğini duymadı. Hattâ bir baş işaretiyle Pardaillan'ı tasdik bile ederek:

— «İyi söyledin,» dedi. «Kendi elimle düzenlediğim bu törende bulunmamam doğru olmazdı. Evet, tören benim eserimdir... Bu askerler ve onların başındaki Bussi-Leclerc de benim emrimle burada bulunuyorlar. Senin kendini beğenmişlikten vazgeçmeyeceğini biliyor ve bu arada ağımlı kurabileceğimi hesaplıyordum. Hesabım yanlış çıkmadı... Şimdi ağı-

ma düştün, artık seni bu ağdan hiçbir şey kurtaramaz. İşte sana bunu söylemeye geldim.»

Fausta böyle dedikten sonra beri yanda kendilerini bir tek adama karşı çıkararak gülünç bir duruma düşürdüklerinden ötürü utancından bıyıklarını ısırarak bir subaya dönüp kesin bir tavırla Pardaillan'ı gösterdi ve emretti:

— «Bu adamı tutuklayınız!»

Subay ilerleyecekti ki birden Bussi-Leclerc bağırdı:

— «Madam bir dakika! Bir dakika!...»

Bu davranışı hiç beklemeyen Fausta birdenbire Bussi'ye döndü ve sinirlendiğini saklamayan bir edâ ile:

— «Çıldırıyor musunuz, mösyö? Bu ne demek oluyor?» Diye sordu.

Bussi yapmacık bir sertlikle:

— «Öyle ama, madam,» dedi, «Mösyö de Pardaillan, elimden kılıcımı almış ve beni kaçırtmış olmakla övünüp duruyor. Bu durumda kendisinden öcümü almak hakkım değil mi? Zaten ben buraya, sadece bunun için geldim!»

Fausta adamı bir an samimî bir hayretle süzdü. Şimdiye kadar her karşılaşmada Pardaillan'a yenilmiş ve kılıcını elinden kaptırmış olan bu adamın tam Pardaillan yakalandığı sırada onu kışkırtmaya kalkışması nedendi? İçinden: «*Acaba adam delirdi mi?*» Diye düşündü. Sesini alçaltarak acırmış gibi bir tavır takınıp sordu:

— «Kendinizi öldürtmek mi istiyorsunuz? Bu durumda da Pardaillan'ın size bir kere daha hayatınızı bağışlamak deliliğini göstereceğini mi sanıyorsunuz yoksa?..»

Bussi-Leclerc inatla başını salladı ve Fausta'yı da şaşırtan bir çalımla:

— «Merak etmeyin madam,» dedi, «Mösyö de Pardaillan beni öldüremeyecek. Bundan eminim...»

Fausta her zaman olduğu gibi Bussi'nin de yine bir kılıç hilesi icat ettiğini veya parayla birisinden öğrendiğini sandı. Leclerc bu yeni hile sâyesinde bu kadar askerin önünde Pardaillan'ı altederek yenilmez bir kılıç ustası olduğu hakkındaki söylentileri kuvvetlendirmek istiyor olacaktı. Adam kendisinden o kadar emin görünüyordu ki Fausta'nın aklına bu sefer büsbütün başka bir düşünce geliverdi ve alçak sesle:

— «Umarım ki Pardaillan'ı öldürmeyeceksiniz?..» Dedi.

— «Buna imkân var mı, madam?.. Bana milyon verseler kendisini bekleyen müthiş işkenceden onu kurtarmaya kalkışacak değilim. Hiç merak etmeyin. Onu öldürmek, aklımın ucundan bile geçmez.»

Bussi bir an susup söylediklerinin ne derece etki uyandırdığını anlamaya çalıştıktan sonra:

— «Sadece onu silâhsız bırakacağım!» Dedi.

Fausta bir an şaşkın, duraladı. Acaba Bussi'ye izin vermeli miydi? Bu tereddüdü Şövalye'ye duyduğu ilgiden değil, Pardaillan'ı elden kaçırma korkusundandı. Şimdiye kadar onu az mı eline geçirmiş, az mı kaçırmıştı? Hayır! Hayır!.. Şimdi Bussi'ye yüz vermenin sırası değildi. Birden kararını verdi ve Pardaillan'ı yakalamalarını emretmek için adamlarına doğru döndü. Bussi-Leclerc, Fausta'nın verdiği kararı derhal sezerek hiddetten titreyen bir sesle atıldı:

— «Madam, şimdiye kadar sizin ufak tefek birçok işinizi gördüm ama, size o kadar kolay görünen bu işlerin bana neye mal olduğunu bir ben bilirim!

Şimdi kendime ait ufak bir hesabı temizlemek istiyorum. Rica ederim bu işime engel olmaya kalkışmayınız!..»

Bussi bu sözleri tehdit dolu bir tavırla söylemişti. Fausta herifle zıt gitmenin tehlikeli olabileceğini sezdi. Kinden kudurmuşsa dönen bu adamın ne gibi bir çılgınlık yapacağını kim bilirdi? Zaten etraf baştan aşağıya askerle çevrilmemiş miydi? Şövalye'nin artık bu çemberi yarıp kurtulamayacağına iyice aklı kesti. Sâkin bir tavırla:

— «Peki,» dedi, «bildiğiniz gibi yapın bakalım.»

Ve içinden de şöyle söylendi:

«Eğer kendini göz göre göre öldürtürse benden günah gitti... Canı cehenneme!..»

Bussi-Leclerc teşekkür anlamında eğildi ve soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «O hâlde lütfen bir kenara çekilin ve hiç korkmayın madam. O, imkânı yok, kendisini bekleyen bu korkunç sondan kurtulamaz.»

Sonra dudaklarında aşağılayıcı bir gülümseme olduğu hâlde sabırla bekleyen Pardaillan'a döndü:

— «Hey, Mösyö de Pardaillan! Benim gibi kötü bir çırağa sırrını ancak kendinizin bildiğiniz usullerle son bir ders daha vermek zamanının geldiği fikrinde misiniz? Bakın, etrafınızda bir sürü kahraman seyirci var. Beni uğratacağınız rezilce yenilgiye tanıklık edecek bundan daha seçkin bir kitle bulamazsınız,» dedi.

Pardaillan, Bussi'nin cesur bir adam olduğunu bilirdi. Bussi kendini bile bile ölüme atmaktan çekinmezdi ama, böyle bir kalabalık önünde yenilmeyi de herhalde istemezdi. O hâlde nasıl oluyordu da Şövalye'ye bu şekilde meydan okuyordu? Sakın kendisinin galip geleceğine inanacak kadar aklını oynat-

mış olmasındı? Hayır, buna imkân' yoktu... Öyleyse buna sebep neydi?..»

Birden Şövalye'nin içine bir şüphe düştü. Bussi'nin bu beklenmedik meydan okuyuşundan bir şeyler sezer gibi oldu. Rakibinin ne tasarladığını henüz pek kestiremiyordu ama, adamın teklif ettiği şeyi Fausta'nın reddetmeyesinden kuşkuluyor, Bussi'nin bir şeye güvendiğini hissediyordu.

Birden, arkadan bir hücumla uğrayıp uğramayacağını anlamak ister gibi dönüp baktı. Hayır! Askerler dimdik, kendilerine emir verilmesini bekliyorlardı. Subaylarsa gözlerini Bussi'ye dikmişler adamın ne yapacağını merak ediyorlardı. Şövalye, içindeki kuruntuyu kovmak ister gibi başını salladıktan sonra sert bir sesle cevap verdi:

— «Ya sizin teklifinizi içinde bulunduğum şartlar altında kabul edemeyeceğimi söylersem?..»

Bussi kurumla cevap verdi:

— «O zaman ben de size derim ki, benim elimden silâhımı aldığınızı söylerken boş yere övündünüz. Fazla olarak derim ki, Mösyö de Pardaillan palavracının, ödleğın biridir. Yine de yola gelmezseniz, alçakları dövüşmeye zorlamak için gerekeni yapar, kılıcımla sizi tokatlarım!»

Bussi bu sözü söylerken bir adım ilerlemiş ve kılıcıyla Şövalye'yi tokatlamak ister gibi bir hareket yapmıştı. Fakat bir çeşit tutuklu durumunda olan bu adama karşı yapılan bu harekette öyle alçakça, öyle bayağı bir görünüş vardı ki, olayı seyreden subaylar da tiksintiyle irkilerek mırıldandılar. Fakat kininden kuduran Bussi, çevresindekilerin mırıltılarını duymadı bile.

Pardaillan'a gelince, sâdece elini kaldırdı ve bu hareket, kılıç ustasının başladığı işi bırakmasına

yetti. Şövalye, Bussi'nin tüylerini diken diken eden bir sesle:

— «Kendimi, bu tokadı yemiş sayıyorum!» Diyerek ileriye doğru iki adım attı. Sağ elinin işaret parmağını Bussi'nin göğsüne dayadı ve korkunç bir soğukkanlılıkla söylendi:

— «Jean Leclerc! Senin acemi bir silâhşor olduğunu bilirdim ama, bu kadar alçak olduğunu bilmezdim. Biraz önce ettiğin hakareti, canınla ödeyeceksin. Kendini iyi koru, Jean Leclerc, seni öldürecek-
ğim!»

Bu sözleri söyledikten sonra geriledi ve kılıcını kınından sıyırdı.

Aynı anda gözleri birdenbire eline aldığı kılıca çarptı. Bu kılıç, kendinin değildi. Bunu, Centurion'un adamlarıyla mahzende boğuşurken yerden almıştı. Bu kılıç, handan çıktıktan sonra farkına varıp da içinde tereddüt uyandıran ve kendisini: *Acaba geri dönüp değiştireyim mi?*» Diye düşündüren kılıçtı.

Yine aynı kılıcı elinde görür görmez, şüpheleri birdenbire kabarıvermiş, içine bir endişe düşmüştü. Ona öyle geliyordu ki sanki Bussi-Leclerc bu kılıca alaylı gözlerle bakıyor ve bakışlarını bir türlü ondan ayırmıyordu. Birden kılıcın namlusunu büktü. Aynı hareketi daha önce sokakta da yapmış, hiçbir garip-lik görmemişti. Bu sefer de kılıç hem esnek, hem de sağlam göründü, fakat öyle olmasına rağmen bu kılıçtan şüpheleniyordu.

Bussi-Leclerc, kendi kulağına bile yabancı gelen bir sesle, alay etmeye çalıştı:

— «Aman mösyö, bu ne ince eleyip sık dokumak?.. Tetkikiniz biteceğe benzemiyor!»

Ve hemen aynı anda da umursamaz bir tavırla:

— «Siz nasıl arzu ederseniz, mösyö...» Diyerek dövüşe hazır bir durum aldı. Şimdiye kadar görün­düğünün tersine gayet soğukkanlı, kendine hâkim bir tavır takınmıştı. Pardaillan:

«Ne yapalım ki ok yaydan fırladı.» Dercesine başını salladı ve gözlerini rakibinin gözlerine dikip dişlerini sıkarak kılıcını çektikten sonra:

— «Haydi!» Diye haykırdı.

O anda Şövalye'ye öyle geldi ki kendisinin dövüşe başladığını gören Bussi derin bir oh çekmişti. Bunun üzerine Şövalye içinden:

«Lânet olsun! Şu herifin ne dolap çevirdiğini anlamak için varımı yoğumu verirdim!» Diye söylendi.

Her zaman olduğu gibi, düşmanına kıyasıyla saldırmıyor, elindeki kılıçla Bussi'nin kılıcını yokla­maktan başka bir şey yapmıyordu.

Fakat bu deneme uzun sürmedi.

Pardaillan birdenbire ihtiyatlı tavrını bıraktı ve korkunç bir hamleyle saldırdı. Bussi-Leclerc, bir-iki hücumu savuşturduktan sonra birdenbire muzaffer bir tavırla:

— «Dikkat, Pardaillan!» Diye haykırdı. «Şimdi senin silâhını elinden alacağım!»

Ve sözünü bitirir bitirmez Pardaillan'ın kılıcına sert bir-iki vuruş yaptı. Pardaillan'sa hiç sesini çıkarmıyor, rakibi böyle oyun oynarken, birdenbire onun hesabını görüvereceğini umuyordu. Fakat Bussi, eskrimle hiç ilgisi olmayan bu kılıç dövme oyununu birkaç kere tekrarladıktan sonra, sanki Şövalye'nin kılıcını âdeta tartmak istiyormuşçasına kendi kılıcını, onunkinin altına kaydır­dı ve birden, bütün gücüyle Şövalye'nin kılıcına alttan vurdu.

O zaman Fausta, subaylar ve askerler şaşkınlıkla-

rından dillerini yutmuş bir hâlde şöyle bir manzara gördüler:

Pardaillan'ın kılıcının namlusu, Bussi'nin kılıcının alttan gelen darbesiyle kabzasından koparak havaya uçmuş, geniş bir kavis çizdikten sonra alana düşmüştü.

Bussi-Leclerc bağırdı:

— «İşte silâhını aldım! Şimdi ödeştik!..»

Hemen aynı anda Şövalye'yi sağ bırakması konusunda Fausta'ya verdiği sözü tutmak istemesine rağmen bir saldırı yaptı ve Pardaillan'ı elinden yaralamış olmak şerefini de kazanmış olmak arzusunu yemedi. Bu işi de yaptıktan sonra, silâhsız kalan Pardaillan'dan hâlâ korktuğu için geriye sıçrayıverdi. Zavallı haydut sevincinden çıldıracak gibiydi. Nasıl sevinmesindi ki, şurada, bir sürü dikkatli seyirci önünde, yenilmez Pardaillan'ın silâhını elinden fırlatmış ve kendisini elinden yaralamıştı.

Az önce Pardaillan'ın kılıcının havaya fırlayıp alana düştüğünü söylemiştik. Fakat Bussi-Leclerc'in sözüne bakıp da gerçekten Şövalye'nin elinden silâhının alındığını sanmak saflık olur: Çünkü Şövalye'nin elinden kılıcı kabzaya bağlandığı yerden ustaca eğlenmiş olan namlusu kopmuş, kabza ise yine Pardaillan'ın elinde kalmıştı.

Aslında Bussi-Leclerc'in zaferi, gayet ustaca hazırlanmış bir hileden başka bir şey değildi. Bu hile de Fausta'nın adamı Centurion tarafından düzenlenmişti.

Ancak Bussi-Leclerc zaferiyle rahat rahat övünebilirdi. Çünkü seyircilerin hiçbiri hilenin farkına varmamıştı. Pardaillan'ın avucunda kalmış olan kabzayı kimse göremiyordu. Bu bakımdan herkes yenilmez ve müthiş Fransız'ın nihayet ustasına çattığını düşünmekte haklıydı.

Bu zaferi perçinleyen ikinci olay da Pardaillan'ın silâhsız kaldığı sırada, Bussi'nin, Şövalye'nin eline saldırması ve kılıcıyla Pardaillan'ın parmağını sıyırmaması ve bunun sonucu Şövalye'nin elinin kıp kıvılcı kana boyanmasıydı. Yara gerçi önemsizdi fakat uzak-tan bakanlar, akan kanı görünce, ciddi bir yaralanma karşısında bulunduklarını sandılar.

Ne var ki seyircilerin ilk safında bulunanların gözlelerinden pek bir şey kaçmadı ve onlar, olayı bütün ayrıntılarıyla izleyebildiler. Pardaillan'ın elinde kalan güdük kılıç kabzasını da hiç şüphesiz gördüler. İşin içyüzünü bilmedikleri için Şövalye'nin silâhsız kalışının, Bussi'nin ustalığı yüzünden olmadığını farketmekle beraber, kötü bir kaza sonucu olduğunu düşünmekte gecikmediler.

Pardaillan'a gelince, ilk şaşkınlığı içinde o da bu olayı bir kaza eseri sanmıştı. Fakat kendisinin böyle ısrarla dövüşe dâvet edilmiş olması da içinde şüphe uyandırmamış değildi. Ancak, uğradığı oyun kadar kötüsü, hiçbir zaman aklına gelmemiş, sadece bir asilzâdeye yakışmayacak kadar kötü bir kılıç hilesiyle karşılaşacağını sanmıştı... Ne var ki az sonra Bussi'nin attığı zafer nârasını duyunca ve olayın meydana geliş tarzını düşününce, ayakları suya ermekte gecikmedi. Bu hâl ona o kadar zavalıca, o kadar gülünç geldi ki müthiş, mânâsı anlaşılmaz kahkahalar atmaya başladı.

Bu kahkahaları duyan seyirciler, en az birincisi kadar şaşırtıcı buldukları bu durum karşısında hayretten âdeta donup dehşet içinde kaldılar.

Hele Bussi-Leclerc, bütün cesaretine rağmen Pardaillan'ın birbiri ardınca patlayıp giden korkunç kahkahalarını duydukça tepeden tırnağa titredi ve ensesinden aşağı soğuk terler boşandı. Birdenbire o kadar korkmuştu ki, kendini emniyette hissetmek

için asker saflarının arasına sokulmak zorunda kaldı ve Centurion'un aklına uyup da bu işi yaptığına bin kere pişman oldu. Beri yanda ise Şövalye gittikçe daha fazla gülüyor ve güldükçe, içinde kabaran öfke de gem vurulmaz bir hâl alıyordu. Şu anda gözünün önünde bir tek gerçek vardı: Bussi namussuzca hareket etmiş, elinden silâhını kalleşçe alarak kendisini eli ayağı bağlı, cellâda teslim etmişti. Asıl kızdığı da buydu. Çünkü bu tuzağa şu haydut herifin meydan okuyuşu yüzünden düşmemiş miydi? İçinden söylenip duruyordu:

«Saçma bir onur yarası yüzünden bir insan bu kadar alçalabilir mi? Demek ki, şu Bussi-Leclerc'i tanımıyormuşum. Ne tehlikeli haydutmuş be!.. Tam tuzak kurulurken beni alıyordu. Sonra namussuzca silâhımı elimden aldı. Ve beni alçakça cellâda teslim etti. Zaten kendi ağzıyla de söylemedi mi? Vay canına!.. Şimdi şu herifi iki elimle boğazlasam hakkım değil mi? Hayır ben onu öldürmemeliyim... Mademki bu adama ancak onur yaraları tesir ediyor, onu öyle gülünç, öyle aşağı bir duruma düşüreyim ki ömrü oldukça unutmasın. Yaptığı kalleşliğe de ancak bu yaraşır.»

Pardaillan ömründe hiçbir zaman kapılmadığı bir öfkeye kapılmıştı. Her türlü olayı soğukkanlılıkla, gülerek karşılamaya alışık Şövalye'nin şimdi rengi uçmuş, tüyleri diken diken olmuştu. Korkunç gülüşünü duyanlar bir an için onun delirdiğini sanabilirlerdi. Nitekim Pardaillan bir ara Fausta'nın da sevinç ve ümitten titreyen bir sesle mırıldandığını duydu:

— «Ah, acaba daha şimdiden çıldırdı mı?»

Bu soruya bir başka hissiz ses, Espinosa'nın sesi cevap verdi:

— «Çıldırdıysa, işimiz daha başlamadan bitti demektir.»

Fausta:

— «Belki de böylesi daha iyidir. Gayet sağlam görünen bir aklın bu kadar kolay sarsılacağını hiç ummazdım!» Diye ekledi.

Espinosa tekrar söze karışarak:

— «Galiba kurtulamayacağını, mahvolduğunu görünce aklını kaybetti. Zaten kendini beğenmişin biridir. Böyle kolayca yenilmesi, beynini sarsmış olabilir. Kendisini delirtmeden altedemeyeceğimiz hususunda söylediğiniz sözlere inanmaya başlıyorum, Prensces...» Dedi.

— «İşin tuhafı nedir biliyor musunuz, Kardinal? Tek zayıf tarafı olan bu yanını da bana yine kendisinin öğretmiş olması...»

— «Tıpkı Samson'un sırrını Dalila'ya itiraf etmesi gibi... Sizin Şövalye'ye çektirdiğiniz işkence imtihanlarını merak etmiyor değildim, madam... Ne olursa olsun işin daha başında bu hâle geleceğini hiç ummazdım...»

Şövalye'nin gerilmiş yüzünü dikkatle gözden geçiren Fausta:

— «Susunuz, Kardinal,» dedi. İhtiyatsızca konuşup onun dikkatini uyandırmayalım.»

— «Canım, yüzüne baksanıza, madam... Bize kulak verdiği var mı?.. Hey gidi dünya! Nihayet şu kibirli herif de mahvoldu!»

— «Pardaillan hiç belli olmaz. Ne kadar kısıksesle konuşursak konuşalım, o belki yine bizi duyuyordur.»

Espinosa önemsemez bir tavırla:

— «Ama bu hâliyle ne konuştuğumuzu anlamasına imkân yoktur,» dedi.

Pardaillan bir yarı çılgınlık hâline varan öfke buhranı içinde bile, Fausta'nın da tahmin ettiği gibi,

gayet alçak sesle yapılan konuşmayı duyuyordu. Kendini toparlamaya zorlarken, içinden söylendi:

«Beni deli sandılar. Demek onlara deli görünüyorum... Belki de öyleyimdir. Kafam çatlayacak gibi... Demek ki şu geçici çılgınlığım devamlı olsa, hem müşfik Fausta, hem de ahbabı Espinosa pek hoşlanacaklar. Ama şu benim dikkatimi uyandıracak sözler neymiş acaba?»

Silkinerek, kendi kendisiyle konuşmaya devam etti:

«Hayır, delirmek istemiyorum! Onların memnun olmalarını istemem. Ben de ne budalayım!.. Ona bu delirme meselesinden kendim söz etmiştim.»

Ve insanüstü bir çaba harcayarak kendine hâkim olmayı, kısmen zihnini toparlamayı başardı.

Sonra hiç vakit kaybetmeden Bussi-Leclerc'in üstüne doğru yürüdü. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Haini hemen cezalandırmak!..

Fausta, Şövalye'nin bir işe giriştiği zaman takındığı soğuk tavrıyla Bussi'ye yöneldiğini görünce, kendisini gözüciyle Espinosa'ya göstererek mırıldandı:

— «Size dememiş miydim? Onun ne yapacağı bilinmez. Bakın, buhranı atlattı işte.. İnşallah konuşmamızı duymamıştır...»

Espinosa cevap vermedi. Bütün soğukkanlılığını tekrar elde ederek kendisine bakmadan önünden geçen Pardaillan'ı dikkatle süzdü. Ve bu incelemekten sonra kendinden emin bir edâ ile söylendi:

— «Hayır, konuştuklarımızı duymamış...»

— «Ben de öyle sanırım. Allah'a şükür ki duymadı... Yoksa bütün plânımız suya düşerdi!»

Espinosa hâlâ Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye'nin kararlı, yapacağından emin ve sert adımlarla Bussi-

Leclerc'e doğru yürüdüğünü görünce hafifçe gülümsemi ve soğuk bir edâ ile:

— «Galiba Şövalye de Pardaillan silâhsız olmasına rağmen, şu zavallı Bussi-Leclerc'e kötü birkaç dakika geçirtecek,» dedi. «Şu yaman adamın bizim safımızda olmayışına yanıp duruyorum. Eğer bizimle birlik olsaydı girişmekten çekineceğimiz hiçbir iş kalmazdı.»

Fausta bu fikri başıyla tasdik ederken eliyle de: «*Ne yapalım, kabahat bizde değil ya!*» Anlamında bir işaret yaptı. Sonra merakla, Bussi'nin üzerine yürüyen Pardaillan'ı ve nihayet bir yandan gerilerken, bir yandan da kendisine: «*Hani ya? Onu neden tevkiş ettirmiyorsunuz?...*» Demek istercesine bakan Bussi'yi seyretti. Fakat herifin ricalarını görmezlikten geldi ve Espinosa'ya dönerek acı tebessüm ve Kardinal'inki kadar soğuk bir tavırla söylendi:

— «Artık Mösyö de Bussi-Leclerc'in hayatı benim için bir metelik bile etmez!...»

— «Prenses, isterseniz Şövalye de Pardaillan'ı tasarladığı şeyi yapmak fırsatını bulamadan yakalatalım.» Dedi.

Fausta küçümseyici bir umursamazlıkla sordu:

— «Neden? Mösyö de Bussi-Leclerc bu alçakça oyunu kendi hesabına ve kendini tatmin etmek için hazırladı... Şimdi de varsın işin içinden kendi başına çıksın bakalım!»

— «İyi ama biz de bu işte pay sahibi değil miyiz?»

— «Yoo!.. Bu mesele başka, Kardinal!.. Biz Pardaillan'ın ölmesini istiyoruz. Bu uğurda şimdiye kadar bütün normal çâreleri denediğimiz ve başarıya ulaşamadığımız için insanüstü çârelere başvurmak zorunda kaldıysak hatâ bizim mi? Kendisini öldürmeye öldürelim ama bu işi onun şânına yara-

şır bir şekilde yapalım... Onun saygıdeğer bir kimse olduğunu kabul ediyorsak, şerefini lekelememeliyiz. Şerefli bir insanın şerefiyle oynamak ayıp şeydir: Pardaillan'ın dediği gibi ancak Leclerc'e yaraşır bir iştir. Bu sefil haydut, Şövalye gibi tehlikeli bir adamın hiddetini kendi üstüne çekti; varsın şimdi işin içinden yakayı tek başına sıyrısın. Tabii, sıyrabilirse... Ben kendi hesabıma, onun lâayık olduğu cezadan kurtulması için parmağımı bile kıpırdatmam.»

Espinosa da Bussi'nin alinyazısının kendisini hiç ilgilendirmedini gösterir bir işaret yaptı.

Bu sırada Şövalye'nin şimşekler çakan bakışları önünde durmadan gerileyen Bussi-Leclerc nihayet askerlerin saflarına dayanmış ve artık geriye bir adım bile atamaz olmuştu. Böyle durmak ve çekindiği adamlarla burun buruna gelmek zorunda kaldı. Korkuyordu, fakat neden korktuğunu, niçin korktuğunu kendisi de bilmiyordu. Zaten karşılıklı öldürücü darbelerle vuruşacak olsalardı Bussi bu uğurda canını vermekten çekinmez, ne korkar, ne de tereddüt ederdi. Cesurdu. Burası inkâr edilemezdi. O böyle aşağılık hareketlere tenezzül edecek insan değildi. Ama olan olmuş, bir kere Centurion'un aklına uymuştu; daha doğrusu gafil avlanmıştı. Bussi'nin, Centurionla karşılaştığı sırada intihar etmek üzere bulunduğunu hatırdan çıkarmamalıyız.

Eğer normal durumda olsaydı, Bussi-Leclerc, hiç şüphesiz hançerini çeker ve kendisine böyle alçakça bir iş teklif eden adamın gırtlığına daldırırdı. Zaten kendisine yapılan teklifi kabul ederken de için için az mücadele etmemiş, kendi kendine az küfür savurmamış, Centurion'u az tehdit etmemişti.

Ne çâre ki bir kere kendisine yapılan teklifi kabul etmiş, o kötü yola bir defa girmişti... Şimdi artık kendi kendinden utanıyordu. Etrafını çeviren

yüzlerde, yaptığı işin ne kadar kötü olduğunu belirten ifadeleri okur gibiydi. Bussi kendi kendini küçük düşürdüğünü iyice anlamıştı. Zaten şimdi asıl kızdığı da buydu.

Bussi'yi ürküten şey, silâhsız Pardaillan'ın kendisini cezalandırmaya kesinlikle karar vermiş görünmesiydi. Acaba ne yapacaktı?

Bu kalabalık önünde kendisine ne gibi bir hakarete bulunacaktı? İşte asıl çekindiği şey buydu. Hem sonra Bussi-Leclerc, silâhsız bir adama karşı kılıç kullanmak küçüklüğüne düşecek miydi? Eğer bu son alçaklığı da yaparsa, başına neler gelecekti? Düşmanının insanüstü bir kuvvete sahip olduğunu biliyor ve bu kuvvetin kendisini ezeceğini hissediyordu. Kendisi için iki yol vardı: Ya silâhsız bir adama yenilecek ya da silâhsız bir adama silâh çekerek rezil olacaktı. Kendisi için sonuç hep birdi ve şimdi bu yüzden Centurion adlı aşağılık hayduda küfredip duruyor, bir yandan da geriledikçe gerileyordu.

Şimdi artık gerileyip çekileceği hattın sonuna gelmişti. Daha geriye gitmesine imkân yoktu. Çevresine kanlı gözlerle baktı, kaçacak delik aradı. Kendisini aptalcasına ezdirmek işine gelmiyor, fakat silâhsız bir adama silâh çekmek de istemiyordu.

Pardaillan haydudun artık gerileyecek yeri kalmadığını görünce, kendisinden iki adım uzakta durdu. Şimdi tamamen kendini toparlamış ve soğukkanlı tavrını takınmıştı. Bir adım daha atıp elini kaldırdı. Sonra kararını değiştirmiş gibi tekrar elini indirerek, karşısındakini tir tir titreten, garip denecek kadar sâkin bir sesle söylendi:

— «Hayır, elimi senin şu berbat suratına değdirip kirletmek istemiyorum!»

Sonra rakibini son derece küçümseyen, mağrur ve ağır hareketlerle kemerinden eldivenlerini çıkararak,

kendisini aval ayal seyreden rakibinin gözlerinin içi-baka baka eldivenlerini giydi. Bussi birdenbire başına geleceği anlamıştı. Eğer Pardaillan şimdi onun gırtlığını tutup sıksaydı, geberip giderdi ve buna çoktan razıydı. Fakat Şövalye'nin yapmaya niyetlendiği şeye asla razı değildi. Ah, Allah kahretsin!.. O, kendisini öldürmek istese seve seve ölecekti... Fakat ölümden daha beter olan alçalmaya dayanamayacaktı. Hayır, dayanamayacaktı!..

Bussi'nin içini birdenbire bir isyan bürüdü. Adam şimşek gibi bir hareketle kılıcını kınından sıyırdı ve insan sesine benzemeyen bir sesle uludu:

— «Mademki öyle istiyorsun, köpek gibi geber!..»

Aynı anda da kolunu kaldırmış, kılıcını saplamaya hazırlanmıştı.

Ama Pardaillan ondan daha önce davranmış bir eliyle Leclerc'in bileğini tutarken, öteki eliyle de kılıcını tam ortasından yakalamıştı. Kerpeten gibi eliyle, herifin bileğini bukerken öteki eliyle de haydudun kuvveti kesilerek gevşeyen elinden kılıcını çekip alıvermişti. Bu iş, yıldırım hızıyla olup bitmişti. Göz açıp kapayıncaya kadar durum tamamen değişmiş ve yalın kılıç Pardaillan, silâhsız Bussi'nin karşısına dikilmişti. Şövalye'nin yerinde kim olsaydı, eline böyle bir fırsat geçtikten sonra bundan yararlanırdı. Fakat Pardaillan'ın kafasının, herkesinkine benzer bir tarzda işlemediğini öteden beri biliriz. O, bir kere Bussi'ye unutamayacağı bir ders vermeyi aklına koymuştu ya... Şimdi bundan başka bir şey düşünmüyordu.

Bussi-Leclerc'in elinden bir kere daha silâhı alınmıştı!.. Fakat bu seferki alınış, öncekilere benzemiyordu... Bussi-Leclerc birdenbire iki elini göğsünde kavuşturmuş, tekrar eski cesaretini bulmuş, yarı öfkeli, yarı ağlamaklı bir sesle söyleniyordu:

— «Öldür beni!.. Haydi, öldürsene!..»

Pardaillan başıyla «hayır» işareti yaptı ve yeri göğü inleten bir sesle haykırdı:

— «Jean Leclerc, seni, silâhsız bir adama silâh çekecek kadar aşâğılık bir duruma getirmek istedim... Nihayet o hâle de geldin. Şu beni tokatlayacağını söylediğin kılıcı taşımaya bile lâıyk değilsin!»

Ve şiddetli bir hareketle kılıcı dizinde büküp ikiye bölerek iki parçayı, hiddetinden ağzından köpükler saçan Bussi-Leclerc'in ayaklarının dibine fırlattı. Bu hareketi de yine öyle çılgın bir meydan okuyuştu ki, Espinosa, kendi kendine mırıldandı:

— «Kibir, kibir... Bu adam baştan ayağa kibir...» Diye söylendi.

Bu sözü duyan Fausta:

— «Hayır,» dedi, «sadece hisleriyle hareket eden bir çılgın...»

İkisi de yanıliyordu. Pardaillan güröl güröl sesiyle devam ediyordu:

— «Jean Leclerc, tokadını yemiş kadar olduğumu söyledim. Seni boğabilirdim. Çünkü benimle boy ölçüşecek kudrette değilsin. Ama, öyle yapmıyor, sana canını bağışlıyorum... Fakat hani bana atmak istediğin o tokat yok mu? Al onu, Jean Leclerc! Onu sana iade ederim!»

Ve son sözlerini söylerken adamı kendine doğru çekiverdi. Sonra da eldivenli eliyle herifin suratına öyle bir şaplak indirdi ki, Bussi hiddetinden ve utançından, fakat daha çok da can acısından afallamış bir hâlde silleinin şiddetiyle iki adım öteye fırlayıp yere yığılıverdi. Sonra Pardaillan, kirli bir iş görmüş bir insanın tiksinen haliyle, eldivenlerini parmaklarının ucundan tutup çekti, çıkardı ve bir tarafa fırlattı.

Bu işi, olay süresince bırakmadığı soğukkanlılığıyla bitirdikten sonra geriye döndü, yüzünde en saf gülümsemesiyle Fausta ile Espinosa'ya doğru döndü.

Fakat herhâlde gözleri gayet açık bir anlam taşıyor olacaktı ki, uluya uluya oradan götürdükleri Bussi'nin başına gelenleri tatmayı hiç de istemeyen Espinosa, askerlere komuta eden subaylara işaret vermekte gecikmedi. Askerler nicedir bekledikleri bu işareti alınca hemen harekete geçerek, Şövalye'nin etrafındaki çemberi daha da daralttılar. Pardaillan için Fausta ile Başyargıç'ın ortasında bulundukları kalabalığa yaklaşmak imkânsız bir duruma geldi. Şövalye de oraya gitmekten vazgeçerek, bu yeni tehlikeyi karşılamaya karar verdi. Bu durum devam ederse, en ufak bir hareket yapmasına bile imkân kalmayacağını ve nihayet belki de kalabalık arasında ezileceğini, boğulacağını hissediyordu. Birden, her zamanki âdetine uyup tekrar kendi kendine atıp tutmaya koyuldu:

«Allah kahretsin! Bâri şu boğayı öldürdükten sonra budalacasına fırlatıp attığım hançerim yanımda olsaydı!.. Hayır!.. Nedense kan görmeye dayanamam. İlle onu fırlatmam lâzımdı, değil mi? Merhum babam, bendeki bu yufka yürekliliğin bir gün başıma bir iş açacağını söylerken, peygamber gibi lâf etmiş vesselâm. Sözlerini azıcık dinlemiş olsaydım şimdi bu hâlde bulunmazdım!»

Şimdi, kırdığı Bussi'nin kılıcı için de böyle yanıp yakılabilirdi. Fakat bir kere olan olmuştu. Hem zaten o kılıcı, parçalarını sahibinin suratına fırlatmak için ele geçirmiş değil miydi? Bu biraz pahalıya mal olan bir keyif çıkarmaydı ama, dünya böyledir, her şeyin kendine göre bir fiyatı vardır. Asıl önemli mesele, yapacağı işi sonuna kadar yapmış olmasıydı.

Ama Pardaillan bir yandan kendi kendine atıp

tutarken, bir yandan da askerlerin hareketlerini soğuk bir dikkatle dözden geçiriyordu. Birden, etrafındaki çemberin kendisini bunaltacak derecede sıkıştığını düşünerek biraz yer açmaya karar verdi. İki kolunu iki yanına açtı. Yumruklarını sıkı ve ayakları üstünde fırıl fırıl dönmeye başladı. Fakat bu fırıldak, bambaşka bir fıırıldaktı! Yumruklar iki balyoz gibi havada dönerek yolları üstündeki suratlara rastladıkça, tok bir gürültü çıkıyor, iniltiler, küfürler, feryatlar gırla gidiyordu. Yumruğu yiyip de ayakta kalan yoktu. Yıkılanlar, hemen arkadakiler tarafından kaldırılarak, elden ele tâ gerilere taşınıyorlardı.

Bu sırada kabından taşmış olan halk da müthiş mücadelesine devam ediyordu. Alanda, tribünlerde, civar sokaklarda, her yerde Kral'ın askerleriyle halk ve Castrana Dükü'nün adamları arasında amansız bir boğuşma sürüp gidiyordu. Her yanda kılıç kılıca çarpışılıyor, tüfekler patlıyor, soluk soluğa boğuşanların feryatları ve küfürleri, galiplerin çılgın nâraları ve can havliyle kaçanların bağırışları duyuluyordu. Zaman zaman, ötede beride, uzakta veya yakında bütün gürültüleri bastıran birtakım sesler:

«*Carlos! Carlos! Yaşasın Kral Carlos!*» Diye yeri göğü inletiyordu.

Pardaillan, birdenbire kendisine hiç karşılık verilemediğini ve kuvvetini bol bol harcamakta serbest bırakıldığını farkettil. Bussi-Leclerc'le Fausta'nın konuşukları aklına geldi. Bir yandan dörtbir tarafına yumruk savurmaya devam ederken öte yandan da düşündü:

«*Beni diri yakalamak istiyorlar... Herhâlde Fausta ile yeni ortağı Espinosa, benim için akla hayâle gelmedik haince ve korkunç birtakım işkenceler tasarlayıp düzenlemişlerdir. Ve ölümün beni bu işkencelerden kurtarmasına gönülleri asla razı değildir.*»

Fakat bu arada kolları da canlı gürzler gibi habire inip kalktıkları ve çevresine durmadan felâket saçtıkları için yavaş yavaş kuvvetten kesilmeye başlamışlardı. Böyle olmasına rağmen askerlere şaşıtı:

«Peki, bu herifler benim boyuna yumruk savurmama ve her yumrukta birini yere sermeme ses çıkarmayacaklar mı?..» Diye düşündü.

Olayları gayet sâkin bir tarzda muhakeme ediyor ve başına gelecek en iyi şeyin öldürücü bir-iki darbe yemek olacağını hesaplıyordu. Hiç olmazsa bu sâye de kendini bekleyen işkencelerden kurtulurdu. Bu düşüncesinde de yanılmıyordu. Askerler artık sinirlenmeye başlamışlardı. Pardaillan'ın düzenli bir şekilde savurduğu müthiş yumruklara, başlangıçta sadece pek sabırsızlanan birkaçı kılıçlarıyla Şövalye'yi dürtüklemeye kalkıştı. Bu iş böyle devam ederken, emreden bir ses:

— «Silâhlar aşağı, sersemle!.. Onu sağ istiyoruz!»

Diye bağırıp herşeyi yarıda bırakmasaydı, hiç şüphesiz, Şövalye'nin beklediği öldürücü darbe de gelmekte gecikmeyecekti.

Askerler bu emre homurdana homurdana boyun eğdiler. Fakat sabrın da bir sınırı vardır. Askerler de artık sabırları tükendiği için adamakıllı geciken emirleri beklemeyerek, son manevrayı da kendi kendilerine uygulamaya kalkıştılar: Bu manevra Şövalye'ye en yakın bulunanların hep birden onun üstüne çullanmalarından ibaretti. Bir sürü adam birden yüklenince, Pardaillan bir an kalabalık altında boçaladı. Fakat hemen kendini toparlayıp belki de içlerinden biri emirleri filân unutup o kadar beklediği öldürücü hançer derbesini indirir ümidiyle kendini şiddetle savundu. O yumruklarını esirgemedikçe ötekiler de kendisine aynı şekilde karşılık vermekten

kaçınmadılar. Fakat Pardaillan'ın beklediği öldürücü darbeyi indiren olmadı.

Şövalye uzun bir süre üstüne çullananlara karşı koydu. Elbiseleri paramparça olmuş, elleri kana bulanmıştı ve yüzü yara, bere içinde kalmıştı. Ama bütün bunlar yine de önemsiz sıyrıklar ve çürüklerden ibaretti. Birçok kere kollarına, omuzlarına ve bacaklarına tutunan asker salkımlarını kaldırıp etrafına savurdu. Nihayet kalabalıktan bunaldı ve bitkinlikten bacakları tutunamaz oldu, yere yıkıldı...

Artık dövüş bitmiş, Pardaillan yakalanmıştı.

*

Şövalye elleri ve ayakları ipler içinde kısıkrak bağlanmış ve vücudu kımıldayamaz hâle gelmiş olduğu hâlde bile öyle korkunç görünüyordu ki, on kadar adam her ihtimale karşı kendisini tutuyor, çevresini sıkı bir muhafaza altına almış bulunuyordu. Şövalye yine de ayaktaydı. Soğuk ve tiksinti dolu bakışları, bir tek adamın yüzlerce askerle boğuşmasından başka bir şey olmayan bu büyük mücadeleyi ilgiyle seyreden Fausta'ya dikilmişlerdi. Kadın, Pardaillan'ın artık kısıkrak bağlandığını, kımıldayamaz bir hâle geldiğini görünce kendisiyle onun arasında bulunanları iterek kendine bir yol açıp, yakınına, elle dokunacak kadar yanına yaklaştı ve Şövalye'yi uzun uzun süzdü...

Artık zafer onundu. Pardaillan'ı ele geçirmişti. Kendisiyle ilk karşılaştığı gün başlayan bu müthiş mücadele, nihayet Fausta'nın zaferiyle bitmişti. Bakışlarında hem sevinç, hem de yaptığına pişman olmanın verdiği bir hüznün okunuyordu.

Pardaillan, Fausta'nın zaferinin keyfini çıkarmak için yaklaştığını görünce, kendisini sımsıkı bağla-

yan ve âdeta nefes almasına engel olan iplere rağmen dikildi ve düşündü:

«Haa... Hanım Papa hazretleri zaferinin keyfini çıkarmak istiyorlar, öyle mi? Ne zafer ama!.. Kalleşlik, müthiş bir tuzak ve bir tek adamı yakalamak için harekete geçirilmiş kocakoca bir ordu... Yerin dibine batsın böyle zafer! Ama, kendisine bunun tadını çıkarmak imkânını vermeyeceğim. Ona öyle iki çift lâf söyleyeceğim ki, ömrü oldukça unutmayacak!..»

Ve omuzlarına abanan insan salkımını sarsarak şöyle bir doğruldu. Aşağılayıcı bakışlarla Fausta'ya dik dik bakarak, en içe işleyici sözlerinden birini söylemeye hazırlandı.

Bununla birlikte Fausta susuyordu. Zaten hâlinde de zaferinin tadını çıkarmak isteyen bir insan görünüşü yoktu. Pardaillan ne kadar dik başlı, ne kadar mağrur görünüyorsa, o da tersine o kadar alçakgönüllü bir tavır takınmıştı. Âdeta, yenilen kendisiydi de zaferi kazanan Pardaillan olmuştu. Şövalye, Fausta'nın gözlerinde zafer sevinci yerine derin bir ke-der buldu. Kadının görünüşünün üzerinde uyandırdığı izlenim o kadar kuvvetli oldu ki, Şövalye bile saldırgan tavrını bırakmak zorunda kaldı ve içinden mırıldandı:

«Mademki zaferinden bu kadar hüznü duyacaktı ne diye şimdiye kadar beni kinle takip edip durdu? Beni bu kadar kötü durumda görmekten üzüntü duyduğu hâlimden belli... Şeytan, bunun gibi bir türlü anlayamadığım karışık huylu kadınların canını alsın! Şu kadın benim gözümde ömrümün sonuna kadar anlaşılmaz bir yaratık olarak kalacak vesse-lâm... Yoksa beni yakalatmak için bu kadar yorgunluğa katlandıktan sonra beyaz, zarif elleriyle ipleri-mi çözüp, beni serbest mi bırakacak? Vallahi yapar mı yapar! Yine yanıldım galiba... Onda bu âlicenaplık

ne gezer... İşte şu anda yine içinde saklı dişi kaplan kendini gösteriyor! Böylesi daha iyi, hiç olmazsa karşımdakinin Fausta olduğunu anlıyorum.»

Anlaşılan, her zaman hislerini saklamayı başarmış olan Fausta, kendini kapıp koyuvercecek kadar şaşalamıştı. Bir an içindeki kinin aşkı söndürdüğünü sanmıştı. Fakat nefret ettiğini sandığı adamı eline geçirir geçirmez, kin sandığı şeyin, yine aşktan başka bir şey olmadığını dehşet içinde görmüştü. Zihnini şu düşüncelerle karmakarııştı:

«Onu hâlâ seviyorum! Kin sandığım şey meğer onun benimle ilgilenmeyişi yüzünden duyduğum kızgınlıktan ibaretmiş. O beni sevmiyor. Beni hiçbir zaman da sevmeyecek. Fakat şimdi onu kendi irademle yakalattıktan ve en müthiş işkenceleri onun için hazırladıktan sonra anlıyorum ki bana bir tek kelime söylese, azıcık gülse, hattâ sâdece ufacık bir ilgiyle bana baksa, beni gözetleyen Başyargıç'ı hançerler, Pardaillan'ı kurtaramazsam bile, hiç değilse onunla birlikte ölürüm!.. Bilmem ki ne yapayım? Ne edeyim?..»

Ve böylece uzun zaman karar veremedi, şaşkın, kalakaldı. Bu, ömründe ilk defa başına geliyordu. Sonra yavaş yavaş kendini topladı. Yüzünün çizgileri sertleşti. Pardaillan da onun bu hâlini görmüş ve içinden: *«İşte, dişi kaplan yine kendini gösteriyor!»* Demişti. Daha önce kararını kesinlikle vermiş olduğu için, yüzü tekrar eski mağrur ifadesini aldı. Şövalye'yi kendi alınyazısıyla başbaşa bıraktığını belirtmek istiyormuşçasına, iki adım geriledi. Gayet tath, uzaktan geliyormuş gibi bir sesle sâdece:

— «Elvedâ Pardaillan!» Dedi.

Büsbütün başka sözler bekleyen Pardaillan, önce şaşırdı ama, kolay kolay istifini bozacak adam değildi. Alaycı bir tavırla:

— «Elvedâ değil, sâdâce tekrar görüşelim diyeceksiniz...» Dedi.

Fausta, şaşkın şaşkın başını salladı ve aynı tatlılıkla tekrarladı:

— «Elvedâ!..»

— «Duyuyorum madam, duyuyorum ama, ben öyle kolay ölen soyundan değilim. Dokuz canlı olduğumu siz de bilirsiniz. Şimdiye kadar beni öldürmeye az mı çalıştınız? Artık saymak bile canımı sıkıyor... Bakın, şimdi pek parlak bir durumda değilim ama, yine de dipdiriylim ya...»

Fausta, inatçı bir tavırla tekrar etti:

— «Elvedâ!.. Beni bir daha göremeyeceksin!..»

Pardaillan'ın zihninden korkunç bir düşünce geçti ve titreyerek içinden: «*Sakın beni öldüremeyeceğini anlayınca, gözlerimi kör etmeye karar vermesin! Beni bir daha göremeyeceksin diyor... Böyle bir şey yapmaya kalkarsa ne olurum?*» Diye söylendi.

Fausta aynı tatlı ve uzaktan geliyormuş gibi bir sesle:

— «Hayır!» Dedi. «Yanlış söyledim. Beni belki de göreceksin ama, tanıyamayacaksın!..»

Pardaillan içinden söylendi: «*Hoppala!.. Demek beni kör etmeyecek... Kendisini görecekmışım ama, tanıyamayacakmışım. Bu basit sözün altında kimbilir ne müthiş bir gerçek saklı!.. Bakalım neymiş... Herhalde göreceğiz!*»

Sonra yüksek sesle ve en zarif tebessümüyle söylendi:

— «Demek adamakıllı tanınmayacak bir hâle gireceksiniz. Kimbilir, belki de değişecek ve diğer kadınlar gibi bir kadın olacaksınız. Sizde de biraz yürek ve merhamet bulunacak... Eğer böyle bir değişim olacaksa, sizi tanımakta gerçekten zorluk çekeceğimi, madam!»

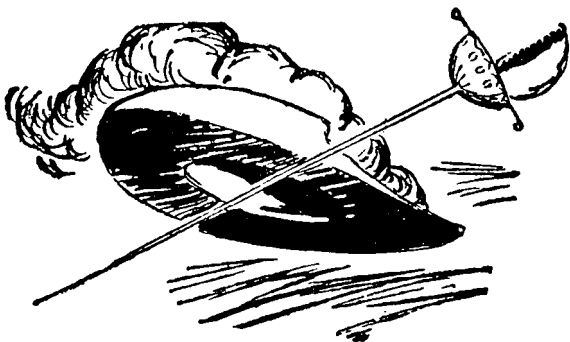
Fausta bir an Şövalye'nin gözlerinin içine dimdik baktı. Sonra bu adamla ne kadar tartışsa başa çıkmayacağını mı anladı; yoksa artık mücadeleden mi bezmişti, nedir... Sadece bir baş işareti yaparak döndü ve Espinosa'nın yanına gitti. O zaman Başyargıç bir emir verdi:

— «Onu San Pablo Manastırı'na götürün!»

Askerlerin sürüklemeye başladıkları Pardaillan da son bir defa daha haykırdı:

— «Tekrar görüşeceğiz, Prensler!..»

Onüçüncü Bölüm

CHICO'NUN AŞKI

Şimdi yerinde yeller esen San Pablo Manastırı, San Francisco Meydanı'nın yakınlarında, hattâ bu meydanı kısmen gören bir yapıydı. Normal zamanda olsaydı, Pardaillan'la muhafızları çabucak manastıra varıverirlerdi. Fakat o gün meydanda kanlı boğuşmalar oluyordu ve Espinosa gibi ihtiyatlı ve hesaplı bir insan, mahpusunu elbet meydanın ortalık yerinden geçirip manastıra yollayacak değildi.

Pardaillan, tüfekli iki müfrezenin muhafazası altındaydı. Bunun sebebi, Başyargıç'ın, sımsıkı bağlı Şövalye'nin kaçmasından korkması değildi. Hayır! Fakat normal zamanda gülünç görünecek olan bu ihtiyat tedbirlerinin, o gün için önemi ve anlamı vardı. Mahpusla muhafızları, kargaşalığın içinden geçmek zorunda kalabilirlerdi. O kargaşalıkta Pardaillan'a da öldürücü bir-iki darbe isabet edebilirdi. Bundan başka dövüşenler, mahpusu kurtarmak fikrine de kapılabilirlerdi. Halbuki Espinosa, mahpusu-

sunun sağ ve salim kalmasına ve hazırladığı işkenceleri çekmesine çok önem veriyordu.

Bütün bu tedbirlerden başka, muhafızların komutanı, kafiye dolambaçlı, fakat oldukça ıssız sokaklardan dolaştırarak, birkaç dakikada ulaşılacak yere, bir saatte götürmek ihtiyatlılığını gösterdi. Zaten vücudu sımsıkı bağlı olan Şövalye de rahat yürüyemiyor gayet kısa adımlar attığı için, yol uzadıkça uzuyordu.

*

Beri yanda halkın ayaklanması da hiç beklenmedik bir çehreye bürünmüş, kısa zamanda üstünlüğü elde eden İkinci Philippe, isyancıları bozguna uğramıştı. Fausta, en büyük hatâlarından birini yapmış, elebaşılığını yaptığı isyan hareketi kanla boğulmuştu. Halbuki elindeki adamlar mükemmel silâhlı, iyi organize edilmiş ve kalabalıktı. Nasıl olmuştu da bu iş başına gelmişti?..

Bozgunun gerçek nedeni, Fausta'nın bir hatâ yaparak plânını değiştirmiş olmasıydı. İlk plân gereğince Fausta, Kral askerlerini hızla yok ederek durumdan yararlanabilecek ve hiç şüphesiz İkinci Philippe'yi tahttan inmeye bile zorlayacaktı. Fakat Don Cesar'a yaptığı tekliflerin delikanlı tarafından şüpheyle karşılanması üzerine tereddüde düşmüştü. Bütün plân, Don Cesar'ın kendisine yapılan teklifleri kabul ederek babasının tahtına çıkmak istemesi temeline dayanıyordu. Zâlim İkinci Philippe'den bezen halk, hiç şüphesiz Don Carlos'u seve seve benimseyecekti. Fakat Don Carlos tahta çıkmak istemez, teklifleri kabul etmezse o zaman ne olacaktı? Fausta, o zaman halkın birdenbire kendi aleyhine döneceğini ve kendisinin de suçunu affettirmek için belki tekrar İkinci Philippe'yle işbirliği yapmak zorunda kalacağını hesaplıyordu.

O hâlde ne yapması lâzımdı? Bütün bu işlerden vaz mı geçmeliydi?..

Fausta böyle yapmadı. Önce kendisinin İkinci Philippe'ye bile kafa tutabileceğini ve gerektiğinde onu emellerine âlet edebilecek kadar kuvvetli olduğunu Don Cesar'a ispat etmek istedi. Don Cesar bütün bunları gözleriyle görürse, hiç şüphesiz daha fazla tereddüt etmezdi... O bir kere elde edildikten sonra da son ve kesin adım için harekete geçmek mesele değildi.

Plân bu şekilde değiştirildikten sonra harfi harfine uygulandı. Adamları, Kral'ın askerlerini yanlarına bile yanaştırmadan Don Cesar'ı kaçırdılar ve isyan müthiş bir şekilde başladı. Fakat delikanlının kaçırılmasıyla Fausta'nın erişmek istediği amaç gerçekleşmiş oluyordu. İsyân örgütünün elebaşları hemen adamlarına emir vererek çabucak ortadan çekilmelerini sağladılar ve kısa zamanda asıl isyancılardan kimse ortalıkta kalmadı... O zaman Kral'ın askerleri bütün bu işlerden haberi olmayan ve yalnız delicesine sevdiği Don Cesar'ı kurtarmak için ayaklanmış bulunan halkla karşı karşıya kaldılar. Askerler, mükemmel zırhlı ve silâhlı, halk ise bu zırhlara ve silâhlara karşı koyamayacak kadar zayıf bir durumdaydı. Böyle olmasına rağmen iyi dayandı ve kendisini hudutsuz bir cesaretle ölümün kucığına attı...

Ne yazık ki kahramanlığın da bir sınırı vardır. Zaten az sonra halk da Don Cesar'ın kurtarılmış olduğunu öğrendi. Bu iş nasıl gerçekleşmişti?.. Bunu kim başarmıştı?.. Orası önemli değildi. Kral'ın pençesinden kurtulmuştu ya... Şu hâlde daha fazla dövüşmenin anlamı kalmıyordu. Halk da çekilmeye veya kaçışmaya başlayınca, dövüş sahasında Kral'ın askerleriyle yerleri dolduran ve sayıları ne yazık ki pek çok olan ölümlerden ve yaralılarından başka kimse kalmadı.

Yaralılar çabucak kaldırılırken, Pardaillan'la muhafızları da nihayet San-Pablo Manastırı'na ulaşmışlardı. Şövalye tam manastır kapısının eşikini aşmak üzereydi ki çevresindeki askerlerin arasında kimi görse beğenirsiniz?.. El Chico'yu!..

Ama, Chico ne hâldeydi, orasını hiç sormayın...

Az önce meydanda gözler kamaştıran o güzelim elbisesi lime lime olmuş, yer yer kan lekelerine bulanmıştı. Chico'nun durumu da berbattı ve küçük Juana kendisini bu hâlde görürse adamakıllı bir papara yiyeceğinden hiç şüphesi yoktu.

Doğrusunu söylemek gerekirse Chico bu hâlden şikâyetçi görünmüyordu. Zaten o böyle gezmeye alışıktı. Sırtında kıymetli elbiseler de, lime lime paçavralar da olsa hepsini gururla taşımasını bilirdi... Şimdi de kafasını dimdik tutuyor ve hâlini umursamıyordu. Hem, neden umursayacaktı ki?.. Sanki Fransız asîlzâdesi ondan daha iyi bir durumda mıydı? Onun yalnız üstü-başı paramparça olmakla kalmamış, eli kolu sımsıkı bağlandıktan başka, çevresini kalabalık bir asker topluluğu sarmıştı. Chico, Pardaillan'ın hâline o kadar üzüldü ki eğer ağlamanın erkeklere yakışmayacağını yine Pardaillan'dan öğrenmemiş olsaydı, hüngür hüngür ağlayacaktı.

Acaba Chico nasıl olmuş da bu askerlerin arasına katılıp buraya kadar gelebilmişti? Ufacık boyunun bu işte kendisine herhâlde büyük yararı dokunmuş olmalıydı. Peki ama, buraya neden gelmişti? Tabii Pardaillan için gelmişti. Şövalye bundan şüphe bile etmedi.

Küçük Adam hiçbir şey söylemiyor, sâdece, esrarlı bir yüzle Şövalye'ye bakıyordu. Pardaillan bu bakışlarda öyle derin bir keder, öyle sıcak bir ilgi ve öyle derin bir sadakat sezdi ki, son derece heyecanlanarak, yeryüzünde bu kadar zayıf ve küçük de olsa

bir dostu bulunduğundan ötürü büyük bir mutluluk duydu.

Pardaillan'ın ilk düşüncesi, Chico ile konuşmak olduysa da, onun da başına bir felâket getirmemek için bundan çabucak caydı. Fakat kendisini unutup başkalarını merak etmek gibi garip huyunu bir türlü bırakamadığı için Don Cesar'ın ne olduğunu öğrenmeden rahat edemeyeceğini hissederek bakışlarını dikkat kesilen Cüce'ye dikti.

Chico budala değildi. Pardaillan'ın kendisini tanımazlıktan gelerek yanibaşından geçişinin sebebini anlamış, sabit bakışlarındaki sessiz soruyu da kavramıştı. Pardaillan kendi kendine: «*Zavallının başına da felâket getirmeyeyim!*» Derken, El Chico da «*Şövalye'yi tanımıyormuş gibi davranmalıyım,*» diye düşünüyordu. Kimbilir, belki Pardaillan'a bir faydası dokunurdu. Hem vücut yapısı. hem de güç ve kuvvet bakımından birbirinin tamamen zıddı olan bu iki insan böylece benzer karaktere sahip olduklarını da ispat ettiler.

Chico Pardaillan'ın bakışlarıyla sorduğu:

«*Don Cesar'a bir şey oldu mu?*» Sorusunu çok iyi anlamıştı. Cüce aynı sessiz dille delikanlının sağ ve kurtulmuş olduğunu anlattı. Pardaillan'ın bütün vücudu bağlı olduğu için başından başka bir yerini kımlıdatamıyordu. Hafif bir baş işaretiyle Cüce'ye anladığını ve bu işe pek sevindiğini belirtti. Aynı anda da Chico'nun boyunun küçüklüğünden yararlanarak boyuna askerlerin bacakları arasında dolaşmak suretiyle onların gözlerine çarpmadan veya çarpsa bile ilgilerini çekmeden kendisiyle birlikte ilerlediğini ve daima hizasında yürümeyi başardığını farketti. Cüce'de kendisine bir şeyler anlatmak istediğini hissettiren bir hâl vardı.

Pardaillan ömrü boyunca yalnız yaşamaya alışmış ve yalnız kendi gücüne güvenmiş biri idi. Ondan

cesaret beklenirdi. Fakat Şövalye şu güçsüz Cüce'nin bu kadar cesaret göstermesine hayran olmadan kendini alamıyordu. Hele onun bir ara etrafındaki askerlere kin dolu gözlerle bakarak belindeki küçük hançerin sapını sinirli sinirli sıktığını görünce, içinden:

«*Sağol Küçük Adam! Eğer gücün de cesaretin kadar büyük olsaydı, şüphesiz kalabalık olmalarına bakmaz, şunların hepsine meydan okurdun!*» Diye söylendi.

Chico'ya teşekkür borçluydu. Ne kadar küçük, güçsüz de olsa kendisini bu derece seven ve düşünen birisinin bulunması içine ferahlık veriyordu. Göz göze geldiler. Şövalye bakışlarıyla:

«*Bırak o iğneyi... Baksana ne kadar kalabalıklar!*» Demek istedi.

Bu sırada manastırın büyük kapısına ulaşmışlardı. Bir sürü görünen veya gizli penceresi bulunan bu ağır ve koskoca kapıda pek çok kilit ve sürgü vardı. Etrafındaki yüksek duvarlar, içeride saray mı, hapisane mi, manastır mı, yoksa cehennemnin ta kendisi mi olduğunu gözlerden saklıyor; fakat bütün görünüş, insanın üstünde gayet soğuk ve kasvetli bir etki bırakıyordu. Burada iri sürgülerin korkunç gıcırtilarla çekilmesini, kocaman kilitlerin Chico'nun taşıyamayacağı irilikteki anahtarlarla açılmasını beklemek gerekti. Bu bekleyiş, epeyce uzun sürdü...

Chico bu zamandan yararlanarak Pardaillan'a sokuldu ve kendisiyle göz, kaş ve yüz işaretleriyle konuşmaya başladı. Bu sessiz konuşma artık görevlerinin sona erdiğine sevinerek birbirleriyle şakalaşmaya ve gevezeliğe başlamış olan askerlerin gözüne çarpıyordu.

Cüce, hareketleriyle dedi ki:

— «Ben buraya her gün geleceğim!»

Pardaillan gözleriyle sordu:

— «Gelip de ne yapacaksın?»

Chico omuz silktikten sonra gözlerini havaya kaldırarak derdini anlattı:

— «Belli olur mu? Kimbilir, belki de dışarıyla haberleşmek imkânını bulursunuz...»

Pardaillan ümitsiz bir tavırla muhafızlarına bakarak anlatmak istedi:

— «Vaktini boşuna kaybetmiş olursun... Beni çok sıkı muhafaza edecekler.»

Chico ısrar etti:

— «Ne önemi var?.. İnsan bir kere denemeli.»

Pardaillan başıyla razı olduğunu bildirdi:

— «Pekâlâ! Bu sadâkatini unutmayacağım!»

Ve gülümseyerek teşekkür etti. Artık kapı açılmıştı. Bu ağır kanat belki de edebiyen üstüne kapanmadan önce Şövalye son bir defa geriye dönüp Cüce ile vedâlaşmak istediği vakit Chico bütün hareketleriyle:

— «Ümidiniz kırılmasın. Herşeye hazır bulunun... Ben sizi bırakacak değilim ve kimbilir, belki size faydam dokunur...» Demek istedi.

*

Pardaillan, üstüne kapanan kocaman kapının ardında kayboldu. Ve Chico تنها sokakta, yeryüzünde kendisine en yakın dostluğu göstermiş olan adamın üstüne kapanan dev kapının önünde bir türlü ayrılamayıp bir süre kalakaldı... Gözleri dalmıştı. Kendisine dostluğunu verdikten sonra içinde o zamana kadar hiç bilmediği hisleri uyandırmış olan adamın hayâli bir türlü gözlerinin önünden gitmiyordu.

Güneş ufukta yavaş yavaş sönüyordu. Kızıl yuvarlak birazdan tamamen kaybolacak, karanlık bastıracaktı. Artık hiçbir ümit kalmamıştı. Chico derin derin içini çekerek mahzun mahzun uzaklaştı. Şehrin üstüne ağır bir sessizlik çökmüştü. El Chico, kalabalık olması gereken bu saatte sokaklarda devriyelerden başka kimseler bulunmadığını; dükkânların kapanmış, ev kapılarının kilitlenmiş olduğunu bile farketmedi. Yavaş yavaş yürüyor ve koynunda bulunan bir kâğıdı zaman zaman eliyle yokluyordu. Bu kâğıdın kaybolmasından veya çalınmasından korkuyor gibiydi.

Bu kâğıdın ne olduğunu hemen söyleyebiliriz. Okuyucularımız, Fausta'nın Servili Köşk'teki mahzene girerek orada koynundan zehirli bir hap çıkardığı sırada bu kâğıdı düşürmüş olduğunu hatırlayacaklardır. Bu kâğıt, Centurion'un Barba Roja'dan kopararak Fausta'ya sattığı, Kral'ın ve Başyargıç'ın mühürlerini taşıyan bir tam yetki belgesi idi. Sonradan mahzene hapsedilen Pardaillan kâğıdı bularak belindeki kemere sokmuş, fakat yerlerde sürünerek kaçmak çarelerini araştırdığı sırada farkına varmadan düşürmüştü. Daha sonra da belgeyi unutmuş ve bir daha da hatırlamamıştı. Bu sefer de onu Cüce bulmuştu. Chico şöyle böyle okuma bilirdi; küçük hücresinde ışığı da vardı. Oracıkta hemen kâğıda bakmış, değerini sezmişti. Ondan sonra da kâğıdı dikatle koynuna yerleştirmeyi ihmal etmemişti. Amacı bu kâğıdı, düşürdüğünü tahmin ettiği Fransız asîlzâdesine vermekti. Herhâlde bu, onun işine yarar bir şey olacaktı. Fakat sonradan birbirini izleyen olaylar, Chico'nun bu işi yapmasına imkân vermemiş ve kâğıt da onda kalmıştı. Acaba Chico bu kâğıtla ne yapmak istiyordu? Doğrusu aranırsa o da ne yapacağını bilmiyordu. Düşünüyor, belki de bu belgeyi Pardaillan'ı kurtarmak için kullanabileceğini sezi-

yordu. Ama ondan nasıl yararlanacaktı?.. İşte burasını bilemiyordu. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Chico'nun okuması pek kuvvetli değildi. Nitekim bu kâğıtta da önemli bir şeyler bulunduğunu sezmiş, fakat meseleyi tam mânâsıyla kavrayamamıştı. Şimdi kâğıdı güvenilir birine götürüp okutmak, ne işe yarayabileceğini anlamak istiyordu. Bunu kim yapabilir-di? Birden aklına Juana geldi. Juana bilgiliydi. Handaki taş tahtanın üstünde en zor hesapları bir bardak şarap içmeye yetecek kadar kısa bir zamanda nasıl çözüverirdi. Öyle ya... Bu işin üstesinden ancak o gelebilirdi. Başka zamanda olsaydı Cüce, kılığına kıyafetine bakar, Juana'nın karşısına çıkmaya kesinlikle cesaret edemezdi. Fakat şimdi bu hatırına bile gelmedi. Hemen kararını verdi. Doğruca Kule Hanı'na yollandı.

*

Handa pek az müşteri vardı. Bunlar da hemen hemen askerlerden ibaretti. Adamlar gelip birer kadeh şarap içiyor, fazla durmadan çıkıyorlardı. Juana yine hanın yazıhane ödevini gören küçük odasındaydı. Sabahleyin boğa güreşlerine giderken giydiği güzel elbisesi üzerinde, bütün güzelliği ve zarafetiyle oturuyordu. Doğrusu aranırsa, bu kadar süslü kalışında, Chico'nun pırıl pırıl elbisesini kendisine göstermek için muhakkak hana geleceğini tahmin edişi de rol oynamıştı. O da Chico'ya en güzel giyimiyle görünmek istemişti. Nitekim Chico'nun yüreği genç kızı böyle harikulâde güzel bir hâlde görünce hop etmişti. Fakat Cüce hiç renk vermemişti. Yalnız yüzünün kızartısından heyecanı belli oluyordu, o kadar... Zaten şimdi buraya gönül eğlendirmek için de gelmiş değildi. Önemli işleri ve ciddî tasarıları vardı. Şimdi güç durumunda bulunan büyük dostunu düşünmek-

teydi ve bu yüzden Juana'nın karşısına hiçbir vakit çıkmadığı kadar kendinden emin bir tavırla çıktı.

Fakat Juana onun bu ciddî ve kendisine karşı ilgisiz hâlini görünce adamakıllı kızdı. El Chico'dan değil iltifat görmek, tatlı bir bakış veya bir söz bile duyamamıştı. Chico, şöyle dalgın bir bakışla Juana'nın güzel giyimine bakmıştı, o kadar... Hele Cüce'nin o kendine pek güvendiğini gösteren soğuk tavrı... Onu şimdiye kadar hiç görmüş değildi... Neydi bu hâl?.. Acaba Juana birdenbire korkunç derecede çirkinleşmişti de Chico o yüzden mi bu kadar soğuk kalabiliyordu? Yoksa delikanlı bugün alanda, kibar kadınlar karşısında kazandığı başarıyla gururlanıyor da artık Juana'yı beğenmiyor muydu? Genç kız o kadar hayâl kırıklığına uğramıştı ki neredeyse ağlayacaktı. Fakat kadın olduğu için hislerini mükemmel bir şekilde saklamaya başardı ve zaten dalgın olan Chico, genç kızın düşüncelerinden hiçbir şey sezemedi. Nihayet dayanamayan Juana birdenbire patlayıverdi:

— «Seni kovduğum hâlde tekrar karşıma çıkmaya utanmıyor musun?.. Hem şu üstüne başına bir bak! İnsan bu kıyafetle nasıl gezer?.. Ama sende ne utanma, ne sıkılma vardır...»

Chico ömründe ilk defa olmak üzere bu paylamayı genç kızın sinirlerini büsbütün ayaklandıran bir ilgisizlikle karşıladı. Ne kızardı, ne bozardı ve ne de başını eğip af diledi... Sadece ona dik dik baktı ve sözlerini duymamış gibi söylendi:

— «Seninle ciddî bazı konuşacaklarım var...»

Küçük Juana bu sözlere daha beter içerledi. Bu ne demekti?.. Onun bebeğini tamamen değiştirmişler, başka bir hâle, değişik bir kılığa sokmuşlardı. Kim yapmıştı bu işi? Chico bu cesareti nereden alıyordu? Bütün bunlara cevap vermek zordu... Ancak kesin

olan nokta, Chico'nun bu cesaretinin farkında olmadığıydı. O yalnız Pardaillan'ı düşünüyor ve bu düşünce yanında herşey siliniyordu. Juana'nın cesaret sandığı şey, aslında dalgınlıktan ibaretti. Genç kızın söyledikleri Cüce'nin bir kulağından girip öbür kulağından çıkıyordu. Başka şeyler düşünüyor ve söylenenlerin mânâsını doğru dürüst anlamıyor gibiydi. Juana şimdiye kadar tâkip ettiği usulün sökmediğini görünce, daha ilk bakışta gördüğü şeyi yeni farkediyormuş gibi bir tavır takındı ve:

— «O ne? Senin üstün başın kan içinde... Yoksa dövüştün mü?» Diye sordu.

— «Şehirde neler olduğunu bilmiyor musun?»

— «Bilmez olur muyum? İsyan olmuş... Kan gövdeyi götürmüş... Binlerce ölü varmış... Buraya gelen müşterilerden duydum. Yoksa sen de yaralandın mı?»

Bu soruyu kendi de istemeden müşfik bir tavırla sormuştu. Chico:

— «Hayır,» dedi. «Belki ötemde berimde bir-iki sıyrık vardır. Fakat yaralandım diyemem... Üstümdeki kan lekeleri benim kanımdan değil... Hep gözlerimin önünde öldürüldüklerini gördüğüm zavallıların kanları...»

Juana, El Chico'nun bir yerinde yarası olmadığını öğrenince tekrar somurttu:

— «Demek o dövüşe karışıp kendini bu hâle soktun? Budala, bu işlere karışmak senin nene gerektiği?..»

— «Mecburdum...»

— «Neden mecburmuşsun? Oraya gittiğimi ve sonuna kadar kalsaydım belki ölüp gideceğimi düşündükçe deli olası geliyor...»

Bu sefer şaşırma sırası Chico'ya gelmişti:

— «Ayy!.. Sen boğa güreşine mi gittin?»

— «Tabîi gittim. Ne sandındı ya?.. Allahtan ki birdenbire Barbara hastalandı da Mösyö de Pardailan boğayı hançerlediği sırada geri dönmek zorunda kaldık. Yarın gidip Meryem Ana kilisesine bir mum dikip ölümden kurtulduğuma duâ edeceğim.»

Yalan söylemiyordu. Fakat ona bütün dünyayı verselerdi yine de Chico'ya kendisini o şık hâliyle görmüş olduğunu ve o kadar başarı kazandığını bildiğini söylemezdi. Tabîi, Küçük Adam bütün bunları hissedemedi. Bir tek şey düşünüyordu: Allaha şükürler olsun Juana sağ salim eve dönebilmişti. Sonra birden, lâf olsun diye söylendi:

— «Öyleyse senin hiçbir şeyden haberin yok... Bugün Don Cesar'ı öldürmek istediler. Bütün dövüş onun yüzünden çıktı. Allahtan ki taraftarları kendisini kaçırdılar. Kendisi şimdi tamamen emniyette...»

Son derece meraklanan genç kız:

— «Aman ya Rabbi! Neler olmuş meğer!..» Dedi.

— «Hepsi o kadar değil ki... Senin lâfını duyduğun o isyan, Don Cesar için patlak verdi. O, Kral'ın oğluymuş diyorlar. Asıl meşru veliaht oymuş... Babasının yerine onu tahta geçirmek istiyorlar. Kendisini '*Yaşasın Kral Carlos!*' Diye alkışlayıp durdular.»

Chico bütün bunları bildiğinden dolayı pek mağrur görünüyordu. Özellikle Kral oğlu olduğu söylenen bir adamı tanıdığı için pek kıvançlıydı. Juana da birdenbire Chico'ya karşı olan bütün hiddetini ve uğradığı hayâl kırıklığını unutarak el çırpı:

— «Demek Don Cesar Kral oğluymuş ha?..» Diye bağırdı. «Doğrusu bu habere hiç şaşmadım... Onun çok asîl bir aileden olduğu besbelliydi. Ama Kral oğlu olduğunu hiç aklıma getirmemiştim. Demek meş-

ru veliaht oymuş. Nasıl oluyor da canına kastetmeye kalkıyorlar öyleyse?.. Onun ölümünü isteyen kimmiş?»

Chico sesini alçalttı:

— «Kral! Yani babası!..»

— «Babası mı?.. Aman ya Rabbi! Sahi mi? Herhalde, onun oğlu olduğunu bilmiyordu, değil mi?..»

— «Kim demiş? Pekâlâ biliyormuş. Zaten onun için öldürmek istiyormuş ya... Bunu kimse bilmiyor ama, ben biliyorum. Kimsenin bilmediği birçok şeyi ben biliyorum!»

— «Peki ama neden?.. Niçin bir baba, oğlunu öldürmek isteyecek kadar alçalsın?.. Buna sebep ne?»

— «Evet. Sebep ne? İşte «*devlet sırrı*» dedikleri buymuş. Ben bu sırrı da biliyorum!»

Juana ister istemez Chico'ya hayranlık duydu. Cüce'nin, kimsenin bilmediği şeyleri bildiği yalan değildi.

Ama nasıl olmuştu da bütün bunları öğrenmişti? Chico birden ciddileşti:

— «Ben boğa güreşinde Don Cesar'ın yardımcısıydım. Sen daha önce oradan ayrıldığın için tabii beni göremedin!..»

Oysa Juana herşeyi görmüştü. Ama renk vermedi. Chico devam etti:

— «Onu da nereye götürdüklerini gördüm. Çünkü peşinden gittim. Zaten üstüm başım da bu yüzden paralandı.»

Sonra acı acı içini çekerek sözlerine ekledi:

— «Bir bilsen elbisem ne güzeldi! Yepyenyidi. Bak, ne hâle getirdiler!»

Juana hem gülüyor, hem dinliyordu. Artık Chico'ya darılmaya hakkı olmadığını da kavramıştı. Küçük Adam, Don Cesar'ın peşinden gitmekle üzerine

düşeni yapmıştı. Chico üzüntülü bir tavırla sözüne devam etti:

— «Sana anlatacaklarımın hepsi bu kadar değil Juana. Bir haberim daha var; hem de kötü bir haber, Juana!»

— «Çabuk söyle, yüreğimi durduracaksın!»

Cüce bu başlangıcı, genç kızı kötü habere alıştırmak için yapmıştı. Ancak Juana meselenin ne olduğunu sezmekte gecikmedi. Chico:

— «Mösyö de Pardaillan'ı yakaladılar!» Dedi.

Bu haberi duyar duymaz, Juana'nın hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlayacağından emindi. Fakat, hayret!.. Hiç de umduğu gibi olmadı. Genç kız, anlatılanları Chico'yu âdeta hayâl kırıklığına uğratan bir soğukkanlılıkla dinledi. Gerçi üzülmemiş değildi ama, bu üzüntü Chico'nun sandığı dereceyi bulmadı. Küçük Adam, Juana'nın sustuğunu görünce sordu:

— «Çok üzüldün galiba?..»

Beriki sadece:

— «Evet!» Dedi.

— «Onu hâlâ seviyorsun, değil mi?..»

Juana, hiç de yapmacık olmayan bir hareketle onun yüzüne baktı:

— «Evet!» Dedi. «Seviyorum ama zannettiğin şekilde değil...»

Chico şaştı:

— «Sahi mi? Halbuki sen bana demiştin ki...»

Juana onun sözünü kesti:

— «Ben Mösyö de Pardaillan'ı severim... Severim ama, iyi ve kibar bir adam olduğu için, ağabey gibi severim. Bunu aklından çıkarma Chico. Artık hiç aklından çıkarma!»

Cüce, sevincinden gözleri ışıldayarak:

— «A! Sahi mi? Halbuki ben de zannetmiştim ki...» Diye kekeleydi.

Juana sabırsızlanmaya başlamıştı:

— «Hâlâ mı? Hâlâ mı öyle zannediyorsun? Öf, canım! İnsan sana derdini nasıl anlatmalı, bilmem ki!..»

— «Anladım, anladım! Üzülme! Mademki Mösyö de Pardaillan'ı bir ağabey gibi seviyorsun, öyleyse onu hapishaneden kurtarmak için bana yardım da edersin değil mi?»

Juana atılarak:

— «Elimden gelen herşeyi yaparım!» Dedi.

— «Mükemmel. Zaten bana lâzım olan da bu.»

— «Peki ama neden yakaladılar? Nasıl oldu bu iş?»

— «Neden olduğunu ben de bilmiyorum. Nasıl olduğunu ise gözlerimle gördüm. Oradaydım. Herşeyi gördüm. Onu hapishaneye kadar tâkip ettim. Zavallıyı San-Pablo Manastırı'na kapadılar...»

— «Onu da tâkip mi ettin? Neden?»

— «Allah Allah! Nedeni var mı?.. Nereye kapatacaklarını görmek için tabîî. Lâf! Ondan sonra da kendisini kurtarmaya çalışacaktım elbet!»

— «Ayy!.. Onu kurtarmak mı istiyorsun? Yoksa sen de onu seviyor musun?»

— «Elbette! Elbette seviyorum ya!.. Pardaillan benim için herkesten önemli bir kişidir. Onu kurtarmak için kanımı son damlasına kadar akıtmaya razıyım! Bilemezsin Juana, bilemezsin o ne eşsiz adamdır! Ah bir görseydin, onu yakalamak için kaç kişiyi seferber etmiş olduklarını bir görseydin, şaşardın! Bölük bölük adam toplamışlardı. Her yan askerle doluydu ve hemen herkes, sâdece onun için oradaydı. Kardinal Espinosa da, erkek elbisesi giymiş oldu-

ğu hâlde kendisini hemen tanıdığım yabancı Prenses de oradaydı. Onu yakalamak için belki bin kişi getirmişlerdi. Halbuki Şövalye tek başınaydı. Hem yanında hiçbir silâhı da yoktu. Yoktu ama, yumruklarıyla kaç tanesini yere serdi, bir görseydin!.. Sonra zavallıyı yakaladılar, kısıvrak bağladılar. Bu hâlde bile kendisinden korkuyorlardı. Ondan ödleri patlıyordu!..»

Her zaman az konuşan Chico'nun birdenbire çenesi açılmıştı. Cüce coşmuş, durmadan anlatıyordu. Hem bu kadar coşarak anlattıkları da Juana'yla ilgili şeyler değildi. Halbuki genç kız pek iyi bilirdi ki Chico'nun tek düşüncesi şimdiye kadar hep kendisi olmuştu. Şimdi Cüce'nin birdenbire başka şeyler için de heyecanlandığını görmek Juana'yı hayretten hayrete düşürüyordu...

Artık hiç şüphesi kalmamıştı. Chico'su, canlı bebeği çok değişmişti. Şimdi için için ve ürkerek kendi kendine soruyordu: Acaba Chico'da kendisini yeni yeni hayâl kırıklıklarına uğratacak başka ne değişiklikler vardı?..

Bir yandan Chico'yu dinlerken, bir yandan da zihni harıl harıl çalışıyor, sevgilisinin eski hâliyle şimdiki durumu arasında karşılaştırmalar yapıyordu: Her zaman gayet utangaç, gayet ürkek olan Chico bugün birdenbire yanına nasıl çekinmeden gelivermişti?.. Kendisine delicesine, taparcasına âşık sandığı Chico, geldi geleli ne kadar ilgisiz, soğukkanlı duruyordu? Juana'nın doğru dürüst yüzüne bile pek baktığı yoktu. Sanki artık Chico için Juana ikinci plâna düşmüştü. Aman ya Rabbi! Dünyada sözüne inanılacak insan kalmamıştı öyleyse. Chico bile böyle ihanet ettikten sonra...

Juana daha konuşmalarının başından beri bütün cilvelerini denemiş, Cüce'nin her zaman okşayıp sev-

mekten zevk aldığı minimini ayacıklarını kasten sallamış, baygın baygın bakmış, saçını süsleyen çiçeği mahsus yere düşürmüş, kısacası aklına gelen bütün kadın hilelerine başvurmuştu... Fakat bir sonuç alamamıştı. Chico hiçbir şeyin farkına varmamıştı. Genç kız nihayet içinde kabaran hiddeti yenemeyerek çıkışmıştı:

— «Sana ne oldu ayol?.. Ayaklarım boşta sallanıyor da hâlâ farkında değilsin!»

Bu: «*Gelsene, yere oturup ayaklarımı yine okşasana!*» demekti. Fakat Chico bunu da anlamamazlıktan geldi. Bir köşede duran ağır meşeden küçük iskemleyi zorlukla taşıyarak getirip Juana'nın ayaklarının dibine yerleştirdince, genç kız hırsından ağlamaklı oluverdi ama, yine de belli etmemeye çalıştı. İçinden: «*Hay Alçak, hain yalancı, ikiyüzlü hay!*» Diye söyleniyordu. Şimdi onu dövse, çimdiklese, ayaklarının altına alıp ezse yeriydi...

Sonra çekindi. Bunu yaparsa Chico belki kızar, darılır ve bir daha gelmemek üzere çekip gidebilirdi. Halbuki Juana, ondan daha birçok şey dinlemek istiyordu. Cüce giderse, hiçbir şey dinleyemeyecekti. Zaten Chico'nun coşmasına sebep, Pardaillan'ı kurtarmak isteği değil miydi? Pardaillan söz konusu olunca, Juana, Chico'nun tutumuna kızmak mı, sevinmek mi lâzım geleceğini de şaşıırıyordu. Zaten Cüce biraz dikkatli olsaydı, genç kıza Şövalye'nin yakalandığını haber verdiği vakit, onun bu haberi gayet sakin karşılamasına rağmen, yüreğinin hop ediverdiğini de sezerdi. Bu, Juana'nın Şövalye'yi sevmesi mi demekti? Kimbilir, belki de yüreğinin en derin yerinde hâlâ böyle bir sevgi ateşi yanıyordu. Fakat o günün sabahı Şövalye ile yaptığı uzun ve esrarengiz konuşmadan sonra genç kızın romantik aşkından caydığı da kesindi. Yine kesin olan bir noktada da Pardaillan'ın ağabeyce öğütlerinin etkisi altın-

da, bütün sevgisini Chico'ya yöneltmiş olmasıydı... Cüce'ye, Pardaillan'ı bir ağabey gibi sevdiğini söylerken, gerçeği ifade etmişti.

Durum böyle olunca, onun da Chico gibi, Pardaillan'ı kurtarmak için her fedakârlığı göze alması lâzımdı. Ve Juana böyle davranmaya hazırdı da... Şövalye için ne garip bir alınyazısıydı ki, bulunduğu memleketin bütün büyükleri ve ileri gelenleri, onu öldürmek için işbirliği ederlerken; onu seven ve kurtarmak için çırpınan iki kalbin ikisi de küçük ve güçsüz iki vücutta çarpıyordu...

Ancak bir konuda Chico da, Juana da büyük bir anlaşmazlık içinde bulunuyorlardı. Gerçi Chico, Pardaillan'dan emindi ve Şövalye'nin, Juana'yı kesinlikle sevemeyeceği, genç kızın da onu asla sevmediği hakkındaki sözlerine inanmıştı. Ama, kendini o kadar küçük ve güçsüz görüyordu ki, bir kadın tarafından sevilebileceğine ve kocalığa seçilebileceğine hiç inancı yoktu... Bu bakımdan, için için Juana'nın Pardaillan'ın kurtarılmasına karşı gösterdiği ilgiyi yanlış anlaması ve genç kızı Şövalye'ye âşık sanması imkânsız değildi. Beri yanda, Şövalye'den tamamen ümidini kesmiş, kendisiyle onun arasındaki büyük mesafeyi özellikle Pardaillan'la konuştuktan sonra iyice kavramış bulunan Juana, genç kalbinin bütün sevgisini Chico'ya vermek istediği sırada, onun kendisiyle hiç ilgilenmediğini, harıl harıl Şövalye'den bahsettiğini, âdeta yüreğinde küllemeye çalıştığı sevgiyi tekrar canlandırmak istercesine onun kahramanlıklarını, başarılarını sayıp döktüğünü görüyordu. Ah, hain Chico! Ne olmuştu ona böyle? Şüphesiz bugün boğa güreşlerinde kazandığı başarı, Cüce'yi gururlandırmış; kibar hanımlar tarafından o kadar beğenildikten sonra Juana gibi basit bir hancı kızını gözü tutmamaya başlamıştı. Genç kız, içinde birdenbire yüreğini kasıp kavuran bir kıskançlık ateşi his-

setti. Hattâ Chico'nun Pardaillan'la bu kadar ilgilenmesini bile çekemeyerek sordu:

— «Onu bu kadar çok seviyorsun ha? Acaba Şövalye sana kendisini bu kadar sevdirmek için ne yaptı?»

Cüce bu soruya esrarengiz bir tavırla:

— «Bana öyle şeyler söyledi ki... Bunları şimdiye kadar kimse söylememişti... Hem sanki sen de onu işkenceden kurtarmak istemiyor musun?»

— «İstemez olur muyum? Bütün kalbimle istiyorum. Bunu sana daha demin söyledim.»

— «Ama bizim böyle devlet işlerine burnumuzu sokmamız bize çok pahalıya mal olabilir. Onu da biliyorsun, değil mi? Bize verecekleri en hafif ceza, sorgusuz asılmaktır. Hem bu da Kral'ımızın kolay kolay lütuf buyurmadığı basit bir cezadır. Yakayı ele verirsek işkenceyle öldürüleceğimiz kesindir...»

El Chico bu sözleri, büyük bir soğukkanlılıkla söylüyordu. Neden söylüyordu? Juana'yı kurtarmak için mi? Onu bu serüvenden vazgeçirmek için mi? Belki... Juana'nın böyle müthiş bir tehlikeye atılmasını kesinlikle istemiyordu ama, yalnız başına bu işin altından kalkabileceğini de sanmıyordu. Fakat Pardaillan'ı kurtarmak uğrunda kendi canını tehlikeye atabilirdi. Ama Juana'yı asla...

Kendi canını tehlikeye atabilirdi, çünkü artık hayatta beklediği bir şey olmadığına inanıyordu. Şu genç kızı taparcasına sevmişti. Sonuç ne olmuştu ve bundan sonra ne olabilirdi? Hiç... Kendisi gibi mendebur bir cüce, böyle bir kıza kocalık edebilir miydi? Bu düşünce kafasında silinmemecesine yer etmişti. O böyle düşünürken, beri yanda Juana da ondaki değişikliğe hayret etmekteydi. Karşısında kararlar veren, tehlikeli işlere girişen bir Chico vardı. Hem de ne tehlikeli işlere!.. Bu Chico şüphesiz bir kahra-

mandı. Ama acaba böyle olduğunun farkında mıydı? Juana'ya kalırsa farkındaydı. Chico artık kendini tanımıştı; kendini beğeniyordu ve daha yüksek kadınlara lââyık görüyor, onun için Juana'ya önem vermeye başlıyordu. Genç kız kıskançlığın verdiği bunalım içinde, kendi kendini yiyordu. Şimdi de Chico, girişecekleri işteki tehlikeyi anlattığı vakit:

— «Mademki sen işkenceye katlanacaksın, ben de seninle beraber katlanırım,» dedi.

Bu sözleri söyler söylemez de kızardı. Sözlerinin bir çeşit aşk ilânı olduğunu sonradan farketmişti. Oysa Chico bunu sezemedikten başka, şöyle yanlış anlamakta da gecikmedi: «*Ben de Pardaillan'ı, onun için işkenceyi göze alacak kadar seviyorum!*» Ve düşündü: «*Böyle ağabey sevgisi olur mu? Lâf! Şövalye'yi delicesine seviyor işte... Ah, Juana! Benim hayatta mutlu olmam mümkün değil. Ama sen mutlu olabilirsin ve olmalısın da... Bir gün ben ölüp gidersen, seni ne kadar sevmiş olduğumu bilmelisin.*»

Sonra yüksek sesle ve içi titreyerek sordu:

— «Şövalye ne yaptı da sana kendisini bu kadar sevdirdi?»

Genç kızın gözünde bir zafer ışığı parladı. Chico, kendisini kıskanıyordu demek! Mademki kıskanıyordu, öyleyse seviyordu! Bu düşünceye rağmen şimdiye kadar Chico'dan gördüğü ilgisizliğin acısını çıkarmak istercesine, ters bir cevap verdi:

— «Bana, şimdiye kadar kimsenin söylemediği şeyler söyledi de ondan...»

Chico'yu daha beter kıskandırmak istiyordu. Bu, besbelliydi. Halbuki Chico bunu da yanlış anladı. Yalnız yanlış anlamakla kalmadı, Pardaillan'ın, Juana'yı hiç sevmeyeceğine dair söylediği sözlerden bile şüphe etti.

Ne genç kız onu anlayabiliyordu, ne de Chico Juana'yı... Ve aralarındaki anlaşmazlık, gitgide büyüyor, kesinleşiyordu.

Juana'nın verdiği cevap üzerine Chico bembeyaz kesilmişti. Bununla birlikte kendini tutup, gerçek duygularını saklamak için başka bir şeyle meşgul olmak gereğini hissetti. Cebinden tam yetki belgesini çıkardı:

— «Sen bu işten anlarsın. Şu kâğıdı oku da nenin nesidir, ne işe yarar, söyle bakalım.» Dedi.

Juana ağlamamak için kendini güç tuttu. El Chico'yu zorlamak, kıskançlığını harekete geçirip bir itirafa mecbur etmek istemişti. Halbuki o, birdenbire bu konuşmanın başında olduğu gibi, hattâ ondan da soğuk bir tavır takınmıştı. Sevmiyordu, canım! Zorla değil ya... Juana'yı sevmiyordu işte. Öyle mi? Pekâlâ öyleyse. Baksın bakalım, Juana'nın gözünden yaş aktığını görecektir miydi? Genç kız kendini onun kadar soğuk bir tavır takınmaya zorladı. Kâğıdı çabucak gözden geçirdi:

— «Birtakım yarım yamalak cümleler... Ve altında iki mühür var...»

— «Canım, o mühürlerle imzaları tanımadın mı, Juana?.. Kral'la Başyargıç'ın mühürleri ve imzaları değil mi?»

Juana:

— «Tamam, tamam...» Dedi. Bak, ne yazıyor: *Tanrının inayetiyle Kral olan ben Philippe... Bütün dinî, mülkî ve askerî makamlara emrederim ki...* Bundan sonrası boş... Altında da Engizisyon Başyargıç İnigo de Espinosa'nın ve Kral'ın imzalarıyla mühürleri var... Bu nedir acaba?»

— «Haa, bak; nedir ben sana söyleyeyim... Bunu boş yetki belgesi derler. Boş yerler gereği gibi doldurulur ve bu kâğıt Kral'ın bir emri olup çıkar. O za-

man herkes burada yazılı olanları yapmak zorunda kalır.»

— «Peki sen bunu nereden buldun?»

— «Orası senin nene lâzım? Asıl mesele, elimde böyle bir kâğıdın bulunması değil mi? Şimdi öğreneceğimi öğrendim, Juana... Artık senden ayrılmak zorundayım. Fakat bende böyle bir belgenin bulunduğunu kimseye söylememelisin.»

— «Neden? Ne yapacaksın kâğıdı?»

— «Ne mi yapacağım? Orasını henüz ben de bilemiyorum. Şimdi ne yapmak lâzım geldiğini araştırıyorum. Ne yapacağım diye merak ediyorsun değil mi? Söyleyeyim. Bu belgeyle Şövalye de Pardaillan'ı kurtarmanın çâresini bulacağım. Fakat bu kâğıdın bana verilmemiş ve Kral'ın haberi olmadan doldurulmuş olduğunu öğrenirlerse, hapı yuttum demektir. Haydi orası da o kadar önemli değil. Fakat işi başaramazsam, Mösyö de Pardaillan'ın mahvolması söz konusu. Çünkü onun için hiçbir kurtuluş ümidi kalmaz. Bu yüzden kimseye bir şey sızdırma.»

Juana'nın yüreği burkuldu. Chico neden bu kadar acı şeylerden bahsediyordu. Yoksa ölmek mi istiyordu?.. Bunları söylerken Juana'nın yüreğini sızlattığının farkında değil miydi? Boğazı kederken kupkuru, ellerini kavuşturup yalvarır bir tavırla:

— «Merak etme. Öldürseler, ağzımdan bir kelime bile alamazlar,» dedi.

Chico bu sözü de Pardaillan'ın sevgisiyle ilgili sanarak sarardı:

— «Bilirim, dilini tutarsın...»

Sonra, hissetmekte olduğu kederin yükü altında ezilmişçesine genç kızın önünde eğildi:

— «Allahısmarladık, Juana...»

Ve başka bir şey söylemeden hiçbir hareket yap-

madan kapıya yöneldi. O zaman Juana dayanamadı. Kalbinin çatlayıp yarıldığını hissetti. Ne demekti?.. Chico, kendisine hiçbir güzel söz söylemeden böyle soğuk bir «*Allahaismarladık*» la mı ayrılıp gidiyordu? Beti benzi atmış, bayılacak gibi olmuştu. Yerinde doğruldu ve ağzından bir feryât halinde şu isim yükseldi:

— «Chico!»

Bu haykırış bile bir itiraftı. Nitekim Chico geriye döndüğü vakit genç kızı iki elini ileriye uzatmış, sallanır bir hâlde gördü. Fakat Cüce de müthiş bir irade göstererek gayet soğuk ve temkinli kalakaldı... Genç kız ister istemez sordu:

— «Böyle, hiçbir şey söylemeden mi gidiyorsun?.. Bana söyleyeceğin hiçbir şey yok mu?»

Genç kızın bakışlarındaki ifadeyi anlamamak için insanın kör olması lâzımdı. Fakat Chico, hiç istifini bozmadı. Sonra birdenbire elini alnına vurarak:

— «Eyvah!» Dedi. «Az kaldı tamamen unutuyordum! Giralda nerede acaba? O ne oldu?..»

Juana'nın öfke damarları yeniden kabarıverdi. Chico'nun kendisinden başka herkesle ilgilendiğini görmeye dayanamıyordu. Kolları aşağıya düştü:

— «Onu da merak ediyorsun, ha?» Diye sordu. «Yoksa o da mı sana kimsenin söylemediği şeyler söyledi?»

Cüce hayret içinde baktı ve ciddî ciddî:

— «Giralda Don Cesar'ın nişanlısı,» dedi. «Ben de Don Cesar'ın yardımcısıyım...»

Juana, Küçük Adam'ın ne demek istediğini anlayıp utandı ve kekeleydi:

— «Doğru...»

Ve elini alnından geçirerek, içinden söylendi:

«Çıldırıyor muyum, nedir?»

Chico sordu:

— «Sen onu hiç görmedin mi? O da boğa güreşindeydi. Tam Don Cesar gidip kurdclâları kendisine verecekti ki, adamcağızı kaçırdılar. Zavallı kız herhâlde kargaşalığın tam ortasında kaldı. Sakın başına bir felâket gelmiş olmasın!..»

— «Yok canım. Herhâlde kendisini kurtarmıştır. Neredeyse buraya gelip nişanlısını sorar.»

Cüce düşünceli düşünceli:

— «Geleceğini sanmıyorum,» dedi. «Etrafında şüpheli bir sürü adam gördüm. Bunların arasında Don Gaspar Barrigon'u seçer gibi oldum. Bu Barrigon, Centurion dedikleri o mendeburun sağ koludur. Eminim, bu işin de altından Barba Roja çıkacak. Aksiliğe bak ki, zavallı kızı Pardaillan'ın da kurtarması mümkün değil...»

Juana:

— «Herhalde buraya gelirse kendisini saklarım. Kimse bulamaz.» Dedi. «Zaten ben de o kızı çok seviyorum.»

Chico başıyla tasdik etti:

— «İyi olur. Şimdi ben Pardaillan'ın nerede bulunduğunu biliyorum. Don Cesar'ın nereye götürüldüğünü de gördüm. Fakat Giralda'nın da ne olduğunu öğrenmem lâzım. Eğer tahmin ettiğim gibi kaçırıldıysa, onu nereye sakladıklarını öğrenmeliyim. Belki yarın Don Cesar saklandığı yerden çıkar. O zaman kendisine haber veririm. Başka konuşacağımız bir şey yok değil mi, Juana? Haydi, elvedâ!..»

Genç kız atıldı:

— «Neden elvedâ? Bir daha görüşmeyecek miyiz? Pardaillan'ın kaçırılmasında ben sana yardım etmeyecek miyim?»

Chico'nun yüreği yine acıyla burkuldu. Juana'nın bütün ilgisinin Pardaıllan üstünde toplandığını sanıyordu. Fakat acısını belli etmedi:

— «Orası yle,» dedi. «Bana yardım edeceksin ama, bu yardımı yapabilmen için önce benim ne yapacağımı kararlaştırmış olmam lâzım. şimdi henüz bir şey bilmiyorum. İşe Giralda'yı aramakla başlayacağım. Plânımı hazırlar hazırlamaz sana haber vereceğim.»

Öyle kendine güvenle konuşuyordu ki, Juana tekrar şaşaladı. Bu ufacık erkekte bu kadar irade bulunduğunu nereden bilirdi? şimdiye kadar onu tanıyamamış olduğu için kendini aptallıkla suçluyordu. Neyse, yine gelecekti ya... O zaman işler yine yoluna girerdi. Daha ümidi vardı. Chico'ya şefkat dolu gözlerle baktı:

— «Git, Luis,» dedi. «Giť!.. Tanrı seni korusun!»

Luis, Chico'nun küçük adıydı. Bu adı çok seyrek duyardı. Nitekim heyecanla duraladı. Bir an aklından, yanlış düşüncelere saplandığı, şimdi Juana ile herşeyi apaçık konuşması gerektiği geçti. Fakat bu tereddüdü pek kısa sürdü. Hemen yine kendini toparladı:

— «Yine görüşelim, Juana!» Dedi.

Tekrar kapıya yöneliyordu ki, genç kız sordu:

— «Beni pmeden mi gidiyorsun?»

Artık herşey apaçıktı. Juana elini de uzatıyordu. Chico eğildi, dudaklarının ucunu, genç kızın ellerine şöyle bir değdirdi ve kaçarcasına fırlayıp gitti.

Eğer bu kadar acele etmeyip de arkasına dönüp bakmış olsaydı, genç kızın bir kanapeye kapanıp hüngür hüngür ağladığını ve kendi kendine:

«Elimi bile doğru dürüst öpmedi!.. Sadece dudaklarını değdirdi! Halbuki, daha önceleri ellerimi tutar, kolay kolay bırakmazdı!»

Diye söylenerek hıçkıra hıçkıra ağladığını görecekti.

CEHENNEM MANASTIRI

Kendisinin gün görmez bir zındana kapatılacağını sanan Pardaillan, yanıldığını çabuk anladı.

Şövalye'ye muhafız tâyin edilen dört iriyarı papazın kendisini götürdükleri oda geniş, rahat ve güzel bir karyolası, rahat bir koltuğu, bir elbise dolabı, bir masası ve ayrıca yıkanıp temizlenmek için her düzeni bulunan ıdıklı bir yerdi. Eğer büyük pence-
relerde sağlam demir parmaklıklar ve kalın kapıda birkaç kilit olmasaydı, Şövalye kendini Kule Ha-
nı'ndaki odasında sanabilirdi. Yanındaki muhafız pa-
pazlar, bağlarını çözmüşler ve birazdan yemek getiri-
leceğini söyleyerek çekilmişlerdi.

Tabii, Şövalye'nin ilk işi ortalığı güzelce bir göz-
den geçirmek oldu ve hem pencereden, hem de kapı-
dan kaçmaya kalkışmanın tamamen boş bir şey ola-
cağını anlamakta gecikmedi. Üstü başı toz toprak ve
kan lekeleri içinde olduğundan, buradan sıvışma çâ-
relerini araştırmayı sonraya bırakarak önce çok ge-
rekli bulduğu temizliğe girişti. Bu sırada da vücudundaki yaraların da önemsiz sıyrıklardan ibaret olduğunu anladı.

Kendisine getirilen yemek hem nefîs, hem de bol-
du. Üstelik sofrâ en nefîs Fransız ve İspanyol şarap-
larıyla donatılmıştı. Pardaillan yiyip içmeye merak-
lı ve en kötü zamanlarda bile iştahını kaybetmeyen,
sıhhatli bir adam olması bakımından, önüne konu-
lanlara saygıda kusur etmedi. Bir yandan tabakları
siler süpürür ve şişeleri boşaltırken, bir yandan da
harıl harıl düşünüyordu. İlk gözüne çarpan şey, geti-
rilen yemeklerin hepsinin lokma lokma doğranmış

ve yemeye hazır bir hâle getirilmiş olmasıydı. Yemek yiyebilmek için de kendisine gayet hafif tahta bir çataldan başka bir şey verilmemişti. Sofrada, gerektiğinde silâh gibi kullanılabilecek hiçbir şey yoktu. Şövalye bu ihtiyat tedbirlerinin alınmasını kendisine fevkalâde bir surette bakılmasını ve gayet tatlı muamele edilmesini tehlikeli buluyordu. Sinsi bir korku yavaş yavaş içini sarmaya başlamıştı.

Karnını tıka basa doyurduktan sonra birdenbire başının ağırlaştığını hissetti. Karşı konulmaz bir uyku ihtiyacıyla elbisesini bile çıkarmadan kendini yatağına atarken mırıldandı:

«Tuhaf şey... Bana ne oldu da böyle birdenbire uyku bastırdı? Pek fazla içmiş de değilim. Herhâlde yorgunluktan olacak...»

*

Ertesi sabah uyandığı vakit, başı yattığı zamankinden daha ağır ve vücudu müthiş bir kırıklık içindeydi. Elbisesinin çıkarılmış ve üstünün örtülmüş olduğunu hayretler içinde gördü:

«Allah Allah, imkânı yok, ben o kadar sarhoş değildim.» Diye düşündü. *«Dün akşam soyunmadan yattığımı pek iyi biliyorum.»*

Karyoladan indiği zaman bacaklarının vücudunu taşıyamayacak kadar hâlsiz olduklarını sezdi. En yorucu günlerinden sonra bile duymadığı, dehşetli bir bitkinlik hissediyordu. Yüz yıkamak için konulmuş olan bakır leğene âdeta sürüklenerek gitti. İbriktaki suyu leğene boşalttı ve yüzünü serin suya daldırdı. Sonra pencereye giderek ardına kadar açtı. Kendini biraz daha iyi hissetti. Zihni daha berraklaştı. Bir yandan giyinirken bir yandan da kendi kendine söyleniyordu:

«Oo! Oo! Benim külüstür çullarımı alıp yerine bu-
eni elbiseleri koymak kibarlığını da göstermişler!..»

Elbisenin çeşitli kısımlarını araştıracı bir gözle in-
celedi:

«Güzel kumaş doğrusu!..» Diye düşündü. «Sâde
ve sağlam. Anlaşılan beğeneceğim şeyleri de pek iyi
biliyorlar.»

Arkasından çizmelerini aradı ve yerde, yatağın di-
binde olduklarını gördü. Hemen eline alıp, elbiseyi
yaptığı gibi onları da gözden geçirince gülmeye baş-
ladı:

«Hah, hah!» Dedi. «Şimdi işin sırrını çözdük...
Demek bunun için bana uyku ilâcı vermişler!»

Bu çizmeleri herhalde yeterince yeni buldukları
için değiştirmeye lüzum görmedikleri kendi çizme-
leriydi. Mükemmel surette temizlenmişlerdi. Yalnız
mahmuzları çıkarılıp alınmıştı. Bu mahmuzlar, ayak
bileklerine kayışlarla bağlanabilen, sivri ve keskin bi-
rer çelikten ibaretti. Şövalye, serüven dolu hayatının
en tehlikeli anlarından birinde, babasıyla birlikte bir
çeşit demir cendereyi andıran bir hücreye hapsedil-
miş ve bu müthiş işkenceden kurtulmak için, mah-
muzlarını sökerek bunlardan birisini babasına ver-
miş, birini de kendi almıştı. İkisi de kendilerini bu
mahmuzlarla öldürmek kararını vermişlerdi. Şöval-
ye, daha sonra, kendisine o günü hatırlatan bu çeşit
mahmuzlar taşımıştı. Gerektiğinde pekâlâ hançer ye-
rine kullanılabilecek olan bu mahmuzları da işte şim-
di çekip almışlardı.

Pardaillan bir yandan giyiniyor, bir yandan da
düşünüyordu:

«Bu seferki düşmanlarım, hiçbir şeyi tesadüfe bı-
rakan soyundan değil. Acaba kimler? Espinosa mı?
Fausta mı?.. Yoksa buradaki papazlar mı? Peki ama
benden ne istiyorlar?.. Acaba bu mahmuzlarla gardi-

yanlarını öldürecekimden mi korktular? Yoksa kendimi öldürüp işkenceden kurtulmamdan mı çekindiler? Bana çeiktirecekleri işkence ne? Acaba bu eski kadın Papa ile şimdiki Başyargıç kafa kafaya verip benim için nasıl müthiş bir işkence icat edecekler?..»

Giyinmesi bitince korkunç bir gülümseyişle söylendi:

«Eyy, Fausta! Eğer buradan sağ çıkarsam, seninle öyle bir hesaplaşacağız ki!..»

Ansızın:

«Ya bizim para kesesi ne oldu?» Diye telâşlandı. «Kesem, benim külüstür çulların cebindeydi. Alıp götürdülerse, Mösyö Espinosa, şu yeni elbiseleri bana pek pahalı ödetiyor, demektir.»

Fakat hemen aynı anda, kesenin, masanın pek göze görünür bir yerine konmuş olduğunu gördü. Hemen onu kavrayıp gözle görülür bir memnunlukla cebine attıktan sonra:

«Kötü hüküm vermekte pek acele ettim,» diye mırıldandı. «Ama, bu iş böyle giderse, içine yine uyku ilâcı katarlar diye ne yemek yiyeceğim, ne de şarap içeceğim. Böyle rezalet olur mu?..»

Bir an düşündü, sonra:

«Hayır,» diye söylendi. «Onlar, yapmak istediklerini yaptılar. Bu bakımdan beni yeniden uyutmazlar sanırım. Hele bekleyelim bakalım. Ne olacağını elbette göreceğiz.»

Tahmin ettiği gibi bundan sonraki öğünlerde hiçbir ağırlık hissetmeden bol bol yedi ve içti. Yiyeceğine ilâç katılmıyordu...

*

Böylece üç gün geçti. Kendisine hizmet eden papazlardan başka kimsenin yüzünü gördüğü yoktu. Bu

papazlar da tek kelime konuşmuyor, hiçbir lüzumsuz hareket yapmıyorlardı. Onlara bir şeyler sormak, bir şeyler öğrenmek istemişti. Fakat papazlar, gayet ciddî tavırlarla selâm vermekten ve sorularını cevap-sız bırakarak çekilmekten başka bir şey yapmamış-lardı.

Üçüncü günün sabahı, odasında sinirli adımlarla bir aşağı bir yukarı dolaşarak ayaklarının uyuşuklu-ğunu gidermeye çalışıyordu. Kafasında arka arkaya bir sürü plân kuruyor, sonra bunlardan vazgeçiyor, bir türlü bir sonuca varamıyordu. Her gün yaptığı gi-bi, penceresini yine ardına kadar açmıştı. Gezinirken boyuna bu pencerenin önünden geçip duruyordu. Birden boğuk bir gürültü duydu. Hemen döndü ve açık pencerenin parmaklıkları arasından girip içeri-ye düşmüş, yumruk büyüklüğünde, topa benzer bir nesne gördü. Bu topu eline almadan önce pencereye atıldı ve bahçeden aceleyle geçen, pek iyi tanıdığı bir karaltının kendisine kaçamak bir işaret yaptığı-nı sezdi. İçinden:

«Chico!» Dedi. «Aferin be Küçük Adam!.. Nasıl etti de manastırın bahçesine girebildi acaba?..»

Kapısının ortasındaki gözetleme penceresinden kimsenin bakmadığına kanaat getirdikten sonra eği-lip topu aldı. Pencereye yöneldi ve sırtını kapıya çe-virerek kendisine atılmış olan şeye baktı. Bu, oldukça kalın ve sert bir şeyin etrafına sarılmış bir yün yu-mağı idi. Çabucak çözdü ve içinde bir kâğıt buldu. Kâğıdı açınca da şunları okudu:

«Size sunulacak yiyecek ve içeceklere el sürmeyin. Sizi zehirlemek istiyorlar. Üç güne kadar sizi oradan kaçırmaya çalışacağım. Eğer başaramazsam, o zaman yine sizi beyninizden vurulmuşçasına öldürecek olan zehirden yemeye vaktiniz var demektir. Üç gün sab-redin. Cesaret!.. Ümit!..»

Pardaillan yüzünü ekşiterek düşündü:

«Üç gün yemeden, içmeden duracağım ha? Vay babam vay! O hâlde hemen zehiri zıkkımlanıp öbür dünyaya göç etmek daha iyi... Ama, ya Chico muvafak olursa?.. Acaba ne yapacak da beni kurtaracak? Ne olursa olsun, üç gün oruç tutarım, ölmem ama, zehiri yer yemez hapı yutarım. Dün akşamki yemeğimden beni bugün de idare edebilecek kadar arttığına göre, demek ki açlığım üç değil, iki gün sürecek... O artığı yerim. Dün yiyip de ölmediğime göre, bugün de ölmem... Demek ki o yemek zehirli değilmiş!..»

Bunu söyledikten sonra, dün akşamdan artan yemeği önüne çekip iki kısma böldü. Bir kısmını hemen gövdeye indirdi. Bu iş bitince ikinci parçayı da alıp elbise dolabına sakladı ve bekledi. Görünüşte çok sâkindi ama, kendine hâkim olmak için gösterdiği gayretten, alnında terler birikiyordu. Öyle ya; o gece uyurken bu artıklara zehir katılmadığı ve Chico'nun dediği gibi, şimdi kendisinin beynine yıldırım yemişçesine yere serilmeyeceği nereden belliydi? Son derece cesur ve kendine hâkim bir adam olmasına rağmen Pardaillan bu yemekten sonraki iki saati büyük bir endişe içinde geçirdi ve ancak ondan sonradır ki içine güven geldi.

Bu arada kendisine kahvaltı da getirmişlerdi. Yemeği getiren papazlar, dünkü akşam yemeğinden hiçbir artık kalmamış olmasına şaşmış göründüler. Fakat mahpusun kahvaltıya el sürmediğini farkedince, birdenbire acıkıp o artıkları tamamen silip süpürdüğüünü, şimdi de karnının tok olduğunu düşündüler. Sofrayı kurulu bıraktılar ve ses çıkarmadan çekip gittiler.

Şövalye, hiç değilse şimdilik zehirlenmeyeceğinden emin, düşünmeye başladı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Fausta ile Espinosa'nın, kendisi için daha müt-hiş ve daha uzun sürecek bir işkence icat etmemiş

olmalarına hayret ediyordu. Ama, kimbilir... Belki de şimşek gibi tesir eden bu zehir, kısa bir zaman için de olsa, insana en şiddetli acıları çektiriyordu. Öyle ya... Zaten Chico da kâğıtta bunları yazmıyor muydu? Bu yazı yalan olamazdı. Dolayısıyla Pardaillan da Chico'nun tavsiyelerine uymakla doğru hareket etmiş oluyordu.

Espinosa'nın ansızın çıkagelmesiyle, Şövalye'nin düşünceleri yarıda kaldı. İçinden:

«*Hah, nihayet bir şeyler öğreneceğim,*» diye söylendi.

Böyle bir düşmanla konuşmanın, ciddî bir düellodan farkı olamayacağını bildiği için, sert bir tavır takınıp hazırlandı.

Espinosa'da gayet sâkin, âdeta ilgisiz bir görünüş vardı. Ancak bu rahat hâlinde en ufak bir zafer nesi sezilmiyordu. Sanki bir asîlzâde, başka bir asîlzâdeyi ziyarete gidiyordu, o kadar...

*

Adamları, Pardaillan'ı götürür götürmez Espinosa da hemen Altın Kule'sine gitmişti. Hatırlanırsa, Kardinal Montalte ile Dük de Ponte - Maggiore, Pardaillan'a karşı birleşmeden önce burada barışmış ve Espinosa'nın emriyle, bir papaz hekim tarafından burada tedavi edilmişlerdi. Şimdi Espinosa, ikisini de Roma'ya göndermek ve yeni Papa seçimi için toplanacak olan büyük Kardinaller Meclisi'ni bunlar aracılığıyla etki altında bırakarak papalığa istediği kimseyi seçtirmek istiyordu. Herhalde bu iki adama dediğini yaptıracak güce sahip olmalıydı ki hem Kardinal, hem de Dük, bir süre itiraz ettikten sonra boyun eğdiler. Zaten Ponte- Maggiore din adamı olmadığı için, papalık mevkiine gelmek ümidini besleyemezdi. Bununla birlikte bir kilise prensi olmak dolayısıyla Pa-

pa seçilmek imkânı bulunan ve üstelik Sixte-Quint'in de yeğeni olan Kardinal Montalte'den daha inatçı çıkmıştı. Fakat Espinosa, kıskançlığın yiyip bitirdiği bu iki adamı tamamen dize getirmek için ikisine de Fausta'yı Pardaillan korkusu olmaksızın terkedebileceklerini ispat etmek gerektiğini anlamış ve bunu yapmakta bir an bile tereddüt etmemişti. Yaraları henüz kapanmış ve hayli zayıf bulunan iki adamı, San-Pablo Manastırı'na götürmüş, Pardaillan'ın odasına sokmuş ve kendilerine, şarabına katılan kuvvetli uykuyu ilâcının etkisiyle derin bir uykuya dalmış bulunan Şövalye'yi göstermişti. Bundan sonra da Pardaillan'a neler yapacağını anlatmıştı. Herhalde onlara söylediği şeyler, ikisinin de aklından geçen intikam şekillerinden daha korkunç olmalıydı ki her ikisi de heyecandan nefes alamaz olmuştu.

Ondan sonra da artık Pardaillan'ın yaşamadığından emin bir hâlde yola çıkmışlardı. Yapacakları iş bitince, nasıl olsa Fausta'yı tekrar bulurlardı. Şimdi Pardaillan kâbusundan kurtulmuş oldukları için, birbirlerini sıkı sıkı kollamaktan başka yapacakları iş yoktu.

Espinosa, sanki Pardaillan'dan özür dileyormuş gibi, tatlı bir edâ ile:

— «Mösyö de Pardaillan, size karşı zor kullanmış olduğum için çok üzgünüm,» dedi.

Şövalye de gayet nazik cevap verdi:

— «Kardinal, ben de sizi üzgün bir durumda gördüğümünden dolayı fazlasıyla müteessirim!»

— «Fakat siz de hak verirsiniz ki bu kötü harekete başvurmamak için elimden geleni yaptım, mösyö... Size, yapacağınız en doğru davranışın hemen yurdunuz Fransa'ya dönmek olacağını açık yürekle söylemedim mi?»

— «Beni açık yürekle uyardığınızı itiraf ederim...

l'ukat, beni yakalatmak konusundaki tutumunuzda bu açık yürekliliği görmem çok zor. Benim gibi basit bir insan için koca bir alay ayaklandırılır mı, Kardinâl? Siz de kabul edersiniz ki bu kadar çaba biraz fazladır...»

Espinosa ciddiyle:

— «Bu da benim, sizin şahsınıza verdiğini önemi; gücünüze ve cesaretinize olan hayranlığımı gösterir,» dedi.

Pardaillan, en zarif gülümsemesiyle:

— «Bu, benim için büyük bir şeref değil,» dedi. «Ama hiç değilse bu sâyede memleketimin geleceğine olan güvenim arttı. Efendiniz asla Fransa'ya hâkim olamayacak. Bu hülyadan vazgeçmesi lâzım...»

Espinosa, merakla sordu:

— «O neden, mösyö?...»

Pardaillan her zamanki sâf tavrıyla güldü:

— «Öyle ya! Eğer bir Fransız'ı tevkif etmek için bin İspanyol lâzım olduğunu görürsem, içim nasıl rahatlamaz? İspanya Kralı Majeste Philippe, hiçbir vakit bizim en küçük vilâyetimizi bile ele geçirecek kadar askeri bir araya getiremeyecek demektir.»

— «Her Fransız'ın bir Mösyö de Pardaillan olmadığını unutuyorsunuz galiba Mösyö... Hattâ ben, siz değerde ikinci bir adamın daha bulunabileceğinden bile şüphe ederim.»

Pardaillan, eğilerek cevap verdi:

— «Bunlar, sizin gibi bir zat tarafından söylendikleri için özellikle kıymetli sözler... Ama, dikkat buyurun, rica ederim. Bu çeşit iltifatlardan sonra beni gurur illetine yakalatırsınız.»

— «Söylediklerim iltifat değil, birer gerçek. Her neyse... Ben bugün buraya, şu bir haftalık misafirliğiniz arasında lâıyk olduğunuz saygıyla muamele

gördünüz mü, rahatınız yerinde mi, diye sormaya geldim. Herhalde emirlerim uygulanmış olacak... Ama, bir şikâyetiniz varsa çekinmeden söyleyin... Bu misafirliği mümkün olduğu kadar hoş bir hâle getirmek için elimden gelen herşeyi yaparım.»

— «Sonsuz teşekkürler, mösyö... Burada rahatım o kadar yerinde ki bir gün buradan ayrılacağım vakit - elbette bir gün gitmem gerekecek - yüreğim burkulacak. Fakat mademki bana bu derece sevginiz var, hiç olmazsa sözlerinizin içimde uyandırdığı şüpheyi de siliverin...»

— «Buyurun, söyleyin, neymiş o şüphe?..»

— «Şimdi, biraz daha geniş olsa gerçek bir cennete benzeyecek bu yerdeki misafirliğimin bir haftadır devam ettiğini söylediniz.»

— «Evet, öyle dedim.»

— «Hangi gündeysiz, mösyö?..»

— «Cumartesi... Bilmiyor muydunuz? Siz buraya pazartesi gelmiştiniz. Bir hafta derken fazla mübalâğa etmiyorum sanıyorum.»

Espinosa şaşırmış gibiydi. Şövalye:

— «Israrımdan ötürü özür dilerim... Bugün gerçekten cumartesi mi?» Diye sordu.

Espinosa şaşkınlığını saklayamadı. Cevap yerine gümüş bir düdüğü ağzına götürerek çaldı. İçeriye hemen iki papaz girdi. Pardaillan bunların, kapının arkasında hazır olduklarını derhal sezdi. Papazlar eğilip sessizce beklediler. Espinosa sordu:

— «Bugün günlerden ne?..»

Papazlar bir ağızdan:

— «Cumartesi, efendimiz,» dediler.

Espinosa sert bir hareket yapınca iki rahip hiçbir şey söylemeden eğilerek çekilip gitti. O zaman Espinosa, düşünceli duran Şövalye'ye:

— «Gördünüz mü?..» Dedi.

Pardaillan düşünüyordu: «*Demek farkında bile olmadan iki gün iki gece uyumuşum. Garip şey! Bu kara papaz bana ne acayip bir ilâç içirtti acaba? Maksadı ne? Bana ne yapmak niyetinde?..*»

Espinosa, Pardaillan'ın sustuğunu görünce sordu:

— «Pek hayret ettiğinize göre. demek vaktinizi adamakıllı şaşırdınız. Siz ne kadar zamandır burada olduğunuzu sanıyordunuz?»

Pardaillan berrak gözleriyle Espinosa'nın yüzüne bakarak:

— «Ancak üç günden beri..» dedi.

Espinosa ciddiyetle:

— «Sakın hasta olmayasınız?» Dedi.

Sonra Şövalye'nin hiç dokunmamış olduğu kahvaltısı sofrasını farketti:

— «Aman ya Rabbi! Yemeğinize el bile sürmemişsiniz... Yoksa hoşunuza gitmedi mi? Şarapları mı beğenmediniz? Hoşunuza giderse söyleyin, getirsinler. Hizmetinize memur edilmiş olan rahiplere ne emrederseniz yerine getirmeleri tembih edilmiştir. Tabîî, kapıyı açıp sizi salmaları hariç... Sizin gibi bir adamı ihtiyaç içinde bırakmak aklımdan bile geçmez.»

— «Rica ederim mösyö... Şahsıma gösterdiğiniz ilgiden dolayı size teşekkür borçluyum!»

— «Rica ederim mösyö... Şahsıma gösterdiğiniz ilgiden dolayı size teşekkür borçluyum!»

Bu sözde bir alay edâsı varsa bile, o kadar örtülüydü ki Espinosa bir şey sezemedi. Babacan bir tavırla:

— «Haa, şimdi anladım,» dedi. «Hareketsizlikten sıkılıyorsunuz. Tabîî, sizin gibi canlı bir adam böyle durgun hayata hiç dayanamaz. Açık havada biraz gezinmenin size faydası olur. Benimle beraber manastırın bahçelerinde dolaşmak ister misiniz?»

— «Yanınızda bulunmak şerefi de katılınca, böyle bir gezinti, gerçek bir ziyafet olur, mösyö...»

— «O hâlde ne duruyoruz?..»

Espinosa tekrar gümüş düdüğünü çaldı. İki papaz yeniden belirip kımıldanmadan durdu. Espinosa bir hareketle iki papazı bir kenara çekerek:

— «Şövalye, izin verirsiniz öne geçip size yol göstereyim,» dedi.

— «Nasıl istersiniz...»

Ve heykel gibi kımıldanmadan duran iki papazın önünden geçti. Yalnız, Pardaillan'la Espinosa koridora çıktıkları vakit bu iki papaza, kapının önünde bekleyen iki papaz daha katıldı ve hep birlikte sessizce mahpuslarının peşinden gitmeye başladılar. Papazlar, birkaç adım arkadan geliyor, Pardaillan'la Espinosa durunca, onlar da duruyor, yürümeye başlayınca onlar da yürüyorlardı. Diğer taraftan Şövalye her köşe başında, girintilerde, koridor dönemeçlerinde, sahanlıklarda, avlularda, bahçenin iri ağaçlarının gölgelerinde, kısacası her yerde yeni insanlar görüyordu. Bunlar, nereden geldikleri belli olmadan meydana çıkıyor, ikişer, üçer, dörder kişilik gruplar hâlinde gidip geliyor, Başyargıç'ın önünde eğiliyor, fakat mutlaka onun sesinin erişeceği bir mesafede kalıyorlardı. Bu gezintiyi, belki nazik rehberinin yanından sıvışarak bir fırsat doğar ümidiyle kabul etmiş olan Pardaillan bile bu şartlar içinde herhangi bir şeye kalkışmanın çılgınlık olacağını kendi kendine itiraf etmek zorunda kaldı. Espinosa'dan yakayı sıyırmak belki zor değildi ama, papazların askerler gibi önlerinde nöbet bekleyip, yol vermek gerektikçe sürgüsünü açtıkları, sonra hemen yine kapattıkları bir sürü kapıyı zorlamak nasıl mümkün olacaktı? Geniş, dar, ışıklı veya karanlık, fakat herhalde rahiplerle dolu bir sürü koridordan nasıl geçecekti?

Nihayet, avluyu ve bahçeyi çepeçevre saran yüksek duvarları, kuş gibi uçmadan aşmak kolay mıydı?

Şövalye, şimdilik hiçbir teşebbüste bulunmamanın en doğru hareket olacağını düşündü. Fakat bir yandan rahat rahat Espinosa'nın yanında yürür ve onun, manastır hakkında tatlı tatlı anlattıklarını dinler görünürken, bir yandan da en ufak bir fırsatı kaçırmamak için tetikte duruyordu. Onları böyle yavaş yavaş, tembel tembel gezinir, sâkin sâkin, âdeta dostça konuşur gören herkese, bu iki adamın birinin, ötekini elinde bir mahpus olduğunu, onu işkenceler içinde öldürmeyi tasarladığını fakat şimdilik kedinin fareyle oynaması gibi, onunla oynamaktan zevk duyduğunu anlayamazdı. Pardaillan, Espinosa'nın kendisine sâdece iyilik olsun diye bu manastırın o güzelim bahçelerinde gezdirmeyeceğini, bunun bir sebebi bulunduğunu düşünüyordu. Başyargıç'ın, er - geç su yüzüne çıkacak bir düşüncesi olmalıydı... Fakat Espinosa, hâlâ başka şeylerden bahsediyor, Şövalye de asıl konuya gelinceye kadar onu sabırla dinlemekten geri kalmıyordu.

Bir ara Başyargıç'la Pardaillan, on kadar basamak çıktıktan sonra geniş bir koridorda yürümeye koyuldular. Bu koridor, bina boyunca uzayıp gidiyordu. Bir yanı baştan aşağıya Arap tarzında birbirine bağlı parmaklıklar ve küçük sütunlarla sınırlanmıştı. Bu cepheden dehlize bol güneş ışığı giriyordu. Koridorun öte yanında ise düzenli aralıklarla birbirinden ayrılmış kalın birtakım kapılar vardı ve bu kapılar hiç şüphesiz, yalnızlığa çekilmiş çilekeş papazların hücrelerine açılıyordu.

Koridorun başında kendilerini bekler görünen on kadar papaz, etraflarını çevirdi. Pardaillan, manevranın hemen farkına vardı ve bu papazların iri yapılı, pehlivan yapılı kimseler olduklarını da sezdi. Hafifçe gülümseyerek düşündü:

«Bu işin sonuna yaklaşıyoruz demek... Başyargıç'ın yapacağı iş, kendisini de bir hayli endişelendiriyor olmalı ki beni bir sürü iri kıyım papazla muhafaza altında tutuyor!..»

Gerçekten de içinde yürüdükleri koridor, şimdiye kadar gördüklerinden fazla papazla doluydu ve bunlar özellikle çıkış noktalarını bekler görünüyordular.

Espinosa, ilk önüne gelen kapının önünde durdu. Gayet tabîî bir sesle:

— «Şövalye,» dedi, «şahsen size karşı kin beslemem için hiçbir sebep yoktur; buna inanırsınız, değil mi?»

Pardaillan oldukça soğuk bir tavırla:

— «Mösyö,» dedi, «mademki bunu siz söylüyorsunuz, öyleyse benim de inanmamam için hiç sebep yok.»

Espinosa, bir baş işaretiyle teşekkür ederek sözlerine ekledi:

— «Fakat ben omuzlarımda ağır ve tehlikeli yükümlülükler ve görevler taşıyorum. Bu yükümlülüklerimi ve görevlerimi yerine getireceğim zaman, insanlık tarafım tamamen silinmeli ve yerini Başyargıç'a, yâni her türlü insanca duyguya kapalı olan ve ödevlerini gözünü kırpmadan yerine getiren bir şahsiyete bırakmak zorundadır... İşte şu anda da size Başyargıç hitab ediyor!..»

— «Ammma da yaptınız haa, mösyö!.. Söyleyeceğiniz şey bu kadar müthiş mi? Benden ne diye korkuyorsunuz? Yalnızım, silâhsızım ve tamamen elinizdeyim. İster Başyargıç, ister kral olun... Yalnız, dilinizin altındaki şu baklayı çıkarın...»

Bu sözler öyle alayla söylenmişti ki Espinosa'nın yerinde başka kim olsaydı, öfkesi topuklarına çıkarıldı. Fakat o, kendisinin de söylediği gibi, duygulu bir

insan değil, korkunç bir örgütün amansız mümessiliydi. Kılı bile kıpırdamadan sözlerine devam etti:

— «Majeste Kral'a hakaret ettiniz. Sizi mahkûm ettik, öleceksiniz!..»

— «Hah şöyle... Gördünüz mü işte?.. Açık, dobra dobra lâf diye buna derler... Bunu, başından ne diye söylemediniz? Mahkûm edildim ve öleceğim! Bunu anlamayacak kadar ahmak mıyım? Yalnız bilmediğim mesele, beni nasıl öldüreceğiniz...»

Espinosa, aynı hissizlikle cevap verdi:

— «Ceza daima suçla orantılı olmalıdır. Sizin işlediğiniz suç, en ağır suçlardandır. Dolayısıyla cezası da ağır olacaktır. Aynı zamanda cezanın, suçlunun maddî ve mânevî kuvvetiyle de orantılı olması lüzumdur... Bu alanda da eşi bulunmaz bir kimsesiniz. Bu bakımdan, size verilecek cezanın da o ölçüde müthiş olmasına elbette şaşmazsınız... Bu ceza, öyle bir cezadır ki, yanında ölüm bile hafif kalır.»

— «O dediğiniz, öldürülüş tarzına bağlıdır. Demek oluyor ki, benim için apayrı bir işkence icat ettiniz?..»

Pardaillan bu sözleri, heyecanının en yüksek ânında bulunduğu zamanlarda takındığı en sâkin tavrıyla söylemişti. Böyle anlar, gözünü karartıp en müthiş çılgınlıklara giriştiği zamanlardı. Hayatında bu çeşit çılgınlıkları az mı yapmıştı? Şövalye'yi çok iyi tanıyan Fausta da bu anda burada olsaydı, yanılmazdı. Espinosa ise, ne kadar ihtiyatlı ve keskin görüş sahibi olursa olsun, işin farkına varamadı. Şövalye'nin hâlini hayranlıkla seyretti ve bu sâkinliğin altında yatan müthiş tehdidi sezemedi. Bu bakımdan, cevabı da sâkin oldu:

— «Daha ilk bakışta yüksek bir zekâ sahibi olduğunuzu hissettim. Leb demeden leblebiyi anlıyorsunuz. Hiç şaşmıyorum. Fakat bahsettiğiniz işkencenin

icadında bana, Prenses Fausta'nın çok yardım etmiş olduğunu da itiraf etmek zorundayım. Yalnız, bu kadının neden bu kadar size kin beslediğini bilemiyorum.»

Pardaillan soğuk bir sesle homurdandı:

— «Onun bu işte parmağı olduğunun farkındayım. Ölmeden önce, inşallah ona söyleyeceğim bir çift sözü söylemek fırsatını bulurum. Fakat siz, mös-yö, kendinizin ne tehlikeli bir yılan olduğunuzu biliyor musunuz? Şimdi, hazır elimdeyken, sizi gırtlaklayıp gebertivermeye can attığımın farkında mısınız?..»

Pardaillan bunları söyledikten sonra elini bütün ağırlığıyla Espinosa'nın omuzuna indirdi. Fakat Başyargıç'ın kılı bile kıpırdamadı. Şövalye'nin baskısından kurtulmak için en ufak bir hareket bile yapmadı. Gözlerini, Şövalye'nin ateş saçan bakışları karşısında indirmede ve sanki kendi canı söz konusu değilmiş gibi, sadece:

— «Farkındayım,» dedi, «fakat bana hiçbir şey yapamayacaksınız, çünkü benim, kendime göre ihtiyat tedbirlerimi aldığımı ve canımı sizin hiddetinize kurban etmeyeceğimi tahmin edersiniz.»

Pardaillan şöyle etrafına bakınınca, papaz çemberinin gitgide daraldığını gördü. Tehdidini gerçekleştirmesine imkân kalmadan, bu iriyarı papazların hepsi üstüne çullanacak, onu kıpırdayamaz duruma getireceklerdi. Ve belki de kalabalığın altında ezilecekti. Kızgın kızgın başını salladı ve Başyargıç'ın omuzundaki elini daha da bastırarak sert bir sesle:

— «Anlıyorum,» dedi, «bu herifler üstüme çullanacak, değil mi? Ama, ya bu tehlikeyi göze alırsam?!.. Hem sonra, kinibilir...»

Espinosa soğukkanlılığından hiçbir şey kaybetmeden:

— «Hayır,» dedi, «umduğunuz gerçekleşmeyecektir. Daha bana el dokundurmadan kısıvrak yakalanırsınız. Baksanıza, hepsi dev gibi... Hem de ne kadar kalabalıklar. Birkaçını yere sereceğinizi kabul ederim ama, yine de bana el süremezsiniz. Bunların çoğu yere serilir, fakat sonunda kılınıza zarar vermeden sizi yakalarlar ve yine söz konusu işkenceyi çekersiniz... Düşündüğünüz işten bir sonuç çıkmayacağını anlıyorsunuz ya?.. Kaldı ki ben de böyle bir teşebbüsten sonra sizi zincire vurdurmak zorunda kalırım. Halbuki hiç de böyle ağır tedbirlere başvurmak istemiyorum.»

Pardaillan, bir anda bütün bu ihtimallerin doğru olduğunu anladı. Yapacağı iş, hiçbir sonuç vermedikten başka, kendisini büsbütün bu müthiş düşmanın eline teslim edecekti. Elleri serbest oldukça ümidini kaybetmezdi ama, zincire vurulduktan sonra işi bitikti. Her ne pahasına olursa olsun, harekette serbest kalması lâzımdı. Çünkü ancak bu sâyede fırsat tan yararlanmak imkânını bulabilirdi. Yavaş yavaş, istemeden yaptığını belli eder tarzda, Espinosa'nın omuzundaki elinin baskısını azaltarak söylendi:

— «Öyle olsun. Haklısınız!»

Papazlar, hâlâ aynı durumda bekliyorlardı. Espinosa, önceki soğukkanlılığından hiçbir şey kaybetmemişti. Olayı kapanmış farzedercesine, önünde durduğu kapıya döndü ve bu kapı derhal, kendi kendine açılıverdi.

Hemen aynı anda da papazlar, artık müdahalelerine lüzum kalmamış olduğunu anlamışçasına gerileyerek çemberi genişlettiler. Fakat, yakından olduğu gibi uzaktan da Başyargıç'ın ve mahpusun en ufak bir hareketini bile gözden kaçırmıyorlardı.

Açılan kapının ardında dar bir hücre vardı. İçeride hiç eşya yoktu ve ışık da açılan kapıdan giriyordu.

du. Hücrenin duvarları kireçle badanalanmıştı. Zemin de taş döşeliydi. Bu taşların etrafı, su akmasına yarayacak şekilde olukluydu. Ama, içeride musluk veya havuz olmadığına göre, akacak bu su, nereden geliyordu? Duvarların üstünde şüphe uyandıracak esmer lekeler görünüyordu. Yerdeki taşlarda da aynı lekeler vardı. Acaba bu soğuk ve korkunç hücre ne işe yarıyordu?.. Zindan mıydı?.. Mezar mıydı?.. Neydi?..»

İnsana ürküntü veren bu hücre boş değildi. Parda illan dikkatle bakınca, yuvalarından fırlamış gözle riyle şunları gördü:

Hücrenin tam ortasında, odundan bir sıranın üstünde bir insan, daha doğrusu bir insan artığı, sım sıkı bağlanmış ve ayakları da demir halkalarla yere tutturulmuştu. Adamın bacakları, sıranın bacaklarına zincirlenmişti. Gövdesi, sıranın arkalığına iplerle iyice bağlanmıştı. Boynu da bir teşhir lâlesiyle demir bir direğe tespit edilmiş olduğu için, en ufak bir hareket bile yapmasına imkân kalmamıştı.

Bu adamın yanında, iriyarı bir papaz, cübbesinin eteğini beline toplamış, kolları dirseklerine kadar sıvalı olduğu hâlde, kocaman elleriyle ufacık birtakım âletleri evirip çevirip duruyordu. Yanındaki zavallıyı hiç umursamıyor gibiydi ama, adamcağızın çılgınlığa varan bir dehşetle yuvalarından fırlamış gözleri, papazın eline ve elindeki âletlere dikilmişti.

Papaz, şüphesiz, kendisine önceden verilmiş olan emirlere itaat ediyor olacaktı. Zira, âletlerini gözden geçirmeyi bitirir bitirmez, kendisini seyredenlere bir kere bile dönüp bakmadan, hemen işe koyuldu. Zavallı adam, bütün vücudunu sım sıkı saran bağlara rağmen tepeden tırnağa kadar titredi ve öyle bir kıvrandı ki, âdeta iplerini koparacağı sanılabilirdi. Ay-

nı zamanda da gergin dudaklarının arasından korkunç, tüyler ürpertici, uzun bir inilti koptu.

Papaz, hiçbir şey olmamış gibi elindeki âleti salladı. Taşların üstüne doğru, beyaz ve kırmızı bir şeyler düştü. Bıraktığı parmağın ucundan taşlara kıpkızıl bir kan, iri damlalar hâlinde aktı. Papaz, adamın tırnağını sökmüştü. Bundan sonra, rahatça, gayet tabii bir iş yapıyormuşçasına, adamın işaret parmağını yakaladı. İşkence çeken adam tarif edilmez bir dehşetle kıvrandı, kasılmış yüzünde hudutsuz bir can acısının izleri belirdi; yeniden, insan sesine benzemeyen o tüyler ürpertici inilti duyuldu, parmağın ucundan yere tekrar damla damla kan aktı ve cellât, yine aynı umursamaz tavırla küçük, kanlı et parçalarıyla karışık tırnağı taşlara fırlatıverdi.

Sıra üçüncü parmağa gelince, mahkûm bayıldı. Cellât, işini yarıda bıraktı. Yerde duran bir torbadan, bir ilâç şişesini aldı ve bunu adamcağıza büyük bir dikkatle koklatarak onu ayılttı. Zavallı adamcağız kokladığı ilâcın etkisiyle kendine gelir gelmez, papaz şişeyi torbasına koyarak korkunç işine tekrar başladı.

Pardaillan, rengi uçmuş bir hâldeydi. Nefret ve tiksintiyle haykırmamak için tırnaklarını avucuna saptırmıştı. Müthiş bir kâbus görüp görmediğini kendi kendine soruyordu. İçini sınırsız bir merhamet bürümüş ve hincından deliye dönmüştü. Fakat, elinden bir şey gelmediği için, sesini bile çıkarmadan olanları seyretmek zorunda kalıyordu.

Beşinci tırnak da yere düştüğü vakit, mahkûmun feryatları boğuk hırıltılar hâline döndü ve taş yürekli cellât hâlâ hissiz ve aldırıışsız tavrıyla ikinci ele geçmeye hazırlanıyordu.

Şövalye, belki de ne dediğini bilmeden, ister istemez:

— «Müthiş, müthiş...» Diye homurdandı.

Espinosa, soğuk bir edâ ile söylendi:

— «Bu henüz bir şey değil... Geçelim.»

Yürüdüler ve kapanan korkunç kapıdan uzaklaştılar. Pardaillan bu geniş ve güzel koridora, buraya vuran bol güneş ışığına; daha ötedeki çiçekli bahçelere, portakal ve nar ağaçlarına bakarak, bir an, belki de rüya görmüş olabileceğini düşündü. Bu sırada, Espinosa sâkin bir sesle:

— «Halbuki sizin işlemek cüretinde bulunduğunuz suçun yanında, bu adamınki bir hiç kalır,» dedi.

Pardaillan, bu sözlerden, kendisine uygulanacak işkencenin, bu adama yapılan oranla birkaç kat daha beter olacağı anlamını çıkardı ve sinsi sinsi içini kemirmeye başlayan korkuya dayanabilmek için kendisini zorladı. Bu hâlinin, sinirlerinin bozulmuş olmasından ileri geldiğini seziyor ve Espinosa, kendisine bu çeşit birkaç manzara daha gösterirse, içinde meydana gelecek yılgınlığa karşı koyamamaktan çekiniyordu...

Böylece birkaç metre daha yürüdüler ve Pardaillan bu yürüyüş sırasında, çetin bir imtihana çekilmiş olan sinirlerine hâkim olmaya çalıştı. Yirmi adım kadar sonra, Espinosa ikinci bir kapının önünde durunca, Pardaillan titredi.

Kapı açılınca, öncekinin tıpatıp benzeri bir hücre ve içinde de bir mahkûmla bir cellât papaz görüldü. Bu mahkûm da birincisi gibi bir sıraya sımsıkı bağlanmıştı. Yalnız bunun, kolları göğsüne kavuşturulup bağlanmıştı. Birinci hücrede olduğu gibi, kapı açılır açılmaz buradaki cellât papaz da işe girişti.

Elindeki keskin bıçakla mahkûmun göğsünde boydan boya uzun bir yarık açtı ve diri diri, zavallının derisini yüzmeye başladı. İlk hücrede olduğu gibi, burada da müthiş feryatlar, boğuk hırıltılar ve

acıklı iniltiler ortalığı çınlattı. Fakat derisi yüzüldükçe zavallının da kendinden geçtiği görülüyordu. Cellât, inanılmaz bir ustalık ve iğrenç bir dikkatle yüzdüğü deriyi çekiyor, kendi üstüne kıvrıyor; sonra kanlı etleri aralıyor; sinirleri ve damarları meydana çıkarıyordu. Zaman zaman, korkunç bir tabiiyet ve kayıtsızlıkla bir avuç tuz alıp zavallı adamın paramparça olmuş etlerinin arasına serpiştiriyordu. O zaman feryatlar iki kat artarak, kızgın bir demir gibi, Pardaillan'ın beynini dağlıyorlardı. Az önce bir insan göğsü olan bu şekilsiz et yığınının uzun ipler gibi akan kan selleri yavaş yavaş yere iniyordu. Bu kanlar oluklardan akıp gidiyorlardı ve Pardaillan, olukların ne işe yaradıklarını ancak şimdi anlıyordu.

Espinosa, aynı kesin ve aldırışsız tavırla:

— «Geçelim,» dedi.

Ve yine tehdit dolu bir tavırla söylendi:

— «Bu adamın işlediği suç da sizinkinin yanında bir hiç kalır!..»

Başyargıç bunları söyledikten sonra tekrar yola koyuldular. Yalnız bu sefer, kapı birincide olduğu gibi kapanmamıştı ve adımlarını ister istemez hızlandıran Pardaillan, bir hayli uzaklaşmasına rağmen, müthiş iniltileri ve feryatları duymakta devam etti. Bir yandan âdeta kaçarcasına yürürken bir yandan da gittikçe artan hiddetini yenemeyerek içinden söyleniyordu:

«Demek ki bu mel'un Kardinal'in benim için hazırladığı gösteri buymuş... Acaba daha böyle birçok vahşi manzara göreceğim miyim? Lânet Olsun! Bu alçak herif beni çıldırtmak mı istiyor yoksa?»

Ve bu son cümle beyninde bir şimşek gibi çaktı. Birdenbire zihninde bazı karanlık izlenimler aydınlanmaya başladı. Aklına boğa dövüşü alanında. Bus-si-Leclerc'le karşılaştığı sırada Başyargıç'la Fausta'.

nın konuştuğu sözler geliverdi. Şimdi artık, Fausta'nın «Elvedâ» demekteki maksadını da anlıyordu. Prenses: «Beni göreceksin ama, tanıyamayacaksın!» Demişti... Tanıyamayacaktı, öyle mi? İçinden söylendi:

«Demek ki bu iki mel'un, beni çıldırtmaya uğraşacaklar... Tabii bu icat da Fausta'nın... Şimdi aklıma geliyor; bu berbat fikri ona veren de ben oldum. Beni aklımdan vurabilirsin, dedim. Bu kadar alçakça bir işe kalkışacağı hiç aklıma gelmezdi doğrusu... Ah, ya Rabbi, şu kadınla ilki saniye karşılaşayım yeter!»

Espinosa'nın, kendisine nasıl bir ceza hazırlamış olduğunu sezince, hafiflemiş bir insan gibi derin bir soluk aldı. Yüreğine zırh geçirerek, göreceği her şeye karşı hissizleşmeye, sınırlarını sertleştirmeye ve kendine hâkim olmaya karar verdi. Sonra da korkunç kılavuzunun peşine düştü ve artık ne en ufak bir hayret, ne en ufak bir dehşet, ne de merhamet eseri göstermemek azmiyle yürüdü.

Açık olan üçüncü bir kapının önünde durdular. Bu hücrede etleri kızgın kerpetenlerle didiklenen bir zavallı vardı ve buradaki cellât papaz da kendinden öncekiler kadar soğukkanlı ve dikkatli hareketlerle bir ocağın üstüne oturtulmuş bir tencereden kepçeyle kaynar durumdaki köpüklü ve kıvamlı bir sıvıyı alarak, kısıracın vücutta meydana getirdiği yaralara boşaltıyordu. Yaraya akıttığı bu sıvı, kızgın yağla erimiş kurşun ve kalay karışımından ibaretti ve bu müthiş işkencenin uygulandığı zavallı, insan sesine benzemeyen korkunç feryatlarla ulurken, bir yandan da, belki gerçekten çıldırmış olarak:

— «Daha dök!» Diye bağıırıyordu.

Ve bağıırmaları, ikinci odada, derileri diri diri yüzülen adamcağızın feryatlarına karışıyordu.

Pardaillan, Espinosa'nın soğuk, fakat içini okumaya çalışan bakışları karşısında hislerinden hiçbir şey sezdirmemek için olanca gücünü harcıyordu. Başyargıç kendisini gayet sâkin ve kendine hâkim sanabilirdi. Fakat Şövalye'yi tanıyan için, bu kül rengi yüz, bu camlaşmış gözler, dudaklarındaki bu sinirli kıvrım, içinde kabaran heyecanın ve kendine hâkim olmak için sarfettiği müthiş gücün deliliydi. Espinosa, bir kere daha buz gibi bir tavırla:

— «Geçelim!» Dedi.

Bir kere daha, şurada feryat eden mahkûmun suçunun, Pardaillan'inkine oranla hiç olduğunu söylemekten geri kalmadı.

Bu delirtici, korkunç gezinti; bir türlü sonu gelmeyen ve şimdi ulumalar, inilti ve hıçkırıklar, lânetler ve yalvarışlarla dolan koridor boyunca devam etti. Orada birbiri ardısıra yapılan ve Pardaillan'ın gözleri önüne serilen müthiş işkenceleri artık uzun uzadıya anlatamayacağız.

Kerpetenlerle vücudu delik deşik edilen adamlardan sonra, balyoz darbeleriyle kemikleri kırılan bir başkasını, daha sonra gözleri oyulan birisini ve nihayet de dili koparılan bir zavallıyı gördüler. Önlerinde durdukları hücrelerden birinin kapısı açılmadı. Sâdece papazlardan biri, kapının üstündeki küçük bir pencereyi açtı ve Pardaillan, içeride kudurmuş oniki kadar kedinin çırılçıplak bir adama saldırarak kendisini pençeleriyle kan içinde bıraktıklarını ve parladıklarını gördü.

En hasta beyinlerin tasarlayabilecekleri ne kadar müthiş işkence varsa, Şövalye bunların hepsini gördü ve en sert yürekleri bile yumuşatacak çığlıkları iniltileri, ağlamaları, yalvarmaları duydu.

Ve kapıda Espinosa, arkası gelmeyen: «Geçeli-'.
Sözünü tekrarlıyor ve buna, içeride can çekişen za-

vallının Pardaillan'inkine göre çok hafif bir suç işlemiş olduğunu eklemeyi unutmuyordu.

Nihayet, korkunç koridorun sonu geldi. Pardaillan artık, bir saattir yaşadığı müthiş kâbustan kurtulmuştu. Kendine hâkim olmak için gösterdiği bütün çabalara rağmen, aklını bozacağından korkuyordu. Gözlerinin önünden geçmiş olan bu müthiş işkenceler serisinin bir tek amacı olduğunu iyice anlamıştı. Bu amaç şuydu: Kendisine, gördüğü bu tüyler ürpertici işkencelerin, onu bekleyen işkenceler yanında bir hiç olduğunu hatırlatmak...

Onbeşinci Bölüm

BOŞUNA ZİYAFETLER

Korkunç koridorun ucunda birkaç basamaklı bir merdiven vardı ve sağda bulunan gayet yüksek bir duvar, koridoru devam ettiriyordu. Merdiven, küçük bir bahçeye iniyordu ve duvar da bu küçük bahçe ile büyük bahçeyi birbirinden ayırıyordu.

Pardaillan, açık havaya çıkınca, güneşin canlandırıcı sıcaklığı altında derin derin nefes aldı. Kendini, havasız ve ışıksız bir yerden çıkmış sanıyordu ve yanibaşında sessiz sadasız yürüyen Espinosa'ya tehdit dolu bir bakışla bakarak düşündü: «*Bu hain papazın, benim için neler düşündüğünü bilemiyorum. Fakat bana geçirttiği şu işkenceli dakikalar tam zamanında bitti. Yoksa deli olacaktım!..*»

Hâlâ korkunç manzaraların dehşetiyle dolu olan bakışlarını dinlendirmek için, lezzetle içine çektiği havayı kokulandıran çiçeklere baktı. Fakat bakmasıyla beraber sırtından aşağıya soğuk terler boşanması da bir oldu; içinden:

«*Bu da ne biçim bahçeymiş!*» Diye söylendi.

Bu hayrete sebep, bahçenin garip şekliydi. İndiği merdivenden, yalnız bir tek kattan ibaret bakımsız bir binaya kadar bahçenin eni on-oniki metre olmalıydı. Koridorun devamından ibaret olan yüksek duvardan itibaren, yine tek katlı bir binaya kadar bahçenin boyu ise, aşağı yukarı otuz metre vardı. Böylece bu bahçe, koridorun bulunduğu asıl büyük bina da dâhil olmak üzere üç tarafından yapılarla ve bir tarafından da yüksek duvarla çevriliydi. Ama, Pardaillan'ı hayrete düşüren bu değildi. Bu bahçe, boylu boyunca, tam ortasından alçak bir duvar ve onun üstünden de sık parmaklıklı yüksek bir demir perdeyle bölünmüştü. Ayrıca, binalardan birinin damından, ortadaki parmaklığın tepesine kadar da sık bir demir parmaklık çekilmiş ve böylece bahçenin yarısı, kocaman bir demir kafes hâline getirilmişti. Parmaklıklara tırmanan sarmaşıklar, kafesi bir kubbe gibi örtüyor, içinin görünmesine engel oluyordu.

Espinosa, muhafız papazlar tarafından daima sıkı bir göz hapsinde bulundurulmuş Pardaillan'ı götürürken sola döndü ve doğruca bahçeyi enlemesine işgal eden binaya yöneldi. Bu sırada Pardaillan'ın damarlarında kanını donduran garip bir şey oldu. Onların, bahçedeki çakılları gıcırdatan adım sesleri duyulur duyulmaz, yeşilliklerin örttüğü kafesin ardından bir konuşma aksetti. Sonra birtakım mırıltılar, itişip kakışmalar duyuldu ve nihayet ötede, parmaklıkların arasından ölü yüzü gibi soluk, bir

deri, bir kemikten ibaret mahzun insan yüzleri belirdi ve kısık, acıklı feryatlar yükseldi:

— «Açız, açız! Yiyecek verin! Yiyecek verin!..»

Hemen aynı anda bir ses duyuldu:

— «Hele durun, köpekler! Şimdi sizi ininize sokarım!..»

Sonra bir kırbacın yumuşak bir vücutta şaklayışını belirten kuru bir ses ve ardından acı bir feryat işitildi. Bunu da çılgınca bir kaçışma izledi. Eli kırbaçlı gardiyan durmadan bağırıyordu:

— «Haydi ininize! İninize diyorum!..»

İşte Pardaillan'ın şimşek çakması kadar kısa süren bir anda gördüğü, bu oldu. Şövalye müthiş kafese şöyle bir göz atarak kendi kendine sordu: «*Bu cellâtlar üstadı, acaba bana yine ne gibi müthiş bir sürpriz gösterecek?*»

Espinosa, tek katlı binanın önünde durmuştu. Peşlerinden gelen papazlardan biri ilerleyerek binanın kalın kapısının sürgülerini çekip açtı. Kanat açılınca, kalın demir parmaklıkla bir delik belirdi. Bu delik, bir çukura bakıyordu. Çukurun bataklık zemininde, pislikler arasında yarı çıplak bir adam çömelmişti. Uzun zamandır içinde bulunduğu zifiri karanlıktan sonra böyle birdenbire ışıqla karşılaşınca gözleri kamaştığı için, bir an hareketsiz ve gözlerini kırıştırarak kalakaldı. Sonra birdenbire doğruldu ve müthiş çığlığıyla ortalığı inleterek parmaklığa doğru sıçrayıp dışarıdan kendisine bakanları yakalamak istedi. Fakat seyirciler, parmaklıktan epey uzakta durdukları için bunu başaramayacağını görünce, hırsından demir parmaklıkları ısırmağa koyuldu. Bir yandan da durmadan bağırıyordu. İşte tam bu sırada, tepeden fışkıran kalın ve kuvvetli bir su sütunu, azgın adamın üstüne boşalıverdi. Adam, hemen parmaklıkları bıraktı. Çukura atladı ve dört bir ya-

na kaçarak kendini sudan kurtarmaya çalıştıysa da, su da peşinden onu takip etti. Nihayet bağırmaları, boğuk inilti hâlini aldı. Zavallı yorgunluktan bitkin bir hâlde çukurun zeminine serildi ve su şarıl şarıl üstüne akmakta devam etti.

Sonra birden bu müthiş yağmur duruverdi. O zaman bir kapı açıldı. Elinde uzun bir kamçı bulunan bir papaz bu kapıdan girdi ve kendinden geçmiş olan adamın ayılmasını sabırla bekledi. Adamcağız gözlerini açtığı zaman, papazı karşısında gördü. Başına geleceği biliyor olmalıydı ki bir sıçrayışta ayağa kalktı ve acı acı bağırarak çukurun etrafında dönmeye başladı. Papaz, çamura bulanmaması için eteğini kaldırarak, acelesiz ve soğukkanlılıkla onun ardından yürümeye koyuldu. Yalnız her adım başında uzun uzun kırbacını kaldırıp, zavallının sırtına indiriyordu. Adam, her kırbacı yiyişte, can acısıyla oradan oraya sıçırıyor, fakat müthiş papazın üstüne atılmayı aklından bile geçirmiyordu.

Zavallicık, kafesinde, kırbacı yedikçe öfkelenen fakat terbiyecisinin üzerine atılmaya cesaret edemeyen bir vahşî hayvanı andırıyordu. Nihayet şiddetli su darbesi altında zaten bitkinleşmiş olan adam, çabucak elden ayaktan kesilip tekrar çukurun zeminine yığıldı. Papaz, zerrece acımaksızın adamı bayıltıncaya kadar kırbaçlamaya devam etti. Sonra kırbacını beline soktu, cübbesinin eteklerini indirdi ve gayet sâkin bir tavırla oradan çıktı.

Deliğin kanadını açmış olan papaz, tekrar kapatmakla uğraşırken Espinosa da büyük bir umursamazlıkla anlatıyordu:

— «Bu, şimdiye kadar görmüş olduklarımızdan çok daha müthiş bir işkencedir. Çukurdaki adam, sağlığında düktü ve İspanya'nın büyüklerinden. İşlediği suç, özel bir cezayı gerektiriyordu. Ona iş-

kence yapılırken alışlagelmiş usullere başvurulamazdı. Kendisini sessizce kaçırıp buraya getirdik... Tıpkı sizi kaçırdığımız gibi... Kendisine bu manastırın papazlarından birinin hazırladığı bir ilâcı içirdik... Bu ilâç zihni felce uğratar. Ondan yeteri kadar içmiş olan birisinin zekâsı, belirli bir süre sonra işlemez olur. O zaman, mahkûma özel bir rejim uyguluyoruz. Şöyle ki: Önce kendisini, içinde kimse olmadığı için size göstermediğim bir zindana tıkarız, birkaç gün sonra mahkûm, artık eskisinden farklıdır. Bir kısmı mahzenden tamamen çıldırmış bir hâlde çıkar, bazıları da tersine zaman zaman akıllarını başlarına toplayabilirler ve bunlar, asıl tehlikeli olanlardır... O zaman böylelerini şu zavallı Dük'ün başına gelen durum bekler. Artık iş bitmiş demektir. Tamamen çıldırırlar... Ve artık Allah'tan korkar gibi korktukları gardiyanlardan başka kimseyi tanımaz olurlar... O vakit yaşayış şartlarını biraz daha yumuşatır ve kendilerini bahçede gördüğünüz şu kafese koyarız...

Espinosa, inanılmaz derecede sâkin tavrıyla bir yandan, öfkesi topuklarına çıktığı hâlde kendini zorla tutabilen Pardaillan'a bu bilgiyi verirken, bir yandan da demir kafese doğru ilerliyordu.

Papazlar, kafesi örten sarmaşıkları araladılar ve Pardaillan baktı. Burada, üstü başı paramparça, iskeletler kadar kuru, renksiz ve saç sakalı birbirine karışmış yirmi kadar zavallı vardı. Bir kısmı yere çömelmişti. Bir takımı da canavar gibi kafeste bir baştan bir başa dolaşıp duruyordu. Bazıları gülüyor, bazıları ağlıyordu... Fakat hiçbirisi diğeriyle konuşmuyor, hepsi yalnız duruyordu. Ziyaretçileri görür görmez parmaklıklara koşuştular. Tehdit etmiyor, ellerini kavuşturmuş yalvarıyorlardı ve renksiz dudaklarından, az önce Pardaillan'ın duyduğu müthiş kelimeler dökülüyordu:

— «Açız! Açız! Yiyecek verin!»

Papazlardan biri, bir köşeden, önceden hazırlanmış bir sepeti aldı ve içindekileri kafesin içine boşalttı.

O zaman Pardaillan, midesi tiksintiden bulanmış bir hâlde, papazın boşalttıklarının, yanına yaklaşılmaz süprüntülerden ibaret olduğunu gördü. İşin korkunç tarafı, aç bırakılmak suretiyle yavaş yavaş öldürülen bu zavallı delilerin, birbirini çığnercesine bu pis süprüntüler üstüne atılmaları ve bunları homurdana homurdana, boğuşa boğuşa kapışmaları, sonra da eline bir şey geçiren her birinin, başkası kapmasın diye bir köşeye kaçmasıydı...

Gözlerini bu feci manzaradan ayıramayan Pardailan kendini tutamayıp:

— «İğrenç!» Diye mırıldandı.

Espinosa tekrar konuşmaya başladı:

— «Burada gördüğünüz insanların hepsi genç, yakışıklı ve zengin, cesur ve zeki kimselerdi. Hepsi de yüksek ailedendi. Görüyor musunuz, icat ettiğimiz ilâç ve kendilerine uyguladığımız yaşayış tarzı onları ne hâle koydu? Bu işkenceye ne dersiniz? Demin size söylediğim gibi bu, koridorda görmüş olduklarınızdan daha müthiş değil mi? Ne düşünüyorsunuz?»

— «Düşünüyorum ki» dedi, «bütün bunlar, Tanrı adına dinî öğütler veren Engizisyon rahiplerine yaraşır buluşlar...»

Ve Espinosa'ya, içinden geçenleri gizleyen, alaycı ve ilgisiz bir yüzle bakarak, Başyargıç'ı hayranlık içinde bırakan bir tavırla ilâve etti:

— «Eğer merakımı aşırı bulmazsanız, lütfen bana, bütün bu gösterilerin benim için ne anlam taşıdığını söyler misiniz?..»

Espinosa dudaklarında soluk bir gülümseme olduğu hâlde ve yavaşça:

— «Size kesinlikle affedilmemek üzere mahkûm olduğunuzu ve bütün bu gördüklerinizin size verilecek ceza yanında bir hiç kalacağını anlatmak istedim. Başka hiçbir kimseye yapmayacağımı size yaptım. Bunun da sebebi, herkesten fazla takdir ettiğim cesur karakterinizdir. Bundan emin olunuz...»

Pardaillan teşekkürle benzer bir baş işareti yaptı ve görünüşte gayet sâkin:

— «Mükemmel, mösyö!» Dedi. «Artık herşeyi iyice anladım. Eğer bana seyrettireceğiniz bu cinsten başka gösteriler yoksa, beni lütfen tekrar zıندانıma veya nereye gönderecekseniz oraya gönderin!..»

Espinosa:

— «Şimdilik başka bir gösteri yok... Hepsi bu kadar,» dedi.

Ve muhafız papazlara dönerek emretti:

— «Mademki öyle istiyor, Şövalye de Pardaillan'ı odasına götürün... Kendisine gereği gibi saygı göstermeyi sakın unutmayın!»

Ve tekrar Pardaillan'a dönerek gayet samimî bir tavırla:

— «Güle güle, Şövalye de Pardaillan!» Dedi. «Özellikle bol bol yiyin ve için!.. Sakın bu sabahki gibi kendinizi aç bırakmayın. Sizin durumunuza perhiz hiç uymaz. Eğer size sunulan yemekler, ağzınıza göre değilse, başkalarını versinler. Her arzunuz yerine getirilecektir. Fakat herhalde yiyin!..»

Pardaillan bu samimî ısrara şaşığını hiç belli etmeden, nezaketle:

— «Merak etmeyin, elimden geldiği kadar yerim, mösyö...» Dedi. «Fakat bu günlerde midem de pek hassas... Ona itaat etmek zorundayım...»

Espinosa ciddiyetle söylendi:

— «Umalım ki mideniz, bu sabahkinden daha iyi bir duruma gelsin...»

Pardaillan ise, etrafındaki gardiyan papazlar arasında uzaklaşıp giderken cevap verdi:

— «Vallahi pek ummuyorum ama...»

Şövalye biraz sonra odasında yalnız kalınca sinirli sinirli dolaşmaya başladı. Düşünüyordu: «*Lânet olsun! Ne iğrenç herifmiş meğer, şu zehirli papaz... Nasıl oldu kendimi tuttum da herifin gırtlığına sarılmadım? Fakat etrafında da pek çok muhafız vardı. Onun hesabını görmeme engel olacaktı. Bu işten, kendimi zincire vurdurmaktan başka bir kâr elde edemeyecektim... Şimdi ise ellerim serbest kaldı. Kimbilir, belki de bir fırsat çıkar. O zaman bu serbestliğin faydasını görürüm!*»

Nihayet böyle gezinmekten bezerek kendisini koltuğa attı. Derin derin düşündü ve gördüklerini, en ince ayrıntılarına kadar teker teker gözlerinin önünden geçirdi.

*

Akşamleyin iki papaz, kendisine yemek getirdi. Adamlar. parıldayan gözlerle bakınarak, aşk ve şevkle yemekleri masanın üstüne sıraladılar. Sonra çeşit çeşit şarap şişelerini bir çeşit saygıyla dizdiler. Ve her zaman yaptıkları gibi çekilip gideceklerine, durup sofrayı seyrederek, Şövalye'nin oturmasını bekler göründüler. Fakat mahpusun bir türlü bu işe niyetli görünmediğini sezen papazlardan biri sordu:

— «Şövalye de Pardaillan yemek yemek istemiyorlar mı?»

Pardaillan. bu iki gardiyanın kendisine verdiği tiksintiyi yenerek, sâkin bir edâ ile:

— «Belki birazdan yerim... Şimdilik iştahım yok.» Dedi.

Papazlar soran gözlerle bakiştılar. Pardaillan bunun farkına vardı. Birinci papaz ısrar etti:

— «Acaba Şövalye de Pardaillan kendilerine başka yemek hazırlanmasını mı arzu ediyorlar?»

— «Hayır, papaz efendi... Fakat bir başka arzum var.»

Papaz aceleyle atıldı:

— «Ne olduğunu öğrenebilir miyim?»

Şövalye soğuk bir tavırla:

— «Şüphesiz,» dedi, «beni yalnız bırakmanızdan başka arzum yok...»

Papazlar, Pardaillan'ın gözünden kaçmayan bir bakışla tekrar birbirlerine baktılar. Sonra iştah verici yemeklerle dolu sofrayı tekrar gözden geçirdiler. Nihayet gözlerini göğ'e kaldırarak, âdeta, bu kadar güzel yemekleri istemeyen bu mahpusun deli olduğuna Tanrı'yı da şahit göstermek istediler. Yalanıp ağız şapırdatarak özenle dizilmiş şarap şişelerini gözleriyle okşadılar ve içlerini çeke çeke çıkıp gittiler.

Onlar dışarı çıkar çıkmaz, Pardaillan kapıdaki gözetleme penceresine bir göz atarak kapalı olduğuna kanaat getirdikten sonra masaya yaklaştı ve üstünü süsleyen değişik ve bol yemeklere baktı. Şöyle rastgele bazı tabakları alarak dikkatle kokladı ve tekrar yerine koyarak:

«Hiçbir acayip koku yok...» Diye söylendi. «Aksi gibi amma da acıktım haa!.. Susuzluktan da ölüyorum!»

Şarap şişelerinden birini aldı:

«Ağzı sımsıkı kapalı,» dedi. «Allah Allah!.. Bu da ne demek?»

Şişenin mantarını çıkardı ve yemekleri kokladığı gibi şarabı da kokladı:

«Hiçbir koku duymuyorum!» Diye söylendi.

Ve yavaşça, âdeta istemeye istemeye, şişeyi tekrar masanın üstüne bıraktı:

«Ne yapayım? Chico'nun mektubunda, üç gün hiçbir şey yememem gerektiği yazılı. Yoksa zehir beni yıldırımla vurulmuşa döndürürmüş. Lânet olsun! Çaresiz sabredeceğiz.»

Fakat sofradaki bol ve nefîs yemeklere baktıkça içi gidiyordu. Bunları görüp de yememek, dayanılmaz bir işkence değil miydi? İştahını yenmek için sırtını sofraya çevirdi ve bir gün önceki yiyeceğinden artanları koyduğu elbise dolabını açtı. Artıkları görünce:

«Pek az!» Diye söylendi ve bir lokma alarak ağzına götürdü. Fakat onu yemedi ve düşündü: «O şeytan alasıca Espinosa ile gezindiğim sırada buraya bîrilerinin girmediği ne malûm? Dün akşam zararsız olan bu yiyeceklerin, şimdi öldürücü olmadığı nereden belli?»

Hemen lokmayı ağzından çıkardı ve götürüp tekrar dolaba koydu. Sonra koltuğunu pencerenin önüne çekerek, ayartıcı sofraya sırtını çevirip oturdu... Bir yandan da kendi kendini dayanmaya zorlamak için mırıldanıyordu:

« Önümde sabredecek ikibuçuk günüm var... ikibuçuk gün dediğin nedir ki? Asıl mesele, sinirlenmemekte ve olayları soğukkanlılıkla karşılayabilmek için kuvvetli olmakta... Artık bu konuyu düşünmeye bile değmez...»

Olağanüstü bir gayretle boş midesi ve ardında duran iştah verici yemeklerle ilgili her türlü düşünceyi kafasından kovarak Espinosa'nın söylediklerini teker teker hatırlamaya koyuldu. Bazı sözleri olduğu gibi

aklında kalmışlardı: «*Bu ilâç zihni felce uğrattır. Onu yeteri kadar içmiş olan birisinin zekâsı belirli bir süre sonra işlemez olur.*»

Daha önce anlatmayı unuttuğumuz şu küçük olay bir türlü aklından çıkmıyordu: Bu odada ilk yemeği yediği ve kendisini birkaç gün uyutan kuvvetli uyku ilâcını içtiği gece, masanın üstünde yılanmış bir Saumur şarabı görmüştü. Saumur şarabını çok se-verdi, bu yüzden onu yemeğin sonuna saklamıştı. Tam bu şaraptan bir - iki yudum içeceği sırada da birdenbire bir fenalık hissetmiş, uyku ilâcı etkisini göstermeye başlamıştı. Ağzına götürdüğü bardağı dikmeden önce şöyle bir koklamak istemişti...

Bu denemeyi yeterli bulmamış olacak ki parmağını şaraba daldırarak bulaşan birkaç damlayı diline aktarmış ve kırk yıllık bir şarap uzmanı gibi dilini şapırdatarak içkinin tadını kontrol etmişti. Fakat bu kontrol sonunda Pardaillan bardağı masaya bırakmış ve şişeye bir daha elini sürmemişti. Zaten yemeği de bitirmişti. Artık ne açlığı kalmıştı, ne de susuzluğu...

Ancak tam bu sırada aklına bir şey gelmişti. Hemen ayağa kalkarak bardağı ve şişedeki bütün Saumur şarabını, kanlı yüzünü yıkadıktan sonra kirli suları akıttığı leğene boşaltmış, sonra da boş bardakla şişeyi getirip masanın üstüne koymuştu. Birkaç dakika sonra da başı iyice ağırlaşmış ve yatağa uzanıp, derin bir uykuya dalmıştı.

Acaba neden bu şişeyi boşaltmış, gardiyanlarda, şarabı tamamen içtiği izlenimini uyandırmak mı istemişti? Bunu kendisi de bilmiyordu. Şimdi, çoktan unuttuğu bu olay birdenbire hatırına gelmişti ve bir türlü aklından çıkmıyordu. Espinosa'nın söylediği sözlerle bu olayı, neden boyuna birbirine bağlayıp duruyordu? Fausta ile Başyargıç'ın, kendisinin deli-

recceği hakkında söyledikleri ve kulağına çalınmasından çekindikleri sözler, neden «İşkence Koridoru» adını verdiği yerde birdenbire aklına gelmişti? Ve neden bu konuşma, bir türlü aklından çıkmak bilmiyordu?..

Pardaillan'ın kirli su dolu leğene boşalttığı Saumur şarabıyla, Espinosa'nın sözleri, Fausta'nın konuşması ve deliler kafesinde gördüğü manzara arasında ne gibi ilişkiler bulunduğunu, bunlardan ne sonuçlar çıkardığını bilemiyoruz...

Pardaillan koltuğunda uyuyakalmıştı. Uykusunda oldukça huzursuz ve hareketliydi. Dudaklarında alaycı bir tebessüm vardı. Uykusu arasında birtakım kelimeler mırıldanıyordu, bunlar içinden bir tanesini özellikle sık sık tekrarlıyordu. Bu kelime şuydu: «*DELİLİK!..*»

Akşam olunca, Şövalye'nin kahvaltısına da öğle yemeğine de el sürmemiş olduğunu gören papazlar fena hâlde hayal kırıklığına uğradılar ve kendisine, öncekilerden daha itinalı bir akşam yemeği hazırladılar. Fakat Pardaillan, papazların bütün ısrarına rağmen yemeğe dokunmadı. Papazlar, kendisini yemeye razı edemedi çekilmek zorunda kaldılar ve Şövalye, onlar çıkar çıkmaz, pırıl pırıl sofranın ayarlılığından kurtulmak için hemen yatağına girdi. Doğrusu, açlık midesini buruyordu ve bu durumda kendini sofraya oturtmamak için insanüstü bir irade göstermek zorundaydı. Sofra ve yemek kendisine sık sık hatırlatılmasa, belki acısı daha hafif olurdu. Ne çâre ki papazlar, ellerinde dolu bir tepsi olduğu hâlde sık sık geliyorlardı. Belki henüz iştahı yoktur da sonradan acıkır düşüncesiyle, gelen yemekleri sofraya diziyor ve Şövalye'nin gözünün önünde bırakıp çekiliyorlardı. Pardaillan zaman zaman açlığını unutmayı başarsa bile, sofraya gözüne ilişir ilişmez karnı tekrar zil çalmaya başlıyordu.

Ertesi gün, aynı işkence, bu defa daha bol ve iştah verici yemeklerle tekrarlandı. Hem bu sefer papazlar, fazladan bir de ikindi kahvaltısı hazırladılar. Pardaillan, bir günde dört defa iştah açıcı yemeklerle dolu, zengin sofraları seyretmek acısına katlandı. Hele her sofranın gittikçe daha bol ve nefîs şaraplarla süslenmesi karşısında kendini zor zaptetti.

Üçüncü gün, Pardaillan'ın boğazı kupkuru kesilmişti; başı ateşler içindeydi. Ayaklarında hâlsizlik hissediyor, kendine cesaret vermek için:

«Neyse, bu son gün!» Diyordu. «Bu da geçecek... Peki ama, sonra ne olacak? Bakalım, ne olacağını göreceğiz...»

Zihni hep kaçma çârelerini aramakla meşglüdü. Fakat hiçbir şey bulamıyordu. Şimdi artık, zayıf düştüğü için olacak Chico'yu da hesaba katıyor, belki kendisini buradan kaçırma çârelerini bulabileceğini umduğu için, her dakika Küçük Adam'ın zarif hayalini bahçede göreceğini, kendisinden yeni bir haber alacağını umarak, vaktinin büyük bir kısmını, pencerenin önünde geçiriyordu...

Fakat Chico ne kendi göründü, ne de bir haber gönderdi.

O gün, gardiyan rahipler Pardaillan'ın yemeğe el sürmemekte ısrar edişi karşısında çok kederli göründüler... Espinosa'nın kendisini ziyaret ettiği güne kadar bu adamlar kendilerini dilsiz sandırtırcasına sessiz davranmışlardı. Fakat en büyük başkanlarının gelişinden beri de çeneleri, dayanılmaz bir şekilde açılmıştı. Pardaillan'ın hâlâ yiyeceklere ve şaraba el sürmemekte devam ettiğini görünce, yemeden ve içmeden başka hiçbir şeyden konuşmaz olmuşlardı. Birisi bir yemeği övüyor, onun nasıl hazırlandığını anlatıyor, öteki başka bir yemekten dem vurarak, insana parmaklarını yedirecek lezzette olduğundan

bahsediyordu. Bazan bu yüzden aralarında anlaşıyor, birbirlerine kızıyor, bazan işi ağız dolusu küfürleşmeye kadar vardırıyorlardı. Birbirlerinin gırtlaklarına sarılacak hâle geldikleri bile oluyordu... Birbirlerinden aşağı kalmak da istemedikleri için gelecek yemekte muhakkak her ikisi de methettiğini getiriyor; bu sefer de bir lokmacık tatması için Pardaillan'a saatlerce dil döküyorlardı. Bu dil dökme sırasında her biri, kendi yemeğini överken, ötekinden bir yudum bile almamasını sıkı sıkı tembih ediyor, alırsa zehirlenmiş gibi olacağını, midesi bozulacağını sayıp döküyordu.

Kendi kendini aç bırakarak ölmeye zorlayan bir insan karşısında bu çeşit kavgalar hem tuhaf, hem de çirkindi. Pardaillan onları susturabilir, ikisi de şüphesiz çenelerini kısıarlardı. Fakat her ikisini de karşısında rol yapıyor sanıyordu. İkisini de odasından kovsa, sözünü dinlemeyeceklerini, gitmeyeceklerini düşünüyor ve çâresiz bu komediye katlanmak gerektiğini hesaplıyordu.

Fakat Şövalye'nin bu hesabı yanlıştı. Papazlar, asla rol yapmıyorlardı. Hareketlerinde samimiydiler... Bunlar basit görüşlü papazlardı. Kendilerine verilmiş olan işi gereği gibi başarmaktan başka düşünceleri yoktu.

Bu rahiplerin işi, Şövalye'ye bekçilik ve hizmet etmektir. Kapısını açıp, kendisini salıvermekten başka Şövalye'nin her dileğini yerine getirmekle görevliydi. Özellikle Pardaillan'a biraz yemek yedirmek için ellerinden geleni yapmaları kendilerine sıkı sıkı tembih olunmuştu. Onlar bu tembihi harfi harfine yerine getirmeye çalışıyorlardı, o kadar... Bütün papazlar gibi yemeğe ve şaraba düşkün oldukları için kendilerine, malıpuşan, bir lokma yiyecek ve de bir yudum şarap kabul etmemeleri için kesin emir verilmişti. Bu cürcü aykırı hareket ederlerse ağır ceza-

lara çarpılacaklardı. Bütün manastırlarda olduğu gibi, bu manastırda da duvarların gözü kulağı bulunduğunu bildikleri için, papazlar özellikle bu son emre harfi harfine uyuyor, verilecek cezanın ne kadar ağır olabileceğini bildiklerinden, ufacık bir itaatsizlikten bile kaçınıyorlardı.

Espinosa'nın hiçbir şeyi tesadüfe bırakmadığının, kullandığı adamların nabızlarına göre şerbet vermesini bilir bir adam olduğunun mükemmel bir delili de şuydu: Bu iki papaza, kurdukları sofradan Pardaillan'a bir lokma bile tattırmayı başardıkları takdirde, artan bütün diğer yemek ve içkileri mideye indirmekte serbest olacaklarını bildirmişti... Yook eğer mahpusa bir şey yediremezlerse, o takdirde de görevlerini başaramamış sayılacaklardı. Tabii o zaman, bütün bu güzel yemekleri ve içkileri, ağızları sulana sulana seyredeceklerdi.

Bütün bunlar, iki papazın, mahpusa, bir lokmacık olsun yemek yedirebilmek için neden bu kadar çaba harcadıklarını ve her seferinde Pardaillan'ı kandıramadıkları vakit, yüzlerinin neden asıldığını anlatmaya yeter...

Oysa Şövalye bütün bunları bilmiyordu. Bir ara yemeklerin zehirli olup olmadıklarını anlayabilmek için bir tabağı, onların önüne sürdü ve bir şişeden kendi eliyle şarap doldurup bardağı uzattı:

— «Buyurun papaz efendi,» dedi, «ben bu yemekten yersem çok memnun olacağınızı söylüyorsunuz... Siz sadece bir lokmacık alın; geri yanını yiyeceğime yemin ederim... Siz şu şaraptan bir yudum alın, arkasından vallahi bütün şişeyi dikerim!»

Bu sözleri söylerken, bir yandan da iki oburu koluyor, adamların perişan hâlini ve ikram edilen yemek veya şaraba aç gözlerle nasıl baktıklarını görüyordu. Şövalye, böylece farkında olmadan iki papazı işkenceye sokuyordu.

Papazlardan biri mahzun mahzun:

— «Maalesef bu dediğınızı yapamayacağız!» Dedi.

Pardaillan sordu:

— «Niçin?..»

Aynı papaz:

— «Bize, sizin clinizden en ufak bir şey kabul etmemiz bile yasak edildi...» Dedi.

Öteki de:

— «Kabul edersek ceza görürüz!» Diye arkadaşının sözünü tamamladı.

O zaman Pardaillan:

— «Öyleyse artık bundan bahsetmeyelim!» Diye kesip attı. İçinden de şöyle söyleniyordu:

«Hergeleler!.. Hiç ağızlarına koyarlar mı?... Yemeklerin zehirli olduğunu biliyorlar tabû...»

*

Nihayet o üçüncü gün geldi. Papaz Botista ile Papaz Zacarias artık (adlarını da söyleyelim!) o gün her zamankinden daha kederli ve âdeta hiddetli göründüler... Şövalye de Pardaillan'ın bir sürü güzel yemeğe el sürmeyişi, nefîs şarapların tadına bile bakmayışı, artık sinirlerine dokunuyordu. Çünkü Pardaillan'ın bunu kendilerine azap çektirmek için kasten yaptığı, akıllarına gelmeye başlamıştı. Öğle yemeği zamanı gelince Botista, gayet şen bir yüzle odaya girerek:

— «Eğer Şövalye de Pardaillan yemekhaneyi şereflendirmek zahmetinde bulunurlarsa kendilerine öğle yemeğini sunacağız!..» Dedi.

Pardaillan bu habere şaştı. Bu ne demek oluyor-

du? Acaba onu acı bir sürpriz veya tehlikeli bir tuzak mı bekliyordu?..

İki papazın birbirlerine parıldayan gözlerle, gülümseyerek baktığını görünce, Şövalye'nin içini bir kuruntu bürüdü. Ters bir edâ ile:

— «Azizim papaz efendi, hâlâ anlamadınız mı?.. Yemeklere el sürmeyeceğimi, size kaç keredir söylemiyor muyum?» Dedi.

Sonra koltuğuna oturarak ikisine de sırtını döndü...

İki papaz dehşet içinde birbirine baktı... Suratları uzamış, dudakları, ağlamaya hazırlanan çocuklarınkiler gibi büzülmüştü. Çirkin ve gülünç bir görünüşleri vardı. Pardaillan bu anda heriflerin yüzünü görmüş olsaydı, gülmekten kendini alamazdı. Bu sırada biraz daha serbest tavırlı olduğu için her harekete öncülük eder görünen Botista, kesin bir dille söylendi:

— «Halbuki gelmeniz lâzım!»

Pardaillan bir tehdit havası sezdiği bu cümleyi duyunca şaşırarak döndü ve alaycı bir edâ ile sordu:

— «Gelmem mi lâzım?..»

Zacarias, daha yumuşak:

— «Emir öyle de ondan!..» Dedi.

Pardaillan alaya devam etti:

— «Ya emre boyun eğmezsem?»

— «O zaman sizi oraya götürmek zorunda kalacağız!..»

Pardaillan ileriye doğru iki adım attı. Üç gündür ağzına bir lokma bir şey koymamıştı ama kendisinde hâlâ bu iki küstah papazı yola getirecek kuvvet bulunduğunu hissediyordu. Tam yumruğunu ileriye doğru savuracaktı ki, birdenbire aklına gelen bir şey kendisini bu hareketten alıkoydu: «Ben de amma

budalayım haa... Hele bir dışarı çıkayım, belki de kaçmak fırsatını bulurum... Hiçbir fırsat bulmasam bile şu manastırın girdisini çıktısını öğrenirim ya!..» Diye düşündü. Ve bu düşünceyle, herifleri yumruklayacak yerde, gayet sâkin:

— «Peki!..» Dedi. «Sizin hatırınızı kırmamak için geleyim!..»

İki papaz memnun memnun sırttı. Mahpuslarının müthiş kuvvetini biliyorlardı. Böyle olmasına rağmen kendilerine verilmiş olan emri yerine getirecek kadar kendi kuvvetlerinden de emindiler. Fakat dövüşçü bir huy sahibi değildiler. Nitekim Batista, gayet keyifli:

— «Hah şöyle asîlzâdem!..» Dedi. «Nihayet akıllıca bir iş yapmaya karar verdiniz. Görün bakın, bizim yemekhane ne kadar hoşunuza gidecek!»

Pardaillan:

— «Gidelim, papaz efendi,» dedi. «Gidelim ama şimdiye kadar olduğu gibi bu sefer de ağzıma bir lokma almayacağımdan emin olabilirsiniz!..»

İki papazın yüzleri tekrar asıldı. Birbirlerine endişeli gözlerle baktılar. Nihayet Batista:

— «Hele bir gidelim de ondan sonra görürüz!» Dedi. «Bakalım, sizi bekleyen şâhane sofradaki nefis yemekleri de reddedebilecek misiniz?»

*

Koridora çıktıkları zaman, hemen etraflarını sarıveren altı kişilik iriyarı bir rahip kafilesiyle karşılaştılar ve hep birlikte aynı koridor üstünde bulunan yemek salonuna gittiler. Muhafızlar dışarıda kaldı ve Pardaillan iki gardiyanla birlikte içeri girdi. Arkasından sürgülerin sürüldüğünü duydu. Şöyle bir bakınınca, çevresinin göz kamaştırıcı manza-

rasına hayran olmaktan kendini alamadı. Salon çok geniş ve yüksek tavanlıydı. Her taraf doğramacılığın en zarif örnekleriyle süslenmişti. İki duvara, dört mevsimi gösteren, dört Flâman halısı asılmıştı. Her ne kadar dört halının dekoru, dört değişik mevsime göre değişik idiyse de, temel konu hep aynı kalıyordu. Her halıda o mevsimin yiyecekleriyle donatılmış sofraları ve bunların başında oturmuş, iştahla yemek yiyen insanları gösteren resimler vardı.

Bütün bu halıları bu duvarlara asmaktan gayenin en ölgün iştahları bile kabartmak olduğu anlaşıyordu.

Gayet büyük bir ocak, bir duvarın üçte ikisini kaplıyordu. Bu ocağın içine saksılar, fidanlar, değerli bitkiler, nefis kokulu çiçekler yerleştirilmiş ve bütün bunlar suları, fısıkyesinden ince bir yağmur halinde dökülen bir küçük havuzun etrafına sıralanmıştı. Odanın diğer eşyası arasında iki pencereyi sımsıkı kapayan ağır kadife perdeler, karşılıklı iki büfe, gayet geniş on koltuk göze çarpıyordu. Dışarıda gündüz olduğu hâlde, güzel kokular saçan dört tane mum yakılmıştı.

İşte Pardaillan'ın ilk bakışta gördükleri bunlar oldu.

Bu salonun ortasında, etrafına rahat rahat yirmi kişinin oturabileceği bir sofraya kurulmuştu. Masanın üstüne göz kamaştırıcı heyazlık ve harikulâde zariflikte işlemeli bir örtü örtülmüş, bunların üstüne son derece zevkle yapılmış peçetler konulmuş, gümüş takımlar, kristal kadehler, altın kupalar yerleştirilmişti. Bu takımlar mumların ışığında göz alıcı ışıltılar saçıyorlardı.

Bütün bunlar; sofrayı donatan çeşit çeşit yemekleri, nefis meyvaları, çerezleri, hamur işlerini, komposto ve jöleleri göze daha güzel gösteriyor ve niha-

yet boy boy şişeler, bu manzarayı tamamlıyordu. Fakat adamakıllı iştahlı yirmi kişiyi bol bol doyurabilecek olan bu sofranın ortasına bir tek kişilik yemek takımı konmuştu. Ve bu takımın önünde bir tek kol-tuk, harikulâde sofranın tek bahtiyar dâvetlisini bekliyor gibiydi...

İşte Botista ile Zacarias, belki bir İsa tasviri karşısında göstermeyecekleri bir saygıyla, Şövalye'ye bu sofrayı gösterdiler. Parıldayan gözleri, yusyuvarlak bir şekil alan ağızları ve sofradan gelen nefîs kokuları koklayan geniş delikli burunları, hâsılı her hâlleri, bu sofrayı kendilerinin kurmuş olduklarını ve Şövalye'nin burada yemek yemeyi reddetmemesi gerektiğini belli ediyordu. Fakat Pardaillan sâdece:

— «Mükemmel!» Dedi.

Botista'nın yüzü güldü ve söylendi:

— «Ya hele, bu sofranın üstündeki lezzetli yemeklerden tadarsanız, ne diyeceksiniz bakalım!..»

İki papaz, muzaffer bir edâ ile bakışıyor, Pardaillan'ın nihayet yemek yiyeceğine inanmış görünüyordu. Gözleri sanki:

«Nihayet yiyecek!.. Nihayet biz bu kadar uğraşmamızın mükâfatına kavuşacağız! Bunların hepsini silip süpürecek değil ya... Bütün bu lezzetli şeylerin büyük bir kısmını biz haklayacağız!..» Der gibiydiler.

Kalın dudaklarını yalayıp duran dilleri de sanki şöyle cevap veriyordu:

«Sus! Fazla konuşma, ağzım sulanıyor!»

Ne yazık ki iki papazın neşesi pek kısa sürdü. Çünkü Pardaillan az sonra ilâve etti:

— «Ama kendinizi boşu boşuna yormuşsunuz. Zira bu harikulâde yiyeceklere elimi süreceğim değil!..»

Papazların şaşkınlıktan âdeta dilleri tutuldu. Kendilerini tutmasalar Pardaillan'ın üstüne saldıracaklardı. Nitekim Botista gayet ciddî:

— «Günah işlemeyin!.. Hele şu rahat koltuğa bir oturun bakalım!» Dedi. Pardaillan gayet sâkin:

— «Ne diye oturayım?» Dedi. «Hiçbir şey yiyecek değilim... Hiçbir şey... Anlıyor musunuz?..»

Zacarias tekrar yavaşça:

— «Ama emir böyle...» Dedi.

Pardaillan herife yan yan baktı:

— «Orasını duyduk!.. Demin de söylediniz! Ağzınızın ayarını biraz değiştirirseniz iyi olacak!..»

Zacarias kekeledi:

— «Hayır!.. Emir öyle de hani...»

Botista ise yalvardı:

— «Oturun, ne olur!.. Bizi severseniz oturun!.. Eğer bizim dâvetimize uymazsanız haysiyetimiz iki paralık olacak!..»

Pardaillan iki adamın telâşına mı acıdı? Yoksa aldıkları emre körü körüne itaat eden bu cahil papazların kendisine nasıl olsa rahat vermeyeceklerini mi düşündü?.. Bilemeyeceğiz. Kesin olan, alaycı bir edâ ile şöyle söylendiğidir:

— «Pekâlâ!.. Öyle olsun! İkinizin hatırı için oturacağım. Ama bana bir lokma yedirebilirseniz, aşkol-sun size!..»

Ve koltuğa öyle bir tavırla oturdu ki iki papaz birazcık olsun yüzüne bakıp Şövalye'nin ne düşündüğünü sezebilseler veya mahpuslarını daha iyi tanımış olsalardı, kara kara düşüncelere dalacakları kesindi. İçindeki hiddet gittikçe kabaran Pardaillan ise:

— «Haydi! Şu cellâtlık görevinizi yapın bakalım!» Dedi.

İki papaz şaşkın şaşkın bakıştı. Anlamamışlardı. Bu sözler başkasına mı söylendi diye etraflarına baktılar. Ve ikisi birlikte gözlerini göğe kaldırarak: «*Saçmalamaya başladı!*» Demek istercesine, bu olaya Tanrıyı şahit tuttu.

Pardaillan koltuğa oturur oturmaz, göze görünmeyen bir orkestra, kâh ağırlaşıp baygınlaşan, kâh hızlanıp coşan havalar çalmaya başlamıştı.

Bu düzen harikulâdeydi. Derinden derine gelen şu müzik sesi, bu çiçekler, bu uyuşturucu kokular, sofranın ihtişamı, nefis yemeklerden tüten buhar, şarapların çekici rengi ve nihayet sofrayı süsleyen ve herbiri bir kuyumculuk hârikası olan takımların güzelliği, en sağlam aklı bile çeलेcek görünüşteydi. Pardaillan eşsiz irade gücüne rağmen, bu câzibeye karşı koyabilmek için olağanüstü bir çaba harcamaktan ötürü sapsarı kesilmişti.

Acaba gerçekten zehirden mi korkuyordu? Bu korku, kendi kendini açlıktan öldürecek kadar, bu nefis yemekler karşısında ilgisiz kalacak kadar büyük müydü?..

Burasını açıklamamız gerekir...

Hayır Pardaillan zehirden korkmuyordu. Üstü kapalı sözlerle kendisini, en müthiş işkencelerle tehdit etmemişler miydi? O müthiş işkencelere katlanmaktansa, şimşek gibi tesir eden bu zehirle ölüp gitmek, şüphesiz çok daha iyiydi. Onun yerinde kim olsa gözünü kırpmadan zehiri tercih ederdi... O, ölümden de korkmuyordu. Hattâ ruhunun derinliklerinde, belki ölümü bir kurtuluş sayıyordu. Zaten sevgileri ölmüş, kinleri sönmüş değil miydi? Hayatta neden değer versindi? O hâlde, bu çelişkinin sebebi neydi?..

Mesele şuydu: Pardaillan, Kral Henri'den bir görev almış olduğunu ve bu görevi başarmadan ölmeye

hakkı bulunmadığını düşünüyordu. Gerçi, ölüm anlaşmaları bozar, derler anıa Pardaillan böyle düşünmüyor, tersine, ölüm yüzünden bile olsa görevini başaramamayı şerefsizlik sayıyordu. Acaba çok mu mağrurdu! Belki... Fakat, bu onun karakteriydi ve bizim ödevimiz kahramanımızın karakterini olduğu gibi açıklamaktan ibarettir... Pardaillan ölmeye hakkı olmadığını karara bağladıktan sonra zehirle ölüm ve işkenceyle ölüm arasında bir tercih yapmak gerekince, zehiri reddediyor, yavaş işkenceye razı oluyordu. Bu, razı olmak da değildi. Zehiri içer içmez herşey bitmiş olacaktı. Oysa cellâdın elinde son nefeslerini verirken bile kendisini kurtaracak, hürriyet ve hayata kavuşturacak, görevini başarmasına imkân verecek olayın meydana gelmesini ümit edebilirdi.

Görülüyor ki Şövalye gayet mantıklı düşünüyordu. Fakat böyle bir mantığa uyabilmek için insanın büyük bir iradeye, eşine zor rastlanır bir cesaret ve soğukkanlılığa sahip olması lâzımdır...

Şövalye, bütün bunları, odasında yalnız kaldığı saatlerde uzun uzun düşünüp taşınmış, ölçüp biçmiş, ondan sonra kararını vermişti. Ve kararını verince de Botista ile Zacarias'ın bütün çabalarına rağmen, kendine çizdiği yoldan hiç ayrılmamıştı.

Şövalye'nin kendisini zehirden korumakla beraber, Chico'ya bel bağladığı da söylenemez. Zaten Pardaillan'ın kuvveti, kendisinden başka kimseye güvenmemesinde değil miydi? Bu güvenle beraber, karşısına çıkan her fırsattan yararlanmak ve elindeki kozu en iyi şekilde değerlendirmek yeteneğine sahipti. Chico'yu da bir koz sayıyordu. Şimdilik elindeki bu koz da kendisine göre bir değer taşımaktaydı. Ancak bu değer, derecesini bilemiyordu. Bu değer, karşısındaki düşmanın oynayacağı oyuna bağlıydı.

Ağına bir lokma yemek koymamak meselesinde

de sonucun ne olacağı hakkında henüz bir fikre sahip değildi... «*Hele bir kere şu üç günü geçireyim, ondan sonrası için Allah kerimdir,*» diye düşünüyordu.

Gerekirse bu açlığın acısını o zaman gidermek çâresini arayacaktı. O vakit zehirlenmek tehlikesiyle karşı karşıya olacaktı ama, artık başka yol yoktu... Hiç olmazsa o zaman, ölmek için elinden gelen çabayı göstermiş olduğuna inanarak ölebilecekti. Öte yandan, Pardaillan'ın bir türlü yemek yemediğini gören Espinosa'nın da nihayet kendisini zehirle öldürmek tasarısından vazgeçip başka çâreler aramaya kalkışması ihtimali de yok değildi. Düşündükçe bu ihtimale aklı daha fazla yatıyordu.

Şimdi bütün bu noktaları açıkladıktan sonra, yarım kalan hikâyemize devam edebiliriz.

*

Botista ile Zacarias, mahpuslarını koltuğa oturmaya ikna edince, ödevlerinin önemli bir kısmını başardıklarını ve şimdiye kadar en güzel yemeklere bile yüz çevirmiş olan bu adamın, artık bu eşsiz sofraya dayanamayacağını düşünerek sevindiler. Şüphesiz, şu güzel yemeklerin birinden, değilse, ötekinden bir lokma tadacaktı. Ama, o tek lokmadan başka şey yemeyecekmiş... Orasını umursadıkları yoktu. Çünkü o zaman görevlerini başarmış olacak ve sofrada patlayıncaya kadar yemeye, çatlayıp masanın altına yuvarlanıncaya kadar içmeye hak kazanacaklardı... Bütün bu çabaları da bu yüzden harcıyorlardı...

Onun için, Pardaillan'ın söylediği sert sözlere aldırmadan gayretlerine devam etmeye karar verdiler. İkisi de ellerine birer şarap şişesi aldı. Botista bir kadehi yakut renkli bir şarapla, Zacarias da bir baş-

ka kadehi altın sarısı bir şarapla doldurdu. Papazlar bu işi yaparken gayet saygılı bir tavır takınmış ve susuzluktan neredeyse ölecek iki köpek gibi dillerini bir karış dışarıya sarkıtmışlardı. Kadehler ağzına kadar dolunca, kutsal bir nesneyi havaya kaldırıyor-muş gibi kadehleri havaya kaldırdılar.

Botista, hayran bakışlarla, elindeki kadehde bulunan şarabı süzdü:

— «Yakut gibi!..» Dedi.

Zacarias da hayranlıkta arkadaşınıninkinden aşağı kalmayan bir edâ ile söylendi:

— «Altın gibi!..»

Pardaillan sükûnetle:

— «Sayın dostlarım en iyisi, artık bu oyundan vazgeçmektir!» Dedi.

Botista isyan etti:

— «Oyun mu?.. Oyun bunun neresinde, Şövalye?»

Pardaillan:

— «Demek Zacarias'ın dediği gibi bu da bir emir öyle mi? Pekâlâ öyleyse... Bütün gayretinizle işinize devam edin... Fakat ikram edeceklerinizi ağzıma alacak değilim!.. » Dedi.

Botista bağırdı:

— «Ne önemi var, efendim?.. Buyurun, siz seçin!..»

Papaz bunu söyledikten sonra itinalı bir hareketle kadehi masaya bıraktı ve eliyle diğer şişeleri gösterdi.

Sabrı tükenen Pardaillan:

— «Canım bırakın şu sirkeleri! Onlara el sürmeyeceğim işte!..»

Papaz, dehşet içinde:

— «Sirke mi?» Diye sordu.

Kadehi tekrar kaldırarak, ışıkta hayranlıkla seyrettikten sonra:

— «Çıldırımış!.. Çıldırımış!..» Diye bağırdı.

Sonra kadehi burnuna yaklaştırıp hazdan kendinden geçercesine kokladı ve gözlerini göge kaldırdı:

— «Affet Tanrım!.. Ne dediğini bilmiyor!..»

Dedikten sonra tekrar Şövalye'ye seslendi:

— «Bedbaht! Hele şundan bir yudum alın da bakın. Sirke mi, yoksa şişeye girmiş güneş ışığı mı, o zaman görürsünüz!..»

Pardaillan bütün bu hareketlerin yapmacık olduğunu sanıyordu. Alaycı bir tavırla cevap verdi:

— «Peki papaz efendi! Madem ki şişedeki güneş ışığıdır, öyleyse şundan önce siz bir yudum alın! Arkanızdan ben şişeyi bir dikişte boşaltmazsam adam değilim!..»

Papaz hiddetinden âdeta ağlamaklı hâle gelmişti. İnler gibi söylendi:

— «Yapamam!..»

Öteki de ilâve etti:

— «Bize bunu yasak ettiler!..»

Pardaillan mânalı mânalı güldü:

— «Elbette yasak ederler!»

Papazlar, şarapların, Şövalye'yi baştan çıkardığını görünce, bu sefer bütün hırslarıyla yemeklere atılmışlar ve kalabalık sofranın üstündeki tabakları teker teker ele alarak, herbirinin nefasetini ve lezzetini sayıp dökmeye başlamışlardı. Çorbalar, iştah verici çerezler, balıklar, istakozlar, haşlamalar, kapamalar, av etleri, salatalar, tatlılar ve meyvaları sırayla sayıp döktüler. Sofra üstündekilerden hiçbirini unutmamışlardı. Çünkü biri olmasa diğerinin Pardaillan'ı baştan çıkaracağı ümidindeydiler... Pardail-

lan, artık cevap bile vermiyor, gözlerini kapamış, burnunu tıkamış, başıyla hayır, deyip duruyordu.

Bu cehennem işkencesi, belki bir saatten fazla sürdü. Şövalye'nin alnında iri ter taneleri birikmişti. Papazlar da şakır şakır ter döküyorlardı ama, onlarınki büsbütün başka sebeptendi. İşkence sonuna yaklaştıkça, Pardaillan buna dayanabilmiş olmasının memnunluğu içinde, yine keyifli ve umursamaz tavırını takınmaya başlamıştı. Başarı ümitlerinin zayıfladığını gören papazlarınsa suratları gitgide asılıyor, keyifleri kaçıyordu. Son tabaktan da bir sonuç çıkmayınca, Botista artık dayanamayıp iki elini kavuşturdu ve ağlamaklı bir sesle:

— «Aman ya Rabbi!» Diye bağırdı. «Yoksa kendinizi açlıktan öldürecek misiniz?..»

Pardaillan alay etti:

— «Hayır diyemem! Benim böyle acayip düşüncelerim de vardır.»

Papazların ikisi de neredeyse düşüp bayılacaktı. Bir insanın açlıktan ölmeye karar verişini akılları almıyordu. Harıl harıl Pardaillan'ın iştahını açmaya kalkışalım derken kendi iştahları öyle bir açılmıştı ki... Mahpusun kararı karşısında ümitleri azaldıkça iştahları çoğalmıştı. Hele şimdi, bir acayip adamın kendini açlıktan öldürmeye kalkışına ne buyurulurdu? Ya gerçekten de dediğini yaparsa - ki yapacağı benziyordu - o zaman, papazların şu güzel sofrayı silip süpürmek hayâline vedâ etmeleri lâzım gelmeyecek miydi? Kendilerini amaca çok yaklaştırmış sandıkları bir sırada uğradıkları bu hayâl kırıklığının üzüntüsü, cidden büyük oldu...

Pardaillan, bu garip olduğu kadar insanüstü mucadeleden galip çıktı ama, odasına döndüğü vakit bitmiş, perişan olmuştu ve kendisini koltuğuna dot atmıştı. Bütün gün taş taşımış olsaydı, bu kadar yorul

mayacağı kesindi. Kaldı ki üç günden beri açtı ve bu açlık bütün gücünü eritip yok etmişti. Fakat gözlerinin önüne en nefis yemekleri sermek suretiyle kendisini dayanılmaz bir işkenceye sokmamış olsalardı şüphesiz bu kadar acı çekmezdi... Koltuğuna gömüldükten sonra iki papazı düşünerek homurdandı:

«Alçak herifler! Beni yavaş yavaş öldürüyorlar!.. Adamlarınki ne delice gayret!.. Midem açlıktan burulurken onlara nasıl dayanabildim bilmem?.. Hele o müzik, o kokular, o dekor neydi? Ah Fausta! Ah Espinosa! Bana işkencelerin en kötüsünü çektirdiniz... Sizi elime geçirdiğim gün bunların hesabını sorarım! Fakat artık kararımı verdim yarın, ya buradan kurtulacağım ya da sonu ne olursa olsun, karnımı doyuracağım!..»

*

Ertesi gün, kahvaltı saatinde iki papaz görünmedi...

Pardaillan hayal kırıklığına uğrayarak düşündü: *«Vayy! Galiba fazla naz ettik ve âşık usandırdık! Sakın Espinosa fikrini değiştirmiş ve beni zehirleyeceği yerde, aç bırakıp öldürmeye karar vermiş olmasın?.. Hele biraz daha bekleyelim bakalım...»*

Ve kendi kendine bir kahvaltının nasıl olsa, üç günlük açlığı gideremeyeceğini hesaplayıp daha zengin ve bol olan öğle yemeğini beklemeye karar verdi. Fakat nihayet öğle vakti de geldiği hâlde iki papaz yine görünmedi. Pardaillan'ın içini merak sarmaya başlamıştı. Odasında üç aşağı beş yukarı sinirli sinirli dolaşarak söyleniyordu:

«Unutmuş olamazlar... Bunda bir iş var, ama ne? Yoksa Espinosa, benim bugün zehirine meydan okumaya karar verdiğimi sezdi mi?.. Buna ihtimal ve-

remem. Hem zaten sezse bile, bana mükemmel bir sofra hazırlamaya gayret etmesi gerekmez mi?.. Sakın Chico, bir budalalık yapmış olmasın? Belki de yakalanmıştır. Ah şunu bir öğrenebilsem!..»

Küçük gözetleme penceresini tıkırdatmak üzere kapıya yöneldi. Sonra bundan vazgeçip yavaş yavaş kapıdan uzaklaştı; kendi kendine:

«Hayır!» Dedi. «Açlığa dayanamadığımı ve yemek beklediğimi şu heriflere belli etmek istemem. Hele biraz daha sabre delim bakalım!..»

İkinci kahvaltısı zamanı da geçti. Nihayet akşam yemeği saati geldi ve iki papaz bir türlü görünmeden o da geçti gitti. Pardaillan, fena hâlde içerlemişti:

«Yoo!.. Artık bu işin içyüzünü anlamalıyım!» Diye söylendi.

Sert adımlarla kapının penceresine giderek camı tıkırdattı. Pencere hemen açıldı. Şövalye'nin her zamanki gardiyanlarının sesine benzeyen, yumuşak bir ses:

— «Bir şey mi istediniz?» Diye sordu.

Pardaillan ters ters:

— «Yemek istiyorum!» Dedi. «Yoo, eğer beni açlıktan öldürmeye karar verdiyseniz, söyleyin de bilelim!..»

Gardiyan büyük bir hayret içinde sordu:

— «Yemek mi istiyorsunuz? Size kim engel oluyor ki?.. Odanız yiyecek dolu değil mi ?..»

— «Allah belânızı versin... Hiçbir şey yok... Beni açlıktan mı öldürmeye karar verdiniz diye bunun için soruyorum ya!..»

— «Allah esirgesin! Sizi açlıktan öldürmek de ne demek?.. Botista ile Zacarias, herhâlde sofranızı hazırlamış olmalılar...»

Kendisiyle alay edilip edilmediğini anlamak isteyen Pardaillan homurdandı:

— «Hiçbir şeyim yok! Ne bir lokma ekmeğim, ne bir damla suyum var!..»

— «Allah Allah! Sakın bu iki şaşkın sizi unutmuş olmasın?..»

Gardiyanın sesinde gayet ciddî bir edâ vardı. Ama herifin yüzünden Pardaillan'la alay edip etmediğini anlamaya imkân yoktu. Çünkü ölü gözü gibi yanan kandillerin loş ışığında hiçbir şey farkedilmiyordu... Şövalye haykırdı:

— «Canım, neden bugün görünmediler?»

— «Bugün manastırdan dışarı çıkmalarına izin verilmişti... Sadece bir günlük izin... Fakat, sizin bugünkü ihtiyacınızı düşünüp ona göre hazırlık yapmaları gerekirdi. Eğer bu savruklukları, efendimizin kulağına giderse, yandılar demektir... Onların durumunda olmak istemem doğrusu... Peki ama, siz neden bu kadar beklediniz?.. Neden daha sabahleyin haber vermediniz? O zaman hemen sofranız kurulurdu. Halbuki şimdi...»

Pardaillan telâşla sordu:

— «Eee! Şimdi ne olmuş?»

— «Şimdi manastırda herkes yattı. Kilerci papaz da uyuyor... Size bir lokma bile veremeyiz!.. Felâketi gördünüz mü?..»

Pardaillan'ın içine güven gelmişti.

— «O kadar önemli değil!» Dedi. «Bir gün daha fazla aç kalmaktan bir şey çıkmaz... Fakat şöyle dilimi nemlendirecek kadar suyum olsaydı... Ne yapalım, yarına kadar bekleriz. Eğer gerçekten beni açlıktan öldürmeye karar vermedinizse, yarın bir şeyler yemem herhâlde mümkün olur!..»

— «Aman Şövalye! Nasıl olur da bizden böyle bir

zulüm umuyorsunuz? Efendimizin ne kadar sıkı tembihlerde bulunduklarını duymadınız mı? Bu işte asıl suçlular, Botista ile Zacarias'tır... Ve emin olun ki hak ettikleri cezayı da çekeceklerdir...»

Pardaillan adamın sözünü kesti:

— «Onların ceza görmelerinden bir şey çıkmaz. Mademki yarın yemek yiyeceğimi söylüyorsunuz, kendilerine benim yüzümden ceza verilmesine gönlüm razı olmaz!..»

Sonra adamın Hıristiyanlık, af ve merhamet hakkında mırıldandığı sözleri dinlemeye lüzum görmeden kendini yatağa atarak uzun zaman düşündü... Ve nihayet uyuya kaldı.

*

Ertesi sabah kahvaltı saatinde iki papaz yine gözükmedi... Pardaillan tekrar, kendisine en nefis yemekler gösterilerek işkence edildikten sonra şimdi de aç bırakılarak öldürüleceğini düşündü... Nihayet öğle yemeği vakti, iki papaz gayet asık suratla odaya girerek kendisine yemeklerinin hazır olduğunu haber verdi. Pardaillan o kadar ümitsizdi ki yanlış duyduğunu sanarak papazlara sözlerini tekrarlattı. Nihayet sofranın gerçekten hazırlandığına ve bu yemekte alınyazısının belli olacağına inanarak sâkinleşti. Adamakıllı papara yemişe benzeyen iki papaza sordu:

— «Nasıl oluyor da izin alıp gittiğiniz hâlde koca bir gün beni aç bırakıyorsunuz?»

Botista sâf sâf bağırdı:

— «Canım, şimdiye kadar ne verdiysek yemediniz!..»

— «Bu da lâf mı?.. Dün canım birdenbire yemek istedi işte!..»

— «Nasıl olur?»

— «Söylüyorum ya, işte!..»

Zacarias, nefes nefese sordu:

— «Ya bugün?..»

— «Bugün de, dünkü gibi açlıktan ve susuzluktan ölüyorum... Eğer sofranız, geçen akşamki gibi doluyorsa onu temizledim gitti!..»

Botista sevinçten iyice şaşırılmış bir hâlde:

— «Ulu Tanrım! Neler duyuyorum?» Dedi. «Ne kadar sevindiğimi bilerseniz!.. Hemen gelin, Şövalye!»

Rahipler Şövalye'yi apar topar yemek salonuna sürüklediler. Her zamankinden daha zengin ve daha nefis yemeklerle dolu olan sofranın karşısında Zacarias bağırdı:

— «Sizinle bahse girerim ki, bunları silip süpürmezsiniz!»

Pardaillan itiraf etti:

— «Doğru! Burada bir orduyu doyuracak kadar yiyecek var!..»

Ve kesin tavırla masaya oturdu. Bir gece önce olduğu gibi, sesi uzaktan gelen orkestranın tatlı nağmeleri arasında, iki papaz, tekrar kendisine dikkat ve saygıyla hizmete koyuldu... İkisinin de keyfi yerine gelmişti; zira en sonunda emellerine kavuşacaklarını ve bu harikulâde sofranın sonunun, kendilerinin nasip olacağını artık anlamışlardı.

Pardaillan yemeğe çerezlerden başladı. Onun bu sâkin ve neşeli hâlini gören hiç kimse, içinde geçen fâciayı sezemezdi... Şövalye her lokmayı yutarken, düşünüyordu: «*Acaba zehir bunda mı?*» Ve her yeni yemeğe el atışında da içinden: «*Deminki değildi ama belki bu zehirlidir!*» Diye söyleniyordu. Yemeğin başında, her lokmayı çekine çekine aldı, ağzında bekletip damağıyla onu iyice tahlil ettikten sonra

ağır ağır çiğneyip yedi. Fakat sonunda bu yavaşlık sinirine dokundu ve basbayağı karnını doyurduğu zamanlarda olduğu gibi yiyip içmeye başladı. Neticede Şövalye dört kişilik yemek yediyse, altı kişilik de içti. Fakat bunu oburluğundan değil, yiyip eski gücüne kavuşması lâzım geldiğince inandığından yaptı...

Papazlara gelince, Pardaillan az veya çok yemiş, umurlarında bile değildi. Onlar için önemli olan Şövalye'nin bir lokma da olsa yemesiydi. Çünkü ancak bu takdirde yemeğin üst yanı onlara kalacaktı... Memnun ve mutluydular. Bu yüzden, Şövalye'ye gayet becerikli ve eline çabuk iki garson gibi hizmet ettiler...

Ama, dünyada sona ermeyen ne vardır ki? Bu yemek de nihayet bitti ve Pardaillan yine odasına dönerek kendini koltuğuna attı. Kendi kendine:

«Oooh...» Dedi. *«Hem adamakıllı karnımı doyurdum, hem de hâlâ yaşıyorum... Halbuki mektupta şimşek gibi tesir eden bir zehirden bahsediliyordu... Kimbilir, belki de kararlarını değiştirmişler, beni yavaş tesir eden bir zehirle temizlemeye karar vermişlerdir... Hele bekleyelim bakalım, ne olacağını göreceğiz...»*

Birkaç saat, kımıldamadan koltuğunda kalakaldı. Sızmış görünüyordu ama uyumuyordu. Hem bekliyor, hem de düşünüyordu. Sonunda, birden ayağa kalktı ve gülümseyerek gezinmeye koyuldu; içinden:

«Yediğim yemeklerde bir damla bile zehir bulunmadığına yavaş yavaş inanmaya başlıyorum!» Diye söylendi. *«Espinosa plânını mı değiştirdi, yoksa bütün bunlar, beni budalacasına aldatan bir oyundan mı ibaret?.. Hele biraz daha bekleyelim... İkinci kahvaltısı vakti yine geçti, halbuki bizim gardiyanlar hâlâ gözükmediler...»*

Papazlar, yalnız ikinci kahvaltısı vaktinde değil, akşam yemeği saatinde de gelmediler. Gerçi Parda-illan bir-iki gün acıkmayacak kadar yemek yemişti ama, bu ziyafet işindeki esrarı çözmek istiyordu. Onun için, kapıdaki gözetleme penceresine gitti ve bir gün önce yaptığı gibi tıkırdattıktan sonra seslendi:

— «Hecy! Papaz efendi... Artık bana o mükemmel sofralardan kurmayacak mısınız? Adamakıllı alışmıştım, yahu!..»

Papaz Zacarias gayet üzgün bir sesle cevap verdi:

— «Bitti o güzel ziyafetler! Ah, bitti o nefis sofralar azizim! Maalesef bitti!»

Gözünde bir ışık parlayan Pardaillan:

— «Yaaa!.. Öyle mi?» Dedi. «Nedenmiş o bakayım?»

Papaz bönlüğe varan bir sâflıkla:

— «Ah, birader!..» Dedi. «Siz galiba bir suç işlediniz... Ne olduğunu bilmiyorum doğrusu... Yalnız bu suçunuz yüzünden büyüklerimiz sizi bir süre aç bırakmaya karar vermişler, onu biliyorum. Botista ile bana, sizden artan yemekleri yemek hakkı verilmişti. Yaa!.. Neden bu kadar zamandır o güzel yemeklere el sürmediniz?.. Sizin yüzünüzden biz de onlardan mahrum kaldık ve bu işle ilgisi olmayan öteki papazlar o yemekleri mideye indirdiler!..»

— «Neden siz yemediniz de ötekiler yediler? Doğrusu buna üzüldüm !..»

— «Monsenyör Espinosa, sizin muhakkak o yemeklerden yemenizi istiyordu. Yemediğiniz zamanlar bundan biz sorumlu tutuluyorduk. Eğer yemiş olsaydınız, bütün o sofrada bizim olacaktı. Yemediğiniz vakitler de bize ceza olarak, sofradaki bütün o nefis şeyleri, öteki papazlara dağıtıyorlardı...»

— «Demek, benim yemek yemem için o kadar ısrar etmenizın sebebi buydu?..»

— «Elbette buydu ya!.. Başka ne olacaktı?»

— «Yahu bana bunu neden o zaman söylemediniz? Ben o kadar kötü insan değilim. Söylemiş olsaydınız, size yararı olacak herşeyi yapardım!»

— «Sizin bu kadar iyi yürekli olduğunuzu onlar da biliyor olmalılar ki, bizim size bir kelime bile söylememizi yasaklamışlardı!..»

— «Canım, haydi bir şey söylemenizi yasaklamışlardı diyelim! Peki size bir lokmacık tadın diye o kadar ısrar ettim; bir lokma yemeyi de mi yasak etmişlerdi?..»

— «Zaten herşeyden önce yasak edilen buydu... Bunu yapmış olsaydık, sofranın geri kısmı yine bize kalmayacaktı... Önemli olan yemeği, ilk önce sizin tatmanızdı. Zaten önce biz tatsaydık, kimbilir ne ağır cezalara çarpılırdık?»

Pardaillan, papazdan öğreneceğini öğrenmişti. Kendisini oracıkta bırakıvererek kapıdan ayrılırken kendi kendine söylendi:

«Ben bütün bunları daha önceden bilmeliydim!..»

Ve kapıdaki gözetleme penceresinin kapanmış olduğunu gördükten sonra acı acı gülerek mırıldandı:

«Doğrusu bu oyunu iyi oynadılar ve ben de aptallar gibi kandım! Oysa «Yaşayan Ölüler Mahzeni'nde» karşılaştığım şeylerin ve ondan sonra başıma gelenlerin Espinosa'nın usulleri hakkında bana bir tecrübe olması gözlerimi açması gerekirdi... Yine alılandım vesselâm... Fakat bu sefer, aldığım ders boşa gitmeyecek!..»

Onaltıncı Bölüm

İŞKENCE MAHZENİ

Pardaillan ertesi gün aynı saatte kalktı. Koltuğunu pencerenin girintisine getirdi. Koltuğun yüksek arkılığı da kendisine siper olduğu için, kapıdaki delikten kendisini sürekli olarak gözetleyen gözlerden kurtulabiliyordu.

Şövalye, sindiği bu kuytu yerde uyuklar görüne-
rek, oturup saatlerce düşündü. Herhâlde Espinosa'nın kendisine uyguladığı plânın amacını nihayet anladığını sanıyor olacaktı ki zaman zaman gözlerinde kurnaz bir ışık belirliyor; dudaklarında alaycı bir gülümseme geziniyordu. Bir gün önce Zacarias'ın sözlerinden anladığına göre, artık kendisini aç bırakmaları ihtimali kuvvetliydi. Onun için, gardiyanların da odaya girmeyeceklerini umuyordu. Yanıl-

mıyordu. Öğleye kadar kendisine bir lokma bile yiyecek getiren olmadı. Saat bire doğru yerinden kalktı, bitkin bir hâlde elbise dolabına yöneldi, oradan ufak bir paketçik çıkararak epey zamandır hiç yanından ayırmadığı pelerinin içine sakladı. Kendini çok zayıf ve kuvvetsiz hissettiği için zorlukla tekrar koltuğuna giderek, arkalığın ardında gözden kayboldu. Orada ne yaptığını söyleyemeyeceğiz. Çünkü bir şeyler çiğniyormuşçasına ağız oynatışına bir mâna vermek mümkün değildi... Acaba, boş ağızla bir şeyler çiğner gibi yapmanın açlığı gidermek için iyi bir çâre olduğunu mu keşfetmişti?..

Böylece kendisini üç gün yapayalnız bıraktılar ve ne bir yudum su, ne de bir lokma ekmek getirdiler... Artık vücudunun güçsüzlüğü son sınırına gelmişti. Ayakta zorlukla durabiliyor ve koltuğunu, pencere girintisindeki yerine çekmek için büyük çabalar harcıyordu... Fakat bu köşeye sinmekten bir türlü vazgeçemiyordu. Bu manastır hapishanesine gireli tam on gün oldu ve Pardaillan bu süre içinde tanınmayacak duruma gelmişti. Avurtları çökmüş, yüzünün kasları gerilmiş, gözleri büyümüş, ve bir hayli uzamış olan sakalı, yanaklarıyla çenesini örtmüştü. Ve artık Pardaillan neredeyse kendi gölgesi hâline gelmişti... Vaktinin büyük bir kısmını koltuğuna gömülmüş olarak geçiriyordu...

Dördüncü günün sabahı gardiyanlar odaya girerek kapkara bir ekmek parçasıyla su dolu bir testi getirdiler. Kendisine, bu yiyeceği idareli kullanmasını, ancak iki gün sonra tekrar yiyecek verileceğini söylediler...

Şövalye söylenilenleri büyük güçlkle kavrar göründü. Ama herhalde anlamamış olacaktı. Zira iki saat sonra ekmeğin yarısı yenmiş, testinin de yarısı boşalmıştı. Herhalde bu sırada kendisini gözet-

lennmiş olacaktı ki az sonra papazlar tekrar görünüp, peçlerinden gelmesini tembih ettiler...

Yediği az buçuk şey, yine biraz olsun vücuduna kuvvet vermiş olmalıydı ki, pek o kadar zorluk çekmeden ayağa kalktı. Yalnız, gardiyanlar söylediklerini Şövalye'nin pek anlayamayışına hayret ettiler...

Botista bu durumu görünce Pardaillan'ı bir kolundan tuttu. Zacarias da ötekinden yakaladı. Kendisini birkaç boridordan geçirip iki kat aşağı indirdiler. Bir kapı açıldı. Papazlar, Şövalye'yi hafifçe, kendisine ayrılmış olan yeni zindana itiverdiler. Sonra, ekmekten ve sudan artakalanları da getirerek, onları da oraya, yere bıraktılar ve sessizce çekildiler. Botista, hemen manastır başpapazının yanına çıktı. Başpapaz, merakla sordu:

— «Ne oldu?»

Botista kısaca cevap verdi:

— «Tamam!»

— «Zorluk çıkarmadı mı?..»

— «Hiçbir zorluk çıkarmadı muhterem peder... Hem zaten açlıktan mıdır nedir, bilemiyorum ama, pek kendinde değilmiş gibi bir görünüşü var... Yâni herhalde buraya geldiği zamanki o korku veren Şövalye'den eser kalmadı...»

— «Allah Allah! Gerçekten bu kadar bitkinleştirmiş mi? Dikkat edin kardeşlerim, zira bu mesele önemlidir!»

— «Muhterem peder, Şövalye birkaç gün daha bu sert rejim içinde tutulursa, aklını kaybedeceği veya hiç değilse açlıktan yerlere serileceği kesindir!..»

— «Hekim biraderimizi gönderelim de kendisine farketirmeden şöyle bir muayene etsin bakalım! Manastıra geldiği gün, odasında, şöyle göze görünecek

bir yere koymanızı tembih ettiğimiz şarabını tamamen içip bitirdiğinden eminsiniz, değil mi?»

— «Elbette! Şişenin dibinde bir damla bile şarap kalmamıştı... Zacarias'la beraber adamakıllı kontrol ettik!..»

Başpapaz, korkunç bir gülümsemeyle:

— «Mademki öyledir,» dedi, «o hâlde gerçekten artık kıvama gelmiş olmalı! Ama ben yine hekim biraderi gönderip kendisini bir muayene ettireyim... Haydi git kardeşim. Artık mahpusa bakmak yükünden kurtuluyorsunuz. Görevinizi gayret ve zekâ ile başardınız. Efendimiz, sizlerden çok memnun kalacak... Haydi, Tanrı selâmet versin!..»

Botista, âmirinin karşısında yerlere kadar eğildi ve aldığı aferinden memnun, çıktı.

Pardaillan'ın yeni kapatıldığı hücre aşağı yukarı üçerbuçuk metre eninde ve boyundaydı. Zifirî karanlıktı. İçinde hiçbir eşya, oturacak yer, hattâ bir ot yığını bile yoktu ve şüphesiz bütün gücünü kaybetmiş olan Şövalye için, yere oturup sırtını duvara dayamaktan başka çâre kalmamıştı.

Böylece yığılmış bir hâlde ne kadar zaman kaldı? Dakikalarca mı, yoksa saatlerce mi?.. Farkında değildi. Zira, o kadar bitkin bir durumda bulunuyordu ki, artık düşünme yeteneğini bile bütün bütüne yitirmişe benziyordu. Geçen sürenin epeyce uzun olması daha muhtemeldi. Zira acıktı ve ekmeğin kalasını da bitirdi.

Şimdiye kadar çektiği işkencelere bir yenisi, hücrenin sıcaklığı da katılmıştı. Zindanın tavanından gelen bu sıcaklık, gitgide artıyordu. Sanki tepesinde muazzam bir ocak yakılmıştı ve buradan kafasına gittikçe artan bir sıcaklık iniyordu. Bu sıcaklık, zindanın havasını berbat ediyordu. Şövalye'nin nefes alması gittikçe zorlaşıyor, vücudundan şakır şakır ter

boşanıyordu. Bunlar yetmiyormuş gibi zindanda bir mezar sessizliği ile beraber, insanın hiçbir şey görmesine imkân vermeyen koyu bir karanlık vardı ve bu karanlıkta bir yudum su içmek için aradığı testiye ancak el yordamıyla bulabiliyordu. Artık bu sıcaklığın dayanılmaz hâle geldiği bir sırada tavan ansızın açıldı ve içeriye müthiş bir ışık dalgası girerek, Pardaillan'ın gözlerini kör edercesine kamaştırdı... Sanki birdenbire tepesinde bir güneş yanmıştı. Aynı anda, sıcaklık da azalmış, zindan, tatlı bir serinliğe gömülüvermişti. Fakat bu tatlı serinlik de pek kısa sürdü ve az sonra zindan, buz gibi soğuyuverdi. Zavalı Pardaillan, önce ter içinde bunaldıktan sonra şimdi de köşesinde titremeye başlamıştı... Korkunç sıcaklığı izleyen korkunç soğukla beraber zindanın içini dayanılmaz derecede pis ve ağır kokular da sarmıştı. Bir yandan da, Şövalye gözlerini açmaya çabaladıkça, müthiş bir ışık gözlerini kör edecek gibi oluyordu. Pardaillan, soğuktan yarı donmuş bir hâlde yere yıkılmıştı. Artık sayıklamaya başlamıştı. Mosmor dudaklarının arasından boğuk hırıltılar çıkıyor, zaman zaman bir şikâyet, bir inilti yükseliyordu. Böylece, farkına varmadan, korkunç ve öldürücü saatler geçti.

Sonra birdenbire güneşin ışığı azaldı. Zindan yine çok aydınlıktı ama, bu ışık, dayanılmaz parlaklıkta değildi. Aynı zamanda zindanın içinde sanki bir yeldeğirmenin kanatları dönüyormuşçasına bir rüzgâr meydana gelerek bütün o pis kokuları silip süpürdü ve havayı teneffüs edilir bir hâle getirdi. Hemen bunun ardından, etrafa tatlı bir sıcaklıkla beraber hoş kokular da yayılarak, havayı büsbütün temizledi.

Biraz önce dehşetli bir sıcak arkasından gelen müthiş bir soğukla, kendisini boğacak, öldürecek bir hâle gelmiş olan zindan, çabucak değişmiş, tekrar

yaşanabilir bir yer olup çıkmıştı. Şövalye bu hayırlı değişikliğin iyi etkilerini hemen hissetti. Titreme nöbeti, yerini tatlı bir uyuşukluğa bıraktı, nefesi muntazamlaştı. İçinde şimdiye kadar çektiklerinden sonra kendisine pek tatlı gelen bir canlanma hissetti. Biraz sonra uyuşukluk da kalmadı. Kısa zamanda, kendisine herkesi hayran bırakan berrak zekâsını tekrar elde edemediyse de, birazcık olsun kendine geldi...

Bu, yeterli değildi ama, daha önce içinde bulunduğu duruma göre azımsanamayacak bir şeydi.

Biraz önce, Şövalye'nin yere yıkıldığını söylemiştik. Halbuki, kendi pelerininin üstüne yıkıldı dememiz gerekirdi... Mevsimin yaz ve dışarının da adamakıllı sıcak olmasına rağmen, nedense Şövalye bir süredir pelerinine sarınmaktan geri kalmamıştı. Şövalye bu âdeti, kendisi için hazırlanmış olan o göz kamaştırıcı yemek salonundaki zengin sofrada ilk defa yemek yemeye karar verdiği gün edinmiş ve o günden sonra, pelerininini yanından bir türlü ayırmamıştı.

Zacarias'la Botista bu acayıplığı farketmemiş değillerdi ama, önemsemeye lüzum görmemişlerdi. Botista'nın, manastır başpapazına anlattıklarından da sezeceğimiz gibi ikisi de, mahpusun artık aklına tam sahip olmadığına inanıyordu. Sürekli bir şekilde pelerine sarınıp kalmak da hiç şüphesiz, bu delilik işaretlerinden biri olacaktı. Onun için Pardaillan'ı yeni zindanına götürürken de onun böyle pelerinine sımsıkı sarınmasını garipsemediler. Zaten kendilerine, mahpusun ne giyeceği hakkında bir tembihte bulunmuş değildi. Onlar da hiç üzerinde durulmayan bir konuyu Başpapaz'a açmaya lüzum görmemişlerdi.

Pardaillan'ın yere, pelerininin üstüne yıkıldığını

söylemiştik... Şövalye zindanın havası değişince yavaş yavaş kendine geldi ve yerinde doğruldu. Artık pelerine büyük bir ihtiyacı kalmamış olacaktı ki, onu yerden kaldırıp katladı ve kabaca bir minder hâline getirerek üstüne oturdu. Çevresine şöyle bir bakındı. Bu gözlerde eski parlaklık ve canlılık yoktu ama, önceki dalgınlıktan da eser kalmamıştı... Bakınınca yanbaşında bütün bir ekmekle dolu bir su testi gördü. Bunun üzerine işkence faslının bir gün kadar sürmüş olacağını tahmin etti. Bu arada, o farkına varmadan ekmeğiyle suyunu yenilemiş olacaktı. Hemen bayat ve kaskatı ekmeğe yapıştı ve aşağı-yukarı tamamını yedi. Testiyi de dikip suyunu, dörtte biri kalıncaya kadar içti. Bu kıt kanaat yemek, zavallıya biraz kuvvet verdi. Durumu bir ölçüde düzeldi. Şimdi meseleleri daha berrak bir şekilde görüyordu. Mümkün olabildiği kadar rahatça sırtını duvara dayadı ve etrafını, bulunduğu yeri ilk defa gören bir adamın bakışlarıyla gözden geçirdi.

Tam bu sırada sol yanında bir yayın boşanmasına benzer bir gürültü işitti. Baktı. Solunda ve göğsünün hizasında, duvardan, el genişliğinde ve bir metreye yakın boyda, ustura kadar keskin ağızlı ve iğne gibi sivri uçlu bir bıçak belirmişti. Yatay durumdaki bu dev bıçağın keskin yüzü Şövalye'den yana bakıyordu. Bıçak duvardan fırlarken o kadar yakınından geçmişti ki, birkaç santim daha sağa yürümemiş olsaydı, kendisini tam göğsü hizasından ikiye bölüverecekti!..

Pardaïllan, eğer eski demir yürekli Pardaïllan olsaydı, bu işe belki şaşardı ama, herşeye rağmen soğukkanlılığını korumaya çalışırdı. Ne yazık ki, artık o eski hâli kalmamıştı. İki haftaya yakın bir zamandır, çektiği dayanılmaz işkenceler, belki de kendisine farkında olmadan içirdikleri kimbilir nasıl bir ilâç, zavallıyı bir insan paçavrasına döndürmüştü.

Pardaillan belki tamamen delirmiş değildi, fakat herhalde delirmesine az kalmıştı.

Açlık, susuzluk, kendisine yapılan işkenceler, o kuvvetli ve sıhhatli insanı zayıf, miskin ve iradesiz bir adam hâline getirmişlerdi. Kendisine içirmiş oldukları o korkunç ilâç, ömründe hiçbir şeyden yılmamış olan Şövalye'yi korkak bir insan yapıp çıkmıştı. Cesur Pardaillan'ın, bir ödlele hâline gelmesi Fausta için ne keyfine doyulmaz bir zafer olacaktı...

Nitekim Pardaillan bıçağın kendisini bıçecek kadar yakınından geçtiğini görünce, tir tir titremiş ve uzaklaşmayı hatırına bile getirmeyerek, tırpana salak salak bakarken: «Ay!» Diye haykırmıştı. Fakat hemen aynı anda, birincisinin tam tersi yönden yâni sağından da aynı gürültüyü duymasıyla, duvardan bir bıçağın fırlaması bir olmuş ve Pardaillan bunu görür görmez dehşetle büzölüp sinerken, müthiş bir korku çığlığı atıvermişti. Çünkü sağından fırlayan bıçak vücudunu âdeta sıyrarak geçmişti.

Pardaillan bir an böyle, iki bıçak arasında afallamış bir hâlde kalakaldı. Sonra birdenbire tam tepesinden de bir bıçak fırladı. Ağzı, tam Şövalye'nin başına inecek şekilde aşağıya bakan bu bıçak, nasıl olmuştu da Pardaillan'ı boylu boyunca ikiye bölmemişti. Pardaillan, eski Pardaillan olsaydı, daha ilk bıçağın isabetsizliğinde bir mucizenin sebebini, kendi kendine sormamazlık etmezdi. Fakat şimdiki Pardaillan, tekrar ve daha tiz bir korku çığlığı atmaktan başka bir şey yapmadı. Ancak, şüphesiz sâdece canını kurtarmak içgüdüleriyle olacak, hızla bu yerinden fırladı. İki yatay bıçak vücuduna o derece yakından geçmişti ki bu hareket sonunda Şövalye'nin ceketi, yer yer kesik içinde kaldı. Bu arada vücudunun kesilmesi de şüphesiz, büyük bir şans eseri idi.

Şimdi o tehlikeli durumdan bir ölçüde kurtulmuştu ama, daha fazla uzaklaşmayı akıl edemedi ve acı

acı inleyerek, aptal aptal bakakaldı. O zaman bu iki yatay bıçağın, bir makasın iki ağzı gibi birbiri üstüne kapanmaya başladığını gördü. Sonra bıçaklar tekrar açıldılar ve bu sefer tepedeki bıçak hızla aşağıya indi... O kalkarken, tekrar iki yatay bıçak birbiri üstüne kapandı. Önce yavaş yavaş başlayan bu hareket, gittikçe o kadar düzenli bir hız kazandı ki, bütün bu bıçakların bir makine tarafından işletildiği besbelliydi... Üç bıçağın bu hızlı hareketi, aralarında bulunacak bir insanı, kıymık kıymık ederdi. Yalnız bu hareketi görmek değil, bıçakların açılıp kapanırken çıkardıkları madenî sesi duymak bile bir insanın sinirlerini bozmaya yeterdi. Önce yavaş yavaş ve bir trampet temposuyla başlayan bu gürültü, bıçaklar hızlandıkça zindanı sarsan bir makine uğultusu hâlini almıştı.

Bu üçlü bıçak takımı hızla çalışmaya başladıktan az sonra, onların yanibaşında üçlü bir bıçak daha duvardan çıkarak, ilk takım gibi hızla çalışmaya koyuldu. Zindandaki gürültü daha beter arttı. Bunlardan sonra bir üçüncü, derken bir dördüncü, bir beşinci bıçak takımı daha duvardan fırlayıp, zindanda kulakları sağır eden gürültülerle işlemeye başladılar. Bu cehennemî zindanın bir ucundan öteki ucuna kadar artık, korkunç bir gürültüyle işleyen keskin bıçaklardan başka bir şey görülmez olmuştu. O duvarlara yaklaşan kim olursa olsun, bir anda biçilecek, lokma lokma edilecekti.

Gürültü dayanılmaz bir hâl almıştı.

Bıçakların erişebilecekleri alanın dışına çıkmış olan Pardaillan, yuvalarından fırlayacakmış gibi bakan gözlerini bir türlü bu müthiş manzaradan ayıramıyordu ve dudakları arasından hep aynı korku ve acı çığlığı yükseliyordu.

Derken, Şövalye birden dehşetle irkildi. Altındaki zeminin kımıldadığını hissetmişti. Önce yanıldığı-

nı sandı ve bunun, zindanı dolduran bıçakların çalışmasından ileri gelen bir sarsıntı olacağını düşündü. Korku - evet, Pardaillan, bıçaklarla biçilmekten korkuyordu - zihnini berraklaştırıyor, bulanık muhakemesini ışıklandırıyor. Nitekim, bir yandan bıçakların hareketini seyrederken, öte yandan da zeminin tekrar kımıldadığını hissetti. Gerçekten de zemin, tırpanların fırladığı duvardan tarafa eğilmeye başlamıştı. Bir an gelecek, bu zeminin üstünde tutunamayacak olan Şövalye, kıyma makinesine doğru kayacaktı. Nitekim, Pardaillan, birdenbire şimdiye kadar hiç farkına varmadığı bir şey gördü: Zindanın döşemesi tek parça demir levhadan ibaretti. Ne bir yerinde bir perçini, ne de tutunacak herhangi bir çıkıntısı vardı. Şövalye, eğilen bu zeminin üstünde, hiçbir gayretin para etmeyeceğini ve kendisinin ister istemez kıyma makinesine doğru kayacağını anladı. Oraya kayar kaymaz da şüphesiz lâhzada kıyım kıyım kıyılacaktı. Şimdiye kadar peşini bırakmamış olan ölüm endişesine ve beynini boyuna kemirmekte olan dehşete ek olarak, günlerden beridir kendisine çektilen, plânlı bir şekilde tasarlanmış bu şeytanca işkenceler artık marifetlerini tamamlamışlardı.

Artık Fausta ile Espinosa amaçlarına ermişlerdi: Pardaillan, Pardaillan olmaktan çıkmıştı!..

Şimdi, Pardaillan nâmına ortada bulunan şey, zavallı bir deliden ibaretti. Ve bu deli, şaşkın bakışlar, dimdik kesilmiş saçlarla ağzından köpükler saçarak korku ve ümitsizlik içinde; zindanda işleyen kıyma makinelerinin gürültüsünü bile bastıran acı bir sesle:

— «Durdurun, durdurun!.. Ölmek istemiyorum! Ölmek istemiyorum!» Diye haykırıyordu.

Belki onun sesini kimse duymuyordu. Ya da belki zalim Espinosa bu işkenceyi, son haddine kadar

uygulamak kararını vermişti. Çünkü zemin, eğilmeye devam ediyor, bir yandan da korkunç bıçak takımları, zindanı sinir bozucu gürültüleriyle dolduruyordu.

Korunma içgüdüğü, her türlü duygudan kuvvetlidir. İnsanın daimağı işlemese bile, canını koruma içgüdüğü ona en doğru yolu buldurur. Pardaillan için de böyle oldu. Gittikçe eğilen odanın demir zemini, kalkan tarafından, iri menteşelerle tutturulmuştu. Bu menteşeler, duvara değil, kalın bir demir kirişe tespit edilmişlerdi. Eğer bu kiriş, birkaç santim daha geniş olsaydı, Pardaillan bunun üstüne oturabilir, bıçaklardan tarafa kayıp düşmekten kendini kurtarabilirdi. Ne yazık ki, kiriş dardı... Ancak kirişin üstünde durulamasa bile, buna tutunup asılı kalmak pekâlâ mümkündü. Deli - çünkü şu anda ona başka ad verilemezdi - bunu hemen görmüştü.

Fakat bu çâre de, aslında, işkenceyi bir süre daha uzatmaktan başka işe yaramayacaktı. Kirişe asılı kalmak, ne kadar zaman sürebilirdi?.. Sonunda nasıl olsa eğik zeminde kayacak, yuvarlanıp gidecekti. Fakat deli bütün bunları hesaplayamadı. Bu kirişi ölümü geciktirecek bir kurtuluş köprüsü gibi görerek hemen ona asıldı. Böylece arkasını da bıçaklara dönmüş olduğu için, hiç değilse onları görmek işkencesinden kurtuldu. Öte yandan zemin de boyuna eğiliyordu. Bir zaman sonra, bir kenarı eğer aşağıda bir başka zindan varsa oranın zeminine degecek, yoksa öylece dikili kalacak ve nihayet yorulacak olan Pardaillan da kendini bırakıp kimbilir hangi uçurumun dibine yuvarlanıp gidecekti.

Zemin gittikçe eğilerek dikleşiyor, Pardaillan ise asılı kaldığı kirişte, parmaklarının gitgide gevşediğini, kollarının kuvvetten kesildiğini hissediyordu. Baş dönmeye başlamıştı. Artık, daha fazla tutunamayıp kayacağına ve kayarken belki bıçaklardan

birine takılarak ikiye, üçe bölüneceğine kesinlikle inanıyordu. Boğazından hırıltılar yükseliyor ve gittikçe kuvvetten düşmesine rağmen hâlâ kendinde:

— «Durdurun! Durdurun!» Diye bağırabilecek gücü buluyordu.

Nihayet kolları tamamen kesildi. Sol eli kırıktan kurtuldu... Bir an, sadece sağ eliyle asıldı. Nihayet teker teker bu elin parmakları da kırışı tutamaz oldular. Yalnız iki parmak, daha bir süre dayanarak bütün vücudu asılı tutabildi...

Pardaillan artık gözlerini kapadı. Göğsü müthiş bir hıçkırıkla doldu ve kuru dudaklarından korkunç bir feryat, daha doğrusu boğazlanan bir hayvan sesine benzeyen bir uluma yükseldi. Parmakları kırıktan kurtularak yuvarlandı, tâ aşağılara, kendini bekleyen kıyma makinelerine doğru kayıp gitti.

ZAFER NEŞESİ

Ama, Pardaillan ölmemişti. Kıyma makineleri, Fausta ile Espinosa'nın birlikte tasarladıkları korkunç bir düzenden başka bir şey değildi. Prenses'le Başyargıç, Pardaillan'ı öldürmek değil, çıldırtmak istiyorlardı. Bu konuda hemen anlaşmışlardı. Yalnız, Pardaillan'ı böyle çıldırtmak isteyişlerinin sebebini, ikisi de kendisine saklamıştı ve bu sebepler Fausta için başka, Espinosa için yine başkaydı.

Fausta bu yola başvuruyordu. Çünkü Pardaillan'ı mahvetmek için kullandığı bütün usuller, hazırladığı tuzaklar boşa gitmişti. O zaman, bu müthiş adamın öldürülemeyeceğine inanmış, onu ortadan kaldırmak için başka bir yol bulmak gerektiğini düşünmüştü.

Espinosa'nın kafasında bu çeşit düşünceler yoktu. Engizisyon Başyargıcı sıfatıyla, dinsizleri amansızca kovuşturuyor ve en çirkin yollardan da olsa kulları, Tanrı'nın buyruklarına uymaya zorluyordu. Tanrı'ya hakaret etmek, suçların en büyüğüydü ve bu suç işleyenin işkencelerin en müthişiyle cezalandırılması gerekirdi... Kral'a hakaret de, Tanrı'ya hakaret gibi büyük suçtu. Çünkü Kral, yeryüzünde Tanrı'nın vekiliydi. Kral'a hakaret etmek, Tanrı'ya hakaret etmek demektir ve böyle bir suçun bedelini en ağır ceza ile ödemek gerekirdi.

İşte Pardaillan da Kral'a hakaret etmiş, yalnız bununla da kalmamış, Kral'ın düşüncelerine karşı çıkmaya kalkışmıştı. Bu suç, onu işleyenin gücü ve cesareti ölçüsünde müthiş bir ceza isterdi. Fausta da

Espinosa'ya, Pardaillan için son derece zâlimce bir ceza teklif etmiş, Kardinal de bu cezanın uygulama şekli üzerinde kafa yormuştu. Ama Fausta'dan başka biri çıkıp da büsbütün başka bir ceza şekli teklif etse ve bu da Espinosa'ya daha müthiş görünseydi, Başyargıç, gözünü kırpmadan onu kabul ederdi.

Espinosa bir ideal uğrunda çalışıyordu. Bu ideal uğrunda son derece soğukkanlı, ölçülü ve hislerden uzak hareket ediyordu. Zaten onun asıl korku veren tarafı da burasıydı. Bir ideale hizmet edişi... Onun için, Pardaillan'a karşı şahsî bir kini bulunmadığını bildirirken, gerçeği söylemişti...

İşte bu inanılmaz, müthiş kıyma makinesi de Pardaillan'ı biçmek değil, Şövalye'nin zaten sarsılmış olan beynine korkuyu sokmak için tasarlanıp icat edilmişti. Ve bu korku, Pardaillan'da yalnız böyle tedbirlerle değil, asıl ona içirilmiş olan bir ilâcın etkisiyle doğacak, bu icatlar ise, ilâcın etkisini tamamlayacaktı. Nitekim, Pardaillan'ın zindanda ilk gördüğü bıçaklar gerçekten kesici oldukları hâlde, eğik zemin, zeminde kaydığı zaman üstüne düştükleri, teneke parçalarından başka bir şey değildi: Nitekim Pardaillan onlara çarpınca eğilip bükülüverdiler.

Şövalye kırıştan kurtulup kaydığı zaman bayılmıştı. Hiçbir şeyin farkına varamadı. Aşağıya düşünce de yere serili bir hâlde kalakaldı... Bu baygınlık epey bir zaman sürdü. Sonra yavaş yavaş kendine gelerek, etrafına, cansız gözlerle bakındı. İçinde bulunduğu zindan üstteki zindandan farksızdı. Eğilen demir zemin, tekrar doğrulmuş ve zindanın tavanı hâline gelmişti... Burada da, yukarıda olduğu gibi eşya yoktu ve sımsıkı sürgülenmiş bir demir kapıdan başka giriş yeri de görünmüyordu. Yalnız buranın zeminini topraktı; duvarları kalın, küflü, yosunlu ve rutubetten yer yer kabarmıştı. Havası da nemli ve ılıktı.

Pardaïllan bütün bunları, baktığı hâlde farkedemedi. Kendisiyle beraber düşmüş olan pelerininin bir ucunu alarak burmaya, bez parçasından bebek yapan bir küçük çocuk tavrıyla kahkahalarla gülmeye başladı... Uzun zaman, ancak çocuklara ve delilere yaraşır bir ciddilikle bu işle meşgul oldu. Bir çocuk gibi bu bebekle konuşuyor, oynuyor, ona darılıyor, sonra seviyor, koynunda sallayıp sözde uyutuyordu. Sonra yine birdenbire ve hiç sebep yokken mânasız kahkahalar atıyordu.

Şövalye'nin hâli, yürekler acısıydı... Böylece uzun saatler geçti ve zaman kavramını tamamen kaybetmiş olan Pardaïllan, bu acıklı eğlenceden ne bezmek, ne de yorulmak bildi.

Bir ara kapı açıldı. Bir papaz göründü. Elinde bir ekmekle bir testi su vardı. Fakat herhâlde Pardaïllan'ın tekrar akıllanmasından veya korkunç bir hidetle isyan etmesinden korkuyordu ki bu iri yarı papaz yanına bir de kamçı almıştı. Fakat adam, mahpusu ne tehdit etti, hattâ ne de kendisine baktı. Böyle olmasına rağmen Pardaïllan onu görür görmez, dehşetle haykırarak bir köşeye büzüldü. Dayaktan korkan bir çocuk tavrıyla, eliyle yüzünü örterek, yalvaran bir sesle:

— «Beni dövmeyin! Beni dövmeyin!» Diye inledi.

Papaz sâkin sâkin ekmekle testiyi yere koydu. Sonra merakla Pardaïllan'a baktı kırbaçlı elini yavaşça kaldırıncâ Pardaïllan tekrar inledi:

— «Merhamet!...»

Papaz kolunu yavaşça indirdi. Başını eğdi ve Şövalye'yi dikkatle süzerken içinden söylendi:

«Kendisine yiyecek getirdiğimi söylemem bile boşuna. Nasıl olsa anlamayacak. Dövmeye de lüzum

kalmamış, tamamen zararsız bir çocuk olup çıkmış...»

Ve çıktı, gitti.

Pardaillan uzun zaman, köşesinde hareketsiz kaldı. Sonra yavaş yavaş elini yüzünden çekti. Kimse olmadığını görünce içine güven geldi ve tekrar pelelininin ucuyla oynamaya koyuldu.

Papaz, böylece iki defa daha yiyecek getirmek için geldi. Her seferinde aynı şeyler oldu. Üçüncü gelişinde, papazın yanında Espinosa da vardı. Şövalye bu sefer de aynı çocukca dehşeti gösterdi. Papaz, Başyargıç'a döndü:

— «Görüyorsunuz ya efendimiz... Hep aynı şeyleri yapıyor... Bakın, artık Şövalye de Pardaillan'dan eser kalmadı. Şimdi şu adam, zayıf ve korkak bir çocuktan başka nedir ki?.. Geçirdiği birçok sarıntıdan ve benim o meşhur ilâcı içtikten sonra kendisinde korkudan başka hiçbir duygu kalmamış bulunuyor. O müthiş zekâsı tamamen mahvoldu. O korkunç kuvveti uçtu gitti. Baksanıza, ayakta duracak gücü kalmamış... Hâlâ yaşaması bile bir mucize...»

Espinosa, sâkin:

— «Görüyorum,» dedi, «icat ettiğiniz zehirin tahrip gücünden emindim. Fakat bu kadar kesin etki yapabileceğini doğrusu ummazdım. Çünkü ilâcı uyguladığımız bu adam, çok kuvvetli bir yapıya sahipti. Doğrusu pek mükemmel bir şey icat etmişsiniz!»

Papaz, bu övgü karşısında eğildi ve buluşunun değerini bilen bir bilgin alçakgönüllülüğüyle:

— «Öyle ama, efendimiz kendisine uyguladığımız rejimin ve geçirdiği bir sürü imtihanın da bu hâlâ gelmesine yardımcı dokundu,» dedi.

Onlar böyle konuşurken, Pardaillan, köşesine büzülmüş, eliyle tekrar yüzünü örtmüş, tir tir titriyor

ve hafif hafif inliyordu. Espinosa bir an susup kurbanını soğuk bakışlarla seyrettikten sonra:

— «Kendisine söyleyeceklerimi anlayabilmesi için, kısa bir an, belirli zekâya sahip olması lâzım,» dedi.

— «Bendenize haber vermişlerdi efendimiz. Bu iş için gereken şeyi getirdim. Şu şişedeki ilâçtan bir-iki damla içerse, tekrar eski zekâsı ve kuvveti yerine gelir. Fakat bu ilâcın etkisi yarım saatten fazla sürmez, efendimiz...»

— «Zaten bu kadarı bana yeter de artar bile...»

Papaz, daha fazla beklemeye lüzum görmeden fer-yadı gittikçe artıran, fakat kendini korumaya çalışmayan mahpusa yaklaştı. Sert bir hareketle elini çekerek, Pardaillan'ın yüzünü açtı. Şövalye, inlemekten başka hiçbir şey yapmadı. Papaz şişeyi Şövalye'nin ağzına dayadı. Tam içirecekti ki Espinosa birdenbire kendisini kolundan tutarak durdurdu:

— «Dikkat ediniz, aziz biraderim. Ben mahpusla başbaşa, yalnız kalacağım. Bu ilâç, onu tekrar kuvvetlendirir, eski hâline getirir, diyorsunuz! Sakın bu iş benim için tehlikeli olmasın?.. Kendimi koruyabilirim, üstelik yanıma bir de hançer aldım ama, herşeye rağmen bu adamla başa çıkamam. Bir de aklına eser de bana saldırmaya kalkışırsa? Başyargıç bu zindandan sağ salim çıkmalıdır; saygı değer kilisemiz uğrunda giriştiği kutsal mücadeleyi bitirmeden bu dünyaya vedâ etmemelidir.»

Papaz saygılı bir tavırla:

— «Hiç merak buyurmayınız efendimiz,» dedi. «Mahpus, birkaç gün için eski kuvvetini bulacaktır ama, zekâsı şöyle böyle yerine gelecektir. Kendisine söyleyeceğiniz şeyleri de belli belirsiz anlayabilecektir. Bu zekâ uyanıklığı da, daha önce söylediğim gibi, asla yarım saatten fazla sürmeyecektir.

Müthiş kuvvetinden yararlanmak aklına gelmeyecektir. Kuvvetine kavuşmasına rağmen şimdiki gibi korkak bir çocuk olarak kalacaktır. Bu işin sorumluluğunu üzerime alıyorum.»

Ve Espinosa'nın verdiği izin işareti üzerine küçük şişedeki ilâcı mahpusun ağzına boşalttı. Pardaillan en ufak bir direniş bile göstermedi. Papaz, doğrulurken:

— «Beş dakikaya kalmaz, sizi anlayacak bir hâl gelir, efendimiz,» dedi.

Başyargıç:

— «Peki, siz gidin. Kapıyı da dışarıdan kapatın ve beni beklemeden yukarıya çıkın,» dedi.

Papaz, bir an duraladı:

— «Peki, ben kapıyı dışardan kapatırsam, efendimiz buradan nasıl çıkacaklar?» Diye sordu.

— «Ben bu zindandan, şu kapıdan geçmeden çıkmanın yolunu bilirim. Benim için merak etmeyin!»

Papaz, daha fazla ısrar etmeden, yüksek âmirinin önünde eğildi ve aldığı emre boyun eğdi. Espinosa ise hiçbir endişe veya heyecan göstermeden, her zamanki soğukkanlılığıyla, sürgülerin dışarıdan sürülmesini ve kapının iyice kapanmasını bekledi. Sonra Pardaillan'a döndü ve papazın yere bıraktığı fenerin sönük ışığında Şövalye'ye içirilen ilâcın, kendisinde doğuracağı etkiyi merakla gözlemeye koyuldu. Bu, hem bir sinir kırbaçlayıcı, hem de kuvvet verici bir ilâçtı. İlâcın etkisiyle mahpus, yavaş yavaş yeni bir hayata kavuşur gibi oluyordu.

*

Pardaillan ilâcı içince önce uzun süre titredii, sonra bükük beli yavaş yavaş doğruldu. Sanki o zamana kadar nefes darlığı çekmiş gibi, derin bir soluk aldı.

Derken, solgun yanaklarına kan hücum etti. Donuk gözlerine belli belirsiz bir zekâ ışığı geldi. Nihayet doğrulup ayağa kalkarak uzun uzun ve keyifli keyifli gerindi... Büyük bir şaşkınlıkla etrafına bakındı ve Espinosa'yı gördü. O zaman, fena hâlde korkmuş gibi duvara kadar gerileyerek orada duraladı. Fakat ne yüzünü kapadı, ne inledi, ne de bir ses çıkardı. Hâlinde hissedilir bir iyileşme görülüyordu. Böyle olmasına rağmen Espinosa'ya büyük bir endişeyle bakıyordu. Soğuk bakışlarını bir dakika onun üstünden ayırmayan Başyargıç, kendisine doğru iki adım atınca, daha fazla gerileyemeyen Pardaillan, mümkün olan tek hareketi yaparak yana çekildi. Bir yandan da tanımamış görüldüğü Espinosa'yı dikkatle süzüyordu. Hâlimden pek endişelenmediği ve korkmadığı seziliyordu. Halbuki ilâcı içmeden önce olsaydı, hudutsuz bir dehşet içinde kalacaktı. Espinosa memnun, güldü. İçine iyice güven gelmişti. Zaten korkmuş değildi. Başyargıç ölümden yılmazdı. Fakat dediği gibi, bitirilecek bir görevi vardı. Bu görevi yarım bırakıp ölmek istemiyordu. Zaten Pardaillan'ın müthiş kuvvetinden çekinmesinin tek sebebi buydu.

Mahpus, ilâcın etkisiyle yavaş yavaş kendine geliyor gibiydi. Fakat zekâsına tamamen kavuşması tehlikeli olabilirdi. Başyargıç, her ne kadar kendine güveniyorsa da Pardaillan'la başa çıkamayacağını pek iyi bilirdi. Onun için Şövalye'de şu anda gördüğü ürkeklik, içine güven getirmişti. Hiç çekinmeden kendisine yaklaştı ve sâkin, tatlı bir sesle:

— «Eee, Pardaillan,» dedi, «beni tanıyor musunuz?»

Şövalye, hafızasını toplamak ve bu ismin kafasındaki izlenimini canlandırmak için büyük çaba harcar göründü:

— «Pardaillan mı?..»

Espinosa dikkatle baktı:

— «Pardaillan, ya!.. Sen Pardaillan'sın!»

Pardaillan yavaşça güldü ve mırıldandı:

— «Bu adı hatırlamıyorum.»

Bir yandan da karşısındakini endişe içinde süzüyordu... Espinosa, ileriye doğru bir adım daha atarak, elini Pardaillan'ın omuzuna koydu. Şövalye titremeye başladı ve Başyargıç, eliyle dokunduğu vücudun sallandığını, neredeyse yıkılacağını hissetti. Soluk bir tebessümle gülümseyerek:

— «Korkma, Pardaillan, sana kötülük edecek değilim!» Dedi:

Deli, endişe içinde sordu:

— «Sahi mi?»

İnandırmaya uğraşan Espinosa:

— «Görmüyor musun?» Dedi.

Pardaillan onu güvensiz bakışlarla uzun uzun süzdü. Sonra herhalde içine emniyet gelmiş olacak ki, mânasız mânasız gülümsedi. Espinosa, mahpusun güvenini kazandığını görünce:

— «Hatırlaman lâzım!.. Hatırlamalısın!.. İşitiyor musun?.. Sen Pardaillan'sın!..» Dedi.

Deli, hoşlanan bir tavırla sordu:

— «Bu bir oyun mu? Peki, haydi ben Pardaillan olayım... Peki, ya siz kimsiniz?»

Başyargıç, her heceye ayrı ayrı basarak:

— «Ben Espinosa'yım,» dedi.

Hatırlamaya çalışan deli:

— «Espinosa mı?» Dedli. «Espinosa mı? Ama, ben bu ismi duymuş gibiyim.»

Ve birdenbire hatırlamış görünerek dehşet içinde bağırdı:

— «Aman ya Rabbi! Şimdi hatırladım! Espinosa!.. Çok fena bir adam o!.. Kendinizi koruyun!.. İkimizi de döver!..»

Espinosa homurdandı:

— «Haa!.. Nihayet hatırlamaya başladın demek? Evet, ben Espinosa'yım ve sen de Pardaillan'sın! Fausta'nın dostu Pardaillan...»

Deli, tereddütsüz, söylendi:

— «Fausta! Ben vaktiyle bir kadın tanıdım. O da fena bir kadın...»

Espinosa güldü:

— «Ha!.. Ha!.. Ha!.. Yavaş yavaş aklın başına geliyor. Hatırlamaya başladın.»

Fakat delinin bir sabit fikri vardı ve ondan hiç şaşmıyordu. Espinosa'ya doğru eğildi ve bir sır açtırmış gibi:

— «Hoşuma gidiyorsunuz,» dedi. «Beni dinle: Espinosa ve Fausta ile oyun oynamaya gelmez. Onlar fena insanlardır. Bize kötülük yaparlar.»

Espinosa sabırsızlanarak dişlerini gıcırdattı:

— «Kaçık herif! Sana, Espinosa benim diyorum işte!.. Bana iyi bak da hatırlamaya çalış!»

Kardinal, Şövalye'yi iki elinden yakalamış, üzerine eğilmiş ve yüzüne birkaç parmak mesafe kalınca ya kadar yaklaşarak, zekâsını mahvetmek istediği bu kafaya, akıl aşılama istercesine, alev alev yanan gözlerini onun gözlerine dikmişti. Ya tesadüfen ya da ona iradesini sahiden aştığı için olacak, deli birdenbire müthiş bir haykırıyla Başyargıç'ın elinden kurtuldu ve zindanın bir köşesine kaçarak nefes nefese söylendi:

→ «Sizi tanıdım! Siz Espinosa'sınız! Evet, hatırlıyorum!.. Beni siz yakalattınız! Ben galiba o zaman başka bir adamdım... Kimdim ben?.. Şimdi bilemi-

yorum, ama seziyorum ki güçlü kuvvetli, canlı bir adamdım. Bana ne acılar çektirdiniz! Şimdi çok iyi hatırlıyorum. Açlık, o müthiş açlık ve susuzluk.. Sonra o zavallılara müthiş işkenceler çektirilen koridor...»

Espinosa:

— «Nihayet tamamen hatırladın,» diye homurdandı.

Korkunun son sınırında olan deli bağırdı:

— «Yaklaşmayın! Sizi tanıdım diyorum! Benden ne istiyorsunuz?.. Beni öldürmeye mi geldiniz? Haydi gidin, ölmek istemiyorum ben!..»

— «Nihayet beni iyice tanıdın, Pardaillan... Sen eskiden kuvvetli ve zeki bir adamdın... Şimdi nesen? Bir hiçsin, ürkek bir çocuksun. İşte seni bu hâle koyan benim. Beni biraz olsun anlıyorsun, değil mi? Bak Pardaillan, şimdi kafanda birazcık zekâ ışıldadı. Ama, birazdan, kafan yine kararacak ve az önce ne idiysen, tekrar o olacaksın. Yâni zavallı bir deli olacaksın. Biliyor musun, senin aklını mahvetmek fikrini bana kim verdi? Dostun Fausta verdi. O olmasa, seni delirtmek aklıma bile gelmezdi. Hem sen doğru söylüyorsun, ben seni öldüreceğim! Öyle haykırıp durma... Seni, göğsüne bir hançer saplayarak öldürecek değilim... Böyle bir ölüm, senin için hem çok çabuk, hem de çok kolay olurdu. Sen yavaş yavaş öleceksin!.. Delilik buhranları içinde, bir zindana gömülüp açlıktan öleceksin!.. Bak, işte senin mezarın, Pardaillan!..»

Espinosa, bu sözleri söylerken, göze görünmez bir düğmeye basmış olacaktı ki ansızın zindanın duvarlarından birinde, geniş bir delik açıldı. Başyargıç, bir eline lâmbayı aldı. Gidip Pardaillan'ı bularak koldundan yakaladı. Hiçbir direnişte bulunmayan zavallının inlemelerine aldırmadan, kendisini deliğe

kadar sürükledi ve daha iyi görebilmesi için feneri yükseğe kaldırarak:

— «Pardaillan,» diye tekrarladı. «Görüyor musun? Burada ne ışık, ne de hava var. Burası mezar-
dır, gerçek bir mezar... Ve sen, burada açlıktan, ya-
avaş yavaş ölüp gideceksin! Bu mezarı, dünyada ben-
den başka kimse bilmiyor. Bak sana bir şey daha söy-
leyeyim... Onu da söyleyeyim de, çekeceğin acı daha
büyük olsun: Birazdan senin mezarın olacak bu ye-
rin gizli bir kapısı daha vardır. Orayı da yalnız ben
bilirim. Eğer aklında kalırsa, bu kapıyı arar, vakit
geçirirsin, Pardaillan... Ararsın, çünkü henüz ölmek
istemiyorsun... Fakat kapıyı bulamayacaksın. O ka-
pıyı benden başka kimse bulamaz. Zaten birazdan o
kapıdan çıkıp gidecek ve bir daha da buraya gelme-
yeceğim. Ama, çıkmadan önce seni şuracığa itivere-
ceğim ve sen ayağını şu taş basar basmaz, gizli ka-
pıyı da kapatmış olacaksın.

Kaskatı kesilen zavallı deli inildedi:

— «Merhamet!.. Ben ölmek istemiyorum! Merha-
met!..»

Espinosa, korkunç sâkinliğiyle:

— «Ölmek istemediğini biliyorum,» dedi. «Ama,
böyle olmasına rağmen birazdan mezarına girecek
orada yavaş yavaş yok olacaksın. Fakat önceden, çe-
keceğin bütün o müthiş işkencelerin, hattâ benim
gönderdiğim ufak bir pusula sayesinde kendi kendi-
ni açlığa mahkûm etmenin bile benim eserim oldu-
ğunu ve bütün bunları Fausta ile birlikte tasarladığımı
bilmen lâzım... Şimdi artık herşeyi öğrendin
ya... Ayrıca, benim neden sana böyle işkence çektir-
diğimi de öğrenmen yerinde olur. Benim sana karşı
kinim yok. Fakat, sen değerli adamlar bize katılmaz-
larsa, Kutsal Ana'mız tarafından kurulmuş olan dü-
zen için daima tehlikeli olurlar. Onun için, ölmen

lâzım. Yine bunun gibi, Kral'ımızın karşısına küstahça bir tavırla dikildiğin ve onun düşüncelerine karşı çıktığın için de ölmen gerek... Sana verilecek ceza o kadar müthiş olmalıdır ki senin gibi kiliseye dil uzatmayı tasarlayanlar, tir tir titremelidirler... İşte, artık öleceksin!.. Öleceğini biliyorsun... Fakat, ümitsizlik içinde ölmelisin!.. Onun için, bize karşı girdiğin bütün işlerde yaya kaldığını da bil. O kadar uzak yerden kalkıp, buralara, ele geçirmeye geldiğin o belge nihayet benim elimde...»

Pardaillan kekeledi:

— «Belge mi?»

— «Anlamadın mı? Nasıl anlamıyorsun?.. Bak-sana... İşte o belge burada... Bak, işte, ölen Kral Üçüncü Henri'nin, Fransa Krallığı'nı, hükümdarına veren vasiyetnamesi... Bu kâğıda iyi bak. Bunun sâyesinde mezarın İspanyol toprağı olacak.»

Espinosa, koynundan çıkardığı kâğıdı, bir an, delinin burnuna doğru tuttu. Sonra Pardaillan'ın kendisine, hiçbir şey anlamamış gibi, budala budala baktığını görünce, başını salladı ve belgeyi tekrar katlayıp, koynuna soktu. Sonra eliyle hiçbir direnme göstermeyen Pardaillan'ın omuzundan tutup emir verircesine:

— «Sana söyleyeceğimi söyledim, artık öl!» Dedi.

Ve öteki eliyle de Pardaillan'ın diğer omuzunu kavradıktan sonra kendisini sert bir hareketle duvardaki deliğin ağzına kadar götürüp ilâve etti:

— «İşte mezarın!..»

Birden, Espinosa'nın çok iyi tanıdığı ve kendisini tepeden tırnağa titreten alaycı bir ses gürledi:

— «Öyle mi? Öyleyse beraber ölelim, be papaz efendi!..»

Ve Başıyargıç'ın kımıldamasına meydan kalmadan,

kerpeten gibi bir el, Kardinal'in gırtlğını sıkmaya başlamıştı.

Espinosa, Pardaillan'ın omuzunu bıraktı. Eli, belinde taşımak ihtiyatlılığını göstermiş olduğu hançere gitti. Fakat hareketini tamamlayamadı. Kerpeten gibi el, gırtlğını daha beter sıkınca, Başyargıç'ın boğazından boğuk bir hırıltı çıktı. O zaman Pardaillan, adamın gırtlğını bıraktı, belinden kavradı, ayaklarını yerden kesip havaya kaldırdı, bir an öyle tutuktan sonra, bir fırlatışta, Başyargıç'ı kendisine göstermiş olduğu mezara atıverdi.

Sonra rahat rahat, Espinosa'nın yere koymuş olduğu feneri aldı. Bir türlü sırtından ayırmadığı ve ucuyla bebekler yapıp oynadığı pelerinini yerden kaldırdı ve fener elinde, esrarengiz delikten içeri girdi. Espinosa'nın demin kendisine gösterdiği, demir kapıyı kapatmaya yarayan taşı pek iyi bellemiş olmalıydı. Zira oraya kuvvetle basmayı ihmal etmedi. Gerçekten basar basmaz, madenî bir gürültü duyuldu. Şövalye arkasına dönünce, duvarın tekrar yerine gelmiş ve deliğin kapanmış olduğunu gördü.

Pardaillan kendini, bile bile Espinosa'nın mezar adını verdiği ve gerçekten mezara benzeyen bu zindana kapatmış oluyordu. Evet, Şövalye buraya kendi kendini kapatmıştı ama, kendinden önce en müthiş düşmanını da aynı mezara gömmeyi başarmıştı...

ROLLER DEĞİŞİYOR...

Pardaillan elindeki fenerle pelerini yere bıraktı. Bu mezarda da, bundan önceki iki zindanda olduğu gibi hiçbir eşya olmadıktan başka, kapı ve pencere de yoktu. Duvarlar o kadar birbirine benziyordu ki şimdi kapanan deliğin gizli kapısını bulmak bile imkânsızdı.

Pardaillan inanılmaz bir soğukkanlılıkla hareket ediyordu.

Düşmanını o kadar kolaylıkla yarı boğulmuş bir hâlde getirişi ve fırlatışı, Şövalye'nin eski kuvvetinin yerine geldiğini gösteriyordu. Kaldı ki kendisinde meydana gelen değişiklik bu kadar da değildi. Gücüyle birlikte zekâsını da elde etmişti. Birkaç dakika önceki bön, korkak ve kederli hâinden eser kalmamıştı. Eskiden delice bir işe giriştiği zamanlarda olduğu gibi kararlı, sert ve alaycı tavrını takınmıştı.

Espinosa'nın yanına giderek, acelesiz hareketlerle üstünü başını aradı. Koynundan kâğıdı çıkararak dikkatle gözden geçirdi ve bunun, belgenin kopyası değil, aslı olduğunu anlayınca, katlayıp cebine yerleştirdi. Bu iş bittikten sonra Başyargıç'ın kemerindeki hançeri aldı ve üstünde başka bir silâh bulunup bulunmadığını, işe yarayacak başka bir kâğıt olup olmadığını araştırdı. Hiçbir şey bulamayınca, fenerin ve pelerinin yanına başına rahatça çököverdi. Dudaklarında esrarengiz bir gülümseyişle beklemeye koyuldu.

Başyargıç kısa bir süre sonra kendine geldi. Gözlerini Pardaillan'a dikti ve Şövalye'nin ıslıl ıslıl yanan gözlerini görünce düşünceli düşünceli başını eğdi.

Fakat soğukkanlı ve durgun hâlini hiç kaybetmiyordu. Pardaillan'ın gözlerine diktiği gözleri, sanki sarayda, etrafında yine muhafızlar ve hademeleri varmışçasına sâkin ve mağrur bakıyordu. Ne şaşkın, ne de üzgün görünüyordu. Pardaillan'ı dikkatle seyreliyor ve bir dakika bile gözden kaçırmıyordu. Bir şansı daha olduğunu düşünüyordu. Mademki Şövalye'nin aklını başına getiren ilâç ancak yarım saat boyunca tesir ediyordu. O hâlde yarım saat beklemek lâzımdı. Bu bekleyiş sırasında bütün amacı Şövalye'nin hışmına uğramaktan kurtulmak olmalıydı. İlâcın etkisi geçince, Şövalye güçlü, kuvvetli kalsa da, zekâsı yine bir çocuk zekâsı haline dönecek, korkaklığı geri gelecekti. Dolayısıyla kendisine hiçbir zararı dokunmayacaktı. Nihayet Espinosa da kuvvetli ve dayanıklı bir adamdı. Eğer bu yarım saat içinde Pardaillan'la boğuşmaz ve ona alt olmazsa kurtulacağı kesindi. Şu hâlde şimdi, zaman kazanmaktan başka bir şey düşünmemesi gerekiyordu.

İşin garibi şuydu ki Espinosa, mahpusunun, kendisine ne yapılmak isteneceğini sezerek, bütün rahiplere, kendisine ve hattâ ona cehennem ilâcını içirdiğini sanan kimyager papaza bile eşsiz ustalık ve soğukkanlılıkla deli rolü oynamış olabileceğini hiç düşünmüyordu. Nasıl düşünebilirdi ki? Şimdiye kadar bu ilâcı içip de etkisinden kurtulmuş olan var mıydı? İlâcı içenlerin hepsi, manastırda, bir demir kafesin içinde, hayvanlar gibi yaşamıyor muydu? Bu seferki mahkûmun, harikulâde sağlam bir vücuda sahip olduğu ve ilâcın bu yüzden yeterince etkisini gösteremediği kabul edilse bile, Şövalye'nin bu uzun açlığa dayanabilmesini akıl alır mıydı? Ne kadar dayanıklı bir adam olursa olsun, bu mümkün değildi. Onun içindir ki pek mükemmel oynanmış bir oyun karşısında bulunabileceği, Espinosa'nın aklından bile geçmedi.

Ne olursa olsun, şu meşhur ilâcın etkisinin gerçek Pardaillan'ın tekrar aklını kaybedeceği dakikaları bekleyebilirdi... Eğer bu arada mahpus çok hırçınlaşır da zaptedilmez bir duruma gelirse oldu olacak, bir hançer darbesiyle kendisini kurtarıverirdi vesse-lâm... Gerçi bu suretle ona çektireceği işkenceyi de kısaltmış olacaktı ama, hiç olmazsa şimdiye kadar çektirdikleriyle teselli bulurdu ya...

İşte Başyargıç bir yandan dikkatle Pardaillan'ı seyrederek bunları düşünüyor; öte yandan da harıl harıl cübbesinin altında saklı hançeri arıyordu. Fakat onu epey aradığı hâlde bulamayınca, kendini kurtaracağını umduğu silâhın yerinde yeller estiğini anlamakta gecikmedi. O zaman saçlarının dibinde korku terleri belirdi. Fakat mahpusa bir şey sezdirmedi ve hiç istifini bozmadı. Pardaillan'ın, gırtlalı-na sarılışını ve kendisini buraya fırlatılışını bilinçli bir davranış değil de, sadece içgüdüyle yapılmış bir hareket sandığı için, hançerin bu sırada düşmüş olabileceğini, hattâ belki de şimdi yerde yanibaşında bulunabileceğini düşündü. Ama, onu hemen bulmalıydı. Hançer Pardaillan'ın eline geçiverirse hâli ne olurdu?..

Gözleriyle etrafı araştırmaya koyuldu.

O zaman şövalye, eşsiz alaycı tavrıyla şöyle söylendi:

— «Boşuna araştırıp durmayın. İşte, aradığınız burada!..»

Bu sözü söylerken, eliyle de kemerine astığı hançerin kabzasına vurdu ve kurnaz kurnaz gülümseyerek sözlerine ekledi:

— «Bana bir silâh getirmiş olmanızdan ötürü size teşekkür ederim, mösyö...»

Espinosa aldırmamış göründü. Karşısındaki müt his düşmana denk bir dövüşçü olduğundan şüpheleni-

yoktu. Fakat aynı anda kafasında bir düşünce şimşek gibi çakınca, eli farkında olmadan koynuna gitti ve sakladığı belgeyi araştırdı. Bulamayınca yüzü kireç gibi bembeyaz kesildi. Bu sille, hiç şüphesiz, kendisini kurtaracak olan hançerin kaybından da ağırdı.

Şimdi ilk defa olmak üzere beyninde bir şüphe uyanıyordu: Acaba bu müthiş, bu eşsiz adam, bir sürü görünmez casusu aldatmış, kendisini saatlerce gizliden gizliye inceleyen hekim rahibi kandırmış ve nihayet oyununu son derecede falsosuz oynayıp, kendisini, Espinosa'yı da mı yere vurmuştu?..

Şimdi artık mahpusu bulunduğu adamın yüzüne samimî bir hayranlıkla baktı. Öyleydi. Bu yaman adam, inanılmaz bir ustalıkla rolleri değiştirmişti. Espinosa'nın yüzünde derin bir kederin, yenilginin verdiği ümitsizlik acısının ve nihayet, kiliseye karşı yüklenmiş olduğu görevleri tamamlayamadan bu dünyadan göçüp gitme endişesinin izleri belirdi.

Pardaillan onun aklından geçenleri sezmiş olacaktı ki hiç alay etmeden, âdeta merhametle ve bu yüzden Espinosa'yı biraz daha yerin dibine geçirerek söylendi:

— «Aradığınız kâğıt da bende... Tıpkı hançer gibi... Doğrusu, vatanımı kralınızın bir eyaleti haline getirmemesi için o kadar uzaklardan, elde etmeye geldiğim bu belgenin bu kadar kolay elime geçeceğini ummazdım. Bana verilen görevin böyle zorluk çekmeden başarılabılır cinsten olması beni âdeta utandırıyor... Ama, doğrusunu isterseniz, monsenyör, siz de bana karşı, ümit edilmeyecek derecede sâfça davrandınız. İnsan çevresindekileri bu kadar budala sanmamalı... Gerçi kendinden emin olmak iyi şeydir, ama, kimsenin bir şey anlamadığını sanarak hareket etmek de bazan böyle, sizinki gibi bin zorlukla elde edilmiş başarıları avuç içinden uçuruve-

receği gibi, yine öyle sayısız zorluklar pahasına temeli atılmış işleri yarı yolda çöktürür... Bu tecrübeyi pek pahalıya kazanmış oluyorsunuz. İşleri fazla ileri götürmeniz ve herkesi kendinizden daha zayıf sanmanız, kazandığınız mükemmel partiyi size kaybettirdi. Halbuki bu oyunda eşit değildik, mösyö; bütün kozlar elinizdeydi. Bunu itiraf edersiniz sanırım. Yine itiraf edersiniz ki bu oyunda benim sizi arkadan vurduğumu kimse söyleyemez, ama, sizin beni arkadan vurmadığınız da iddia olunamaz.»

Espinosa bu sözleri dikkatle dinlemişti. Pardailan'ın böyle soğukkanlı ve ölçülü anlatışını ve Espinosa'nın da yine sâkin sâkin, söylenenleri bazan başıyla tasdik ederek dinleyişini görenler, bu iki adamın arasında kanlı ve korkunç bir mücadele olduğunu kesinlikle sezemezlerdi. Espinosa sordu:

— «Demek size içirilmiş olan delirtici ilâcın etkisinden kurtulabildiniz?..»

Pardaillan, dişlerinin ucuyla hafif hafif güldü. Sonra hayret etmiş gibi cevap verdi:

— «Ama, mösyö, insan benim gibi birisine öyle uyuşturucu bir zehir içirmek istediği vakit, bu zehirin, acayip lezzetiyle varlığını sezdirmemesine de dikkat eder. Bu kadarına da dikkat edilmezse, olur mu?..»

— «Öyle ama, siz bu ilâcı içtiniz!»

— «Elbette mösyö... Yoksa benim gibi bir adam iki-üç şişe şarap içmekle kendini kaybedip günlerce uyur muydu? Fakat beni kuşkulandıran da bu derin uyku oldu işte... Bu kuşku, masanın üstündeki Saurmur şarabının acayip lezzetini farketmeme yetti. Bunun üzerine şarap şişesini olduğu gibi leğene bora ettim!..»

Espinosa ağır ağır:

— «Şarabın tadındaki bu aşırı değişiklik sizin e-

siz kuvvet ve dayanıklılığınızı hesaba katarak, benim emrimle zehirin dozunu artırmalarından ileri gelmiş olacak...» Dedi. «Her ne hâl ise, size, zehirin varlığını sezdirmiş olan hassas burnunuzu ve ince lezzet alma kaabiliyetinizi tebrik ederim. Halbuki nice zevk sahibi kimse şimdiye kadar bunu sezememiş ve o zehiri içmişlerdi.»

Pardaillan bu tebrike teşekkür için eğilirken, Espinosa devam etti:

— «Zehir meselesini aydınlatmış bulunuyoruz. Peki ama, benim sizi çıldırtmak istediğimi nasıl anladınız?»

Pardaillan omuz silkti:

— Benim önümde ihtiyatsızca konuşmamak gerekir. Zaten sizden daha tecrübeli olan Fausta, sizi bu konuda uyarmaya çalışmıştı... Hele siz, ağzınızdan böyle gelişigüzel sözler kaçırdıktan sonra, bana içerisine delirttiğiniz insanları tıktığınız, o kafesi de o kadar ısrarla seyrettirmemeliydiniz. Onları bu hâlde getirmek için kendilerine zararlı bir zehir içirttiğinizi ve zehirin etkisini tamamlamak için de kendilerini daima âni korkulara mâruz bıraktığınızı ballandıra ballandıra anlatmamalıydınız.»

Espinosa, hülyalı bakışlarla:

— «Doğru,» dedi, «zorlaya zorlaya sınırı aşım geçtim. Sizin gibi, olayların içyüzünü görmesini bilen bir insan karşısında ölçüyü kaçırmamak lâzımdı. Bu bana ders olsun, bir daha unutmayayım.»

Pardaillan tekrar memnun ve keyifli bir tavırla eğildikten sonra sordu:

— «Bütün soracaklarınız bu kadar mıydı? Sıkılmayın rica ederim. Soracağınızı sorun... Önümüzde çok vaktimiz var.»

— «Bana bu kadar nâzikçe vermiş olduğunuz izinden yararlanacağım... Doğrusu sizdeki dayanma gü-

cüne hayran kaldım. Öyle ya, eğer hesabımda yanılmıyorsam, şöyle böyle onbeş gün içinde ancak iki defa yemek yediniz. Arada bir size verilen ekmekle suyu hesaba katmıyorum; çünkü onlar ancak sizin açlık acısını iyice duyabilmeniz için verilmişti. Sizi beslesin diye değil...»

Espinosa bu sözleri söylerken, keskin bakışlarını yine Şövalye'nin gözlerine dikmişti. Pardaillan, bir kere daha onun ne düşündüğünü yüzünden okuyarak güldü:

— «Sizi, başkalarının açlık acısıyla ölüp gidecekleri bir süre, hiçbir şey yemeden durabilecek ve kuvvetini kaybetmeyecek bir dayanıklılıkta olduğuma inandırabilirdim. Fakat benim belki de kendimi zor tuttuğum ve neredeyse yere yıkılacağım kanısında olduğunuzu sezdiğim için size gerçeği anlatmayı tercih ediyorum.»

Yerinden kımıldamadan elini uzattı ve epeydir yanından hiç ayırmadığı pelerinini kendine doğru çekerek, Espinosa'nın hayretten açılan gözleri önünde, pelerinin içinden koskoca bir jambonla bir şişe su ve birkaç meyva çıkardı.

— «İşte benim kilerim,» dedi. «İki gardiyanımın bana ikram ettiği o masal sofrasının başına geçince, beş günlük açlığın verdiği hırsla pek tıka basa yemeğe gayret etmişim... Fakat gardiyanlarım, sofrayı hayranlıkla seyredelerken, onlara hissettirmeden bir hayli meyva, çörek, yiyecek ve iki şişe de âlâ cinsinden şarabı pelerininin altına saklamayı ihmal etmemiştim. Bu yiyeceklerin çok faydasını gördüm. Gücümün hâlâ yerinde olması da, bunlar sâyesindedir. Beni gözetlemekle görevli olan papazlar, pek gözü açık adamlar değillermiş, çünkü hiçbir şeyin farkına varamadılar. İki şişe şarabım bittiği vakit, şişelere, bana getirilen sudan doldurmayı da unutmadım. Ne olur ne olmaz diye düşünmüştüm. Belki de akı-

nıza eser, bir gün, büsbütün o kara ekmeği de kesiverirdiniz. Oysa hayatımı, mümkün olabildiği kadar uzatmaya karar vermiştim. Kızmayınız ama, bir gün benimle başbaşa kalmak hatâsını da yapacağınızı umuyordum. Görüyorsunuz ki olaylar ümitlerimi boşa çıkarmadı ve yaptıklarımın doğruluğu da kendiliğinden anlaşıverdi...»

Espinosa yavaşça sordu:

— «Demek ki aşağı yukarı herşeyi önceden tahmin edip sezdimiz? Halbuki size çekirtmiş olduğumuz işkenceler, sizinki gibi sağlam bir kafayı bile sarsacak derecedeydi. Meselâ «*Kıyma makinesi*», o korkunç bıçaklar, göz kamaştıran güneş, birbirini takip eden sıcak ve soğuk, pis kokulu hava müthiş şeylerdi. Bunlar da size tesir etmedi mi?»

— «İtiraf ederim ki o kıyma makinesi, sıcak üstüne soğuk ve diğerleri pek korkunç birer buluş... Ama ben, daha ölmeyeceğimi biliyordum. Herşeyden önce siz henüz görünmemiştiniz, sonra da amacınız zaten bu değildi. Bütün o işkence numaralarının zamanı gelince sona ereceğini biliyordum. Bununla birlikte pek kötü dakikalar geçirmemiş de sayılmam... Ama mademki başka türlü hareket etmek elimde değildi, o hâlde dayanmaktan başka çârem yoktu. Bende dayandım...»

Espinosa, Şövalye'yi, uzun zaman, sessiz sadasız seyretti. Sonra içini çekerek:

— «Sizin gibi bir adamın, bizden olmayışı ne kötü...» Dedi. «Eğer siz bizden olsaydınız, neyi tutsak koparırdık.»

Başıyargıç, Pardaillan'ın asabileştiğini ve bıyıklarının dikiliverdiğini görünce ilâve etti:

— «Yok, yok, merak etmeyin, sizi bizden olmanız için ikna etmeye çalışıyor değilim. Böyle bir şeye kalkışmak, size hakaret etmek olur. Siz kıratta adamlar-

rın, sadece kendilerine doğru ve güzel görünen bir amaca bağlandıklarını bilmez de değilim. Sizin gibiler, satın alınmaz.»

Espinosa, Pardaillan'ın alay eden bakışları karşısında bir an düşünceli kaldı. Sonra başını kaldırdı ve hiçbir şaşkınlık eseri göstermeden, meydan okumadan Şövalye'nin gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Şimdi artık mahpusunuz olduğuma göre, bana ne yapacaksınız bakalım?»

Pardaillan en saf tavrıyla ve sanki çok tabii bir şey söylüyormuş gibi, cevap verdi:

— «Ne mi yapacağım? Şu yerini yalnız sizin bildiğiniz gizli kapıyı açmanızı rica edeceğim. Bu men-debur yerden rahat rahat çıkacağız.»

Espinosa, kılını bile kıpırdatmadan:

— «Ya kabul etmezsem?» Dedi.

Pardaillan soğuk bir kesinlikle cevap verdi:

— «O zaman burada birlikte geberir gideriz!»

Espinosa da aynı kesinlikle söyledi:

— «Güzel... Birlikte ölürüz. Hiç değilse, ikimizin de çekeceğimiz işkence aynı olur ve eğer hayat acınmaya değiyorsa, siz de benim kadar hayatınıza acınırsınız.»

Pardaillan soğuk bir edâ ile:

— «Yanıyorsunuz,» dedi.. «İşkence ikimiz için aynı olmaz. Bir kere ben sizden daha dayanıklıyım. Bundan başka, yanımda bana birkaç gün yetecek kadar yiyecek var. Sizin açlık ve susuzluktan çabucak öleceğiniz kesin... Ben biraz bu cins işkenceleri tattım, malûm ya... Bunların çok müthiş olduklarını söylersem inanmamazlık etmeyin... Siz öldükten sonra da ben, şu hançerle acıma bir son verebilirim.»

Espinosa son derece soğukkanlı ve kendine hâkim bir insan olmasına rağmen titredi. Pardaillan'ın bu

sözleri söyleyişindeki edâ, herşeyi adamakıllı düşünüp hesaplamış olduğunu ve dünyada hiçbir kuvvetin, onu, verdiği karardan döndüremeyeceğini gösteriyordu. Şövalye sâkin ve ölçülü bir tavırla devam etti:

«Bundan başka, ölüm karşısında da aynı üzüntüyü duyacak da değiliz... Benim tek üzüleceğim şey, öbür dünyaya gitmeden önce Fausta'yla hesaplaşmamam olacak. Doğrusu bu keyifli işi pek canım çekiyordu. Ama, ne yapalım, insan her istediğini elde edemez ki... Öte yandan görevimi başarmış olmanın verdiği memnunlukla öleceğim. Kendi kendime diyeceğim ki: *«Ölüyorum ama, üstüme aldığım işi de yaptım ve vatanımı Kral Philippe'ye sunan belgeyi onun elinden kurtardım.»* Buna karşılık siz, mösyö, durumunuzun benimkine benzeyeceğinden emin misiniz bakalım?...»

Bir yerine kızgın demirle dağlanmışçasına irkilip sıçrayan Espinosa soluk soluğa sordu:

— «Ne demek istiyorsunuz?»

— «Sizin söylemiş olduğunuz şeyi söylemek istiyorum. Demek istiyorum ki İspanya Engizisyon Başyargıcı, kutlu anamız kilisemizin iyiliği için omuzlarına almış olduğu birçok görevi yarım yamalak bırakıp ölmeyi herhalde istemez,»

Espinosa, yüreğinin en hassas yerinden yaralanmıştı. Büyük bir umutsuzluk içinde:

— «Şeytan!» Diye inledi.

Pardaillan soğuk bir sesle sözlerine ekledi:

— «Yaa, gördünüz mü? Sizinle aynı durumda olduğumuzu söyleyemezsiniz. Ben gözüüm arkamda kalmadan ölüme gideceğim. Fakat siz, mösyö... Siz, görevinizi yarım bırakmanın verdiği ümitsizlik içinde kahrolarak öleceksiniz! Artık size söyleyeceğimi söyledim, Başyargıç hazretleri! Bundan sonra ağızımdan bu konuyla ilgili bir kelime bile çıkmayacak ve sizin

söze başlamanızı bekleyeceğim. Haydi, geceniz hayırlı olsun!»

Pardaillan böyle diyerek, artık Espinosa ile uğraşmaya lüzum görmeksizin, sırtını duvara dayadı, pelerinine sarındı, uyur gibi bir tavır takındı...

Espinosa, hiç kımıldamadan, uzun zaman ona baktı. İçinden, birdenbire onun üstüne saldırıp, hançeri elinden alarak göğsüne saplayıvermek düşüncesi geçti. Fakat, Pardaillan gibi bir adama bu işin kolay kolay yapılamayacağını akıl etmekte de gecikmedi. Pardaillan'ın uykusu, herhalde görüldüğü kadar derin olmamalıydı. Ve Espinosa, Şövalye'nin üstüne atlayıverirse, hançerin namlusunu karşısında bulacağı kesindi. Bu düşünceler yüzünden, uygulama imkânı olmayan bu tasarıdan caymak zorunda kaldı. Ama, Pardaillan'ın gerçek veya sahte uykusundan yararlanıp birdenbire gizli kapıyı açsa ve sıvılsa olmaz mıydı? Bir hayli düşündükten sonra bu tasarının gerçekleşmeye çok daha elverişli olduğunda karar kıldı. Bu işte ümit vardı. Olmasa bile, tehlike de yoktu ya... Fakat bir de başarırsa, kendisi kurtulmuş ve Pardaillan'ı kesin bir ölüme mahkûm etmiş olmayacak mıydı?..

Üstelik iş kendisine o kadar da zor görünmüyordu. Yavaş yavaş Pardaillan'ın bulunduğu yerin tersi yönde sürünürse, Şövalye, onun böyle yer değiştirmesinden herhalde kuşkulananmayacaktı. Espinosa da böylelikle, gizli kapıyı açan düğmeye yaklaşacak ve birdenbire kapıyı açıp, dışarıya fırlayıverecekti. Başyargıç, buna karar verdikten sonra, yavaş yavaş, büyük bir ihtiyatla yer değiştirmeye başladı. Böylece bir metre kadar mesafeyi aşmış ve artık bu işi başaracağını aklı kesmeye başlamıştı ki, Pardaillan, birdenbire, olduğu yerden hiç kıpırdamadan seslendi:

— «Şimdi artık, beni buradan kurtaracak olan

gizli kapıyı bulmak için hangi yöne doğru yürümek lâzım geldiğini biliyorum. Siz öldükten sonra ararım. Aman mösyö, sizinle beraber bulunmaktan o kadar hoşlanıyorum ki, böyle bir zevkten mahrum kalmayı istemem doğrusu... Onun için, lütfen şöyle yamacıma gelip oturun bakayım!»

Ve sert bir tavırla ilâve etti:

— «Beni kuşkulandıraak en ufak bir hareket yaptığınız takdirde hançeri gırtlığınıza saplamakta bir an bile tereddüt etmeyeceğimi unutmayınız. Ya burdan beraber çıkacağız ve size canınızı bağışlayacağım ya da siz ölünceye kadar burada beraber kalacağız. Ondan sonra ben kendi başımın çâresine bakacağım. Hele şimdi, gizli kapıyı nerede aramak gerektiğini de öğrendikten sonra, buradan çıkamam için gerçekten pek talihsiz bir adam olmam lâzım.»

Espinosa, dudaklarını kanatıncaya kadar ısırdı. Bir kere daha, bu müthiş adamın hilesine kanmıştı. Ne yapsa boşuna olacağını bildiği için, bir kelime bile söylemeden, hiçbir direniş göstermeden, Pardailan'ın dediği gibi gelip yanına oturdu ve hiç sesini çıkarmadan, sinirli sinirli düşünmeye daldı.

Durumu korkunçtu... Ölümden çekinmiyordu. Pardaillan'ı serbest bırakmaktansa, ölmeye çoktan razıydı... Fakat asıl kalbini parçalayan şey, başladığı eseri yarıda bırakıp, ölüp gitmek endişesiydi. Bu kadar büyük plânlar, binbir emekle hazırlanmış teşebbüsler; sefil bir serüvenciye, geçmiş i karanlık ve ot-suz ocaksız bir asîlzâdeye aldandığı, onun tarafından kandırıldığı için mi yarıda ve askıda kalacaktı?..

İşin asıl müthiş, acıklı, hattâ gülünç tarafı; avucunda ve kendisini bir işaretiyle mahvedeceğini umduğu bu serüvencinin eline, acemice, budalaca düşmüş olmasıydı. Nasıl olmuştu da roller böyle değişti-

vermiş ve kendisinden aman dileyeceğini umduğu adam; onu birdenbire eline geçirerek, hayatıyla beraber temsil ettiği şan ve şerefi, iktidarı, zenginlik ve ihtişamı tehlikeye düşürmüştü. Nasıl olmuştu bu iş?.. İşte Espinosa'yı hırsından deli eden nokta da buydu... Eğer Kardinal ve Başpiskopos, Engizisyon Başyargıcı, kudretli bakan Inigo de Espinosa'nın tam yeni bir papa seçileceği ve bütün gözler, Sixte-Quint'ten sonra papa olacak kimseyi aday göstereceği diye kendisine çevrildiği sırada esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolduğu haberi din adamları arasında yayılırsa, hepsi kimbilir, ne kadar dehşet içinde kalacaklardı? Hele, bu kaybolmanın, kendine ait bulunan San-Pablo Manastırı'nda, bir mahpusa yaptığı ziyaret ânında olduğunu öğrenirlerse, kimbilir ne kadar şaşıracaklardı? Ve sonra bilgili ve tecrübeli bir siyaset adamı sanılan Başyargıcı'nın budalacasına kendisini ele verdiği ve girdisi çıktısı bilinmeyen bir zindanda ölüp gittiği öğrenilince kendisini çekemeyenler, kimbilir ne keyifli kahkahalar atacaklardı?.. Hem de bütün bunlar neden olacaktı?.. Kimin tarafından yapılmış denilecekti?.. Manastır zindanlarından birine atılıp üstüne üç katlı kilit vurulmuş, üstelik açlık ve susuzluktan ölüme mahkûm edilmiş yabancı bir şövalye tarafından, öyle mi?..

Espinosa, yeryüzünde dehşet verici, ibret dolu bir ün bırakmak isterken, komik bir şekilde mi ölecekti?

Espinosa bütün bunları, dalgın dalgın düşündü. Pardaillan, artık onunla meşgul görünmüyordu. Fakat Başyargıç, Şövalye'nin, kendisini bir an bile gözden kaybetmediğini ve en ufak bir hareket yaparsa, karşısına dikileceğini pek iyi biliyordu. Zaten artık dayanma ümidi de kalmamıştı. Şimdi düşmanını gerçek değeriyle ölçüyor ve belli belirsiz bir şekilde hissediyordu ki, en iyisi onun merhametine sığınmaktı... Böyle yaparsa, zor kullanmak veya hile ile

elde etmek istediğinden fazlasını koparacağını umuyordu. Artık, hile, zor kullanmakla bu müthiş adamı altemeyeceğine inanmıştı... Yeniden düşünceye daldı; ilk önce Şövalye'yi salıvermekdense, onunla birlikte ölüp gitmeyi tasarlamıştı ama, sonradan Pardailan'ın ölümünün kendisine pek pahalıya mal olacağına aklı kesmişti. Zaten bu düşünce, teslim olmaya attığı ilk adım değil miydi? Fakat, Espinosa gibi hesaplı, soğukkanlı ve mantık sahibi bir insan için duygunun değeri yoktu. O, herşeyi maddî değeri ve ağırlığıyla ölçüp tartardı. Buna göre de gideceği yolu seçerdi. Kızgınlık, gereksiz onur duygusu gibi, bir insanı körü körüne yanlış yollara götüren duyguları hiç benimsemezdi. Sâdece muhakemesi ve zekâsıyla hareket eden bir adamdı. Pardailan'ın ölümünün, kendi ölümüne de sebep olacağına bir kere aklı yattıktan ve bu ölümün hiçbir fayda getirmeyeceğine inandıktan sonra meseleyi büsbütün başka bir açıdan görmeye karar vererek kendi kendine şunu sordu:

«Ben öldükten sonra o da muhakkak ölecek mi?»

Artık Pardailan'ın öldürülemez olduğunu söyleyen Fausta'ya hak veriyordu. Bu eşsiz adamın dayanma gücünü görmüştü. Kendisi öldükten sonra bile Şövalye'nin sağ kalacağından emindi. Ondan sonra da Pardailan, tabîî gizli kapıyı arayacak ve bulmakta da gecikmeyecekti. Zaten kendisi, ona bu aramayı hangi yönde yapması lâzım geldiğini de demin göstermek gibi bir hatâ yapmamış mıydı? Gerçi gizli kapıyı açan düğmeyi bulmak o kadar kolay değildi. Değildi ama, bu Şövalye gibi keskin zekâlı bir adamın bu işlerde pek o kadar zorlukla karşılaşmayacağı da belliydi... Ancak kapı açıldıktan sonra, yollarda, oraların yabancı bir kimse için ne çeşit engeller bulunduğunu Espinosa pek mükemmel bilirdi. Yarım saat önce olsaydı, gizli kapıdan çıktıktan

sonra bile, dünyada kimsenin, o engelleri aşacağına inanmazdı... Ama, şimdi Pardaillan'ın bütün o engelleri aşıp geçeceğine aklı kesiyordu... Bir an, Pardaillan'ın hür ve neşeli Fransa yoluna koyuluşunu, kendisinden aldığı değerli belgeyi Henri de Navarre'ye götürüşünü gözlerinin önüne getirdi. Şövalye böyle mutlu giderken, o ne olacaktı? Burada, şu ölüm zindanında, işleri yarıda kalmış, kilisenin üstünlüğünü dünyaya kabul ettiremeden göçüp gitmiş bir zavallı!..

Bu çılgınlık da göze alınır mıydı, canım? Hayır, bin kere hayır! Böyle bir çılgınlığa kalkışmaktansa, Şövalye'yi elinden tutup bu mezardan dışarı çıkarması, gerekirse yanına muhafız verip kendisini İspanya sınırlarının dışına çıkarması, Şövalye isterse bizzat Espinosa'nın da bu yolculukta ona arkadaşlık etmesi, fakat herhalde hayatta kalıp başladığı işi bitirmeye çalışması çok daha akıllıca olmaz mıydı?..

Espinosa bu kararı verince artık bir dakika bile durmaya lüzum görmeyerek hemen harekete geçti ve Pardaillan'a dönerek:

— «Mösyö!» Dedi. «Bu işi enine boyuna düşündüm... Eğer bazı şartlarımı kabul ederseniz, sizi hemen buradan kurtarmaya hazırım...»

Pardaillan ne hayret, ne de sevinç belirtisi göstermeden:

— «Mösyö!» Dedi. «Benim o kadar acelem yok... Vaktimiz varken rahat rahat konuşalım. Bir kere bendenizin de şöyle ufak tefek bazı şartlarım var... İzin verirsiniz sizinkilerden önce benim şartlarım üzerinde birazcık konuşalım. Hem zaten ben sizin şartlarınızın nelerden ibaret olacağını da galiba biliyor gibiyim...»

Espinosa, belki de Pardaillan'ın hemen kurtulacağını haber alır almaz sevinçten hop hop hoplayaca-

ğını sanmıştı. Fakat Şövalye'nin takındığı tavrı görünce bu müthiş adamı herhangi bir şekilde altetmenin mümkün olmadığını daha iyi anlamakta gecikmedi. Çünkü Pardaillan buradan çıkıp gitmeye o kadar isteksiz görünüyordu ki, şimdiye kadar onun ölümüne mi, yoksa yaşamasına mı karar versin diye bir hayli kafa patlatmış olan Espinosa'nın içini yeni bir endişe ateşi yakıp kavurmaya başladı. Başka insanlara hiç benzemeyen bu adam, yoksa yapılan teklifi red mi edecekti? Acaba, kendisinin buradan nasıl olsa çıkabileceğinden emin bulunduğunu, bu işi yapmak için de Espinosa'nın geberip gitmesini rahat rahat bekleyeceğini mi söyleyecekti?.. Mantık ölçüsüne vurduğu zaman, Şövalye'nin kendisinden bu şekilde öç almaya kalkışmasını son derece haklı buluyordu.

Bu ihtimal aklına gelince, Espinosa'nın bütün vücudunu ölüm ürpermeleri sardı... Fakat düşüncelerinin hiçbirini sezdirmemeyi başardı ve gayet sâkin sordu:

— «Şu şartlarınızı bir öğrenelim bakalım!..»

Pardaillan son derece soğukkanlı bir tavırla konuştu:

— «Görevim bittiği için İspanya'dan çıkıp gideceğim. Fakat ondan önce bitirilecek bazı ufak tefek işlerim var. Görüyorsunuz ya. mösyö, benim bu şartım da sizin iki şartınızdan birinden başka bir şey değil...»

Espinosa, bütün sâkinliğine rağmen şaşmaktan kendini alamadı. Pardaillan ise, hafifçe gülümsedi ve kararlı olduğunu gösteren soğuk tavrıyla devam etti:

— «Şimdi sizin bana koşacağınız ikinci şarta da razı olduğumu söylüyor ve İspanya Engizisyon Başyargıcı'nı elimde esir tutmuş olduğumu kendisine

canını bağışladığımı dünyada kimsenin bilmeyeceğine dair size, şerefim üzerine söz veriyorum.»

Espinosa, Pardaillan'ın, kendi düşüncelerini okumakta gösterdiği bu ustalık karşısında az kalsın küçük dilini yutacaktı...

— «Ne?..» Diye kekeledi. «Onu da mı anladınız?..»

Pardaillan tekrar esrarlı bir tarzda gülümseyerek söylendi:

— «Başka bir şartınız olabileceğini sanmıyorum. Eğer yanılıyorsam söyleyiniz.»

Kendini toparlayan Espinosa:

— «Yanılmıyorsunuz!» Dedi.

— «O hâlde şimdi benim küçük şartlarıma gelelim... Herşeyden önce burada, işlerimin devam edeceği süre boyunca rahatsız edilmeyecek ve İspanya'dan ayrılırken de Majeste Fransa Kralı'nın elçisine lâıyk bir şekilde uğurlanacağım!»

Espinosa tereddütsüz:

— «Kabul!» Dedi.

— «Ondan sonra, bana karşı sevgi gösterdikleri için düşman bellediğiniz kimselere herhangi bir ceza vermeyeceksiniz!»

— «Kabul! Kabul!..»

— «Son şartım da şu: Burada herkesin Don Cesar adıyla tanıdığı Don Carlos'un oğluna hiçbir kötülük yapılmayacak!..»

— «Vaay!.. Don Cesar'ın kim olduğunu da mı biliyorsunuz?..»

Pardaillan yine o soğuk tavrıyla:

— «Hem onu, hem de daha birçok şeyi biliyorum!» Dedi. «Ayrıca, Don Cesar'ın nişanlısı Giralda'ya da hiçbir şey yapılmayacak... Don Cesar, nişanlısıyla birlikte, Fransa elçisinin himayesi altında,

rahatsız edilmeden İspanya'yı terkedebilecek... Ve tabii, büyük bir Kral'ın torununun, yabancı bir ülkede yokluk içinde sürünmesi yakışık almayacağı için kendisine tutarını tespit etmeyi Kral'ın âlice-na-plığına bıraktığım bir para verilecek ve o da bu para ile Fransa'ya yerleşerek şerefine uygun bir ömür sürecek... Buna karşılık da Prens'in, bir daha hiç İspanya'ya ayak basmayacağına ve doğumuyla ilgili gerçekleri hiç değilse benden öğrenmeyeceğine söz veririm...»

Espinosa, herhalde hiç beklemediği bu teklifleri duyunca, bir an düşündü, sonra berrak gözlerini, Pardaillan'ın namuslu bakışlarına dikerek:

— «Prens'in, taht üzerinde bir hak iddia etmeyeceğini ve İspanya'ya dönmeyeceğini temin edebilir misiniz?»

Pardaillan aynı soğuk tavrıyla cevap verdi:

— «Söz verdim! Bu yeter sanırım...»

Espinosa aceleyle:

— «Evet, sizin sözünüz yeter!» Dedi. «Belki de bu ciddi meseleye en uygun çözüm şeklini siz buldunuz.»

Pardaillan söylendi:

— «Orasını bilmem. Yalnız size teklif ettiğim şeyin hiç değilse insanca olduğunun farkındayım. Oysa sizin yapmak istediğiniz, fikrimce hiç de böyle değildi.»

— «Pekâlâ! Ötekiler gibi, buna da razıyım!..»

Pardaillan ayağa kalktı:

— «O hâlde hiç vakit kaybetmeden buradan gidebiliriz. Zindanın havası insanı boğacak kadar ağır...»

Espinosa da ayağa kalktı ve tam gizli kapıyı açacağı sırada sordu:

— «Bizi dost yapan bu anlaşmanın namuslu bir

şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak için benden ne gibi garanti istiyorsunuz?..» Dedi.

Pardaillan bir an, dimdik onun gözlerine baktı. Sonra saygılı bir tavırla eğilerek:

— «Sözünüzü, Monsenyör!..» Dedi. «Sizin gibi bir asîlzâdenin sözü, yeterli bir garanti değil midir?»

Espinosa, ömründe belki de ilk defa olmak üzere duygulandı. Bu kadar işkence çektiği bu adamın, kendisine hâlâ saygı beslemesi, aklını allak bullak etmişti. Pardaillan kendisine daima en doğru yolu gösteren içgüdüleriyle Espinosa'yı sözünü tutmaya zorlayacak tek çâreyi bulmuştu. Onun asîlzâdelik duygusuna hitap etmek suretiyle, inancına sığınmış oluyor ve bu suretle yine eşsiz bir ustalık göstermiş bulunuyordu... Herhalde Espinosa'nın heyecanı pek derin oldu ve Pardaillan'ın açık yürekli bakışlarına aynı şekilde bakan gözlerle cevap vererek eski düşmanının söylediği sâdelikle:

— «Mösyö de Pardaillan,» dedi, «size bir asîlzâde olarak söz veriyorum.»

Ve hemen, kendisinin de Şövalye'ye güveni olduğunu göstermek için gizli düşmanın nerede bulunduğunu saklamaya lüzum görmeden kapıyı açtı. Pardaillan bu hâli görünce, garip bir tarzda gülümsemekten kendini alamadı.

Birkaç dakika sonra. Başyargıç'la Pardaillan, mütevazı görünüşlü bir evin kapısının önüne çıkmış bulunuyorlardı. Buraya kadar gelebilmek için bir sürü gizli kapıdan geçmişlerdi. Espinosa, bu geçişlerin her seferinde, kapının nasıl açıldığını saklamak kendisi için gayet kolay olduğu hâlde, buna lüzum görmeden, kapıyı açivermişti. Gün ışığına çıktıktan sonra avlulardan, bahçelerden, koridorlardan, geniş salonlardan geçmişlerdi ve buralarda bir sürü papa-

zın dolaştığını görmüşlerdi. Bu papazlardan hiçbiri mahpusun sıhhatte olduğuna ve Başyargıç'la abbapça konuştuğuna şaştığını belli etmek cesareti göstere-memişti. Bütün bu gezinti süresince yanındakini hiçbir zaman gözden kaçırmayan Pardaillan, gayet serbest ve sâkin davrandı, tatlı tatlı konuşmaktan geri kalmadı. Yalnız, kendini sokakta bulduğu zaman öyle derin bir göğüs geçirdi ki, çektiği bütün o müt-hiş işkenceleri, âdetâ bir anda üstünden atıverdi. Fakat bu hareketi de yine Espinosa'ya farketirmeden yapmıştı. Pardaillan, kendisinden ayrılacağı vakit Espinosa sordu:

— «Yola çıkıncaya kadar Kule Hanı'nda mı oturacaksınız?»

— «Evet!»

— «Peki, mösyö...»

Espinosa belli belirsiz bir tereddütten sonra birdenbire:

— «Yanılmıyorsam, şu... Giralda adlı genç kıza karşı pek büyük bir... ilgi besliyorsunuz...» Dedi.

Pardaillan, Espinosa'ya dik dik baktı:

— «Elbette... Kendisine derin bir şefkat beslerim. Çünkü Don Cesar'ın nişanlısıdır.»

Beriki tatlılıkla:

— «Onu biliyorum,» dedi. «Onun için diyorum ki genç kızın nerede olduğunu da herhalde merak edersiniz.»

Pardaillan bakışlarını daha da sertleştirdi:

— «Elbette merak ederim. Sakın onu da Don Cesar'la birlikte tutuklamış olmasınlar?»

Espinosa büyük bir samimiyetle:

— «Hayır!» Dedi. «Don Cesar tutuklanmadı. Kendisini sakladılar. Kesinlikle inanıyorum ki onu kaçırpı saklayanlar sizin artık böyle serbest dolaştı-

ğınızı görünce, sizinle anlaşmış olduğumuzu ve sizin, Prens'i Fransa'ya götüreceğinizi anlayacaklar ve Don Cesar'ı da serbest bırakmakta gecikmeyeceklerdir. Eğer kendisini daha çabuk kurtarmak istiyorsanız, araştırmalarınızı, Servili Köşk tarafına yöneltmenizi tavsiye ederim.»

Şövalye; eğer duymuş olsaydı, eski papa adayı Prens's'i ensesinden topuklarına kadar titretecek olan bir tavırla sordu:

— «Demek bu işte de Fausta'nın parmağı var, ha?»

Espinosa gülümsedi:

— «Benden duymuş olmayın...»

Ve umursamaz bir tavırla ilâve etti:

— «Hem bu suretle öbür dünyaya geçmeden önce kendisine söyleyemeyeceğinizden ötürü pek hayıflandığınız o bir çift sözü söylemek fırsatını da bulursunuz. Haa, ne diyordum?.. Yine o genç kızdan bahsedecektim... Onu da kaçırdılar... Onu da bulmak istiyorsanız, Bib-Alzar kapısından çıkıp mezarlığı geçiniz... Bir fersah ötede, yol üstünde bir şato göreceksiniz. Bu, Kral'ımızın yazlık ikametgâhı olan Bib-Alzar Şatosu'dur. Yarın saat onbirden önce bu şato kapısının önündeki köprünün ağzında bulunun. Orada biraz beklersiniz, aradığınız kıızı görmekte gecikmezsiniz. Bu konu üzerine son söz olarak da şunu söyleyeyim: Yanınızda birkaç iyi silâhşor bulundurmanız da fena olmaz sanırım. Sonra sakın onbirden geçe kalmayın, fırsatı kaçırmış olursunuz.»

Pardaillan, Espinosa'yı büyük bir dikkatle dinlemişti. Başyargıç sözlerini bitirince, şimdiye kadar Şövalye'nin dudaklarını süsleyen alaycı tebessüm birdenbire kayboldu. Onun yerini, gayet samimî bir ifade aldı. Pardaillan:

— «Teşekkür ederim, mösyö...» Dedi. «Şu sözle-
rinizle bana çektirdiğiniz işkencenin büyük bir kıs-
mının kefareтини ödemiş oluyorsunuz...»

Espinosa, umursamadığını belirten bir hareket
yaptı ve zarif bir gülümsemeyle söylendi:

— «Haa... Az kalsın unutuluyordum. Şu sokaktan
yürüyün. San-Francisco Meydanı'na çıkarsınız. Ora-
dan San-Pablo Manastırı'nın kapısına kadar gidin...
Neden olduğunu bilemiyorum, fakat her gün oraya
gelip saatlerce bekleyen ve sizi görürse pek sevine-
cek olan birini göreceksiniz.»

Espinosa bu sözleri söyledikten sonra Şövalye'ye
bir vedâ işareti yaparak eve girdi ve kapıyı hızla ka-
padı.

PARDAILLAN ARTIK DAYANAMIYOR!

Şövalye, Espinosa'nın yanında bulunduğu süreçte düşüncelerini belli etmeyen, hissiz bir çehre takınmıştı. Ve binbir işkenceden geçtikten sonra artık ölümden kurtulmuş bir adamın takındığı bu sâkin çehre, soğukkanlı insanlara hayran olmaktan kendini alamayan Başyargıç'ın pek hoşuna gitmişti... Fakat Şövalye, sokakta yalnız kalır kalmaz, neşesini açığa vurmaktan kendini alamadı. Güneş sıcaktı, vakit ikindiye yaklaşıyordu. Pardaillan temiz havayı derin derin ciğerlerine çektikten sonra sevinç içinde, Espinosa'nın gösterdiği yönde yola koyuldu. Bir yandan yürüyor, bir yandan da gülümseyerek düşünüyordu :

«Son âna kadar yine bir sürü papazın hücumuna uğrayacağımdan şüpheleniyordum. Bir yandan da Mösyö Espinosa'nın verdiği sözü bozamayacağını düşünerek avunmaya çalıştım, ama yine de kuşku içindeydim. Kimbilir?.. Bir de bakarsın sözünden cayıverirdi... Başımdan geçenlerden sonra bu kadar heyecan fazlaydı doğrusu. Neyse ki kâbus sona erdi. Espinosa sözünü tutacağı benziyor!..»

Ve gözlerini kaldırıp bulutsuz, mavi göğü seyrederek söylendi:

«Vay canına! Zindanların küflü havasından başka bir hava teneffüs etmek, insana ne iyi geliyor!.. Gözlerini günlerce havaya kaldırıp da kara, rutubetli ve soğuk bir zindan kubbesi seyrettikten sonra şu mavi göğe bakmak ne kadar hoş!.. Merhaba, ey güzel güneş!.. Benim gibi eski bir gezginin, senden daha sâdık arkadaşı mı olur? Sıcak ışıklarınla benim canı-

ma can kattığın çok zaman oldu. Ama seni, şu andaki kadar sevinçle karşıladığımı pek az hatırlarım... Ne tuhaf şey! İnsan, ölüme bu kadar yaklaştıktan sonra hayat ona ne tatlı geliyor!..»

Sonra birden düşüncesi değişti ve müthiş bir gülümseyişle:

«Ah, Fausta!» Dedi. «Galiba seninle hesaplarımızı göreceğimiz saat de nihayet geldi, çattı!»

Böyle, kâh düşünüp kâh kendi kendine konuşarak San-Francisco Meydanı'na ulaşmıştı. Şefkat dolu bir tebessümle söylendi:

— *«Gidelim, şu zavallı Chico'yu bulalım! Zavallı çocuk! Demek sözünü tutmuş, hapishanemin kapısından bile ayrılmamış... Bir şey yapamadıysa, herhalde elinden gelmediği için yapamamıştır. Ah, El Chico! Bana gösterdiğin bu sadakat yüreğimi ne kadar ısıtıyor, bir bilsen!..»*

Ve bir kahkaha atarak kendi kendine:

«Ben de gittikçe şairleşmeye başladım,» dedi. «Kulaklarımda, dostum Cervantes'in sözleri çınlıyor!.. Ama şimdi bunları bırakalım da, gidip minik dostumuz Chico ne hâldedir, görelim.»

Ve Cüce'nin sâdık dostluğuna bir karşılık olmak üzere, içinden gelen çocukça bir muziplikle havanın müthiş sıcak olmasına aldırmadan, pelerinine sımsıkı sarınarak, Chico'yu apansız bastırmayı kararlaştırdı. Şimdi, manastırın bulunduğu San-Pablo Sokakı'na gelmişti. İçinde, kendisinden başka herkesi mahvedebilecek olan onbeş gün geçirdiği o müthiş hapishaneye gittikçe yaklaşıyordu. Gözleriyle Chico'yu arıyor, fakat göremiyordu. Kendi kendine, Espinosa'nın yanılıp yanılmadığını veya bu arada Cüce'nin oradan bir yere gidip gitmediğini sormaya başlamıştı ki, birdenbire hemen tanıdığı bir sesin, kendisine gayet esrarengiz bir tavırla:

— «Peşimden gelin!..»
Dediğini duydu.

Cüceyi âni bastıracağını umarken, apansız avlanan kendisi oldu. Hemen arkasına döndü ve Chico'nun umursamaz bir tavırla, manastırın kapısından uzaklaşmakta olduğunu gördü. Kendi kendine, Küçük Adam'ın neden böyle yaptığını sora sora, Cüce'nin peşine düşüp yürümeye başladı...

El Chico arkasına bile bakmadan, hızlı ve hafif adımlarla manastırın duvarları boyunca ilerleyerek, dar ve taşlı bir sokağa daldı. Orada birdenbire durdu ve şaşalayan Şövalye'nin elini yakalayıp ağzına götürerek öperken, derin bir heyecanla bağırdı:

— «Ben zaten, sizin, onların hepsini altedeceğinizi biliyordum! Canınız istediği zaman o hapishane-den çıkacağınızdan emindim. Şimdi artık vakit kaybetmeyelim... Arkamdan gelin!..»

Cüce gitmeye hazırlanıyordu ki, Pardaillan onu durdurdu ve gülümseyerek:

— «Hele biraz dur bakalım, ahbap!» Dedi. «Beni hemen tanıdın demek, ha? Halbuki pelerinine iyice sarınmıştım...»

Chico kurnaz kurnaz sırtarak:

— «Hangi elbiseyi giyerseniz giyiniz; pelerininize ne kadar sarınırsanız sarınınız; sizi yine tanırım!» Dedi. «Gözlerim şaşırabilir ama, bu (kalbini gösteriyordu), şaşırmaz!.. Fakat Allah aşkına çabuk olun! Buralarda daha fazla kalmayalım!»

Pardaillan, Küçük Adam'a derin bir şefkatle bakarak:

— «Canım, beni nereye götürmek istiyorsun?» Dedi.

Chico gülmeye başladı:

— «Sizi saklayacağım, Şövalye!» Dedi. «Bakın sizi götüreceğim yerde bir daha bulabilecekler mi?»

— «Beni mi saklayacaksın? Neden?»

— «Neden olacak!.. Bir daha yakalamasınlar diye!..»

Bu sefer gülme sırası Pardaillan'a gelmişti:

— «Benim saklanmaya ihtiyacım yok, oğlum!..» Dedi. «Merak etme, bir daha yakalayamazlar!»

Chico ısrar etmedi. Hiç soru sormadı. Ne hayret, ne de endişe gösterdi... Pardaillan, saklanmaya ihtiyacı olmadığını, kendisini bir daha yakalayamayacaklarını söylememiş miydi? O hâlde mesele yoktu... Ve Cüce'nin sevinci o kadar büyüktü ki, tekrar Pardaillan'ın elini yakalayıp öpmek için ağzına götüreceği sırada, Şövalye tutup havaya kaldırdı:

— «Ne yapıyorsun, budala?» Dedi. «Haydi beni yanağımdan öp bakayım!..»

El Chico, Şövalye'nin iki yanağına sesli birer öpücük kondurunca, Pardaillan da bu sevgi gösterisine aynı şekilde karşılıkta bulundu. Şövalye, Cüce'yi tekrar yere bırakırken, heyecanını saklamak için birdenbire söylendi:

— «Haydi bakalım, şimdi yola çıkalım!.. Mademki beni muhakkak bir yere götürmek istiyorsun, bâri şu Kule Hanı'na götür. Orada ikimizi pek sevinçle karşılayacak bir küçük hanım var. Hem de İspanya'nın en genç ve en dilber hancısı!..»

*

Birkaç dakika sonra Kule Hanı'nın, bu saatte ıssız küçük avlusuna girmişlerdi. Pardaillan, oraya girer girmez, o kadar gürültü yapmaya başlamıştı, ki az zamanda istediği gerçekleşti: Yâni, küçük Juana, bu şamatacı müşterinin kim olduğunu anlamak için kapıya fırladı. Zavallı kızcağız çok değişmişti. Hasta, bitkin ve dalgın görünüyordu. Yanakları, o sıhhatli pembeliklerini kaybetmiş, sararmıştı. İri siyah gözle-

rinin çevresinde mor halkalar belirmişti. Hastalıktan yeni kalkmışa benziyordu. Fakat bütün bu hâline rağmen, Pardaillan'ın keskin gözleri, genç kızın hâlâ süse ve giyime düşkün olduğunu farketmekte gecikmedi. O gün de yine, Juana'nın bayramlarda giydiği o güzel elbisesi sırtındaydı. Sanki, önemli bir misafirini ağırlamaya hazırlanmıştı... Kendisini beğendirmek istediği hemen göze çarpıyordu... Beğendirmek, ama kime?.. Kimin gelmesini bekliyordu ki? Pardaillan kendi kendine bunu sordu. Ve herhalde uygun bir de cevap bulmuş olacaktı ki, genç kızın karşısında hayran hayran bakakalan Chico'ya kaçamak bir göz attı.

Juana, Şövalye ile Chico'yu hemen tanıdı. Dalgın gözlerinde bir parıltı belirdi. Renksiz yanaklarına biraz kan geldi. Zayıflamış, ufacık ellerini çırparak, zayıf bir sesle haykırdı:

— «Aman ya Rabbi! Şövalye de Pardaillan gelmiş...»

Ve bu haykırıştan sonra olduğu yerde öyle bir sallandı ki, Pardaillan bir hamlede yetişip kendisini kucakladı, yıkılacaktı. İşin garip ve asıl Pardaillan'ı gülümseten tarafı şu oldu: Juana: «*Şövalye de Pardaillan gelmiş!*» Diye haykırırken, Chico'ya bakmış ve baygınlık geçirdiği şu sırada da gözlerini Küçük Adam'dan hiç ayırmamıştı. Şövalye, kızcağızı bir tüy hafifliğiyle kaldırıp bir kanepeye yerleştirdikten sonra söylendi:

— «Hayrola, dilber kızım?.. Hele şu güzel gözlerinizi bir açın bakayım!..»

Ve baygın kızıdan fazla sararan, zavallı Chico'ya dönüp:

— «Bir şey değil... Sevincinden bayıldı!..» Dedii. Sonra kurnaz kurnaz gülümseyerek ilâve etmeyi de unutmadı:

— «Anlaşılan beni pek göreceği gelmiş! Benim öyle apansız kaybolduktan sonra yine apansız karşısına çıkıvermem onu şaşkına uğrattı... Doğrusu bu kızcağızın beni bu kadar merak edeceğini ummazdım!..»

Juana'nın baygınlığı uzun sürmedi. Az zamanda gözlerini açtı ve kendisini derleyip toparladıktan sonra, utanmış ve kıpkırmızı bir yüzle, gülümsemeye çalışıp söylendi:

— «Bir şey değil, sevinçten oldu!..»

Ve yine bu sözleri söylerken de hep Chico'ya bakıyor, ona gülümsüyordu. Pardaillan en sâf tavrıyla:

— «Zaten ben de şimdi onu söyledim. Sevinçtendir, tabii!..» Dedikten sonra hemen ilâve etti:

— «Mademki artık tekrar kendinize geldiniz, dilber kızım... Size şurasını söyleyeyim ki, tam onbeş gündür açlıktan, susuzluktan ve uykusuzluktan öldüm... Tam onbeş gündür!..»

Juana dehşet içinde bağırdı:

— «Onbeş gündür mü? Aman Allahım, nasıl olur?»

Chico da küçücük yumruklarını sıkarak atıldı:

— «Vay namussuzlar!.. Sizi aç mı bıraktılar? Vay alçak oğlu alçaklar vay!..»

Ne o, ne de Juana, Şövalye'nin mübalâğa ettiğinden bile kuşkulandı. Çünkü bu, olmayacak şey değildi. Gerçi Pardaillan hâlâ güçlü kuvvetli, aklı başında görünüyordu ama, Pardaillan'dı... Öteki insanlara benzeyen biri değildi ki... Şövalye, ikisine de bakarak akıllarından geçenleri sezdi. Sonra birden bağırdı:

— «Ne sandınız ya?.. Tam onbeş gün! Yâni, demek istiyorum ki, dilber kızım, bana hazırlatacağınız yemekler ve yatak, bu onbeş günün acısını çıkarabi-

leceğim gibi olsun!.. Üstelik, yarın için kuvvetimin de yerinde olması lâzım... Yalnız, yemek sırasında dostum Chico ile kimsenin - tabîi siz bir yana - kulağına gitmemesini istediğim önemli şeyler konuşacağımız için soframızı şöyle ıssız bir köşecikte hazırlatıverin!..»

Juana, hayata yeniden doğuyormuş gibiydi. Sevinçle seslendi:

— «O hâlde benim odacığımda yemek yersiniz ve sofrada size ben hizmet ederim!»

Ve çapkın bir çocuk hâliyle, bir eliyle Pardailan'ı, ötekiyle Chico'yu tutarak, güle oynaya, ikisini de kendi odasına götürmekten, yalnız kendine misafir etmekten son derece memnun, sürükledi. Odaya girdikleri zaman tekrar dışarıya çıkıp lâzım gelen emirleri vermek istediye de, Pardaillan kendisini durdurdu ve yarı şaka, yarı ciddî:

— «Minik Juana!» Dedi. «Size, benim küçük kız kardeşim olun, demiştim, değil mi?.. Dönüşümden duyduğunuz sevince bakınca, beni gerçekten bir ağabey gibi sevdiğinize inanıyorum... Acaba Fransa'da olduğu gibi burada da, uzun zaman birbirlerinden ayrı kalan kardeşlerin öpüşmeleri âdet değil midir?»

Juana ne şaşırdı, ne heyecanlandı:

— «Ah! Elbette!» Diye söylendi.

Ve hemen Pardaillan'a iki yanağını teker teker uzattı. Pardaillan genç kızı bir ağabey şefkatiyde öptü. Sonra gayet tabîi bir tavır ve pişkin bir edâ ile Chico'yu Juana'ya göstererek:

— «Ya onu?..» Dedi. «Onu öpmeyecek misiniz? O, sizin için kardeşten biraz daha ileri değil mi? Haydi, ama!..»

Pardaillan'a gayet tabîi ve sâf bir tavırla yanaklarını uzatmış olan Juana, bu teklif üzerine afallayıp ku-

laklarına kadar kızardı. Sessiz ve hareketsiz, gözlerini yere indirip önlüğünün ucuyla oynayarak, şaşkın bir tavırla kalakaldı. Onun gibi kızarmış olan Chico, bu âni şaşkınlığı görür görmez sapsarı kesilmişti. Yumruğunu sıkmış, bacakları vücudunu tutamaz olmuş, yaşlı gözleriyle Juana'ya bakıyordu... Bu hâli hiç gözden kaçırmayan Pardaillan, bıyıklarını ısırarak, içinden söylendi:

«Aman ya Rabbi!.. Ne temiz, ne eşsiz çocuklar!.. Yâni, ben de burada olmasam, şu işin içinden bir türlü çıkamayacaklar!..»

Bu işte Pardaillan'ın hiç farketmediği şey, oynadığı rol dolayısıyla, asıl kendisinin eşsiz bir insan olduğuydu. Gerçekten de o kadar derdini unutup iki çocuğun aşkıyla bu kadar ilgilenebilmesi için insanın, Pardaillan olması lâzımdı. Oysa kendisinin, yemeye, dinlenmeye ne kadar ihtiyacı vardı... Fakat Şövalye, bu hâlini umursamak şöyle dursun, unutabiliyordu da...

Bu sırada Juana hâlâ gözleri yere inik, şaşkın bir hâlde, önlüğünün ucuyla sinirli sinirli oynadığı; Chico da belki küçük hanımından daha beter afallamış, ne yapacağını şaşırmış bir durumda kalakaldığı için. Pardaillan alınmış gibi bir tavır takınarak ikisini de payladı:

— «Allah Allah! Nedir bu asık suratınız?.. Ne bekleyip duruyorsunuz? Bu iş, bu kadar da mı zor?..»

Ve Chico'yu omuzlarından iterek:

— «Haydi git, öp, budala!» Dedi. «Zaten için gidiyor... Onun da öyle...»

Cüce, arkasından itilmesine rağmen genç kızı öpmeye cesaret edemeyerek bir solukta mırıldandı:

— «Juana!..»

Bunun anlamı: «İzin veriyor musun?» demek olacaktı. Genç kız, yaşlarla parıldayan iri gözlerini ona çevirdi ve sonsuz bir sevgiyle:

— «Sus!..» Diye fısıldadı.

Bunun da anlamı: «Ne bellediyorsun? Baksana, ne kadar arzuluyum!» olmalıydı.

Ama, âşıklar, hâlâ yerlerinden bile kıpırdamadıkları için artık Pardaillan'ın da sabrı tükenmişti. Dayanamayıp:

— «Allah Allah!» Diye söylendi. «Bir ufacak öpücük için yaptıkları şımarıklıklara bak!..»

Ve bıyık altından gülerек, ikisini de birdenbire, birbirinin kucağına atıverdi.

Doğrusu bu, öpüşlerin en temizi ve güzeli oldu. Chico'nun dudakları, genç kızını kızarmış alnına hafifçe değdi ve Cüce hemen yine gerilediği için genç kız, birdenbire iki eliyle yüzünü kapatarak, sessiz sessiz ağlamaya başladı. Küçük Adam perişan bir hâlde:

— «Juana, neyin var?» Diye bağırdı.

Bu sefer yine işe karışan Pardaillan, Chico'yu bir kere daha genç kıza doğru itince, Cüce, Juana'nın ellerini tutacak kadar cesaretlendi ve önünde diz çökerek sordu:

— «Juana, neden ağlıyorsun?»

Bu, Pardaillan'ın umduğu ve istediği hareket değildi. Nitekim, artık öfkelenerek söylendi:

— «Allahın budalası! Bu işin içinden imkânı yok çıkamayacak... Büyük olsun, küçük olsun, şu âşık milleti kadar kaz kafalı insanlar görmedim vesse-lâm!..»

Juana, meşe koltuğuna kadar gitmiş, Chico da onun ayaklarını koyduğu küçük iskemlenin üstünde diz çökmüştü. Yine ona eskiden olduğu gibi taparcasına

sına bakıyordu. Juana bu bakışları bilirdi. Evvelce onun böyle bakmasından gurur duyardı ama, şimdi sevincinden ve utancından kıpkırmızı kesiliyordu.

İkisi de gençti ve güzeldi. Juana ona doğru hafifçe eğilmiş, Chico gözlerini onun yüzüne dikmiş, ikisi de birbirine iyice sokulmuş, öyle zarif bir tablo meydana getirmişlerdi ki, Şövalye bu sahneyi bir an hayranlıkla seyretmekten kendini alamadı.

Sonra Juana birden tekrar cıvıladı:

— «Kalpsiz çocuk! Onbeş günden beri nerelerdedin?..»

İçin için gülen Pardaillan: «*Hah!.. Demek Juana'nın derdi buymuş!.. Demek yüzünün solukluğu, hasta ve dalgın hâli bundan ileri geliyormuş!*» Diye düşündü.

El Chico, Juana'nın sorusuna, suçlu bir çocuk gibi gözlerini indirerek cevap verdi:

— «Suç bende değil... Elimde olmayan bazı sebeplerle...»

Genç kız, Cüce'nin lâfını ağzına tıktı:

— «Haydi, haydi!.. İstemedim desene! Birlikte iş görecektik değil miydik? Onu birlikte kurtaracak veya birlikte ölecek değil miydik?..»

Şiddetli heyecan anlarında olduğu gibi Pardaillan'ın yüzü yine anlaşılmasa bir ifade almıştı. Şövalye içinden söylendi:

«*Oooh, ooh! Maşallah, işin içinde meğer ne işler varmış! Demek bu iki zavallı çocuk, benim uğrumda ölmeyi bile tasarlamış ha?.. Vay canına! Doğrusu, bir yandan kendi postumu kurtarmaya çabalarken, bir yandan da bu iki mâsumu kurtarmaya çalıştığının hiç farkında değildim. Kimbilir, belki herşeyi bilen Tanrı, bunun için işimi kolaylaştırmıştır.*»

Chico bir solukta itiraf etti:

— «Senin ölmeni istemiyordum. Böyle bir şeye razı olamazdım! Hayır, vallahi razı olamazdım.»

Juana daha beter öfkelenmiş gibi:

— «Demek tek başına ölmek istiyordun ha, ha-in?..» Diye bağırdı. Sonra kendi kendine yüksek sesle söylendi:

«Allahım! Ben onsuz nasıl yaşardım?..»

Ve kıpkırmızı kesilen yüzünü tekrar elleriyle sakladı. Chico, Juana'nın bu son sözünü de yanlış anlamakta gecikmedi. Bir an Juana'ya sevgi dolu gözlerle baktı ve cümleyi içinden şöyle yorumladı:

— «Allahım! Ben Pardaillan'sız nasıl yaşardım?»

Ayağa kalkarken Pardaillan'a öyle hüznü bir gözlerle bakıyor ve bu bakış, düşüncesini öyle açıkça belli ediyordu ki, Şövalye artık büsbütün zıvanadan çıkarak bağırdı:

— «Allah belânı versin! Kaz kafalı herif!»

Chico, bu sözlerin anlamını kavrayamadı. Dehşet içinde Pardaillan'a baktı ve büyük dostunun kendisine neden bu kadar sinirlenmiş olduğunu bir türlü sezemedi.

Yirminci Bölüm

BİB-ALZAR ŞATOSU

Pardaillan artık bu durumun, kendi istediği sonuca varmadan uzayıp gideceğini iyice anlamıştı. Kaybedecek vakti yoktu. Yapacağı bir sürü iş vardı ve bu işleri başarıyla bitirebilmek için, hiç değilse birkaç saat adamakıllı dinlenmek zorundaydı. Şimdilik bu iki saf âşığı birbiriyle anlaştırmak düşüncesinden cayıp işi kısa kesmeye karar verdi ve söylendi:

— «Allah Allah! Dilber kızım; galiba benim açlık ve susuzluktan öldüğümü ve uykusuzluktan da

gebermek üzere bulunduğumu unutuyorsunuz... Haydi çabuk şuraya arkadaşım Chico ile benim için iki kişilik bir sofraya kurun bakalım... Hem yemekler, hem de iyi cinsten şaraplar bol olmalı, haa!..»

Juana birdenbire yerinden fırlayarak haykırdı:

— «Aman ya Rabbi! Ben sizin onbeş gündür bir şey yemediğinizi az kalsın unutuyordum!..»

Ve hemen, iyi ev hanımlığı ve konukseverlik kaygıları ağır basarak odadan fırladı. Gerçi Chico'dan istediği aşk itirafını koparamamıştı ama, Cüce'nin kendisini hâlâ taparcasına sevdiğini ve ömrünün sonuna kadar da seveceğini öğrenerek çok sevinmişti. Bu durumu, âdetâ babaca bir tebessümle izleyen Pardaillan, genç kızın öfkeli görünmek istemesine rağmen sevinçten titreyen sesiyle haykırdığını duydu:

— «Barbara!.. Brigida!.. Çabuk, benim odama bir sofraya kurun!.. Hem de o büyük ziyafet takımlarıyla!.. Laura kızım, sen de derhal mahzene in, en eski, en iyi şaraplardan çıkar!.. Sen İsabella, sen de, en semiz ve yağlı tavuğu seç, kes, tüylerini yol ve hemen babama götür!..»

Sonra Juana'nın mutfakta, kalfaların, yamakların, ortasında harıl harıl çalışan babasına seslendiği işitildi:

— «Çabuk, baba! Ocak başına! Hana Monsenyör Espinosa gelmiş gibi mükemmel bir yemek hazırla!..»

Mutfaktan Manuel Usta'nın sesi duyuldu:

— «Allah Allah!.. Kimmiş bu meşhur müşteri de bu kadar telâşlısın, kızım?.. Yoksa hanımıza bir prens mi geldi?..»

Genç kız cevap verdi:

— «Daha büyüğü baba, daha büyüğü!.. Mösyö de Pardaillan nihayet döndü!..»

Juana'nın sesindeki derin hayranlık ifadesi, en uzun konuşmalardan daha çok şey anlatıyordu. Şövalye'ye en az kızı kadar hayranlık besleyen Manuel Usta da derhal ocağını ve tencerelerini bırakarak nam- lı müşterisine hoş geldin demeye koştu.

Pardaillan, boğa güreşine tesadüfen katılarak, bo- ğayı bir vuruşta yere serişinin, kendisini Sevilla'da son derecede meşhur ettiğinin farkında değildi. Her- kes onun, Barba-Roja'yı kurtarmak için hayatını tehlikeye koyduğunu görmüştü. Halbuki Kızıl Sa- kal'a bir insanın ömrü boyunca unutamayacağı bir ders verdiğini de herkes biliyordu. Hem saray, hem de şehir, günlerce bunun dedikodusuyla çalkanmış- tı. Kendisini tevkif etmek için koskoca bir ordunun harekete geçirildiği haberi bütün şehre yayılmıştı. Bunlardan başka, hayatına kastedilen Don Cesar'ı korumak için elinden geleni yaptığı da kulaktan ku- lağa duyulmuştu. Oysa Don Cesar, bütün Sevilla'nın hattâ Endülüs'ün gözbebeği idi... Bu olaylar, halk ve asîlzâdeler arasında Pardaillan'a karşı derin bir hay- ranlığın uyanmasıyla sonuçlanmıştı.

Bir yandan ihtiyar Barbara, her zaman olduğu gibi homur homur homurdanarak, hizmetçi Brigida'nın da yardımıyla Juana'nın emrettiği üzere büyük ziyafet takımlarıyla sofrayı kurarken, öte yandan da Şövalye, Manuel Usta'nın övgülerini dinledi... Son- ra hancıbaşı, tekrar ocağının başına koşarken:

— «Durun, Şövalye de Pardaillan, ben de size bir mükemmül akşam yemeği hazırlayayım da; bakın bakalım, yemeklerim Fransa'nın o meşhur yemekle- rinden daha iyi mi, değil mi?» Diye söylendi.

Nihayet sofraya kuruldu, muntazam sıralanmış çe- rezlerin yanına, ilk yemekler dizildi. Juana da, gü- zelliği, çevikliği ve içten gelen hizmet arzusıyla, Pardaillan'ın istediğinden âlâ bir han sahibesi olabi-

leceğini göstermeye koyuldu. Belki yemekler, Manuel Usta'nın iddia ettiği kadar nefis değildi ama, şaraplar herhalde pek lezzetli ve yıllanmış cinsindendi. Hamur işlerine, meyvelere diyecek yoktu. Serüven dolu hayatında birçok kere süslü sofralarda, insana lezzetten parmaklarını yedirten yemekler yemiş olan Pardaillan, kendisine cıvıl cıvıl hizmet eden dilber Juana'ya baktıkça bu akşam sofrasının da ömrünün en sayılı sofralarından biri olduğunu, içinden itiraf etmekte gecikmedi. Şüphesiz bu itirafta, epeydir ağız tadıyla bir yemek yiyemeyişinin de etkisi olmamış değildi.

Şövalye bir yandan her zamanki iştahıyla yer ve içerken, öte yandan da küçük dostu Chico ile ilgilenmeyi, ona sorular sormayı ihmal etmedi. Bu kısa, fakat sıkı soruşturmadan aldığı cevaplara göre Chico, Kral'ın ve Engizisyon Başyargıçısı'nın imza ve mühürlerini taşıyan bir boş yetki belgesi bulmuştu. O, bu belgeyi Pardaillan'ın kaybettiğini sanıyordu. Önce bu belgeyi kendisi doldurup manastıra gitmeyi ve bu belgedeki emre dayanarak Pardaillan'ı serbest bıraktırmayı düşünmüştü. Ama ne yazık ki, kendisi böyle bir emri şüphe uyandırmadan kullanamazdı. Çünkü bu emri taşıyacak kılığı ve görünüşü yoktu. Bu sonuca varınca, aklına Don Cesar gelmişti, ama, onun yanına yaklaşmaya da imkân bulamamıştı. Onun hakkında öğrenebildiği tek şey, kendisini, ilk önce kapattıkları evden çıkararak, Servili Köşk'e götürdükleriydi. Bunun üzerine, hemen Don Cesar'ı kaçırtmayı ve sonra onunla birlikte Pardaillan'ı kurtarmaya çalışmayı tasarlamıştı. Don Cesar'ın Servili Köşk'e götürülmüş olması, işini bir hayli kolaylaştırıyordu. Zira söylediği gibi o, Servili Köşk'ün girdisini çıktısını, o evde oturanlardan daha iyi bilirdi... Yazık ki köşkün bütün malızenlerini boşu boşuna arayıp taramış, Don Cesar'ı hiçbir yerde bulamamış-

tı. O hâlde, mahpusu üst katlarda saklıyor olacaklardı. Gizlice üst katlara çıkabilirdi ama, orada muhafızların ve uşakların ortasında herkesi gafil avlayıp Don Cesar'ı kaçırmaya imkân bulamazdı. Bu işi yapabilmek için güçlü kuvvetli biri olmak lâzımdı; halbuki o, ufak tefek, zayıf nahifti. Böyle olmasına rağmen bir kere şansını denemekten geri kalmamıştı ve az kalsın yakalanıyordu da... Yakayı zor belâ kurtarınca, Cervantes'i bulup ondan yardım istemeyi akıl etmiş, fakat yazarın Cadiz'e resmî bir görevle gönderildiğini öğrenince bu ümidi de suya düşmüştü.

Şövalye'nin mahpus olduğu günden beri talih, Cüce'ye yalnız bir defa güleryüz göstermişti. San-Pablo Manastırı papazlarından biri, kendisinin böyle neden kapıda beklediğini sormuş, o da bir hikâye uydurmuştu. Bunun üzerine papaz kendisini manastıra sokmuş, bahçede gezdirmişti. Chico, büyük dostunu pencerede görmek mutluluğuna ermiş, fakat sürekli olarak göz hapsinde tutulduğunu hissettiği için Şövalye'ye ancak cesaret verici bir işaret yapabilmişti. Ne yazık ki bir daha da aynı papaza rastlayıp manastıra girmek imkânını bulamamıştı.

Pardaillan, hikâyenin burasını dinlerken gülümsemedi. Kendisi, Cüce'nin, manastırın bahçesine nasıl girebildiğini biliyordu. O papaz, bir kere pilâv yemişti ama, Pardaillan'ı aldatabilmek için yemiş ve amacına da ulaşmıştı...

Chico, bazan Centurion'un, bazan da onun sağ kolunu Barrigon'un peşine düşerek Giralda'nın da nerede olduğunu öğrenmeyi başarmıştı. Genç kız, Bib-Alzar Şatosu'nda saklıydı. İşin asıl kötü olan yanı da şurasıydı ki boğa tarafından ağır surette yaralanan Kızıl Sakal, son günlerde tamamen iyileşip ayağa kalkmıştı ve hiç şüphesiz bu günlerde gidip kızcağızı oradan

kendi konağına götürecekti. Zira Barba Roja, Kral yanında itibarı ne kadar büyük olursa olsun, tasarladığı çirkin suikasti, Kral'a ait bir yerde yapamazdı. Böyle bir şeyi yapmaya kalkarsa saray terbiyesine aykırı davranmış olmakla kalmaz, belki de Majeste'ye hakaret etmiş sayılır ve suçunu ağır bir ceza ile öderdi. Onun için pek yakında, hattâ belki de yarın, gidip Giralda'yı şatodan alması ve rahat rahat, müthiş cinayetini işleyebileceği bir yere götürmeye kalkışması mümkündü.

İşte, Chico'nun, kendisini büyük bir dikkatle dinleyen Pardaillan'a anlattıkları aşağı yukarı bunlardı. Cüce'yi dinleyen yalnız Şövalye değildi. Juana da Chico'nun bir tek kelimesini kaçırmıyor ve ona Pardaillan'ın da farketmediği bir hayranlık içinde bakıyordu. Fakat anlattıklarıyla kendisinde mükemmel bir görüş ve eşsiz kaabiliyeti bulunduğunu ispat etmiş olan Cüce, genç kızın bu hâlini göremedi... Pardaillan'ın farkına vardığı başka bir şey de, Cüce'nin şimdi genç kıza karşı ilgisiz bir tavır takındığı, buna karşılık Juana'nın ise gözlerinin Chico'dan başka bir şey görmediği, kulaklarının, onun söylediklerinden başka bir şey işitmediğiydi.

Chico hikâyesini bitirdiği vakit Pardaillan dedi ki:

— «Biliyor musun?.. Sen hem cesur, hem de zeki bir delikanlıymışsın!.. Ben nice usta geçinenler biliyorum ki, sana çıraklık bile edemezler!»

Pardaillan'dan gelen takdire paha biçilemezdi. Hem Chico, hem de Juana bu sözlere bayıldılar. Yalnız genç kız, Şövalye'nin dediklerini haklı bulur ve tasdik eder görünürken, Cüce de tersine: «*Benimle alay etmeyiniz!*» Demek isteyen bir tavır takındı. Küçük Adam'ın elinden bir iş gelmeyeceği hakkında-

ki sabit fikrini söküp atmaya imkân yoktu. Şövalye bu hâli görünce ısrar etti:

— «Ben ne diyorsam, sen ona bak! Artık bu işi ben de bilemezsem, kim bilecek yâni? Eğer sen, biraz da güçlü kuvvetli biri olsaydın, bu işleri pekâlâ başaracaktın!.. Ama, dur bakayım. Aklıma bir şey geldi. Senin pehlivan gibi kuvvetli olmana da lüzum yok. Ben bu işi halledeceğim. Neden şimdiye kadar aklıma gelmedi bilmem ki?.. Sana kılıç kullanmasını öğreteceğim azizim...»

Cüce, belki de için için istediği, fakat herhalde hiç beklemediği bu teklif karşısında, gözleri sevinçten parlayarak, yerinden sıçradı ve küçücük ellerini kavuşturarak bağırdı:

— «Ne?.. Sahi mi söylüyorsunuz? Şaka etmiyor-sunuz değil mi,..»

Pardaillan gayet ciddi:

— «Demek hoşuna giderdi, ha?» Diye sordu.

— «Hem de nasıl!..»

— «Öyleyse oldu bu iş!.. Hiç merak etme... Ben sözümde dururum... Kılıç kullanmasını öğreneceksin. Hem de sana ilk dersi şimdi vereceğim!..»

Cüce sevincinden zıplamaya, onun kadar sevinen Juana da ellerini çırpırmaya koyuldu. Yalnız, Pardaillan'ın gayet kayıtsız bir tavırla:

— «Zaten bu akşam ve yarın girişeceğimiz işlerde sana öğreteceğim bu kadarcık şeyin bile belki bize faydası dokunur.»

Dediğini duyunca genç kızın keyfi kaçiverdi. Fakat Şövalye, Juana'nın sarardığını ve kendisine guncunmuş bir edâ ile baktığını farkederek göründü ve ilâve etti:

— «Juana, kızım! Haydi birini gönder de, benim odadan iki kılıç getirsin... Sakın, kılıçların sivri uç-

larına takılacak egzersiz düğmelerini de unutmasın...
Duvarda asılı elbisenin cebindedir.»

Juana üzgün, boynu bükük, istenen kılıçları getirmeye giderken, Şövalye sevincinden deliler gibi odanın içinde sıçrayıp duran Cüce'ye gülümseyerek sordu:

— «Sakın korkmayasın?..»

Chico şaştı:

— «Korkmak mı? Neden korkacakmışım?..»

— «Nedeni var mı? Girişeceğimiz işte galip gelmek olduğu kadar yenilmek de var...»

Chico gülerek:

— «O hâlde yenilmeye değil, yenmeye çalışırız!»
Dedi. «Hem zaten siz de orada olacaksınız.»

— «Seni nereye götüreceğimi de merak etmiyor musun?..»

Chico pişkin bir tavırla omuz silkti:

— «Lâf! Tahmin etmesi o kadar güç değil ki... Zannımca bu akşam Servili Köşk'c, yarın da Bib-Alzar Şatosu'na gideceğiz. Şatoyu lensiz de bulabilirsiniz. Kime sorarsanız gösterir. Fakat Servili Köşk'ün gizli mahzenlerini benden başka kimse bilmez. Oraya muhakkak beni de götürmenciz lâzım.»

Pardaillan gülümseyerek başıyla tasdik etti. Bir yandan gözücuyla Cüce'yi süzüyor, bir yandan da, içinden söyleniyordu: «*Zeki, hünerli, cesur, namuslu, sâdık bir delikanlı... Birazcık da kuvvetli olsa, mükemmel olurdu. Eğer ben de şu ufacık yarattığı yaman bir Şövalye yapmazsam, bana da Pardaillan demesinler!*»

Bu sırada Juana, kılıçlarla düğmeleri getirmişti. Pardaillan, egzersizlerde kılıçların sivri uçlarına sımsıkı takılarak bu uçları zararsız bir hâle getiren düğ-

meleri, güzelce yerleştirdi. Sonra yemek masasını bir köşeye itti ve ders, hemen oracıkta, ufak odada, Juana'nın ürkek bakışları altında başlayıverdi.

*

Pardaillan'ın kılıçları, uzun ve ağır şeylerdi. Chico önce kendine verilen kılıcı zorlukla kullanabildi. Fakat çevik bir delikanlıydı ve hele talihin karşısına çıkardığı bu eşsiz hocayı memnun ederek başarıya ulaşmak, onda bir ideal hâline gelmişti. Nitekim bileği yavaş yavaş bu işe alıştı ve bu egzersiz, kendisinden şöyle otuz-kırk santim uzun olan kılıcın ağırlığı gücünü tüketinceye kadar devam etti.

Pardaillan, vaktin bir hayli ilerlemiş olduğunu, işe başlama saatinin geldiğini görünce dersi kesti, ciddî bir tavırla sonuñtan çok memnun kaldığını belirtti ve Chico'nun ileride iyi bir kılıç ustası, hattâ bir silâhşor olacağını söyledi. Bu sözler, Cüce'yi son derece memnun ettikten başka, dersi seyretmiş olan Juana'yı da sevincinden çılgına çevirdi.

Artık vakit gelmiş olduğu için, Şövalye kılıcını kuşandı. Silâhları arasından oldukça uzun, hafif ve dayanıklı bir hançer seçerek eliyle Cüce'nin beline bağladı. Chico bu hançeri görünce pek kurumlandı. Çünkü böyle uzun bir hançer, onun için kılıç demekti ve nitekim, hançerin ucu, delikanlının topuklarını dövüyordu. Juana endişe ile bu hazırlıkları seyrediyor, Şövalye de gözücuyla onun bu hâline bakıyordu.

Juana ikisinin de handan çıkmaya hazırlandığını görünce, yavaş yavaş ilerleyerek sordu:

— «Mösyö de Pardaillan, hani siz yorgunluktan ölüyordunuz ya? Ben size öyle bir yumuşak bir yatak

hazırlattım ki, değil onbeş günlük, onbeş yıllık yorgunluğu bile giderir...»

Pardaillan inler gibi cevap verdi:

— «Lânet olsun!.. Şu şansıma bakın... İki gözüm kızım, bir daha gelişimde yatıp bütün uykusuzluğumun ve yorgunluğumun acısını çıkarmaya çalışacağım. Şimdilik elimden gelecek bir şey yok...»

Juana hafif bir sesle:

— «Ya geri dönmezseniz?..» Dedi.

Pardaillan şaştı:

— «Geri dönmezsem mi? O nasıl söz?..»

— «Ne bileyim?.. Kendiniz söylüyorsunuz. Girişeceğiniz iş tehlikeliymiş... Olur ki, yaralanırsınız!..»

Juana böyle derken Chico'ya, yavrusunun üstüne titreyen bir anne şefkatiyle bakıyordu. Pardaillan kesip attı:

— «Böyle bir şeyin imkânı yok!..»

İçinde tekrar bir ümit doğan Juana:

— «Neden imkânı yok?» Dedi.

— «Çünkü yarın sabah yine böyle tehlikeli bir iş beni bekliyor... O işi temize havale etmek, benden başka kimsenin harcı olmadığı için, bu akşamki işten sağ salım geri dönmem lâzım... Görüyorsunuz ya minik Juana... Beni merak etmenize sebep yok, kızım. Ama bana göstermiş olduğunuz bu kardeşçe ilgiden ötürü size o kadar minnettarım ki!»

*

Pardaillan, bıyık altından gülerek ve Juana'yı bu garip cevapla ezilmiş, eskisinden daha endişeli bırakarak Chico ile birlikte çıkıp gitti. Juana, Şövalye'ye ne kadar inanmış olursa olsun, yine de merak

içinde kalmaya mahkûmdu. Çünkü Şövalye sonunda sapasağlam geri döneceğini söylemişti ama, yalnız kendisinden bahsetmiş ve Juana'nın asıl ilgilendiği, merak ettiği kimse hakkında bir tek lâf etmemişti.

Chico'nun yol gösterdiği Pardaillan, Servili Köşk'ün esrarengiz mahzenlerine girdi. Acaba buraya, Don Cesar'ı kaçırmak için mi gelmişti? Yoksa sadece bir keşif gezintisi yapmak istemiş de asıl harekâtı sonraya mı saklamıştı? Orasını bilemiyoruz. Ancak, Şövalye, köşke girdiklerinden iki saat kadar sonra Cüce ile birlikte çıktı. Girişlerinde olduğu gibi, çıkışlarında da kimse onları farketmedi ve herhangi bir engel de karşılaşmadılar. Pardaillan, buraya gelirken tasarladığı işten istediği başarıyı sağlayamamış mıydı?.. İşte burasını da bilemeyeceğiz. Bütün söyleyebileceğimiz, yüzünün ifadesinden hiçbir şey anlaşılamadığı, gayet emin adımlarla yürüdüğü ve yanıbaşında yol alan Chico'yu koşturacak kadar hızlı yol aldığı, bir yandan da Dokuzuncu Charles zamanında moda olmuş av şarkılarından birini ıslıkla çaldığıydı.

*

Hana ulaştıkları zaman, saat onbiri geçiyordu. Kapıyı çalmak zahmetine bile katlanmadılar, çünkü küçük Juana kendilerini, kapının eşiğinde bekliyordu. Genç kız, onların yokluğu sırasında bütün vakitini korkular içinde, onları bekleyerek geçirmişti. Nihayet ayak seslerini duymuş, kapıyı açmaya koşmuştu. İlk bakışta ikisinin de gittikleri gibi geldiklerini gördü. Derin bir nefes aldı ve güzel gözleri, tekrar eski neşeli pırıltısına kavuştu... Sonra ikisine en nefîs yiyeceklerle süslü bir masa göstererek bir gece yemeği yedirmek istedi. Fakat Pardaillan, dinlenmekten başka bir şeye ihtiyacı olmadığını söylerken, Chico'ya da bir işaret çakınca Cüce de uyumak-

tan başka bir arzusu olmadığını belirtti ve gitmek için izin istedi...

Chico, handan çıkıp gidince, Pardaillan da odasına çıktı. Kendisi için hazırlanmış olan lâvanta çiçeği kokulu, yumuşacık yatağa girdi ve sabahın saat altısına kadar mışıl mışıl uyudu.

Yirmibirinci Bölüm

BARBA - ROJA

Pardaillan sabahleyin yataktan kalkınca, çabucak giyindi. Dinlenmiş ve dinç bir hâlde handan çıkarak bir silâhçı dükkânına gitti. Oyuncğa benzeyen ufak ve zarif, fakat gnyet esnek ve sağlam, dövme çelikten mükenimel bir kılıç aldı. Bunu Chico'ya hediye etmek istiyordu. Kılıcı alır almaz derhal hana döndü. Zaten dışarıda yarım saatten fazla kalmamıştı. Bu arada Cüce de henüz gelmemiş olduğu için iki kişilik bir kahvaltı sofrası hazırlattı. Nihayet Cüce geldi. Pardaillan'ın soran gözlerle kendisine baktığını görünce:

— «Barba Roja saraydan çıktı,» dedi. «Oniki ki-

şıydılar... Aralarında Centurion'la Barrigon da vardı... Oraya gidiyorlar. Daha emin olmak için birazcık peşlerinden de gittim...»

Pardaillan neşeyle haykırdı:

— «Öyleyse işler yolunda gidiyor!.. Çok yaman delikanlısın vesselâm!.. Seninle iş görmek, insana keyif veriyor!..»

Cüce sevincinden kıpkırmızı kesildi. Pardaillan:

— «Çok yorulmadın ya?.. Benimle birlikte oraya kadar gelebilirsin, değil mi?» Diye, ilgiyle sordu.

— «Yorulmadım. Deliksiz bir uyku uyudum!»

— «Öyle mi? Ya sen uykudayken o saraydan çıkıp gitseydi?..»

— «Gidemezdi... Bir gözümü kapatıp uyuyordum ama, öteki açtı ve gözetliyordu.»

Pardaillan gülmeye başladı. Küçük Adam'ın tavırları kadar cevapları da hoştu. Bu sırada saat yedi buçuğu geçmişti. Pardaillan, daha önünde vakti olduğunu düşünerek, bu arada küçük dostuna bir kılıç dersi daha vermek istedi. Cüce bu teklifi büyük bir sevinçle ve eline geçen fırsattan muhakkak yararlanıp bir şeyler öğrenmek isteğiyle kabul etti. Özellikle Pardaillan'ın kendisine hediye olarak aldığı kılıcı görünce, sevinci sonsuz oldu. Şövalye, Cüce'nin heyecanını yatıştırmak için kısa kesti:

— «Elbette ki sen, herkesin kullandığı silâhları kullanamazsın. Bu bakımdan sen, karşıdaki düşmana daha küçük bir kuvvetle karşı koymak zorundasın... İşte bu dengesizliği önlemen ve gücünü artırman için çeviklik ve ustalığından yararlanman lâzım... Bunun için de daha şimdiden, senin de küçük kılıcını kullanmaya alışman ve seninkinden iki misli büyük olan benim kılıcıma karşı koyabilmen gerekiyor.»

Ders, Pardaillan'ın arzu ettiği gibi bir saat sürdü ve bu bir saat içinde öğrenci her zamankinden daha fazla heves, daha büyük bir kavrama yeteneği göstererek, hocasının işini kolaylaştırdı. Bir gün önce olduğu gibi Şövalye, yine memnun kaldığını ve öğrencisinin oldukça usta bir dövüşçü olacağını söyleyerek dersi bitirdi.

Dersten sonra, kendilerini bekleyen kahvaltı sofrasına çöktüler. Sonra da son derece ümitsiz ve üzüntülü görünen Juana'ya pek aldırmadan handan çıktılar ve acele adımlarla Bib-Alzar Şatosu'na yöneldiler.

*

Son derece üzgün görünen Juana kara kara düşüncelerle içi titreyerek, kapının eşiğinde durup, onlar kayboluncaya kadar arkalarından baktı. Sonra, odasına giderek gizli gizli ağlamaya koyuldu. Fakat Juana aklına koyduğunu yapan bir kızdı. Kendi yaşındakiler henüz bebekleriyle oynarlarken o, büyük bir han yönetmeye alışmış ve olgunlaşmıştı. Gerektiğinde kesin kararlar verebilir ve bu kararları hemen uygulamaktan çekinmezdi. Bir zaman ağladıktan sonra düşündü ve kararını verdi. Hemen seyisi José'yi bularak kendisine bazı emirler verdi. Bir çeyrek saat sonra José güçlü kuvvetli bir atın çektiği bir arabayı avluya çıkarıyordu... Arabanın içinde, bir ot yığını üstüne, pelerinlerine iyice bürünerek kukuletelerini başlarına çekmiş Juana ile dadısı Barbara uzanmışlardı. José, arabayı hızla Bib - Alzar Şatosu'na doğru sürdü...

Şövalye de Pardaillan da aynı yöne gitmişti.

Bib - Alzar Şatosu İspanya'yı fetheden Emeviler çağından kalma, gerçek bir akbaba yuvasıydı. O çağ-

daki savunma şartlarına uyularak, bir tepe üstünde kurulmuş kuleleriyle ufukları süzen korkunç bir yapıydı. Arap hâkimiyeti kalktıktan sonra bu şato da Kral'ın zaman zaman oturduğu malikâne hâline gelmişti. Bütün Kral malikânelerinde olduğu gibi, burada da bir muhafız kıtasıyla uşaklar ve hizmetçiler vardı. Buradaki garnizon hayatı savaş zamanının sürprizleriyle dolu olmayan ve askerlere hiçbir heyecan duyurmayan, sessiz ve sıkıntılı bir yaşayıştı. Özellikle bu sıralarda Kral, Sevilla'da bulunduğu için Majeste'nin veya Başyargıç'ın izni olmadan şatodan çıkmak kesinlikle yasak edilmiş ve aksini yapanların idam olunacakları bildirilmişti. Fakat bu yasak, yalnız subaylarla muhafızlara konmuştu ve uşaklarla hizmetçiler için söz konusu değildi.

Yol, üstünde şato bulunan tepenin eteğinden geçiyordu. Bu yoldan, bir arabanın rahat rahat geçebileceği bir patika ayrılarak, tepede kıvrıla kıvrıla şato kapısının önündeki hendeğin köprüsüne ulaşıyordu. Bu patika asıl yoldan daha bakımlıydı. Ana yoldan şatoya giden, gözle görünür tek yol buydu. Şüphesiz, şatodan kırlara ulaşan, başka yeraltı yolları da olmalıydı. Fakat şato komutanı dışında kimsenin bunları bilmediği söyleniyordu.

İşte Chico'nun Pardaillan'a verdiği bilgiler bunlardı. Tepenin eteğine vardıkları zaman, saat onu biraz geçmişti. Demek oluyordu ki Şövalye, Espinosa'nın söylediği zamandan bir saat kadar önce orada olmuştu. Fakat, vaktinden biraz önce gelerek, etrafı bir kolağan etmeyi ve her ihtimale karşı tedbir almayı düşünmüştü. Bildik bir gözle ortalığı gözden geçirip, durumu kavradı ve öyle bir yer seçti ki, şatodan çıkan herkesin kendi önünden geçmesi lâzımdı. Bu bakımdan, Giralda'yı, kendisi görmeden götürmelerine imkân yoktu. Kızıl Sakal'ın, Giralda'ya,

Kral'a ait şatoda bulunduğu müddetçe el sürmeyeceğinden emindi. Barba Roja, Doñ Cesar'ın nişanlısını ancak buradan çıktıktan sonra ele geçirmeye kalkacaktı. Genç kız şatodan çıktığı zaman da muhakkak Pardaillan tarafından görüleceğine göre, Şövalye'nin beklemekten başka yapacağı bir işi olamazdı. Zaten, Kızıl Sakal şatodan çıkmayacak olursa, Pardaillan her ne pahasına olursa olsun şatoya girmeye, genç kızı kurtarmaya kararlıydı. Ama o şatoya girdikten sonra neler olurdu?.. Orasını pek umursamıyordu...

İlk iş olarak Chico'yu, şato kapısından epeyce uzak bir yere bir kayanın arkasına gizledi. Cüce'nin saklandığı yerde bir insan bulunmasına hiç lüzum yoktu ama, Şövalye, Chico'nun kavgaya karışmaya kalkışacağından ve kendini tehlikeye atmaktan çekinmeyeceğinden korkuyordu. Onun için Küçük Adam'ı oraya yerleştirirken kendisine, çağırmadıkça meydana çıkmamasını sıkı sıkı tembih etmeyi de unutmadı.

Bu işler bitince, sâkin sâkin şato kapısının önündeki inip kalkan köprünün birkaç metre berisinde bitmiş yüksek ve gür otlar arasında kendisine bir yer seçerek saklandı ve beklemeye başladı.

Bu bekleyiş o kadar uzun sürdü ki, Şövalye kendi kendine, bir aksilik çıkıp da Kızıl Sakal'ın şatodan ayrılmasına engel olup olmadığını ve kendisinin şatoya girmek zorunda kalıp kalmayacağını sormaya başladı. Allahlitan ki, bu sırada birdenbire, şato kapısından birtakım zincir sesleri geldi ve köprü, yavaş yavaş hendeğin üstüne inerek yolu açtı. Bu durumu görünce, Şövalye memnun memnun gülümsedi ve sindiği yerden kalkmadan, kılıcını çekerek her ihtimale karşı hazırlandı... Halbuki ortada o kadar memnun olunacak bir durum da yoktu. Hattâ, onun

yerinde başka kim olsaydı, sevinmek şöyle dursun, tam tersine endişelenir ve yüksek otlar arasında saklanmayı tercih ederdi...

Çünkü şatodan, bayılmış bir hâlde bulunan Giralda kollarında olduğu hâlde Kızıl Sakal çıkmıştı. Fakat yalnız değildi. Etrafında bir hayli insan vardı ve bunlar, suratları en kabadayı dövüşçüyü bile ürkütecek haydutlardı. Bu, ipten kazıktan kurtulmuş serseri takımının başında ve hemen Kızıl Sakal'ın ardında, Centurion'la yardımcısı Barrigon geliyorlardı. Pardaillan, uzun kılıçlar kuşanmış ve kemerlerine de birer hançer takmış serseri takımına hiç önem vermedi. Sadece Kızıl Sakal'a ve onun kucağında taşıdığı Giralda'ya şöyle bir baktıktan sonra, kafilenin şatodan çıkarak yola girmesini bekledi.

İnen köprü, tekrar kalkıp da bütün çetenin şatodan çıkmış olduğunu belirtince, gizlenmiş olduğu yerden yavaşça çıkan Şövalye, gidip yolun ortalık yerinde mihlanmış gibi durdu. Ve soğuk, kararlı, müthiş sert bir sesle, askerlerine emir veren bir komutan gibi bağırdı:

— «Durun! Buradan geçmek yasak!..»

Bir tek adamın, böyle bir sürü haydudun yoluna çıkarak bağırması o kadar beklenmedik ve inanılmaz bir şeydi ki Kızıl Sakal, bu acayip ve küstah adamın ardında en azından kendi adamları kadar bir kalabalık bulunacağını düşünerek durakladı ve adamlarını da durmak zorunda bıraktı.

Ancak o zaman Pardaillan'ı tanıdı ve yolun ortasında tek başına, yapayalnız olduğunu farketti ve müthiş bir kahkahayla güldü.

Vay canına!.. Bu işe diyecek yoktur işte... Bugün, talihin kendisine güler yüz gösterdiği bir gündü. Düşmanının inanılmaz dereceye varan kendini beğenmişliği ve sersemliği yüzünden, zaferi umduğun-

dan da parlak olacaktı. Kızıl Sakal içinden: «*Yaa! Sen tek başına buralara kadar gelirsin, benim karşıma çıkarsın, öyle mi? Ben de seni bir yakalayayım, sımsıkı bağlayayım, sevdiğin kızı gözünün önünde rezil edeyim ve nihayet seni de bir hançer darbesiyle öbür dünyaya yolcu edeyim de gör, mendebur Fransız!..*» Diye söylendi.

Kızıl Sakal'ın kafasında derhal beliriveren plân da bu oldu ve insan azmanı, ardında onbeş haydudun varlığını düşünerek bu işte muvaffak olacağından bir saniye bile şüphe etmedi.

Kimbilir?.. Eğer ardındaki kalabalığın şu anda neler düşündüğünü bilmiş olsaydı, belki de bu kadar kendine güvenemezdi. Zira kendisine sâdık olmaları için bir sürü sebep bulunan Centurion'la Barrigon bir yana, öteki onüç serseri hiç de aynı düşüncede değildi. Çünkü hepsi de vaktiyle Pardaillan'la karşılaşmıştı. Onüçü de, vaktiyle yeraltı toplantı salonunda Pardaillan'ın müthiş bir başbelâsı olduğunu gözleriyle görmüş ve kendisinden fena hâlde yılmıştı. Perişan bir duruma düştükleri o dövüşten beri Şövalye'ye saygıları, daha doğrusu Şövalye'den korkuları artmıştı. Bu korkuya, Şövalye'nin inanılmaz serüvenleri üstüne dinledikleri hikâyeler de eklenince, haydutların, şimdi yolun üstünde duran adam karşısında duydukları dehşet, daha iyi anlaşılır.

Ne yazık ki Barba Roja, Pardaillan'ı yakalamak isterken kendisini ele verecek olan bu düşünceleri sezemedi. Zaferinden emin, fareyle oynayan kedi gibi biraz keyiflenmek isteyerek şöyle bir durdu ve sesine, becerebildiği kadar aşağılayıcı, alay edici bir edâ verip söylendi:

— «Bu, bu haydut da kimmiş?.. Adam soymak istiyorsa, yanlış kapı çaldığını bilsin!.. Yoksa gırtlığına bir ip geçiriveririm!..»

Pardaillan sâkin sesiyle şöyle cevap verdi:

— «Yok canım!.. İki gözüm Kızıl Sakal'ım!.. Yanılıyorsun... Senin keseni almak istemiş olsaydım, o pis canından daha kıymetli olan boğanın canına seni kurtarmak için kıydığım gün alırdım.»

Barba Roja, Pardaillan'la alay etmek istemişti, ama, ne bu konuda, ne de başka alanlarda Pardailan'la boy ölçüşemeyeceğini anlamak için Kral'ın odasının önünde başına gelenleri hatırlaması yeterdi. Ne çâre ki hatırlamadı. Daha ilk adımda soğukkanlılığını kaybetti... Hele Şövalye'nin canını kurtarmış olduğunu hatırlatması üzerine hiddet ve utançından ifrit kesildi. Dişlerini gıcırdatarak söylendi:

— «Sefil kerata! Zaten bu yüzden sana olan kinim daha beter arttı. Bu, benim aklıma bile gelmemişti...»

Pardaillan atıldı:

— «Elbette aklına gelmezdi. Senin gibi bir hayvan, insanlıktan anlar mı?..»

Ve Kızıl Sakal'ı çileden çıkaran bir edâ ile devam etti:

— «Aldığın dersi pek çabuk unutmuşa benziyorsun!.. Hatırlıyor musun, o gün sopanın üstünden ne güzel atlamıştın, iki gözüm?..»

Pardaillan'ın «iki gözüm» derken takındığı, alay ve hakaret tavrı sözle anlatılamazdı. Barba Roja hiddetinden kuduruyordu. Kendisine hâkim olamadı. Aklını kaybetmişçesine haykırdı:

— «Peki, şimdi ne istiyorsun?»

Şövalye:

— «Ben mi?» Dedi. «Sıdce seni, şu genç kızın yükünden kurtarmak istiyorum, o kadar. Baksana kollarına ne ağır yük olmuş?.. Onu neredeyse düşürecekisin iki gözüm!..»

Barba Roja haykırdı:

«Yol açın! Yol verin! Şunu geberteyim!..»

Pardaillan kılıcının ucunu gösterdi:

— «Geçmek yasak, evlâdım!..»

Bu anda Şövalye'nin bir tek korkusu vardı: Ya dev herif, Giralda'yı kollarından bırakmak istemez de kendisiyle bu şekilde dövüşmeye kalkışırsa!.. O zaman genç kızı yaralamak endişesiyle Şövalye'nin serbestçe kılıç kullanmasına imkân kalmayacaktı... Allahtan ki koca oğlanın akıllı, kuvvetiyle boy ölçüşecek seviyede değildi. Pardaillan'ın sözleriyle tamamen çığırından çıkarak, genç kızı fırlatırcasına yere attı ve kafasını koç gibi eğip, kılıcını çekerek Şövalye'ye saldırdı.

Onunla aynı anda Centurion, Barrigon ve ötekiler de hücumla geçtiler. Pardaillan'ın karşısında, birdenbire, kendisini dört taraftan vurup öldürmek isteyen çelikten bir çember meydana geldi. Fakat Şövalye bu kalabalığın hepsiyle uğraşmaya tenezzül etmedi... Bütün dikkatini Kızıl Sakal'a verirken, pek haklı olarak şöyle düşünüyordu: «*Bir kere elebaşları yere serildi mi, ötekiler çil yavrusu gibi dağılır!*» Ve yıldırım hızıyla, birdenbire Kızıl Sakal'a saldırdı... Bu, öyle müthiş ve apansız bir saldırı oldu ki Kızıl Sakal neye uğradığını şaşırarak gafil avlandı. Şövalye'nin kılıcı, vücudunu bir yandan bir yana deldi geçti. Bir kan seli boşandı. Barba Roja çuval gibi yere yığıldı...

Bir süre debelendi, kudurmuş bir boğa gibi uludu, sonra kımıldamaz oldu: Ölmüştü!..

O zaman Pardaillan, Centurion'a döndü. Madrabaz herifin de Kızıl Sakal gibi, kendisine kin beslediğini, düşman kesildiğini sezmiş ve hesabını görmeye karar vermişti... Bu hesap görme işi de uzun sürmedi.

Şövalye âni bir saldırıyla kılıcını, Centurion'un omuzuna geçirdi. Sonra birdenbire dönerek Barrigon'a yandan hücum etti ve kılıcının keskin yüzüyle herifin yanağını uçuruverdi...

İki adam, korkunç haykırışlarla yerlere seriliverdiler. Artık Pardaillan'ın karşısında onüç yılgın ser-seriden başka kimse kalmamıştı. Bunlar, Şövalye'ye kin beslemek şöyle dursun, ondan delicesine çekiniyorlardı ve sadece yerlere serilen üç elebaşidan aldıkları parayı hak eder görünmek için dövüşmeye yeltenmişlerdi. Bir kere daha Şövalye ile karşılaşıp berbat bir dayak yemeyi göze alacak durumda değildiler. O olaydan beri Pardaillan'ı şeytanın ta kendisi sanmaktaydılar. Pardaillan:

— «Sıra kimde?..» Diye bağırdı. «Haydi bakalım, kim kıyma olmak istiyorsa buyursun!..»

Aynı anda iki feryat, içlerinden ikisinin yarı kıyma haline geldiğini anlatınca, ürkek haydut sürüsü olduğu yerde kaldı. Zaten onüçü de lâf olsun diye direnmek kararındaydılar. İçlerinden iki kişinin danelar gibi böğürdüğünü görünce, yarım olan cesaretleri büsbütün yokoluvermekte gecikmedi. Bunlar da yetişmiyormuş gibi, kaba yerlerinde, baldırlarında, birtakım iğnelenmeler hissetmesinler mi?..

Bacakları arasında bir acayip mahlûk geziniyor, ne şeytana, ne de insana benziyor ve bu garip canlı nerede dolaşır veya nereye değerse orada insanı bağırtan bir acı bırakıyordu. Ama onun bu işi yaparken attığı çığlıklar da, canları yananların feryatlarından aşağı kalmıyordu. Öyle bir an geldi ki bu, insana da, şeytana da benzemeyen mahlûkun can yakıcı hücumuna uğrayanlar, can havliyle dehşete düşüp soluğu bu netameli yerden uzakta, mümkün olduğu kadar açıkta alabilmekten başka bir şey düşüremez oldular ve meydan kısa zamanda boşalıverdi!..

Az sonra da, Barba Roja'nın leşiyle Giralda'nın yanibaşında kendinden geçmiş bir hâlde yatmakta olan Centurion'la Barrigon'un vücutlarından başka insana benzer bir şey kalmadı.

CHICO'NUN İTİRAFI

O zaman Pardaillan, hâlâ ortaklıkta fırıl fırıl dönerek bir yün şişine benzeyen kılıcıyla, dört bir tarafa saldırıp tiz feryatlarıyla onüç haydudun ödlerini patlatmış ve nihayet tabana kuvvet kaçırmış olan acayip mahlûka dönüp bir kahkaha atarak haykırdı:

— «Bravo Chico!..»

Ama, hemen arkasından da sert bir tavırla söylendi:

— «Sen, verdiğim emirlere böyle mi itaat edersin?.. Ben sana, çağırmadan, saklandığın yerden çıkma dememiş miydin?..»

Cüce'nin içinden fıskıran sevinç alevi birdenbire sönüvermişti. Süt dökmüş kedi tavrıyla, Pardaillan'ın ne düşündüğünü sezmiş olduğunu ve korkaklığı, bu dövüşün sonuna kadar seyirci kalacak derecede arttırmaktansa, utancından ölmeyi tercih edeceğini anlattı. Şövalye, memnunluğunu belirten tebessümünü gizleyerek:

— «Aptal!» Diye söylendi. «Bu dövüşte ölüverseydin ne olacaktı?.. Utancımдан o senin hancı kızının karşısına katiyen çıkamazdım!..»

Sonra, fena hâlde şaşalayan Chico'yu daha fazla üzmemek için, baygın olup olmadığını henüz bilmediği Giralda'nın yanına gitti. Diz çöktü ve kılıcının keskin tarafıyla genç kızın bağlayan ipleri kesmeye koyuldu. Bu işe henüz başlamıştı ki arkasından birdenbire Chico'nun boğuk sesi geldi.

— «Kendinizi koruyun!..»

Aynı anda, acı bir ıglık ve hemen ardından da bir hırıltı işitti. Kılıcı elinde, bir sıçrayışta doğrulduğu vakit, neler olduğunu bir bakışta gördü.

Baygın sandığı Centurion ağır yarasına rağmen henüz kendini kaybetmemişti. Şövalye de, Giralda'nın yanına gittiği vakit, düzenbaz herifin birkaç adım ötesinde, sırtı ona dönük, çömelmiş duruyordu. Herif bu fırsatı nimet bilmişti. Eğer Şövalye'ye hissettirmeden yanına kadar sürüklenirse, bir hançer darbesiyle intikamını alabilecekti. Bu kararı verince, ihtiyatla sürünmeye başlamış, Şövalye'ye yaklaşmıştı.

Tam, zorlukla doğrulup hançerini indirerek hıncını alacağı sırada Cüce fırlamış ve kendini herifin havaya kalkan kolunun önüne atıvermişti.

Zavallı Küçük Adam, yediği hançer darbesiyle ve Pardaillan'ı tir tir titreten ıglığı koparmıştı. Ama, aynı zamanda küçük kılıcını, sapına kadar haydudun gırtlğına sokmaya da fırsat bulmuş ve Şövalye'nin duyduğu hırıltı da düzenbazın son nefesi olmuştu. Herif, bütün ağırlığıyla yüzükoyun yere serilivermişti. Pardaillan, Cüce'nin gövdesinden oluk gibi kan aktığını görünce, öfke ve üzüntüden çılgına dönüp bağırmaktan kendini alamadı:

— «Ah yılan herif, ah!..»

Ve ayağını kaldırıp, alçağın kafasına öyle bir tekme indirdi ki son bir defa inleyen Centurion, kafası darmadağın olmuş bir hâlde kalakaldı...

İşte Fausta'nın yardımıyla büyük ve kudretli bir insan olmayı ummuş olan Don Cristobal Centurion'un sonu da bu oldu.

Yavaşça Cüce'yi kucağına alan Pardaillan:

— «Chico! Zavallı Chico!..»

Diye acımıyordu. Cüce, Şövalye'ye, küçük kalbini dolduran bütün sevgi ve sadakati belirten gözlerle

baktı. Dudaklarında tatlı bir tebessüm gezinirken mırıldandı:

— «Çok... Memnunum!..»

Ve kendini kaybederek, Şövalye'nin kollarında bayıldı kaldı...

Pardaillan, ıstıraptan rengi uçmuş, kendi kendine lânetler okuyup küfürler ederek ve küçük dostunun ağır yaralanmasında başlıca suçun kendisinde olduğunu homurdana homurdana hemen Chico'nun ceketini çözdü ve usta bir operatör çabukluğuyla yarayı gözden geçirdi. O zaman, rahat bir nefes aldı ve sevinçle haykırdı:

«Mükemmel! Mucize! Hançer koluna isabet etmiş ve kaburgalarını sıyrıp geçmiş! Bir haftada ayağa kalkar, onbeş günde de unutup gider... Allah kahretsin!.. Ne kadar korkmuştum!..»

Küçük arkadaşının durumunun tehlikeli olmadığına kanaat getirince, yeniden alaycı tavrını takındı ve düşündü: «Şimdi hapı yuttum işte! Şurada baygın bir kadın, kucağımda da yaralı bir çocuk var... Bunları nereye götüreyim?.. Acaba gidip şatodakilerden yardım mı istesem?.. Bilmem ama, böyle bir şey yapmak, kendini gidip kurdun ağzına atmaktan farklı mıdır?.. Başımıza zorla belâ açmayalım. Şatodaki heriflerin hâlâ çıkıp bana saldırmayışları da garibime gidiyor. Hah! Bu iyi işte!..»

Pardaillan'a «Bu iyi işte!..» Dedirten şey, aşağıda, şatoya çıkan yolun ağzında gördüğü bir arabaydı. Arabacı, arabasının yanında duruyor ve yola mı devam etmek, yoksa kıvrılıp şatoya mı çıkmak, hususunda tereddüt eder görünüyordu. Şövalye önce yere yatırdığı iki vücuda, sonra şatoya bakındı ve hemen kararını vererek arabacıya seslendi:

— «Heey, arkadaş! Eğer hıristiyansan birazcık bekle...»

Anlaşılan, sesini duyurmuş ve meramını anlatmıştı... Çünkü arabanın üstünden bir kadın karaltısının ayağa kalkarak hızla yere atlayıp kendinden tarafa koşmaya başladığını gördü. Pardaillan kendi kendine:

«Güzel,» dedi, «*bu işi yoluna koyduk!*»

Sonra eğilip güçlü kollarına hem Giralda'yı, hem de Chico'yu aldı ve bu çifte yükten hiçbir ağırlık hissetmeyerek, yavaş yavaş ana yola doğru inmeye koyuldu. O inerken, arabadan atlayan kadın da hızla kendisine doğru koşuyordu. Az sonra kadının vücudunu peleriniyle gizlemesine rağmen, Şövalye kendisini tanımakta zorluk çekmedi. Bu karşılaşmaya çok sevinerek:

— «Küçük Juana geliyor,» diye söylendi.. «Ömrümde iki defa, tam vaktinde ve yerinde gelmesini bilen bir kadına rastlıyorum!..» «Arabası beni bir hayli sıkıntıdan kurtaracak...»

Sonra, birisiyle şakalaşacağı zamanlardaki kurnaz tebessümüyle seslendi:

— «Eh, hoş tesadüf dediğin de bu kadar olur... Tam zamanında yetiştiniz, doğrusu!..»

Koşarak gelen Juana idi ve arkasından da ihtiyar Barbara, oflaya puflaya, âdeti olduğu üzere lânet okuya okuya yetişmeye çabalıyordu.

Pardaillan'ı tepenin üstündeki düzlükte tek başına görünce, genç kızın yüreği heyecanla burkulmuş, kendisine seslendiğini duyunca da bir felâket, olduğunu sezmişti. Zaten içinde, olacağı kendisine önceden sezdirenen, garip bir duygu vardı ve bu duygunun etkisiyle arabayı hazırlatıp buralara kadar gelmişti. Genç kız, Pardaillan'a doğru hızla koşarken Şövalye'nin, kollarında baygın ve ölü görünen iki vücudu taşıdığını farketmişti. O zaman, kurumuş boğazından

boğuk bir hıçkırık yükseldi. İçine doğan felâket, olmuştu demek!..

Şövalye'ye yaklaşıp da onun yüzünden, kederini ve heyecanını okuyunca, bir türlü inanmak istemediği felâketin olduğunu, Chico'nun ya ölü ya da ölmek üzere bulunduğunu düşündü.

Gücü, kuvveti kesilmiş, rengi, belki de Pardailan'ın taşıdığı iki insandan ziyade uçmuş bir hâlde:

— «Öldü mü?» Diye sordu.

Pardaillan, kederinden şaşalamış bir adam hâliyle ve boğuk bir sesle:

— «Henüz ölmedi,» dedi. Ve genç kıza indirdiği darbenin dehşetini farketmemiş gibi, arabaya doğru yoluna devam etti.

Juana, ne haykırdı, ne dövündü, ne de ağladı. Fakat yüzü bir ölününki kadar solgundu. Pardaillan onun yanından geçerken kendisine öyle sitemli bir bakışla baktı ki Şövalye gözlerini utanç içinde indirmek zorunda kaldı. Sonra Juana, Pardaillan'ın peşine düştü. Sert ve kararlı adımlarla yürüdü.

Pardaillan arabanın yanına varınca, Giralda'yı Barbara'nın kucağına vererek, ters ters:

— «Siz şununla meşgul olun,» dedi. Ve yere eğilerek, kucağındaki öbür yaralıyı, yolun kenarındaki sararmış otların üstüne dikkatle uzattı. Küçük Juana, çocukluk arkadaşını, küçük bebeğini, canlı ve fakat kanlar içinde, gözleri yarı kapalı bir hâlde görünce, içinde öyle derin bir sızı hissetti ki kendisini tutamayıp yanına dizüstü düştü. Arkadaşının soluk başını yavaşça ellerine aldı ve çevresine hiç bakmadan, bu acıklı durumdan çok üzgün görünen Pardaillan'a aldırmadan, ümitsiz fakat müşfik bir anne tavrıyla başını, ninni söylercesine yavaş yavaş sallayıp mırıldanmaya koyuldu:

«Chico! Chico! Chico'cuğum!..»

Küçük Adam'ın yüreğini dolduran aşk; temiz, saf ve yüreктen kopup gelen aşk, bu tatlı ninninin etkisiyle bir kere daha ne kadar güçlü olduğunu gösterdi: Chico ayıldı! Hemen hangi sevgili kolların kendisini sardığını gördü, üstüne eğilmiş olan Pardailan'ı da gördü; ikisine de gülümsedi. Henüz kendi durumunun pek farkında olmadığı seziliyordu. Fakat çok sevdiği kızın perişan hâli ve bir Tanrı gibi saydığı adamın mahzun bakışları, durumunun hiç de iyi olmadığını kendisine hissettirdi. Öğrenmek istediğini Şövalye'ye gözleriyle sorunca, Pardailan üzgün bir tavırla başını çevirdi. Ama yaralı ısrar etti:

— «Halbuki öğrenmek isterdim...»

Pardailan mırıldandı:

— «Maalesef...»

Chico hemen anladı. Zarif yüzü acıyla kırıştı. Sonra dünyada en çok sevdiği iki insana dönerek mırıldandı:

— «Demek kader böyleymiş... Belki de böylesi daha iyi oldu!..»

Juana da anlamıştı. Bu sözleri de duyunca, kızarmış gözlerinden yaşlar boşanıverdi. Chico yavaşça sordu:

— «Neden ağlıyorsun, Juana?..»

— «Ah, Luis! Luis! Bana bunu nasıl soruyorsun?»

Chico, genç kıza, bir an sonsuz bir sevgiyle baktı ve yavaşça:

— «Ağlamamalısın!» Dedi. «Bak, benim ölmem daha iyi değil mi? Senin için hep bir sıkıntı, bir dert kaynağı olup duracaktım. Hem... Ben de çok bedbahat olacaktım, Juana...»

— «Luis! Luis!..»

— «Öyle ya... Artık sana bunları apaçık söyleyebilirim... Ölecek olduktan sonra...»

Ve söyleyeceği bir şey varmış da söylemeden önce öleceğinden emin olmak istiyormuş gibi Pardaillan'a dikkatli dikkatli bakarak ilâve etti:

— «Ben öleceğim, değil mi?»

Pardaillan kederinden, soğukkanlılığını mı kaybetmişti, nedir?.. Zavallı Cüce'yi, en basit insanlık kurallarına uyup cesaretlendireceği yerde, göz yaşlarını saklamak için olacak, yüzünü elleriyle sakladı ve başını «*evet*,» anlamına salladı. Cüce ise bu vahşiçe ısrarın farkına varamayıp ağır ağır söylendi:

— «Mademki öleceğim... Artık bunu sana söyleyebilirim Juana. Seni seviyorum!.. Seni çok seviyorum!..»

Genç kız inler gibi:

— «Ben de seni çok seviyorum!» Dedi.

Yaralı, üzgün bir gülümsemeyle devam etti:

— «Ama ben, seni bir kardeş gibi değil, bir sevgili gibi seviyorum, Juana!.. Ben, seninle evlenmeyi çok isterdim, Juana!.. Sakın bana kızma!.. Bunu sana asla söylemezdim ama... Mademki öleceğim... Nasıl olsa önemi kalmadı... Beni hatırlarsın, değil mi, Juana?.. Seni seviyorum. Çok, çok seviyorum!..»

Küçük Juana hıçkırdı:

— «Chico! Chico! Yüreğimi parçalıyorsun! Benim de seni sevdiğimi görmüyor musun? Benim de seni, kardeş gibi değil, bir sevgili gibi sevdiğimin farkına varmadın mı?»

Küçük başını kaldıracak kadar kendinde kuvvet bulan yaralı, sevinç içinde:

— «Yaa!» Dedi. «Sahi mi söylüyorsun?»

Bu sevgili başı avuçlarında yavaşça sıkıyan Juana:

— «Chico,» dedi, «ben de seni seviyorum. Seni daima sevdim!..»

Cüce'nin yüzüne sonsuz bir sevinç ifadesi yayıldı. Büyük bir gayret sarfederek, sevgilisinin göz yaşlarıyla ıslanan yanaklarını küçücük ellerine aldı. Sanki söylediği sözleri Juana'ya bakışlarıyla da tasdik ettirmek istiyormuş gibi gözlerini onun gözlerine dikti:

— «Beni seviyordun demek?» Diye sordu.

— «Ben senden başka kimseyi sevmedim ki...»

O zaman Chico derin bir iç çekişle:

— «Yazık, çok geç...» Diye söylendi.

Juana çılgın gibi bağırdı:

— «Luis! Ölme!.. Ölme Luis!.. Seni seviyorum ben!..»

Cüce tekrar:

— «Çok geç...» Dedi. Ve başı düştü. Bayılmıştı. Onu öldü sanan genç kız, Tanrı'ya isyan edercesine bağırdı:

— «Oh, Tanrım, bana bunu mu gösterecektin?..»

Artık dayanamayan Pardaillan, patlarcasına atıldı:

— «Ooof! Ağlama be kızım!.. Daha ölmedi... Hem zaten öleceği de yok...»

Juana acıyla başını sallayarak söylendi:

— «Mösyö, rica ederim, benimle alay etmeyin! Çok acı çekiyorum!..»

— «Orasını biliyoruz kızım!.. Bana dikkatli bak-sana... Bende, birinin acısıyla alay edecek adam hâli var mı?..»

Artık neye inanacağını büsbütün şaşırmış olan genç kız sordu:

— «Peki, ne demek istiyorsunuz?»

— «Söylediğim gayet açık... Chico ölmedi! Bakın, nasıl kımıldıyor! Zaten öleceği de yok!..»

Yaralı, şaşkın bir sevinçle haykırdı:

— «Juana, mademki Şövalye öyle söylüyor, o hâlde doğrudur, demek ki ölmeyeceğim!..»

Ve âdetâ insanı sinirlendirecek bir endişeyle sordu:

— «Ben ölmezsem de yine beni sevecek misin?»

Juana yarı kızgın, yarı üzgün:

— «Ne fenasın, Chico!.. Hiç böyle soru sorulur mu?» Dedi.

Sonra heyecanını gizlemek isteyerek Pardaillan'a döndü:

— «Peki ama, Mösyö de Şövalye, bu garip komedinin anlamı nedir? Siz beni öldürmek mi istiyorsunuz?»

— «Aman, kızım!.. Neden sizi öldürmek isteyeyim?.. Bunun komediyle ne ilgisi var?.. Fakat, Allah aşkına söyleyin!.. Şu alık herife, dilinin altındaki baklayı çıkarttırmak için başka çâre mi kalmıştı? Seni seviyorum demektense, kendini öldürmeye razıydı!..»

— «Haa... Demek bunun içindi?»

Pardaillan, genç kızın iki elini avuçlarına alarak sordu:

— «Şimdi yine bana dargın mısınız?»

— «O kadar mutluyum ki, size darılmama imkân yok.»

Şövalye, genç kıza doğru eğildi, gözücuyla Chico'yu göstererek alçak sesle sordu:

— «Bir gün onu seveceğinizi size söylememiş miydim?»

Genç kız:

«Doğru,» dedi. «Siz ne dersiniz çıkıyor.»

Pardaiylan şen kahkahalarından birini attı. Sonra dedi ki:

— «Şimdi yine size bir şeyi önceden haber vereceğim, kızım...»

— «Neymiş o?»

— «İlk çocuğunuz oğlan olacak ve siz benim hâtıramı yaşatmak için ona Jean adını vereceksiniz. Bu çocuk benden daha uzun boylu ve kaya gibi sağlam olacak...»

Juana ciddileşti:

— «Mademki siz öyle söylüyorsunuz, inanırım...» Dedi. «Sizin hâtıranıza hürmeten ona Jean adını vereceğiz...»

Chico'ya gelince, ne bir şey söylüyor; ne de düşünüyordu. Tatlı bir rüya gördüğü zannındaydı ve bir tek dileği vardı: Bu rüyadan hiç uyanmamak...

Yirmüiçüncü Bölüm

FAUSTA ÖLMEK İSTEMİYOR!..

Hana döner dönmez Juana'nın ilk işi, tabiatıyla bir hekim çağırtmak oldu. Pardaillan, kendi incelemesinden emin olmakla beraber, hekimin yaptığı muayenenin neticesini de beklemeden edemedi. Halbuki hekimin söyledikleri de tıpatıp onun dediklerinden ibaret oldu. Bir haftaya kalmadan, yaralı ayağa kalkacaktı. Ancak, hançeri yer yemez ölmeyişi, bir mucizeden başka bir şey de değildi.

Şövalye, içine bu konuda güven gelince, sıcağa rağmen pelerinine sarınarak kimseye bir şey söylemeden sessizce oradan ayrıldı. Dışarıya çıkınca sert adımlarla Guadalquivir yönünde yürüdü ve mırıldandı:

«Şimdi karşı karşıyayız, Fausta...»

Pardaillan'ın yakalanmasından ve Don Cesar'ın kaçırılmasından sonra Fausta da San-Francisco Meydanı'na bakan muhteşem konağına girmişti. Artık Şövalye, Engizisyon'un elindeydi. Fausta onu aklından çıkarabilirdi. Şimdi sâdece Don Cesar'ı ve onunla evlenerek tahtı ele geçirmeyi düşünüyordu. Henüz istediği sonucu alamamıştı ama, işlerin şimdiki durumundan ve gidişinden de memnun olmaması için hiçbir sebep yoktu. Öyle ya, artık Pardaillan yok demektir. Giralda, Don Almaran'ın elindeydi. Don Cesar ise, Prenses'in evlerinden birinde ve adamlarının elinde bulunuyordu. Fausta şimdi, epey bir zaman sâkin kalacak, Don Cesar'ın tutuklanması sırasında geçen olayların unutulmasını bekleyecekti. Eğer kendisi de Don Cesar'ın saklı bulunduğu eve epey bir zaman gitmezse, Espinosa da muhakkak ki Prens'in nerede saklı olduğunu kolay kolay öğrenemeyecekti. Sonra aradan birkaç gün geçince Fausta, Don Cesar'ı kendi sayfiye köşküne naklettirecek ve o zaman delikanlıya kendi görüşlerini kabul ettirmenin yolunu arayacaktı. Daha sonra da bu yeni entrika meyvelerini verince kendi oğlunu, Pardaillan'ın oğlunu aramaya başlayacaktı.

Bütün bu işlerin, bir tek karanlık tarafı vardı; o da şuydu: Espinosa, Fausta'nın Kral'a karşı hazırlayıp perde arkasından idare ettiği ve fakat asıl başı Castrana Dükü'ymüş gibi görünen isyan hareketini, noktası noktasına biliyor olabilirdi. Bu takdirde, Başyargıç'ın, bu işte Fausta'nın oynamakta olduğu rolü keşfetmemesine imkân yoktu. Halbuki Espinosa şimdiye kadar bu meseleye dair bir tek şey söylememiş ve Fausta'nın bu konuda Başyargıç'ın fikrini anlamak için sarfettiği bütün gayretler de boşa çıkmıştı. Fausta'yı sıkan bir başka şey daha vardı: Çevresinde kendisini kollayan kimselerin bulunduğunu seziyor ve sıkı bir göz hapsinde bulundurulduğunu

sanıyordu. Bu durum, zamanla dayanılmaz bir hâl almıştı. Bir gün Fausta şehir dışında bir gezinti yapmak istemiş ve tesadüfen Macarena kapısına gitmişti. Fakat orada hemen arabasını durdurmuşlardı. Arabanın yanına bir subay yaklaşmış, kendisini tanıyınca, şehirden çıkmasına engel olmamış yalnız, kendisine refakat etmekten şeref duyacağını bildirmişti. Aynı anda, sağlam atlara binmiş on adam, arabanın etrafını çevirmişti. Fausta, soğukkanlılığından hiçbir şey kaybetmeden, subaya beraberindeki üç muhafızın kendisine yeteceğini söylemişti ama, subay, gayet nâzik bir dille bunun, Majeste'sinin emirleri olduğunu ve Kral'ın Prenses hazretlerine büyük bir ilgi gösterdiğini sözlerine eklemişti.

Fausta, durumu derhal kavramıştı. Demek ki şehirde, göz altında tutuluyordu. Fakat bunu da pek umursadığı yoktu. Canı istediği zaman ortağı Espinosa'dan nasıl kaçıp kurtulmak lâzım geldiğini pekâlâ bilirdi. Umursamıyordu ama, bu iş sinirine dokunuyordu ve kendi kendine boyuna Başyargıç'ın kendisine karşı ne gibi bir plân hazırlayabileceğini soruyor, buna tatmin edici bir cevap bulamıyordu.

İşte, bütün bu sebeplerden ötürü Pardaillan'ın mahpus kaldığı onbeş gün süresince Fausta da gayet endişeli günler geçirdi. Her gün Espinosa'yı görmeye gidiyor ve Şövalye'nin durumu hakkında bilgi ediniyordu. Anlatılanları dikkatle dinliyor, bazan tasdik ediyor, bazan bir yanlış buluyor, sık sık yeni bir fikir fısıldıyordu. Sonra da konuşmayı bitirmiş olmak için Don Almaran'ın sağlık durumunu soruyordu.

Pardaillan'ın; Giralda'yı, Barba Roja'nın pençesinden kurtardığı günden bir gün önce, akşam üstü, Fausta tekrar Espinosa'yı ziyaret etmiş ve Prenses'in bir sorusuna Başyargıç garip bir tavırla şöyle cevap vermişti:

— «Şövalye Pardaillan'ın çektiği acılar sona erdi!»

Fausta sormuştu:

— «Yâni öldü mü demek istiyorsunuz?»

Başyargıç daha fazla bir şey söylemeyeceğini anlatan bir tavırla tekrarlamıştı:

— «Acıları sona erdi!..»

Fausta'nın, Don Almaran hakkında sorduğu soruya cevap olarak da Başyargıç, onun tamamen iyileşip ayağa kalktığını ve yarın Bib-Alzar Şatosu'na, ne olduğunu bilmediği bir iş için gideceğini söylemişti. Ama, Fausta bu işin ne olduğunu biliyordu. Espinosa'nın yanında fazla kalmadan evine döndü.

O gün, yâni Pardaillan'ın: «*Şimdi karşı karşıyayız, Fausta!*» Diyerek Servili Köşk'e gitmek üzere harekete geçtiği gün Fausta, bu köşkün küçük kabul odasındaydı. Bu odanın, gizli bir kapıyla yeraltı dehlizlerine bağlı olduğunu daha önce de görmüştük. Gayet basit döşeli bu ufak odaya girdiğimiz sırada, Fausta'nın, Don Cesar'la yapmakta olduğu uzun konuşmanın sonuna geldiğini görüyoruz. Bu sırada Don Cesar çok üzgün bir tavırla diyordu ki:

«Madam, benim bazı kuşkularımı ortadan kaldırarak, bana tekliflerinizi kabul ettireceğinizi sanırken, doğumum hakkındaki acı gerçeği de bana öğretmiş oldunuz. Bana bu korkunç gerçeği hiç söylememeniz belki çok daha iyi olacaktı. Ne yapayım ki olanlar oldu ve bunun üzerinde durmanın artık bir anlamı da yok... Fakat yine de amacınıza ulaşmış değilsiniz. Niçin boşuna ısrar ediyorsunuz? Ben sizin zannettiğiniz gibi, harîs bir insan değilim. Benim insanları idare etmek emelim yok ve Kral'ın karşısına dikilmek arzusunda değilim. Benim amacım, arkadaşım Mösyö de Pardailan'la birlikte Fransa'ya yerleşerek, orada kendime yeni bir hayat hazırlamak ve

ömrümü, kendime seçtiğim hayat arkadaşım ile birlikte geçirmektir. Onun, sizinki kadar muhteşem bir güzelliği, unvanı ve zenginliği, hattâ doğru dürüst bir aile adı bile yok... Ama, ne yapayım ki onu seviyorum ve bu da bana yetiyor!»

Fausta hiddetinden âdetâ kudurarak söylendi:

— «Yaa!.. Demek ben daima böyle hayâl kırıklığına uğrayacak ve bir erkeğe rastladığımı sanırken, sefil ve hayatlarını sadece duyguları üstüne kurmuş insanlarla mı karşılaşacağım?.. Ah, neden erkek olarak yaratılmadım, bilmem ki?..»

— «Duyguları o kadar küçük görmeyiniz, madam... Hayatımızı onlar sâyesinde çekilir bir duruma getiriyoruz!..»

Fausta bu sözü duymamışçasına devam etti:

— «Peşine düşmek istediğin o Pardaillan yok mu? O sefil adam, o duygularıyla övünen budala yok mu? O ne oldu biliyor musun?»

Şövalye'nin yakalandığından haberi olmayan Don Cesar, heyecanla:

— «Ne oldu?» Diye sordu.

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Öldü!» Diye söylendi. «Sana da bu budalaca direnme huyunu aşlamış olan Pardaillan öldü!.. Hem de delirerek öldü!.. Ha! Ha! Ha!.. Öyle ya, senin gibi bir budalaya kılavuz olarak da ancak öyle bir deli yaraşırdı. Onu felâketin kucağına atan kim, biliyor musun? Ben! Fausta!..»

— «Madam, eğer bu dediğiniz doğruysa, sizdeki yürek...»

Fausta, sert bir hareketle delikanlının sözünü kes-ti:

— «Beni sonuna kadar dinle... Ve en ufak bir kıpırdanışında bir daha kalkmamak üzere yere yıkı-

lacağını bil... Bu duvarların gözleri ve kulakları vardır. Ve ben çok sıkı bir muhafaza altındayım. Mademki kendine Cesar adını takmışsın, ben de sana Cesar diyeyim... Sözlerimi dikkatle dinle Cesar!.. Deminden beri nişanlıyla kafamı şişiriyorsun ya... Bak, uğrunda bir tahtı teptiğin o kızın da ne olduğunu söyleyeyim: O da öldü!.. Hem de nasıl, biliyor musun? Barba Roja tarafından namusu iki paralık edildikten sonra!.. Artık onun da hâtırasına sâdık kalabilir, sen de deli Pardaillan'ın izinden giderek ömrün boyunca bir ölüye âşık olabilirsin!.. Ha! Ha! Ha!..»

Don Cesar bir sıçrayışta Fausta'nın üstüne atıldı ve bileğinden yakalayıp çılgın gözlerle yüzüne baktı:

— «Söyle, bu iğrenç sözleri bir daha söyle!..» Dedi. «Söyle de gırtlığını sıkıvereyim! Hiç olmazsa, bir daha kimseyi öldürmüş olmakla övünemezsin!..»

Fausta'nın kılı bile kıpırdamadı. Kendisini Don Cesar'dan kurtarmaya çalışmadı. Yalnız serbest kalan elini koynuna götürdü ve oradan ufak, zarif bir hançer çıkardı. Donuk bir sesle:

— «Bu hançerin açacağı ufacık bir sıyrık, seni hemen öldürür,» dedi. «Hançerin ucu, zehirlerin en tehlikelisine bulanmıştır!..»

Ve delikanlının şaşkınlığından yararlanarak bileğini kurtarıp duvara dayanırken, insafsız sesiyle devam etti:

— «Bir daha söylüyorum işte!.. Pardaillan çıldırıp öldü!.. O işi ben yaptım! Nişanlın da kirletilerek öldü! O işi de ben yaptırardım!.. Sen ümitsizlik içinde öleceksin! Ve bu da benim işim olacak... Her zaman olduğu gibi benim işim!..»

Fausta bu sözleri söyler söylemez, gizli bir düğmeye basılınca, odanın yeraltı dehlizlerine giden gizli

kapısı açılıverdi... Kadın bir hamlede kapıdan dışarı sıçradı. Fakat sıçramasıyla bir insana çarpması da bir oldu. Yalnız kendisinin bildiğini sandığı bu kapının ardında bir insan vardı. Ve bu insan, hiç şüphesiz, onun şimdi söylediklerini de olduğu gibi duymuştu. Bu adamın kim olduğu önemli değildi. Fakat mademki bu kapıyı öğrenmiş ve konuştuklarını duymuştu, şu hâlde hemen ölmesi lâzımdı... Fausta, zehirli hançeri tutan elini sert bir hareketle havaya kaldırdı.

Fakat bu kol, daha havadayken, bir kerpeten gibi bileğini sımsıkı kavrayıp ezen başka bir el tarafından yakalandı ve kadın, ister istemez, elindeki ölüm oyuncağını yere bırakıverdi. Sonra aynı kerpeten el, kendisini odanın içine doğru itti ve nihayet Fausta'nın pek iyi tanıdığı alaycı bir ses kulaklarında çınladı:

— «Oooh! Maşallah, maşallah!.. Bakıyorum ki, yine ortalıkta zehirden, işkenceden, delirmeden söz ediliyor. Kendi kendime: Herhalde Madam Fausta, yine bir aşk konuşması yapıyor, dedim. Çünkü Prenses ne zaman aşktan söz etmeye kalksa böyle uğursuz şeyleri mutlaka araya sokar...»

Bu beklenmedik ziyaret üzerine Fausta'nın boğuk feryadı yükseldi:

— «Pardaillan!»

— «Yanılmadınız, madam! Bendenizim!..»

Şövalye gizli kapının önünde duruyor ve Fausta'nın kaçmasına engel oluyordu.

Şövalye, çok kızgın olduğu zamanlardaki korkunç sesiyle devam etti:

— «Müsterih olunuz, madam... Öldürdükleriniz, Tanrı'ya şükür, pek sıhhatli bir ömür sürüyorlar. Demin bol bol bahsettiğiniz delirme meselesine gelince... Belki de bendeniz çılgının biriyim ama, bu

hâlimin, sizin gibi zehirli bir yılanın hemen kafasını ezmek arzusundan ileri geldiğini bilmenizi istiyorum. Ah! Bir kadına hakaret etmek hiç elimden gelmez. Sizin de kadın olduğunuza kendimi inandırmaya çok uğraştım... Size ona göre davranmak istedim... Fakat siz, bir kadın değil de cehennemden fırlamış bir şeytan olduğunuzu ispat etmek için başvurmadık çâre bırakmadınız. Şu hâlde artık benim de, size bir kadın gözüyle bakmama imkân yok!.. Lâ-yık olduğunuz davranışı göreceksiniz!..»

Fausta dehşet içinde:

— «Pardaillan! Hem de sapasağlam...» Diye tekrarladı.

— «Capcanlı ve sapasağlam... Ya ne sandınızdı, madam?.. Tıpkı sizin, Barba Roja tarafından lekelenmeye mahkûm ettiğiniz Giralda gibi sapasağlam... Ama, Kızıl Sakal'a gelince o, sâyemde öbür dünyayı boyladı!»

Don Cesar soluk soluğa:

— «Giralda, sapasağlam, ha?» Diye sordu.

— «Üstelik kimse kendisine parmağının ucuyla bile dokunmuş değil... Prens'im!..»

— «Ah, Şövalye!.. Şövalye!.. Size olan borcumu nasıl ödeyeceğim?..»

Şövalye, konuyu değiştirmek istediği vakitler yaptığı gibi karşısındakinin sözünü kesti:

— «Şimdi onun sırası değil... Görülecek başka hesaplarım var, iki gözüm...»

Bu sırada Fausta da kendini toparlamıştı. Bu harikulâde kadın, artık kendisinin de ölüme mahkûm olduğunu Şövalye'nin gözlerinde okumuştı.

İçinden: «Eğer ben onu öldürmezsem, o beni öldürecek! Ölüm bir şey değil ama, onun eliyle ölmek istemiyorum. Son şansımı denemem lâzım...» Dedi

ve boynunda asılı küçük gümüş düdüğü, yıldırım hızıyla ağzına götürerek öttürdü:

Pardaillan bu hareketi farketmemiş değildi... Buna engel olabilirdi. Ama, istemedi. Fakat Fausta düdüğünü öttürürken o da şimşek gibi bir hareketle kılıcını kınından sıyırmış, hançerini çekmişti. Ne düdüğünü kesinlikle belli etmeyen bir tavırla hançeri Don Cesar'a uzattı ve son derecede soğukkanlı:

— «Size yaptığım az buçuk yardımın karşılığını nasıl ödeyeceğinizi soruyordunuz,» dedi. «Söyleyeyim: Bunu alın ve şu kadına iyice göz kulak olun... Onu dikkatle muhafaza edin... En ufak bir hareketini görürseniz, kendisini merhametsizce gebertmekte kusur etmeyin... Böyle kuduz bir köpeği, ölümünden başka bir şey temizlemez!»

Prens, bu sözlerdeki müthiş iradenin etkisi altında kalarak, kendisine uzatılan hançeri sessizce aldı.

Bu sırada odanın kapısı açılmış, eşikte yalın kılıç dört adam belirmişti. Burada herhalde böyle bir düşman bulacaklarını ummuyor olacaktardı ki, kararsız duraladılar ve saldırmadan önce birbirlerine: «*Ne yapalım?*» Der gibi baktılar. Pardaillan ise onların bu tereddütlerini görünce alaycı sesiyle bağırdı:

— «Akşamınız hayırlı olsun! Sizleri tekrar gördüğüm için, bilseniz ne kadar sevinçliyim, Mösyö de Chalabre, Mösyö de Montsery, Mösyö de Sainte- Maline...»

Sainte- Maline, Şövalye'yi zarif bir şekilde selâmladıktan sonra:

— «O şeref bize ait,» dedi.

Chalabre ve Montsery de Pardaillan'ı aynı zariflikle selâmladılar.

Şövalye şakacı bir edâ ile:

«Demek Pardaillan'ı öldürmeyi bir kere daha deneyeceksiniz...» Dedi. «Halbuki canımın şu sırada bana pek lüzumu var... Bununla birlikte sizin gibi seçkin şövalyelere iyi şanslar dilerim!»

Montsery:

— «İltifat buyuruyorsunuz, mösyö,» dedi.

Chalabre ilâve etti:

— «Doğrusu, burada sizi bulacağımızı ummuyorduk!»

Sainte-Maline de şu sözleri söyledi:

— «Sizi fazlasıyla cana yakın bulduğumuz ve bunun sebebini de şeytan çarpsın ki bilemediğimiz hâlde, bu sefer artık canınızı almak teşebbüsümüzün sonuncu olmasına gayret edeceğiz mösyö...»

Üç silâhşorun yanlarındaki dördüncü adam Bussi-Leclerc'di. Bussi, Pardaillan'ı görür görmez öyle şaşırılmıştı ki, olduğu yerde taş kesilmişçesine kalakalmış, gık diyememiş, ne yapacağını bilemez olmuştu.

Pardaillan onu hemen görmüştü. Fakat meşhur kılıç ustasını çıldırtmak plânına devam etmeyi uygun bularak, kendisini görmemezlikten gelmişti. Sainte-Maline'nin söylediği son sözlerden sonra, Bussi'yi daha yeni görüyormuşçasına gözlerini kendisine dikti ve haykırdı:

— «Aman ya Rabhi, ne görüyorum? Öyle ya... Bu, Jean-Leclerc değil mi? Nasıl oluyor da sizin gibi üç kibar asîlzâde, yanına böyle aşağılık bir adamı alıp da gezebiliyor, efendiler?.. Yazık! Beni hayâl kırıklığına uğrattınız. Sizin gibi üç kahraman, böyle bir alçağın dostluğundan ne zevk alabilir? Yüzüne bir baksanıza... Şu gördüğünüz elimin, şu korkudan sararmış pis surata attığı tokadın izi hâlâ orada duruyor...»

Bu sözler, Pardaillan'ın istediği etkiyi hemen yap-

miştı. Bussi-Leclerc tek kelime bile söylemeden, utanç ve hiddetinden kudurmuş bir hâlde dişlerini sıkarak, kılıcını çekip Pardaillan'a saldırıverince, üç arkadaşı da aynı şekilde hücumla geçti.

Don Cesar gözünü dört açarak başında beklediği Fausta'ya yüzyıllar kadar uzun gelen bir süre, küçük odada, birdenbire çarpan kılıçların şakırtısından ve dövüşenlerin soluklarından başka hiçbir ses duyulmadı.

Oda her ne kadar boş ise de ufaktı. İçindeki biriki iskemle de yer kaplıyordu ve dövüşçülerin hareketlerini zorlaştırıyordu.

Pardaillan, hareketlerinde, rakiplerine göre çok daha serbestti. Odadaki eski yerini korumuş, sırtını gizli yolun açık kapısına vermiş, öyle dövüşüyordu. Fausta, Şövalye'nin bu şekilde dövüşmeyi tercih edişini derhal sezmişti. İsteddiği takdirde Şövalye'nin bu kapıdan kaçabileceğini ve dört silâhşorun hücumundan yakayı sıyracağını farketmişti. Halbuki o, bunu yapmıyordu. Demek ki, yapmak istemiyordu. Peki ama, neden?.. Fausta, bu soruya şu cevabı verdi: Pardaillan, kendisine saldıranları haklayacağından emindi de ondan...

Şimdi bütün benliğini sonsuz bir ümitsizlik kaplıyordu. Pardaillan'ın bu sefer de galip geleceğini hissediyor gibiydi.

O sırada dört adam, Şövalye'yi gittikçe sıkıştırıyordu. Sağdan, soldan, yukarıdan, aşağıdan hücum ediyor; sığıyor, odadaki mobilyaları deviriyor, ileri fırlıyor, vahşi hayvanlar gibi atılıyor; yere yuvarlanıp hemen yine kalkıyordu. Dövüş kızıştıkça, ağızlarından yakası açılmadık küfürler, lânetler, feryatlar fışkırıyordu.

Pardaillan, kaya gibi sağlam, soğukkanlılığını kaybetmeden, saldırılara karşı koyuyordu. Henüz bir

adını ilerletmemiş, fakat bir parmak da gerilememişti. Arkasında açık duran gizli kapıya girmeyi kendisine yasak etmiş gibi görünüyordu... Hareket eden sadece kılıcıydı... Bu kılıç, aynı anda birkaç yerde birden görünüyor, sağdan korurken, soldan hücum ediyor ve şimşek hızıyla yapılan bu hareketler, Pardaillan'ı eski efsanelerin bir düzine kolu olan hayâl kahramanlarına döndürüyordu.

Ama, artık o da kızmaya başlamış ve bu işi bitirmek gerektiğine karar vermişti. Bu kararı verince, dayanılmaz hücumlar yaparak ilerlemeye başladı. İlk amacı Bussi'yi temizlemektir. Şövalye bir kere karar verdikten sonra bu iş, elbette olacaktı. Nitekim oldu da... Pardaillan kılıcını uzatarak dosdoğru bir saldırı yapınca, Bussi külçe gibi yere yıkılıverdi.

Halbuki dört kişinin bir kişiye saldırdığı bu denk olmayan dövüşün başından beri Bussi'nin bir tek korkusu olmuştu. Bu öyle müthiş, öyle karşı konulmaz ve ezici bir korkuydu ki, Bussi'nin kollarını âdetâ felce uğrattıyor, istediği gibi saldırmasına imkân bırakmıyordu. Bussi kendi kendine: «*Yine silâhımı elimden alacak!*» Diye söyleniyor ve içi titriyordu. Nitekim, Pardaillan'ın kılıcı, göğsünün ortasına saplandığı vakit yüzünde derin bir memnunluk tebessümü belirdi ve ağzından fırlayan son solukla birlikte kanlar boşanırken, dudaklarından şu kelimeler döküldü:

«*Oh, nihayet beni öldürdü!..*»

Ondan sonra da hareketsiz, ebedî olarak hareketsiz kaldı...

O vakit Pardaillan geriye kalan üç kişiyle daha yakından ilgilenmeye koyuldu ve sanki bir kılıç egzersizi yapıyormuş gibi rahatlıkla söylendi:

— «Mösyöler, beni sıkıntı içinde sandığınız bir

gün, bana nezaketle yardım teklif etmiş olduğunuz için canınızı bağışlayacağım!..»

Sonra kaşlarını çattı:

— «Fakat artık sık sık karşıma çıkmaya ve bas-bayağı canımı sıkmaya başladığınızdan ötürü, sizleri bir süre için yatağınızda bağlamayı da ihmal etmeyeceğim!..»

Pardaillan bu sözünü henüz bitirmişti ki kılıcı Sainte-Maline'yi kalçasından yaralamış ve delikanlı, acı bir feryatla yere serilmişti. Şövalye gayet soğuk bir sesle:

— «Varan bir!» Diye saydı.

Ve hemen arkasından da ilâve etti:

— «Varan iki!»

Bu sefer de kılıcı, Chalabre'yi omuzundan vurmuştu.

Geriye, en gençleri olan Montsery kalıyordu. Pardaillan, kılıcını indirdi ve yavaş bir sesle:

— «Haydi sen git,» dedi.

Montsery hakaret görmüş bir insan hâliyle kıpkırmızı kesilerek haykırdı:

— «Teessüf ederim mösyö!.. Bana yaptığınız bu hakarete lâayık değilim!»

Ve Şövalye'ye çılgınca hücum etti.

Pardaillan kılıcıyla kendisini koruyarak gayet ciddî:

— «Doğru,» dedi. «Özür dilerim. Şu hâlde, varan üç!»

Montsery, kılıcın bir tarafından girip öbür tarafından çıkmış olduğu sağ kolunu sallayıp sevinçle bağırdı:

— «Hay Allah razı olsun! Çok kibar bir adam-sınız, doğrusu!.. Teşekkür ederim!»

Ve düşüp bayıldı.

Pardaillan bir an, yerde yatan dört vücudu, sözle anlatılmaz bir merhametle seyretti. Sonra beynini kemiren kötü düşünceyi aklından kovmak istermiş-
çesine başını salladı ve mırıldandı:

«*Şu üçü, en azından bir ay yataktan çıkamayacak. Şuna gelince, - Bussi - Leclerc'e baktı - Tanrı da şahittir ki kendisine karşı hiç kin beslemiyordum... Halbuki o, her karşılaşmamızda beni öldürmek istiyordu. Nihayet sabrım tükendi ve bu iş de kendisi için hayırlı olmadı. Ama bunda benim ne suçum var?..*»

İşte, tehlikeli bir silâhşor ve kılıç kullanma sanatında eşsiz bir usta olan, lâkin bir gün kendinden de daha ustasına rastlamış bulunan Bussi - Leclerc'in ölüsüne karşı söylenen son sözler bunlar oldu.

Pardaillan, bir an düşündükten sonra Fausta'ya döndü ve dört silâhşorun girdiği kapıyı göstererek, kırbaç gibi şaklayan sesiyle söylendi:

— «Orada başka kaatilleriniz yok mu?.. Sıkılmayın, madam!.. Boynunuzda asılı şu düdüğü bir daha öttürün!..»

Fausta mahzun ve perişan, hayatında belki de ilk defa olarak tamamen ümidi kırılmış bir hâlde başıyla hayır işareti yaptı. Pardaillan ise en ağır hakaretten daha ağır gelen bir alayla:

— «Allah Allah!» Dedi. «Fausta'nın çevresinde sadece dört tane minimini kaatil mi varmış? Hele hele, biraz daha araştırın bakalım... Muhakkak bir şeyler çıkarırsınız...»

Fausta tamamen cesareti kırılmış bir hâlde:

— «Çıkarsam da neye yarayacak?» Dedi.

Pardaillan alaya devam etti:

— «Nihayet bunu anladınız demek? Maşallah, maşallah!.. Sizde epey ilerleme var. Mademki tekli-

fimi reddediyorsunuz, şu hâlde müsaade buyurun da kimsenin bizi rahatsız etmemesi için ben bazı ihtiyat tedbirleri alayım...»

Şövalye bu sözleri söyleyerek gidip kapıyı kilitle-di. İçerideki sürgüyü de itti ve anahtarı cebine koy-du. Sonra yavaş yavaş Fausta'ya döndü. Yüzü, öyle korkunç bir tehdit ifadesi taşıyordu ki çılgınlaşan Fausta, için için söylendi: «*Artık herşey bitti. Şimdi beni öldürecek!.. Hem de o öldürecek!.. Onun eliyle öleceğim!*»

Pardaillan, bir tek kelime bile söylemeden, korkunç bir tavırla ona yaklaşmıştı. Ve Fausta, anlam-sız gözlerle ona bakıyordu.

Şövalye, ona iyice yaklaşp da göğüs göğüse gelince, parıldayan korkunç bakışlarını kadının gözlerine dikti. Dişlerini sıkarak yavaş yavaş elleriyle kadının omuzlarına bastırınca, kadın, bu ağırlığın altında çöktü. Fakat eller, durmadı. Yavaş yavaş daha yukarıya çıkarak gırtlığa ulaştı. Orada durdu. İki başparmak çenenin altında, öteki parmaklar en-sede, bir an kalakaldılar. Ondan sonra da önüne ge-çilmez, öldürücü tazyike başladılar.

O zaman Fausta, kendini korumak isteyen bir dişi kaplan gibi boynunu kısıtı. Her zaman sâkin, ciddi ve berrak olan siyah gözleriyle, dehşet içinde yalva-rarak baktı ve inleyerek söylendi:

— «Pardaillan! Beni öldürme!..»

Pardaillan az önceki hiddetinden daha müthiş bir kahkaha atarak:

— «Yaa!.. Demek gerçekten korkuyorsun? Ölüm-den korkuyorsun ha?.. Fausta ölümden korkuyor!.. İşte bir bu tarafın eksikti, Fausta! Şimdiye kadar seni buz gibi soğuk ve vahşi bir kadın, doymak bil-mez derecede haris bir insan, eşi bulunmaz bir entri-kacı, gözü dönmüş bir câni olarak tanı mıştım ama,

korkak olduğunu bilmiyordum... Gerçekten bir bu eksikti!..» Diye söylendi.

Fausta bu ağır hakaret karşısında mağrur bir edâ ile dikildi. Bir an için elden bıraktığı soğukkanlılığı tekrar yerine geldi ve gözlerini Şövalye'nin gözlerine dikerek:

— «Ben ölümden korkmam! Sen bunu pekâlâ bilirsin, Pardaillan!» Dedi.

Şövalye, alay ederek güldü:

— «Haydi oradan! Ödün patladı! Bana, canını bağışlamam için yalvardın...»

Fausta:

— «Evet, yalvardım!.. Fakat ölümden korktuğum, kendi hesabıma korktuğum için değil...» Dedi ve bu korkunç sahneye dalan Don Cesar'ın dikkatsiz bir ânından yararlanarak delikanlının elindeki hançeri yıldırım hızıyla kaptıktan sonra elbisesinin göğsünü bir çekişte yırttı ve hançerin sivri ucunu çıplak gerdanına dayadıktan sonra soğuk bir kesinlikle:

— «Fausta'nın korktuğunu bir daha söylersen, o bu hançeri yüreğine saplayıp kendini öldürmesini bilir!.. Fakat o zaman Pardaillan... O zaman Fausta'nın neden senden canını bağışlamayı istediğini ebediyen öğrenemezsin!..»

Pardaillan, Fausta'nın dediğini yapacağını anlamıştı...

Zaten bu kadının cesaretine hayran olmamak Şövalye'nin clinden gelmezdi. Sonra: «*Fausta'nın neden senden canını bağışlamayı istediğini ebediyen öğrenemezsin!..*» Sözü ilgisini çekmişti. Fausta bu sözle ne demek istiyordu?.. Ona daha ne gibi bir sürpriz saklıyordu?..

Şövalye bunu öğrenmek istedi. Yavaşça başını eğdi ve soğuk sesiyle:

— «Peki,» dedi, «sözümü geri alıyorum. Neden canını bağışlamamı istiyorsunuz, anlatın bakalım?..»

Fausta yavaş yavaş ve heyecansız bir edâ ile hançerli elini indirdi. Samimî bir tavır takındı ve dokunaklı bir sesle:

— «Evet, canımı bağışlamamı istedim,» dedi. «Yine de isterim. Fakat emin ol ki bunu isteyebilmek için yüreğimi delmem için göstermem gereken cesaretin çok daha fazlasına ihtiyacım oldu. Senden merhamet dilemekle, sana cesaretimin en kuvvetli örneğini vermiş oldum, Pardaillan!..»

Ve Şövalye'nin hayret ettiğini, bu sözlerin anlamını kavramaya çalıştığını görünce:

— «Beni dinle, anlayacaksın, Pardaillan!» Dedi.

Sonra, gittikçe heyecanlanarak, sözüne devam etti:

— «Evet, ben seni öldürmek istedim!.. En müthiş düzenlerle seni öldürmeye çalıştım... Sana karşı gayet zalimce ve haince davrandım... Ama, seni seviyorum Pardaillan!.. Seni hep sevdim! Halbuki sen beni reddetmiş, yüzüme bakmamıştın... Anlıyorsun değil mi?.. Ben, sana karşı sonsuz bir kin besledim ama, bu kin, nihayet aşktan başka bir şey değildi ki Pardaillan! Şimdi de sana, beni öldürme dedim... Neden, biliyor musun Pardaillan? Çünkü... İstemedim ki bir gün oğlun, senin karşına dikilsin ve sana: «*Anneme ne yaptın, baba?*» Diye sorsun... Bu müthiş şey olmasın istedim. Çünkü oğlunun anesiyim... Şimdi neden canımı bağışlamamı istediğini anlıyor musun? Şimdi neden oğlunun anasını öldüremeyeceğini anlıyor musun?..»

Pardaillan asla ummadığı bu sözleri duyunca hayretler içinde kaldı.

Allah Allah, o baba mıydı?.. Onun, Pardaillan'ın oğlu mu olmuştu? Baba olduğunu, böyle acayip şartlar altında mı öğrenecekti? Doğrusu, şu anda içinde bulunduğu durum, kendisinde babalık sevgisini körüklemeye hiç de elverişli değildi. Fakat Pardaillan gibi bir adam söz konusu olduğu zaman, hangi şeyden kesinlikle bahsedilebilir ki? Şu anda kendisini görünüşte hissiz bırakan bu yeni haberin, ileride onda ne gibi duygular uyandıracığını ve ne gibi işlere kalkışmasına sebep olacağını bilmek mümkün müydü?

Nitekim, Pardaillan, oğlunun doğumu hakkında daha kesin bilgiler edinmek isteyerek Fausta'yı sıkı bir sorgudan geçirdi. Fausta, hikâyemizin başında görmüş olduğumuz olayları teker teker anlattı. Pardaillan dikkatle dinledikten sonra:

— «Demek ki oğlum şu anda, belki de, Paris'te ve hizmetçiniz Myrthis'in yanında bulunuyor, öyle mi?..» Dedi. «Ve siz, pek saygıdeğer anne, evlâdınızla uğraşmaya vakit bulamadınız, ha?.. Öyle ya... Çok işiniz vardı, değil mi? Hem de ne önemli işler!.. Neyse, olanlar oldu bir kere...»

Fausta başını eğdi:

— «Şimdi ne yapacaksınız?» Diye sordu.

— «Ne mi yapacağım? Paris'e döneceğim... Artık buradaki görevim de bitti...»

— «Belgeyi ele geçirdiniz mi?»

— «Şüphemiz mi var?.. Peki, sizin fikriniz nedir, bakayım? Siz ne yapacaksınız?..»

— «Benim de burada yapacak bir işim kalmadı. Sixte-Quint öldü. Ben de İtalya'ya döneceğim. Düşmanımın ölümünden sonra artık beni orada rahatsız etmeyeceklerini umuyorum.»

Bir an birbirlerine uzun uzun baktılar ve sonra

gözlerini çevirdiler. Pardaïllan da, Fausta da bir daha çocukları hakkında konuşmadılar. Belki de bu mesele hakkında ayrı ayrı karar vermiş bulunuyorlardı ve bu kararlarından birbirlerine bahsetmek niyetinde değillerdi...

Pardaïllan ayağa kalktı ve hafifçe eğilerek, gayet soğuk bir edâ ile:

— «Allahâısmarladık, madam!» Dedi.

Fausta da aynı tarzda cevap verdi:

— «Allahâısmarladık Pardaïllan!..»

Pardaillan, Don Cesar ile birlikte Kule Hanı'na döndüğü zaman orada kendisini sabırla bekleyen bir papaz gördü. Bu papaz Don Benito idi. Kendisi Espinosa'nın özel kâtiplerindendi. Fausta'yı ustalıkla tuzağa düşürüp Başyargıç'a önemli belgeyi kazandıran da oydu... Ama ne çâre ki sonradan Pardaillan araya girmiş, belgeyi tekrar Fausta'ya geri verdimişti...

Papaz, Espinosa tarafından geliyor ve Başyargıç'ın Şövalye hazretlerini, Majeste Kral'ın Fransa elçisi olarak, haftanın son günü vedâ görüşmesine kabul buyuracaklarını bildiriyordu. Aynı zamanda Pardaillan'a, kendisi ve yanındakiler için, huduttan dışarı çıkmalarını sağlayacak birer pasaport, bundan başka, İspanya Krallığı'nın ve Hollanda Devleti'nin herhangi bir şehrinde veya Paris'te, Don Cesar'a ellibin düka altını verilmesini bildiren bir ödeme emri getirmişti.

Kral, elçiyi büyük bir nezaketle kabul etti ve Majeste Navarre Kralı'nın katolik mezhebine girdiği takdirde, Fransa tahtına geçmesinde ve Fransa Kralı olarak tanınmasında, kendisine İspanya tarafından hiçbir zorluk çıkarılmayacağını bildirdi. Espinosa da asîlzâdelerin en cesur ve yüksek karakterlisi olarak tanıdığını belirttiği elçi hazretlerine vermek istediği bir hediye kabul etmesini rica etti. Pardaillan'ın gözle görülür bir sevinçle aldığı bu hediye, Toledo'nun en meşhur silâhçılarından birinin imzasını taşıyan, uzun, sağlam, harikulâde ve o ölçüde de sâde bir kılıçtı. Şövalye'nin bu hediye, severek kabul etmesinin bir sebebi de, kılıcın bir gösteriş silâhı değil, basbayağı bir mücadele silâhı oluşu idi. Fakat Şö-

valye hana döndüğü vakit bu basit kılıcın kabzasının, her biri en azından beş-altı bin ekü değerinde üç büyük elmasla süslü olduğunu gördü.

*

Chico, küçük hanımının önemli bakımı sâyesinde, kısa bir zamanda kendini toparladı ve Juana'yla hemen evlenmek üzere hazırlıklara girişti. Fakat, doğrusu aranırsa, Manuel Usta, biricik kızının bu Cüce'ye varmasına biraz da istemeyerek razı oldu...

Pardaillan, küçük arkadaşına son bir dostluk göstermek isteyerek, onun nikâhında bulunmaya karar verdi.

Bu nikâhta, şehrin bütün kalburüstü insanları hazır bulundular. Bunlar arasında aşağı yukarı bütün saray mensupları da vardı.

Unutmadan ilâve etmeliyiz ki Küçük Adam, yaraları iyileşir iyileşmez hemen Pardaillan'dan almakta olduğu kılıç derslerine devam etmiş, kısa zamanda Şövalye'yi bile hayrette bırakacak bir ilerleme göstermişti...

Ama, herşeyin bir sonu vardır. Bir gün, Şövalye, artık Fransa'ya dönmek lâzım geldiğini düşündü. Fransa'da evlenmeye karar vermiş olan Don Cesar'la Giralda da ona katıldılar ve hep birlikte yola çıktılar...

*

Sevilla'dan hareketinden tam bir ay sonra, Pardaillan, Dördüncü Henri'ye binbir tehlike ve mücadele pahasına elde ettiği değerli belgeyi sunuyor ve görevini nasıl başarmış olduğuna dair ayrıntılı bilgi veriyordu. Henri de Navarre, değerli kâğıdı yırtıp bin parça ederek, memnun bir yüzle:

— «Öf!» Diye bağırdı. «Tanrı lâyığınızı versin, Şövalye!.. İkidir tacımı size borçlanıyorum! İtiraza kalkışmayın. Benim hâfızam kuvvetlidir. Bilmem ki bu borcumu nasıl ödeyeceğim?.. Hâlâ eskisi gibi tersliğiniz devam ediyor mu, yoksa sizin için de bir şeyler yapabilir miyim?»

Pardaillan saf gülümsemesiyle cevap verdi:

— «Majeste! Bu defa sizden rica edeceğim bir lütuf var...»

Kral sevinçle söylendi:

— «Güzel! Eğer elimden gelen bir şeyse memnuniyetle yerine getiririm!.. Nedir istediğin?..»

İçinden de şöyle diyordu: «*Hele hele!.. Senin de ötekilerden pek farkın yok!*»

Pardaillan da kendi kendine diyordu ki: «*Elimden gelecek bir şeyse diye şart koşuyor. Ne cimri adamdır şu Henri!..*»

Sonra yüksek sesle ilâve etti:

— «Majestelerinden, İspanya'dan getirdiğim bir arkadaşımı kendilerine takdim edebilmem için izin rica edeceğim...»

— «Nee?.. İstedğim bu kadar mı?»

— «Ama, ayrıca Majeste'nizin ordusunda arkadaşım için şerefli bir mevki de isteyeceğim!»

Şövalye, Kral'ın hafifçe yüzünü ekşitmesine aldırmadan soğuk bir tavırla ekledi:

— «Tabîî, bu ücretsiz bir mevki olacak. Arkadaşım, paraya önem vermeyecek kadar zengindir!..»

— «Ya! Öyle mi? Şu hâlde mesele yok, canım...»

Pardaillan, Kral'ın para vermekten çekindiğini apaçık belli eden bu sözlerine gülümseyerek, soğuk bir edâ ile devam etti:

— «Majesteleri, bu arkadaşımınla özel olarak ilgi-

lenmek ve kendisine yükselme imkânları sunmak lütfunda da bulunurlar sanırım!..»

Kral bu sözlerden hayrete düştü:

— «Allah Allah! Bu da ne demek?..»

Pardaillan, aldırmadan devam etti:

— «Demek istiyorum ki Majesteleri, arkadaşımın Fransa'da satın almak istediği toprakları bir dükalık unvanıyla süslemek lütfunu herhâlde esirgemezler...»

— «Ciddî mi söylüyorsun? Durup dururken, öyle ne idüğü belirsiz, tanınmamış birini dük yapıvermek ha?.. Bu mesele epey gürültü koparır sanırım!..»

— «Varsın gürültü koparsın, Majeste... Fakat arkadaşım ne idüğü belirsizin biri değildir. Asîlzâde, hem de pek yüksek dereceden bir asîlzâdedir!..»

Kral tereddütle sordu:

— «Bu konuda kendisine kefil olur musunuz?»

— «Elbette, Majeste! Cevabınızı bekliyorum: Razi mısınız, değil misiniz?..»

— «Razıyım be Allah kahretsin! Razıyım! Ama, hiç değilse, bir Fransız Dük'ü yaptığımız adamın kim olduğunu bilmek istememi de hoş görürsün sanırım.»

Pardaillan, alaycı tavrını takınarak:

— «Elbette hoş görürüm, mademki razı oldunuz Majestem!» Dedi.

Sonra da kısaca Don Cesar'ın kimin nesi olduğunu anlattı. O zaman Kral bağırdı:

— «Hay Allah lâıyğını versin be adam! Neden bunu daha başlangıçta söylemedin?»

Pardaillan güldü:

— «Benim de kendime göre bir düşüncem vardı, Majestem!..»

Kral, bir an Şövalye'nin gözlerine baktı. Sonra kahkahayı basıverdi. Pardaillan'ın kendi yanındaki itibarını ölçmek istediğini sezmişti. Nihayet yürekten gelen heyecanla Şövalye'nin ellerini tuttu:

— «Peki, ya kendin için?..» Diye sordu. «Kendin için bir şey istemiyor musun?..»

Pardaillan sâf bir tavırla cevap verdi:

— «Kendim için mi? Eh.. Tanrıya bin şükürler olsun... Benim hiçbir şeye ihtiyacım yok. Ama, hele durun, hele durun... Nasıl olmaz?.. Benim de bir dileğim var...»

— «Gördün mü ya? Bak hele... Neymiş dileğin?..»

Pardaillan hiç istifini bozmadan devam etti:

— «Artık hürriyetime sahip olmayı diliyorum, Majeste...»

Kral, hayâl kırıklığına uğramış gibi sordu:

— «Yaa!.. Sadece hürriyet mi?.. Yine acayip işlere gireceksin sanırım?..»

— «Hayır, Majeste... Bu seferki pek basit ve sıradan bir iş... Bir çocuğu arayacağım!..»

Kral hayret etti:

— «Bir çocuğu mu arayacaksın?.. Allah Allah, nene lâzımmış bu çocuk senin bakayım?..»

Pardaillan saygıyla eğildi:

— «Neme lâzım olur mu? Kendi oğlumu arayacağım, Majeste!..»

ALTINCI CİLDİN SONU